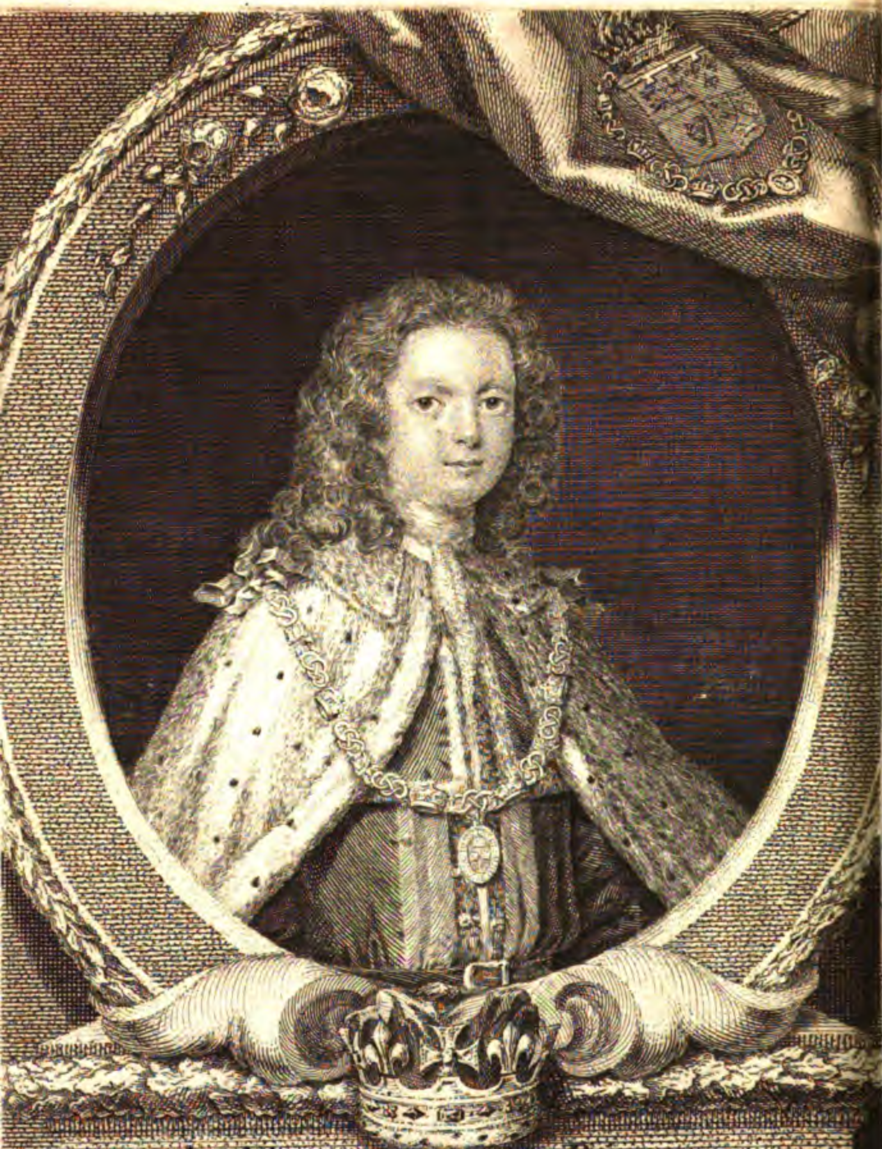

FAUSTE SUCCEDUNT QUI DEO CREDUNT

Celsissimus Princeps
GULIELMUS AUGUSTUS,
DUX CUMBERLANDIÆ &c

Jervis R. Maiestati Pictor Primarius pinxit

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
HOMERI ILIAS

GRÆCE ET *LATINE.*

ANNOTATIONES IN USUM
SERENISSIMI PRINCIPIS
GULIELMI AUGUSTI,
DUCIS DE CUMBERLAND, &c.

REGIO JUSSU

SCRIPSIT ATQUE EDIDIT
SAMUEL CLARKE, S.T.P.

VOL. I.

EDITIO SECUNDA.

Ὅμηρος——λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκε.
Ariſtot. de Poëtic. Cap. 24.

Hic Omnes ſine dubio, & in omni genere eloquentiæ, procul a ſe reliquit. Quintilian. Lib. X, Cap. 1.

LONDINI,
Impenſis JACOBI, JOHANNIS & PAULI KNAPTON.
MDCCXXXV.

PRÆFATIO.

UT operis instituti ratio uno aspectu aperiatur, Lectorem hæc paucis in antecessum monitum velim.

Primò, Iliada hîc *græcè* quàm emendatissimam emitti: Et, si quibus in locis, paucis quidem illis, sed quibuscunque in locis a Vulgatis discessum sit; in Annotationibus, quâ id ratione factum sit, singulatim esse expositum.

In græcis *latinè reddendis*, (quam quidem interpretationem maximâ ex parte correctam, parte aliquâ jam denuò compositam dedimus,) latinitatem adhibitam, non elegantem utique & venustam, sed ita Romanam, ut verbis verba, quoad ejus fieri posset, singulis singula ex ordine responderent, græcis latina. Quin & *Explementa* quæ vulgò existimantur *Versuum*, quam in *Sententiâ explendâ* vim habeant, propriam quæque & suam, in permultis ut nequeat non sentire Lector, diligenter effectum.

In *Annotationibus* ea ferè adjecta, quæ vel ad Poëtæ *artem aperiendam*, vel ad orationis *ornamenta* particulatim *commonstranda*, vel ad *sententiam illustrandam* præsertim facere viderentur. Quanquam hâc quidem postremâ in parte haud multum erat ponendum operis, cùm Homericæ eloquentiæ & perpetua & singularis virtus

virtus sit *perspicuitas* in carminibus ornatissimis tanta, quantam nè in soluto quidem scribendi genere unquam assequutus est quisquam.

Cui a rebus magnis seriisque minus est otii, ex locis innumeris ea, quæ sequuntur, consulere poterit.

De *vi* elegantissimâ *vocularum* quarundam, quæ vulgò *Versum*, non *Sententiam*, *explere* sunt creditæ: lib. α', ver. 6, 56, 308. β', 1, 158. ε', 249, 273, 287, 303. ζ', 323, 418. θ', 53, 558. κ', 204, 509.

De *Temporum ratione*, quam in linguâ *Romanâ* paucissimi, in *Græcâ* nescio an quisquam satis accuratè tradiderit: α', 37. γ', 141. δ', 492. ε', 587. ζ', 124. θ', 322. κ', 186.

De *prosodiâ*, & *licentiâ* (quam appellant) *Poeticâ*, vulgò minùs intellectâ: α', 20, 51, 67, 140, 265, 314, 338. β', 43, 314, 537, 811. γ', 151, 260, 385. δ', 42. ε', 61, 117, 487, 708. ζ', 434. ι', 378.

De *usu* elegantiori *Verborum* quorundam rariùs observato: α', 528, 593. β', 269. ε', 769, 778. η', 161, 216. θ', 156, 520. κ', 560.

De numeri *Dualis* usu & ratione perperam à Grammaticis fictâ: α', 566, 567. β', 288. ε', 487, 778. ι', 67, 182.

De loquendi ratione eâ, quæ ineptè *Antiptosis* dici solet: β', 353, 681. γ', 211. ζ', 396, 510. κ', 224, 437.

De

De locis quibusdam *emendandis*: ά, 20, 340, 395, 566. β', 426. γ', 39. δ', 42, 242. έ, 487. κ', 268, 299. λ', 732.

De versûs *Numeris* rem *ipsam* depingentibus, & orationibus *personam* mirè condecentibus: ά, 436. β', 102. γ', 357, 363. ζ', 510. ή, 157. ί, 210, 551. λ', 687, 697, 766.

De *Accentuum* ratione quâdam, rariùs observatâ: β', 267, 314.

Levia quidem hæc, & parvi fortè, si per se spectentur, momenti. Sed ex elementis constant, ex principiis oriuntur, omnia: Et ex judicii consuetudine in rebus *minutis* adhibitâ, pendet sæpissimè etiam in *maximis* vera atque accurata Scientia.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α.

Ὑπόθεσις τῆς Α'. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἀπελθὼν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Σπάρτην, ξενίζεται παρὰ Μενελάῳ· καὶ ἁρπάσας τὴν Ἑλένην, ἀπῆλθεν ἐς Τροίαν. Τοῦτο μαθόντες οἱ Ἕλληνες, ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς Πρίαμον, τόν τε Μενέλαον, καὶ Ὀδυσσέα, καὶ Διομήδην, καὶ τὸν τοῦ Θησέως Ἀκάμαντα· οὓς οἱ Τρῶες παρ' ὀλίγον ἀνεῖλον, εἰ μὴ Ἀντήνωρ ξενίσας ἀπέπεμψεν αὐτοὺς τῆς Τροίας. Ὑποστρέψαντες δὲ οἱ πρέσβεις ἀπήγγειλαν τοῖς Ἕλλησι τὰ γενόμενα. Τότε συναγαγὼν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων πλῆθος Ἀγαμέμνων ὁ ἄναξ, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν τῆς Ἰλίου χώραν· ἐνναετῆ δὲ χρόνον πολιορκοῦντες αὐτήν, τῷ δεκάτῳ ἔτει συνέβη ἡ τοῦ Ἀχιλλέως Μῆνις, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Χρύσης ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος παραγίνεται ἐπὶ τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων, βουλόμενος λυτρώσασθαι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Χρυσηΐδα· οὐκ ἀπολαβὼν δὲ, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὕβρεως ἀποδιωχθεὶς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Λοιμοῦ δὲ γενομένου, καὶ

Ῥαψῳδία.] *Homeri* Poëmata ex *Asiâ* in *Græciam* primum transvexisse *Lycurgum* refert *Plutarchus* in *vitâ Lycurgi*, sub initio; & *Ælianus*, *l.* 13. *c.* 14. In *Græciâ* diù circumferebantur, non, uti nunc habemus, in duos libros disposita; sed tanquam cantilenæ quædam disjunctæ. Τὰ Ὁμήρου ἔπη (inquit *Ælianus*, l. 13. c. 14.) πρότερον διῃρημένα ᾖδον οἱ παλαιοί· οἷον ἔλεγον, "Τὴν "ἐπὶ ναυσὶ Μάχην" καὶ "Δολωνίαν" τινὰ, καὶ "ἀριστείαν Ἀγαμέμνονος," καὶ "νεῶν "Κατάλογον," καὶ τὴν "Πατρόκλειαν," &c. Libellos istos primus ordine disposuit, contexuit, & quasi consuit, [ἐρραψῴδησε] *Pisistratus*. "Qui primus Homeri libros, confusos "anteà, sic disposuisse dicitur, ut nunc ha"bemus:" *Cic. de Orat. l.* 3. §. 34. Πεισίστρατος ἔπη τὰ Ὁμήρου διεσπασμένα ἠθροίζετο· *Pausan. Achaic. l.* 7. *c.* 26. Τάδε δὲ ποιήματα, σποράδην πρότερον ᾀδόμενα, Πεισίστρατος Ἀθηναῖος συνέταξε. *Anonym. de genere Homeri; edit. a Leone Allatio.*

Fuerunt qui *Homerum ipsum* libros hosce non *perpetuos*, sed cantilenas *sparsim* & *singulatim* compositas, edidisse crediderint. Ἔγραψε τὴν Ἰλιάδα (inquit *Suidas*) οὐχ ἅμα, οὐδὲ κατὰ τὸ συνεχὲς, καθάπερ σύγκειται, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἑκάστην ῥαψῳδίαν γράψας, καὶ ἐπιδείξας τῷ περινοστεῖν τὰς πόλεις τροφῆς ἕνεκεν, ἀπέλιπεν. Quam in sententiam concessisse videtur etiam Vir longè omnium Doctissimus, *Phileleutherus Lipsiensis*, *in epistolâ quâdam sermone Anglico conscriptâ ad F. H. pag.* 18. In eandem porrò sententiam Scriptor Gallicus *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero*, licèt ipse aliter sentiens, *Ælianum* tamen citat, & ipsum Doctiores adducentem: "*Elian pretend que* "*l'opinion des Sçavans de son temps estoit* "*qu'Homere n'avoit composé l'Iliade, & l'* "*Odyssée que par morceaux, sans unité de* "*dessein, &c.*"

Verùm neque *Ælianus*, cujus verba jam suprà adduxi, quicquam ejusmodi asserit; &

 nec

πολλῶν, ὡς εἰκὸς, διαφθειρομένων, ἐκκλησίαν Ἀχιλλεὺς συνήγαγε. Κάλχαντος δὲ διασαφήσαντος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν, καὶ κελεύσαντος Ἀχιλλέως ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν, Ἀγαμέμνων ὀργισθεὶς διηνέχθη πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ αὐτοῦ τὸ γέρας ἀπέσπασε, τὴν Βρισηΐδα. Ὁ δὲ ὀργίζεται τοῖς Ἕλλησι. Θέτις δὲ, τοῦ υἱοῦ δεηθέντος, εἰς ὄλυμπον ἀνελθοῦσα, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διὸς, ὅπως τοὺς Τρῶας ἐπικρατεστέρους τῶν Ἑλλήνων ποιήσῃ. Ἥρα δὲ γνοῦσα τοῦτο, διηνέχθη πρὸς τὸν Δία, ἕως αὐτοὺς διέλυσεν Ἥφαιστος, οἰνοχοήσας ἐν ἐκπώματι χρυσῷ. οἱ δὲ, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εὐωχηθέντες, εἰς ὕπνον τρέπονται.

res ipſa vehementèr reclamat. Nam in utroque Poëmate, a capite ad calcem, tam ſunt apta & connexa omnia; in *Odyſſeâ*, adeò una ubique eſt et perpetua narratio; in *Iliade*, ſingulis in libris, ſingulis ferè in paginis, quæcunque pugnetur pugna, quæcunque res narretur, tam ſingulari tamen artificio interſeritur & ubique ſpectatur *Achilles*; ut planè nullo modo fieri poſſit, quin uno conſilio totum conſcriptum fuerit Poëma. Ἓν μέν τι σῶμα, ut rectè *Euſtathius*, συνεχὲς διόλου καὶ εὐάρμοστον, ἡ τῆς Ἰλιάδος ποίησις. Itaque cantilenas iſtas, non ab *Homero* ſparſim & ſingulatim conſcriptas, ſed ex *Homeri* Poëmatis olim excerptas & (ut loquitur *Pauſanias*) διεσπασμένας, primus in unum doctè recollegit, & ſic, ut nunc habemus, diſpoſuit *Piſiſtratus*.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α'.

Ἐπιγραφαί.

Λοιμὸς ἐ Μῆνις.

Ἄλλως.

Ἄλφα, λιτὰς Χρύσε, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων.

ΜΗΝΙΝ ἄειδε, Θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε·

IRAM cane, Dea, Pelidæ Achillis
Perniciosam, quæ plurimos Achivis dolores fecit.

Ver. 1. ΜΗΝΙΝ, *&c.*] Rectè *Homerum* laudant Veteres, quod non ab ipsis Belli initiis Poëma suum exordiatur, sed statim in medias res Auditorem suum rapiat, &c, quæ præcesserint, aptis deinceps locis intertexat. Ἤδη καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον, καίπερ ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν ἅπαν—νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν, ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολλοῖς. *Aristot. Poëtic.* c. 23. Αὕτη γὰρ ἀρετὴ ποιήσεως, τὸ ἀπὸ τῶν μέσων ἄρξασθαι, προϊόντα δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν διηγήσασθαι κατὰ μέρος. *Schol.* Similitèr *Horatius*:

Nec sic incipies; ———
" *Fortunam Priami cantabo, & nobile Bellum.*"
Quanto rectiùs Hic, qui nil molitur ineptè? ——
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat; & in medias res,
Non secùs ac notas, auditorem rapit —.
De Arte Poët.

Hoc porrò est, quod ait *Cicero de Oratore*; " Principia verecunda, non elatis intensa " verbis." Et *Quintilianus*: " Age verò, " nonne in utriusque sui operis ingressu pau- " cissimis versibus legem Proœmiorum non " dico servavit [*Homerus*,] sed constituit?" *lib.* 10. *c.* 1.

Ibid.—Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] *Plutarchus* de hoc versu; Ὅμηρος δὲ (inquit) τὸν πρῶτον οὐ διηνέχθη τῶν στίχων " ἄμετρον" ἐξενεγκεῖν· τοσοῦτον περιῆν αὐτῷ φρονήματος εἰς τὰ λοιπὰ τὴν δύναμιν. *Lib. de Profect. Virtut. sentiend.* De voce, Ἀχιλῆος, cum simplici λ, nescio equidem an sit hîc locutus *Plutarchus*. Quam enim de voce, Πηληϊάδεω, litem moverunt Recentiores; id verò planè erat, *nodum* quod aiunt) *in scirpo quærere.* Quid enim *usitatius*, quam vocales istas εω in unam pronuntiando contrahi? Fuerunt tamen, teste *Eustathio*, qui in hoc vocabulo literas ια in unam brevem contraherent: Quàm absurdè! Alii vocales ηϊ in unam longam coëgerunt: Sed & hoc ipsum minùs scitè. Homo verè doctus, *Joach. Camerarius*; " In hoc versu (*inquit*,) in dimensi- " one numerorum, ηϊ in Πηληϊάδεω, unâ syl- " labâ, ut diphthongus impropria esse videa- " tur, pronuntiabimus." Vidit tamen & ipse posteà, quod erat utique manifestissimum; ex analogiâ *usitatissimâ* quæ vox *scribi* solita est Πηλείαδεω, eam *enuntiari* scilicèt Πηληϊάδεω.

Ver. 2. Οὐλομένην.] Exhibet Heröem suum Poëta, non qualis esse debuerit, sed qualem famâ accepisset.

 Ου

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν,
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι· (Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·)
Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρείδης τε, ἄναξ ἀνδρῶν, καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Multásque fortes animas orco præmaturè misit.
Heroüm, ipsósque prædam discerpendam fecit canibus,
Alitibusque omnibus: Jovis autem perficiebatur consilium:
Ex quo utique primùm disjuncti sunt litigantes
Atridésque, rex virorum, & nobilis Achilles.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων,
Ἀλλὰ μάλ' ἐμμεμαώς.—Υ', *ver.* 467.

Erat nimirùm *Achilles*,
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer;
Jura negat sibi nata, nihil non arrogat armis.

Ut plane inepti sint, qui *Homero* id vitio vertant, quod *Achillem* non finxerit virtutibus exornatum omnibus, vitiis omnibus immunem.

Ibid.—μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε.] Nam ante, quàm secessisset Achilles,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.
E', *ver.* 789.

Ver. 3. Πολλὰς—ἄϊδι προΐαψεν.] *Euripides* dixit,

Ψυχὰς δὲ πολλὰς κἀγαθὰς ἀπώλεσας· *Androm.* v. 611. *Virgilius*;

—demiserit orco: *Æn.* IX, 527.
—juvenum tot miserit Orco: *ibid.* 785.
—multa virûm demittit corpora morti. *Æn.* X, 662.

Quæ omnia emphasim vocis illius [προΐαψεν, *præmaturè misit*,] minùs attigerunt.

Ver. 4.—Αὐτοὺς.] *Corpora ipsorum.* Sic *Palinuri* Umbra apud *Virgilium*;

Nunc ME fluctus habet, versántque in littore venti. *Æn.* VI. 362.

Ibid.—δ' ἑλώρια.] Alii scribunt, δὲ ἑλώρια. Alii, δ' ἐλλώρια. Sed perindè est. Nam in hujusmodi vocabulorum syllabis *non mediis* facilè fieri potuit (quod & in omnibus linguis interdum usu venit,) ut quod scriptum fuerit ἑλώρια, vulgò tamen pronuntiaretur ἑλλώρια. Vide ad *ver.* 51.

Ibid.—κύνεσσιν. Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.]

———canibus data præda Latinis,
Alitibúsque jaces. *Æn.* IX. 485.

Ver. 5. Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.] Ὁ Ζηνόδοτος, (inquit *Athenæus*, lib. I. c. 10.) ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκδόσει, γράφει, "Οἰωνοῖσί τε δαῖτα·" ἀγνοῶν ταύτης τῆς φωνῆς δύναμιν, nempè Δαῖτα de *Alitibus* dici non posse.

Ibid.—Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.]

—nam sæva Jovis sic numina poscunt: *Æn.* XI. 901.

Disputat *Plutarchus*, utrùm Poëta τὸν θεὸν αὐτὸν hîc dicat, an τὴν εἱμαρμένην. *Lib. de audiendis Poëtis*; iterúmque in *lib. de Stoicorum repugnantiis.* Sed nihil opus. Non enim hîc *philosophatur Homerus:* Sed hoc tantùm ait; Mala & plura multò & majora, quàm prævideri potuerint, ex hâc Imperatorum contentione orta.

Ver. 6. Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα] Conjicit *Popius*, *procemium* in præcedenti voce, βουλή, desinere; istásque ἐξ οὗ δὴ, *interrogationem* intelligi posse. Ἐξ οὗ δὴ——διαστήτην Ἀτρείδης——καὶ——Ἀχιλλεύς; "*Unde est orta inter Atridem & Achillem contentio?*" Verùm ut pronomen istud, οὗ, *interrogativè* accipiatur; & ut de Atride *non antè memorato* inferatur istiusmodi quæstio; id verò nullo modo fert aut *linguæ Græcæ*, aut *Sententiæ ipsius* ratio.

Alii igitur istud, ἐξ οὗ δὴ, rectè accipientes, "*ex quo tempore;*" procemium autem nihilominùs in voce præcedenti, βουλή, desinere existimantes; verba hæc, ἐξ οὗ δὴ, cum *sequentibus*, τίς τ' ἄρ σφωε, connexas voluerunt. Ut adeò sententia sit: "*Ex quo orta est inter Atridem & Achillem contentio, quisnam eos, ut contenderent, commisit?*" Verùm neque hoc ferri potest. Nam neque particula, δὴ, istâ ratione, rectè se habet; & voculæ, τ' ἄρ, in *mediâ* sententiâ, pessimè erunt insertæ; & *repetitio* ista [*quum CONTENDERENT, quisnam eos ut CONTENDERENT commisit?*] invenusta est valdè, & importuna.

Itaque *Procemium* omninò non in voce βουλή, sed in voce Ἀχιλλεύς tandem, versu septimo, desinit. Et à verbis, Τίς τ' ἄρ σφωε, rectè inchoatur nova periodus. Et illud, ἐξ οὗ δὴ, non cum *sequentibus*, sed cum *præcedentibus*, aptè est connexum. "*Dic, Musa, iram Achillis; quæ Achivis dolores sexcentos intulit, ex quo utique ei cum Agamemnone intercesserat contentio.*"

Malè igitur hîc scriptor Gallicus, *Rapin*, in *Comparatione* quam instituit *Virgilii cum Homero.* "*Il seroit difficile de dire où finit cette Invocation.—Elle se confond avec la narration, quand on y regarde de prés.*" Nempe, ex linguæ Græcæ inscitiâ orta est hæc omnis ambiguitas. De prosodiâ vocis ἐρίσαντε, vide infrà, ver. 140.

Ver.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
Νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν· ὀλέκοντο δὲ λαοί·
Οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα
Ἀτρείδης· ὁ γὰρ ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν·
Ἀτρεΐδαι τε, καὶ ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,

Et quisnam igitur eos Deorum, contentione commisit, ut pugnarent?
Latonæ & Jovis filius: Hic enim regi iratus
Morbum per exercitum excitavit pestiferum: peribant autem populi:
Quoniam Chrysen contumeliâ-affecerat sacerdotem
Atrides: hic enim venerat celeres ad naves Achivorum,
Redempturúsque filiam, ferénsque infinitum pretium-liberationis,
Infulam habens in manibus longè-jaculantis Apollinis.
Aureo cum sceptro; & supplex-oravit omnes Achivos,
Atridas verò imprimis, duos duces populorum:
" Atridæque, & alii bene ocreati Achivi,

Ver. 8. Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν]
—Quo numine læso,
Quidve dolens——— *Æn.* I. 12.

Ver. 11.—Ἀρητῆρα] De hâc voce, *Aristoteles*; Πεποιημένον δὲ (inquit) ἐστιν, ὃ, ὅλως μὴ καλούμενον ὑπό τινων, αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής· δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα· οἷον, τὸν ἱερέα, " ἀρητῆρα." De Poëtic. c. 21.

Ver. 13. Λυσόμενός τε θύγατρα,] Vide infrà. *ver.* 366, &c.

Ver. 14. Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν.]
Præferimus manibus vittas ac verba precantum. *Æn.* VII. 237.
Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. *Æn.* XI. 101.

Vir doctissimus *H. Stephanus* (quem secuti sunt Recentiores) primus contendit, scribendum hîc omninò στέμμα τ' numero singulari; tum quòd infrà, *ver.* 28. legatur στέμμα θεοῖο; tum quòd *seriem orationis omninò copulativam particulam postulare* existimaret. Sed fallitur Vir eruditus. Nam quòd posteà usurpetur στέμμα, hoc planè nihili est; cùm & in Græco Sermone & Latino plurima sint istiusmodi vocabula, quæ sive numero singulari efferas, sive plurali, perindè erit. Utique *velamina*, *serta*, *vitta*, & similia; idem sonare possunt, ac *velamen*, *sertum*, *vitta*. Quippe ex vittis *vitta*, ex sertis *sertum*, ex velaminibus constat *velamen*. Quin & illud ipsum Agamemnonis στέμμα θεοῖο, versum eum ipsum 28*vum* παραφράζων Plato, τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα nuncupat. *De Republ. lib.* 3. *p.* 393. *Edit. Serrani.* Quòd autem seriem orationis omninò hîc particulam copulativam (τε) postulare existimet, in eo, verò multò etiam graviùs errat Vir eruditus. Non enim *trimembris* est sententia, sed *bimembris* tantùm. Non ut que *&* redempturus filiam, *&* pretium maximum ferens, *&* coronam habens in manibus venerat Chryses. Sed hoc ait Poëta; redempturúm*que* sibi filiam, id*que* maximo pretio facturum venisse Chrysen, coronam in manibus habentem. Vide hâc de re *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ver. 15. Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ.] Præpositionis, ἀνά, ea (ni fallor) hîc vis est, ut dicatur Chryses sceptro, quod in manibus gestabat, coronam indidisse. Cæterùm quod scriptum est Χρυσέῳ, enuntiabatur Χρυσῷ, quomodo & scribi quoque deinceps cœptum est. Vide infrà ad β', 811.

Ibid.—καὶ ἐλίσσετο———. " 'Ατρεΐδαί τε *&c.*" Quantum in eo sit artificium, quòd Poëta alienam plerunque induat personam, & ex suâ ipsius personâ parciùs loquatur; notat *Aristoteles, de Poetic.* c. 24. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὲ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν οὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. Αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν. Οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμητής. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι' ὅλου ἀγωνίζονται——— Ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ἢ ἄλλο τι ἦθος· καὶ οὐδὲν ἀήθες, ἀλλ' ἔχον ἦθος. Verùm istud, de *Homericâ* ratione Poëseos *in universum.* De hâc Chrysæ *oratione*, totâque *hoc in loco* τῇ διὰ μιμήσεως διηγήσει, ut vocat *Plato*, quàm sit pulchra & ornata; vide *Plat. de Republ. lib.* 3; Item *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 20.

Ver. 17. 'Ατρεΐδαί τε καὶ ἄλλοι——. Ὑμῖν μὲν *&c.*] " Quàm breviter," (inquit *Camerarius.*)

Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἱκέσθαι·
Παῖδα δέ μοι λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθε,
Ἁζόμενοι Διὸς υἱὸν ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,
Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ·

" Vobis quidem dii dent, cœlestes domos habitantes,
" Excindere Priami urbem, feliciterque domum reverti.
" Filiam autem mihi liberate dilectam, & pretium-liberationis accipite,
" Reveriti Jovis filium longè-jaculantem Apollinem.
Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi,
Reverendumque esse sacerdotem, & splendidum accipiendum pretium :
At non Atridæ Agamemnoni placuit animo ;

rarius) " quàm artificiosè benevolentiam " captat!" Immò verò quàm breviter, quinis versibus, *Imperatores* binos, *exercitum* universum, *blandiloquentiâ*, *relligione*, *lucro*, *terrore*, commovit!

Ver. 18. Ὑμιν μὲν θεοί.] Pronuntiabatur contractè, Ὑμιν μεν θεοί. Id quod omnibus in linguis interdum usu venit. Sic apud Sophoclem;

Ἄγοντ' ἀπαρχὰς θεοῖσι τοῖς ἐγχωρίοις. *Trachin.* 186. Vide infrà ad β 268 & 811.

Ver. 19. —πόλιν, εὖ] Quâ ratione, πόλιν, syllabam hic posteriorem producat, vide *infrà* ad *ver.* 51.

Ver. 20. Παῖδα δέ μοι] Scribunt viri quidam docti, non inficetè, Παῖδα δ' ἐμοί. Ut sit ἐμοὶ emphaticum scilicèt, & referatur ad Ὑμιν quod præcesserat. Vide *Bibliotheque choisie, Tom.* XI. *p.* 351. Et, *Acta Eruditorum Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712.

Ibid. -λύσαιτε φίλην.] Scriptum est in plerisque, λύσατε. Quod omninò ferri non potest. Nam, λύσατε, secundam necessariò corripit. Neque id ullo modo sanari potest. Quam enim Poeticam appellant licentiam, ea verò in *hujusmodi* syllabis mediis, ex quibus *Temporum* pendet *Casuumve* Analogia, planè est nulla. Utique, hæc siqua esset, periisset omnis Prosodia. Quod igitur ait vir doctissimus *Phil. Labbe, Prosod. p.* 42; " Λύσατε, Iliad. α΄, 20. *singulare est*," tantundem est, ac si dixisset, *corruptum est*.

Alii igitur legerunt, λῦσαί τε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι. Verùm hæc cum sequente, Ἁζόμενοι, minùs rectè conveniunt.

Phil. Labbe, *Thesaur. Prosod.* p. 113. conjicit legendum, λύσασθε. Atque ita quidem fidentèr edidit *Barnesius*, istámque lectionem confirmari existimat ex *ver.* 13, Λυσόμενός τε θύγατρα. Sed non animadvertit, (id quod rectè notavit Auctor quidam eruditissimus, in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Mens. Febr.* 1712,) verbum hoc apud *Homerum* in *voce mediâ* de eo solere usurpari, qui *dato pretio redimit captivos*; in *activâ* autem de eo, qui *pretio accepto reddit redemptos*. De eo qui *redimit* captivos, *ver.* 13 & 372 hujus libri λυσόμενός τε θύγατρα. Item α΄, 502, λυσόμενος παρὰ σεῖο. Et ibid. *ver.* 175, λύσασθαι σ' ἐνέλιυσεν. De eo autem qui *reddit* redemptos, *ver.* 29 *hujus libri*, τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω. Item ω΄, 137. Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον Et ibid. 561, νοέω δὲ καὶ αὐτὸς Ἕκτορά τοι λῦσαι.

Quod addit *Barnesius*, λύσασθε benè congruere cum sequenti δέχεσθε; id verò nihili est. Nam δέχομαι, *activam vocem* non habet. Et in loco illo jam citato, (ω΄, 137,) ubi utrumque horum Verborum itidem in eodem versu usurpat Poëta, (Ἀλλ' ἄγε δὴ λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα,) non utique λῦσαι dixit, sed λῦσον.

Denique; cum ex eo porrò, λύσασθε scribendum colligat Vir eruditus, quòd " *MS Barocc. Oxon.* παραφράζει, Λυτρώσασ-" θε." & hoc quoque nullius est momenti. Nam analogia illa quâ is, qui filiam redemptam *accipit*, eam λύσασθαι dicitur; qui autem *dimittit*, λῦσαι; ex ipso petita est *Homero*. Quid in *aliis* vocabulis *Recentiores* fecerint Scriptores, parùm refert.

Itaque ea demum vera & certissima est Lectio, quam exhibent *Scholia Moschopuli edita à Scherpezeelio*; quamque *Lipsiensis* vir doctus suprà citatus ex iisdem Scholiis MSS antè citaverat, Λύσαιτε (inquit iste Scholiastes) ἀντὶ τοῦ, λύσατε· τὸ δὲ εὐκτικὸν, ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ. Legebat igitur ille, in textu suo *Homerico*, λύσαιτε, sive λύσαιτε. Quod & optimè congruit cum præcedente, δοῖεν. Quin & in MSS *Vatican.* & *Florentin.* λύσαιτε scriptum repperit Vir eruditus *Th. Bentleius*.

Ver. 22.—πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοί.]
--unoque omnes eadem ore fremebant.
Æn. XI. 132.

Ver 24.——Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ.] Legendum conjicit *Dna. Dacier*, Ἀτρείδεω

Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
    Μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω,
Ἢ νῦν δηθύνοντ', ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
Μή νύ τοι ἐ χραίσμῃ σκῆπτρον, καὶ στέμμα θεοῖο.
Τὴν δ' ἐγὼ ἐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν,
Ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ, ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης,
Ἱστὸν ἐποιχομένην, καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
Ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθιζε· σαώτερος ὥς κε νέηαι.
    Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δ' ὁ γέρων, καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
Βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιὼν ἠρᾶθ' ὁ γεραιὸς
Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·
    Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,

Sed contumeliosè dimisit, minacémque sermonem addidit;
" Nè te, senex, cavas ego apud naves offendam.
" Vel nunc commorantem, vel posthàc reversum;
" Nè fortè tibi non prosit sceptrum & infula Dei.
" Hanc autem ego non liberabo, antequàm ipsam & senectus invadat,
" Nostrâ in domo, Argis, procul à patriâ *suâ*,
" Telam percurrentem, & meum lectum participantem.
" Verùm abi, nè me irrites; salvus ut redeas.
Sic dixit; timuit autem senex, & paruit mandato:
Ibátque tacitus juxta littus multum-strepentis maris,
Et multùm deindè seorsùm iens precabatur senex
Apollinem regem, quem pulchricoma peperit Latona:
" Audi me, splendidum-arcum-gerens, qui Chrysan tueris,

Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἥνδανε θυμῷ. Minùs rectè. Nam alibi priore loquendi modo utitur Poëta. *Lib.* ι, *ver.* 674, —Αἴαντι μεγαλήτορι ἥνδανε θυμῷ. Et, quamvis altera illa loquendi ratio usurpari queat, ut *Odyss.* κ', 373; elegantiùs tamen dicitur, *alicui animo placere*, quàm, *alicujus animo placere*. Porrò, quod nonnulli hîc, θυμῷ, "*præ irâ*," vertant; id mihi minùs græcè dictum videtur.

Ver. 25.—κακῶς ἀφίει.] Τουτέστιν, ἀγρίως καὶ αὐθαδῶς καὶ παρὰ τὸ προσῆκον. *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ver. 29. Τὴν δ' ἐγὼ ἐ λύσω.] Nonnulli legendum existimant, Τήνδ' ἐγὼ ἐ λύσω. Quod *præfractiùs* quiddam sonat, (omissâ particulâ, *autem*;) & irato non prorsùs disconvenit. Rectiùs tamen, ut opinor, scribitur Τὴν δ' ἐγώ.

Ver. 31. Ἱστὸν ἐποιχομένην.]

Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII. 14.

Ibid.—καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν] Vide *ver.* 112, 113, *&c.*

Ver. 34. Βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα.] Rectè hîc observarunt rei poëticæ studiosi, *Chrysæ* dolorem *silentio* aptiùs & vehementiùs, quàm ullo sermone fieri potuerit, expressum. Quin & ipsam in hoc versu dispositionem numerorum, cogitatione defixum quodammodo depingere.

Ver. 37.—ἀμφιβέβηκας.] *Tempus hoc* non est, ut vulgò vocant Grammatici, *præteritum perfectum*, sed *præsens perfectum*: "Qui " *tueris*, qui *circumstas*, qui *circumdatus es*." Quod ut clariùs & distinctiùs intelligatur, notandum est *Tempus* esse omne divisum in partes Tres; *præteritum*, *præsens*, & *futurum*. Quorum unumquodque porrò *dupliciter* intelligi potest, pro eo ut de re *perfectâ* sermo fit, aut de *imperfectâ*. Itaque *Tempora* in omni Verbo, *primaria* & διωρισμένα sunt *Sex*. Exempli causâ:

Tempus *Præteritum*	rei *imperfectæ*.	abibat. he was going. *Il s' en alloit.*
		cœnabat. he was at supper. *Il' étoit à souper.*
		ædificabatur. It was in building. *On bâtissoit.*
	rei *perfectæ*.	abierat. he was gone. *Il s' en étoit allé.*
		cœnaverat. he had supped. *Il avoit soupé.*
		ædificatum erat. It was built. *On avoit bâti.*

Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις,

" Cillanque eximiam, Tenedoque fortiter imperas,

Tempus *Præsens*	rei *imperfectæ*.	abit.	he is going.	*Il s' en va.*
		cœnat.	he is at supper.	*Il est à souper.*
		ædificatur.	It is in building.	*On bâtit.*
	rei *perfectæ*.	abiit.	he is gone.	*Il s' en est allé.*
		cœnavit.	he has supt.	*Il a soupé.*
		ædificatum est.	It is built.	*On a bâti.*
Tempus *Futurum*	rei *imperfectæ*.	abibit.	he will be going.	*Il s' en ira.*
		cœnabit.	he will be at supper.	*Il sera à souper.*
		ædificabitur.	It will be in building.	*On bâtira.*
	rei *perfectæ*.	abierit.	he will be gone.	*Il s' en sera allé.*
		cœnaverit.	he will have supt.	*Il aura soupé.*
		ædificatum erit.	It will be built.	*On aura bâti.*

Ex hâc Temporum *primariorum* verâ & secundum rerum naturam dispositione, observare est;

1*mò*. Vocabula ista, " *ædificatum est, cœnavit, abiit, periit, ἀμφιβέβηκεν*," & similia, tam *Præsens* exhibere *tempus* rei *perfectæ*; quàm illa, " *ædificatur, cœnat, abit, perit, ἀμφιβαίνει*," & similia, *Præsens* exhibent *tempus* rei *imperfectæ*. Quod cùm plerosque Grammaticorum fugerit; hinc viros etiam non ineruditos sæpè in fraudem inductos, ut vel mendum aliquod, vel *enallagen* nescio quam, (quæ Grammaticam omnem penitùs evertit,) vel necessitatem quandam metri, (quæ apud Principes Poëtas nequaquàm hujusmodi est,) ibi suspicarentur, ubi *Temporum ratio* rectè atque etiam optimè jam constaret. Exempli causâ: In eo, quod est apud *Virgilium*, Æn. II, 12; " *Quanquam animus meminisse horret, luctuque refugit*;" [& similitèr *Æn.* X, 726,] rectè constat *Temporum* ratio; quoniam is qui animum *refugisse* dicat, tam de *præsenti* tempore loquitur, quàm qui *refugere* dixerit: Eodem modo ac qui, " *perii*," dicat; quod apud Anglos effertur, " I am undone;" æquè rem *præsentem* dicat, ac qui dixerit, " *pereo*, I am perishing." Id quod non animadvertens Vir doctus *Rad. Wintertonus*, *Notis in Hesiodi Theogon. ver.* 810, Enallagen, quam excogitârunt alii, rectè quidem rejicit; ipse tamen, quod pejus est, *Virgilium* τεχνικῶς per *Systolen* metri, in *ultimo* pede, & in voce utique *trisyllabâ*, deficiente tempore, timorem expressisse fingit. Simili errore, de eo quod est apud *Ovidium*, *Metam.* V, 677, Pieridum in *Picas* metamorphosin referentem, (*Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit*;) " *Scribe*" (inquit nuperus Auctor non indoctus) " TUNC quoque ——. *Si enim retineas* Nunc; *dicendum est*, remanet, *non* remansit." Malo admodùm augurio. Nam omnino hoc ait *Ovidius*, etiam *nunc* iis *insedisse* atque *infixam esse* antiquam garrulitatem. *De Grotii* errore simili, vide infrà ad δ', 434.

2*do*. Ex hâc naturali *Temporum* dispositione apparet, quàm malè multârint linguam Romanam vulgares rei Grammaticæ Scriptores, qui *Futura* ista *perfecta*, [" *legero*, " *lectus ero*," & similia,] quæ sunt æquè *indicativa*, ac *Futura* illa *imperfecta*, [" *legam*, " *legar*;"] è *Modo Indicativo* expunxerunt; &, ineptissimo Solœcismo, istud [" *lectus ero*"] & similia, quæ *Subjunctiva* nullo modo esse possunt, in *Modum Subjunctivum* relegârunt.

3*tio*. Præter *Sex* ista Tempora *Primaria* & διωρισμένα, sunt & alia quædam ex his diversè Composita: Ut videre est in Græcorum *Aoristis* atque *Futuris duplicibus*, & recentiorum linguarum *duplicibus* (ut vocant) *præteritis perfectis*; quorum alterum respondet Græcorum *Aoristo*. Quæ quidem tempora vim suam variè sortiuntur, partim ex *præsentibus*, partim ex *præteritis* & *futuris*, interdùm etiam ex *Thematis ipsius* naturâ. Quamobrem hæc quidem, neque in *diversis linguis* singula singulis respondent, neque in *ejusdem linguæ* Verbis omnibus; & interdùm una eademque vox, pro diverso orationis contextu, diversum habet significatum: Non utique promiscuè & ἀλόγως, sed semper certâ quâdam & definitâ ratione. Quæ omnia cùm sint intellectu multò, quàm explicatu, faciliora; quæque cujusque vocabuli præfinitò vis sit, sæpè admodum difficile sit dictu; diligenti porrò lectione sunt observanda. Hæc quò pertineant, paucis *exemplis* subjectis, apparebit.

Qui græcè ait, ὧδε ἐληλυθώς; id ait διαμεμενώς, quod latinè dicitur, " *Quoniam huc advenisti*:" Qui autem, ὧδε ἐλθών; is id ait ἀορίστως, quod latinè dicitur, " *Cùm huc adveneris*;"

Σμινθεῦ· εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα.
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·

" Smintheu: si quando tibi venustum templum coronavi,
" Vel si quando tibi pingues coxas cremavi
" Taurorum & caprarum, hoc mihi perfice votum:

adveneris;" tam de *futuro*, quàm *præterito*. Quod longè aliud est.

Quod apud *Sophoclem* legitur de *Achille*; —ὃς, μετὰ ζῶντων ὅτ' ἦν, Ἤκου' ἄριστα—. *perpetuam* eum habuisse Laudem indicat. Quod si, ἤκουσ' ἄριστα, scriptum fuisset; jam utique *semel* tantùm, aut *sæpiùs*, eum laudatum dixisset. Similitèr apud *Homerum* β', 221; Τῷ γὰρ νεικείεσκε, " *His perpetuò solebat convitiari.*"

Quod Latinè dicitur, " *abiit*;" (quoniam lingua Romana *Aoristis* caret;) æquè id sonat, quod διωρισμένως dicimus, " He is " gone, *Il s' en est allé*;" atque id, quod dicimus ἀορίστως, " He went away, *Il s' en* " *alla.*" Græcum autem, βέβηκε, horum *duorum* Temporum *prius solummodò* exprimit; (uti videre est, *Iliad.* ά, 37, 451. β', 134. ζ', 355. ί, 90. π', 66, 69. ψ', 481. *Odyss.* θ', 541. μ', 74.) *Posterius* semper exprimitur voce ἐβεβήκει, ἔβη, & similibus: *Iliad* ά, 221, ἡ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει· Et π', 751, Ὣς εἰπὼν—βεβήκει· Aliisque innumeris in locis. Quibus in locis si, βέβηκε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim fuisset, ac siquis *Anglicè* diceret, " When he had said This, he Is gone " away;" Vel, " After he had done " This, he Has Supped." Quod & *aliis omnibus* in *Verbis* notandum est.

410. Hinc videre est, *Temporum* in sermonis contextu *rationem* in universum tum constare, cùm inter se respondeant *Tempora*, non quæ *iisdem* fortè *nominibus* sint a Grammaticis definita, sed quæ apto connexu, & appositè ad scribentis mentem expromendam, cohæreant. *Exemplis* res clara fiet.

Æquè constabit Temporum ratio, sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀποβαίνει, ἀπέρχεται· " *Hæc* " *loquutus, abit*:" quæ quidem loquendi ratio ea est, quæ stylo historico rem præteritam, tanquam præsentem, depingit: " As- " soon as he had said This, away he " goes." Sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀπέβαινε, ἀπήρχετο· " *Hæc loquutus, abibat*:" Atque hæc quidem loquendi ratio. Motum abeuntis exprimit Tardiorem: " Assoon as " he had said This, he began to go " away." Sive dicas, Ὣς εἰπὼν ἀπέβη, ἀπῆλθε· " *Hæc loquutus, abiit*:" Atque hæc loquendi ratio generalior est; neque Motum abeuntis, tardus sit celérve, designat: " Assoon as he had said This, " he went away." Sive dicas denique, Ὣς εἰπὼν ἀποβεβήκει, ἀπεληλύθει· " *Hæc lo-* " *quutus, abierat*;" Atque hæc quidem loquendi ratio, Motum abeuntis exprimit Celerrimum: " Assoon as he had said This, " he was gone."

Porrò; Quoniam Tempus illud *præsens perfectum*, [" *occisus est*," " *constitutum est*," & similia,] semper vim aliquam necessariò habet mutuam ex *præterito*: ut adeò quicquid jam factum *sit*, necessariò indicet id, quod *fiebat*, utique *jam* esse *præteritum*; & quicquid unquam factum *fuerit*, exinde necessariò efficiatur, ut illud jam *sit* utique factum: Ideo perindè est, sive de Eo qui *hoc ipso temporis momento* interierit, sive de Eo qui *ante mille annos* perierit, " *interfectus* " *est*," dicas.

Similitèr: Quod ait *Cicero* de temporibus præteritis, " *CONSTITUTUM EST* " Legibus, ut—*liceret*;" æquè de præsente dici potuit, " *CONSTITUTUM EST* " Legibus, ut—*liceat*."

Quod ait *Terentius*; " *Nisi me lactâsses* " *amantem, & vanâ spe produceres*;" non metri causâ dictum, sed re ipsâ multò amplius est, quam si dixisset, " *produxisses*." Indicat enim se non modò vanâ spe *productum fuisse*, sed & etiamnum *produci*.

Quod itidem *Horatius*: " *Parturiunt* " *Montes, nascetur ridiculus mus*:" non utique versûs gratiâ dictum est; sed *ideò*, nè non constaret Temporum ratio. Quod enim *parturit*; eo ipso, quòd parturiat, *futurum est* utique ut pariat.

In eo denique, quod apud *Virgilium* legitur: " *Illa vel intactæ segetis per summa vo-* " *laret Gramina, nec teneras cursu læsisset* " *aristas*:" optimè constat temporum ratio: Quia perindè est, sive illam tum, quum gramina *pervolaret*, quas *percurreret* aristas *non lædere* dicas; sive, quas *percurrisset* intereà, *non læsisse*.

Ver. 39.—εἴποτέ τοι χαρίεντ'.]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit ——. *Æn.* IX. 406.
—colui vestros si semper honores.
Æn. XII. 778.

Ver. 40. —πίονα μηρί' ἔκηα.]
——ἐν ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ. β', 549.
——Pingues aras: *Æn.* IV. 62.
——Pinguis—ara Dianæ: *Æn.* VII. 764.

Ver.

Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
Τόξ' ὤμοισιν ἔχων, ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·
Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
Αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς·
Ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε·
Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς,

" Pendant-pœnas Danai ob meas lachrymas tuis ſagittis!
Sic dixit orans; eum autem audivit Phœbus Apollo:
Deſcenditque ex cœli verticibus iratus animo,
Arcum humeris geſtans, & undique tectam pharetram:
Clangorem autem dederunt ſagittæ in humeris irati,
Ipſo moto: ipſe verò ibat nocti ſimilis;
Sedit deindè ſeorsùm à navibus, & ſagittam emiſit:
Terribilis autem clangor edebatur ſplendidi arcûs.
Mulos quidem primùm invaſit, & canes veloces:
Sed poſteà ipſis [*hominibus*] ſagittam mortiferam immittens,

Ver. 43. Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε] Dixit: opemque Dei non caſſa in vota vocavit. *Æn.* XII. 780.

Ibid.—Φοῖβος Ἀπόλλων.] Ἐπίθετα οἰκεῖας καὶ προσφυεῖς τοῖς ὑποκειμένοις ἡρμοσμένα, δύναμιν ἴσην ἔχει τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν· ὥσπερ τῶν θεῶν ἑκάστῳ ἰδίαν τινὰ προσηγορίαν προστίθησι· τὸν Δία, μητιέτην καὶ ὑψιβρεμέτην· καὶ τὸν Ἥλιον, ὑπερίονα· καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, φοῖβον καλῶν. *Dionyſ. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως c. 6. Sic cùm *Apollinem* ἑκάεργον & ἑκηβόλον & χρυσάορον & ἀφήτορα appellat Poëta, appoſitè ad naturam rei è *Solis radiis* deductum eſt Epitheton. Vide infrà ad *ver.* 75, & 477, & 528.

Ver. 45.—ἀμφηρεφέα τε.] Quâ ratione, ἀμφηρεφέα, ſyllabam hîc poſtremam producat, vide *infrà* ad *ver.* 51.

Ver. 46. Ἔκλαγξαν—ἐπ' ὤμων.]
Tela ſonant humeris,— *Æn.* IV. 149.
—pharetramque fugâ ſenſere ſonantem. *Æn.* IX. 660.
Aureus ex humero ſonat arcus,— *Æn.* XI. 652.

Venuſtior in eo *Homeri* hìc quàm *Virgilii* elocutio, quòd *IRATI* deſcribitur Inceſſus, paullò utique inæquabilior.

Ver. 47.—νυκτὶ ἐοικώς.] *Cauſa* nimirùm peſtis, *qualis* ſit, *incompertum*.

Ver. 48.—μετὰ δ' ἰὸν ἕηκε.] Scholiaſtes explicat, μετὰ ταῦτα. Unde Interpretum nonnulli, *deindè*. Quod eſt languidius. Ego ita intelligendum exiſtimo, ut ſit, ἰὸν μετὰ νῆας ἕηκε.

Ver. 49. Δεινὴ δὲ κλαγγὴ.] Peſtis ſcilicèt ingruentis *primus Rumor*, terribilis.

Ver. 50. Οὐρῆας μὲν πρῶτον.] Ἴσως οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας· *Ariſtot. de Poetic.* c. 25. Malè; Cùm κύνας ἀργοὺς ſtatim deinceps addat Poëta.

Ver. 51.—βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιείς.] *Al.* ἀφιείς. Quod perindè eſt: Ex arcu ſcilicèt *emiſit*, in populum *immiſit*. Verùm quâ ratione vocabulum hoc, βέλος, & ſimilia, ſyllabam poſteriorem producant, nè *perpetuò* dicendum ſit, *ſemel* hìc diligentiùs exponam.

Primò igitur, ſyllaba *producta* dicitur, quæ tempore *duplici* effertur, ac *brevis*; ſive quæ *duarum brevium* tempus pronuntiando explet. Itaque η, quoniam valet εε; & ω, quoniam valet οο; (quod & de ᾱ, ῑ ῡ, ſimilitèr intelligendum eſt, ubi naturâ ſunt longæ, ut in vocibus δευτερᾶ, τιμὴ, νικᾶν ψῡχὴ, ὀμνῡμι, ὄμνῡ, ςόρνῡ, δαίνῡ, & ſimilibus,) ſemper neceſſariò producuntur; niſi quum, propter Vocalem ſequentem, *altera* ex *componentibus* (ut ita dicam) *Vocalibus* elidatur; adeóque τείχη, exempli gratiâ, τείχε' efferatur; & χρυσῷ ita pronuntietur, ac ſi χρυσο' ſcriptum eſſet.

2. Quemadmodùm *duplici Vocali*, η, ω, ᾱ, ῑ, ῡ; ſic & *duplici* itidem *Conſonante* fit ſyllaba neceſſariò longa; ut φλὲψ, quod eſt, φλέβς; & φλὸξ, quod eſt φλόγς; & σὰρξ, quod eſt σάρκς.

3. Syllaba naturâ brevis, ut κὸς, in *Conſonantem* deſinens, ſequente *aliâ Conſonante*, ſive in *eodem* vocabulo, ſive in *alio*; fit itidem, *poſitione* iſtâ, neceſſariò longa. Ut, Κόσμος γὰρ———.

4. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* deſinens, ſequentibus in *eâdem* voce *Conſonantibus duabus*, ut τέ-κνον, φιλότη-τος, ἄτ-ρεκος,

2

Βάλλ᾽· αἰεὶ ἢ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο·

Feriebat: perpetuò autem rogi cadaverum ardebant frequentes.
Novem dies quidem per exercitum ibant sagittæ Dei:

ἀτε-κνος, (quæ in *oratione solutâ*, ut ex Scriptorum Tragicorum & Comicorum *Jambis* constat, semper corripitur;) in heroico carmine, propter *positionem* istam, (sicuti in Latinis vocabulis, *tenebræ*, *volucris*, & similibus,) produci potest.

5. Syllaba naturâ brevis, in *Vocalem brevem* desinens, ut τι; *vocabulo proximè sequenti*, à *duabus Consonantibus* incipiente; propter istam *positionem* itidem produci potest. Ut,—Τάς τι τρίς ἱστάμενός περ.

6. *Ultima* cujusque versûs syllaba, qualiscunque ea sit naturâ, & à qualicunque incipiat Versus sequens; non (ut Grammatici loquuntur) *communis*, sed semper necessariò *longa* est, propter *Pausam* istam, quâ, in fine versûs, syllabæ ultimæ pronuntiatio necessariò producitur. Atque hinc (ut id obiter moneam) apparet, quamobrem in solo versu *Anapæstico* syllaba *ultima*, vel *Vocali longâ* vel *Consonantium concursu*, producatur necesse sit. Pes nimirùm *Anapæstus*, qui a syllabis brevibus incipiens in longam desinit, graviorem in *ultimâ* syllabâ, quàm Pedum alius quivis, pronuntiandi ictum excipit. Quam ob causam pausa ista, quâ omnis in universum versus finitur, in hoc uno versûs genere minor æquo fuerit, nisi vel ultima syllaba sit etiam aliàs longa, vel sententia ipsa simul cum versu finiatur. Hanc versûs *Anapæstici* proprietatem Primus & solus Recentiorum observavit longè omnium Doctissimus *Rich. Bentleius*. Videtur tamen hoc non ignorâsse Scholiastes in *Æschylum*; Qui ad versum istum, *Pers.* 591, [ἄρχονται, βασιλεία·] Τὰ τοιαῦτα πάντα κλητικὰ (inquit) μακρὸν ἔχει τὸ ᾱ. Quod *isto in loco* notari ab eo non potuit, qui ultimam cujusque versûs syllabam *communem* crederet.

7. Non modò in fine *Versûs* aut *Sententiæ*, sed etiam in fine *Vocis*, propter *Pausam* quâ vox finitur, syllaba alioqui brevis produci potest. Ut, βέλος ἐχεπευκὲς———. Quod scilicet ità ferè pronuntiabatur, ac si scriptum fuisset, *beloss*. Etenim *Græci* pleniùs & productiori spiritu, quàm *Romani*, syllabas singulas efferebant. Id quod ex eo liquet, quòd *Græci* Vocales etiam *breves*, in diversis vocabulis concurrentes, *sæpiùs* non elidant; cùm *Romani* non *breves* modò, sed & *longas semper omnes*, & *Consonantem* insuper *m*, & olim *s* quoque eliderent.

8. Fit hoc præcipuè in *Cæsurâ*, quia major eò incidit pronuntiationis ictus. Fieri tamen potest etiam *extra Cæsuram*, si *Consonans* sit naturâ *durior*, & *duplicari* solita; vel *Vocalis* sequatur *aspirata*. Ut, Αὐτὰρ ὁ Πρῶτος———. Nam,

9. Et propter Consonantem *asperiorem*, quæ *quasi duplex* efferri solita sit, syllaba alioqui brevis, etiam *non in fine vocis*, produci potest. Ut; Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ———. Est enim litera ρ, pronuntiatu asperrima, & facillimè duplicatur: Ut ῥέα ἔρρεεν.

10. Et propter Vocalem *Aspiratam* in voce proximè sequentem, ultima præcedentis produci potest. Spiritus enim *asper* sæpè tanquam *Consonans* pronuntiabatur, vel tanquam *Æolicum Digamma*. Ut,—φίλε ἑκυρέ, δεινός τε. Legebatur ferè, tanquam si scriptum fuisset, φιλε϶ϝ ϝεκυρέ ϝ δϝεινός τε.

11. Quin & *Diphthongi* quædam, etiam *sine spiritu aspero*, ferè tanquam *duplices Consonantes* efferebantur. Ut Πρὸς οἶκον Πηλῆος—. Videntur enim οἶκος, οἶνος, pronuntiatæ fuisse, *Wicus*, *Winus*; unde Latinæ, *Vicus*, *Vinum*: Et ex οἰ, facta est Latina, *sui*. De ἀθάνατος, Πριαμίδης, & similibus, primam producentibus; vide *propriis in locis*. Et siqua sint adhuc rariùs occurrentia, de his etiam *suis in locis* dicetur.

12. Quam itaque *Poeticam* vulgò appellant *Licentiam*, ea omnis in *hoc uno* consistit, (non ut syllabarum Quantitates confundantur promiscuè atque ἀλόγως; quod est perabsurdum; sed ut Syllabæ *naturâ Breves*, certâ quâdam *Positione*, fiant *productæ*. Non utique *hæ* quidem Omnes, neque Omni in Positu, sed certâ quâdam ac constanti ratione; sicuti suprà est expositum. Aliàs enim Syllabæ *Breves*, & maximè quæ in *Nominibus* sint *Casuum*, in *Verbis* utique *Temporum Personarúmque* characteristicæ; (ut ἅρματος, λύσατε, ὀμνῦμεν ζευγνῦμεν ὄμνυμαι, ζεύγνυμαι, κύριε, κρῖνε, κρίνομαι, μαρτύρομαι, μαρτυρήσομαι; horúmque Derivata, κρίσις, κρίτης, μάρτυρες, & similia;) *produci* omninò non possunt. Quæ autem Syllabæ *naturâ* sunt *Longæ*, in his omnibus *Licentia* apud Principes Poëtas *nunquam* prorsùs est *ulla*. Nam ut νίκη, τιμή, ψυχή, χρυσός horúmque Derivata & Composita omnia; item, ut ὄμνυμι, ζεύγνυμι, ὄμνυ, ζεύγνυ, & similia; vel ut κύριε, κύριος, κρίνω, κρίνομαι, ἐκρινόμην, μαρτύρομαι, ἐμαρτυρόμην, & similia, in præsentibus & imperfectis, (*vide infrà ad ver.* 338;) ut hæc, inquam, & hujusmodi *corriperentur*, nullâ unquam licuit *Licentiâ*.

13. Nam quòd apud *Doricos* Scriptores legamus τὰς αὐτὰς, τὰς ἀνθρώπους, τὰς καλάς; & apud Scriptores tum *Doricos*, tum *Atticos*, κάλως, κάλοις, & similia, qualia apud

Homerum

Τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὀΐω
Ἂψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν·
Εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾷ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν, ἢ ἱερῆα,

Decimo autem ad concionem vocavit populum Achilles;
Huic enim in animo posuit Dea candidas-ulnas habens Juno;
Curam enim gerebat Danaorum, quia scilicèt morientes videbat.
Hi itaque postquam congregati sunt, in unumque convenerant,
Inter eos surgens locutus est pedibus velox Achilles;
" Atride, nunc nos iterùm-errantes puto
" Retrocessuros, si modò mortem effugerimus;
" Siquidem simul bellúmque domat & pestis Achivos.
" Verum age quæso, aliquem vatem consulamus, vel sacerdotem,

Homerum nusquam reperiuntur; (*vide infra ad* ε', *ver.* 43.) hoc utique non *Licentia* est Poetica, sed *aliâ* nimirum *linguâ* loqui.

Ver. 54.—ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς· Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ—.] Rectè Scholiastes: Ἀχιλλεὺς γὰρ Χείρωνος ὢν μαθητὴς, καὶ τὴν ἰατρικὴν σαφῶς ἐπιστάμενος,—— . ἔπει, Τίνος ἕνεκεν Νέστωρ, ἢ Ὀδυσσεὺς, ἢ Μενέλαος, οὐδεὶς ἐλάττων τῶν Ἑλλήνων φροντίζοντος, οὐ ζητοῦσι τὸ αἴτιον τῆς νόσου.

Ver. 55. Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά.]
Hic mentem Æneæ genetrix pulcherrima misit. *Æn.* XII. 554.

Ver. 56.—ὅτι ῥα θνήσκοντας ὁρᾶτο.] Qui istud ῥα omiserit, vel alio quovis expletivo mutaverit; sentiet is demùm, Tempori isti imperfecto, ὁρᾶτο, nescio quid ex voculâ illâ accrevisse *diuturnitatis*. " Cur *hosce*" (inquit *Quintilianus*, l. IX. c. 4. quum voculâ illâ quodam in loco aptè usus esset *Cicero*,) " potiùs quàm *hos*?—Rationem fortassè non " reddam; sentiam esse melius.—Ita ut au" dio, hoc Animus accipit, *plenum* sine hâc " geminatione non esse." Vide infrà ad β', 158. Sed & istud ῥα, quoniam deductum est scilicèt (non ex ῥεῖα, sed) ex ἄρα, vim habet porrò in sententiâ cum eo quod præcessit (πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί) connectendâ: Ὅτι ῥα (ὅτ' ἄρα) θνήσκοντας ὁρᾶτο, " *quoniam utique morientes videbat*." Vide infrà ad ε', 858; & ad ξ', 558.

Ver. 57.—ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν.] Τοῖς βασιλεῦσι βουλευτήριον ἦν ἐκ τῶν κρατίστων—καὶ οὐχ, ὥσπερ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, αὐθάδεις καὶ μονογνώμονες ἦσαν αἱ τῶν ἀρχαίων βασιλέων δυναστεῖαι. *Dion. Halic. Antiq. Rom. lib.* 2. *p.* 86. Vide infrà ad *ver.* 238.

Ibid. Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν——, Τοῖσι δ'—,] *H. Stephanus*, quem hîc secutus est *Barnesius*; " *Scribere* (inquit) non dubitem τοῖσιδ' conjunctim, quum significet τούτοις, id est " τοῖσδε, non τούτοις δέ." Sed errat, ut opinor, Vir doctissimus. Est enim alterum illud δὲ, repetitio prioris non inelegans. Quomodo & *Latinè* rectè dicitur; " *Cùm autem*—, *tum verò*—," Vide infrà ad γ', 200; & ad ς', 160.

Ver. 58.—πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.] Epitheta hujusmodi, ex *singulari* aliquâ corporis animive dote desumpta, sunt quasi *Agnomina* personarum propria. Quamobrem ineptiunt planè, qui *Achillem* tam in concilio quàm in campo πόδας ὠκὺν appellatum, vitio vertant Poëtæ. *Euripides*, etiam in Tragœdiâ, ubi elocutio *Sermoni* proprior est, eodem utitur Epitheto;

Ἀπώλεσ' ἐκ σοῦ παῖδα τὸν ταχὺν πόδας,
Ἀχιλλέα———. *Andromach. ver.* 1236.

Ver. 59. Ἀτρείδη, νῦν] Totum hujus & sequentis Orationis artificium elegantèr & particulatim detexuit *Dionys. Halicarn. in libro qui inscribitur* Τέχνη, *c.* 9. Ἴδωμεν οὖν τοὺς ἑκατέρων λόγους, πῶς ἔχουσι δι' ἀλλήλων, καὶ πῶς τὸ εὐπρεπὲς ἔχουσιν, οἱ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως ἐν βαθύτητι ζητήσεως, οἱ δὲ τοῦ μάντεως, ἀσφαλείᾳ πρὸ τῆς ἀποκρίσεως. " Ἀτρείδη, νῦν ἄμμε, *&c.*" Totus locus lectu est dignissimus.

Ibid.—ἄμμε παλιμπλαγχθέντας.] Si ἄμμε hîc, ut plerique arbitrantur, *duale* sit; tum hoc ait Achilles, " *utrumque nostrûm cum* " *exercitibus* &c." Vide infrà ad *ver.* 566. Verùm ego quidem existimo, quâ analogiâ ex ἡμῖν fit ἄμμι, eâdem ex ἡμεῖς & ἡμᾶς fieri *ἄμμες in plurali*. Ut rectè Scholiastes; Ἄμμε, ἡμᾶς, Αἰολικῶς.

Ver. 62.—ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν,—Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο.] ad

Ἠ καὶ ὀνειροπόλον, (καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν·)
Ὅς κ' εἴποι, ὅ, τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων·
Εἴτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' ἑκατόμβης·
Αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσσης αἰγῶν τε τελείων
Βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα,
Καὶ νήεσσ' ἡγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω,
Ἣν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·

" Vel & somniorum-interpretem, (etenim somnium quoque ab Jove est:)
" Qui dicat, cur tantoperè iratus sit Phœbus Apollo;
" Sive is *nos* ob vota-*non-reddita* incusat, sive ob hecatomben:
" Si fortè agnorum nidorem caprarúmque lectarum
" Vult assecutus, à nobis pestem depellere.
Ille quidem sic locutus resedit: his autem surrexit
Calchas Thestorides, augurum longè optimus,
Qui noverat & præsentia, & futura, & præterita,
Et navibus dux fuerat Achivorum Ilium usque,
Suam propter vaticinandi artem, quam ei dedit Phœbus Apollo:
Qui ipsis cordatus concionatus est, & dixit;

—ad oraclum Ortygiæ Phœbumque—;
Quem fessis finem rebus ferat, unde laborum
Tentare auxilium jubeat. *Æn.* III. 143.

Cæterùm de vi voculæ δὴ, vide infrà ad β, 158.

Ver. 63.—καὶ γάρ τ' ὄναρ.] " Γάρ τε, pro " γάρ, (inquit *H. Stephanus*,) passim alibi " invenitur." Sed non vacat istud, τέ. Nam, καὶ γάρ τ' ὄναρ, id est quod latinè dicitur, *nam & Somnium quoque*.

Ver. 64.—εἴποι, ὅ, τι τόσσον] Ita omninò legendum; uti rectè scriptum est in editione *Scherpezeelii* cum Scholiis *Moschopuli*. Al. ὅτι τόσσον.

Ver. 66. Αἴ κέν πως] Turpissimè hæc vertit Barnesius, " *AUT si fortè*" &c. Ac si *trimembris* esset sententia, εἴτ' ἄρ' ———, εἴθ' ——, αἴ κέν πως. Atqui hoc ait Achilles; " *Si fortè (postquam intellexerimus " utrum ob——, an ob——, iratus sit,) ve- " lit*, &c.

Ver. 67. Βούλεται ἀντιάσας.] Qui *Prosodiæ* student, observare poterunt; ἀντιάσας, hoc in loco, non ab ἀντιάω esse posse, sed ab ἀντιάζω. Quæ enim in *αω purum* desinunt, vel in *ραω* purum impurúmve; ea omnia (ni fallor) penultimam istam & in *aoristo* & in *futuro* semper producunt. Ut ἀροάομαι, βοάω, βοάω, γοάω, δράω, [undè non modò δράσω, sed & δέδρᾶκα, δέδρᾶμαι, &c. *Aristoph. Avib. ver.* 13; & *Pace, ver.* 1039.] ἰάω [de quâ vide ad Δ, *ver.* 42;] ἐγγυάομαι, θεάομαι, θηράω, ἰάομαι, ξυράω, ὁράω, πειράω, φθειριάω, φυράω, φωράω, χράω, ψωριάω, & similia. Κεράσας, est à κεράννυμι, similiter ut πετάσας à πετάννυμι. Ἠράσάμην, est ab ἔραμαι vel ἐράζομαι. Περάσῃ videtur esse à πιπράσκω, *vendo*; unde πέπρακα, πράσω, πράσῃ, περάσω, περάσῃ, περάσας. Nam quæ deducta sunt a περάω, *transeo*; ut περᾱσω, quod est Ionicum περήσω; & ἐπεράσαν, quod est Ionicum ἐπέρησαν; hæc etiam in Tragicis Comicisque Scriptoribus, (ubi elocutio *Sermoni* propior est, & nec dialectorum varietas nec Poëtica illa literarum geminatio, ἐπέρασσαν, περάσσας, multùm licita est,) *penultimam* producunt.

Ὕδωρ τε, ποταμοῦ σῶμα, διεπέρᾱσαμεν.
Chæremon. Tragicus apud *Athenæum. lib.* 2. *p.* 43. Et,

Κνήμην τε διεπέρᾱσεν Ἀργεῖον δόρυ.
Eurip. Phœniss. 1403.

Quæ in *αω* desinunt nec *puro*, nec præcedente ρ, eorum nonnulla (quanquam pauca) aliam sequuntur analogiam; ut γελάω, γελάσω, ἐγέλασα. σπάω, σπάσω. ἔσπασα. Vide infrà ad ζ, 434.

Ver. 70. Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα.]
———Novit namque omnia vates,
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. *Virg. Georg.* IV. 392.

Simplicior paullò & venustior hîc *Homeri* elocutio: Nam istud, *ventura trahantur*, minùs facile est quàm, τὰ ἐσσόμενα. Cæterùm de productâ syllabâ, ὃς; item Διί, *ver.*

74;

Ὦ Ἀχιλεῦ, κέλεαί με, Διῒ φίλε, μυθήσασθαι,
Μῆνιν Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος.
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μοι ὄμοσσον,
Ἦ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν.
Ἦ γὰρ ὀΐομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει, καί οἱ πείθονται Ἀχαιοί.
Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ·
Εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσσῃ,
Ἐν στήθεσσιν ἑοῖσι· σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Θαρσήσας μάλα, εἰπὲ θεοπρόπιον, ὅ, τι οἶσθα.

" O Achilles, jubes me, Jovi care, eloqui
" Iram Apollinis longe-jaculantis regis.
" Igitur ego dicam: tu autem paciscere, & mihi jura,
" Omninò te mihi propensum verbis, & manibus opem laturum.
" Profectò enim suspicor virum iratum fore, qui latè omnium
" Argivorum imperium habet, & ei obediunt Achivi.
" Potentior enim rex, quando irascatur viro inferiori;
" Et enim si fortè iram quidem eodem die decoxerit,
" Tamen & posteà retinet simultatem, donec perfecerit,
" In pectoribus suis: tu itaque dic, an me sis servaturus.
Hunc autem respondens aloquutus est pedibus velox Achilles;
" Confisus valdè, dic vaticinium, quodcunque scis:

74; & Ἀπόλλωνος, *ver.* 75; & θεοπρόπιον, *ver.* 85; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 74.—κέλεαί με——ἄνακτος.] " Malim (inquit *Henr. Stephanus*) post, ἄνακτος, notam *Interrogationis.*" Judicet Lector.

Ver. 75.—ἑκατηβελέταο ἄνακτος.] Apollo, sive Sol, " inde (inquit *Macrobius*) ἑκηβόλος " & ἑκατηβόλος dictus, ἕκαθεν τὰς ἀκτῖνας " βάλλων, è longissimo altissimoque radios " in terram usque demittens." *lib.* I. *c.* 17. " Ut per *Sagittas*, intelligatur vis emissa " radiorum." *ibid.* Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 82. Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον.] *Aristoteles* hunc versum citans, *Rhetoric.* l. II, c. 2; ἀγανακτοῦσι γὰρ, inquit, διὰ τὴν ὑπεροχήν. Similitèr *Euripides*, *Med. ver.* 119;

Δεινὰ τυράννων λήμματα, καί πως
Ὀλίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες,
Χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσι.

Hoc est: " *Terribiles sunt Regum animi;* " *quippè rarò admodùm cedere, plerunque dominari soliti, difficultèr iras deponunt.*" Quod ideò hîc affero, quia in *Latinis* quas viderim Versionibus, sententiam hujus loci, voce ἀρχόμενοι malè intellectâ, penitùs turbatam observârim: Quanquam *Græcum* Scholiasten non videtur ex toto fugisse. Et quoniam loci hujusce incidit mentio, lubet hîc in transcursu turpissimam mendam in præcedente, *ver.* 106. notare,

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξαιρόμενον.

" Videtur legendum, αἰρόμενον;" inquit doctissimus *Canterus.* Rationem autem emendationis non adjecit. Recentiores *Euripidis* Editores neglectâ istì emendatione, retinuerunt ἐξαιρόμενον: Scilicèt quia rectè & Græcè dicitur, ἐξαιρόμενον ἐξ ἀρχῆς. At verò ideò necesse est αἰρόμενον legatur, non quòd ad *constructionem Grammaticam*, sed quòd ad *Versum* nimia sit ista syllaba ἐξ, metrúmque jugulet. Est enim Versus anapæsticus ex quatuor pedibus,

Δῆλον δ' ἐξ ἀρχῆς αἰρόμενον.

Ver. 83.—φράσαι] Vide infrà ad *ver.* 140.

Ver. 84. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος] Quod *Martialis* de *Homero* jocosè ad Epigrammatis facetias, id nuperus Scriptor Gallicus *Rapin* seriò annotavit. " *Les Transitions, qui* " *doivent par leur caractere estre fort variées,* " *pour desennuyer le Lecteur; sont toutes* " *semblables dans la plus grande partie de son* " *ouvrage.*" *La Compar. d'Homere & de Virg. ch.* 10. At verò erant hæc omninò simplicissimè & sine ornatu dicenda, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrerentur.

Ver.

Οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, Διῒ φίλον, ᾧτε σὺ, Κάλχαν,
Εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
Οὔτις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο,
Σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει,
Συμπάντων Δαναῶν· οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
Ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι.
Καὶ τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων·
Οὔτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὐθ' ἑκατόμβης·
Ἀλλ' ἕνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων,
Οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα, καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα.
Τοὔνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν Ἑκηβόλος, ἠδ' ἔτι δώσει·
Οὐδ' ὅγε πρὶν λοιμοῖο βαρείας χεῖρας ἀφέξει,
Πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην
Ἀπριάτην, ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
Ἐς Χρύσην· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Ἥρως Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην·

" Non enim, per Apollinem Jovi carum, cui tu, Calcha,
" Vota-faciens Danais vaticinia ostendis,
" Non ullus, me vivo & in terrâ vidente,
" Tibi cavas apud naves graves manus inferet,
" Cunctorum Danaorum: ne *quidem* si Agamemnona dixeris,
" Qui nunc longè potentissimum in exercitu gloriatur se esse.
Et tum quidem cepit animum, & dixit vates præcellens;
" Neque hic [*nos*] ob vota *non reddita* incusat, neque ob hecatomben;
" Sed causâ sacerdotis, quem contumeliâ-affecit Agamemnon,
" Neque liberavit filiam, & non accepit pretium-liberationis.
" Idcircò dolores dedit Longè-jaculans [*Apollo,*] & adhuc dabit:
" Neque hic priùs à peste graves manus abstinebit,
" Quàm patri dilecto reddat [*Agamemnon*] nigris-oculis puellam
" Inemptam, sine pretio; & ducat [*mittat*] sacram hecatombam
" In Chrysam: tunc ipsum [*Apollinem*] fortè placatum flexerimus.
Ille quidem ita loquutus consedit: his autem surrexit
Heros Atrides late-dominans Agamemnon
Turbatus; irâque valdè præcordia circumfusa-caligine
Plena erant, oculique ipsi igni lucenti similes erant:

Ver. 86. Οὐ *μὰ γὰρ.*] Non hîc πλεονάζει τὸ "οὐ," ut ait *Scholiastes*; sed significantèr admodùm, & maximâ cum vi, iteratur. Οὐ γὰρ, μὰ τὸν Ἀπόλλωνα, οὔ τις—.

Ibid.—ᾧτε σὺ, Κάλχαν.] Rectè in Vocativo, Κάλχαν. Est enim Nominativus, plenis Notis exaratus, Κάλχαντς; quanquam in hoc nomine, & in similibus, respuit istud ν linguæ græcæ ratio; sempérque scribitur, Κάλχας.

Ver. 90.—οὐδ' ἢν Ἀγαμέμνονα.] Quàm ferocitèr hoc, & personæ *Achillis* convenientèr!

Ver. 91. Ὃς νῦν—εὔχεται.] Et istud νῦν, & εὔχεται, aptissimè ad minuendam *Agamemnonis* auctoritatem.

Ver. 92.—τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα.]
Ille hæc, depositâ tandem formidine, fatur. *Æn.* II. 76.

Ver. 102.—εὐρυκρείων.] " Latè tyrannum:" *Horat.* " Latè Regem:" *Virg. Æn.* I. 25.

Ver. 103.—φρένες ἀμφιμέλαιναι.] Hoc est, quod aiunt Latini; *atrâ bile percitus.*

Ver. 104.—ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην.]
Stant lumina flammâ. *Æn.* VI. 300.
—totoque ardentis ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis, *Æn.* XII. 102.

Ver.

Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε·
 Μάντι κακῶν, οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας·
Αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι·
Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω εἶπας ἔπος, οὐδ' ἐτέλεσσας·
Καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις,
Ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν Ἑκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
Οὕνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηΐδος ἀγλά' ἄποινα
Οὐκ ἔθελον δέξασθαι· ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
Οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα,
Κουριδίης ἀλόχου· ἐπεὶ οὐ ἕθεν ἐστὶ χερείων,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι ἔργα.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τόγ' ἄμεινον·
Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἑτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω· ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε.

Calchanta primùm torvè intuens allocutus est;
" Vates malorum, nunquam mihi gratum dixisti:
" Semper animo tuo jucundum est mala vaticinari:
" Bonum autem nondum aliquod dixisti verbum, neque perfecisti:
" Et nunc inter Danaos vaticinans concionaris,
" Quasi idcircò ipsis Longè-jaculans [*Apollo*] dolores struat,
" Quoniam ego puellæ Chryseïdis splendidum liberationis pretium
" Nolui accipere, quandoquidem longè malo illam
" Domi habere; etenim *ipsi* Clytemnestræ præfero,
" Quam Virginem duxi, Uxori; quoniam non ipsi inferior est,
" Neque corpore, neque oris habitu, neque mente, neque omninò operibus.
" Sed & sic volo reddere, si hoc est melius:
" Malo equidem populum salvum esse, quàm perire.
" Sed mihi præmium statim præparate; ut non solus
" Argivorum præmio caream: quippe *id* non decet.

Ver. 105.—ἀνίστη—, Κάλχαντα—προσέειπε.] Constructio hæc Asyndetos, irâ excandescentem significantèr indicat.

Ibid.—κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε.]

Surgit, & his onerat dictis, atque aggerat iras. *Æn.* XI. 342.

Cæterùm de voce κακοσσόμενος, ità *Porphyrius*: Οὐ, κακῶς ὑποβλεψάμενος —ἀλλά— ἐστιν Ὄσσα, ἡ θεία φήμη —" μετὰ δέ σφισιν " ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος." [Il. β', 93.]—Ἀπὸ τῆς Ὄσσης πεποίηται τὸ Κακοσσόμενος, οἷ τοι ὡς κακόμαντιν αὐτὸν ὀνειδίζων.——" Οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὄσσομένη τόδ' ἱκάνω," [Il. ω', 172.]—τουτέστιν, οὐ κακὸν κληδονιζομένη. *Quæstion. Homeric.* 16.

Ver. 106. Μάντι κακῶν.] " Infelix vates—." *Æn.* III. 246.

Ibid.—τὸ κρήγυον.] Ἀντιτιθέντος, οὐ τοῦ ψεύδει, ἀλλὰ τῷ κακῷ, τὸ κρήγυον.———Ἐστι δὲ κρήγυον, τὸ κέαρι ἡδὺ καὶ προσηνὲς ὃ ταὐτὸν τῷ θυμῆρες. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 106, 107, 108.—οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον—. Αἰεί τοι τὰ κάκ'———. Ἐσθλὸν δ' οὐδέ τί πω.] Rectè hîc observatum, Poëtam optimè *personæ* serviisse, dum irâ vehementèr commotus rem eandem hoc modo *ter* repetat. Cæterùm quâ ratione vox εἶπας, in *ver.* 108, ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 114. Κουριδίης ἀλόχου]

Cui pater intactam dederat, primisque jugârat
Ominibus——. *Æn.* I. 349.

Ver. 117. Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.] Οὐκ ἔχει ὑψηλόν τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος———. Τινὲς δὲ οὕτω θεραπεύουσι τὸ νόημα· Βούλομαι σόον εἶναι τὸν λαόν· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο γένηται, ἀπολέσθαι ἂν βουλοίμην αὐτός. *Eustathius in locum.* Similitèr & *Scholiastes.* Mihi tamen magis arridet simplicior illa & vulgaris expositio: *cupio equidem populum omni ratione salvum esse, & nequaquàm Meâ causâ perire.*

Ver. 118.—ἑτοιμάσατ'] Vide infrà ad *ver.* 140.

Ver.

Λεύσσετε γὰρ τόγε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀτρείδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
Πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
Οὐδέ τί πω ἴδμεν ξυνήϊα κείμενα πολλά·
Ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
Λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῷ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Τριπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Μὴ δ' οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Κλέπτε νόῳ· ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις.
Ἦ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως
Ἧσθαι δευόμενον; κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι;
Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·

" Videtis enim hoc omnes, quod mihi præmium abit aliò.
Huic autem respondit posteà pedibus-præstans nobilis Achilles;
" Atride gloriosissime, avarissime omnium;
" Quînam verò tibi dabunt præmium magnanimi Achivi?
" Non utique scimus communia ullibi reposita multa:
" Sed quæ quidem ex urbibus deprædati sumus, ea divisa sunt;
" Populos autem non decet iterùm-collecta hæc congregare.
" Sed tu quidem nunc hanc Deo præmitte: at Achivi
" Triplicitèr quadruplicitérque compensabimus; si quandò Jupiter
" Det urbem Trojam benè-munitam diripere.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Nè sic quidem, quamvis *sis* fortis, Deo similis Achille,
" Falle mente: quoniam non antevertes *astutiâ*, neque mihi persuadebis.
" Nunquid vis, ut ipse habeas præmium, ac me frustrà
" Sedere indigentem? jubésque me hanc reddere?
" Atqui si dabunt præmium magnanimi Achivi,
" Satisfacientes animo *meo*, ut æquale sit valore; *benè est*:

Ver. 120.—ὅ μοι] Vide infrà ad *ver.* 537.

Ver. 121. Τὸν δ' ἠμείβετ'] Malè hîc & in similibus, *alieno* in loco, edidit *Barnesius* Τὸν δὲ, pro Τὸν δέ. Quod semel atque iterum monuisse satis sit.

Ver. 123. Πῶς γάρ τοι] " *Iniquè præmium* " *postulas: Qui ENIM fieri potest, ut* &c.?" Vide infrà ad ἰ, 22.

Ver. 124. Οὐδέ τί πω] Scribi potest vel, οὐδέ τί πω, vel οὐδ' ἔτι πω.

Ver. 126.—παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.] *Omnia iterùm in unum conferre, ut aliâ denuò portione dispertiantur.*

Ver. 128.—αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι]

Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem. *Æn.* IX. 267.

De hoc loco *Plutarchus*; Ὁ Ἀχιλλεὺς, ἄλλως μὲν (inquit) ὑφίετο τῷ θεῷ τῆς δόξης; καὶ μέτριος ἦν λέγων, " Αἴ κέ ποθι Ζεὺς Δῶσι " &c." *Lib. de Sui laude.* Vide infrà ad β, 228.

Ver. 131.—θεοείκελ'] Τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον,———ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον, Θεοειδές τε καὶ Θεοείκελον. *Plato de Republ. lib.* 6. Liquet tamen apud Poëtam, θεοείκελος, ἀμύμων, & similia, non virtutibus exornatum omnibus, sed *unâ quâvis* sive *Animi* sive *Corporis* dote *præcellentem*, perpetuò significare.

Ver. 133. Ἦ ἐθέλεις] *Al.* Ἦς θέλεις.

Ver. 135—137. Ἀλλ' εἰ μὲν———. Εἰ δὲ—] " *Si dabunt, benè est; Sin minùs*, &c." Ea scilicèt est Græcæ linguæ ratio, ut, in hujusmodi sententiis, membri prioris Apodosis, (καλῶς ἔχει,) semper ferè reticeatur; idque elegantissimé,

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντ☉, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆ☉
Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις·
Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
Βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρ☉ ἔστω,
Ἢ Αἴας, ἢ Ἰδομενεὺς, ἢ δῖ☉ Ὀδυσσεύς·
Ἠὲ σὺ, Πηλείδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
Ὄφρ' ἡμῖν Ἑκάεργον ἱλάσσεαι ἱερὰ ῥέξας.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

" Sin autem non dederint, ego certè ipse auferam
" Vel tuum, vel Ajacis, veniens, præmium, vel Ulyssis
" Abducam ablatum: ille autem commotus reddetur, ad quem ivero.
" Verùm enimverò de his post consultabimus etiam aliás:
" Nunc verò age, navem nigram deducamus in mare vastum,
" Intròque remiges idoneos congregemus, intus & hecatomben
" Ponamus, ipsámque Chryseida pulchram-genas
" Conscendere-faciamus: Unus autem aliquis præfectus ex proceribus sit,
" Vel Ajax, vel Idomeneus, vel nobilis Ulysses;
" Vel tu, Pelide, omnium terribilissime virorum;
" Ut nobis Longe-jaculantem [*Apollinem*] places sacris factis.
Hunc autem torvè intuitus alloquutus est pedibus velox Achilles;

elegantissimé. *Aristoph. Plut. ver.* 468, κἂν μὲν ἀποφήνω, ———. Εἰ δὲ μὴ,—. Alia exempla plurima, ex iis qui tum *astrictâ* tum *solutâ* oratione scripserunt, videas apud *Henr. Stephanum* in Annotatis ad *Xenophontem*, p. 39; & *Kusterum*, in locum citatum *Aristophanis*; & *Eustathium* in hunc locum *Homeri*. Vide & infrà ad *ver.* 340.

Ver. 137. Εἰ δὲ—, ἐγὼ δ.] Vide suprà ad *ver.* 57.

Ver. 139. Ἄξω ἑλὼν· ὁ δέ κεν κεχολώσεται. ὅν κεν ἵκωμαι.] Fuerunt apud Veteres, qui totum hunc versum *Suppositum* existimârint. Et *possit* quidem, licet *non inelegans*, sine sententiæ dispendio abesse. *Dna Dacier*, hoc modo interstinguit:

Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι·
Ἢ τεὸν, ἢ Αἴαντος, ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος.
Ἄξω ἑλών· ὁ δέ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἵκωμαι.

Sed & Vulgati rectè se habent.

Ver. 140.—μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις.] Quid sibi velint Græcæ Grammaticæ Scriptores plerique, prorsus nescio; qui hanc commenti sunt regulam; " *Penultima Futuri* " *primi SEMPER Longa, nisi in* Quartâ " *conjugatione*," (quam Alii " *Quintam*" appellant;) in quâ scilicèt ultima circumflectitur, ut τιμῶ, κρινῶ, & similia. Et tamen *innumeræ* sunt voces, *aliâ* conjugatione, scilicet in άζω & ίζω desinentes, quarum è contrario (nescio an non *omnium polysyllabarum*, nisi quæ *duplicem* habent formandi rationem, ut πειράζω & πειράω, πειράσω; ἀνιάζω & ἀνιάω ἀνιάσω;) *penultima illa* tam *Futuri primi* quàm Aoristi, *SEMPER corripitur*. Ut φράζω, ἁρπάζω, γυμνάζομαι, ἐργάζομαι, ἀκοντίζω, ἐρίζω, *&c.*

Κεῖθεν δ' αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι——
Iliad. ό, 234.
Βοσκομένης ἀγέλης ἕνα ἁρπάσῃ——ρ' 62.
Καί μιν γουνάσομαι————α', 427.
————καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ. δ', 496.
Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα—— *Odyss.* μ', 292.
Μείζονι θυμῷ τί ποτ' ἐργάσεται;
Eurip. Medea, 108.
Ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω.
Hecuba, 1180.

Sed exempla in singulis Poëtarum omnium paginis occurrunt. Vide infrà ad ζ, 434.

Ver. 141.—ἅλα δῖαν] *Mare magnum*. Quicquid enim *quâvis* de causâ *eximium* est, δῖον appellatur.

—" per Mare Magnum." *Æn.* V, 628.

Sic *Odyss.* γ', 153, quod est, ἅλα δῖαν; ibidem, *ver.* 158, dicitur μεγακήτεα πόντον. Similitèr, *Odyss.* ί, Λακεδαίμονα δῖαν; explicat Scholiastes, μεγάλην.

Ver. 142.—ἐρέτας ἐπιτηδὲς] *Remigum quod sufficiat.*

Ver,

Ὤ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
Πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν,
Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι, ἢ ἀνδράσιν ἶφι μάχεσθαι;
Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον αἰχμητάων
Δεῦρο μαχησόμενος· ἐπεὶ οὔ τι μοι αἴτιοί εἰσιν.
Οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους,
Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
Καρπὸν ἐδηλήσαντ'· ἐπειὴ μάλα πολλὰ μεταξὺ
Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα·
Ἀλλά σοι, ὦ μέγ' ἀναιδὲς, ἅμ' ἑσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρῃς,
Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ, σοί τε, κυνῶπα,
Πρὸς Τρώων· τῶν οὔ τι μετατρέπῃ, οὐδ' ἀλεγίζεις·
Καὶ δή μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
Ὧ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον.
Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο
Χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'· ἀτὰρ ἤν ποτε δασμὸς ἵκηται,

" Heu! impudentiâ indute, lucri-studiose, [vel *dolose,*]
" Quomodo aliquis tibi promptus mandatis obsequatur inter Achivos,
" Vel ut expeditionem *aliquam* faciat, vel adversus viros fortitèr pugnet?
" Non enim ego Trojanorum gratiâ veni bellicosorum
" Huc pugnaturus; quippè qui culpâ in me carent.
" Non enim unquam meas boves abegerunt, neque equos;
" Neque unquam in Phthiâ glebosâ, populosâ,
" Fructum læserunt: quoniam valdè multi inter *jacent*
" Montésque umbrosi, maréque resonans.
" Sed te, ô valde impudens, unà secuti sumus, ut tu gauderes,
" Honorem petentes Menelao tibique, canino-vir-aspectu,
" A Trojanis: quæ *beneficia* neque revereris, neque curas:
" Quin & mihi præmium ipse te ablaturum minaris,
" Super quo multum laboravi, dederúntque mihi filii Achivorum,
" Non equidem tibi unquam æquale habeo præmium, quandò Achivi
" Trojanorum exciderint benè-habitatam urbem,
" Verùm quidem majorem partem impetuosi belli
" Manus meæ ministrant; at si quando divisio venerit,

Ver. 151. Ἢ ὁδὸν ἐλθέμεναι] Exponunt plerique, *insidias locare.* Quia nimirùm *Demosthenes* dixerit, ἐν ὁδῷ καθελών. Verùm ex eo quòd, ἐν ὁδῷ καθελών, *insidias* indicet, ex vi scilicèt verbi καθελών; non utique efficitur ut, ὁδὸν ἐλθέμεναι, itidem indicet *insidias.* Rectè igitur *Eustathius,* Δύναται δὲ καὶ ἄλλως "ὁδὸς" πλατικώτερον λέγεσθαι, &c.

Ver. 152. Οὐ ΓΑ'Ρ ἐγὼ.] "*Quomodo quisquam tibi lubens obsequatur;* cùm eos tam "malè accipias, qui *Tui solius* causâ bellum "gerant? *Non* ENIM *ego Trojanorum* "&c." Vide infrà ad ι, 22.

Ver. 153.—μαχησόμενος ἐπεὶ] Quâ ratione, μαχησόμενος, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 157.—μάλα πολλὰ μεταξὺ Οὔρεά τε]
Longa procul longis via dividit invia terris. *Æn.* III. 383.
Innumeri Montes inter me teque, viæque,
Fluminaq; & Campi, nec freta pauca, jacent. *Ovid. Trist. lib.* 4. *Eleg.* 7.

Ver. 163. Οὐ μὲν σοί ποτε ἶσον] "*Nunquam ego præmium tuo æquale habeo;* ne"que *tum* mihi æquale dandum postulo, *cùm* "*excisa erit Troja.*" Quare nihil opus ut, Τρώων πτολίεθρον, reddatur, "*Trojanorum* "*urbs aliqua;*" quomodò verterunt *Barnesius* & Dna. *Dacier.*

Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
Ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπὴν κεκάμω πολεμίζων.
Νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν· οὐδέ σ' ὀΐω,
Ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν, ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδέ σ' ἔγωγε
Λίσσομαι, εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,
Οἵ κέ με τιμήσουσι· μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.
Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ διοτρεφέων βασιλήων,
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
Εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τόγ' ἔδωκεν.

" Tibi præmium multo majus; ego verò modicúmque gratúmque quid
" Venio possidens ad naves, postquàm defessus sim pugnando.
" Nunc itaque abeo in Phthiam: quoniam multo melius est,
" Domum ire cum navibus recurvis: neque te puto,
" Hic inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.
Huic autem respondit posteà rex virorum Agamemnon;
" Fuge omninò, si tibi animus appetit; neque te ego
" Rogo, gratiâ mei manere: apud me & alii sunt,
" Qui me honorabunt; præcipuè verò providus Jupiter.
" Invisissimus verò mihi es, à-Jove-nutritorum regum;
" Semper enim tibi contentióque grata, belláque, pugnæque.
" Si valde fortis es, Deus certè tibi hoc dedit.

Ver. 167.—ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε] *Parvum quidem; at quod ægerrimè tamen feram, ut mihi vi abripiatur.* *Parvum* appellat, non quòd ipse *Briseïda* parvi faceret, sed quòd *Agamemnoni* semper obtingeret amplior & uberior præda. Quare insulsus planè est *Terrassonus*, qui hoc appellat " *une épithéte ridicule.*" Dissertat. sur l' Iliade, Part IV. Chap. 3.

Ver. 170.—οὐδέ σ' ὀΐω Ἐνθάδ' ἄτιμος—ἀφύξειν.] Sunt qui, ἄτιμος, non ad ipsum *Achillem*, sed ad *Agamemnonem*, hîc referant. Quod si fiat; erit constructio dura admodùm, & ἀνακόλουθος. Ac si dicas; " *neque te puto—divitias hîc inhonoratus assequaris.*" Quod etsi Linguæ Latinæ ratio haud ferat, reperitur tamen interdum apud Græcos constructio non ita multùm absimilis. Suprà, *ver.* 77; Quod latinè dicas, " *Jura te mihi lubentem opitulaturum;*" græcè est, & constructione quidem non inusitatî, ὄμοσσόν μοι πρόφρων ἀρήξειν. Similitèr, infrà, *ver.* 397; Quod latinè dicas, " *Aiebas solam te avertisse perniciem;*" græcè est, ἔφησθα Οἴη λοιγὸν ἀμῦναι. Rarius est, quod occurrit, β', 350—353; κρονίωνα—Ἀστράπτων ἐπιδέξι'. Quem locum vide. Sed satis hîc constat sententia, si constructione simplicissimâ, ἄτιμος, jam ad ipsum *Achillem* referatur: " *Neque te puto, hîc inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.*" Fuerunt tamen qui & hoc modo verterent: " *Neque Tibi* [Tui causâ] *volo hîc, inhonoratus quum sim, divitias opésque meas profundere.*" Sed simplicior est interpretatio prior: Et ἀφύξειν, multò aptiùs significat, *exhaurire arripiendo*, quàm *profundendo*.

Ver. 173. Φεῦγε μάλ'] Rectè hîc *Eustathius*. Ἀχιλλέως εἰπόντος, " ἄπειμι Φθίηνδε," ὁ Ἀγαμέμνων ἀστείως ἀντιλέγων φησί· " φεῦγε μάλα," *&c.*

Ver. 174.—πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι, Οἵ κέ με τιμήσουσι]

Non erit auxilio nobis *Ætolus*, & *Arpi*?
At *Messapus* erit, felixque *Tolumnius*, & quos
Tot populi misêre duces; nec parva sequetur
Gloria delectos *Latio.* —*Æn.* XI. 428.

Ver. 175.—μητίετα Ζεύς] Μητίετα, non *Vocativus* pro *Nominativo*; quod est absurdum: (Quorsum enim, obsecro, *aliud dixisse* Scriptorem accuratissimum, *aliud voluisse?*) Sed reverà *Nominativus* est, ex linguâ *Æolicâ* & *Bœoticâ*, vel (ut alii existimant) *Macedonicâ*. Unde deinceps *Latinè* factum est, *Poëta*, *Cometa*, *Athleta*, & similia.

Ver. 178. Εἰ μάλα—. Οἴκαδ' ἰὼν,] Vide suprà ad *ver.* 105.

Ver.

Οἴκαδ' ἰὼν, σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
Οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
Ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
Τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
Πέμψω· ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρηον
Αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας· ὄφρ' ἐῢ εἰδῇς,
Ὅσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
Ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
Ὣς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ'· ἐν δέ οἱ ἦτορ
Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίξοι,
Ἦε χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη

" Quin domum reversus cum navibúsque tuis, & tuis sociis,
" Myrmidonibus impera: te vero ego non moror,
" Neque quicquam te æstimo iratum: minabor autem tibi sic;
" Quoniam à me aufert Chryseida Phœbus Apollo,
" Hanc quidem ego cum navique meâ, & meis sociis
" Mittam: ego autem abducam Briseïda pulchram-genas,
" Ipse profectus ad tentorium, tuum præmium: ut benè intelligas,
" Quanto potentior sim te: timeat verò & alius
" Æqualem se mihi dicere, & comparari contrà.
Sic dixit: Pelidæ autem dolor ortus est; & ipsi cor
In pectore furibundo bifariàm deliberavit,
Utrum ipsemet, ense acuto stricto à femore,
Hos quidem dimoveret, ipse autem Atridem interficeret;
An iram sedaret, compesceretque furorem.
Dum ille hæc agitabat mente & animo,
Trahebat utique è vaginâ magnum ensem; venit autem Pallas

Ver. 180. Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε.] Similiter *Virgilius*:

——Illâ se jactet in aulâ
Æolus, & clauso ventorum carcere regnet. *Æn.* I. 144.

Ver. 184.—Βρισηΐδα,—τὸ σὸν γέρας] Vide infra, *ver.* 366; & β, *ver.* 690.

Ver. 185. Αὐτὸς ἰὼν] Satis *ineptum* est & *puerile*, quod de hoc versu annotat *Plutarchus*; omnes orationis partes, utique *nomen*, *pronomen*, *verbum*, *&c.* in hoc uno versu contineri. *Quæstiones Platonicæ sub finem.*

Ver. 188. Ὣς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ'.]

Talibus Alecto dictis exarsit in iras, *Æn.* VII. 445.
Talibus exarsit dictis violentia Turni. *Æn.* XI. 376.

Ver. 189. Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.]

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias.—*Æn.* IV. 285.
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat versans—— ——*Æn.* V. 701.

Cæterùm duo MSS, à *Barnesio* citati, legunt μερμήριζεν. *Plutarchus* etiam, in *Coriolano*, citat μερμήριζεν. Quæ fortè verior Lectio.

Ver. 191.—ἐναρίξοι] *Al.* ἐναρίζοι.

Ver. 193. Ἕως ὁ] Pronuntiabatur raptim legentibus, ac si scriptum fuisset ὥσο vel ὥσο.

Ibid.—κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.]

——mentem animumque. *Æn.* VI. 11.

Ver. 194. Ἕλκετο δ' ἐκ——ἦλθε δ'] Vide suprà, *ad ver.* 57.

Ibid.—ἦλθε δ' Ἀθήνη Οὐρανόθεν] Ἡ φρόνησις, Consilium prudentius; " *potior sententia,*" *Æn.* IV. 287.—" ἐφράσθης, καὶ τοι " θεὸς ἔμβαλε θυμῷ," *Odyss.* ψ', 260.——" ἐπὶ

Σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
Ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπὴν κε κάμω πολεμίζων.
Νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν· οὐδέ σ' ὀΐω,
Ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν, ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Φεῦγε μάλ', εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται· οὐδέ σ' ἔγωγε
Λίσσομαι, εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,
Οἵ κέ με τιμήσουσι· μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.
Ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλήων,
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
Εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τόγ' ἔδωκεν.

« Tibi præmium multo majus; ego verò modicúmque gratúmque quid
« Venio possidens ad naves, postquàm defessus sim pugnando.
« Nunc itaque abeo in Phthiam: quoniam multo melius est,
« Domum ire cum navibus recurvis: neque te puto,
« Hic inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.
Huic autem respondit posteà rex virorum Agamemnon;
« Fuge omninò, si tibi animus appetit; neque te ego
« Rogo, gratiâ mei manere: apud me & alii sunt,
« Qui me honorabunt; præcipuè verò providus Jupiter.
« Invisissimus verò mihi es, à-Jove-nutritorum regum;
« Semper enim tibi contentióque grata, belláque, pugnæque.
« Si valde fortis es, Deus certè tibi hoc dedit.

Ver. 167.—ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε] *Parvum quidem; at quod ægerrimè tamen feram, ut mihi vi abripiatur.* *Parvum* appellat, non quòd ipse *Briseïda* parvi faceret, sed quòd *Agamemnoni* semper obtingeret amplior & uberior præda. Quare insulsus planè est *Terrassonus*, qui hoc appellat " *une épithéte ridicule.*" Dissertat. sur l' Iliade, Part IV. Chap. 3.

Ver. 170.—οὐδέ σ' ὀΐω Ἐνθάδ' ἄτιμος—ἀφύξειν.] Sunt qui, ἄτιμος, non ad ipsum *Achillem*, sed ad *Agamemnonem*, hîc referant. Quod si fiat; erit constructio dura admodùm, & ἀνακόλουθος. Ac si dicas; " *neque te puto—divitias hîc inhonoratus assequaris.*" Quod etsi Linguæ Latinæ ratio haud ferat, reperitur tamen interdum apud Græcos constructio non ita multùm absimilis. Suprà, *ver.* 77; Quod latinè dicas, " *Jura te mihi lubentem opitulaturum;*" græcè est, & constructione quidem non inusitatâ, ὄμοσσόν μοι πρόφρων ἀρήξειν. Similitèr, infrà, *ver.* 397; Quod latinè dicas, " *Aiebas solam te avertisse perniciem;*" græcè est, ἔφησθα Οἴη λοιγὸν ἀμῦναι. Rarius est, quod occurrit, β', 350—353; Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι—Ἀστράπτων ἐπιδέξι'. Quem locum vide. Sed satis hîc constat sententia, si constructione simplicissimâ, ἄτιμος, jam ad ipsum *Achillem* referatur: " *Neque te puto, hîc inhonoratus quum sim, divitias & opes collecturum.*" Fuerunt tamen qui & hoc modo verterent: " *Neque Tibi* [Tui causâ] *volo hîc, inhonoratus quum sim, divitias opésque meas profundere.*" Sed simplicior est interpretatio prior: Et ἀφύξειν, multò aptiùs significat, *exhaurire arripiendo*, quàm *profundendo*.

Ver. 173. Φεῦγε μάλ'] Rectè hîc *Eustathius*. Ἀχιλλέως εἰπόντος, " ἄπειμι Φθίηνδε," ὁ Ἀγαμέμνων ἀστείως ἀντιλέγων φησί· " φεῦγε μάλα." *&c.*

Ver. 174.—πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι, Οἵ κέ με τιμήσουσι]

Non erit auxilio nobis *Ætolus*, & *Arpi*?
At *Messapus* erit, felixque *Tolumnius*, & quos
Tot populi misêre duces; nec parva sequetur
Gloria delectos *Latio.* ——*Æn.* XI. 428.

Ver. 175.—μητίετα Ζεύς] Μητίετα, non *Vocativus* pro *Nominativo*; quod est absurdum: (Quorsum enim, obsecro, *aliud dixisse* Scriptorem accuratissimum, *aliud voluisse*?) Sed reverà *Nominativus* est, ex linguâ *Æolicâ* & *Bœoticâ*, vel (ut alii existimant) *Macedonicâ*. Unde deinceps *Latinè* factum est, *Poëta*, *Cometa*, *Athleta*, & similia.

Ver. 178. Εἰ μάλα—. Οἴκαδ' ἰὼν,] Vide suprà ad *ver.* 105.

Ver.

Οἴκαδ' ἰὼν, σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
Οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
Ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
Τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισι
Πέμψω· ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρῃον
Αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας· ὄφρ' ἐῢ εἰδῇς,
Ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέῃ δὲ καὶ ἄλλος
Ἶσον ἐμοὶ φάσθαι, καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην.
Ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'· ἐν δέ οἱ ἦτορ
Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἢ ὅγε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίξοι,
Ἠὲ χόλον παύσειεν, ἐρητύσειέ τε θυμόν.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη

" Quin domum reversus cum navibúsque tuis, & tuis sociis,
" Myrmidonibus impera: te vero ego non moror,
" Neque *quicquam te* æstimo iratum: minabor autem tibi sic;
" Quoniam à me aufert Chryseida Phœbus Apollo,
" Hanc quidem ego cum navique meâ, & meis sociis
" Mittam: ego autem abducam Briseida pulchram-genas,
" Ipse profectus ad tentorium, tuum præmium: ut benè intelligas,
" Quanto potentior sim te: timeat verò & alius
" Æqualem *se* mihi dicere, & comparari contrà.
Sic dixit: Pelidæ autem dolor ortus est; & ipsi cor
In pectore furibundo bifariàm deliberavit,
Utrum ipsemet, ense acuto stricto à femore,
Hos quidem dimoveret, ipse autem Atridem interficeret;
An iram sedaret, compesceretque furorem.
Dum ille hæc agitabat mente & animo,
Trahebat utique è vaginâ magnum ensem; venit autem Pallas

Ver. 180. *Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε.*] Similiter *Virgilius:*
——Illâ se jactet in aulâ
Æolus, & clauso ventorum carcere regnet. *Æn.* I. 144.

Ver. 184.—*Βρισηΐδα,—τὸ σὸν γέρας*] Vide *infra, ver.* 366; & *β*, *ver.* 690.

Ver. 185. *Αὐτὸς ἰὼν*] Satis *ineptum* est & *puerile*, quod de hoc versu annotat *Plutarchus*; omnes orationis partes, utique *nomen*, *pronomen*, *verbum*, *&c.* in hoc uno versu contineri. *Quæstiones Platonicæ sub finem.*

Ver. 188. *Ὣς φάτο· Πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'.*]
Talibus Alecto dictis exarsit in iras,
Æn. VII. 445.
Talibus exarsit dictis violentia Turni.
Æn. XI. 376.

Ver. 189. *Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.*]
Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias.—*Æn.* IV. 285.
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat versans———*Æn.* V. 701.

Cæterùm duo MSS, à *Barnesio* citati, legunt *μερμήριζεν*. *Plutarchus* etiam, in *Coriolano*, citat *μερμήριζεν*. Quæ fortè verior Lectio.

Ver. 191.—*ἐναρίξοι*] *Al.* *ἐναρίζοι.*

Ver. 193. Ἕως ὁ] Pronuntiabatur raptim legentibus, ac si scriptum fuisset *ὥσω* vel *ὥσο*.

Ibid.—*κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.*]
——mentem animumque. *Æn.* VI. 11.

Ver. 194. Ἕλκετο δ' ἐκ——ἦλθε δὲ] Vide suprà, *ad ver.* 57.

Ibid.—ἦλθε δ' Ἀθήνη Οὐρανόθεν] Ἡ φρόνησις, Consilium prudentius; " *potior sententia,*" *Æn.* IV. 287.—" *ἐφράσθης, καίτοι* " *θεὸς ἔμβαλε θυμῷ,*" *Odyss.* ψ', 260.—

" ἐμὴ

Οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἧκε Θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε·
Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα,
Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.
Θάμβησεν δ' Ἀχιλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην, δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίπτ' αὖτ', Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας;
Ἦ, ἵνα ὕβριν ἴδης Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο;
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελέσθαι ὀΐω,
Ἧς ὑπεροπλίῃσι τάχ' ἄν ποτε θυμὸν ὀλέσσῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἴ κε πίθηαι,
Οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἧκε Θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε.

Cœlitùs: præmiserat enim Dea ulnis-candida Juno,
Ambos simul *ex* animo amánsque, curánsque.
Stetit autem à tergo, & flavâ comâ præhendit Pelidem,
Soli apparens, aliorum verò nullus videbat.
Expavit autem Achilles & retrò conversus est, statimque agnovit
Palladem Minervam; terribilésque ei oculi visi sunt.
Et ipsam compellans, verbis alatis allocutus est;
" Cur huc, Ægicchi Jovis progenies, venisti?
" An ut injuriam videas Agamemnonis Atridæ?
" Sed tibi edico, quod & perfectum iri puto;
" Suis superbiis citò tandem animum perdet.
Hunc autem rursùs alloquuta est Dea cæsiis-oculis Minerva;
" Veni ego sedatura tuam iram (si modò parueris)
" Cœlitùs; præmisit autem me Dea candidis-ulnis Juno,
" Ambos simul ex animo diligénsque curánsque.

" ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε Δαίμων," *Odyss.* τ', 10. Ἐπιγνοὺς δ' εἰς οἷον κακὸν προκυλισθῆναι παρὰ μικρὸν ἔμελλεν, ὡς ἡνίοχον εὐλαβήθη τὸν ἐφεστῶτα Νοῦν. *Heraclid. Pontic.* Ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ μαχόμενον, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ῥοπῇ διανοούμενον,—τὴν φρόνησιν ἐπικρατοῦσαν πεποίηκε· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀθηνᾶς βούλεται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, c. 15. Vide infrà ad β', 169; & ad δ', 92; & ad κ', 29.

Ver. 197.—κόμης ἕλε Πηλείωνα]

——————refulsit
Alma parens, confessa Deam; dextrâque prehensum
Continuit—————— *Æn.* II. 590.

Ver. 198. Οἴῳ φαινομένη, τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο]

——————Ὀδυσῆϊ φανεῖσα,
Οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον, οὐδ' ἐνόησεν.
Odyss. π', 160.

Ver. 199.—μετὰ δ' ἐτράπετ'] Notandus hic maximè proprius vocis Mediæ usus; *Retrò se convertit.* Vide infrà ad γ', 141.

Ver. 201.—ἔπεα πτερόεντα]

——————   ——————*verbis*
Quæ tutò tibi magna *volant*——————
Æn. XI. 380.

Ver. 202.—αἰγιόχοιο Διὸς] *Ægidem habentis Jovis.* Sunt qui vertant, *à caprâ nutriti.* Vide *Scherpezalii Notas* editas cum *Moschopuli* Scholiis in *lib. Iliad.* α' & β'. Meminit itidem & *Eustathius.* Vera autem prior Interpretatio: Vide infrà, δ', 167; & ι, 736, &c.

Ibid. —εἰλήλουθας] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 203.—ἴδῃς] *Al.* ἴδῃ. Quod perindè est.

Ver. 206.—γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Οὐχ, ὥσπερ ἔνιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν γλαυκούς· τοῦτο μὲν γὰρ εὔηθες ὑπάρχει· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τὸν ἀέρα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἔγλαυκον. [Editor *Rhodomannus* conjicit legendum, ἔγγλαυκον: Ego γλαυκὸν malim.] *Diodor. Sicul. Lib.* I. p. 12.

Ver. 207. τεὸν μένος] *Al.* τὸ σὸν μένος.

Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί.
Ἀλλ' ἤτοι ἔπεσιν μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσαι·
Καί ποτέ τοι τρὶς τόσα παρέσσεται ἀγλαὰ δῶρα,
Ὕβριος εἵνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος, προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε, θεὰ, ἔπος εἰρύσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον.
Ὅσκε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.
Ἦ, καὶ ἐπ' ἀργυρέῃ κώπῃ σχέθε χεῖρα βαρεῖαν·
Ἂψ δ' ἐς κουλεὸν ὦσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε
Μύθῳ Ἀθηναίης· ἡ δ' οὔλυμπόνδε βεβήκει,
Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς, μετὰ δαίμονας ἄλλους.
Πηλείδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ οὔπω λῆγε χόλοιο·
Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο·
Οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῷ θωρηχθῆναι,

" Sed age, quiesce à contentione, neque ensem trahe manu:
" At verbis quidem convitiator, sicut acciderit.
" Sic enim edico, quod & perfectum erit.
" Et aliquandò tibi ter tot aderunt splendida dona,
" Injuriæ causâ hujus: tu autem cohibe te, obtemperáque nobis.
Hanc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Oportet quidem vestrum, Dea, verbum observare,
" Quantumvis sim animo iratus: sic enim melius.
" Quisquis utique Diis obtemperaverit, magis & *illi* exaudiunt ipsum.
Dixit, & in argenteo manubrio repressit manum gravem;
Retróque in vaginam condidit magnum ensem, neque fuit inobediens
Verbo Minervæ; hæc autem ad cœlum abiit,
In domos Ægiochi Jovis, ad deos alios.
Pelides autem iterùm asperis verbis
Atridem alloquutus est, & nondum cessabat ab irâ;
" Vinolente, canis oculos habens, cor verò cervi;
" Neque unquam in bellum unà cum populo armari,

Ver. 211.—ὀνείδισον.] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ver. 214.—πείθεο δ' ἡμῖν.]
——————Tu neque Parentis
Jussa time, neu præceptis parere recusa.
Æn. II. 606.

Ver. 216. Χρὴ μὲν.]
Cedamus Phœbo, & moniti meliora sequamur.
Æn. III. 188.

Ver. 220.—ὦσε μέγα ξίφος.] Ἀλλ' αἱ κοιναὶ τῶν λέξεων, παρ' αὐτῷ σώζουσι τὸ σημεῖον. *Dion. Halicarn.*

Ibid.—οὐδ' ἀπίθησε Μύθῳ Ἀθηναίης.] Ὀρθῶς πάλιν καὶ καλῶς· ὅτι, τὸν θυμὸν ἐκκόψαι παντάπασι μὴ δυνηθεὶς, ὅμως, πρὶν ἀνήκεστόν τι δρᾶσαι, μετέστησε καὶ κατέσχεν, εὐπειθῆ τῷ λογισμῷ γενόμενον. *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Vide suprà ad *ver.* 194.

Ver. 221.—ἡ δ' οὔλυμπόνδε βεβήκει.] Sic π', 751, "Ὣς εἰπὼν—βεβήκει." Si βέβηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim fuisset, ac siquis Anglicè dicat, is gone away, pro eo quod est, was gone away. Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 225. Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων.] Τί δαὶ τὰ τοιάδε; ἆρα καλῶς;—οὐ καλῶς. *Plato de Republ. lib.* 3. Sed vide suprà, ad *ver.* 2.

Ver. 226. Οὔτε πότ' ἐς πόλεμον ἅμα]
——————An tibi Mavors
Ventosâ in linguâ pedibusque fugacibus istis
Semper erit?——————*Æn.* XI. 390.
Cæterùm quâ ratione, πόλεμον, hic ultimam producat; item ἐπὶ, infrà, *ver.* 233; vide suprà ad *ver.* 51.

Οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν,
Τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι.
Ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι, κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι, ὅστις σέθεν ἀντίον εἴποι·
Δημοβόρος βασιλεὺς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους
Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
Ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας

" Neque ad insidias ire cum primoribus Achivorum,
" Ausus es animo: hoc utique tibi mors videtur esse.
" Certè multò melius est, per exercitum latum Achivorum,
" Dona auferre *illius*, quicunque tibi contradixerit:
" Populi-vorator Rex, quoniam hominibus nullius pretii imperas:
" Certè enim, Atrida, nunc postremò contumeliam fecisses.
" Verùm tibi edico, atque insuper magnum juramentum juro,
" Næ per hoc sceptrum, quod quidem nunquam folia & ramos
" Producet, postquàm semel truncum in montibus reliquit.
" Neque repullulabit; circùm enim ei ferrum delibravit
" Foliáque & corticem; nunc autem ipsum filii Achivorum
" In manibus portant judices, qui utique leges

Ver 228. Τέτληκας θυμῷ,] *Audes animo*. Respondet enim sequentibus, εἴδεται, & ἐστί. Vide suprà ad *ver*. 37.

Ibid.—τὸ δέ τοι κὴρ.] Scholiastes videtur legisse (nec quidem hoc in loco malè) τόδε τοι κὴρ. Nam Δεικτικώτερον (*inquit*) καὶ ἀναφορικώτερον.

Ver. 229, 231, 232. Ἦ πολὺ———. Δημοβόρος βασιλεὺς——. Ἦ γὰρ ἂν———. Iratum & ferocientem mirè decet præfracta hæc & interrupta oratio. Vide suprà, *ver*. 178.

Ver. 233.—καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι.] Καὶ ἐπὶ, mihi vertendum videtur, non, *atque adeò*, (quod habent Vulgati;) sed, *atque insuper*.

Ver. 234. Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον]

Ut sceptrum hoc (dextrâ sceptrum nam fortè gerebat)
Nunquam fronde levi fundet virgulta nec umbras,
Cùm semel in sylvis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitque comas & brachia ferro:
Olim arbos, nunc artificis manus ære decoro
Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.
Æn. XII. 206.

Rectè mihi videtur adversus Recentiores quosdam hîc annotâsse *Popius*, locum hunc Antiquis nullo modo tædium attulisse, cùm eum adeò amplè transcripserit *Virgilius*. Rectè porrò adjicit, adversus *Scaligerum*; vim hoc in loco & ingenium *Homeri*, ipsum vix assecutum *Virgilium*.

Ibid.—τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους] Videtur mihi hoc, non (ut *Eustathio* & Recentioribus visum est) eò pertinere, ut Achillis Agamemnonisque *Dissensio* ac *Discessus*, quem utique Achilles hîc *perpetuum* futurum minitetur, cum ligni de stirpe recisi & nunquam repullulaturi *Disjunctione ab arbore* conferatur; Est enim hoc paullò languidius: Sed consimile esse, ac si dixisset; *Quemadmodùm hoc lignum nunquam repullulabit, ita & Ego penitus dispeream, nisi, &c.* Vel: *Quàm certò hoc lignum nunquam repullulabit, tam certò ingens Mei desiderium Achivos Hectori posthàc succumbentes afficiet, neque Tu eis opitulàri valebis.* Vel: *Citius erit, ut repullulet hoc lignum, quàm ut Achivi in posterum non indigeant Mei.*

Ver. 235.—τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.] Fuerunt qui legerint, κόμην ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν. Nimirum ex loco *Virgilii* jam citato, ("—posuitque *comas* & brachia ferro:") Ut rectè conjecit *Fulvius Ursinus*.

Ver. 238.—δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας.] Κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ἅπασα πόλις Ἑλλὰς ἐβασιλεύετο·

Πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος·
Ἦ ποτ᾽ Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
Σύμπαντας· τοῖς δ᾽ οὔτι δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν, εὖτ᾽ ἂν πολλοὶ ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ᾽ ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
Χωόμενος, ὅτ᾽ ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας.
Ὣς φάτο Πηλείδης· ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· ἕζετο δ᾽ αὐτός.
Ἀτρείδης δ᾽ ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,
Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Τῷ δ᾽ ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ᾽, οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ᾽ ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·

" A Jove tuentur; hoc autem tibi erit magnum juramentum:
" Certè aliquandò Achillis desiderium invadet filios Achivorum
" Universos: his autem non poteris, dolens licèt,
" Prodesse; quandò multi ab Hectore homicidâ
" Morientes cadent: tu autem intùs animum lacerabis
" Iratus, quòd fortissimum Achivorum non honoràris.
Sic dixit Pelides; sceptrúmque projecit in terram
Aureis clavis distinctum: consedit autem ipse.
Atrides verò ex alterâ parte irascebatur: His igitur Nestor
Suaviloquus surrexit, argutus Pyliorum orator,
Cujus etiam à linguâ melle dulcior fluebat sermo.
Ei jam duæ quidem ætates articulatâ-voce-loquentium hominum
Defecerant, qui cum ipso anteà simul nutriti sunt & vixerunt
In Pylo eximiâ, inter tertios autem *jam* regnabat.
Qui illis prudens concionatus est, & dixit;

λαίετο· πλὴν οὐχ, ὥσπερ τὰ βάρβαρα ἔθνη, δεσποτικῶς· ἀλλὰ κατὰ νόμους τε καὶ ἐθισμοὺς πατρίους. Καὶ κράτιστος ἦν βασιλεὺς, ὁ δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος.——δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, δικασπόλους τε καλῶν τοὺς βασιλεῖς, καὶ θεμιστοπόλους. Dion. Halicarn. Antiq. Roman. lib. 5. Vide suprà ad *ver.* 57.

Ver. 242.—Ἕκτορος] Mirè admodùm *Plato* in *Cratylo*: Καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος,—παραπλήσιον τῷ Ἀστυάνακτι—. Ὁ γὰρ Ἄναξ καὶ ὁ Ἕκτωρ σχεδόν τι ταὐτὸν σημαίνει.——Οὗ γὰρ ἄν τις Ἄναξ ᾖ, καὶ Ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου, δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ, καὶ κέκτηται, καὶ Ἔχει αὐτό. Vidè infrà ad ζ, 402; & ad χ', 508.

Ibid.——ἀνδροφόνοιο] *Homicidam Hectorem* dixit *Horatius*, Epod. 17. At *vim* Græcæ vocis vix assecutus videtur sermo Romanus. Vide *Mureti. Var. Lect. lib.* 3. *c.* 19. Porrò, rectè ad hunc locum Scholiastes: τὸν Ἕκτορα ἀνδροφόνον προσηγόρευσε, καὶ οὐ χαλκοκορυστὴν ἢ ἱπποδάμον,———πρὸς κατάπληξιν τῶν ἀκουόντων. Εἰώθει δὲ τηρεῖν τὰ ἐπίθετα, εὐστόχως.

Ver. 244. Χωόμενος, ὅτ'] Quâ ratione χωόμενος, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 247.—ἐμήνιε.] Pronuntiabatur (credo) ἐμήνι. Nam μηνίω, secundam producit.

Ver. 248.—ἀνόρουσε] " *Ut in re magnâ &* " *periculosâ, non placidè assurgentem facit,* " *sed* prorumpentem *Senem quoque.*" Uti observavit *Camerarius.*

Ver. 249. Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης] " Videtisne ut apud *Homerum* sæpissimè *Nestor* de " virtutibus suis prædicet? tertiam enim " jam ætatem hominum vivebat: nec erat " ei verendum nè vera de se prædicans, " nimis videretur aut insolens aut loquax. " Etenim, ut ait *Homerus*, ex *ejus linguâ* " *melle dulcior fluebat oratio.*" Cic. de Senectute. Vide infrà ad *ver.* 260, & ad β', 372.

Ver. 252.——μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.] Nonagenarius circitèr existens.

Ver.

Οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν,
Τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κὴρ εἴδεται εἶναι.
Ἦ πολὺ λώϊόν ἐστι, κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι, ὅστις σέθεν ἀντίον εἴποι·
Δημοβόρος βασιλεὺς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρείδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους
Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
Φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὖτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
Ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας

" Neque ad insidias ire cum primoribus Achivorum,
" Ausus es animo: hoc utique tibi mors videtur esse.
" Certè multò melius est, per exercitum latum Achivorum,
" Dona auferre *illius*, quicunque tibi contradixerit:
" Populi-vorator Rex, quoniam hominibus nullius pretii imperas:
" Certè enim, Atrida, nunc postremò contumeliam fecisses.
" Verùm tibi edico, atque insuper magnum juramentum juro,
" Næ per hoc sceptrum, quod quidem nunquam folia & ramos
" Producet, postquàm semel truncum in montibus reliquit.
" Neque repullulabit; circùm enim ei ferrum delibravit
" Foliáque & corticem; nunc autem ipsum filii Achivorum
" In manibus portant judices, qui utique leges

Ver 228. Τέτληκας θυμῷ,] *Audes animo.* Respondet enim sequentibus, εἴδεται, & ἐστί. Vide suprà ad *ver.* 37.

Ibid.—τὸ δέ τοι κὴρ.] Scholiastes videtur legisse (nec quidem hoc in loco malè) τόδε τοι κὴρ. Nam Δεικτικώτερον (*inquit*) καὶ ἀναφορικώτερον.

Ver. 229, 231, 232. Ἦ πολὺ———. Δημοβόρος βασιλεὺς——. Ἦ γὰρ ἂν———. Iratum & ferocientem mirè decet præfracta hæc & interrupta oratio. Vide suprà, *ver.* 178.

Ver. 233.—καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι.] Καὶ ἐπὶ, mihi vertendum videtur, non, *atque adeò*, (quod habent Vulgati;) sed, *atque insuper.*

Ver. 234. Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον]

Ut sceptrum hoc (dextrâ sceptrum nam fortè gerebat)
Nunquam fronde levi fundet virgulta nec umbras,
Cùm semel in sylvis imo de stirpe recisum
Matre caret, posuitque comas & brachia ferro:
Olim arbos, nunc artificis manus ære decore
Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.
Æn. XII. 206.

Rectè mihi videtur adversus Recentiores quosdam hîc annotâsse *Popius*, locum hunc Antiquis nullo modo tædium attulisse, cùm eum adeò amplè transcripserit *Virgilius*. Rectè porrò adjicit, adversus *Scaligerum*; vim hoc in loco & ingenium *Homeri*, ipsum vix assecutum *Virgilium*.

Ibid.—τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους] Videtur mihi hoc, non (ut *Eustathio* & Recentioribus visum est) eò pertinere, ut Achillis Agamemnonisque *Dissensio* ac *Discessus*, quem utique Achilles hîc *perpetuum* futurum minitetur, cum ligni de stirpe recisi & nunquam repullulaturi *Disjunctione ab arbore* conferatur; Est enim hoc paullò languidius: Sed consimile esse, ac si dixisset; *Quemadmodùm hoc lignum nunquam repullulabit, ita & Ego penitus dispeream, nisi, &c.* Vel: *Quàm certò hoc lignum nunquam repullulabit, tam certò ingens Mei desiderium Achivos Hectori posthàc succumbentes afficiet, neque Tu eis opitulari valebis.* Vel: *Citius erit, ut repullulet hoc lignum, quàm ut Achivi in posterum non indigeant Mei.*

Ver. 235.—τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.] Fuerunt qui legerint, κόμην ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν. Nimirum ex loco *Virgilii* jam citato, ("—posuitque *comas* & brachia ferro:") Ut rectè conjecit *Fulvius Ursinus.*

Ver. 238.—δικασπόλοι, οἵτε θέμιστας.] Κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ἅπασα πόλις Ἑλλὰς ἐβασιλεύετο·

Πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος·
Ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν
Ξύμπαντας· τοῖς δ' ὄτι δυνήσεαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
Χωόμενος, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν ὐδὲν ἔτισας.
Ὡς φάτο Πηλείδης· ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· ἕζετο δ' αὐτός.
Ἀτρείδης δ' ἑτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
Ἡδυεπὴς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητής,
Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·

" A Jove tuentur; hoc autem tibi erit magnum juramentum:
" Certè aliquandò Achillis desiderium invadet filios Achivorum
" Universos: his autem non poteris, dolens licèt,
" Prodesse; quandò multi ab Hectore homicidâ
" Morientes cadent: tu autem intùs animum lacerabis
" Iratus, quòd fortissimum Achivorum non honorâris.
Sic dixit Pelides; sceptrúmque projecit in terram
Aureis clavis distinctum: consedit autem ipse.
Atrides verò ex alterâ parte irascebatur: His igitur Nestor
Suaviloquus surrexit, argutus Pyliorum orator,
Cujus etiam à linguâ melle dulcior fluebat sermo.
Ei jam duæ quidem ætates articulatâ-voce-loquentium hominum
Defecerant, qui cum ipso anteà simul nutriti sunt & vixerunt
In Pylo eximiâ, inter tertios autem *jam* regnabat.
Qui illis prudens concionatus est, & dixit;

λοῖτο· πλὴν οὐχ, ὥσπερ τὰ βάρβαρα ἔθνη, δεσποτικῶς· ἀλλὰ κατὰ νόμους τε καὶ ἐθισμοὺς πατρίους. Καὶ κράτιστος ἦν βασιλεὺς, ὁ δικαιότατός τε καὶ νομιμώτατος.——δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, δικασπόλους τε καλῶν τοὺς βασιλεῖς, καὶ θεμιστοπόλους. Dion. Halicarn. Antiq. Roman. lib. 5. Vide suprà ad *ver.* 57.

Ver. 242.—Ἕκτορος] Mirè admodùm *Plato* in *Cratylo*: Καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος,—παραπλήσιον τῷ Ἀστυάνακτι.— Ὁ γὰρ Ἄναξ καὶ ὁ Ἕκτωρ σχεδόν τι ταὐτὸν σημαίνει.——Οὗ γὰρ ἄν τις Ἄναξ ᾖ, καὶ Ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου, δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ, καὶ κέκτηται, καὶ Ἔχει αὐτό. Vide infrà ad ζ, 402; & ad χ', 508.

Ibid.——ἀνδροφόνοιο] *Homicidam Hectorem* dixit *Horatius*, Epod. 17. At *vim* Græcæ vocis vix assecutus videtur sermo Romanus. Vide *Mureti. Var. Lect. lib.* 3. *c.* 19. Porrò, rectè ad hunc locum Scholiastes: τὸν Ἕκτορα ἀνδροφόνον προσηγόρευσε, καὶ ὀ χαλκοκορυστὴν ἢ ἱπποδάμον,——πρὸς κατάπληξιν τῶν ἀκουόντων. Εἰώθε δὲ τηρεῖν τὰ ἐπίθετα εὐστόχως.

Ver. 244. Χωόμενος, ὅτ'] Quâ ratione χωόμενος, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 247.—ἐμήνιε.] Pronuntiabatur (credo) ἐμήνιι. Nam μηνίω, secundam producit.

Ver. 248.—ἀνόρουσε] " *Ut in re magnâ & " periculosâ, non placidè assurgentem facit, " sed* prorumpentem *Senem quoque.*" Uti observavit *Camerarius.*

Ver. 249. Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης] " Videtisne ut apud *Homerum* sæpissimè *Nestor* de " virtutibus suis prædicet? tertiam enim " jam ætatem hominum vivebat: nec erat " ei verendum nè vera de se prædicans, " nimis videretur aut insolens aut loquax. " Etenim, ut ait *Homerus*, ex *ejus linguâ " melle dulcior fluebat oratio.*" Cic. de Senectute. Vide infrà ad *ver.* 260, & ad *β*, 372.

Ver. 252.——μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.] Nonagenarius circitèr existens.

Ver.

Ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει.
Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος, Πριάμοιό τε παῖδες,
Ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
Εἰ σφῶϊν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιϊν,
Οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.
Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.
Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν,
Ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτέ μ' οἵγ' ἀθέριζον.
Οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι,
Οἷον Πειρίθοόν τε, Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ', Ἐξάδιόν τε, καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισι.

" O Dii, certè magnus luctus Achivam terram invadit,
" Certè lætabitur Priamus, Priamique filii,
" Cæterique Trojani valdè gaudebunt animo,
" Si *de* vobis hæc omnia audiverint decertantibus,
" Qui quidem consilio Danais antecellitis, & pugnando.
" Sed persuadeamini: ambo nempè juniores estis me.
" Jam enim aliquandò ego & cum fortioribus, quàm vobis,
" Viris consuetudinem-habui, & nunquam me ipsi parvi-penderunt.
" Non enim unquam tales vidi viros, neque videbo,
" Qualem Pirithoúmque, Dryantémque, ducem populorum,
" Cæneúmque, Exadiúmque, & divinum Polyphemum,
" Theseúmque Ægidem, similem immortalibus.

Ver. 255. Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος.] Sic *Virgilius*;

Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Atridæ. *Æn.* II. 104.

Ver. 259. Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.]

Tu major; tibi me est æquum parere, Menalca. *Virg. Ecl.* V. 4.

Sententia eadem: sed apud *Homerum* convenientior Persona.

Ver. 260. Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ——— Ἀνδράσιν ὡμίλησα——, Οὐ γάρ πω, &c.] Mirè *Senem* decet jactantia hæc & longitudo orationis. At *Scaliger*: " Nestor, *inquit*, in " primo Iliados, loquax; in septimo, non " minùs; in quarto, odiosus; in undecimo " obtundit; in penultimo, etiam nugatur." *Poëtic. lib.* 5. Alitèr sensit *Cicero*, loco suprà citato, ad *ver.* 249; & infrà, ad β', 372. Alitèr etiam *Plutarchus*: Οὐ μόνον ἀλύπως καὶ ἀνεπιφθόνως, ἀλλὰ καὶ χρησίμως καὶ ὠφελίμως———. Ὅρα πρῶτον εἰ προτροπῆς ἕνεκα καὶ ζήλου καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀκουόντων, αὐτὸν ἄν τις ἐπαινέσειεν· ὥσπερ ὁ Νέστωρ τὰς ἑαυτοῦ διηγούμενος ἀριστείας καὶ μάχας.——— Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπλήξεως———ἕνεκα, καὶ τοῦ ταπεινῶσαι———τὸν αὐθάδη———. καθάπερ αὖ πάλιν ὁ Νέστωρ. " Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ " ἀρείοσιν" *&c.* Lib. de Sui laude.

Ibid. —ἠέπερ ὑμῖν.] *Eustathius*, ἡμῖν, prefert, ut καλλίον,——— καὶ ἀνεπαχθέστερον, διὰ τὸ κοινότερον· ἔστι γάρ πως τὸ " ἡμῖν " ὅμοιον τῷ, " οἱ νῦν βροτοί ἐσμεν." Sed *Nestoris personam* magis decet istud, ὑμῖν.

Ver. 264.—Πολύφημον] Non utique *Cyclopem* illum, sed *Lapitharum* Ducem quendam.

Ver. 265. Θησέα τ.] Qui rei prosodiacæ student, meritò hîc quærere poterunt, sitne hic pes [Θησέα] *dactylus*, an potiùs contractè *spondæus*, ac si scriptum fuisset Θησᾶ. Nam istud α, in *accusativis Atticis* (quod haud adverterunt Grammatici) semper *producitur*.

Τὸν Πηλέως τιν' οἶσθ' Ἀχιλλέᾱ γόνον.
Eurip. Helen. 79.

Εὐδαιμονεῖν με Θησέᾱ τε παῖδ' ἐμόν.
Id. Supplic. 3.

Κήρυξ πρὸς ἄστυ δεῦρο Θησέᾱ καλῶν. *Ib.* 37.

Τὸν μὲν Διὸς πληγέντα Καπανέᾱ πυρί.
Ibid. 934.

Μενοικέᾱ σοῦ πατρὸς αὐτεπώνυμον.
Id. Phœniss. 776.

Ἐτεοκλέᾱ τ' αὖ νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς.
Ibid. 1258.

Σίτοις καπήλευ', Ὀρφέᾱ τ' ἄνακτ' ἔχων.
Id. Hippol. 953.

Ποῖ γῆς ἄνακτα τῆς δὲ Θησέᾱ μολών.
Ibid. 1153.

Καὶ μὴν δέδορκα τόνδε Πηλέᾱ πέλας.
Id. Androm. 545.

Ἀχιλλέᾱ τεκοῦσα πρῶτον Ἑλλάδος.
Ibid. 1237.

Δεδειγμένην

Κάρτιστοι δὴ κεῖνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
Κάρτιστοι μὲν ἔσαν, καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο
Φηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσαν.
Καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον, ἐκ Πύλου ἐλθὼν,
Τηλόθεν ἐξ Ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί·
Καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ· κείνοισι δ' ἂν οὔτις
Τῶν, οἳ νῦν βροτοί εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο·
Καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον, πείθοντό τε μύθῳ.
Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον·
Μήτε σὺ τόνδ', ἀγαθός περ ἐὼν, ἀποαίρεο κούρην,
Ἀλλ' ἔα, ὥς οἱ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες Ἀχαιῶν·
Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ
Ἀντιβίην· ἐπεὶ οὔποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, ᾧτε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν·
Εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,

" Fortissimi certè illi terrestrium nutriti sunt virorum:
" Fortissimi quidem erant, & cum fortissimis pugnabant
" Centauris monticolis, & terribilitèr interfecerunt.
" Et quidem cum illis habebam-consuetudinem è Pylo profectus,
" Procul ex Apiâ terrâ: Evocârunt enim ipsi.
" Et pugnabam pro meis *quidem* viribus ego: cum illis autem nullus
" Eorum, qui nunc homines sunt terrestres, pugnaret:
" Et tamen mea consilia audiebant, obtemperabántque verbo.
" Verùm obedite & vos; quandoquidem obedire melius.
" Neque tu ab isto, quantumvis præstans, auferas puellam,
" Verùm sine, ut ei primùm dederunt præmium filii Achivorum:
" Neque tu, Pelide, velis contendere regi
" Contrà: quia nunquam *ullus* similem, *atque hic*, sortitus est honorem
" Sceptriger rex, cui utique Jupiter gloriam dedit.
" Si autem tu fortior es, Deáque te generavit mater,

Λελειμμένον δὲ βασιλῆα, κἀκ τῶνδε χρή.
Ibid. 1247.

Sequitur nimirùm *Accusativus iste* analogiam *Genitivi*, in linguâ tum *Atticâ*, tum *Ionicâ*. Πηλῆος, Πηλῆα; Πηλέως, Πηλέα. Ἀχιλλῆος, Ἀχιλλῆα; Ἀχιλλέως· Ἀχιλλέα. Βασιλῆος, Βασιλῆα; Βασιλέως, Βασιλέα. Similis quædam Analogia & in aliis reperitur: Τεθνηκότος, Τεθνειότος, Τεθνεῶτος: Κρονίων, Κρονίωνος, Κρονίονος: Μετήορος, Μετέωρος: Λαός, Λεώς; ἴλαος, ἵλεως: Μενέλαος, Μενέλεως.

Permulta ejusmodi, Poëtas cum judicio legentibus, a Grammaticis vix observata, occurrent. Sic διάκονος, διακονεῖν, secundam *semper producit*. Quamobrem absurdissimè vir Doctus, *Phil. Labbe*, *Dialect. ling. græc. cap.* 7, 16, " διηκόνει (inquit) pro διακόνει:" (Illud enim διακόνει si omninò *græcum* esset, jam διακονεῖν *posset* atque etiam necessariò *deberet* secundam corripere.) Sic ἀνάλωσαν, φλυαρεῖν, τάριχος, ἀκριβῶς, λιπαρεῖν, λιπαρῶς, (quod ab aliâ esse videtur origine, ac λιπαρός;) semper producuntur. *Eurip. Med.* 325; *Cyclop.* 31; *Ion.* 396; & *Supplic.* 776. *Æschyl. Prometh.* 941. *Menander apud Athenæum*, p. 245. *Sophocles apud Athenæum*, p. 119. *Idem*, *Trachin.* 430. *Aristoph. Acharn. Act.* 2. *Scen.* 4. Et *passim*. Vide quoque infrà ad *ver.* 338.

Ibid.—ἀθανάτοισι] Vide infrà ad *ver.* 398.

Ver. 271. Καὶ μαχόμην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγώ.] ——κατὰ σφέας γὰρ μαχέονται. β. 366.
Tum validis flexos incurvant viribus arcus
Pro se quisquis viri.——— *Æn.* V, 500.

Ver. 273. Καὶ μέν μευ βουλέων ξύνιον, πείθοντό τε μύθῳ

Ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὔμμες.] *Auscultate vos mihi sed juvenes, cui etiam Juveni auscultârunt Senes.*

Ver. 277. Μήτε σὺ, Πηλείδη, 'θέλ'.] Φασὶ γὰρ, *inquit Eustathius*, μὴ εἶναι παρὰ τῷ Ποιητῇ, τὸ "Θέλειν" δισυλλάβως, ἀλλὰ "Ἐθέλειν" μετὰ τοῦ ε. Sed hoc leve est.

Ver.

Ἀλλ' ὅγε φέρτερός ἐςιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
Ἀτρείδη, σὺ δὲ παῦε τεὸν μένος· αὐτὰρ ἔγωγε
Λίσσομ' Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῖο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
Πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
Πᾶσι δὲ σημαίνειν· ἅτιν' οὐ πείσεσθαι ὀΐω.
Εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι;
Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἦ γάρ κεν δειλός τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
Εἰ δή σοι πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅ, ττι κεν εἴποις·
Ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοιγε
Σήμαιν'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὀΐω.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·

" At hic potentior eſt, quia pluribus imperat.
" Atride, tu autem compeſce tuam iram: verùm ego
" Precabor Achillem deponere iram, qui magnum omnibus
" Propugnaculum Achivis eſt belli mali.
Hunc autem viciſſim-allocutus eſt rex Agamemnon;
" Sanè hæc omnia, ſenex, convenientèr dixiſti:
" Verùm hic vir vult ſupra omnes eſſe alios;
" In omnes dominari vult, omnibuſque imperare,
" Et omnibus præeſſe: quæ minimè perſuaſurum puto.
" Quòd ſi ipſum bellicoſum fecerunt Dii ſemper exiſtentes,
" An propterea ipſi permittunt contumelias loqui?
Huic autem interpellato-ſermone reſpondit nobilis Achilles;
" Certè timidúſque & nullius pretii vocari debeam,
" Si utique tibi in omni re ceſſero, quamcunque dixeris.
" Aliis ſanè hæc impera; nec enim mihi
" Præcipias; non enim ego ampliùs *me* tibi obtemperaturum puto.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in præcordiis tuis conde:

Ver. 283.—Ἀχιλλῆϊ μεθέμεν] Quâ ratione, Ἀχιλλῆϊ, hîc ultimam producat; vide ſuprà ad *ver.* 51.

Ibid.—ὅς μέγα πᾶσιν Ἕρκος Ἀχαιοῖσιν]
——pugnæ nodumque moramque.
Æn. X, 428.
Simplicior & facilior *Homeri* elocutio, nec tamen minorem habet Vim.

Ver. 286.——ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem eſt.

Ver. 291. Τοὔνεκά οἱ προθέουσιν ὀνείδεα μυθήσασθαι.] *Euſtathius* interpretatur, "*Ideóne* "*ſermonem ejus etiam prævertunt contume-* "*liæ?*" Alii, προθέουσιν, *activè* accipiunt: Ut ſit, "*Ideóne ei* [προτρέπουσιν] *permittunt,* " [vel, *ideóne eum impellunt,*] *ut contume-* "*lias effundat;*" Reddi tamen poteſt, etiam ſimpliciſſimè; "*Ideóne ei* [æquum "eſt ut] *effundantur contumeliæ inter loquen-* "*dum?*"

Ver. 296. Σήμαιν'· οὐ γὰρ] Fuerunt olim, qui (poſt vocem, ἔμοιγε, diſtinguentes) totum hunc verſum expungerent. Quod etſi ferri poteſt, nihil tamen opus videtur.

Ver. 297.—σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.]
Senſibus hæc imis, res eſt non parva, reponas. *Virg. Eclog.* III, 54.
Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III, 250.
——Tu condita mente teneto.
ibid. 388.
——Simul hæc animo hauri.
Æn. XII, 26.

Χερσὶ μὲν ὔτι ἔγωγε μαχήσομαι, εἵνεκα κύρης,
Οὔτε σοὶ, ὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες.
Τῶν δ' ἄλλων, ἅ μοι ἐστὶ θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
Τῶν ὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν, ἀέκοντος ἐμεῖο.
Εἰ δ' ἄγε μὴν, πείρησαι, ἵνα γνώωσι καὶ οἵδε·
Αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δυρί.
Ὣς τώ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
Ἀνστήτην· λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Πηλείδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας ἐΐσας
Ἤϊε, σύν τε Μενοιτιάδῃ καὶ οἷς ἑτάροισιν·
Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν,
Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἐς δ' ἑκατόμβην
Βῆσε θεῷ· ἀνὰ δὲ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
Εἷσεν ἄγων· ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα.
Λαὺς δ' Ἀτρείδης ἀπολυμαίνεσθαι ἄνωγεν.
Οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο, καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον·

" Manibus quidem non ego pugnabo causâ puellæ,
" Neque tecum, neque cum alio quovis, quum à me aufertis quod dedistis:
" Aliarum autem rerum, quæ mihi sunt velocem apud navem nigram,
" Harum utique nihil auferes abripiens, invito me.
" Quin age, fac periculum; ut cognoscant & isti:
" Statim tibi sanguis niger fluet circa lanceam.
Sic hi contrariis contendentes verbis
Surrexerunt; solverúntque concionem apud naves Achivorum.
Pelides quidem ad tentoria & naves æquales
Abiit, cumque Menœtiade & suis sociis:
Atrides autem navem velocem in mare deduxit,
Et in *eam* remiges elegit viginti, inque *eam* hecatomben
Imposuit Deo: insuper verò Chryseïdem pulchras genas habentem
Collocavit ducens: dux autem inscendit sapiens Ulysses.
Hi quidem deindè, cùm conscendissent innavigabant humidas vias.
Exercitum autem Atrides lustrari jussit.
Illi igitur lustrabantur, & in mare sordes projiciebant;

Ver. 298. —ὔτι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κύρης.] Perstringere hîc Achillem Græcos, existimat *Popius*, *Helenæ* causâ bellum gerentes. At verò aliud est, bellum gerere *uxoris raptæ* gratiâ; aliud, *captivæ* causâ, vel sorte vel consensu *datæ*. Οὔτι ἔγωγε μαχήσομαι εἵνεκα κύρης,——ἐπεί μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες.

Ver. 302. Εἰ δ' ἄγε μὴν,] " *Sin autem—;* " *age*" &c.

Ver. 304. Ὣς τώ γ' ἀντιβίοισι]
Illi hæc inter se dubiis de rebus agebant,
Certantes.——————*Æn.* XI, 445.

Ver. 306. —νῆας ἐΐσας] Ἰσοτοίχυς· *Schol.* ἢ, ςρατιωτικὰς καὶ ταχείας, παρὰ τὸ ἰέναι· *Eustath.*

Ver. 308. Ἀτρείδης δ' ἄρα νῆα] Vocula illa, ἄρα, nequaquam supervacanea est; sed vim habet in *connectendâ sententiâ* cum eo quod præcessit, *ver.* 141; Νῦν δ' ἄγε, νῆα μέλαιναν. &c.

Ver. 309. Ἐς δ' ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν.] Κρίνω non habet priorem *ancipitem:* Sed quam habet analogiam, φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φανῶ, φάσις; eandem sequitur & κρίνω, ἔκρινον, ἔκρινα, κρινῶ, κρίσις. Aliaque similitèr verba innumera. Vide infrà ad *ver.* 314, & 338.

Ver. 311. —ἐν δ' ἀρχὸς ἔβη.] *Al.* ἂν δ' ἀρχὸς ἔβη.

Ver. 312. —ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα]
——qui per maria humida—. *Æn.* V, 594.

Ver. 313. —ἄνωγεν.] Non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Vide suprà ad *ver.* 37; & infrà ad Θ; 322.

Ver. 314. —λύματ' ἔβαλλον.] " *Quid causæ* " *afferri potest, cur—? immò (quod mirum* " *magis)*

Ἔρδον δ' Ἀπόλλωνι τεληέσας ἑκατόμβας
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.
Ὣς οἱ μὲν τὰ πένοντο κατὰ στρατόν· οὐδ' Ἀγαμέμνων
Λῆγ' ἔριδος, τὴν πρῶτον ἐπηπείλησ' Ἀχιλῆϊ.
Ἀλλ' ὅγε Ταλθύβιόν τε καὶ Εὐρυβάτην προσέειπε,
Τώ οἱ ἔσαν κήρυκε καὶ ὀτρηρὼ θεράποντε·
Ἔρχεσθον κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Χειρὸς ἑλόντ' ἀγέμεν Βρισηΐδα καλλιπάρηον·
Εἰ δέ κε μὴ δώησιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι· τό οἱ καὶ ῥίγιον ἔσαι.
Ὣς εἰπὼν, προΐει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Τὼ δ' ἀέκοντε βάτην παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο·
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην.
Τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ
Ἥμενον· οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς.

Sacrificabántque Apollini perfectas hecatombas
Taurorum & caprarum, juxta littus maris infructuosi:
Nidor autem ad cœlum ibat circumfusus fumo.
Sic hi quidem hæc operabantur per exercitum: neque Agamemnon
Cessabat à contentione, quam primùm minatus fuerat Achilli.
Sed is Talthybiúmque & Eurybatem affatus est,
Qui ipsi erant præcones & seduli ministri;
" Abite *ad* tentorium Pelidæ Achillis,
" Manu prehensam adducite Briseida pulchris-genis.
" Quòd si non dederit, ego ipse auferam,
" Veniens cum pluribus: quod illi & acerbius erit.
Sic dicens, præmisit; asperum autem sermonem addidit *in mandatis*.
Hi itaque inviti iverunt juxta littus maris infructuosi:
Myrmidonum verò ad tentoriáque & naves pervenerunt.
Illum autem invenerunt apúdque tentorium & navem nigram
Sedentem: neque sanè hos intuitus lætatus est Achilles.

" *magis) cur* λυτὸς. λύσις,—*brevientur; producantur verò* λύταρ, λυτὴρ, λῦμα—; *cùm tamen ab eâdem origine dimanent omnia? Fateor me in his* Labyrinthis *filum* Ariadnes " *aliquod sæpè desideráſſe.*" Phil. Labbe Prosod. p. 65.

Nullus tamen reverâ hîc Labyrinthus. Utique *Verba* innumera, non ἀλόγως, sed certâ quâdam ac constanti ratione, in quibusdam *Temporibus* vocalem penultimæ *semper corripiunt*, in aliis *Temporibus* semper *producunt*. Indéque Derivata, pro eo, à *quâ parte* fluant, penultimam similitèr vel *perpetuò corripiunt* vel *perpetuò producunt*. Latini habent, *lĕgo, lēgi*, quasi contractum ex *lĕlĕgi*. Similitèr *sĕdeo, sēdi*; indéque *sēdes, sēdile*. Item, *mŏveo, mōvi*; indéque *mōtus, mōmentum, mōbilis*. Consimili quâdam ratione, apud Græcos fit; φαίνω, φᾰνῶ, ἔφᾰνον, & inde φάσις, φᾰνερός. Κρῑνομαι, κρῐνοῦμαι, κέκρῐμαι, κέκρῐσαι, κρίσις. κρῐτὴς, κρῐτος. Κλῑνομαι. κλῐνοῦμαι. κέκλῐμαι, κλῐσις. Δίδωμι. δώσω. indeque δωτήρ. Δίδομαι, δέδοσαι, & inde δόσις. Λύω, λύσω, indéque λῦτωρ. λυτὴρ, λῦμα· Λέλῠμαι. λέλῠσαι, & inde λῠσις, λῠτὸς, &c. Vide suprà ad *ver.* 265, 309; & infrà ad *ver.* 338; & ad ζ, *ver.* 434.

Ver. 316. ——ἀτρυγέτοιο] Ἀκαταπονήτου, πολλῆς· ἢ, ὥς ἔνιοι φασί, τῆς ἀκάρπου. *Schol.*

Ver. 322. —Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος] Vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 324.——ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι,
Ἐλθὼν σὺν πλεόνεσσι.] *Ipse illam, cum exercitu veniens, auferam.* Scholiastes legit; ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι Ἐλθὼν, σὺν πλεόνεσσι· *Ipse veniens, & illam auferam, & alia plura.* Prior lectio & *simplicior* multò est, & *Iniqui* minorem habet speciem.

Ver. 330.—οὐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς]

I

Nec

Τὼ μὲν ταρβήσαντε, καὶ αἰδομένω βασιλῆα,
Στήτην, ἐδέ τι μιν προσεφώνεον, ἐδ' ἐρέοντο.
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Χαίρετε, κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν·
Ἆσσον ἴτ'· ἔτι μοι ὔμμες ἐπαίτιοι, ἀλλ' Ἀγαμέμνων,
Ὅς σφῶϊ προΐει Βρισηΐδος εἵνεκα κέρης.
Ἀλλ' ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κέρην,
Καί σφῶιν δὸς ἄγειν· τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔςων

Hi quidem perterriti, & reverentes Regem
Stabant, neque ipsum alloquebantur, nec interrogabant.
Sed is cognovit suis in mentibus, dixitque;
" Salvete præcones, Jovis nuncii, atque etiam hominum:
" Propiùs accedite; nihil mihi vos culpandi, sed Agamemnon,
" Qui vos misit Briseïdis causâ puellæ.
" Verùm age, generose Patrocle, educ puellam,
" Et ipsis trade, ut abducant: ipsi autem testes sint

Nec verò Alciden me sum lætatus euntem
Accepisse. ———————— *Æn.* VI. 392.

Ἡ ἀπόφασις τῆ καταφάσεω ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον. —— *Ὅταν λέγῃ,* [" *ἐπεὶ ἐ μιν ἀφαυρότατος βάλ' Ἀχαιῶν,*"] *μειζει ἡ ἀπόφασις δηλοῖ τῆς καταφάσεως· τὸν γὰρ πάνυ ἰσχυρὸν δεῖξαι θέλει. Ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ,* [" *ἐδ' ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν* " *Ἀχιλλεύς*"] *Τὸ γὰρ λίαν λυπεῖσθαι, τῇ ἀποφάσει δεδήλωκεν. Hermogenes περὶ μεθόδε δεινότητος,* c. 37.

Ver. 332. —*ἐδέ τι μιν προσεφώνεον.*] *Silentio isto* significantiùs, quàm ullo sermone potuissent, & *Agamemnonis* honori, & *Achillis*; & *suæ* etiam *ipsorum* saluti, consulunt. Ut rectè hîc annotavit *Popius*; & Domina *Dacier*.

Ver. 334. —— *Διὸς ἄγγελοι,*] Jure gentium Sacrosancti & inviolati.

Ver. 338. —— *τὼ δ' αὐτὼ μάρτυροι ἔςων*] *Ipsi autem testes sint.* Plerique vertunt; *Vos autem ipsi testes estote*; nec tamen agnoscunt, quod in uno MS repperit *Barnesius*, *ἔςον*.

Cæterùm, cùm *μάρτῠροι* & *μάρτῠρες* semper *corripiantur*; mirati sunt *Prosodiæ* Scriptores, quî factum sit ut *μαρτῡρομαι* secundam producat. " *Ipsum quoque ἐπιμαρτύ-* " *ρομαι, quod fortè Mirum videbitur, produ-* " *cit υ*:" Phil. Labbe *Prosod.* p. 45. Nec tamen hâc in re quidquam *miri*, cùm sit ex *Analogiâ* generali. Verba nimirùm innumera sunt, quæ in *præsentibus* & *imperfectis* omnibus, & in *Aoristis primis* activis & mediis, *semper producuntur*; in *futuris* autem & *Aoristis secundis* omnibus, *semper corripiuntur*. *Φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα; φᾰνῶ, ἔφᾰνον, ἐφᾰνόμην*, indéque *φᾰσις, φᾰνερὸς*, &c. *Κρίνω, ἔκρινον, ἔκρινα; κρῐνῶ*, indéque *κρῐσις, κρῐτὴς, κρῐτὴς*, &c. *Περαίνω, ἐπέραινον, ἐπέρηνα, περᾰνῶ, ἐπέρᾰνον*.

Ἔχει περᾶνας, εὖπερ εἴργασαι τάδε.
Sophoc. Aj. 22.
Καὶ ξυμπερᾶναι φροντίδ' ᾗ φευξόμεθα,
Eurip. Med. 341;

Secundum eandem igitur analogiam, *μαρτῡρομαι, ἐμαρτῡρόμην, ἐμαρτῡράμην*, necessariò *semper producuntur*:

Πιστιν μεγιστην και θεὺς μαρτῡρεται.
Eurip. Med. 22.
Ἀλλ' ἐν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτῡρομαι.
Ibid. 619.
Μαρτῡρόμενος δαίμονας ὥς μοι. Ibid. 1410.
Μαρτῡρομαι· ξυλλάμβαν' αὐτῷ τὸ ςόμα.
Aristoph. Acharn. 926.
Μαρτῡρομαι δὲ Ζηνὸς ἑρκίου χύτρας.
Id. Danaid.
Κᾆπειτ' ἐπισχὼν ὀλίγον, ἐπιμαρτῡρομαι.
Id. Nub. 495.
Μαρτῡρομαι τυπτόμενος, ὢν ἐπίσκοπος.
Id. Avib. 1032.

Futurum autem, *μαρτῠρῦμαι*, *semper corripitur*; indéque deductum Verbum *μαρτῠρέω*, in *omnibus* ubique *temporibus* semper *corripitur*:

Ἔςαι τὸ λοιπόν· ἐδαμῶ δὲ μαρτῠρεῖν.
Aristoph. Eccles. 557.
Οὐ μαρτῠρήσω ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς.
Sophocl. Antigon. 525.

Legentibus, perpetuò occurrent exempla. Atque hinc *μάρτῠρες, μάρτῠροι*. & similia. In quibus universis, istud *ῠ* nusquam reperitur commune.

Simili analogiâ, *κύρω*, primam *producit*; & indè, *κῦρος*. Futurum autem *κυρῶ*, *corripitur*; & indè Verbum *κῠρόω*, per *omnia* omninò *tempora* semper *corripitur*. Similitèr *φιλομαι, φῖλασθαι*, primâ productâ, [ε', 61 & 117; & κ', 280; & υ', 304;] indéque *φιλέομαι*, quod primam per *omnia tempora* necessariò corripit. Item *πορφύρω, πορφῠρῶ*;

Πρός τε θεῶν μακάρων, πρός τε θνητῶν ἀνθρώπων,
Καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος· Εἴποτε δ᾽ αὖτε
Χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι
Τοῖς ἄλλοις·—ἦ γὰρ ὅγ᾽ ὀλοῇσι φρεσὶ θύει,
Οὐδέ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω,
Ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ,
Ἐκ δ᾽ ἄγαγε κλισίης Βρισηΐδα καλλιπάρῃον,
Δῶκε δ᾽ ἄγειν· τὼ δ᾽ αὖτις ἴτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν.
Ἡ δ᾽ ἀέκουσ᾽ ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Δακρύσας, ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο νόσφι λιασθείς,

" Coram Diis beatis, coramque mortalibus hominibus,
" Et coram rege immiti. Sin verò unquam posthàc
" Opus me fuerit ad indignam pestem arcendam
" Ab aliis:—Certè enim ille perniciosis consiliis furit,
" Neque omninò potest circumspicere simul præsentia & futura,
" Ut sibi apud naves salvi pugnent Achivi.
Sic dixit: Patroclus autem caro paruit sodali,
Eduxitque tentorio Briseïda pulchris-genis,
Et tradidit abducendam: illi autem redibant ad naves Achivorum;
Atque invita unà cum his mulier ibat. Sed Achilles
Lachrymans, à sociis statim sedit seorsùm separatus,

πορφύρω; & inde πορφύρεος. Vide suprà ad *ver.* 265, 309, 314; & infrà, ad ζ, 434.

Ver. 340. ——Εἴποτε δ᾽ αὖτε Χρειὼ ἐμεῖο γένηται] Editi, & quas viderim Versiones, hæc cum superioribus ità connectunt, ut istud (δὲ) prorsùs *supervacaneum* sit. Μάρτυροι ἔστων πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος, εἴποτε δ᾽ αὖτε &c. Quòd valdè durum est. Distingue post vocem ἀπηνέος; Eritque illud Εἴποτε δ᾽ αὖτε Χρειὼ ἐμεῖο γένηται ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι Τοῖς ἄλλοις,——, minatio acerba cum elegantissimâ ἀποσιωπήσει. Vide suprà ad *ver.* 135. In Aliis itidem Scriptoribus, istiusmodi Aposiopesis non observata, viros etiam doctissimos nonnunquam in fraudem induxit. In indicibus ad optimas *Terentii* editiones, vox "*Nisi*" posita dicitur pro "*Sed.*" Eunuch. Act. 3. Sc. 4. lin. ult. "*Nisi quic*-"*quid est,*" &c. Equidem non crediderim. Neque ullus dubito, quin legendum sit cum Aposiopesi; "*Nisi*—. *Quicquid est,*" &c. Similitèr, Adelph. Act. I. sc. 2. lin. penult.

Ver. 342. —ἦ γὰρ ὅγ᾽] Quâ ratione, γὰρ, hîc producatur, vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid. —ὅγ᾽ ὀλοῇσι φρεσὶ θύει.] Cùm versus hic λαγαρὸς sit, τινὲς (*inquit* Eustathius) ἐτόλμησαν γράψαι, Ὀλοιῇσι. Atque ita edidit *Barnesius*. Quod tamen non factum oportuit, ex merâ conjecturâ. Alii scripserunt, ὀλοιῇσι. Sed neque hoc satis firmo nititur fundamento. Orthographiâ non mutatâ, pronuntiabatur fortassè ὀλοῇσι, vel *olovêsi*; quo ferè modò οἶνος pronuntiabatur *Winos*. Notatu dignum quod scribit *Athenæus, lib.* 11. *c.* 5: Οἱ Ἀχαιοὶ [*fortè* Ἀρχαῖοι] τῷ ο ἀπεχρῶντο, οὐ μόνον ἐφ᾽ ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον διεσήμαινε, διὰ τοῦ ο μόνον γράφουσι. Sed & in *hoc eodem vocabulo* versum λαγαρὸν *alibi* effecit Poëta: χ, 5, Ἕκτορα δ᾽ αὐτοῦ μεῖναι ὀλοὴ Μοῖρ᾽ ἐπέδησεν· Ut fortè consultò factum sit, ad vehementissimum affectum exprimendum. Simili ferè ratione, ac, λ', 36, Τῇ δ᾽ ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο; Et, μ' 208. Τρῶες δ᾽ ἐῤῥίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν. Quo utroque in loco versus ipse videtur quasi *diriguisse*. Non sine magno artificio; cùm utique facillimè dicere potuisset, ὅπως ὄφιν αἰόλον εἶδον. Vide infrà ad λ', 36; & ad μ', 208.

Ver. 344. Ὅππως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέοιντο Ἀχαιοί.] *Al.* μαχεοίατ᾽ Ἀχαιοί. Cæterùm magno hoc cum affectu dictum: *Haud secum animo præcepit Agamemnon, quâ ratione Trojanos classem ipsam Achivorum, simul atque Ego abiero, oppugnaturos repellat.*

Ver. 348. —γυνὴ κίεν.] Ὅρα τὸ, "γυνὴ," ἔμφασιν ἔχον διαθέσεως, ἣν πάσχοι ἂν ἄλοχος ἀποσπωμένη φίλου ἀνδρός. *Eustathius.*

Ver. 349.—ἕζετο νόσφι λιασθείς.] *Sedit seorsùm.* Editiones pleræque Versionum, & hoc in loco & passim, scribunt ineptè admodum, *seorsim*. *Seorsùm*, est *se versùm*; eâdem

Θῖν' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς, ὁρόων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο, χεῖρας ὀρεγνύς·
Μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα,
Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι,
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισεν.
Ἦ γάρ μ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ὣς φάτο δακρυχέων· τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ,
Ἡμένη ἐν βένθεσιν ἁλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι·
Καρπαλίμως δ' ἀνέδυ πολιῆς ἁλός, ἠΰτ' ὀμίχλη·
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο δακρυχέοντος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἴδομεν ἄμφω.
Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ πάντ' ἀγορεύω;

Littus ad maris cani, inſpiciens nigrum pontum.
Multa autem matri dilectæ ſupplicavit, manus porrigens;
" Mater, quandoquidem me peperiſti brevis ævi exiſtentem,
" Honorem ſaltem mihi debebat Olympius tribuere.
" Jupiter altitonans; nunc autem neque me tantillum quidem honoravit:
" Certè enim me Atrides latè-dominans Agamemnon
" Contumeliâ affecit: prehendens enim habet præmium, ipſe cùm abſtulerit.
Sic dixit lachrymas fundens. Hunc autem audivit veneranda mater,
Sedens in profunditatibus maris apud patrem ſenem:
Raptimque emerſit è cano mari, velut nebula;
Et ante ipſum ſedit lachrymas-fundentem,
Manúque ipſum demulſit, & verba fecit, & compellavit;
" Fili, quid fles? Quis verò tibi mentem invaſit mœror?
" Dic; ne celes animo; ut ſciamus ambo.
Hanc autem graviter ſuſpirans allocutus eſt pedibus velox Achilles;
Nôſti: cur tibi hæc ſcienti omnia dicam?

eâdem analogiâ, ac *ſurſùm, deorſùm, dextrorſùm, ſiniſtrorſùm, prorſùm, retrorſùm, quorſùm, eò verſùm. quoquoverſùm*; & ſimilia.

Ver. 350. Θῖν' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς, — Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ——. Μῆτερ, ἐπεί μ' ἔτεκές γε]

Triſtis ad extremi ſacrum caput aſtitit amnis,
Multa querens, atque hâc affatus voce parentem;
Mater Cyrene, mater, quæ gurgitis hujus
Ima tenes; quid me præclarâ ſtirpe Deorum? *&c.* *Georgic.* IV. 319.

Ver. 352. — μινυνθάδιόν περ ἐόντα,
Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος.] Vide infrà, *l*, 412, Εἰ μὲν κ' αὖθι μένων, *&c.*

Ver. 356. Ἠτίμησεν.] Οἱ νέοι καὶ οἱ πλούσιοι, ὑβρισταί· ὑπερέχειν γὰρ οἴονται, ὑβρίζοντες· Ὕβρεως δὲ, ἀτιμία· Ὁ δὲ ἀτιμάζων, ὀλιγωρεῖ. — Διὸ λέγει ὀργιζόμενος ὁ Ἀχιλλεὺς, " Ἠτίμησεν" &c. *Ariſtot. Rhetoric. lib.* 2. *c.* 2.

Ver. 357. Ὣς φάτο δακρυχέων.]
Conſtitit; & lachrymans, —— inquit. *Æn.* I. 463.
Multa gemens; largóque humectat flumine vultum. *ibid.* 469.
Sic fatur lachrymans ——. *Æn.* VI. 1.

Ver. 361. Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ——
Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;]
—— —— dextrâque prehenſum
Continuit, roſeóq; hæc inſuper addidit ore:
Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Æn.* II. 592.

Ver. 364. Τὴν δὲ βαρυστενάχων προσέφη]
—— —— Quærenti, talibus ille
Suſpirans imóque trahens à pectore vocem. *Æn.* I. 374.

Ver. 365. Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' —;]
Scis, Proteu, ſcis ipſe. — *Georgic.* IV. 447.

Ὠιχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος,
Τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα·
Καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν,
Ἐκ δ' ἕλον Ἀτρείδῃ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον·
Χρύσης δ' αὖθ' ἱερεὺς ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος,
Ἦλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Λυσόμενός τε θύγατρα, φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ· καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἀτρείδα δὲ μάλιστα, δύω κοσμήτορε λαῶν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ,
Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ.
Ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
Χωόμενος δ' ὁ γέρων πάλιν ᾤχετο· τοῖο δ' Ἀπόλλων
Εὐξαμένου ἤκουσεν, ἐπεὶ μάλα οἱ φίλος ἦεν.
Ἧκε δ' ἐπ' Ἀργείοισι κακὸν βέλος· οἱ δέ νυ λαοὶ
Θνῆσκον ἐπασσύτεροι· τὰ δ' ἐπῴχετο κῆλα θεοῖο
Πάντῃ ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν· ἄμμι δὲ μάντις
Εὖ εἰδὼς ἀγόρευε θεοπροπίας Ἑκάτοιο.
Αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι·

" Ivimus in Theben sacram urbem Eetionis.
" Hancque diripuimus, & adduximus huc omnia:
" Et hæc quidem benè diviserunt inter se filii Achivorum,
" Elegerunt autem Atridæ Chryseïda pulchris-genis:
" Chryses verò postea sacerdos longè-jaculantis Apollinis
" Venit ad veloces naves Achivorum ære-loricatorum,
" Redempturusque filiam, ferénsque infinitum pretium-liberationis,
" Infulam habens in manibus longè-jaculantis Apollinis,
" Aureo cum sceptro; & supplex oravit omnes Achivos,
" Atridas verò imprimis, duos duces populorum.
" Tunc alii quidem omnes comprobârunt Achivi,
" Reverendumque esse sacerdotem, & splendidum accipiendum pretium:
" At non Atridæ Agamemnoni placuit animo;
" Sed contumeliosè dimisit, & minacem sermonem addebat.
" Iratus itaque senex retro abivit: hunc autem Apollo
" Precantem exaudivit, quoniam valdè illi carus erat:
" Misit itaque in Argivos malam sagittam; populi verò
" Moriebantur alii super alios: ibantque spicula Dei
" Quoquo versus per exercitum latum Achivorum: nobis autem vates
" Peritus in concione narrabat vaticinia Apollinis.
" *Tum* statim ego primus hortabar Deum placare.

Ver. 372. Λυσόμενός τε θύγατρα,] Vide suprà, *ver.* 13, &c.

Ver. 380. —τοῖο δ' Ἀπόλλων Εὐξαμένου ἤκουσεν.]
Audiit illa Deus,———— *Æn.* X. 424.

Ver. 382. —οἱ δέ νυ λαοί.] Non supervacaneum est istud, νυ. Eam enim ferè vim habet, ac si Latinè dicas, "*Milites verò statim*" &c Ortum habet scilicet, ex vocabulo νῦν.

Ver. 386. —κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι.]
————orandaque Divæ
Numina conclamant.———*Æn.* II. 232.

Ver.

Ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν· αἶψα δ' ἀναστὰς
Ἠπείλησεν μῦθον, ὃ δὴ τετελεσμένος ἐστί.
Τὴν μὲν γὰρ σὺν νηῒ θοῇ ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ
Ἐς Χρύσην πέμπουσιν, ἄγουσι δὲ δῶρα ἄνακτι·
Τὴν δὲ νέον κλισίηθεν ἔβαν κήρυκες ἄγοντες
Κούρην Βρισῆος, τήν μοι δόσαν υἷες Ἀχαιῶν.
Ἀλλὰ σὺ, εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδὸς ἑῆος.
Ἐλθοῦσ' οὔλυμπόνδε Δία λίσαι, εἴ ποτε δή τι
Ἢ ἔπει ὤνησας κραδίην Διὸς, ἠὲ καὶ ἔργῳ.
Πολλάκι γάρ σέο, πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν, ἄκουσα
Εὐχομένης, ὅτ' ἔφησθα κελαινεφέϊ Κρονίωνι
Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι,
Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,

" Atridem verò deinde ira cepit; ſtatimque exurgens
" Minatus eſt verbum, quod utique & perfectum eſt,
" Illam quidem enim cum navi veloci nigris-oculis Achivi
" Ad Chryſen deducunt, feruntque donaria Deo:
" At *mihi* jam nuper è tentorio iverunt præcones abducentes
" Puellam Briſei, quam mihi dederant filii Achivorum.
" Sed tu, ſiquidem potes, auxiliare filio tuo.
" Profecta ad cœlum Jovem precare, ſi unquam utique aliquid
" Vel verbo juviſti cor Jovis, vel etiam facto.
" Sæpè enim te patris in ædibus audivi
" Gloriantem, quum dicebas, ab atras-nubes-cogente Saturnio
" Solam te inter immortales indignam perniciem avertiſſe,
" Quando ipſum colligare cœleſtes voluerunt alii,

Ver. 393. —παιδὸς ἑῆος.] Τοῦ σοῦ· οἱ δὲ, ἀγαθοῦ. *Schol.*

Ver. 394. —Δία λίσαι.] Quâ ratione vox, Δία, hîc ultimam producat, vide ſuprà ad *ver.* 51.

Ver. 395. Ἢ ἔπει,———ἠὲ καὶ ἔργῳ.] Suggerere mihi videntur hæc verba, verſum illum *Sophoclis* in *Trachiniis*, 1066;

Ὦ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ καὶ λόγῳ κακὰ

hoc modo emendari poſſe,

Ὦ πολλὰ δὴ τ' ἔργῳ τε καὶ λόγῳ κακὰ,

quem & *Cicero* hoc modo vertit,

O multa dictu *gravia*, perpeſſu *aſpera!*

Ver. 396. Πολλάκι γάρ σέο,] Καὶ δείκνυσιν ἡμῖν ὁ ποιητὴς, τίς μὲν ἂν εἴη ἄτεχνος ἀπαιτήσεως τρόπος, τίς δὲ ἔντεχνος. Ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ μητρὶ λέγει, "Πολλάκι γάρ σέο, &c." *Dion. Halicarn. libr. qui inſcribitur* Τέχνη, *cap.* 9. Quem vide.

Ibid. —πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν,] *In ædibus Patris* Mei. "*Hoc enim ità ſolet ferè in*" *telligi, cùm* Pater *aut* Mater *tantùm dicitur:*" Ut rectè *Camerarius.* Ἐν τοῖς τοῦ πατρός ΜΟΥ Πηλέως οἴκοις· ἐν θαλάσσῃ γὰρ Πηλεὺς κατοικεῖν οὐκ ἠδύνατο. *Schol.*

Ver. 397. —κελαινεφέϊ κρονίωνι,] Κρονίων, ὅτε μὲν μακρὸν ἔχει τὸ ι, διὰ τοῦ ο μικροῦ κλίνεται ὡς Μαχάονος, Ὑπερίονος· ὅτε δὲ βραχὺ, διὰ τοῦ ω μεγάλου, ὡς Εὐρυτίωνος. *Moſchopuli Schol. ad hujus libri ver.* 502. Quod quidem quâ analogiâ fiat, vide ſuprà ad *ver.* 265.

Ver. 398. Οἴη ἐν ἀθανάτοισιν] In vocum quarundam pluſquam triſyllabarum pede priori apud Græcos, præſertim cùm ſyllabæ primæ Vocalis ſit ά vel ί, adeò parùm in pronuntiando *tribrachyn* inter *dactylúmque* intereſt, ut uterque potuerit legitimè uſurpari. Scilicet in voce, ἀθάνατος ἀκάματος, ἀπονέεσθαι, ἀγοράασθε, ἀποδίωμαι, Πριαμίδης, & ſimilibus.

Ver. 399. Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι] Veri ſimillimum eſt hæc non ab *Homero* conficta, ſed ab antiquis fuiſſe deſumpta Philoſophis, qui elementorum mutationes, rerúmque naturalium formandarum rationem, ſub hujuſmodi fabulis ſoliti ſunt docere. Quarum tamen fabularum ſubtilior & enucleatior explicatio, ad Poëtici Ornatûs intelligentiam parùm facit. Ἐκ μηδενὸς δὲ ἀληθοῦς ἀνάπτειν καινὴν τερατολογίαν, οὐχ Ὁμηρικόν.— Τὸ δὲ πάντα πλάττειν,—οὐδ' Ὁμηρικόν. *Strabo. lib.* 1. *pag.* 38. & 45. *Al.* 20. & 25.

Ibid. — Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι.] *Schol.* Οἱ Τιτᾶνες· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησί·

—Μάλα γάρ κε μάχης ἐπύθοντο καὶ ἄλλοι

Οἵπερ

Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη·
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα, θεά, ὑπελύσαο δεσμῶν,
Ὦχ' Ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
Ὃν Βριάρεων καλέουσι Θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων'· ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.
Ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ γαίων·
Τὸν καὶ ὑπέδδεισαν μάκαρες Θεοί, οὐδέ τ' ἔδησαν.
Τῶν νῦν μιν μνήσασα παρέζεο, καὶ λάβε γούνων,
Αἴ κέν πως ἐθέλῃσιν ἐπὶ Τρώεσσιν ἀρῆξαι,
Τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἀμφ' ἅλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς
Κτεινομένους, ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος,
Γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἣν ἄτην, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Θέτις, κατὰ δάκρυ χέουσα·

" Junoque & Neptunus, & Pallas Minerva:
" Sed tu eum, quum venisses, Dea, liberâsti à vinculis,
" Statim Centimanum vocans in excelsum Olympum,
" Quem Briareum vocant Dii, homines autem omnes
" Ægæonem: is enim viribus suo patre præstantior.
" Qui porrò apud Saturnium sedebat, gloriâ lætus.
" Hunc utique exhorruerunt immortales Dii, neque *Jovem* ampliùs ligaverunt.
" His nunc illi in memoriam revocatis assidè, & prehende genua.
" Si quo modo velit Trojanis auxiliari,
" Ad puppes verò usque & ad mare concludere Achivos
" Cæsos, ut omnes fruantur rege;
" Sentiat autem & Atrides latè-dominans Agamemnon
" Suam culpam; quòd fortissimum Achivorum nihil honorârit.
Huic autem respondit deinde Thetis, lachrymas-effundens;

Οἵπερ νέρτεροί εἰσι Θεοί, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες. ό, 224.

Ver. 400. Ἥρη τ', ἠδὲ Ποσειδάων, καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.] *Al.* καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων. Cæterùm optimo artificio Jovi hîc ii memorantur fuisse inimici, qui a partibus jam stabant *Achivorum*, qui ut plectantur oratum mittitur Thetis.

Ver. 402. Ὦχ' Ἑκατόγχειρον]

Et centum-geminus Briareus.——— *Æn.* VI, 287.

Ægæon qualis, centum cui brachia dicunt,
Centenásque manus.——— *Æn.* X. 567.

Ver. 403. Ὃν Βριάρεων.] Pronuntiabatur Βριάρων Vide infrà ad β', 811.

Ibid. —Βριάρεων καλέουσι Θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίων'.] Similis loquendi ratio; β', 813. ύ, 74. ξ', 291. item *Odyss.* κ', 305. Quâ de re, lepidè admodum *Dio Chrysost. Orat.* II. Οὐ μόνον ἐξὸν Ὁμήρῳ τὰς ἄλλας γλώττας μιγνύειν τὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ποτὲ μὲν Αἰολίζειν, ποτὲ δὲ Δωρίζειν, ποτὲ δὲ Ἰάζειν, ἀλλὰ καὶ Διαστὶ διαλέγεσθαι. Cæterùm de hâc loquendi ratione, *Eustathius* sic; Τὸ μὲν ὅλως κρεῖττον τῶν ὀνομάτων, θεοῖς δίδωσιν ἡ ποίησις, ὡς θειότερον. *Scholiastes* autem sic; Τῶν διωνύμων, τὸ μὲν πρεσβύτερον ὄνομα εἰς θεοὺς ἀναφέρει ὁ Ποιητής, τὸ δὲ μεταγενέστερον εἰς ἀνθρώπους. *Camerarius* similiter: " *Quod ad Deorum appellationem nomen refertur,* " antiquius *putandum*; recentius *autem,* " *quod ad Hominum.*" Mihi *sic* videtur: quæ *Eruditioribus* usitata fuerint nomina, *Diis* tributa; quæ *Vulgo* magis trita, *Hominibus*. Vide infrà ad ζ, 402.

Ver. 404. —ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.] Patre suo *Neptuno* fortior. Cæterùm hunc locum olim ita legerunt nonnulli,— ὁ γὰρ αὖτε βίῃ πολὺ φέρτερος ἦν Πάντων, οἱ ναίουσ' ὑπὸ Τάρταρον εὐρώεντα. Vide *Eustath.* & *Henr. Stephanum.*

Ver. 405. —παρὰ Κρονίωνι.] De analogiâ τοῦ Κρονίωνος & Κρονίωνος, vide suprà ad *ver.* 397; & infrà ad β', 818.

Ver. 406. —οὐδέ τ' ἔδησαν] Neque ad Jovem ligandum ampliùs aggressi sunt. *Al.* οὐδ' ἔτ' ἔδησαν. Quod eodem redit.

Ver. 410. —ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος.]
——τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω. ζ', 353.
——εἰ αὐτοὶ κακοῤῥαφίης ἀλεγεινῆς
Πρῶτοι ἐπαύρωνται.————————— ό, 16.

Ver.

Ὦ μοι, τέκνον ἐμὸν, τί νύ σ' ἔτρεφον αἰνὰ τεκοῦσα;
Αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων
Ἧσθαι· ἐπεί νύ τοι αἶσα μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν·
Νῦν δ' ἅμα τ' ὠκύμορος καὶ οἰζυρὸς περὶ πάντων
Ἔπλεο· τῶ σε κακῇ αἴσῃ τέκον ἐν μεγάροισι.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέουσα ἔπος Διῒ τερπικεραύνῳ
Εἶμ' αὐτὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀγάννιφον, αἴ κε πίθηται·
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Μήνι' Ἀχαιοῖσιν, πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.
Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα· Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο.
Δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·
Καὶ τότ' ἔπειτά τοι εἶμι Διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,

" Heu! fili mi, cur te enutrivi, quem malo fato peperi?
" O utinam apud naves sine lachrymis & illæsus
" Sederes; quoniam tibi ævum breve, neque valdè diuturnum!
" Nunc autem simul & citò-moriturus, & ærumnosus supra omnes
" Es: idcirco te malo fato peperi in ædibus.
" Hoc tamen dictura verbum Jovi gaudenti-fulmine
" Vado ipsa in Olympum valde-nivosum, si persuadebitur.
" Sed tu quidem nunc, navibus assidens velocibus
" Irascere Achivis, bello autem abstine omnino.
" Jupiter enim in Oceanum ad inculpatos Æthiopas
" Hesternus abiit ad convivium; Diique simul omnes sequuti sunt.
" Duodecimâ autem rursus veniet in cœlum:
" Et tunc postea vadam Jovis ad ære-fundatam domum,

Ver. 416. —οὔτι μάλα δήν.] Quî ratione μάλα hic ultimam producat; item ἔπι, *ver.* 437; vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 422. —πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.]

Cætera parce, puer, bello.——
Æn. IX. 656.

Ver. 423. Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας.]

Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν. *Odyss.* α', 22.

Oceani finem juxta, Solemque cadentem,
Ultimus Æthiopum locus est.——
Æn. IV. 480.

Oceanum hîc intelligit *Strabo*, τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον· *lib.* 1. Scholiastes autem, ὁ δὲ Ὠκεανὸς, inquit, ποταμός ἐστι, καθ' Ὅμηρον. Item *Diodorus Siculus*: Τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν ἐκεῖθεν [ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν] αὐτὸν μετενεγκεῖν· κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸν ναὸν τοῦ Διὸς περαιοῦσθαι τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπιστρέφειν, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ θεοῦ παρόντος. *lib.* 1, *sub finem.* Et paullò superiùs: Τοὺς Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον Ὠκεανὸν λέγειν τὸν Νεῖλον. *p.* 86. & 88. Cæterùm ἀμύμονας, hîc *pios* significat, & *vivendi ratione simplices.* Quanquam alii, ut testatur *Eustathius*, legunt κατὰ Μέμνονας Αἰθιοπῆας.

Ver. 425. Δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις] *Macrobius*, Jovis appellatione *Solem* intelligens, ad *Horarum* hoc numerum refert, quæ Hemisphærii superioris exortum metiuntur; vel ad *duodecim Signa. Lib.* 1. *c.* 23. Sed multò satius est, *Festum* hoc *aliquod* intelligi *Æthiopum*, per *duodecim dies* celebratum. Quod quidem *Festum* si, *quâ parte anni* inciderit, ex antiquâ aliquâ historiâ colligi posset; ut adeò *quâ parte* anni, quæ in *Iliade* narrantur, contigerint, *certò ac præfinitò* posset exponi; inde Lucis fortè plurimum, ad hujus Poëmatis partes quasdam illustrandas, afferri posse arbitratur *Popius.* De toto certè liquet, & in universum, tempore *verno* hæc omnia narrari gesta. Liber enim decimus quartus, *ver.* 153 ——348, *Veris* omninò intelligenda est descriptio.

Ver. 426. —χαλκοβατὲς δῶ.] *Stabilem* utique, non *solidam*: Ut rectè annotavit *Domina Dacier.* Quanquam & *solidum* credebant Veteres *cœlum.*

Καί μιν γουνάσομαι, καί μιν πείσεσθαι ὀΐω.
  Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπεβήσατο· τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
Χωόμενον κατὰ θυμὸν, ἐϋζώνοιο γυναικὸς,
Τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἐς Χρύσην ἵκανεν, ἄγων ἱερὴν ἑκατόμβην.
Οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
Ἱστία μὲν στείλαντο, θέσαν δ' ἐν νηῒ μελαίνῃ·
Ἱστὸν δ' ἱστοδόκῃ πέλασαν, προτόνοισιν ὑφέντες
Καρπαλίμως· τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς·
Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἐκ δ' ἑκατόμβην βῆσαν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.
Τὴν μὲν ἔπειτ' ἐπὶ βωμὸν ἄγων πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Πατρὶ φίλῳ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπεν·
  Ὦ Χρύση, πρό μ' ἔπεμψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Παῖδά τε σοὶ ἀγέμεν, Φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην

" Et ipsius genibus advolvar, & eum persuasum iri puto.
Sic utique locuta abiit: illum autem reliquit ibi
Iratum in animo, *propter* mulierem elegantèr-cinctam,
Quam utique vi ab invito abstulerant. Sed Ulysses
In Chrysen pervenit, ducens sacram hecatomben.
Hi autem quando portum valdè profundum intraverant,
Vela quidem legerunt, posueruntque in navi nigrâ;
Malum autem receptaculo suo admoverunt, rudentibus demissum
Statim; ipsámque in stationem protraxerunt remis,
Anchorásque jecerunt, ac retinacula alligaverunt:
Et ipsi autem exierunt in littus maris;
Et hecatomben exposuerunt longè-jaculanti Apollini.
Dein & Chryseïs navi exivit pontigradâ.
Hanc quidem posteà ad altare ducens sapiens Ulysses,
Patri charo in manibus posuit, & ipsum allocutus est,
" O Chryse, protinus misit me rex virorum Agamemnon,
" Filiamque tibi ut ducerem, Phœboque sacram hecatomben

Ver, 427. Καί μιν γουνάσομαι.] Vide suprà ad *ver*. 140.

Ver. 428. Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπεβήσατο.]

——Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV. 570.

Ver. 434. —πέλασαν] Vide suprà ad *ver*. 140.

Ver. 435. —τὴν δ' εἰς ὅρμον] ὅρμος, non rectè vertitur *Portus*, sed *statio* in Portu. Nam & jampridem, *ver*. 432, erat navis in *Portu*; λιμένος ἐντός.

Ver. 436. Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν.]

Anchora de prorâ jacitur, stant Littore puppes.
Æn. III. 277.

Ver. 436—439. Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον——.
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ——.
Ἐκ δ' ἑκατόμβην——.
Ἐκ δὲ Χρυσηῒς——.]

Mirando admodum artificio Poëta, in rebus *minutis* narrandis, & hîc & aliàs, sententias singulas singulis versibus absolvit. Quod semper in narratione *sublimiori* longè alitèr fit. Vide intrà ad β', 102; & ad ι, 210, 589.

Ver. 439. Ἐκ δὲ Χρυσηῒς νηὸς βῆ ποντοπόροιο.] Et in hoc versu *numeri ipsi* mulierem tardè cautéque incedentem depingunt.

Ver. 442. —πρό μ' ἔπεμψεν.] Illud πρό, non est nihili. Respondet propè Latinò, *protinùs*.

Ver.

Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν, ὄφρ' ἱλασώμεθ' ἄνακτα,
Ὃς νῦν Ἀργείοισι πολύστονα κήδε' ἐφῆκεν.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων
Παῖδα φίλην· τοὶ δ' ὦκα Θεῷ κλειτὴν ἑκατόμβην
Ἑξείης ἔστησαν ἐΰδμητον περὶ βωμόν.
Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, Τενέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις.
Ἤδη μέν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὐξαμένοιο·
Τίμησας μὲν ἐμὲ, μέγα δ' ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν·
Ἠδ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήηνον ἐέλδωρ,
Ἤδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,

" Sacrificarem pro Danais; ut placemus Deum,
" Qui modò Argivis acerbiſſimos dolores immiſit.
Sic locutus, in manibus poſuit. Ille autem accepit gaudens
Filiam dilectam: hi verò confeſtim Deo ſplendidam hecatombam
Ordine ſtatuerunt ritè-ædificatum circa altare.
Manuſque deinde lavârunt, & molas ſuſtulerunt.
His autem Chryſes altâ voce precabatur, manibus ſublatis,
" Audi me, argenteum-arcum-habens, qui Chryſen tueris,
" Cillamque eximiam, Tenedóque potenter imperas:
" Jam quidem aliquando me anteà exaudîſti precantem;
" Honorâſti quidem me, valdè autem læſiſti populum Achivorum:
" Itidem & nunc mihi hoc perfice votum,
" Jam nunc à Danais indignam peſtem remove.
Sic dixit orans; hunc verò exaudivit Phœbus Apollo.
Cæterùm poſtquam precati ſunt, & molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, & jugulârunt, & excoriârunt,

Ver. 444. Ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν.] Sic *Virgilius*:

Cùm *faciam* vitulâ pro frugibus——
Eclog. III. 77.

" *Cùm faciam*" nimirum, eſt, *cùm Sacra faciam.* Ut planè ineptiſſimi ſint, qui voces, *facere* & ποιεῖν, *ſacrificales* eſſe contendant etiam tùm, cùm & *alium* habent ſibi conjunctum *Accuſativum*; ut Τοῦτο ποιεῖτε, *Hoc facite*, & ſimilia.

Ver. 449. Χερνίψαντο δ' ἔπειτα, &c.] Ταῦτα δὲ Ῥωμαίους ἔτι καὶ εἰς ἐμὲ πράττοντας ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἰδὼν ἐπίσταμαι· καὶ μιᾷ πίστει τῇδε ἀρκούμενος, οὐ βαρβάρους ἐπείσθην εἶναι τοὺς οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐκ πολλῶν τόπων συνεληλυθότας Ἕλληνας. *Dion. Hal. Antiq. Roman. lib.* 7.

Ibid. —οὐλοχύτας] *Molâ ſalsâ.* Horat. Serm. lib. 2. Ecl. 3.

Ver. 450. —μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών.]

—duplices tendens ad ſidera palmas,
Æn. I. 97.

Et duplices cum voce manus ad ſidera tendit. *Æn.* X. 667.

Ver. 451. —ἀμφιβέβηκας.] Vide ſuprà ad *ver.* 37.

Ver. 454. —ἐμὲ. μέγα.] Quâ ratione ἐμὲ ultimam hîc producat, vide ſuprà ad *ver.* 51.

Ver. 458. —καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο.] *Al.* οὐλοχύτας ἀνέλοντο, ex *ver.* 449, ſuprà.

Ver. 459. Αὖ ἔρυσαν] *Reſupinârunt.* Vide infrà, Θ, 325. Εἰς τοὐπίσω ἀνέκλασαν τὸν τράχηλον. *Schol. Brev.* Ἀνέστρεψαν τὸν τράχηλον τοῦ ἱερείου, ἵνα ἡ κεφαλὴ ἄνω ἀφορᾷ. *Schol. Moſchopuli.*

Ἄνω τρέψαντες ἔσφαζον.—————— *Sophocl.*

Ibid. —καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.]

Illi ſe prædæ accingunt, dapibuſq; futuris:
Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant:

Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,

Femoráque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ipsis autem frustra cruda posuerunt.
Adolebat autem in lignis fissis senex, & insuper nigrum vinum
Libabat: juvenésque secus illum, tenebant veru in 5 mucrones fissa manibus.
Tum postquam femora exusta erant, & viscera gustârant,
Minutatim dein secuerunt cætera, & verubus transfixerunt,
Assâruntque scitè, detraxerúntque omnia.
Atque ubi cessârunt ab opere, apparârantque convivium,
Convivati sunt: neque quicquam animus indiguit cibo æquali.
Porrò postquam potûs & cibi desiderium exemerant,

Pars in frusta secant, verubúsque trementia figunt.
Littore ahena locant alii, flammasque ministrant.
Tum victu revocant vires. —*Æn.* I. 214.

Ver. 460. Μηρούς τ' ἐξέταμον] *Prosecuerunt.* Unde *Prosecta*; vox sacrificalis.

Ver. 461. —ὠμοθέτησαν.] Ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. *Schol.*

Ver. 462. —αἴθοπα οἶνον.] "*Conjectare* "*me vinum, quòd semina quædam Caloris* "*in sese haberet, essetque naturâ ignitius, ob* "*eam rem dictum esse ab Homero* αἴθοπα "*οἶνον; non, ut alii putarent, propter Colo-* "*rem.*" Gell. lib. 17. c. 8. "*Nam quia* "*Vinum semina quædam in se Caloris habet,* "*& ob eam rem Homerus dixit* αἴθοπα οἶνον; "*non, ut quidam putant, propter Colorem.*" Macrob. lib. 7. c. 12. *Generosum* Vinum.

Ver. 463. —πεμπώβολα.] *Schol.* Πεντώβολους ἔχοντα ἐν μιᾷ λαβῇ κρατηκυίης τριαινοειδῶς. *Quincuplex veru, craticulæ simile.*

Ver. 464. Αὐτὰρ ἐπεὶ] Αὐτὰρ, quod est, αὖτ' ἄρ, eandem ferè vim habet, ac Latinum "*autem,*" seu "*tum deinceps.*" Et proinde longè aliud est quam ἀλλά. Nempe αὐτὰρ, ordine disposita atque sequentia connectit; ἀλλά, inter se opposita disjungit. Quod cùm non intelligeret *Barnesius*; sententiam infrà, Ξ, 101, penitùs jugulavit, inserendo αὐτὰρ pro ἀλλά. Vide ad locum.

Ver. 465. Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα] Haud scio facetúsne sit magis, an ridiculus, quem hinc arripuit *Martialis* jocum:

Si tibi *Misyllus* coquus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non *Taratalla* mihi?
Lib. I, 51.

Ver. 466. Ὤπτησάν τε.] Καὶ παρ' Ὁμήρου τά γε τοιαῦτα μάθοι ἄν τις. Οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατιᾶς ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν, οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς. ——Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ὡς ἐγῷμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνήσθη. *Plat. de Republ. l.* 3.

Ver. 468. —οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο] *Nec non abundè erant contenti.* Henr. Stephanus legendum contendit, οὐδ' ἔτι. Cui tamen non assentior.

Ibid. —δαιτὸς ἐΐσης] Ἰσομοίρου καὶ μεριστῆς. *Schol. Brev.* Τῆς ἐν κοινῇ τραπέζῃ· αὕτη γὰρ πάντως τὸ ἴσον, πᾶσιν ὁμοῦ προκειμένη ἰσοτίμως. *Schol. Moschopuli.* Καὶ τῶν κρεῶν δὲ μοίρας ἐνέμοντο· ὅθεν εἴσας φησὶ τὰς δαῖτας, ἀπὸ τῆς ἰσότητος. —Ἐπειδὴ δὲ Ζηνόδοτος, δαῖτα ἐΐσην, τὴν ἀγαθὴν λέγεσθαι. *Athenæus, lib.* I. *c.* 10.

Ver. 469. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.]

Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ. *Æn.* I. 220.
Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ. *ibid.* 727.
Postquam exempta fames, & amor compressus edendi. *Æn.* VIII. 184.
——dapes, & plenæ pocula mensæ. *Æn.* XI. 738.

Ver.

Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·
Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντο,
Καλὸν ἀείδοντες παιήονα, κοῦροι Ἀχαιῶν,
Μέλποντες Ἑκάεργον· ὁ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἀνάγοντο μετὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων.

Pueri quidem crateras coronabant vino;
Distribuebántque omnibus, auspicantes poculis.
Illi igitur totum diem cantu Deum placabant,
Lætum canentes pæana, juvenes Achivorum,
Cantu celebrantes longè jaculantem *Apollinem*: ille autem animo delectabatur audiens.
Quando verò sol occidit, & tenebræ supervenerunt,
Utique tunc dormiverunt juxta retinacula navis.
Quando autem mane-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tunc deinde revehebantur ad amplum exercitum Achivorum.
His porrò secundum ventum misit longè-jaculans Apollo:

Ver. 470. Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.]
——& Socii cratera coronant.
Georgic. II. 528.
Crateras magnos statuunt, & vina coronant. *Æn.* I. 728.
Ἐπιστέφονται δὲ ποτοῖο οἱ κρατῆρες, ἤτοι ὑπερχειλεῖς οἱ κρατῆρες ποιοῦνται, ὥστε διὰ τοῦ ποθοῦ [*leg.* ποτοῦ] ἐπιστεφανοῦσθαι. *Athenæus, lib.* I. *c.* 11. Τὸ δὲ στέφειν, πλήρωσίν τινα σημαίνει. *Id. lib.* 15. *c.* 5. Sunt tamen qui hoc aliter interpretentur;
—συνάψας καρπίμοις κισσοῦ κλάδοις
Ἔστεψα.— *Alexis* Poëta apud *Athenæum. lib.* 11. *c.* 6; de cratere *Thericleo*. Sed hoc recentius.

Ver. 471. Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.] Vide *Odyss.* κ', 183. σ', 417. φ', 263. Τὸ "πᾶσιν," οὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. *Athenæus, lib.* 1. *c.* 11.

Ver. 472. Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο.] Θαλήταν τὸν Κρῆτά φασι —διὰ μουσικῆς ἰάσασθαι, ἀπαλλάξαι τε τοῦ κατασχόντος λοιμοῦ, τὴν Σπάρτην. ——Ἀλλὰ καὶ Ὅμηρος τὸν κατασχόντα λοιμὸν τοὺς Ἕλληνας παύσασθαι λέγει διὰ μουσικῆς,——ἐπεὶ φθάσας σὺ τὴν μουσικὴν δύναμιν διὰ τούτων ["Οἱ δὲ πανημέριοι—"] προαπέφηνας ἡμῖν. *Plutarch. de Musicâ, sub finem.*

Ver. 473. Καλὸν ἀείδοντες.] Vide infrà ad β', 43.

Ibid. —ἀείδοντες παιήονα]
—lætum pæana secuti. *Æn.* X. 738.

Ver. 474. Μέλποντες Ἑκάεργον] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 476. —παρὰ πρυμνήσια] Juxta *Palum*, quem Romani *Tonsillam* appellant.

Ver. 477. Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς.]
Postera Phæbeâ lustrabat lampade terras,
Humentemque aurorá polo dimoverat umbram. *Æn.* IV. 6.
Oceanum interea surgens Aurora relinquit:
It portis jubare exorto —— *ibid.* 129.
Et jam prima novo spargebat lumine terras
Tithoni *croceum* linquens Aurora cubile. *ibid.* 584.
Jamque *rubescebat* radiis mare, & æthere ab alto
Aurora in *roseis* fulgebat *lutea* bigis. *Æn.* VII. 25.
Aurora intereà miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atque labores. *Æn.* XI. 182.
——cùm primùm crastina cœlo
Puniceis invecta rotis Aurora *rubebit*. *Æn.* XII. 76.
Pulcherrima hæc; nec tamen vocis, ῥοδοδάκτυλος, *Vim* attingunt, Ἀπὸ τοῦ σχήματος τῶν τῆς χειρὸς δακτύλων παρίστησι τὸ τῶν Ἀκτίνων σχῆμα. *Schol.* Ἔστι γὰρ ἄλλο ἄλλου κυριώτερον, καὶ ὡμοιωμένον μᾶλλον, καὶ οἰκειότερον, τῷ ποιεῖν τὸ πρᾶγμα πρὸ ὀμμάτων ——. Διαφέρει δ' εἰπεῖν· οἷον, ῥοδοδάκτυλος ἠώς, μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φαυλότερον, ἐρυθροδάκτυλος. *Aristot. Rhetoric. lib.* 3. *c.* 1. Vide suprà ad *ver.* 43, & infrà ad *ver.* 528.

Ver. 479. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει]

Prosequitur

Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ', ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·
Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν,
Νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
Ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν.
Αὐτοὶ δ' ἐσκίδναντο κατὰ κλισίας τε νέας τε.
Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι,
Διογενὴς Πηλέως υἱὸς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς,
Οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
Οὔτε ποτ' ἐς πόλεμόν γ'· ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ,
Αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀϋτήν τε πτόλεμόν τε.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτη γένετ' ἠώς,

Illi verò malum erexerunt, veláque alba panderunt:
Ventus autem flatu-implevit medium velum, circúmque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Hæc itaque currebat per fluctum conficiens vias.
Ac postquam venerunt ad exercitum latum Achivorum,
Navem quidem hi nigram in continentem subduxerunt,
Altè super arenas, palangasque longas subtenderunt:
Ipsi autem sparsi sunt per tentoriáque navésque.
Verùm iram fovit, navibus assidens velocibus,
Generosus Pelei filius pedibus velox Achilles,
Neque unquam in concione versabatur illustres-viros-habente,
Neque unquam in prælio; sed macerabat suum cor,
Illic manens; desiderabat autem clamorémque pugnámque.
At quando jam ex illo duodecimus erat dies,

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III. 130.

Vide infrà ad *Odyss* λ', 6.

Ver. 480. Οἱ δ' ἱστὸν στήσαντ'] *Al.* στῆσαν τ'.

Ver. 481. Ἐν δ' ἄνεμος πρῆσεν μέσον ἱστίον.]

——— ——— ——— & auræ
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III. 357.
Vela facit tamen, & plenis subit ostia velis. *Æn.* V. 281.

Ver. 482. ——κῦμα——πορφύρεον.]

——mare purpureum — *Georgic.* IV. 373.

Cæterùm, quâ *analogiâ* à πορφύρω deducatur πορφύρεος; à φαίνω, φάνερος; à κρίνω, κρίτος; à κλίνω, κλίτος: à μαρτύρομαι, μάρτυρος; & similia; Vide suprà ad *ver.* 309, 314, 338. *Barnesius* hîc legendum velit, πορφύρεον: sed nihil opus.

Ver. 483. Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθα.]

——maris æquor arandum. *Æn* II. 780.
———vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III. 191.
Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V. 862.

Odyss. β', 429, scriptum est, διαπρήσσουσα κέλευθον. Quod auribus magis placet.

Ver. 484. —κατὰ στρατὸν] *Al.* μετὰ στρατόν.

Ver. 486. —ἐπὶ ψαμάθοις] *Al.* ἐπὶ ψαμάθου.

Ver. 488. Αὐτὰρ ὁ μήνιε, νηυσὶ] Quoniam μηνίω secundam producit, verisimillimum est (licèt id non necessariò sequatur,) pronuntiatum fuisse contractè, Αυταρ ὁ μήνι, νηυσι— Vide β', 769, 772.

Ver. 489. Διογενὴς Πηλέος υἱὸς] Pronuntiabatur Πηλεῦς. Alii scribunt, Πηλέως: Quod ferri quoque potest, & pronuntiabatur Πηλῶς. *Barnesius* edidit Πηλῆος: Et ipsum quoque non malè; cùm υἱὸς priorem & aliàs corripiat, & Πηλῆος præsertim sit dictio *Ionica*.

Ver. 491. —φθινύθεσκε.] οὐκ ἔστεργε τὴν σχολὴν, ἀλλὰ "φθινύθεσκε" &c. Plutarch. in Pyrrho. Ἐκείνοις οὐδὲν ἤρεσκε τῶν μαλθακῶν, ἀλλὰ "φθινύθεσκε" &c. Id. in *Agide & Cleomene.* Ἐνίους δὲ καὶ μὴ πράσσειν, αὐτὸ πολλάκις εἰς ἀθυμίαν καθίστησιν· ὡς——— "ἀλλὰ φθινύθεσκε" &c. Id. *de Tranquill. animi*; sub initio. Cæterùm de hujus vocis prosodiâ, vide infrà ad β', 43.

Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἴσαν Θεοὶ αἰὲν ἐόντες
Πάντες ἅμα, Ζεὺς δ' ἦρχε· Θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων
Παιδὸς ἑοῦ, ἀλλ' ἥγ' ἀνεδύσατο κῦμα θαλάσσης,
Ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν, Οὔλυμπόν τε·
Εὗρεν δ' εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
Σκαιῇ· δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα,
Λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα·
Ζεῦ πάτερ, εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ·
Τίμησόν μοι υἱὸν, ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων
Ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας, αὐτὸς ἀπούρας.
Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον, Ὀλύμπιε, μητίετα Ζεῦ·
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος, ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ
Υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν, ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.
Ὣς φάτο· τὴν δ' οὔτι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς,

Tum utique ad Olympum ibant Dii ſemper exiſtentes
Omnes ſimul, Jupiterque præibat: Thetis autem non oblita eſt mandatorum
Filii ſui, ſed emerſit ex undâ maris,
Matutináque conſcendit in magnum cœlum Olympúmque:
Invenit autem latè-ſonantem Saturnium ſeorſum ſedentem ab aliis
In ſummo vertice multa-cacumina-habentis Olympi.
Et ante ipſum ſedit, & prehendit genua
Siniſtrâ; dextrâque mento prehenſo,
Supplicans allocuta eſt Jovem Saturnium regem:
" Jupiter pater, ſi unquam reverà te inter immortales juvi,
" Vel verbo, vel opere; hoc mihi perfice votum:
" Honora mihi filium, qui breviſſimæ vitæ præ cæteris
" Eſt: ſed ipſum nunc rex virorum Agamemnon
" Contumeliâ-affecit: Ereptum enim habet præmium, ipſe abripiens.
" At tu ipſum honora, Olympie, ſapientiſſime Jupiter;
" Tamdiu autem Trojanis adjice victoriam, donec Achivi
" Filium meum honorent, augeántque eum honore.
Sic dixit. Hanc autem nihil allocutus eſt nubes-cogens Jupiter,

Ver. 498. —εὐρύοπα] Alii exponunt, *latè proſpicientem:* Alii *voce latè ſonantem, latè tonantem.*

Ver. 500. Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων.]

——genua amplexus, genibuſque volutans
Hærebat—————— *Æn.* III. 607.

Ver. 503. —εἴ ποτε δή σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα,
Ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ.] Vide ſuprà, *ver.* 395, 398, 399, *&c.* Τὸ μὲν ὀνειδίζειν ἀφῆκε· τὸ δὲ ὑπομιμνήσκειν ἐπιμελῶς πραγματεύεται. Τὸ μὲν ἔργον οὐκ εἶπε, (vide *ver.* 399, *&c.*) τὴν δὲ ἀνάμνησιν εὐπρεπῶς ἐποιήσατο. ——Καὶ τὰ μέτρα τῶν ἐσχηματισμένων λόγων παιδεύει ἡμᾶς ὁ Ὅμηρος, ὅτι οὐ τῆς εὐπρεπείας δεῖται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν χρείᾳ συντομίας. [Legendum fortaſsè, οὐ μόνον τῆς εὐπρεπείας, *&c.*] *Dionyſ. Halicarnaſ. lib. qui inſcribitur* τέχνη, c. 9.

Ver. 508. Ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον] *Si alii eum contumeliâ afficiant, at Tu eum honora.* Iſtam ſcilicet vim habet vocula, πέρ.

Ver. 510. —ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμῇ.] *Al.* ὀφέλλωσίν τέ ἑ τιμήν.

Ver.

Ἀλλ' ἀκέων δὴν ἧστο· Θέτις δ', ὡς ἥψατο γούνων,
Ὣς ἔχετ' ἐμπεφυυῖα, καὶ εἴρετο δεύτερον αὖθις·
Νημερτὲς μὲν δή μοι ὑπόσχεο, καὶ κατάνευσον,
Ἢ ἀπόειπ'· ἐπεὶ οὔ τοι ἔπι δέος· ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη Θεός εἰμι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἦ δὴ λοίγια ἔργ', ὅτ' ἐμ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις
Ἥρῃ, ὅταν μ' ἐρέθῃσιν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
Ἡ δὲ καὶ αὔτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Νεικεῖ, καί τέ με φησὶ μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν·
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ
Ἥρη· ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται, ὄφρα τελέσσω.
Εἰ δ' ἄγε, τοὶ κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.
Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
Τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ', ὅ, τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.
Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·

Sed tacitus diu sedit. Thetis verò, ità ut apprehenderat genua,
Sic tenebat inhærens, & rogabat secundò iterum;
" Verè jam mihi promitte, & annue,
" Vel abnue; quoniam non tibi inest timor: ut benè sciam,
" Quanto ego inter omnes inhonoratissima Dea sim.
Hanc autem graviter suspirans allocutus est nubes-cogens Jupiter.
" Sanè perniciosum facinus, quum me in offensionem impellis
" Junonis, quando me irritet contumeliosis verbis.
" Hæc autem & temerè mecum semper inter immortales Deos
" Contendit; atque me dicit in pugna Trojanis auxiliari.
" Sed tu quidem nunc recede, ne te videat
" Juno: mihi autem hæc erunt curæ, ut perficiam.
" Verùm age, *jam* tibi capite annuam, ut fidem habeas.
" Hoc enim à me inter immortales maximum
" Signum: non enim *Promissum* meum revocabile, neque fallax,
" Neque infectum, quodcunque capite annuero.
Dixit, & nigris superciliis annuit Saturnius:

Ver. 514. Νημερτὲς μὲν δή μοι] *Verè jam mihi, quæso, &c.* Non enim hic vacat istud, *δή*.

Ver. 515. —ἔπι δέος] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 517. —νεφεληγερέτα] Vide suprà ad *ver.* 175.

Ver. 518. Ἦ δὴ λοίγια ἔργ'] *Al.* Ἤδη λοίγια ἔργ'.

Ver. 519. —ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] *Al.* ὀνειδίοις ἐπέεσσιν. Magis arridet, ὀνειδείοις· quia ὀνείδιοσιν penultimam corripit.

Ver. 520. —ἀθανάτοισι] Vide suprà ad *ver.* 398.

Ver. 522. Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε,— —ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται.]
Cede locis; ego, siqua super —,
Ipsa regam.— — *Æn.* VII. 559.

Ver. 524. Εἰ δ', ἄγε,] *Sin dubitas; ecce, &c.*

Ver. 526. —οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον, οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητον.] Promissum meum, neque per *levitatem*, neque per *fraudem*, neque per *impotentiam* irritum erit. Ut rectè observavit *Eustathius*, aliique.

Ver. 528. —κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι] Quia *Cœli* nimirum color cæruleus. Simili de causâ *Neptunus* itidem, κυανοχαίτης. Vide suprà ad *ver.* 43 & 477.

Ibid. —ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων,
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.]
Ambrosiæque comæ.— *Æn.* I. 407.

Annuit,

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.
Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς ἅλα ἆλτο βαθεῖαν, ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα. Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν
Ἐξ ἑδέων, σφοῦ πατρὸς ἐναντίον· οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.

Ambrosiæ verò comæ concussæ sunt regis
A capite immortali; ac magnum tremefecit Olympum.
Illi utique re sic deliberati discesserunt: hæc quidem deinde
In mare desiliit profundum è splendido Olympo;
Jupiter autem *rediit* in suum domum. Dii verò simul omnes assurrexerunt
Ex sedibus, sui patris in occursum: neque quisquam sustinuit
Expectare venientem, sed obvii steterunt omnes.

Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. *Æn.* X. 115.
Terrificam capitis concussit terque quaterque
Cæsariem; *cum quâ* terram, mare sidera movit. *Ovid. Metam.* I. 179.

Ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου διότι πρὸς τὸν Πάναινον εἶπε πυνθανόμενον πρὸς τί παράδειγμα μέλλοι ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διός, ὅτι πρὸς τὴν Ὁμήρου, δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων· "Ἦ καὶ κυανέῃσιν" &c. εἰρῆσθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς. *Strabo lib.* 8. *p.* 543. *Edit. Amst.* 1707. "Phidias, cùm Jovem Olympum fingeret, interrogatus de quo "exemplo divinam mutuaretur effigiem, "respondit, archetypum Jovis in his se "tribus *Homeri* versibus invenisse." *Macrob. lib.* 5. *c.* 13.

Porrò, libet hîc obiter annotare, quàm fœdè corruperit linguam Romanum *Sanctius*; qui [*de causis linguæ latinæ. lib.* 4. *cap.* 6.] ex loco *Ovidii* jam citato, & similibus quibusdam, arreptâ occasione; *ablativum* (quem appellant) *Instrumenti*, cum præpositione [*Cum*] conjungi posse contendit: cum, è contrario, ex plurimis manifestum fit exemplis, præpositionem, à quâ (*plerumque suppressâ*) pendet iste Ablativus, utique non esse, *cum*; sed, *ab*. Citat ipse ex *Ovidio*: "*Pectora* —— *trajectus ab ense*," hoc est, *ense trajectus*: "*Defendar ab armis*," hoc est, *armis defendar*: "*Fallere ab arte* "*viros*," hoc est, *arte fallere*: Quibus adde, "*Tunicâque amicitur ab albâ*," hoc est, *albâ tunicâ amicitur*. Quæ *in alteram partem* exempla adduxit *Sanctius*, inseruitve deinceps *Scioppius*, vel in Notis suis tandem addidit *Perizonius*; eorum omnium exemplorum, nè unum quidem rem attingit. "*Cæsa*-"*riem* cum quâ *terram movit*;" non est, *quâ terram movit*; sed, *simul cum quâ terram movit*. "*Ipse dedit letho* cum quibus "*ante feras*;" non de *instrumento* dictum est, sed de *sociis*. "*Verrebat* rarò cum "pectine *pratum*," &c. "*cirri* cum quibus "*venantur*;" utrumque & ipse agnoscit aliter esse scriptum; &, vera si sit ista lectio, possit tamen utrobique Ablativus iste non *instrumenti* esse, sed *Adjuncti*. "*Imperator* "cum sagittâ *saucius*;" non est, *sagittâ sauciatus*; sed, *Imperator cum sagittâ infixâ*. "*Gladium* quicum *se percusserat*;" nuperi est Auctoris, non Latini. "*Sufficit fruges* "cum vomere *tellus*;" est, *tellus cum agricultura*. "Cum *armis confligere*;" non est, *armis confligere*, sed, *armatos confligere*. "*Istâ* cum linguâ *lingere*;" non est, *linguâ lingere*; sed sarcasticè, *Tu cum istâ linguâ*, &c. "*Pacem* cum precibus *petere*:" "Cum *maximo labore expugnare*:" "*Facere* cum *tantis minis*:" "*Investigare* "cum *animo*:" "*Juvare* cum *fide*:" "*Benevolentiâ* cum *singulari*:" "*Vestro* "cum *Beneficio*:" non utique *Instrumentum* denotant, sed *Adjunctum*. "*Instructus* "cum *conjuratorum manu*:" "*Vexavi* "cum *omnibus meis copiis*:" *Quibus cum* "[*scilicet quorum operâ*] *filiam inveni*:" itidem non *instrumentum* significant, sed *socios*. Denique, "*aggrediuntur* cum *funi*-"*bus*;" non est, *funibus aggrediuntur*; sed, *manibus aggrediuntur*, *funibus armati*. Et, "*Macedonum animos sibi conciliavit cum He*-"*raclide*," (eo quod Heraclidem scilicet in vincula conjecerat; non utique Ablativus est *Instrumenti*, sed *Adjuncti*.

Ver. 531. —διέτμαγεν.] *Al.* διέτμαγον.

Ver. 533. —Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν]
—viro Phœbi chorus assurrexerit omnis. *Virg. Eclog.* VI. 66.

Ver. 535. —ἐπερχόμενον· ἀλλ'] Quâ ratione hîc ἐπερχόμενον, & τέτληκας, infrà *ver.* 543, ultimam producant; vide suprà ad *ver.* 51.

Ibid. —ἔσταν ἅπαντες.] Ἔσταν, ultimâ brevi, ex ἔστησαν vel ἔστασαν· simili analogiâ, ac

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου· οὐδέ μιν Ἥρη
Ἠγνοίησεν ἰδοῦσ', ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλὰς
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος·
Αὐτίκα κερτομίοισι Δία Κρονίωνα προσηύδα·
Τίς δ' αὖ τοι, δολομῆτα, θεῶν συμφράσσατο βουλάς;
Αἰεί τοι φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ἐόντα,
Κρυπτάδια φρονέοντα δικαζέμεν· οὐδέ τί πώ μοι
Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν ἔπος, ὅ, ττι νοήσεις.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους
Εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσοντ', ἀλόχῳ περ ἐούσῃ.
Ἀλλ' ὃν μέν κ' ἐπιεικὲς ἀκουέμεν, οὔτις ἔπειτα
Οὔτε θεῶν πρότερος τόνγ' εἴσεται, οὔτ' ἀνθρώπων·
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοιμι νοῆσαι,
Μήτι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο, μηδὲ μετάλλα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπας;

Sic hic quidem illic resedit in solio; neque ipsum Juno
Ignoravit, conspicata, quòd contulerat cum eo consilia
Argenteos-pedes-habens Thetis, filia marini senis:
Statim *itaque* convitiis Jovem Saturnium allocuta est;
" Quis verò tecum, dolose, Deorum, contulit consilia?
" Semper tibi gratum est, à me seorsùm existenti,
" Clandestina *consilia* ineuntem statuere: neque unquam mihi quicquam
" Lubens sustines dicere verbum, quod cogitaveris.
Huic autem respondit deinde pater hominúmque Deorúmque;
" Juno, ne (quæso) omnia mea sperato consilia
" *Te* scituram: difficilia tibi erunt uxor quamvis *mea* sis:
" Sed quod quidem par *fuerit* audire, nullus utique
" Neque Deorum prior hoc sciet, neque hominum:
" Quod autem ego seorsùm à Diis voluero animo concipere,
" Ne tu hæc singula interroga, neque perscrutare.
Huic autem respondit postea magnos oculos habens veneranda Juno:
" Severissime Saturnie, quale verbum dixisti?

ac τύπτειν, τρέφειν, & similia, ex ἐτύπτησαν, ἐτρεφήκεσαν, &c.

Ver. 536. —οὐδέ μιν Ἥρη Ἠγνοίησεν,]
Nec latuère doli fratrem —. *Æn.* I. 134.

Ver. 537. —ἰδοῦσ' ὅτι.] Quamvis " *neque* " *ignoravit quòd contulerat,*" vel, " *conspi*- " *cata quòd contulerat,*" non dicatur latinè; quod est utique, " *conspicata conferentem,*" aut, *sentiens contulisse;*" tamen, nè verbum verbo non responderet, versionem hîc non mutavi. Sunt qui legant, ἰδοῦσ' ὅτε.

Ver. 538. Ἀργυρόπεζα Θέτις.] Vide suprà ad *ver.* 43, 477. *&* 528.

Ver. 539. Αὐτίκα——προσηύδα·] De hujusmodi Asyndeto, vide suprà ad *ver.* 105.

Ver. 542. —οὐδέ τι πώ μοι Πρόφρων τέτληκας εἰπεῖν.] *Nunquam mihi lubens dicis.* Conjunctum est enim τέτληκας, cum præcedente, φίλον ἐστίν, tempore *præsenti.* Vide suprà ad *ver.* 37.

Ver. 543. —ὅττι νοήσεις.] *Al.* ὅττι νοήσῃς.

Ver. 544. —πατὴρ ἀνδρῶν τε Θεῶν τε.]
—Divum pater atque hominum Rex. *Æn.* I. 69.
—hominum sator atque Deorum. *Æn.* XI. 725.

Ver. 549. Ὃν δ' ἂν ἐγών.] *Al.* Ὃν δέ κ' ἐγών.

Ver. 551. —βοῶπις πότνια Ἥρη.] Oris majestatem indicat. Vide suprà ad *ver.* 43, 58, 477, & 528. Ὅμηρος ἐνδείξασθαι βουλόμενος, ὡς εἶησαν ὀφθαλμοὶ τῇ Ἥρᾳ καλοί τε μεγάλοι τε, " βοῶπιν" αὐτὴν ἐκάλεσε. *Liban. Progymn.* Vide *Moschopuli* Scholia; & *Grævium* ad *Hesiodi* Θεογονίαν, *ver.* 355.

Ver.

Καὶ λίην σε πάρος γ' ὔτ' εἴρομαι, ὔτε μεταλλῶ·
Ἀλλὰ μάλ' εὔκηλος τὰ φράζεαι, ἅσσ' ἐθέλησθα.
Νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή σε παρείπῃ
Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος.
Ἠερίη γάρ σοί γε παρέζετο, καὶ λάβε γύνων.
Τῇ σ' οἴω κατανεῦσαι ἐτήτυμον, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃς, ὀλέσῃς δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, αἰεὶ μὲν οἴεαι, ὐδέ σε λήθω·
Πρῆξαι δ' ἔμπης ὔτι δυνήσεαι, ἀλλ' ἀπὸ θυμῦ
Μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι, τὸ δέ τοι καὶ ῥίγιον ἔσαι.
Εἰ δ' ὕτω τῦτ' ἐςὶν, ἐμοὶ μέλλει φίλον εἶναι.
Ἀλλ' ἀκέυσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ·
Μή νύ τοι ὐ χραίσμωσιν, ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,

" Et omninò te antea neque interrogavi, neque perscrutor:
" Sed valdè quietus ea consultas, quæcunque vis.
" Nunc autem valdè timeo animo, nè te seduxerit
" Argenteos-pedes-habens Thetis, filia marini senis.
" Matutina enim tibi assedit, & prehendit genua.
" Cui te suspicor annuisse certè, *fore* ut Achillem
" Honores, perdas autem multos ad naves Achivorum.
Huic autem respondens dixit nubes-cogens Jupiter;
" Improba, semper quidem suspicaris, nec te lateo:
" Proficere tamen nihil poteris, sed animo ingrata
" Magis eris meo: hoc autem tibi acerbius erit.
" Si verò ità hoc est, mihi gratum erit.
" Verùm tacita sede, meoque obedi verbo;
" Nè tibi non depellant, quotquot Dii sunt in Olympo,

Ver. 555. —*μή σε παρείπῃ.*] *Nè te blanditiis persuaserit.*

Ver. 559. —*ὀλέσῃς δὲ πολέας*] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset *πολεῖς*. Vide infrà ad *β*, 811.

Ver. 560. —*νεφεληγερέτα*] Vide infrà ad ver. 175.

Ver. 565. Ἀλλ' *ἀκέυσα κάθησο.*] Τὸ [Κάθισον] τῦ [Κάθησο] *διαφέρειν φημί·—τῷ, τὸ μὲν πρὸς τὸν ἑςῶτα λέγεσθαι, τὸ* Κάθισον· *τὸ δὲ πρὸς τὸν καθεζόμενον,* Ἧσο,—*ἀντὶ τῦ*, Μένε *καθεζόμενος*. *Lucian. Pseudolog. sub finem.* Vide infrà ad *β*, 191.

Ver. 566. Μή νύ τοι ὐ *χραίσμωσιν ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν* Ὀλύμπῳ,

Ἆσσον ἰόνθ', ὅτε κέν τοι ἀάπτυς χεῖρας ἐφείω.] Editores quos viderim omnes, *ἆσσον ἰόνθ'*, intelligunt *ἆσσον ἰόντε*, *propiùs accedentes*. Quod mihi quidem ferri non posse videtur. Quamvis enim verum sit, quod ait *Eustathius*, *pag.* 35. *ἰςέον, ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ ἀδιαφορεῖν ἐν τοῖς Δυϊκοῖς καὶ τοῖς Πληθυντικοῖς· καὶ ποτὲ μὲν Πληθύνειν τὰ Δυϊκὰ, ποτὲ δὲ Δυάζειν τὸ πλῆθος·* at *Utrumque* tamen ità esse verùm existimo, si de *Duobus* sit sermo. Omni nimirùm Substantivo *duali*, rectè adjungi potest Adjectivum *plurale*; quia omne *Duale*, est necessariò *Plurale*. Substantivo itidem *plurali*, rectè adjungi potest Adjectivum *duale*; non quidem omni, sed ita si de *Duobus* sermo sit. Nam *Plurale* non utique omne, est *Duale*; sed tum, quum sermo sit de *Duobus*. Quare istud, *ἆσσον ἰόνθ'*, cum illo, *ὅσοι Θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ*, malè mihi videtur cohærere. Vide infrà ad *β*, 288; & ad *ἰ*, 487. De *Enallage* (quam vocant) numeri, personæ, temporis, sive (quæ *Antiptosis* dicitur) casuum; equidem hoc *Portenti* quid sibi velit, minimè intelligo. Nam siquis usquam gentium, in linguâ suâ *vernaculâ*, simile quid unquam tentaverit; quam sit id planè *absurdum*, statim sentiet. Meliùs igitur *Eustathius*, de hoc loco: *δύναται* (inquit) *καὶ κυρίως εἶναι δυϊκὸν, διὰ τὸ δηγενὲς τῶν τε θηλειῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀῤῥένων.* Quod tamen & ipsum in hujusmodi sententiâ, ubi de *sexu* nihil videtur interesse, satis est inficetum. Siquid mutare ausim, legerem equidem isto modo:

Μή

Ἆσσον ἰόνθ᾽, ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.
Ὣς ἔφατ᾽· ἔδδεισεν δὲ βοῶπις πότνια Ἥρη·
Καί ῥ᾽ ἀκέουσα καθῆστο, ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ.
Ὤχθησαν δ᾽ ἀνὰ δῶμα Διὸς Θεοὶ οὐρανίωνες.
Τοῖσιν δ᾽ Ἥφαιστος κλυτοτέχνης ἦρχ᾽ ἀγορεύειν,
Μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων λευκωλένῳ Ἥρῃ·
Ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ᾽ ἔσσεται, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀνεκτά,
Εἰ δὴ σφὼ ἕνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὧδε,
Ἐν δὲ Θεοῖσι κολῳὸν ἐλαύνετον· οὐδέ τι δαιτὸς
Ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
Μητρὶ δ᾽ ἐγὼ παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ,
Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διΐ, ὄφρα μὴ αὖτε
Νεικείῃσι πατήρ, σὺν δ᾽ ἡμῖν δαῖτα ταράξῃ.
Εἴπερ γάρ κ᾽ ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητής,

"Propè accedentem, quando tibi invictas manus injiciam.
Sic dixit: timuit autem magnis-oculis veneranda Juno;
Et tacita sedit, inflexo suo corde.
Ingemuerunt autem, per domum Jovis, Dii cœlicolæ.
Hisce autem Vulcanus inclytus-artifex incepit concionari,
Matri dilectæ gratificans, candidas-ulnas habenti Junoni;
"Certè pestifera facta hæc erunt, nec ampliùs tolerabilia,
"Si quidem vos gratiâ mortalium contenditis hoc modo,
"Interque Deos tumultum excitatis: neque ulla convivii
"Boni erit voluptas, quoniam pejora vincunt.
"Matrem autem ego admoneo, & ipsam licet intelligentem,
"Patri caro obsequium præstare Jovi; nè iterum
"Jurget pater, & nobis convivium conturbet.
"Si enim vult Olympius fulminator,

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι Θεοί εἰσ᾽ ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰὼν ὅτε κέν τοι ἀάπτους χεῖρας ἐφείω.
Quin &, sine ullâ mutatione, istud ἰόνθ᾽, (scilicèt ἰόντα,) ad Jovem ipsum quominùs referri possit, nihil video. Ut adeò sententia sit: "*Nè te nihil juvent quotquot in cælo* "*sunt Dii, adversus* Me *propiùs accedentem,* "*quando tibi invictas manus injiciam.*" Judicet Lector eruditus. Certè aliis in locis, & istud ἆσσον ἰὼν, *minitantis* est; & illud χραίσμωσιν, similem sibi adjunctum habet *Accusativum*:

Ἦ ἔτι μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν ἆσσον ἰόντες. ό, 105.
Ἀλλ᾽ ἄγε μίμν᾽ Ἀχιλῆα πελώριον, ἆσσον ἰόντα. χ́, 92.
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἆσσον ἰὼν, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Οὐτάμεναι πρὸς στῆθος.—— *Odyss.* ί, 300.
——ὅθ᾽ ἄρ᾽ οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον
Χραῖσμε σιδηρείη.—————— *Iliad.* ή, 144.
Ὣς ἄρα τοῖς οὔτις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον. λ́, 120.
Νήπιος, οὐδέ τί οἱ χραισμήσει λυγρὸν ὄλεθρον. ύ, 296.

Ver. 568. ——βοῶπις] Vide suprà ad *ver.* 551.

Ver. 569. ——ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ.] *Iram suam invitè cohibens ac sedans.*

Ver. 572. ——λευκωλένῳ Ἥρῃ.] Vide suprà ad *ver.* 43, 58, 477, 528, & 551.

Ver. 573. ——οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἀνεκτὰ] *Al.* οὐδέ τ᾽ ἀνεκτα.

Ver. 576. ——ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.]
——ἤλεξε γάρ τις, ὡς τὰ χείρονα
Πλείω βροτοῖσίν ἐστι τῶν ἀμεινόνων.
Eurip. Suppl. 196.

Ver. 580. Εἴπερ γάρ κ᾽ ἐθέλῃσιν——
Ἐξ ἑδέων στυφελίξαι·] Si στυφελίξαι *Modi Infinitivi* hîc intelligatur, elegans erit Ἀποσιώπησις: *Si vult Jupiter è sedibus Omnes deturbare;*—— *poterit sanè:* Vide suprà ad *ver.* 135. Sin στυφελίξαι *Modi Optativi* accipiatur, tum sententia erit plena: *Si velit Jupiter, utique Omnes è sedibus suis deturbaverit.* Prior ratio placuit *Eustathio*, posterior *Henrico Stephano* in *Annotat. ad Xenophontem*, pag. 39.

Ver.

Ἐξ ἑδέων στυφελίξαι· ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσιν·
Αὐτίκ' ἔπειθ' ἵλαος Ὀλύμπιος ἔσσεται ἡμῖν.
Ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ ἀναΐξας, δέπας ἀμφικύπελλον
Μητρὶ φίλῃ ἐν χερσὶ τίθει, καί μιν προσέειπε·
Τέτλαθι, μῆτερ ἐμὴ, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ,
Μή σε, φίλην περ ἐοῦσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι
Θεινομένην· τότε δ' οὔτι δυνήσομαι, ἀχνύμενός περ,
Χραισμεῖν· ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι.
Ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα,
Ῥῖψε, ποδὸς τεταγὼν, ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο·
Πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι
Κάππεσον ἐν Λήμνῳ· ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν·
Ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Μειδήσασα δὲ, παιδὸς ἐδέξατο χειρὶ κύπελλον.

" Ex sedibus *omnia* deturbare,——. Is enim longè potentissimus est.
" At tu hunc verbis demulceto mollibus:
" Statim deinde placidus Olympius erit nobis.
Sic dixit: & surgens, poculum duplex rotundum
Matri dilectæ in manibus posuit; & ipsam allocutus est;
" Tolera, mater mea, & sustine, mœsta quamvis *sis*;
" Nè te, tam charam *mihi* existentem, *his* oculis videam
" Verberatam: tunc utique non potero, quantumvis dolens,
" Juvare: difficilis enim Olympius, cui resistatur.
" Jam enim me & aliàs adjuvare studentem
" Dejecit, pede prehensum, de limine divino:
" Totam autem diem ferebar; unàque cum sole occidente
" Decidi in Lemno; parùm autem jam animæ inerat:
" Ibi me Sinties viri statim exceperunt cadentem.
Sic dixit: risit autem Dea candidas-ulnas-habens Juno:
Subridénsque à filio accepit manu poculum.

Ver. 584. —δέπας ἀμφικύπελλον.] *Schol.* ἀμφοτέρωθεν κοῖλον. *P. Victorius*, *Variar. Lect. lib.* 34, *c.* 22, eruditè ex *Aristotele* ostendit, poculum hoc esse duplex; fundo in mediâ sui parte, quod sit utrique poculo, & erecto & inverso, commune. Quod & notavit *Eustathius*. Alii poculum *utrinque ansatum* intelligunt.

Ver. 586. Τέτλαθι.] Τέτλαα, καὶ (κατὰ μεταπλασμὸν) Τέτλαθι, ὡς Δέδιθι. Εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ Τλῆθι ἐγένετο κατ' ἀναδιπλασιασμὸν, εἶχεν ἂν τὴν παραλήγουσαν μακράν. *Schol. Moschopuli.*

Ver. 587. Μή σε, φίλην περ ἐοῦσαν, ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι Θεινομένην] Vis particulæ περ hoc in loco ea est, ut sententia sit: " *Nè* " *te, quam omnium maximè amo, cogar videre* " *vapulantem.*"

Ver. 590. ——μεμαῶτα.] Vide infrà ad Φ, 818.

Ver. 591. ——ποδὸς τεταγών.] *pede prehensum & circumrotatum.*

Ver. 593. Κάππεσον ἐν Λήμνῳ.] In insulâ nimirum sulphurosâ, & igne subterraneo refertâ. Cæterùm, decidere *aliquo in loco*, vel *aliquem in locum*, non unum idémque est. Nimirum qui erat *in Lemno* tum, cùm *in Lemnum* deciderat; æquè rectè dicitur is, sive *in Lemno* decidisse, sive *in Lemnum*. At qui *in lapillum deciderit*, non utique & is itidem rectè dicetur *decidisse in lapillo*. Similitèr, qui *humi sedet*, æquè rectè dicitur sive *in terram* consedisse, sive *in terrâ*: At qui *in flosculum consederit*, non item rectè dicetur *consedisse in flosculo*. Qui in his & similibus loquendi rationibus, vocabulum alterum esse contendunt *pro altero* positum; planè ineptiunt. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico*, *lib.* 4. §. 9. Item infrà, ad θ', 156.

Ver. 594. ——κομίσαντο πεσόντα.] Vide suprà ad *ver.* 140.

Αὐτὰρ ὁ τοῖς ἄλλοισι Θεοῖς ἐνδέξια πᾶσιν
Οἰνοχόει, γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ κρητῆρος ἀφύσσων.
Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι Θεοῖσιν,
Ὡς ἴδον Ἥφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
Οὐ μὲν φόρμιγγος περικαλλέος, ἣν ἔχ' Ἀπόλλων,
Μουσάων θ', αἳ ἄειδον, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέδυ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος,
Ἧχι ἑκάστῳ δῶμα περικλυτὸς ἀμφιγυήεις
Ἥφαιστος ποίησ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι.
Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἤϊ' Ὀλύμπιος ἀστεροπητής,
Ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
Ἔνθα καθεῦδ' ἀναβάς· παρὰ δὲ, χρυσόθρονος Ἥρη.

At ille cæteris Diis à dextrâ-exorsus omnibus
Fundebat dulcè nectar ab cratere hauriens.
Immensus autem excitatus est risus beatis Diis,
Ut viderunt Vulcanum per ædes ministrantem.
Sic tunc totum diem usque ad solem occidentem
Convivabantur; neque quicquam animus indiguit dapibus æqualibus,
Nec citharâ perpulchrâ, quam tenebat Apollo,
Musisque, quæ canebant, alternantes voce pulchrâ.
Cæterùm postquam occidit splendida lux solis,
Hi quidem decubituri abierunt domum unusquisque,
Ubi singulis domum inclytus utroque-pede-claudus
Vulcanus fecerat solertibus præcordiis:
Jupiter autem ad suum lectum abiit Olympius fulgurator,
Ubi antea dormiebat, quando ipsum dulcis somnus invaderet:
Illic dormivit cum ascendisset; juxtáque, aureum-solium-habens Juno.

Ver. 599. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως.] Vituperat hîc *Plato*, non locutionem Poëticam, quæ est pulcherrima; sed Rem ipsam. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι.— Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς.—— Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, "Ἄσβεστος "δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως." *De Republ. lib.* 3.

Ver. 600. ——ποιπνύοντα] *Pincernam agentem*, sed & *claudè*. Mirifici sunt hujus versûs numeri, ad rem ipsam quasi depingendam. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 602. ——οὐδέ τι θυμὸς] *Al.* οὐδ' ἔτι θυμός.

Ibid. ——δαιτὸς ἐΐσης] Vide suprà ad *ver.* 468.

Ver. 604. ——καλῇ] Vide infrà ad β', 43.

Ver. 606. ——ἔβαν οἶκόνδε] Quâ ratione, ἔβαν, hîc ultimam producat; vide suprà, ad *ver.* 51; & infrà ad θ', 229.

Ver. 608. ——ποίησ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι. *Eustathius* testatur, Antiquos hoc modo scripsisse: ——ποίησεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.

Ver. 611. Ἔνθα κάθευδ'] *Eustathius* & *Scholiastes* scribunt, Ἔνθα καθεῦδ'. Nè scilicèt, *Modi* esse *Imperativi* videretur. Quod sanè nihil opus.

Ibid.] Notat Scholiastes, Poëtam in toto hoc primo libro nè unam quidem inseruisse *Similitudinem*. Quod itidem doctissima *Domina Dacier*, & de primo *Odysseæ* libro observavit. Narrationem nimirùm inchoantem, paullò simplicior decuit & minùs sublimis oratio.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β΄.

Ὑπόθεσις τῆς Β΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΖΕΥ'Σ Ὄνειρον ἐπιπέμψας Ἀγαμέμνονι, παρακελεύεται τοὺς Ἕλληνας ἐξάγειν ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὁ δὲ, πρότερον μὲν τῶν ἀρίστων συνέδριον συναγαγὼν, ἔπειτα δὲ ἐκκλησίαν ποιησάμενος, ἀποπειρᾶται αὐτῶν, παρακελευσάμενος φεύγειν εἰς τὰς πατρίδας. Κατέχει δὲ αὐτοὺς Ὀδυσσεὺς Ἀθηνᾶς προνοίᾳ, καὶ Νέστωρ βεβαιοῖ δημηγορήσας. Εἶτα τροφὴν ἀνελόμενοι, ἐξοπλίζονται αὐτοί τε, καὶ οἱ ἡγεμόνες· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Τρῶες, Ἴριδος αὐτοῖς ἀπαγγειλάσης. Κατάλογον δὲ ὁ Ποιητὴς ἐποίησε τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν νεῶν.

ΑΛΛΩΣ.

ΖΕΥ'Σ, ἐμέμνητο γὰρ τῆς Θέτιδος ἱκεσίας, τῶν ἄλλων Θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ὕπνῳ χαλαζόντων, περὶ ὀφθαλμῶν ποιούμενος τιμῆσαι τὸν τοῦ Πηλέως, Ὄνειρον Ἀγαμέμνονι πέμπει, κελεύων αὐτῷ ἐκβάλλειν πάντας τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, συμβουλεύων αὐτῷ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀχιλλέα παρακαλέσαι. ὁ δὲ, οὐ συνεὶς τὸ ὄναρ, τοῖς ἀριστεῦσιν αὐτὸ διηγεῖται· καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἐκκλησίαν ἀθροίσας πάντας Ἕλληνας, ὑπόπτως πρὸς αὐτοὺς διακείμενος, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα, ἐπιτεθειμένου αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ, προσοικειῶσαι τὸ τῶν πλῆθος, πειράζων, φεύγειν αὐτοὺς εἰς τὰς πατρίδας κελεύει· οἱ δὲ οὐ συνιέντες, ἐπὶ τὸ καθέλκειν τὰς ναῦς, καὶ εἰς τὰς πατρίδας ἀπαλλάττεσθαι χωροῦσιν. Ὀδυσσεὺς δὲ, ὑποθεμένης αὐτῷ Ἀθηνᾶς, τοὺς μὲν ἀρίστους πειθοῖ κατέχει, τῶν δὲ στρατιωτῶν πικρῶς καθάπτεται· παίει δὲ καὶ Θερσίτην, ἀμούσως πρὸς τὸν βασιλέα στασιάζοντα· καὶ τοὺς Ἕλληνας μένειν, καὶ τὴν Ἴλιον ἑλεῖν προτρέπει. Συμβουλεύσαντος δὲ καὶ Νέστορος τὰ αὐτὰ, Ἀγαμέμνων θύσας τῷ Διῒ τοὺς γέροντας ἑστιᾷ· καὶ προτρεψάμενος τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξάγει πάντας. Ἑξῆς ἐστὶν ὁ κατάλογος τῶν νεῶν, ἐφ' ὧν ἦλθον οἱ Ἕλληνες, καὶ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ τῶν Τρώων, καὶ τῶν ἐπικούρων.

Ἐπιγραφαί.

Ὄνειρος, καὶ Κατάλογος, ἢ Βοιωτία.

Ἄλλως.

Βῆτα δ' Ὄνειρον ἔχει, ἀγορήν, καὶ νῆας ἀριθμεῖ.

„ ΑΛΛΟΙ μέν ῥα Θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
Εὗδον παννύχιοι· Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα, ὡς Ἀχιλῆα
Τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή,
Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον·
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Βάσκ' ἴθι, οὖλε Ὄνειρε, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·

CÆteri quidem Diique & homines bellatores equestres
Dormiebant totam noctem; Jovem autem non tenebat dulcis somnus,
Verùm is anxiè-cogitabat animo, ut Achillem
Honoraret, perderetque multos ad naves Achivorum.
Hoc autem ei in animo optimum visum est consilium,
Mittere ad Atridem Agamemnonem perniciosum Somnium:
Et id compellans, verbis alatis allocutus est;
“ Vade, age, perniciosum Somnium, celeres ad naves Achivorum:

Ver. 1. ἌΛΛΟΙ *μέν ῥα.*] *Zenodotus* legit, Ὦλλοι· Quod est, Οἱ ἄλλοι. Istud autem, ῥα, vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, α', 606, Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν.

Ibid. —ἱπποκορυσταὶ] Γελοίως ὁ Ἀπίων ἱπποκορυστὰς ἀπέδωκε, τοὺς κόρυθας ἔχοντας ἱππείαις θριξὶ κεκοσμημένας. Εἰ γὰρ παρὰ τὴν κόρυν συνέκειτο, ἱπποκόρυθος ἂν ἐλέγετο. Νῦν δὲ σημαίνει τὸν ἔφιππον ὁπλίτην· κορυστὴς γὰρ ἀπὸ μέρους ὁ ὁπλίτης καὶ μαχητής· —— “ Ἄνδρα κορυστήν.” *Porphyr. Quæstion Homeric.* §. 15.

Ver. 2. Εὗδον παννύχιοι· Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.]

——Somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum:
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit.—————————*Æn.* IV. 527.

Fuerunt inter Veteres, teste *Eustathio*, qui hîc legerent, ἔχεν νήδυμος ὕπνος, Fuerunt porrò, qui hoc, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος, cum isto, ἔνθα καθεῦδ' ἀναβὰς, in fine præcedentis libri, *pugnare* existimarent. Ineptè admodum. Nam & istic (quod observavit *Eustathius*) καθεύδειν rectè dicitur is, qui ad somnum captandum decumbit; & hîc (quod annotavit *Scholiastes*) de eo qui parùm admodum dormierit, non minùs rectè dicitur, Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.

Ver. 3. Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ φρένα.]

—— animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV. 285.

Ver. 4. ——ὀλέσῃ δὲ πολέας] Enuntiabatur, ac si scriptum fuisset πολεῖς. Vide infrà ad *ver.* 811.

Ver. 5. Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est. *Æn.* IV. 287.

Ver. 6. Πέμψαι ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι οὖλον Ὄνειρον.] *Al.* ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα. Porrò & hîc vituperat *Homerum* Plato: Δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς μήτε αὐτοὺς γόητας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς, μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ.—— Πολλὰ ἄρα Ὁμήρου ἐπαινοῦντες ἄλλα, τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα. τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι. *De Republ. lib.* 2. *sub finem.* Sed vide infrà, ad *ver.* 12.

Ver. 8. Βάσκ' ἴθι,]

Vade, age, nate;——*Æn.* IV. 223.

“ Cæterùm, quis tam obtuso ingenio est, “ quia

Ἐλθὼν ἐς κλισίην Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω·
Θωρῆξαί ἑ κέλευε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο· βῆ δ' ἄρ' Ὄνειρος, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσε·
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Βῆ δ' ἄρ' ἐπ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα· τὸν δ' ἐκίχανεν
Εὕδοντ' ἐν κλισίῃ, περὶ δ' ἀμβρόσιος κέχυθ' ὕπνος,
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, Νηληΐῳ υἷι ἐοικὼς,
Νέστορι, τόν ῥα μάλιστα γερόντων τί' Ἀγαμέμνων.
Τῷ μιν ἐεισάμενος προσεφώνεε θεῖος Ὄνειρος·

" Ingressum in tentorium Agamemnonis Atridæ,
" Omnia valdè accuratè nuncia, sicut mando:
" Armare ipsum jube comatos Achivos
" Cum omnibus copiis: Nunc enim capiat urbem latas-vias habentem
" Trojanorum; non enim ampliùs diversè cœlestes domos habentes
" Immortales sentiunt: inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent.
Sic dixit: ivit autem Somnium, postquam sermonem audivit:
Protinúsque pervenit celeres ad naves Achivorum:
Ivit utique ad Atridem Agamemnonem: hunc verò deprehendit
Dormientem in tentorio; circúmque dulcis fusus erat somnus.
Stetit autem suprà caput, Neleïo filio similis,
Nestori, quem maximè senum honorabat Agamemnon.
Huic se cum assimilavisset, eum *ita* alloquebatur divinum Somnium;

" quin intelligat, *βάσκ'*, *ἴθι*, verba duo idem " significantia, non frustrà posita esse *ἐκ παραλλήλε*, ut quidam putant; sed hortamentum esse acre imperatæ celeritatis?" *Gell. lib.* 13. *cap.* 23.

Ver. 10. ——*ἀτρεκέως ἀγορευέμεν,*] *Verè*; non ad narrationis sententiam, sed ad verborum narrationem: Ut rectè annotavit *Spondanus.* Quare meliùs latinè vertitur, *accuratè*, quàm *verè*.

Ver. 11. ——*καρηκομόωντας*] Crinitos.
——*Crinitus* Iopas. *Æn.* I. 744.

Ver. 12. Πανσυδίῃ νῦν γάρ κεν ἕλοι πόλιν] *Al.* *πασσυδίῃ*. Cæterùm quas hîc minutias *Macrobius* (in *Somn. Scip. l.* 1, *c.* 7.) aliique commenti sunt, quo minùs in errorem *necessariò* inductus fuerit hoc somnio *Agamemnon*; meræ sunt nugæ. Tota hæc Poëtica machinatio, id unum narrat; Agamemnonem, postquam discessisset Achilles, sibi tamen assentatum, sibi somniâsse, sibi temerè finxisse; urbem se Trojam, illo absente, posse nihilominus expugnare. Infrà *ver.* 37. *Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμε πόλιν ἤματι κείνῳ, Νήπιος,*

Ver. 13. — *ἐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς*] " Quid " est quod dicit, consensisse in excidium " Trojæ omnes Deos, precibus motos Ju- " nonis? quod sequens historia manifestè " refellit: Hoc igitur satis liquidè & planè " falsum & fictum est." Ita Vir Doctissimus, *Camerarius.* Verùm, quàm supervacanea sit hæc Annotatio, vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 15. ——*Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται.*] Hemistichium hoc desumptum videtur ex sequente *ver.* 32. Olim hoc in loco legebatur, *δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι* vel, ut alii maluerunt, *διδόμεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι*. *Aristot. Poëtic. c.* 23. & alibi. Cæterùm, quibus de causis factæ fuerint hæ mutationes, meræ sunt ineptiæ: Vide suprà, ad *ver.* 12.

Ver. 20. *Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.*]
Devolat, & supra caput astitit.——
Æn. IV. 702.

Ibid. ——*Νηληΐῳ υἷι ἐοικώς.*]
Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV. 558.

Ver. 22. *Τῷ μιν ἐεισάμενος.*] Vide infrà ad *γ'*, 389.

Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ, δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σεῦ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει·
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσὶ, μηδέ σε λήθη
Αἱρείτω, εὖτ' ἄν σε μελίφρων ὕπνος ἀνήῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο· τὸν δ' ἔλιπ' αὐτοῦ
Τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν, ἅ ῥ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλε.
Φῆ γὰρ ὅγ' αἱρήσειν Πριάμου πόλιν ἤματι κείνῳ,
Νήπιος· οὐδὲ τὰ ᾔδη ἅ ῥα Ζεὺς μήδετο ἔργα.
Θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

" Dormis, Atrei fili bellicosi, equûm-domitoris?
" Non oportet per totam noctem dormire consiliarium virum,
" Cui populíque sunt commissi, & tanta curæ-sunt.
" Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs; Jovis enim tibi nuncius sum,
" Qui de te, *quanquam* distans, valde sollicitus est, & miseratur:
" Armare te jussit comantes Achivos
" Cum omnibus copiis, nunc enim capias urbem latas-vias-habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diversè cœlestes domos habentes
" Immortales sentiunt: inflexit enim omnes
" Juno supplicans: Trojanis autem mala impendent
" A Jove. Sed tu tuo tene animo, neque te oblivio
" Capiat, quando te dulcis somnus dimiserit.
Sic quum dixisset, abiit; illúmque reliquit ibi
Ea cogitantem animo, quæ non perfecta erant futura:
Putavit enim capturum *se* Priami urbem die illo,
Stultus; neque ea sciebat, quæ Jupiter scilicet moliebatur opera.
Erat enim insuper impositurus doloréfque suspiriáque
Trojanísque & Danais per acres pugnas.

Ver. 23. Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ.]
——potes hoc sub casu ducere somnos?
Æn. IV. 560.

Ibid. ——ἱπποδάμοιο.]
Picus, equûm domitor,—*Æn.* VII. 189.
Lausus, equûm domitor,———651.
At Messapus equûm domitor,———691.

Ver. 24. Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν] Quâ ratione, παννύχιον, hîc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 59; vide suprà ad α', 51.

Ver. 25. ——ἐπιτετράφαται.——μέμηλε] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 27. Ὅς σεῦ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.]
Imperio Jovis huc venio, qui———
—cœlo tandem miseratus ab alto est.
Æn. V. 726.

Ver. 29. Πανσυδίῃ] *Al.* Πασσυδίῃ.

Ver. 35. ——ἀπεβήσατο.] Sic infrà, *ver.* 48, προσεβήσατο. Editi hîc plurimi habent, ἀπεβήσετο; A verbo ficto, βήσομαι. Vide infrà ad ε'. 109.

Ibid. Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο.]
——Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV. 570.

Ver. 37. Φῆ γὰρ ὅγ'] Vide suprà ad *ver.* 12.

Ver. 38. Νήπιος.]
Demens qui ——*Æn.* IX. 728: Et alibi.

Ibid. ——ἅ ῥα Ζεὺς] Vide suprà ad α', *ver.* 56.

Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου· θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή·
Ἕζετο δ' ὀρθωθείς· μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα,
Καλὸν, νηγάτεον· περὶ δ' αὖ μέγα βάλλετο φᾶρος·

Experrectus igitur est ex somno; divináque ei *adhuc* circumfusa erat vox:
Sedit autem arrectus, mollémque induit tunicam,
Pulchram, novam: circaque magnum *sibi* jecit pallium:

Ver. 41. Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου.]
Tum verò Æneas———
Corripit è somno corpus——*Æn.* IV. 571.

Ibid. ———θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφή.] Qui hoc in alium sermonem convertere volet, is demum, quæ sit horum vocabulorum Vis & ἐνέργεια, sentiet. *Domina Dacier* non malè: "*Il lui sembla que la voix divine* "*répanduë tout autour de lui, rétentissoit* "*encore à ses oreilles.*"

Ver. 42. Ἕζετο δ' ὀρθωθεὶς μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα.]
Consurgit senior, tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII. 457.

Ver. 43. Καλὸν, νηγάτεον] Occurrit hæc vox, καλὸς, in Iliade & Odysseâ, amplius *ducenties & septuagies*: Et his *omnibus* in locis priorem *semper* producit. Unde sequentes mihi videor Observationes colligere, à nemine, quod sciam, occupatas.

Primò; Poëticam, quam appellant, *Licentiam*, non utique eam esse, quæ vulgò existimatur. Nam casu & fortuitò evenire omninò non potuit, ut vox toties usurpata, syllabam priorem nè SEMEL quidem corriperet. Vide suprà ad ά, *ver.* 51. *Pauca* admodum, immò *paucissima* sunt vocabula, quæ penultimam habent ancipitem; ut ὕδωρ, &c.

Secundò; *Homerum* non *Dialectis* omnibus promiscuè & ἀλόγως, sed eâ solummodo usum esse, quæ inter Suos erat *Ionico-Poëtica*: Ex variis quidem illa Dialectis existens, non communiter & universè, sed certâ quâdam & constanti ratione, Poëtis *Ionicis* (ut credere æquum est) usitatâ. In Sermone *Attico*, vox καλὸς, *Sophocli*, *Euripidi* & *Aristophani*, *innumeris* in locis (nescio an non in Omnibus) *corripitur*. Atque hæc quidem loquendi ratio, ignota erat *Homero*; Quemadmodum ista *Ionica-Poëtica*, καλήιν, ἴμμεναι, ἀγερθέμεν, & similia, scriptoribus *Atticis*, Tragicis Comicisque non erant licita. In linguâ *Doricâ*, vox καλὸς itidem *corripitur*: Ideóque apud *Theocritum*, qui dialecto *Ionicâ* & *Doricâ* promiscuè usus est, sæpè legitur *correpta*, sæpè *producta*; nonnunquam etiam uno eodemque in versu; ut, ——ὦ Πολύφαμε, τὰ μὴ καλὰ καλὰ πέφανται. Quâ Licentiâ *Homerus* nusquam est usus; sicuti nec τὰς, αὐτὰς, βόλας, μοίσας, & similibus.

Tertiò; Hinc mihi videor colligere, *Hymnum* istum *in Venerem*, & *Epigrammata* quædam, *Homero* vulgò ascripta; non utique *Homeri* esse, sed recentioris cujusdam Poëtæ. Legitur nimirum, *Hymn. in Venerem*, *ver.* 29;

Τῇ δὲ πατὴρ Ζεὺς δῶκε ΚΑΛΟΝ γέρας, ἀντὶ γάμοιο. Et *ver.* 262, Καί τε μετ' ἀθανάτοισι ΚΑΛΟ'Ν χόρον ἐρρώσαντο. (Licet posterior iste versus sanari quidem possit, si legas, ἀθανάτοις.) Similiter, *Epigramm.* 47. *ver.* 4;

Φρεχθῆναί τε ΚΑΛΩΣ, καὶ τιμῆς ὤνον ἀρέσθαι. Certè hæc ab *Homero* profecta nemo crediderit, qui vocem istam in *Iliade* & *Odysseâ* propè *trecenties* productam legerit, correptam nè SEMEL quidem.

Quartò: Hinc mihi novo argumento confirmari videtur, *Hesiodum* non *æqualem* fuisse *Homeri*, (nisi fortè per longa *regionum* intervalla linguis loquebantur planè diversis,) sed *recentiorem* multò: (Quod & aliundè censuit Cicero; "*Homerus*, inquit, *multis*, "*ut mihi videtur, antè seculis fuit.*" lib. de Senectute.) *Hesiodus* nimirum, ut priorem in voce καλὸς, sæpè *producit*, [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 1. *ver.* 196; *Theogon.* *ver.* 8, 17, 22, & alibi;] ita eandem sæpè quoque *corripit*; [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 1. *ver.* 63. *Theogon.* *ver.* 585, & 903.] Neque hoc solum; verùm etiam, more Dorico, *ultimam* in vocibus τροπὰς, δεινὰς, κούρας, Ἁρπυίας, μεταναιέτας, βουλὰς, (quinetiam & λαγὸς in accusativo plurali) corripuit: [Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 2, *ver.* 182, 281, 293. Ἀσπὶς Ἡρακλ. *ver.* 302. Theogon. *ver.* 60, 267, 401, 534, 654.] Cujusmodi Exempla apud *Homerum* neutiquam occurrunt. Similiter vocem ὀπωρινὸς, cujus penultimam *Homerus* semper producit, *Hesiodus* recentiore pronuntiandi more corripuit: Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* 2, *ver.* 33.

Quintò. Itaque rem minùs attigerunt Prosodiæ Scriptores, qui vocem καλὸς, priorem habere *communem* universè docent. "Καλὸς *primam habet ancipitem, sicque passim occurrit.*" Phil. Labbe, *Thesaur. Prosod.* *pag.* 81. Similem & in aliis vocibus errorem errârunt. Τίνω apud *Homerum*, linguâ *Ionicâ* scilicet, priorem producit: Hinc idem vir doctus; "Τίνω (inquit) *primam producere debet, quamvis Euripides alicubi videatur corripuisse*: Prosod. pag. 127. Immo verò non *videtur* corripuisse, sed (*Attico* videlicet ore proloquens) manifestò *corripuit*;

Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον·
Εἵλετο δὲ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεὶ,
Σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ἠὼς μέν ῥα θεὰ προσεβήσατο μακρὸν Ὄλυμπον,
Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν·
Αὐτὰρ ὁ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε,
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς·
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων,
Νεστορέῃ παρὰ νηῒ Πυλοιγενέος βασιλῆος·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
Κλῦτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν Ὄνειρος,
Ἀμβροσίην διὰ νύκτα· μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἄγχιστα ἐῴκει.

Pedibus item sub nitidis ligavit pulchra calceamenta:
Circúmque humeros suspendit ensem argenteis-clavis:
Accepit autem sceptrum paternum incorruptum semper,
Cum quo ivit ad naves Achivorum ære-loricatorum.
Aurora quidem Dea conscendit magnum Olympum,
Jovi lumen nunciatura & aliis immortalibus:
Sed is præcones argutis vocibus jussit,
Convocare ad concilium comantes Achivos:
Hi quidem convocârunt, illi autem frequentes affuerunt valdè celeritér.
Consultationem verò primùm magnanimorum sedere jussit Senatorum,
Nestoream apud navem Pylo-nati regis:
Quos ille cum coëgisset, prudentem struebat consultationem;
" Audite, amici, divinum mihi in somnis venit Somnium,
" Dulcem per noctem: maximè verò Nestori nobili,
" Formâque, staturâque corporisque habitu, simillimus erat.

Δίνας τήκουσα φθῖν' ἐν Ἀΐδου στέγαις. *Iphig. in Taur. ver.* 339: & alibi. Similiter φθίνω, φθάνω, & similia quædam, apud *Homerum* semper producuntur; quæ Tragici Scriptores *Attici* corripuerunt:

Νέων φθινόντων, μεῖζον ἄρνυμαι κλέος.
Eurip. Alcest. ver. 56,

Ζητᾶν· φθίνει γὰρ καὶ μαραίνεται νόσῳ.
Ibid. 201.

Τοιγὰρ φυτεύων παῖδας οὐκ ἔτ' ἂν φθάνοις.
Ibid. 662.

Χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μόλις φθάνει.
Medea, 1169.

Nihilo tamen minus, & apud *Homerum*, in linguâ utique *Ionicâ*, semper corripiuntur, [φθίτο] φθίται, ἐφθινύθειν ἀ φθίνω; φθάμενος, à φθάνω; & similia: Eâdem nimirum analogiâ, quâ ex φαίνω deducitur ἐφάανεν, φάεινος, φαείνομαι; ex μαρτυρέομαι, μαρτύρομαι; ex κύω, κύρω; ex κρίω, κρίτος, ἄκριτος &c. Vide suprà ad ά, 309, 314, 338; & infrà ad ζ, 434.

Ver. 44. Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον.]

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis:
Tum lateri atque humeris Tegeæum sublig at ensem. *Æn.* VIII. 458.

Ver. 48. Ἠὼς μέν ῥα θεὰ] Vide suprà ad ά, 477.

Ver. 49. ——ἀθανάτοισιν] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 51. Κηρύσσειν ἀγορήνδε——, ἠγείροντο μάλ' ὦκα.]

Ergo concilium magnum, primosque suorum
Imperio accitos, alta intra limina cogit.
Olli convenêre, fluuntque ad regia plenis
Tecta viis.—————————*Æn.* XI. 234.

Ver. 53. Βουλὴν ——ἷζε] Veterum nonnulli legebant; Βουλὴ——ἷζε.

Ver. 57. —— μάλιστα δὲ Νέστορι δίῳ.
Εἶδός τε μέγεθός τε.] De isto, τέ, Vide ad ά, 51.

Omnia

Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Ἀτρέος υἱὲ, δαΐφρονος, ἱπποδάμοιο;
Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.
Νῦν δ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὃς σεῦ, ἄνευθεν ἐὼν, μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων· οὐ γὰρ ἔτ' ἀμφὶς Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἀθάνατοι φράζονται· ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας
Ἥρη λισσομένη· Τρώεσσι δὲ κήδε' ἐφῆπται
Ἐκ Διός· ἀλλὰ σὺ σῇσιν ἔχε φρεσίν. Ὣς ὁ μὲν εἰπὼν
Ὤχετ' ἀποπτάμενος· ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν·
Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι, ἣ θέμις ἐστὶ,
Καὶ φεύγειν σὺν νηυσὶ πολυκλήϊσι κελεύσω·
Ὑμεῖς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν.
  Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Νέστωρ, ὃς ῥα Πύλοιο ἄναξ ἦν ἠμαθόεντος,

" Stetit autem ſupra caput, & ad me verba fecit;
" Dormis, Atrei fili, bellicoſi, equûm-domitoris?
" Non oportet totam noctem dormire conſiliarium virum;
" Cui populíque commiſſi ſunt, & tanta curæ-ſunt.
" Nunc verò mihi mentem adhibe ocyùs: Jovis enim tibi nuncius ſum,
" Qui de te, *quanquam* diſtans, valdè ſollicitus eſt, & miſeratur.
" Armare te juſſit comantes Achivos
" Cum omnibus copiis; nunc enim capias urbem latas-vias-habentem
" Trojanorum: non enim ampliùs diverſè cœleſtes domos habentes
" Immortales ſentiunt; inflexit enim omnes
" Juno ſupplicans: Trojanis verò mala impendent
" Ab Jove: Sed tu tuo tene animo. Sic illud loquutum
" Abiit avolans; meque jucundus ſomnus reliquit.
" Verùm agite, ſi quo modo armemus filios Achivorum.
" Primùm autem ego verbis tentabo, quatenus fas eſt,
" Et fugere cum navibus multorum-tranſtrorum jubebo:
" Vos autem aliunde alius cohibete verbis.
Ille quidem ſic loquutus, conſedit. His autem ſurrexit
Neſtor, qui Pyli rex erat arenoſæ,

Omnia Mercurio ſimilis, vocemque colo-
  remque,
Et crines flavos, & membra decora ju-
  ventæ. *Æn.* IV. 557.
Omnia longævo ſimilis, vocemque colo-
  remque,
Et crines albos, & ſæva ſonoribus arma.
Æn. IX. 650.

Ver. 65—70. Θωρῆξαί σε κέλευσε &c.—— Ὣς ὁ μὲν εἰπών.] *Zenodotus*, teſte *Euſtathio*, ad evitandam ταυτολογίαν, verſus hoſce (id quod Veteres tamen non approbârunt) hoc modo contraxit:

Ἤνωγεί σε πατὴρ ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
Τρωσὶ μαχήσασθαι προτὶ Ἴλιον· Ὣς ὁ μὲν
  εἰπών, &c.

Ver. 66. Πανσυδίῃ.] *Al.* Πασσυδίῃ.

Ver. 71. ——ἀποπτάμενος· ἐμὲ δὲ] Vide ſuprà ad ά, *ver.* 51.

Ver. 73. Πρῶτα δ' ἐγὼν ἔπεσιν πειρήσομαι] Ἵνα πεῖραν τῆς ὁρμῆς αὐτῶν λάβῃ, καὶ μὴ ἐπαχθὴς ᾖ, πολεμεῖν ἀναγκάζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ. *Dion. Hal.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, *cap.* 20. Veritus nimirùm nè, diſceſſu *Achillis*, militum à ſe voluntates alienâſſet. *Vide infrà ad ver.* 110.

Vera

Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Εἰ μέν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε,
Ψεῦδός κεν φαῖμεν, καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
Νῦν δ' ἴδεν, ὃς μέγ' ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὔχεται εἶναι.
Ἀλλ' ἄγετ', αἴ κέν πως θωρήξομεν υἷας Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, βουλῆς ἐξῆρχε νέεσθαι.
Οἱ δ' ἐπανέστησαν, πείθοντό τε ποιμένι λαῶν,
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί.
Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἁδινάων,
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο

Qui ipsis prudens concionatus est, & dixit;
" O amici, Argivorum ductores & principes,
" Siquidem aliquis somnium Achivorum alius dixisset,
" Mendacium diceremus, & aversaremur magis:
" Nunc autem vidit *is*, qui *se* longè præstantissimum in exercitu gloriatur esse.
" Verùm agite, si quo modo armemus filios Achivorum.
Sic loquutus, concilio incepit excedere.
Hi autem surrexerunt, paruerúntque pastori populorum,
Sceptrigeri reges: accurrebant autem *interea* populi.
Sicut gentes eunt apum confertarum,
E petrâ cavâ semper recens venientium,
In modum racemi autem volant super floribus vernis,
Et aliæ hâc affatim volant, aliæ illâc:
Sic horum gentes multæ à navibus & tentoriis
Littus ante immensum procedebant ordine

Ver. 87——93. Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων,—. Ὣς τῶν ἔθνεα—ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν.]

Qualis apes æstate novâ per florea rura
Exercet sub sole labor, cùm gentis adultos
Educunt fœtus, aut cùm liquentia mella
Stipant, & dulci distendunt nectare cellas,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent:
Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella. *Æn.* I. 433.

Ac veluti in pratis, ubi apes æstate serenâ
Floribus insidunt variis, & candida circum
Lilia funduntur; strepit omnis murmure campus. *Æn.* VI. 707.

In hâc Similitudine, *suam* habet Pulchritudinem *sua* utriusque Poëtæ loquendi ratio. Τὸν ἀθροισμὸν, καὶ τὴν πολυπλήθειαν μετ' εὐταξίας, ἀπείκασε μελίσσαις. *Dionys. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως *cap.* 10. Atque eâ quidem tenùs, comparatio Utrique communis. *Macrobius* (lib. 5. c. 11,) *Virgilium* hoc in loco præfert: " *Vides descriptas apes* " *à* Virgilio *Opifices*, *ab* Homero *vagas*? " *alter discursum*, *& solam volatûs varietatem*, *alter exprimit nativæ Artis officium.*" Pulcherrimè quidem hoc *Virgilius*, & appositè ad rem: Etenim *Apum* comparationem cum *Operariis* instituebat, urbem condentibus. At *Homero* alia res agebatur. Exercitum nimirùm è navibus atque tentoriis *egredientem* describit. Atque hanc quidem rem pulcherrimè depingit illud, ἁδινάων; & ἐκ πέτρης γλαφυρῆς; &, αἰεὶ νέον ἐρχομενάων; & βοτρυδὸν; &, αἱ μέν τ' ἔνθα, αἱ δέ τε ἔνθα. Ut mirè admodum excutierit *Spondanus*, (rectè notante *Potio*;) qui totam hujus comparationis ἀπόδοσιν in *solâ* voce, ἰλαδὸν, consistere existimavit.

Ver. 89. Βοτρυδὸν δὲ πέτονται]

——jamque arbore summâ
Confluere & lentis *uvam* demittere ramis. *Georgic.* IV. 557.

Ver. 90.—πεποτήαται] Vide suprà ad α', 37.

Ver.

Ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν· μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ' ἀγέροντο·
Τετρήχει δ' ἀγορή, ὑπὸ δ' ἰσοναχίζετο γαῖα,
Λαῶν ἱζόντων, ὅμαδος δ' ἦν· ἐννέα δέ σφιας
Κήρυκες βοόωντες ἐρήτυον, εἴποτ' ἀϋτῆς
Σχοίατ', ἀκούσειαν δὲ διοτρεφέων βασιλήων.
Σπουδῇ δ' ἕζετο λαός, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας,
Παυσάμενοι κλαγγῆς· ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Ἔστη, σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμε τεύχων·
Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι·
Αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ·
Ἑρμείας δὲ ἄναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Πέλοψ δῶκ' Ἀτρέϊ, ποιμένι λαῶν·
Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι Θυέστῃ·
Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι,

Turmatim ad concionem; interque ipsos Fama accendebatur,
Incitans ire, Jovis nuncia: Hi itaque congregati erant:
Tumultuabatur autem concio, subtusque gemebat terra,
Populis sedentibus; clamorque inconditus erat: novem autem ipsos
Præcones vociferantes cohibebant, si quando à clamore
Desisterent, & Jovis alumnos reges audirent.
Vix tandem resedit populus, tenebantque sedes,
Cessantes à clamore: quùm rex Agamemnon
Surrexit, sceptrum tenens; quod Vulcanus labore-fabricaverat.
Vulcanus quidem dedit Jovi Saturnio Regi:
Sed Jupiter dedit internuntio Argicidæ:
Mercurius autem rex dedit Pelopi equiti:
Ac rursus Pelops dedit Atreo pastori populorum:
Atreusque moriens reliquit diviti-pecorum Thyestæ:
Ac rursus Thyestes Agamemnoni reliquit gestandum,

Ver. 93. —*μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει, Ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος.*] Mirâ cum sublimitate atque *ἐνεργείᾳ* exhibit *ista Imago*, quàm celeriter, quámque *ardenti studio*, per universum Exercitum delata fuerint Imperatoris mandata. Cæterùm de voce, *δεδήει*, hoc in loco; & *τετρήχει*, *ver.* 95; observandum, si *δέδηεν* & *τέτρηχεν* dixisset, jam non utique constitisse *Temporum* rationem. Simile enim est, ac siquis Anglicè dicat, **is in a Commotion**, pro eo quod est, **was in a Commotion**. Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 95. —*ὑπὸ δ' ἰσοναχίζετο γαῖα.*]
—pulsuque pedum tremit excita tellus.
Æn. VII. 722.
Al. *ὑπὸ δὲ στεναχίζετο.* Quod & auribus magis placet, & aliis in locis ità scriptum occurrit.

Ver. 97. *Κήρυκες βοόωντες*] De Sono vocis istius, *βοόωντες*, rectè Scholia *Moschopuli*: *Ἐνταῦθα τὴν ἐπὶ πολὺ παράτασιν τῆς βοῆς ἐμφαίνειν βούλεται.*

Ver. 101. —*σκῆπτρον ἔχων, τὸ μὲν Ἥφαιστος*] Ὁ *ποιητὴς, ἐπαινεῖν ἐθέλων τῆς τῶν Πελοπιδῶν οἰκίας τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τὸ μέγεθος ἡγεμονίας ἐνδείξασθαι,——. Αὕτη σοι τῆς Πελοπιδῶν οἰκίας ἡ γενεαλογία, εἰς τρεῖς ὅλας μείνασα γενεάς. Τά γε μὴν τῆς ἡμετέρας, &c.* Juliani *Orat.* 3.

Ver. 102. *Ἥφαιστος μὲν δῶκε*] Aptè admodum & ad rem congruenter Poëta, in his quinque versibus, *Agamemnonis* stemma describens, singulis versibus sententias singulas absolvit. "*Homerum nemo in magnis sublimitate, in parvis proprietate superaverit.*" *Quintilian. lib.* 10. *cap.* 1. Vide suprà ad *α*, 436.

Ver. 106. —*ἔλιπε πολύαρνι*] Quâ ratione, *ἔλιπε*, hîc ultimam producat; item *ἐρυσσάμενος*, *ver.* 109; & *ὑπερμενέϊ*, *ver.* 116; vide suprà ad *α*, 51.

Ver. 107. *Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ'*] *Θυέστα*, Nominativus; non Vocativus pro Nominativo; quod est ineptissimum. Vide suprà ad *ά*, 175.

Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·
Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν·
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Αἰσχρὸν γὰρ τόδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Μὰψ οὕτω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν Ἀχαιῶν
Ἄπρηκτον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀνδράσι παυροτέροισι· τέλος δ' οὔπω τι πέφανται.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,

Ut multis insulis & Argo omni imperaret;
Hoc ille nixus, verba alata dixit;
" O amici heroës Danai, famuli Martis,
" Jupiter me valde Saturnius detrimento irretivit gravi:
" Durus, qui antea quidem mihi promisit & annuit,
" Ilio exciso bene munito, *me* rediturum:
" Nunc vero malam fraudem struxit, & me jubet
" Inglorium, Argos redire; postquam multum perdidi populum.
" Ita scilicet Jovi erit præpotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
" Et adhuc etiam demolietur: ejus enim potentia est maxima.
" Turpe enim hoc est etiam posteris auditu,
" Incassum adeò talem tantúmque populum Achivorum
" Irritum bellum gerere, & pugnare
" Cum viris paucioribus: exitus autem nondum ullus apparuit.
" Si enim velimus Achivíque Trojanique,

Ver. 108. Πολλῇσι νήσοισι.] Quidam, πολλῆσιν. Sed nihil opus. Vide infrà ad *ver.* 612.

Ver. 109. —ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·] *Al.* ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα.

Ver. 110. Ὦ φίλοι, ἥρωες] Totum hujus orationis artificium, in quâ aliud dicit Agamemnon, aliud reverà persuadere cupit; pulchrè & fusè enarrat *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* τέχνη, *cap.* 8, & 9. Ἐπάγει τὴν τέχνην, ἐν τῇ δημηγορίᾳ ἀσθενεῖς προτάσεις προτείνας·——τὸ δὲ ἑξῆς, θαυμασίως ἐσχηματισμένον ἐστιν. " Αἰσχρὸν γάρ τό δε" &c.——τὸ δὲ τέλος τῶν λόγων, ἰσχυρῶς ἐναντία βουλομένη ἐστιν, εἰς λέγει " Φεύγωμεν," &c.

Ver. 111. Ζεύς με μέγα] Ἐπιπρωσθεὶ ὁ τύφος, " Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη."——Αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναί, πρὸς τὴν κενὴν δόξαν Ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, " Ζεύς με μέγα κρονίδης ἄτῃ" &c. *Plutarch. de Animi Tranquillit.*

Ibid. ——ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·] Hinc apud *Antoninum, lib.* X. §. 28. Ὁ οἰμώζων—τὴν Ἔνδεσιν ἡμῶν, " *deplorans vitæ hujus miseriæ, & quasi* Illigationem."

Ver. 113. ——ἀπονέεσθαι] Vide suprà ad *α*, 398.

Ver. 115. Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι,]
——patriam remeabo inglorius urbem.
Æn. XI. 793.

Ver. 118. Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει.] *Barnesius* legendum existimat, καλλύσει; quod est, καταλύσει. Sed nihil opus.

Ibid. ——τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.]
——rerum cui summa potestas,
Æn. X. 100.

Ver. 122. Ἀνδράσι παυροτέροισι·]
Vix hostem, alterni si congrediamur, habemus. *Æn.* XII. 233.

Ver. 123. Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν.——
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω,
Τρῶας μὲν λέξασθαι,]
Τὸ " Ἀριθμηθήμεναι," οὐ πρὸς τὸ, " Ἐθέλοιμεν,"

Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ἀριθμηθήμεναι ἄμφω·
Τρῶας μὲν λέξασθαι, ἐφέστιοι ὅσοι ἔασιν·
Ἡμεῖς δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν Ἀχαιοί,
Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαστον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο.
Τόσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν
Τρώων, οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν· ἀλλ' ἐπίκουροι
Πολλέων ἐκ πολίων ἐγχέσπαλοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἵ με μέγα πλάζουσι, καὶ οὐκ εἰῶσ' ἐθέλοντα
Ἰλίου ἐκπέρσαι εὐναιόμενον πτολίεθρον.
Ἐννέα δὴ βεβάασι Διὸς μεγάλου ἐνιαυτοί,
Καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν, καὶ σπάρτα λέλυνται·
Αἳ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι, καὶ νήπια τέκνα,
Εἵαται ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι· ἄμμι δὲ ἔργον
Αὔτως ἀκράαντον, οὗ εἵνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα·

" Fœderibus fidelibus percussis, numerari utrique;
" Trojanos quidem legere, cives quotquot sunt;
" Nos autem in decurias disponamur Achivi,
" Trojanorumque viros singulos accipiamus, qui vinum fundant;
" Multæ utique decuriæ indigerent pocillatore.
" *In* tantum ego ajo plures esse filios Achivorum
" Trojanis, qui habitant in urbe. Sed auxiliares
" Multis ex civitatibus hastas-vibrantes viri sunt,
" Qui me valdè impediunt, & non sinunt volentem
" Trojæ expugnare benè habitatum oppidum.
" Novem utique præterierunt Jovis magni anni,
" Et jam ligna computruerunt navium, & funes dissoluti sunt:
" Et nostræ utique uxores, & infantes liberi,
" Sedent in ædibus expectantes: nobis autem opus
" Frustrà infectum, cujus gratiâ huc venimus:

" μεν," ἀποδίδοται· ἀλλὰ πρὸς τὸ, "Ὅρκια " πιστά,"——Τὸ δὲ, "Ἐθέλοιμεν," πρὸς τὸ, " Τρῶας μὲν λέξασθαι,"——Καὶ ἔχει ὁ λόγος [nempe *constructio* ista, " ἐθέλοιμεν Τρῶας " μὲν λέξασθαι, ἡμεῖς δὲ διακοσμηθεῖμεν,"] ὁμοίως τῷ, (α', 133.) "Ἦ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς " ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὔτως Ἧσθαι δευό-" μενον;" *Schol. Moschopuli.* Eódem tamen redit, si Ἀριθμηθήμεναι referatur ad Ἐθέλοιμεν; & istud, λέξασθαι, accipiatur ἐλλειπτικῶς.

Ver. 124. Ὅρκια πιστὰ ταμόντες.]
——Fœdusque *feris.*—— *Æn.* X. 154.

Ver. 125. Τρῶας μὲν] Alii legunt, Τρῶες μὲν· ut respondeat τῷ, Ἡμεῖς δὲ, in sequenti versu. Sed perinde est.

Ver. 129. Τόσσον ἐγώ φημι πλέας] Mirè hîc erravit *Scholiastes.* Οἱ μὲν Τρῶες, χωρὶς τῶν ἐπικούρων, ἦσαν ἀριθμῷ μυριάδες πέντε. *Schol. ad ver.* 122. Recensentur quidem (θ', 562, 563.) Trojanorum *myriades quinque:* At non, isto in loco, " *sine Aux-*" *iliis.*" Rectè enim (ad θ', 562.) annotavit *Eustathius*; τούτους [πενταχισμυρίους] μὴ τοὺς ἐφεστίους εἶναι μόνους Τρῶας, κατά τινας, ὡς τῶν ἐπικούρων καθευδόντων——ἀλλὰ πάντας, ἤγουν τούς τε αὐτόχθονας Τρῶας, τούς τε ἐπικούρους.

Ver. 131. Πολλέων] Pronuntiabatur, Πολλῶν.

Ver. 135. Καὶ σπάρτα λέλυνται.] " Non " *rudentes*, sed *funiculi* vel *lora*, quibus na-" ves *consuebantur*: τὰ ῥάμματα τῶν νεῶν." *Salmas.* " Liburni *plerasque naves loris sue-*" *bant*; Græci *magis cannabo & stupâ cæ-*" *terisque sativis rebus, à quibus* σπάρτα " *appellabant.*" Varro *apud* Gellium, *lib.* 17. c. 3.

Ver. 137. Εἵαται ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι] *Al.* Εἵατ' ἐνὶ μεγάροις. Quod & ipsum scilicet εἵαται, non εἵατο, intelligendum est: Conjunctum est enim cum præcedentibus, βεβάασι, σέσηπε, λέλυνται, quæ omnia de *præsenti* dicta sunt tempore: Vide suprà ad α', 37.

Ver.

Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ὄρινε,
Πᾶσι μετὰ πληθὺν, ὅσοι οὐ βουλῆς ἐπάκουσαν.
Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μέν τ' Εὖρός τε Νότος τε
Ὤρορ', ἐπαΐξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελάων.
Ὡς δ' ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον, ἐλθὼν
Λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπί τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν·
Ὣς τῶν πᾶσ' ἀγορὴ κινήθη· τοὶ δ' ἀλαλητῷ
Νῆας ἐπεσσεύοντο· ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη· τοὶ δ' ἀλλήλοισι κέλευον,
Ἅπτεσθαι νηῶν, ἠδ' ἑλκέμεν εἰς ἅλα δῖαν,
Οὐρούς τ' ἐξεκάθαιρον· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκεν
Οἴκαδε ἱεμένων, ὑπὸ δ' ᾕρεον ἕρματα νηῶν.
Ἔνθα κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη,
Εἰ μὴ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

" Sed agite, ut ego dixero, pareamus omnes:
" Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:
" Non enim jam Trojam capiemus latas-vias-habentem.
Sic dixit: His autem animum in pectoribus commovit,
Omnibus inter multitudinem, quicunque non consilium audiverant.
Mota est verò concio, ut fluctus ingentes maris
Pelagi Icarii, quos quidem Eurúsque Notúsque
Commovit, cùm irruerit patris Jovis ex nubibus.
Sicutque quum moverit Zephyrus ingentem segetum campum, veniens,
Rapidus supernè ingruens, & incumbens-inclinat spicas;
Sic horum tota concio mota est: hi autem fremitu-militari
Ad naves ruebant: a pedibus verò subter pulvis
Stabat excitatus: Alii autem alios adhortabantur,
Ut prehenderent naves, & traherent in mare vastum;
Alveosque expurgabant. Clamor autem in cœlum ivit
Domum properantium; subtrahebantque palangas navibus.
Tunc sanè Argivis præter fatum reditus contigisset,
Nisi Minervam Juno sermone affata fuisset;

Ver. 139. —ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.]
Ne qua meis esto dictis mora—.
Æn. XII. 565.

Ver. 144. Κινήθη δ' ἀγορὴ, ὡς κύματα]
—variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor; ceu, saxa morantur
Cùm rapidos amnes; clauso fit gurgite murmur,
Vicinæque fremunt ripæ crepitantibus undis. *Æn.* XI. 296.

Ver. 150. —ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη Ἵστατ' ἀειρομένη.]
——jam pulvere cœlum
Stare vident.—— *Æn.* XII. 407.

Ver. 153. Οὐρούς.] Ταφροειδῆ ὀρύγματα, δι' ὧν αἱ νῆες καθέλκονται εἰς τὴν θάλασσαν. *Schol.*

Ver. 155. —ὑπέρμορα] Quicquid *inopinatum*, præter expectationem; quicquid *violentum*, præter naturam; quicquid *ex stultitiâ natum*, præter rationem; ea omnia ὑπὲρ μοῖραν γενέσθαι dicuntur:
Μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι.
υ, 336.
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Odyss. α, 34.
—nec *Fato*, meritâ nec morte peribat,
Sed misera *ante diem*.—*Æn.* IV. 696.

a

Ver.

Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Καδδέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ, καὶ Τρωσὶ λίποιεν
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ' ἴθι νῦν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Σοῖς δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντον,
Ἑσταότ'· οὐδ' ὅγε νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης

"Papæ, Ægiochi Jovis filia indomita,
"Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
"Argivi fugient super lata dorsa maris?
"Gloriam autem Priamo, & Trojanis reliquerint
"Argivam Helenam; cujus gratiâ multi Achivorum,
"Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
"Verùm abi nunc ad populum Achivorum ære-loricatorum,
"Tuisque lenibus verbis cohibe virum quemque,
"Nec sine naves in mare trahere, quæ hinc & inde impelluntur remis.
Sic dixit: nec non paruit Dea cæsiis-ocul s Minerva.
Descendit itaque ab Olympi verticibus concitata,
Raptímque venit veloces ad naves Achivorum:
Invenit deinde Ulyssem Jovi consilio parem,
Stantem: neque hic navem bonis-transtris-instructam nigram

Ver. 157. ——ἀτρυτώνη.] Ἀκαταπόνητος, ἀκοπίαστος, ἄτρυτος ἐν μάχῃ. *Hesych.* Λέγεται δὲ Ἀτρυτώνη, ὥσανεὶ ὀ τριβομένη ὑπ' ὀδενὸς πόνε. *Phurnutus de naturâ Deor. cap.* 20.

Ver. 158. Οὕτω δὴ οἶκόνδε] Τοῖς παραπληρωματικοῖς συνδέσμοις χρηστέον, οὐχ ὡς προσθήκαις κεναῖς,——ὥσπερ τινὲς τῷ "Δὴ" χρῶνται πρὸς ὀδὲν——ἀλλ' ἐὰν συμβάλλωνταί τι τῷ μεγέθει τῷ λόγε. Καθάπερ παρὰ Πλάτωνι· "Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν ὀρανῷ "Ζεύς." Καὶ παρ' Ὁμήρῳ, "Ἀλλ' ὅτε δὴ "*&c.*" *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, §. 55, 56. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος ὗτος· ὥσπερ,—— "Οὕτω δὴ οἶκόνδε"——; Εἰ γῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Ibid.* §. 57. Vide suprà ad *ά*, 56.

Ver. 165. Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν] Quâ ratione, *νῆας*, hîc & *ver.* 181, ultimam producat; & similiter *Διὶ* & *μῆτιν*, *ver.* 169; & *ὅς*, *ver.* 184; & *καλὸν*, *ver.* 190; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 166. ——γλαυκῶπις] Vide suprà ad *ά*, 206.

Ver. 167. Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.]

Illa viam celerans——
Nulli visa cito decurrit tramite virgo.
Æn. V. 609.

Ver. 168.] Fuerunt apud Antiquos, qui hunc versum expungerent; At nullâ idoneâ de causâ,

Ver. 169. Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα,] Ὀδυσσεῖ παρέσπεν ὀκ ἄλλη τις ἀλήθεια ἢ Φρόνησις. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad *ά*, 194. Cæterùm quæri potest, *quidnam* hîc extiterit *Sapientia* singularis; cùm nihil aliud hâc in re egerit *Ulysses*, quàm quod priùs, in concilio *Seniorum*, communi fuerat consensu constitutum, *ver.* 53, 73. 75, 77, *&c.* Mihi quidem videtur totâ hâc machinatione id indicare Poëtam, utique concilio isti *Seniorum*, ut Duces & βασιλῆας alios, *ver.* 188, 194, ita & ipsum quoque *Ulyssem* non interfuisse; sed *suâ sapientiâ* intellexisse, *quid propositi* sibi haberet *Agamemnon*. Ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·—οἷος νόος Ἀτρείδαο—οἷον ἔειπε· *ver.* 182, 192, 194. Judicet tamen Lector eruditus. Neque enim à quoquam hoc, quod meminerim, observatum reperi: Ex alterâ parte stare videtur, quòd infrà, *ver.* 407, inter septem γέροντας ἀρίστους

Ἅπτετ', ἐπεί μιν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἵκανεν.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Φεύξεσθ', ἐν νήεσσι πολυκλήισι πεσόντες;
Κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιτε
Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἐν Τροίῃ ἀπόλοντο, φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης;
Ἀλλ' ἴθι νῦν κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν, μηδέ τ' ἐρώει·
Σοῖς δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρήτυε φῶτα ἕκαστον,
Μηδὲ ἔα νῆας ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Βῆ δὲ θέειν, ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε· τὴν δ' ἐκόμισσε
Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος, ὅς οἱ ὀπήδει.
Αὐτὸς δ' Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἐλθὼν,
Δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρώϊον ἄφθιτον αἰεί·
Σὺν τῷ ἔβη κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,
Τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
Δαιμόνι', οὔ σε ἔοικε, κακὸν ὥς, δειδίσσεσθαι·
Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς.

Tangebat, quia ipsum dolor corde & animo invaserat.
Propè igitur stans alloquuta est cæsiis-oculis Minerva;
" Generose Laërtiade, solertissime Ulysse,
" Siccine verò domum, dilectam in patriam terram,
" Fugietis, naves multa transtra habentes ingressi?
" Gloriam autem Priamo & Trojanis reliqueritis,
" Argivam Helenam, cujus gratiâ multi Achivorum
" Ad Trojam perierunt, dilectâ procul à patriâ terrâ?
" Verùm abi nunc ad populum Achivorum, neque cesses;
" Tuisque blandis verbis cohibe virum quemque,
" Neque sinas naves in mare trahere, quæ-utrinque-impelluntur-remis.
Sic dixit: hic autem intellexit Deæ vocem loquentis;
Tendebatque currere, lænámque abjecit: illam verò sustulit
Præco Eurybates Ithacensis, qui eum sequebatur.
Ipse autem Atridæ Agamemnoni obvius veniens,
Accipit ab eo sceptrum paternum incorruptum semper:
Cum quo ivit per naves Achivorum ære-loricatorum.
Quemcunque quidem, *seu* regem, seu primarium virum inveniret,
Hunc blandis verbis detinebat astans;
" Vir optime, non te decet, timidum uti, trepidare;
" Quin ipse & sede, & alios sedere fac populos.

—νας παναχαιῶν, *Ulysses* nomine appelletur.

Ver. 182. —— ὁ δ' ἐ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης.]

Ὦ φθέγμ' Ἀθάνας φιλτάτης ἐμοὶ θεᾶν·
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ' ἀκούω, καὶ ξυναρπάζω φρενί.
Sophocl. Aj. v. 16.

Ver. 183. —— τὴν δ' ἐκόμισσε.] Rectè. Nam κομίσω, ἐκόμισα, penultimam corripiunt. Vide suprà ad α', 140.

Ver. 188. Ὄντινα μὲν βασιλῆα] Vide suprà ad α, 265.

Ver. 190. Δαιμόνι'] Habet hæc vox apud *Homerum* semper aliquam *Increpationis* significationem, sed non semper acerbam. *Camerarius.*

Ver. 191. Ἀλλ' αὐτός τε κάθησο.] Quid vulgò

Οὐ γάρ πω σάφα οἶσθ', οἷος νόος Ἀτρείδαο·
Νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴψεται υἷας Ἀχαιῶν.
Ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν, οἷον ἔειπε·
Μήτι χολωσάμενος ῥέξῃ κακὸν υἷας Ἀχαιῶν.
Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέος βασιλῆος·
Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι, φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς.
Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιος, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.
Οὐ μέν πως πάντες βασιλεύσομεν ἐνθάδ' Ἀχαιοί·
Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεύς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω

" Nondum enim certò ſcis, quis animus Atridæ:
" Nunc quidem tentat, mox autem pœnâ afficiet filios Achivorum.
" In concilio enim non omnes audivimus quid dixerit:
" *Cavendum igitur*, nè iratus afficiat aliquo malo filios Achivorum.
" Ira enim magna eſt, Jovis-alumni regis:
" Honor autem ab Jove eſt, diligitque ipſum providus Jupiter.
Quemcunque verò plebeium virum videret, vociferantemque offenderet,
Hunc ſceptro percutiebat, increpitabátque voce;
" Improbe, quietè ſede, & aliorum verba audi,
" Qui te præſtantiores ſunt: tu autem imbellis & invalidus,
" Neque unquam in bello æſtimatus, neque in concilio.
" Non quidem ullo pacto omnes regnabimus hìc Achivi:
" Non bonum, multorum principatus: unus princeps eſto,
" Unus rex, cui dedit filius Saturni verſuti

vulgò inter *κάθισον* & *κάθησο* interſit, vide ſuprà ad *ά*, 565. Mihi tamen ità potiùs diſtinguendum videtur, ut vox *κάθισον*, *Homeri* utique temporibus, ejus fuerit, qui *ſimpliciter* ut *ſedeat* aliquis, alioſve *ſedere faciat*, jubet; *ἧσο* autem, vel *κάθησο*, ejus qui, ſive *ſtantem*, ſive *ſedentem* alloquatur, & *ſedere & quietum permanere* jubeat.

Ver. 196. *Θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ*] Apud *Ariſtotelem*, *Rhetor. lib.* 2, *c.* 2, legitur; *Θυμὸς δή*. Quod & in uno MS repperit *Barneſius*. Sed vera lectio eſt, *δέ*. Vide ſuprà ad *ά*, 51.

Ver. 197. ——*μητίετα Ζεύς*.] Vide ſuprà ad *ά*, 175.

Ver. 200. *Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο*.] Accuſatum narrat *Socratem* Xenophon, quod, hos verſus ſæpiùs repetendo, ad *Ignaviam* ſcilicet hortatus ſit plebem. Τὸ δὲ Ὁμήρου, ἔφη ὁ κατήγορος, πολλάκις αὐτὸν λέγειν, *&c.* Ἀπομνημον. lib. 1.

Ver. 203. Οὐ *μέν πως πάντες βασιλεύσομεν*] Artificium & *εὐπρέπειαν* harum duarum orationum rectè explicat *Dionyſ. Halicarnaſſeus*; in quibus *Ulyſſes*, dum *Plebem* alloquitur, *Duces* increpat; dum *Duces*, *Plebem*. Quod enim ad *Duces* ait, Οὐ *γάρ πω σάφα οἶσθ'*, & *νῦν μὲν πειρᾶται*, &, *ἐν βουλῇ δ' οὐ πάντες ἀκούσαμεν*, in hoc *Milites* ſcilicet objurgat: Quod autem ad *Milites* ait, Οὐ *μέν πως πάντες βασιλεύσομεν*, &, *οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη*, hoc verò *Ducibus* eſſe reprehenſioni voluit. Ἃ γὰρ ἐβούλετο καθάψασθαι τῶν βασιλέων, τῷ δήμῳ διελέγετο· ἃ δ' ἐβούλετο ἐπιτιμῆσαι τῷ δήμῳ, τοῖς βασιλεῦσι διελέγετο. Lib. qui inſcribitur Τέχνη, *c.* 9.

Ver. 204. Οὐκ *ἀγαθὸν πολυκοιρανίη*.] Aliud hoc, quàm ſi dixiſſet, *οὐκ ἀγαθὴ &c.* Sic *Virgilius*;

Triſte lupus ſtabulis: ————
Dulce ſatis humor: —— *Eclog*. III; 80, 82.

Ver. 205. —— *ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω*
Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.]

Πάνυ καλῶς Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ τοῦτο ἔφη, ὡς οὐχ ἅπαντας παρὰ τοῦ Διὸς ἔχοντας τὸ σκῆπτρον καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἀγαθούς. *Dio. Chryſoſt. Orat.* 1. Cæterùm totus *hic verſus* 206, (teſte *Spondano*) *pro ſpurio eſt annotatus in codice Didymi, ubi ad marginem ſcribitur νόθος*. Et in *Scholiis* quæ appellantur

Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιςας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.
Ὣς ὅγε κοιρανέων δίεπε ςρατόν· οἱ δ' ἀγορήνδε
Αὖτις ἐπεσσεύοντο, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων,
Ἠχῇ· ὡς ὅτε κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.
Ἄλλοι μέν ῥ' ἕζοντο, ἐρήτυθεν δὲ καθέδρας.
Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,
Ὃς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη,
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,
Ἀλλ', ὅ, τι οἱ εἴσαιτο γελοίιον Ἀργείοισιν
Ἔμμεναι· αἴσχιςος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε·
Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα· τὼ δέ οἱ ὤμω

"Sceptrumque & jura, ut ipsis dominetur.
Sic ille imperatorem-agens dirigebat exercitum. Illi autem ad concilium
Rursus ruebant, a navibus & tentoriis,
Cum tumultu: sicut cum fluctus multum-strepentis maris
Littore magno fremit, resonátque pontus.
At cæteri quidem sedebant; tenebantque sedes.
Thersites autem adhuc solus blaterans tumultuabatur,
Qui verbis animo suo & scurrilibus & multis novat,
Temerè, ac non prout decebat, contendere regibus;
Verum quodcunque ei videretur ridiculum Argivis
Fore: Turpissimus autem vir ad Ilium venit:
Strabo erat, claudusque altero pede; & ipsius humeri

appellantur *Didymi*, nulla ejus fit mentio. Quin & in *Mori* MS (teste *Barnesio*) deest iste versus. Et sine sententiæ detrimento (quem tamen is eum *necessarium* existimet *Barnesius*) possit sine abesse. Rectè enim explicat *Eustathius*: ὁ δίκαιος (τὸ βασιλεύειν δηλοῖ) ... τῶν ἐγκεχειρισμένων: Ut adeò versum istum ... *Eustathius* videatur agnovisse. Porro vox illa, σφίσιν, hoc in loco, vix habet quò referatur: Nam in libro *nono*, ubi versus similis legitur, (Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιςας, ἵνα σφίσι βουλεύῃσθα,) vox σφίσι rectè refertur ad præcedentem, λαῶν. Denique cum versus iste *dubius*, ante editus fuisset, —ἵνα σφίσιν βασιλεύῃ; *Barnesius* ex *Dione Chrysostomo*, & ex uno MS, non malè edidit, —ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ: Nam alioqui scribendum esset σφίσιν, quod est valdè durum.

Ver. 210. Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος] Citat hunc versum *Dionys. Halicarn.* ad demonstrandum quædam esse οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα, καὶ —— μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων. Περὶ συνθέσεως, §. 16. De cujusmodi vocabulis *Demetr. Phalereus*, Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα (inquit) —— ποιεῖ μάλιςα μεγαλοπρέπειαν· διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. Περὶ Ἑρμηνείας, §. 94, 95. Vide infrà ad γ', 363; & δ', 455.

Ver. 212. —ἀμετροεπὴς ἐκολῴα.] "*Verba illius multa & ἄκοσμα, strepentium* "*sine modo Graculorum similia.*" Gell. lib. 1, c. 15.

Ver. 215. Ἀλλ' ὅ, τι οἱ εἴσαιτο.] Fuerunt inter Veteres qui hoc ita acciperent, ut fuerit illud ridiculum ab Achivis existimatum, quodcunque dixisset *Thersites*. Atque hoc modo explicat *Scholiastes*. Mihi multò simplicius aptiusque videtur, tum ad *verborum* tum ad *sententiæ* constructionem, ut *Thersites* ad contentionem ea sit locutus, quæcunque Achivis risum movere posse arbitraretur. Quomodo plerique hodiè interpretantur.

Ver. 216. —αἴσχιςος δὲ ἀνὴρ] Pulcherrima hæc viri, & ad deformitatem animi & ad corporis pravitatem insignis, descriptio. Γεγραμμένον —— Θερσίτου πρόσωπον ἰδόντες ἡδόμεθα καὶ θαυμάζομεν οὐχ ὡς καλὸν, ἀλλ' ὡς ὅμοιον. —— ἡ δὲ μίμησις, ἄν τε περὶ φαῦλον ἄν τε περὶ χρηςὸν ἐφίκηται τῆς ὁμοιότητος, ἐπαινεῖται. *Plutarch. de audiend. Poetis.* Porrò, lepidè admodum de hâc descriptione *Lucianus*: Ἦν τις γραφὴ κατ' αὐτοῦ [καθ' Ὁμήρου] ἀπεννημένη ὕβρεως ὑπὸ Θερσίτου, ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει ἔσκωψε· καὶ ἐνίκησεν Ὅμηρος, Ὀδυσσέως συναγορεύοντος. *Ver. Histor. lib.* 2. Nec denique, ad artificium Poëmatis, nihili est, quod hîc annotârunt nonnulli; utique unum omnium formosissimum *Nirea*, itidemque omnium maximè

Κυρτὼ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε
Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ·
Τὼ γὰρ νεικείεσκε. Τότ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα· τῷ δ' ἄρ' Ἀχαιοὶ
Ἐκπάγλως κοτέοντο, νεμέσσηθέν τ' ἐνὶ θυμῷ·
Αὐτὰρ ὁ μακρὰ βοῶν, Ἀγαμέμνονα νείκεε μύθῳ·
Ἀτρείδη, τέο δ' αὖτ' ἐπιμέμφεαι, ἠδὲ χατίζεις;
Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.
Ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι, ὅν κέ τις οἴσει
Τρώων ἱπποδάμων ἐξ Ἰλίου, υἷος ἄποινα,
Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω, ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν;
Ἠὲ γυναῖκα νέην, ἵνα μίσγεαι ἐν φιλότητι,

Gibbi, in pectus contracti: at supernè
Acutus erat capite, rarum verò suprà sparsum erat capillamentum.
Inimicissimus autem Achilli maximè erat, & Ulyssi;
His enim *præcipuè* convitiari solebat. Tum verò Agamemnoni nobili
Stridulè clamans dicebat probra: huic itaque Achivi
Vehementer irati erant, & indignabantur animo:
At hic altè vociferans, Agamemnonem increpabat sermone;
" Atrida, quam ob rem quereris, aut *quâ re* indiges?
" Plena tibi ære tentoria, multæ & mulieres
" Sunt in tentoriis selectæ, quas tibi Achivi
" *Omnium* primo damus, cùm urbem ceperimus.
" An adhuc & auro indiges, quod quis afferat
" Trojanorum equûm-domitorum ex Ilio, pro filio redemptionis-pretium,
" Quem ego vinctum duxero, vel alius Achivorum?
" Aut mulierem juvenem, cui misscearis amore,

imè deformem *Thersiten*, semel depictos, nunquam deinceps in toto Poëmate memoratos.

Ver. 19. —— ἐπενήνοθε] Non, ut Lexicographi, ex *præterito* ἐπενήνοθα: sed ex *aoristo* ἐπενήνοθον. Aliàs enim non constaret *Temporum* ratio. Vide suprà ad ά, 37; & infrà ad δ', 492.

Ver. 220. Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ]
—— semperque odiis & crimine Drances
Infensus juveni Turno. —— *Æn.* XI. 122.
Τὴν δὲ τοῦ ἤθους μεγαθυμίαν συντομώτατα καὶ δι' ἑνὸς ἔφρασεν "Ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν, ἠδ' Ὀδυσῆϊ." Ὑπερβολὴ γάρ τις φαυλότητος, τὸ τοῖς κρατίστοις ἐχθρὸν εἶναι. *Plutarch.* περὶ φθόνου καὶ μίσους, *sub initio.*

Ver. 221. Τὼ γὰρ νεικείεσκε] *Convitiari solitus erat.* De vi hujus *temporis imperfecti*, vide suprà ad ά, 37.

Ver. 222. Ὀξέα κεκληγώς.] Ἀ κλάζω, κεκληγὼς; eâdem analogiâ, atque à φαίνω, πέφηνα; à κράζω, κέκρᾱγα; & similia. Vide suprà ad *ver.* 314.

Ver. 228. Πρωτίστῳ δίδομεν, —— πτολίεθρον ἕλωμεν —— Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω.] Pulcherrimè hîc *Personæ* servit Poëta, dum virum omnium ignavissimum gloriosiùs *de se* inducit jactantem, quàm ipsum *Achillem* omnium fortissimum, etiam ferocientem insuper illum & iratum. Vide infrà ad δ', 401. Ἃς [πράξεις] ὁ ποιητὴς ἑκατέρῳ [προσώπῳ] προσηκόντως ἀποδίδωσιν. Οἷον ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα λέγει, καίπερ λέγων μετ' ὀργῆς.

Οὐ γὰρ σοί ποτε ἶσον ἔχω γέρας, ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·

ὁ δὲ Θερσίτης τῷ αὐτῷ λοιδορούμενος λέγει,

—————— ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν·

καὶ πάλιν ὁ Ἀχιλλεύς,

—————— αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δῷσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι·

ὁ δὲ Θερσίτης,

Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω ——. *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ἥν τ' αὐτὸς ἀπὸ νόσφι κατίσχεαι; Οὐ μὲν ἔοικεν
Ἀρχὸν ἐόντα, κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν;
Ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχε', Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοὶ,
Οἴκαδέ περ σὺν νηυσὶ νεώμεθα· τόνδε δ' ἐῶμεν
Αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ γέρα πεσσέμεν, ὄφρα ἴδηται
Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν, ἦε καὶ οὐκί·
Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα, ἕο μέγ' ἀμείνονα φῶτα,
Ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας.
Ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλος φρεσὶν, ἀλλὰ μεθήμων·
Ἦ γὰρ ἂν, Ἀτρεΐδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο.
Ὣς φάτο, νεικείων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θερσίτης· τῷ δ' ὦκα παρίστατο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν χαλεπῷ ἠνίπαπε μύθῳ·
Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητής,
Ἴσχεο, μηδ' ἔθελ' οἶος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν·
Οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημὶ χερειότερον βροτὸν ἄλλον
Ἔμμεναι, ὅσσοι ἅμ' Ἀτρεΐδῃς ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·

" Quámque ipse seorsum detineas? Minimè quidem decet
" Principem existentem, in mala inducere filios Achivorum.
" O imbelles, ignava probra, Achæides, non amplius Achivi,
" Domum cum navibus redeamus: hunc verò sinamus
" Isthic ad Trojam præmia concoquere; ut sciat,
" An in aliquo ei & nos adjumento simus, an non:
" Qui etiam nunc Achillem, se multò fortiorem virum,
" Contumeliâ affecit: Ereptum enim habet ejus præmium, quod ipse vi abstulit.
" Veruntamen non Achilli bilis est in præcordiis, verùm socors *est*;
" Alioqui enim, Atrida, nunc postremùm injurius fuisses.
Sic dixit, convitians Agamemnoni, pastori populorum,
Thersites: huic autem citò astitit nobilis Ulysses,
Et ipsum torvè intuitus duro increpavit sermone;
" Thersite loquacissime, vocalis quanquam sis concionator,
" Desine, neque velis solus contendere cum regibus:
" Non enim ego, quàm tu sis, censeo pejorem mortalem alium
" Esse, quotquot cum Atridis ad Ilium venerunt.

Ver. 233. Ἥν τ' αὐτὸς ἀπὸ] Quâ ratione hîc αὐτὸς; & δίδωμεν, suprà *ver.* 288; & ἕο, infrà *ver.* 239, ultimam producat; vide suprà ad ά, 51. *Barnesius* hic legi posse auguratur, " Ἥν αὐτός τ' ἀπὸ, *longè melius:*" Immò verò, ad *vim* particulæ τε *longè pejus.*

Ver. 235. Ὦ πέπονες, —— Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί.]

O verè Phrygiæ, neque enim Phryges!
Æn. IX. 617.

Ver. 238. Ἤ ῥά τι οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν.] Vide suprà ad *ver.* 228.

Ver. 239. Ὃς καὶ νῦν Ἀχιλῆα] Τοῦτο καὶ ἡ Ὁμήρου τέχνη. Ἐπειδὴ γὰρ ἑώρα τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμνονα, ———— ἐπέστησεν αὐτοῦ συνήγορον ἐπίφθονον, γελοῖον, ἵν' ἐν τῇ τοῦ συνηγόρου κακίᾳ ἀφανισθῇ τὸ δίκαιον τοῦ πράγματος. —— Εἰ μὴ γελοῖος καὶ ἄξιος μίσους ἦν, ἰσχυρὰ τὰ λεγόμενα ὑπὲρ Ἀχιλλέως. Διὰ τοῦτο καὶ γέλως τοῖς Ἕλλησι γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ γέλωτος διάλυσις τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρίδας. *Dion. Halic.* Τέχνη, *c.* 12. Tantum utique interest, quis quid dicat.

Ver. 246. Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε] Pulcherrima super hâc re *Plutarchi* observatio. Ὁ Θερσίτης ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως, οὐ χωλὸς, οὐ φαλακρὸς, οὐ κυρτὸς, ἀλλ' ἀκριτόμυθος λοιδορεῖται. Τὸν δ' Ἥφαιστον ἡ τεκοῦσα καὶ φιλοφρονουμένη προσηγόρευσεν ἀπὸ τῆς χωλότητος, " Ὄρσεο " Κυλλοπόδιον, ἐμὸν τέκος." ———— *De audiend. Poëtis.*

Τῷ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις,
Καί σφιν ὀνείδεά τε προφέροις, νόστον τε φυλάσσοις.
Οὐδέ τί πω σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔσαι τάδε ἔργα·
Ἢ εὖ, ἦε κακῶς, νοστήσομεν υἷες Ἀχαιῶν.
Τῷ, νῦν Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἧσαι ὀνειδίζων, ὅτι οἱ μάλα πολλὰ διδοῦσιν
Ἥρωες Δαναοί· σὺ δὲ κερτομέων ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσαι·
Εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κιχήσομαι, ὥς νύ περ ὧδε,
Μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη,
Μηδ' ἔτι Τηλεμάχοιο πατὴρ κεκλημένος εἴην,
Εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν, ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω,
Χλαῖνάν τ' ἠδὲ χιτῶνα, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει,
Αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω,
Πεπληγὼς ἀγορῆθεν ἀεικέσι πληγῇσιν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· σκήπτρῳ δὲ μετάφρενον, ἠδὲ καὶ ὤμω
Πλῆξεν· ὁ ἰδνώθη· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ.
Σμῶδιξ δ' αἱματόεσσα μεταφρένου ἐξυπανέστη,

" Quare nè reges in ore habens concioneris,
" Neu ipsis probra objicias, & reditionem observes.
" Nondum planè scimus quomodo futura sint hæc facta;
" Utrum benè, an malè, redituri simus filii Achivorum.
" Proptereà nunc Atridæ Agamemnoni, pastori populorum,
" Sedes jaciens convicia; quia ei valde multa dant
" Heroës Danai: tu verò maledictis irritans concionaris.
" Sed tibi edico, quod & perfectum erit:
" Sicubi iterum te insanientem deprehendero, sicut jam hîc;
" Ne ampliùs deinceps Ulyssi caput super humeros sit,
" Neque posthac Telemachi pater vocer,
" Si non ego, te comprehenso, tuas quidem vestes exuero,
" Læmamque & tunicam, quæque pudenda contegunt;
" Ipsum autem flentem veloces ad naves demisero
" Cæsum è concione duris verberibus.
Sic dixit: sceptróque tergum atque humeros
Percussit; ille verò intorquebat se; uberes autem ei exciderunt lachrymæ;
Vibexque cruenta in dorso exorta est,

Ver. 257. ——τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσαι] Vir doctissimus *Henr. Stephanus* legendum conjecit, quomodo & *Barnesius* deinceps edidit, τόδε καί. Sed, ut opinor, minus rectè.

Ver. 262. ——τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει.] *Subligaculum, fascias femorales.*

Ver. 267. Σμῶδιξ] Hoc in vocabulo, quæstio existit duplex; ad *orthographiam* altera, altera ad *Accentum.*

De *orthographiâ*; contendit *Barnesius*, " legendum omninò σμῶδιγξ, *Homeri* ipsius " auctoritate, ψ', 716, Πυκναὶ δὲ σμώδιγγες." Et eâdem sanè analogiâ scribi potest σμῶδιγξ, quâ φάλαγξ, &c. Attamen γ' istud jamdudum habemus, in literâ ξ inclusum. *Est* nimirum σμῶδιξ, (&, ante inventum ξ, verisimillimum est *scriptum* fuisse, σμώδιγς, vix autem σμώδιγγς) quod haud advertit *Barnesius*. Similiter φλέψ, quod est φλέβς; & φλόξ, quod est φλόγς; & σάρξ, quod est σάρκς: Et similia. Quâ tamen de re, vide & *Athenæum* aliter disputantem, (*lib.* 9. *c.* 10. *sub finem*,) propositâ quæstione de vocibus ὄρτυξ, ὄρτυγος; ὄνυξ, ὄνυχος; κήρυξ, κήρυκος; &c. Similiter & duplex ista litera ζ, in principia sua non uno modo resolvitur. Vox φράζω, enuntiabatur (&, ante inventam ζ, verisimile est *exaratam* fuisse) φράσδω; unde ἔφραδον, πέφραδε, & (in

Σκήπτρε ὕπο χρυσέε· ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἕζετο, τάρβησέν τε·
Ἀλγήσας δ᾽, ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.

Sceptro ab aureo: ipse autem sedit, timuitque:
Dolensque vultu fœdo, abstersit lachrymas.

(in linguâ *Doricâ*) φράσδω. At κράζω, ἁρπάζω, τρύζω, πιέζω; cùm & in linguâ *Doricâ* literam ζ servent, & in *Aoristo* ac *præterito medio* non utique δ, sed γ assumant; in his verisim le est ipsam ζ sonum compositum habuisse, qui ad γς vel κς propiùs quam ad δς accederet. Item πιέξαι, æquè est πιέσαι ex πιέζω, ac λιάσαι ex λιτα.

De *Accentuum* ratione qui scripserunt, regulam uno ore fere tradunt; *ubi Ultima sit longa*, (diphthongis nimirum οι & αι pro *brevibus* semper habitis) *penultimam circumflecti non posse*. Excipiunt tamen αὖλαξ, χοῖνιξ, καταῖτυξ, & similia. At verò *Excipi* hæc omnino non debent. Nam, ratione accentuum, syllaba longa est ea, quæ *naturâ*, (Vocali nimirùm longâ existente,) non utique quæ *positione solâ* producitur. Nam σκῆπτρον, [illegible] & similia, *semper* circumflectunt. Pari igitur ratione, circumflecti itidem debent αὖλαξ, χοῖνιξ, καταῖτυξ; ut quæ ultimam, Vocali *brevi* constantem, *positione solâ* producant. De voce, καταῖτυξ, res per se manifesta est: Ex genitivis αὔλακος, χοίνικος *aliquo modo* colligi videtur, αὖλαξ & χοῖνιξ vocalem *brevem* in ultimâ habere, ideóque circumflecti debere. Ex genitivis φοίνικος, φοίνικος (nam quæ *Homero* scripta sunt φοινικόεσσαι & φοινικόεσσαν *enuntiabantur* φοινικόεσσαι & φοινικόεσσαι, quomodo & *scribi* deinceps cœpta sunt;) verè admodum simile est κῆρυξ & φοῖνιξ vocalem *longam* in ultimâ habere, ideoque circumflecti omninò non debere. Κατῶλιξ quâ parte versûs apud *Aristophanem* usurpatur, penultimamne corripiat, non liquet; nec proinde scribendúmne sit κατῶλιψ, an κατῶλιψ. Καταῖτυξ, in obliquis casibus nusquam mihi occurrit. Denique σμώδιγγος vocalem ι, brevémne habeat an longam, quandoquidem è vivis jam olim periit linguæ Græcæ pronuntiatio, sciri nullo modo potest; nec proinde scribendúmne sit σμῶδιξ an σμώδιξ. Levicula fortè hæc. Semel tamen annotare non piguit, cùm vulgò observata non fuerint; & *Analogia* nunquam sit nihili.

Ver. 268. Σκήπτρε ὕπο χρυσέε.] Pronuntiabatur ὑπὸ, quomodò & scribi posteà cœptum est. Nam prima necessariò producitur; neque in his ulla est licentia. Sic apud *Virgilium*,

"Aure composuit spondâ," —— *Æn.* I. 702.
"Aureâ percussum virgâ" —— *Æn.* VII. 190.
"Uno eodemque igni" —— *Eclog.* VIII. 80.
"Unâ eâdemque viâ" —— *Æn.* X. 487.

Vide infrà ad *ver.* 811. Porrò σκῆπτρον χρύσεον non semper est *sceptrum aureum*, sed *clavis aureis distinctum*, χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον lib. ά, ver. 246.

Ver. 269. Ἀλγήσας δ᾽, ἀχρεῖον ἰδὼν, ἀπεμόρξατο δάκρυ.] *Moschopulus* in *Scholiis* legendum contendit, ἀπομόρξατο: Quod perinde est: Scribitur enim, teste *Eustathio*, & μόργνυμι & ὀμόργνυμι. Idem *Moschopulus* vocem, ἀχρεῖον, refert ad δάκρυ: Sed hoc, minùs rectè. Nam ἀχρεῖον ἰδὼν, elegantissimè dictum est, & tam significanter, ut nil possit suprá. Lat nè dicas, *inutile tuens*; sicuti, *torvum intuens*, & similia.

—— *acerba tuens*, —— *Æn.* IX, 794.
Ἀχρεῖον δ᾽ ἐγέλασσε, —— *Odyss.* σ᾽, 162.
—— βλέπαν ὑπότριμμα.
Aristoph. *Eccles.* 291.
Κὐβλεψε νάπυ, —— *Equit.* 628.
Καὶ βλέπουσ᾽ ὀρίγανον. *Ran.* 616.

Idem in *Vespis*, Ὦ μιαρὸς οὗτος, ὡς δὲ καὶ κλεπτὸν βλέπει. Et alibi, —— βλέπειν γέ τοι μανικὸν καὶ τραγῳδικόν. Observandum autem ἀχρεῖος apud *Græcos*, (quum de *homine malo* dicitur,) non utique eum exhibere qui simpliciter sit *non utilis*, sed qui sit *maximè nequam*. Sic apud *Euripidem*, *Med. ver.* 296, ἀργία significat, non *ignaviam* (ut vulgò vertunt,) sed quicquid *maximè* est *detrimentosum*. Similiter apud optimos linguæ *Romanæ* Auctores *Augusti* temporibus; *inutile* legitur id, non quod *non utile* modò, sed quicquid *utili* maximè est *contrarium*. Nempe *Exemplum inutile* est id, non quod *non utile*, sed quod *perniciosum* est: & *Servus inutilis* is, non qui *non utilis*, sed qui *omnium nequissimus*. "*Seditiosum & INUTILEM civem:*" Cic. de Offic. lib. 2. "*Hæc tot*" [viz. fallax, malitiosus, &c.] "*& alia plura, nomine INUTILE*" [viz. calamitosissimum] "*est, vitiorum subire nomina?*" Id. ibid. lib. 3. —— "*Per ignem Excoquitur vitium, atque exudat INUTILIS*" [id est, noxius] "*humor:*" Virg. Georg. I. 88. —— "*Solertior isto, Sed sibi INUTILIOR.*" [sibi nimirum perniciem afferens;] *Ovid. Metam. lib.* 13. *ver.* 37. —— "*Aurum & INUTILE, Summi materiem mali.*" *Horat. Carm. lib.* 3; *Od.* 24, *v.* 48. Sic apud *Hirtium*, "*multa Romæ malè & INUTILITER*" [hoc est, perniciosè] "*administrari.*"

Et

Οἱ δὲ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.
   Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
     Ὢ πόποι, ἦ δὴ μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε,
Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων·
Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν,
Ὃς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ' ἀγοράων.
Οὔ θήν μιν πάλιν αὖθις ἀνήσει θυμὸς ἀγήνωρ
Νεικείειν βασιλῆας ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.
     Ὣς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς

Illi autem, quamvis mœsti, super ipso suaviter riserunt.
Sic autem aliquis dicebat, intuens propinquum alium;
" Dii boni, certè plurima Ulysses bona fecit,
" Consiliaque inchoans bona, bellúmque adornans:
" Nunc verò hoc sanè multò optimum inter Argivos fecit,
" Qui hunc conviciatorem contumeliosum coërcuit à garrulitate.
" Nequaquam certè ipsum iterum stimulabit animus præferox
" Objurgare reges contumeliosis verbis.
Sic dixerunt multitudo. Sed urbium vastator Ulysses

Et apud *Livium*, lib. 3, 33. "*privatis inutilis,*" id est, perniciosus. Et. *lib.* 5, *c.* 5. "*Videte* " *quot res quam inutiles* (*i. e.* perniciosæ) *se-* " *quantur illam viam consilii.*" Et apud *Ovidium*, l. 2. Pont. ep. 8; "*inutile fatum,*" id est, detrimentosum. Simili ratione, *impiger*, *improbus*, *inimicus*, *immitis*, *impius*, *iniquus*, *infamis*, *infelix*, *infestus*, *impudens*, &c. non eum exhibent, qui sit solummodò *non piger*, *non probus*, *non amicus*, *non mitis*, &c. sed qui sit quicquid *pigro*, quicquid *probo*, quicquid *amico*, quicquid *miti*, &c. omnium maximè sit *contrarium*. Errârunt itaque Grammatici isti a *Gellio* memorati, qui, de verbis *quasi incuriosè & abjectè positis* disputantes, istud *Virgilii* reprehenderunt, " *Aut illaudati nescit Busiridis aras?*" illaudati, *parùm idoneum esse verbum dicentes*; *neque id satis esse, ad faciendum scelerati hominis detestationem.* Nam, ut rectè respondet *Gellius*; " *qui omni in re, atque omni* " *tempore, laude omni vacat, is* illaudatus " *est*; *isque omnium pessimus, deterrimusque* " *est.*——Inculpatus, *instar est absolutæ vir-* " *tutis:* Illaudatus *igitur quoque finis est ex-* " *trema malitiæ.*—— *Eâdem ratione idem* " *Virgilius* inamabilem *dixit Stygiam palu-* " *dem.*" Gell. lib. 2. c. 6. Eadem reperias, & penè eisdem verbis, apud *Macrobium*, *lib.* 6. *c.* 7. Quod hâc de re affert *Baylius*, (in voce, *Busiris*,) planè *Stultissimum* est: " *Je ne trouverois pas un fort* " *grand inconvenient à supposer que cet en-* " *droit de Virgile*" [Aut illaudati nescit Busiridis aras,] " *est un de ces vers, où la* " *necessité des syllabes breves & longues en-* " *gage les Poetes à se servir de paroles inutiles,* " *ou même prejudiciables au sens. La quan-* " *tité des syllabes demande bien des sacrifices* " *aux Poëtes dans les langues mortes, comme* " *la rime leur en demande beaucoup dans les* " *vivantes.*" Quasi verò non satis esset verborum, ut *execrandus*, *detestandus*, & similia innumera, quibus *Versus* (si Diis placet) consarcinari potuisset.

Ver. 270, Οἱ δὲ καὶ ἀχνύμενοί περ.] *Theon* Sophista ambiguum ait, tristésne quia *Thersiten* cædi viderint, an quia naves cuperent deduci: Annotante *Giphanio.* Sed ineptè admodum Sophista. Quòd enim *Thersitæ* casum viderint, ob id verò ut dolerent tantum abfuit, ut è contrario statim dixerint, *ver.* 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν.

Ver. 271. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν.] Vide suprà ad α, 51.

Ver. 273. Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων.]

Sive fide, seu quis bello est expertus & armis. *Æn.* VII. 235.

Ver. 274. Νῦν δὲ τὸ δὴ μέγ' ἄριστον.] *Al.* Νῦν δ' αὖ τόδ' αὖ μέγ' ἄριστον.

Ver. 277. ——ὀνειδείοις ἐπέεσσιν.] Vide suprà ad α, 519.

Ver. 278. ——ὁ δὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς.] Quanquam & *Achillem* appellat Homerus πτολίπορθον, *Iliad.* Θ', 372; & Φ', 550; *Ulyssi* tamen plerunque & κατ' ἐξοχὴν tribuitur hoc epitheton, ὅτι διὰ τῆς αὐτοῦ μηχανῆς ἑάλω τὸ Ἴλιον. *Moschopul. Schol.*

Σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια. *Odyss.* X 230.

Pergama tum vici, cùm vinci posse coegi. *Ovid. Metam. lib.* 13, *ver.* 375.

" Qui M. Antonium oppresserit, is bellum " confecerit: Itaque *Homerus* non *Ajacem*, " nec *Achillem*, sed *Ulyssem* appellavit πτολίπορθον." *Cic. epist. ad Famil. lib.* 10. *ep.* 13.

Ver.

Ἔστη σκῆπτρον ἔχων· παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι, σιωπᾶν λαὸν ἀνώγει·
Ὡς ἅμα θ' οἱ πρῶτοί τε καὶ ὕστατοι υἷες Ἀχαιῶν
Μῦθον ἀκούσειαν, καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρείδη, νῦν δή σε, ἄναξ, ἐθέλουσιν Ἀχαιοὶ
Πᾶσιν ἐλέγχιστον θέμεναι μερόπεσσι βροτοῖσιν·
Οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέσταν,
Ἐνθάδε τοι στείχοντες ἀπ' Ἄργεος ἱπποβότοιο,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Ὥστε γὰρ ἢ παῖδες νεαροὶ, χῆραί τε γυναῖκες,
Ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἶκόνδε νέεσθαι.
Ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Surrexit sceptrum tenens: (juxtáque cæsiis oculis Minerva,
Assimulata præconi, silere populum jussit;
Ut simul primíque & postremi filii Achivorum
Sermonem audirent, & expenderent consilium:)
Qui ipsis prudens concionatus est, & dixit;
" Atrida, nunc te, rex, volunt Achivi
" Omnibus probrosissimum facere articulatè-loquentibus mortalibus:
" Neque tibi perficiunt promissionem, quam polliciti sunt,
" Huc venientes ex Argo equis-apto,
" Ilio exciso benè munito *te* rediturum.
" Tanquam enim vel pueri tenelli, viduæve mulieres,
" Inter se comploratione factâ desiderant domum redire:
" Enimverò certè durum est, afflictum *& re infectâ aliquem* redire:

Ver. 279. —παρὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 194.

Ver. 282. ——καὶ ἐπιφρασσαίατο βουλήν.] Ità omninò scribendum cum duplici σ; ut rectè *Barnesius*. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 284. Ἀτρείδη, νῦν δή σε.] "Admirabilis oratio *Ulyssis*, & omni virtute eloquentiæ perfecta." *Camerar.* "Nonne vel dictæ in *secundo* libro sententiæ, omnes litium ac consiliorum explicant artes? Affectus quidem vel illos mites, vel hos concitatos, nemo erit tam indoctus, qui non in suâ potestate hunc autorem habuisse fateatur." *Quintilian. lib.* X. *cap.* I. Vide suprà ad *ver.* 203. Dionys. Halicarn. hic legit; Ἀτρείδη, μάλα δή σε.

Ver. 287. Ἐνθάδε τοι στείχοντες] *Al.* Ἐνθάδ' ἔτι στείχοντες. *Al.* Ἐνθάδ' ἐπιστείχοντες.

Ver. 288. Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι.] Fefellit quos viderim Editores versionum, loci hujus Syntaxis; ac si Poëta constructione prorsus inexplicabili id ἐκπέρσαντε dixisset, quod erat dicendum ἐκπέρσαντα. Barnesius; Δυϊκὸν, inquit, ἀντὶ πληθυντικοῦ: Ac si, quoniam omne Duale est Plurale, ideò & Omne Plurale posset itidem esse Duale: Quâ de re, vide suprà ad ό, 566. Etiam doctissimus *Camerarius* hoc in loco ad *Enallagen numeri* confugit. At quæ (malùm) ista *Enallage?* quæ, siqua erit, omnem omnis linguæ rationem penitùs everterit; quamque in linguâ suâ vernaculâ siquis usquam gentium experiri velit, nunquam eam non sentiet absurdissimam. Quorsum igitur hîc *nodum in scirpo* quærere? Utique ἐκπέρσαντ' non hoc in loco ἐκπέρσαντε est, sed ἐκπέρσαντα. Quid evidentius? Spospoderunt nimirum Achivi, *Agamemnonem* Trojam ἐκπέρσαντα, domum cum gloriâ rediturum. Quin &, quo magis mirere, *tribus aliis in locis* repetitur idem iste versiculus; quorum in *duobus* vox ista ἐκπέρσαντ' necessariò ad unum *Agamemnonem* refertur, in *tertio* ad *Menelaum*; β', 113; έ, 716; & ί, 20.

Ibid. ——ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 291. ——ἀνιηθέντα νέεσθαι.] *Post diuturnum laborem, re infectâ redire.* ——δηρόν τε μένειν κενεόν τε νέεσθαι, *ver.* 298. Ut mirum sit doctissimam *Dominam Dacier* de hoc versu dixisse, "*le vers Grec est assez difficile.*" Sunt qui hic legendum conjiciant, πόθος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Vers

Καὶ γάρ τίς θ' ἕνα μῆνα μένων ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο
Ἀσχαλάᾳ παρὰ νηῒ πολυζύγῳ, ἥνπερ ἄελλαι
Χειμέριαι εἰλέωσιν, ὀρινομένη τε θάλασσα·
Ἡμῖν δ' εἴνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτὸς
Ἐνθάδε μιμνόντεσσι· τῷ οὐ νεμεσίζομ' Ἀχαιοὺς
Ἀσχαλάαν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν· ἀλλὰ καὶ ἔμπης
Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.
Τλῆτε, φίλοι, καὶ μείνατ' ἐπὶ χρόνον, ὄφρα δαῶμεν
Εἰ ἐτεὸν Κάλχας μαντεύεται, ἠὲ καὶ οὐκί.
Εὖ γὰρ δὴ τόγε ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἐστὲ δὲ πάντες

" Etenim quispiam vel unum mensem manens *procul* à suâ uxore,
" Ægrè fert, apud navem multa-transtra-habentem, quam procellæ
" Hybernæ detinent, commotúmque mare:
" Nobis verò nonus est, qui circumvolvitur, annus
" Hîc manentibus: quâ de causâ non succenseo, Achivos
" Ægrè ferre apud naves recurvas: Veruntamen
" Turpe, diúque manere, inanemque redire.
" Tolerate, amici, & manete aliquandiù; ut sciamus,
" An verum Calchas vaticinetur, an & non.
" Probè enim hoc scimus animo; estis autem omnes

Ver. 294. Χειμέριαι εἰλέωσιν.] Enunciabatur, χειμέριαι εἰλῶσιν. Quidam habent, Χειμέριοι.

Ver. 298. Αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι.]

Quidve domum fertis decimo nisi dedecus anno? *Ovid. Metam. l.* 13.

Ver. 299. Τλῆτε, φίλοι.] *Cicero*, de *Divinat. lib.* 2, locum hunc ita vertit, numeris non admodùm Poëticis.

Ferte viri, & duros animo tolerate labores;
Auguris ut nostri Chalcantis fata queamus
Scire, ratóne habeant, an vanos pectoris orsus.
Namque omnes memori portentum mente retentant,
Qui non funestis liquerunt lumina fatis.
Argolicis primùm ut vestita est classibus *Aulis*
Quæ Priamo cladem, & Trojæ, pestemque ferebant;
Nos circum latices gelidos, fumantibus aris,
Aurigeris Divûm placantes numina tauris,
Sub platano umbriferâ, fons unde emanat aquaï,
Vidimus immani specie tortuque draconem
Terribilem, Jovis ut pulsu * penetrabat ab arâ:
Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
Corripuit pullos: Quos quum consumeret octo,
Nona super tremulo genitrix clangore volabat:
Cui ferus inmani laniavit viscera morsu.
Hunc, ubi † jam teneros volucres matremque peremit,
Qui luci ediderat genitor Saturnius idem
Abdidit, & *‸ duro formavit tegmina saxo.
Nos autem timidi stantes mirabile monstrum
Vidimus in mediis Divûm vorsarier aris.
Tum Calchas hæc est fidenti voce locutus:
Quidnam torpentes subitò obstupuistis, Achivi?
Nobis hæc portenta Deûm dedit ipse creator,
Tarda & sera nimis, sed famâ ac laude perenni.
Nam quot aves tetro mactatas dente videtis,
Tot nos ad Trojam belli exantlabimus annos,
Quæ decimo cadet & pœnâ satiabit Achivos.
Edidit hæc Calchas; quæ jam matura videtis.

Ver. 301. ——τόγε] *Al.* τόδε.

* Ita *Davisius* ex MS^{tis} & editis vetustioribus. *Al.* penetraret. *Neutrum male.*
† Ita *Davisius*: Al. *tam teneros.*
*‸ Ita *Davisius*: Al. *duro formavit tegmine saxi.* Al. *duro firmavit tegmina saxo.*

Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·
Χθιζά τε καὶ πρωΐζ', ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν
Ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι·
Ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην, ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
Ἔρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας,
Καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ·
Ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς,
Σμερδαλέος, τόν ῥ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε,
Βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν·
Ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,
Ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Ὀκτώ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας·

" Testes, quos non Parcæ incesserunt mortis, auferentes; [*quos mors non eripuit,*]
" Herique & nudius tertius, quandò in Aulidem naves Achivorum
" Congregabantur, mala Priamo & Trojanis ferentes:
" Nos autem circum*jecti* circa fontem, sacris in altaribus
" Faciebamus immortalibus perfectas hecatombas,
" Pulchrâ sub platano; unde fluebat limpida aqua:
" Illic apparuit magnum signum: Draco rubris maculis dorso distinctus,
" Horribilis, quem ipse Olympius misit in lucem,
" Ex *imo* altari prolapsus, ad platanum concitatus perrexit:
" Ibi erant passeris pulli, pusilli nati,
" Ramum super summum, sub foliis latentes,
" Octo; verum mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Ibi ille hos miserabilitèr voravit stridentes:

Ver. 302. Μάρτυροι] Vide suprà ad ά, 338.

Ibid. ——οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι.] Οὓς οὐκ μὴ προκαθαρπάσας ὁ θάνατος ἀπῆλθεν. *Schol.* Similiter apud *Virgilium*: ——postquam te fata *tulerunt*. Eclog. V. 34.

Ver. 303. Χθιζά τε καὶ πρωΐζ'] Rectè hic Scholiastes: Κατασμικρύνει τὸν ἐννεαετῆ χρόνον, ἵνα μὴ, διὰ τῆς ἀναμνήσεως πλέον ποιήσῃ ἀγωνιᾶσαι τοὺς Ἕλληνας.

Ver. 307. Καλῇ] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ibid. ——ῥέεν] *Al.* ῥέε.

Ver. 308. ——δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, Σμερδαλέος.]

——adytis cùm lubricus anguis ab imis—:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squamam incendebat fulgor;——
Æn. V, 84.

Ver. 310. ——πρός ῥα πλατάνιστον] Potuisset dicere, πρὸς τὴν πλατάνιστον· sed languidiùs. Vide supra ad α, 56.

Ver. 311. Ἔνθα δ'] *Al.* Ἔνθαδ'.

Ver. 314. ——κατήσθιε τετριγῶτας.] Notandum hic (quod Grammatici vix observârunt) *Præterita Media* non *unam* habere *omnia* formandi rationem. Alia enim *Aoristi secundi* sequuntur analogiam; ut τύπτω, ἔτυπον, τέτυπα; λήγω, ἔληγον, λέλογα; κράζω, ἔκραδον, κέκραδα. Alia autem vel ex *Aoristo primo*, vel ex *Præsenti*, retinent vel *diphthongum*, ut φαίνω, ἔφηνα, ἔφανον, πέφηνα; πείθω, ἔπιθον, πέποιθα; σπείρω, ἔσπαρον, σέσπορα; φεύγω, ἔφυγον, πέφευγα; vel syllabam *positione longam*, ut δέρκω, ἔδρακον, δέδορκα; πέρθω, ἔπραθον, πέπορθα; vel *Vocalem longam*, ut τρίζω, ἔτριγον, τέτριγα; ῥίγεω, ἔρριγον, ἔρριγα; κρίζω, ἔκριγον, κέκριγα; βρίθω, ἔβριθον, βέβριθα; μυκάω, ἔμυκον, μέμυκα; πράττω, ἔπραγον, πέπραγα; (unde non modò πρᾶγος, sed & πρᾶγμα, πρᾶξαι, πρᾶξις, circumflectuntur, id quod syllabis *positione solâ* longis nullo modo convenit; itemque ᾱ illud Ionibus in η migrat, πρῆγμα, πρῆξαι, πρῆξις, πρηκτὴρ, id quod in ᾰ *brevi* non itidem locum habet;) κράζω, ἔκραγον, κέκραγα: κλάζω, ἔκλαγον, κέκληγα; φρίσσω, ἔφρικον, πέφρικα; &c.

Ὡς εὐτυχεῖς θ', ὡς μακαρίως πέπραγατε.
Aristoph. Plut. ver. 629.

Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα.
Id. ibid. 633.

Πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι.
Equit. 1400.

Οὓς

Μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα·
Τὴν δ' ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτήν,
Τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεός, ὅσπερ ἔφηνε·
Λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω·
Ἡμεῖς δ' ἑσταότες θαυμάζομεν, οἷον ἐτύχθη.
Ὣς οὖν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας.
Κάλχας δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε·
Τίπτ' ἄνεῳ ἐγένεσθε, καρηκομόωντες Ἀχαιοί;
Ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεύς,
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,
Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτήν,
Ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὣς ἡμεῖς τοσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Κεῖνος θ' ὣς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγε, μίμνετε πάντες, ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
Αὐτοῦ, εἰσόκεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, (ἀμφὶ δὲ νῆες
Σμερδαλέον κονάβησαν, ἀυσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν,)
Μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο.

" Mater verò circumvolabat lugens dilectos natos:
" Hanc autem implicans alâ prehendit valdè clamitantem.
" Verùm postquam natos devoraverat passeris, & ipsam,
" Hunc quidem mirabilem fecit Deus, qui ostenderat:
" Lapidem enim ipsum fecit Saturni filius versuti:
" Nos autem stantes admirabamur, quale factum esset.
" Sic igitur terribilia portenta Deorum subière hecatombas:
" Calchas verò statim deinde vaticinans *hoc modo* concionabatur:
" Cur muti facti estis, comantes Achivi?
" Nobis quidem hoc ostendit signum magnum providus Jupiter,
" Serum, seri exitûs; cujus gloria nunquam peribit.
" *Utique*, ut hic natos devoravit passeris, & ipsam,
" Octo, ac mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Sic nos tot annos bellabimus ibi;
" Decimo autem urbem capiemus latas-vias habentem.
" Et ille *quidem* sic concionatus est: quæ utique nunc omnia complentur.
" Verùm age, manete omnes, bene-ocreati Achivi,
" Hic, quousque urbem magnam Priami ceperimus.
Sic dixit: Argivi verò altùm clamabant (circumcircáque naves
Terribiliter sonitum reddebant, clamantibus Achivis,)
Sermonem collaudantes Ulyssis divini.

Οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια κἄδικα.
Id. Ibid. 256.
Πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλυριοὶ κεκριγότες.
Id. Avid. 1524.
Reliqua apud ipsum *Homerum* occurrunt.

Ver. 321, 322. Ὣς ἐν —— ἑκατόμβας· Κάλχας δ' αὐτίκ'] *Al.* Ὣς οὖν — ἑκατόμβας, Κάλχας αὐτίκ'.

Ver. 324. —— μητίετα Ζεύς.] Et similiter infrà, *ver.* 336, ἱππότα Νέστωρ. Vide suprà ad α', 175.

Ver. 329. —— πόλιν αἱρήσομεν] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 330. —— τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.] Cic. "*quæ jam matura videtis:*" Quæ jam propè est ut perficiantur.

Μάρτυροι, οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι·
Χθιζά τε καὶ πρώϊζ᾽, ὅτ᾽ ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν
Ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι·
Ἡμεῖς δ᾽ ἀμφὶ περὶ κρήνην, ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς
Ἔρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας,
Καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ·
Ἔνθ᾽ ἐφάνη μέγα σῆμα· δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς,
Σμερδαλέος, τόν ῥ᾽ αὐτὸς Ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε,
Βωμοῦ ὑπαΐξας πρός ῥα πλατάνιστον ὄρουσεν·
Ἔνθα δ᾽ ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,
Ὄζῳ ἐπ᾽ ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Ὀκτώ· ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ἔνθ᾽ ὅγε τοὺς ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας·

" Testes, quos non Parcæ incesserunt mortis, auferentes; [*quos mors non eripuit;*]
" Herique & nudius tertius, quandò in Aulidem naves Achivorum
" Congregabantur, mala Priamo & Trojanis ferentes:
" Nos autem circum*jecti* circa fontem, sacris in altaribus
" Faciebamus immortalibus perfectas hecatombas,
" Pulchrâ sub platano; unde fluebat limpida aqua:
" Illic apparuit magnum signum: Draco rubris maculis dorso distinctus,
" Horribilis, quem ipse Olympius misit in lucem,
" Ex *imo* altari prolapsus, ad platanum concitatus perrexit:
" Ibi erant passeris pulli, pusilli nati,
" Ramum super summum, sub foliis latentes,
" Octo; verum mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Ibi ille hos miserabilitèr voravit stridentes:

Ver. 302. Μάρτυροι] Vide suprà ad ά, 338.

Ibid. ——οὓς μὴ κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι.] Οὓς μὴ συγκαθαρπάσας ὁ θάνατος ἀπῆλθεν. *Schol.* Similiter apud *Virgilium*: ——postquam te fata *tulerunt*. Eclog. V. 34.

Ver. 303. Χθιζά τε καὶ πρώϊζ᾽] Rectè hic Scholiastes: Ἐκ τῶν μικρῶν τὴν ταχεῖαν ἐμφαίνει, ἵνα μὴ, διὰ τῆς ἀναμνήσεως, πλεῖον ταπεινῷ ἀγωνιᾶσαι τοὺς Ἕλληνας.

Ver. 307. Καλῇ] Vide suprà ad ver. 43.

Ibid. ——ὅθεν] *Al.* ὅθι.

Ver. 308. ——δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς, Σμερδαλέος.]

——adytis cùm lubricus anguis ab imis—:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squamam incendebat fulgor;——
Æn. V, 84.

Ver. 310. ——πρός ῥα πλατάνιστον] Potuisset dicere, πρὸς τὴν πλατάνιστον· sed languidiùs. Vide suprà ad α, 56.

Ver. 311. Ἔνθα δ᾽] *Al.* Ἔνθάδ᾽.

Ver. 314. ——κατήσθιε τετριγῶτας.] Notandum hic (quod Grammatici vix observârunt) *Præterita Media* non *unam* habere *omnia* formandi rationem. Alia enim *Aoristi secundi* sequuntur analogiam; ut τύπτω, ἔτυπον, τέτυπα; λήθω, ἔλαθον, λέληθα; κράζω, ἔκραδον, κέκραδα. Alia autem vel ex *Aoristo primo*, vel ex *Præsenti*, retinent vel *diphthongum*, ut φαίνω, ἔφηνα, ἔφανον, πέφηνα; πείθω, ἔπιθον, πέποιθα; σπείρω, ἔσπαρον, ἔσπορα; φεύγω, ἔφυγον, πέφευγα; vel syllabam *positione longam*, ut δέρκω, ἔδρακον, δέδορκα; πέρθω, ἔπραθον, πέπορθα; vel *Vocalem longam*, ut τρίζω, ἔτριγον, τέτριγα; ῥιγέω, ἔριγον, ἔρριγα; κρίζω, ἔκριγον, κέκριγα; βρίθω, ἔβριθον, βέβριθα; μύκαω, ἔμυκον, μέμυκα; πράττω, ἔπραγον, πέπραγα; (unde non modò πράγος, sed & πράγμα, πρᾶξαι, πρᾶξις, circumflectuntur, id quod syllabis *positione solâ* longis nullo modo convenit; itemque α illud Ionibus in η migrat, πρῆγμα, πρῆξαι, πρῆξις, πρηκτὴρ, id quod in ά *brevi* non itidem locum habet;) κράζω, ἔκραγον, κέκραγα; κλάζω, ἔκλαγον, κέκληγα; φρίσσω, ἔφρικον, πέφρικα; &c.

Ὡς εὐτυχεῖσθ᾽, ὡς μακαρίως πέπραγατε.
Aristoph. Plut. ver. 629.

Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα.
Id. ibid. 633.

Πέρναισι καὶ βαλανίσι διακεκράγεναι.
Equit. 1400.

Οὓς

Μήτηρ δ' ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα·
Τὴν δ' ἐλελιξάμενος πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτήν,
Τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς, ὅσπερ ἔφηνε·
Λᾶαν γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω·
Ἡμεῖς δ' ἑσταότες θαυμάζομεν, οἷον ἐτύχθη.
Ὡς οὖν δεινὰ πέλωρα θεῶν εἰσῆλθ' ἑκατόμβας.
Κάλχας δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοπροπέων ἀγόρευε·
Τίπτ' ἄνεῳ ἐγένεσθε, καρηκομόωντες Ἀχαιοί;
Ἡμῖν μὲν τόδ' ἔφηνε τέρας μέγα μητίετα Ζεύς,
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, ὅου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,
Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο, καὶ αὐτήν,
Ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὡς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Κεῖνος θ' ὣς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγε, μίμνετε πάντες, ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
Αὐτοῦ, εἰσόκεν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, (ἀμφὶ δὲ νῆες
Σμερδαλέον κονάβησαν, ἀϋσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν,)
Μῦθον ἐπαινήσαντες Ὀδυσσῆος θείοιο.

" Mater verò circumvolabat lugens dilectos natos:
" Hanc autem implicans alâ prehendit valdè clamitantem.
" Verùm postquam natos devoraverat passeris, & ipsam,
" Hunc quidem mirabilem fecit Deus, qui ostenderat:
" Lapidem enim ipsum fecit Saturni filius versuti:
" Nos autem stantes admirabamur, quale factum esset.
" Sic igitur terribilia portenta Deorum subière hecatombas:
" Calchas verò statim deinde vaticinans *hoc modo* concionabatur:
" Cur muti facti estis, comantes Achivi?
" Nobis quidem hoc ostendit signum magnum providus Jupiter,
" Serum, seri exitûs; cujus gloria nunquam peribit.
" *Utique*, ut hic natos devoravit passeris, & ipsam,
" Octo, ac mater nona erat, quæ pepererat natos:
" Sic nos tot annos bellabimus ibi;
" Decimo autem urbem capiemus latas-vias habentem.
" Et ille *quidem* sic concionatus est: quæ utique nunc omnia complentur.
" Verùm age, manete omnes, bene-ocreati Achivi,
" Hic, quousque urbem magnam Priami ceperimus.
Sic dixit: Argivi verò altùm clamabant (circumcircáque naves
Terribiliter sonitum reddebant, clamantibus Achivis,)
Sermonem collaudantes Ulyssis divini.

Οὓς ἐγὼ βόσκω κεκράκτας καὶ δίκαια κἄδικα.
Id. Ibid. 256.
Πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλύριοι κεκριγότες.
Id. Avid. 1524.
Reliqua apud ipsum *Homerum* occurrunt.

Ver. 321, 322. Ὡς οὖν —— ἑκατόμβας· Κάλχας δ' αὐτίκ'] *Al.* Ὡς οὖν — ἑκατόμβας, Κάλχας αὐτίκ'.

Ver. 324. —— *μητίετα Ζεύς.*] Et similiter infrà, *ver.* 336, *ἱππότα Νέστωρ.* Vide suprà ad *ά*, 175.

Ver. 329. —— *πόλιν αἱρήσομεν*] Vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 330. —— *τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.*] Cic. " *quæ jam matura videtis:*" Quæ jam propè est ut perficiantur.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὢ πόποι, ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε
Νηπιάχοις, οἷς οὔτι μέλει πολεμήϊα ἔργα.
Πῆ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια βήσεται ἡμῖν;
Ἐν πυρὶ δὴ βουλαί τε γενοίατο, μήδεά τ' ἀνδρῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν·
Αὔτως γάρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα, πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐόντες.
Ἀτρείδη, σὺ δ' ἔθ', ὡς πρὶν, ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν,
Ἄρχευ' Ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Τούσδε δ' ἔα φθινύθειν, ἕνα καὶ δύο, τοίκεν Ἀχαιῶν
Νόσφιν βουλεύωσ', (ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται αὐτῶν,)
Πρὶν Ἄργοσδ' ἰέναι, πρὶν καὶ Διὸς αἰγιόχοιο

Inter hos autem dein dixit Gerenius eques Nestor;
" Dii boni, reverâ pueris similes loquimini
" Parvis, quibus non sunt curæ bellica opera.
" Quò, obsecro, pactaque & juramenta ibunt nobis?
" In ignem nempè consiliaque abierint, curæque virorum,
" Fœderaque vini-libatione-sancita, & dextræ, quibus confisi sumus:
" Frustrà enim verbis contendimus, neque ullam rationem
" Invenire possumus, etsi multum tempus hìc moremur.
" Atrida, tu verò etiamnum, sicut priùs, habens firmum consilium,
" Impera Argivis in duris præliis:
" Hos autem sine tabescere, unum & alterum, qui ab Achivis
" Seorsum consultant, (perfectio autem non erit ipsorum *propositi,*)
" Ut priùs Argos redeamus, quàm & Jovis Ægiochi

Ver. 337. Ὢ πόποι] In hâc oratione, "*omnia* (inquit Camerarius) *facta & composita sunt præclaro artificio, & ratione rhetoricâ.*" Vide infrà ad *ver.* 344.

Ibid. ——ἀγοράασθε.] Ἐπι παρατατικοῦ λέγεται· εἰ γὰρ ἦν ἐπι ἐνεστῶτος, εἶχεν ἂν το α βραχύ. (Nec tamen hoc necessarium; *vide suprà ad* α, 398.) ——Ἰστεον δε, οτι το α ἀμετάβλητον μὲν ἐπὶ τῶν παρακειμένων ἐστι παρ' Ἴωσιν· οὐκέτι δ' ἀναλλοίωτον μένει, εἰ βραχὺ ἐπι τοῦ ἐνεστῶτος ἐστι. *Schol. Moschopuli.*

Ver. 339. Πῆ δη] *Al.* Πῇ δη.

Ver. 341. —— και δεξιαι.]
Jungimus hospitio dextras,——
Æn. III, 83.
——en dextra fidesque.
Æn. IV, 597.

Ver. 342. Αὔτως γὰρ ῥ' ἐπέεσσ' ἐριδαίνομεν.] Solerter admodum & occultè *Agamemnonem* ipsum hìc perstringit, λεαίνων την τραχύτητα (ut rectè annotat *Eustathius*) πληθυντικῷ και κοινῷ σχήματι.

Ver. 344. — ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν, Ἄρχευ' Ἀργείοισι] Hujus orationis artificium pulchrè enarrat *Dionys. Halicarn.* Τόδε ἦν ἄρα τέχνη·——Ὁ μεν Ὀδυσσεὺς κατασχεῖν βούλεται τοὺς Ἕλληνας ὡρμημένους ἀπιέναι· ὁ δὲ Νέστωρ, κατεσχημένους ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ μένοντας, ἐκστρατεῦσαι βούλεται, &c. Lib. qui inscribitur Τέχνη, *cap.* 8 & 9. Cæterùm vocem, ἄρχευ, plerique ita scribunt, ut sit scilicet ἄρχεο. *Henr. Stephanus* autem existimat scribendum esse ἄρχευ': quâ ratione infrà dictum est, ε 200, Ἀρχευέμεν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

Ver. 346. Τοὺσδε δ' ἔα φθινύθειν.] Ità rectè edidit *Barnesius* hoc in loco, licet aliàs in eodem vocabulo sæpiùs peccaverit. *Al.* τους δὲ δ' ἔα: Quod erat valdè inficetum. De voce, φθινύθειν, priorem corripiente, vide suprà ad *ver.* 43.

Ibid. ——ἕνα καὶ δύο.] Videtur hîc solerter, ut apud milites *Agamemnonem* in gratiam ponat, *Achillem* perstringere. Ἀπειθοῦντας (inquit *Eustathius*) ἐξευτελίζει διά τε τῆς ὀλιγότητος, καὶ μηδὲ ὀνομάζων αὐτούς· Ἔστι δε εἷς μεν ὁ Θερσίτης· δεύτερος δὲ, ἢ οὐδεὶς,——ἢ και ἕτερός τις, ὃν ὁ ποιητὴς ἐσιώπησεν.——Καὶ μὴν τινες περὶ τοῦ Ἀχιλλέως νοοῦσι τό, δύο: Quanquam ipse aliter sentit.

Ver. 348. Πριν Ἄργος δ' ἰεναι.] Possit hoc vel ad βουλεύωσι referri, ut adeo Parenthesi includatur ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται αὐτῶν· vel, demptâ Parenthesi, possit "πρὶν Ἄργοσδ' ἰέναι" referri ad ἄνυσις δ' οὐκ ἔσσεται. Prior constructio aptior. Quod autem vertit Barnesius

Γνώμεναι, εἴτε ψεῦδος ὑπόσχεσις, ἦε καὶ οὐχί.
Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες·
Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.
Τῷ, μή τις πρὶν ἐπειγέσθω οἶκόνδε νέεσθαι,
Πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι,
Τίσασθαι δ' Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Εἰ δέ τις ἐκπάγλως ἐθέλει οἶκόνδε νέεσθαι,
Ἁπτέσθω ἧς νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης,
Ὄφρα πρόσθ' ἄλλων θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
Ἀλλά, ἄναξ, αὐτός τ' εὖ μήδεο, πείθεό τ' ἄλλῳ·
Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσεται, ὅ, ττι κεν εἴπω.
Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα, κατὰ φρήτρας, Ἀγάμεμνον,
Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ, φῦλα δὲ φύλοις·

" Cognoſcamus, an falſa *ſit* promiſſio, an & non.
" Dico enim annuiſſe præpotentem Saturnium
" Die illo, quandò naves citas conſcenderunt
" Argivi, Trojanis cædem ac fatum ferentes;
" Quum fulgurabat ad dextram, fauſta ſigna oſtendens.
" Quare, nemo priùs feſtinet domum redire,
" Quàm quiſque apud Trojanorum uxorem dormiverit,
" Ultuſque fuerit Helenæ raptum gemitúſque.
" Sin autem quis vehementer volet domum redire,
" Tangat ſuam navem, habentem-bona-tranſtra nigram:
" Ut ante alios mortem & fatum aſſequatur.
" Sed, rex, tuque ipſe bene conſulito, & auſculta alteri:
" Non rejectaneum conſilium erit, quod dixero.
" Secerne viros per Tribus, per curias, Agamemnon,
" Ut curiæ curiis opem ferant, & Tribus Tribubus.

neſtus, " *PRIUSQUAM Argos redea- " mus;*" planè abſurdiſſimum eſt.

Ver. 353. Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.]

Proſpera Jupiter his, dextris fulgoribus, edit. *Cic. de Divinat.* 2.

Ceterùm de *Syntaxi* in hâc ſententiâ ἀνακολούθῳ, rectè *Euſtathius*: Ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀσυνδέτως ἀρχόμενος φησίν, " Ἀστράπτων—" ἵνα λέγῃ, ὅτι Ἀστράπτων ἦν. —Καὶ ὅρα ὅπως —τὸ καινοπρεπὲς τοῦτο σχῆμα εἰς δέον τέθεικεν ὁ ποιητής· ἢ ἵνα, ὥσπερ τὸ νόημα, οὕτω καὶ τὸ σχῆμα ξενίσῃ τὸν ἀκροατὴν—ἢ καὶ μιμούμενος ῥήτορα ἐναγώνιον, νοήμασιν ἑαυτὸν ἀπασχολοῦντα, καὶ τοῦ καταλλήλου τῆς συντάξεως μὴ δεόντως φροντίσαντα, καὶ διὰ τοῦτο κινδυνεύσαντα εἰπεῖν τι καὶ σολοικοφανέστερον οὐ μὴν σολοικίσαντα· ὅτι μηδὲ ἄκων περιπέπτωκε τῇ καινότητι τῆς συντάξεως, ἀλλ' ἐπίτηδες ἐτεχνάσατο. Vide infrà ad *ver.* 681. Item ad γ', 211; & ad ζ, 510; & ad κ', 224; & ad *Odyſſ.* μ', 73.

Ver. 356. —Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.] *Helenæ Profectionem*, vel Ἁρπαγήν: vel etiam *Noſtros labores, Helenæ causâ.*

Ver. 361. —ἀπόβλητον ἔπος] Quâ ratione vox, ἀπόβλητον, ultimam hîc producat; item πρίν, *ver.* 348; vide ſuprà ad ά, 51.

Ver. 362. Κρῖν' ἄνδρας κατὰ φῦλα.] Quærenti quî factum ſit, ut conſilium hoc utiliſſimum *non anteà* dederit Neſtor; rectè reſpondet Scholiaſtes, vel, ante ultimum iſtum annum, Græcos Trojanoſque nunquam acie directâ pugnam conſeruiſſe, ſed incurſionibus ſolummodò dimicâſſe; vel, ante *Achillis* ſeceſſionem, res Græcorum in anguſtias nunquam fuiſſe adductas.

Ver. 363. Ὡς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγῃ.] Καὶ Παμμένης ἀπομνημονεύεται τι μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον· οὐ γὰρ ἔφη τακτικὸν εἶναι τὸν Ὁμήρου Νέστορα, κελεύοντα κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας συλλογίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας, ———δέον ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον τάττειν. *Plutarch. in Pelopid.* Δοκεῖ γάρ μοι καὶ τὸν Ὅμηρον οὐκ ἀδίκως ὁ Θηβαῖος αἰτιάσασθαι Παμμένης, ὡς

τον

Εἰ δέ κεν ὣς ἔρξῃς, καί τοι πείθωνται Ἀχαιοὶ,
Γνώσῃ ἔπειθ', ὅς θ' ἡγεμόνων κακὸς, ὅς τέ νυ λαῶν,
Ἠδ' ὅσκ' ἐσθλὸς ἔῃσι· κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται.
Γνώσεαι δ' εἰ καὶ θεσπεσίῃ πόλιν οὐκ ἀλαπάξεις,
Ἦ ἀνδρῶν κακότητι, καὶ ἀφραδίῃ πολέμοιο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἦ μὰν αὖτ' ἀγορῇ νικᾷς, γέρον, υἷας Ἀχαιῶν·
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν·
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε περθομένη τε.
Ἀλλά μοι αἰγίοχος Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
Ὅς με μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει.
Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε μαχεσσάμεθ', εἵνεκα κούρης,

" Quod si sic feceris, & tibi paruerint Achivi,
" Cognosces dehinc, quique Ducum ignavus, quique militum,
" Et quis fortis fuerit; per seipsos enim pugnabunt:
" Cognosces etiam utrum Diis obstantibus urbem non sis expugnaturus,
" An virorum ignaviâ, & imperitiâ belli.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Revera concione vincis, o senex, filios Achivorum:
" Utinam enim, Jupiterque pater, & Pallas, & Apollo,
" Tales decem mihi consultores essent Achivorum!
" Sic citò caderet urbs Priami regis,
" Manibus nostris captaque excisaque.
" Sed mihi Ægiochus Saturnius Jupiter dolores dedit,
" Qui me in vanas lites & contentiones conjicit.
" Etenim ego Achilléque certavimus gratiâ puellæ,

τῶν ἱππικῶν ἄτακτον, ὅτι φῦλα φύλοις συντάξει, καὶ φρατρίας φρατρίαις συμμίξει· δεῖν ἔφασιν μετὰ ἐρρωμένους παρεμβάλλειν, ἵνα ἡ σύμπασα ἡ φάλαγξ, δι' ὅλης ἔμψυχον ἔχουσα δύναμιν. *Id. Sympos. lib.* 1. *Probl.* 2. Atque hîc lautus admodùm est *Spondanus*; qui adversus istud μετὰ παιδιᾶς εἰρημένον, Homerum *seriò* scilicet defendit: Utique "*TEMERE à* "*Pammene reprehensum Nestorem*," & "*Nestoris institutum suâ ETIAM ratione* "*non carere.*"

Ver. 366. ——κατὰ σφέας γὰρ μαχέσονται.] Vide suprà ad ά, 271.

Ver. 367. Γνώσεαι δ' εἰ] Contendit *Barnesius*, legendum γνώσεαι εἰ vel γνώσῃ δ' εἰ. Quod posterius, idem planè est ac quod habent Vulgari. Nam γνώσεαι δ' εἰ, enuntiabatur primùm. (quomodò deinceps & scribi cœptum est,) γνώσῃ δ' εἰ.

Ver. 370. Ἦ μὰν αὖτ'] Vide infrà ad *ver.* 377.

Ver 372. Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες] "*Nullis* —— *corporis viribus: Et tamen* "*ille dux Græciæ nunquam optat ut Ajacis* "*similes decem habeat, at ut Nestoris. Quod* "*si acciderit, non dubitat quin brevi Troja* "*sit peritura.*" Cic. de Senectute. Vide suprà ad ά, 249 & 260.

Ver. 375. ——αἰγίοχος] Vide suprà ad ά, 202.

Ver. 377. Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε] De hujus orationis artificio, ità *Dionys. Halicarn.* Ἔνθα δὴ καὶ παραμυθούμενος τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ Ἀχιλλέως ἀγανακτοῦντας, ὁμολογίαν ἤδη ποιεῖται τοῦ ἁμαρτήματος. ἐπάγων τάδε τὰ ἔπη, "Καὶ γὰρ ἐγὼν Ἀχιλεύς τε" *&c.* Lib. qui inscribitur Τέχνη, *cap.* 8. Παραμυθεῖται τὴν ὀργὴν αὐτῶν ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι, καὶ μέμνηται τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα μαλάξῃ αὐτῶν τὸν θυμὸν ἐπ' αὐτῷ. ——Ἐπείσθη αὐτοὺς οἰκτεῖραι, εἰ ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημα, καὶ ἀπεπράϋνεν αὐτῶν τὸν θυμόν. εἶτα—— ἐπὶ τὸ οἰκειότατον ἔρχεται, ἐπὶ τὸν βασιλέα·——ἐπάγει καὶ τὴν ἀπειλὴν,—— (*ver.* 391.) "ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης" ——. Παραμυθεῖται τὸν θυμὸν, ὁμολογῶν ἡμαρτηκέναι· εἶτα κελεύει καὶ ἀπειλεῖ βασιλικῶς. Αὕτη οὖν ἡ τέχνη τίς ἐστι; —— Ταύτην τὴν τέχνην τίς ἐμιμήσατο, καὶ τίς ἐξηγήσατο; *Ibid. cap.* 9.

Ver.

Ἀντιβίοις ἐπέεσσιν· ἐγὼ δ' ἦρχον χαλεπαίνων.
Εἰ δέ ποτ' ἔς γε μίαν βουλεύσομεν, οὐκ ἔτ' ἔπειτα
Τρωσὶν ἀνάβλησις κακοῦ ἔσσεται, οὐδ' ἠβαιόν.
Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα·
Εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω,
Εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσιν,
Εὖ δέ τις ἅρματος ἀμφὶς ἰδὼν, πολέμοιο μεδέσθω·
Ὥς κε πανημέριοι στυγερῷ κρινώμεθ' ἄρηϊ.
Οὐ γὰρ παυσωλή γε μετέσσεται, οὐδ' ἠβαιὸν,
Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν.
Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσιν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης, περὶ δ' ἔγχεϊ χεῖρα καμεῖται·
Ἱδρώσει δέ τευ ἵππος, ἐΰξοον ἅρμα τιταίνων.
Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης ἐθέλοντα νοήσω
Μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, οὔ οἱ ἔπειτα

" Inter-se-adversantibus verbis: ego autem primus cœpi esse infensus.
" Sin autem unquam in unum consultabimus, non amplius posteà
" Trojanis dilatio mali erit, ne tantillum quidem.
" Nunc autem abite pransum, ut conferamus pugnam:
" Benè quidem quisque hastam acuat, benè & scutum paret,
" Benè verò quisque equis prandium det veloces-pedes-habentibus,
" Benè verò quisque currum undique explorans, bellum meditetur:
" Ut per totum diem horrendo cernamus Marte.
" Nulla enim cessatio posteà erit, ne tantillum quidem:
" Nisi nox veniens diremerit ardorem virorum.
" Sudabit quidem cujusque lorum circum pectora
" Scuti circumtegentis hominem, circum autem lanceam *quisq;* manum fatigabitur:
" Sudabit & cujusque equus, politum currum trahens.
" Quem autem ego seorsum à pugnâ volentem videro
" Manere apud naves recurvas, non ei postea

Ver. 381. Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα.]
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri; & pugnam sperate parati.
Æn. IX, 157.
"Breviùs & expressiùs *Homerus*;" Ut rectè annotavit *Macrobius*, *lib.* 7. *c.* 1.

Ver. 385. ——κρινώμεθ' ἄρηϊ.] De syllabâ α hîc productâ, infrà autem *ver.* 387 correptâ; vide suprà ad α', 309.

Ver. 386. Οὐ γὰρ παυσωλὴ——. Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα]
Continuo pugnas ineant, & prælia tentent,
Ni roseus fessos jam gurgite Phœbus Ibero
Tingat equos, noctemque die labente reducat.
Æn. XI. 912.

Ver. 388. Ἱδρώσει μέν τευ τελαμὼν ἀμφὶ στήθεσσι.] Numeris ipsis depingitur homo pondere laborans. Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 391. Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης] Leguntur apud *Aristotelem* hi versus, isto modo. Ἀναγκάζουσι γὰρ, *inquit*, οἱ κύριοι· ὥσπερ ὁ Ἕκτωρ,
Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης πτώσσοντα νοήσω,
Οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας.——
Ethic. lib. 3. c. 11.
Creditur memoriâ lapsum *Aristotelem*, *Hectori* hæc, quæ sunt *Agamemnonis*, tribuisse. Fortè tamen *Aristoteles* non hunc, sed alterum illum locum, quæ reverâ *Hectoris* sunt verba, citaverit; *Iliad.* ό, 348, Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε, *&c.* quæque deinceps sequuntur verba, à Librariis minùs peritis è loco alieno fuerint descripta. Aliàs enim *Aristoteles* hos versus rectè, ut *Agamemnonis*, adducit; Ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων, κακῶς μὲν ἀκούων, ἠνείχετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἐξελθόντων δὲ, καὶ κτεῖναι κύριος ἦν. Λέγει γοῦν,
Ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης——, οὔ οἱ
Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς·
Πὰρ γὰρ ἐμοὶ θάνατος.——
De Republ. lib. 3. *c.* 14.

Ver.

Ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ὡς ὅτε κῦμα
Ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσει Νότος ἐλθὼν
Προβλῆτι σκοπέλῳ· τὸν δ' οὔποτε κύματα λείπει,
Παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται.
Ἀνστάντες δ' ὀρέοντο, κεδασθέντες κατὰ νῆας,
Κάπνισσάν τε κατὰ κλισίας, καὶ δεῖπνον ἕλοντο·
Ἄλλος δ' ἄλλῳ ἔρεζε θεῶν αἰειγενετάων.
Εὐχόμενος θάνατόν γε φυγεῖν καὶ μῶλον ἄρηος.
Αὐτὰρ ὁ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Πίονα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι·
Κίκλησκεν δὲ γέροντας ἀριστῆας παναχαιῶν·
Νέστορα μὲν πρώτιστα, καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα,
Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴαντε δύω, καὶ Τυδέος υἱόν·
Ἕκτον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον.
Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·

" Possibile erit fugere canes alitesque.
Sic dixit: Argivi verò altùm clamabant, sicut quando fluctus
Ad littus altum, cùm *eum* admoverit Notus ingruens
Procurrenti scopulo; quem nunquam fluctus relinquunt,
Quibuslvis ventis *flantibus*, quando hinc vel illinc oriantur.
Surgentes autem ruebant, sparsi per naves,
Fumumque excitabant per tentoria, & prandium sumebant.
Alius autem alii sacrificabat deorum semper-existentium,
Orans *ut* mortem fugeret, & discrimen belli.
Atque *ipse* bovem sacrificavit rex virorum Agamemnon
Pinguem, quinquennem, præpotenti Saturnio:
Vocavitque Senes optimates omnium-Græcorum:
Nestorem quidem primùm, & Idomeneum regem,
Ac deinde Ajaces duos, & Tydei filium;
Sextum autem Ulyssem, Jovi consilio æqualem,
Spontaneus verò ei venit bello strenuus Menelaus:

Ver. 396. Προβλῆτι σκοπέλῳ.]
—*projectaque* saxa Pachyni.
Æn. III. 699.
Cæterùm pulcherrimus totus est hic locus, & insigne exemplum τῆς ἐν τῷ διηγεῖσθαι ἐξεργασίας. Videas eum fusè & enucleatè enarratum à *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, c. 10.

Ver. 399. Κάπνισσάν τε] Ità rectè omninò edidit *Barnesius.* Nam ἐκάπνισαν penultimam corripit. *Vulgg.* malè, Κάπνισάν τε. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 400. —ἔρεζε] *Al.* ἔρεξε. Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 401. ——θάνατόν γε] *Al.* θάνατόν τε.

Ver. 403. —Κρονίωνι.] De prosodiâ vocis, Κρονίονος & Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397 & 265.

Ver. 407. ——Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον] Quâ ratione & Διῒ, & μῆτιν, hîc ultimam producant; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 408. Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε] Ineptire hîc mihi videntur viri aliàs doctissimi, cùm molestè quærant, recténe an secùs fecerit *Menelaus*, quod ad cœnam venerit non vocatus. Poëta certè *amicitiam* inter fratres *fraternam*, hoc modo depingere voluit.

Ibid. ——βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος.] *Homerum* viros *fortissimos* hoc epitheto insignire solitum, docet *Athenæus*; καλοῦντα τῶν παλαιῶν τὸν πόλεμον βοήν. Indéque *Platonem* reprehendit, quòd, citato hoc ipso versu, τὸν Μενέλεων μαλθακὸν αἰχμητὴν, [*imbellem pugnatorem,*] ἄκλητον ἐλθόντα repræsentaverit. Confer *Platon. Convio. sub initio*; & *Athenæi lib.* 4. c. 26, 27.

Ver.

Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.
Βοῦν δὲ περιστήσαντο, καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
Τοῖσι δ' ἐπευχόμενος μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων,
Μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι, καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν,
Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν Πριάμοιο μέλαθρον
Αἰθαλόεν, πρῆσαι δὲ πυρὸς δηΐοιο θύρετρα·
Ἑκτόρεον δὲ χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐξαι,
Χαλκῷ ῥωγαλέον· πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα πώ οἱ ἐπεκραίαινε Κρονίων·
Ἀλλ' ὅγε δέκτο μὲν ἱρὰ, πόνον δ' ἀμέγαρτον ὄφελλεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὐ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες· ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν·
Καὶ τὰ μὲν ἂρ σχίζῃσιν ἀφύλλοισιν κατέκαιον·
Σπλάγχνα δ' ἄρ' ἀμπείραντες, ὑπείρεχον Ἡφαίστοιο.

Nôrat enim in animo fratrem, quomodo laboraret.
Bovem itaque circumsteterunt, & molas sustulerunt.
Inter hos autem orans dixit rex Agamemnon;
" Jupiter gloriosissime, maxime, atras-nubes-cogens, in æthere habitans,
" Ne prius sol occidat, & tenebræ adveniant,
" Quàm ego pronum dejecero Priami palatium
" Ardens, exussero que igni infesto portas:
" Hectoream verò loricam circa pectora discidero,
" Ferro ruptam; multique circa ipsum socii
" Proni in pulveribus mordicùs prehendant terram.
Sic dixit; nec dum ei annuebat Saturnius.
Verùm hic accepit quidem sacrificia, laborem verò magnum augebat.
Cæterùm postquam precati sunt, & molas projecerunt,
Cervicem retrò egerunt quidem primùm, & jugulârunt, & excoriârunt,
Femoraque exsecuerunt, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ipsis autem frusta cruda posuerunt.
Et hæc quidem lignis fissis sine foliis adurebant:
Viscera autem *verubus* fixa tenebant super ignem.

Ver. 409. Ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν, ὡς ἐπονεῖτο.] Sunt qui hunc Versum *suppositum* existiment; sed rationibus, ut mihi quidem videtur, minùs firmis: Neque enim μακρολόγος est, sed apertus & simplex. Porrò; alii voces istas, κατὰ θυμὸν, cum ἐπονεῖτο conjungunt, ut dicatur scilicet Agamemnon *animo cruciari*. Alii autem κατὰ θυμὸν cum ἤδεε conjungunt, ut dicatur Menelaus *animo intelligere* scilicet, quomodo Agamemnon *laboraret*, τουτέστιν ἐνήργει (ut ait *Eustathius*) περὶ θυσίαν. Quod & rectius videtur. Sic enim infrà, *ver.* 430, —ἐπεὶ παύσαντο πόνου.

Ver. 414. Πρίν με κατὰ πρηνὲς βαλέειν] *Quàm ego funditùs everterò.*

Ver. 418. Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.]

Corruit in vulnus ———— ;
Et terram hostilem moriens petit ore cruento. *Æn.* X, 488.
Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. *Æn.* XI, 418.
———— cruentam
Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat. *Ibid.* 669.

Ver. 422, *&c.*] Vide suprà ad ά, 459, *&c.*

Ver. 426. ——ἐμπείραντες.] Legebant Veterum nonnulli, ἀμπείραντες.

Ibid. ——ὑπείρεχον] Ex *Ionicis* istis, ὑπείρεχον,

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγαμέμνων,
Μηκέτι νῦν δήθ' αὖθι λεγώμεθα, μηδέ τι δηρὸν
Ἀμβαλλώμεθα ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίζει.
Ἀλλ' ἄγε, κήρυκες μὲν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Λαὸν κηρύσσοντες ἀγειρόντων κατὰ νῆας·
Ἡμεῖς δ' ἀθρόοι ὧδε κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
Ἴομεν, ὄφρα κε θᾶσσον ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὐτίκα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε,
Κηρύσσειν πόλεμόνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Οἱ δ' ἀμφ' Ἀτρείωνα διοτρεφέες βασιλῆες
Θῦνον κρίνοντες· μετὰ δὲ, γλαυκῶπις Ἀθήνη,

Tum postquàm femora exusta erant, & viscera gustârant,
In frusta parva utique conciderunt cætera, & verubus transfixerunt,
Assaveruntque scitè, detraxeruntque omnia.
Atque ubi cessârant ab opere, apparaverantque convivium,
Epulati sunt, nec quicquam animus indiguit epuli æqualis.
Porrò, postquam potûs & cibi appetentiam exemerant,
His loqui incipiebat Gerenius eques Nestor;
" Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Nè nunc diutiùs hîc tempus teramus, neque diù
" Differamus opus, quod deus in manus dabit.
" Sed age, præcones quidem Achivorum æreas-loricas-habentium
" Populum præconio congregent ad naves:
" Nos autem conferti ità per exercitum amplum Achivorum
" Eamus, ut ocyus cieamus acrem Martem.
Sic dixit: neque renuit rex virorum Agamemnon:
Statim præconibus argutis imperavit,
Convocare ad pugnam comantes Achivos.
Hi quidem convocârunt, illi autem congregati sunt valdè celeriter.
Qui porrò circum Atridem *erant* reges Jovis alumni,
Properabant *ordines* distinguentes: inter *eos* vero, cæsiis oculis Minerva,

ρχον, ὑπέροχος, & similibus, *Homero* usitatis; irrepsit in *Sophoclem* dialecto alienâ, & versu etiam contrucidato, vox ὑπείροχος. *Trachin. vers.* 1103,

Θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπείροχον βίαν.

Legendum necessariò, ὑπέροχον. (Quod & ipsum ore celerrimo pronuntiandum, ferè ac si scriptum fuisset ὑπροχὸν.) Anapæstus enim in pede quarto locum non habet, & apud *Tragicos* Scriptores licentia haud ferè est ulla. Vide autem infrà ad *ver.* 815.

Ver. 433. ——ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad α, 175.

Ver. 434. ——Ἀγαμέμνων.] *Al.* Ἀγάμεμνον.

Ver. 435. ——λεγώμεθα.] *Tempus colloquendo teramus:* Alii vertunt, *hîc accubemus.* Vide infrà ad *ver.* 515.

Ver. 446. ——κρίνοντες.] Vide suprà ad α, 309.

Ver.

Αἰγίδ' ἔχουσ' ἐρίτιμον, ἀγήραον, ἀθανάτην τε·
Τῆς ἑκατὸν θύσανοι παγχρύσεοι ἠερέθοντο,
Πάντες ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος δὲ ἕκαστος.
Σὺν τῇ παιφάσσουσα διέσσυτο λαὸν Ἀχαιῶν,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι· ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστου
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἠὲ νέεσθαι
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην,
Οὔρεος ἐν κορυφῆς· ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή·
Ὣς τῶν ἐρχομένων, ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο

Ægidem habens valde pretiosam, senii expertem, immortalémque:
Ex quâ centum fimbriæ totæ-aureæ suspensæ erant,
Omnes bene contextæ, centum-boum *nummorum* unaquæque:
Cum hâc impetum faciens percurrebat populum Achivorum,
Concitans ad eundum: robur autem excitavit uniuscujusque
In corde, ut indesinenter bellarent & pugnarent.
His itaque statim bellum dulcius factum est, quam redire
In navibus cavis, dilectam in patriam terram.
Velut ignis edax comburit immensam sylvam,
Montis in verticibus; proculque apparet splendor:
Sic his gradientibus, ab ære admirando

Ver. 447. —ἀθανάτην τε.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 448. Τῆς ἑκατὸν θύσανοι.] *Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ἀργῶς ἐν τοῖς ἔπεσι τὴν ἑκατονταθύσανον αἰγίδα τῷ Διῒ περιθεῖναι, ἀλλά τινι κρείττονι καὶ ἀπορρήτῳ λόγῳ τοῦτο αἰνίττεσθαι λέγων*, &c. *Julian. epist. ad Serapion. sub finem.*

Ibid. —ἠερέθοντο.] *Al.* ἠερέθονται. Atque utrovis modo, hoc quidem in loco, constabit temporum ratio.

Ver. 449. —ἐϋπλεκέες· ἑκατόμβοιος] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 451. Ὀτρύνουσ' ἰέναι· ἐν δὲ σθένος]

—animum viresque Latinis
Addidit, & stimulos acres sub pectore vertit. *Æn.* IX, 717.
—in prœlia sæva
Suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras. *Æn.* XI, 727.

Ver. 453. —ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ']

Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem
Sperabant; nunc arma volunt.— *Æn.* XII, 241.

Ver. 455. Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον]

—ignis,
Qui furtim pingui primùm sub cortice tectus
Robora comprendit, frondesque elapsus in altas
Ingentem cœlo sonitum dedit; inde secutus
Per ramos victor, perque alta cacumina regnat,
Et totum involvit flammis nemus, & ruit atram
Ad cœlum piceâ crassus caligine nubem. *Georgic.* II, 304.
In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit.— *Æn.* II, 304.
Collucent flammis.— *Æn.* V, 4.

Porrò, rectè hîc annotat *Domina Dacier*, Poëtam hoc in loco, interea dum tantus exercitus in ordinem collocatur, satis sibi *spatii* habere, ut *quinque continuis Similitudinibus* neque lectorem obruat, neque ullam ei molestiam creet. Pulchrè igitur & summo cum judicio, *Ignis* similitudine, (quod & notavit *Eustathius*,) *armorum* depingit *Fulgorem*, ver. 455: *Anserum Gruúmve* huc illuc gregatim *convolantium* motu, *militum* undique *convenientium* Incessus, ver. 459. *Foliorum* Florumque *multitudine*, militum *Numerum*, ver. 468: *Muscarum* circumvolitantium *murmure*, militum *ardorem* & *aviditatem pugnandi*, ver. 469: *Pastorumque* in gregibus suis *dispertiendis* scientiâ, militum *exercitationem*, *ordinem*, ac *disciplinam*. ver. 474.

Ibid. —ὕλην.] Vide infrà ad γ', 151.

Αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἷκε.
Τῶν δ', ὥς' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ,
Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καΰςρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
Ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι,
Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμών·
Ὣς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
Ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον· αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
Ἔσταν δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι
Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.

Fulgor undique collucens per aërem cœlum ascendit.
Horum porrò, ficut avium volatilium gentes multæ,
Anserum, vel gruum, vel cygnorum longa-colla-habentium,
Afio in prato, Cayftri circa fluenta,
Huc & illuc volitant exultantes alis,
Cum clangore aliorum ante alios confidentium, resonat autem & pratum:
Sic horum gentes multæ à navibus & tentoriis
In planitiem profundebantur Scamandriam: ac terra
Terribiliter resonabat fub pedibus ipforumque & equorum.
Steterunt autem in prato Scamandrio florido
Infiniti, quot folia & flores nafcuntur tempore-verno.

Ver. 459. ——πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ,
Χηνῶν ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καΰςρίου ἀμφὶ ῥέεθρα.]

Jam varias pelagi volucres, & quæ Afia circum
Dulcibus in ftagnis rimantur prata Cayftri.
Georgic. I, 383.

Ceu quondam nivei liquida inter nubila cycni
Cùm fefe è paftu referunt, & longo canoros
Dant per colla modos; fonat amnis, & Afia longè
Pulfa palus.——————*Æn.* VII, 699.

Ver. 461. Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι] Sive fcribatur Ἀσίῳ, ut fit nomen Adjectivum; five Ἀσίω, ut fit genitivus Subftantivi; perinde eft. Pratum certè dicit *Homerus* non *Afiaticum*, fed *Afium*, five *Afii*. Quod ignorâffe *Virgilium*, nefcio quo errore adducta credidit doctiffima *Domina Dacier*: Contrà planè, quàm res ipfa clamat. Nam in utroque locorum è *Virgilio* jam citatorum, vox [*Afius*,] ut rectè annotavit *Popius*, priorem producit; cùm *Afia*, quæ eft Terræ pars quarta, apud eundem corripiatur. Nec quicquam video, quominus id *Afium pratum* dicere potuerit *Virgilius*; quod à rege fcilicet *Afio*, vel *Afia*, nomen fuiffet adeptum.

Ver. 462. ——ἀγαλλόμεναι] *Al.* ἀγαλλόμενα. Quod perinde eft.

Ver. 464. ——νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.]

Rectè hîc reprehendit *Popius Scaligerum*; qui in hâc fimilitudine *Homero* id vitio verterat, quod exercitum in ordinem collocatum, cum avibus huc illuc nullo ordine circumvolitantibus minùs aptè comparâffet. At enim milites in ordinem collocatos, aliâ jam deinceps fimilitudine, *ver.* 474, 475, 476, defcribit. Hìc certè in loco milites adhuc incompofitos, è navibus tentoriifque effufos, atque accurrentes depingit.

Ver. 465. ——αὐτὰρ ὑπὸ χθὼν
Σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.]

Mirificâ hîc ὀνοματοποιΐα rem ipfam auribus exhibere videtur verborum fonitus. Idem præftitit *Virgilius* in ifto verfu, *Æn.* VIII, 596,

Quadrupedante putrem fonitu quatit ungula campum.

Vide infrà ad γ', 363.

Ver. 468. Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.]

Quàm multa in fylvis Autumni frigore primo
Lapfa cadunt folia.——*Æn.* VI, 309.

Barnefius ex *Luciano* citat,——γίγνεται ἦρι: Quod eft interpretamentum. *G. J. Voffius*, *Inftitut. Poëtic. lib.* 3, *c.* 3, citat ex *Tzetze*, vocabulo μυρίοι omiffo,

Ὅσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται εἴαρος ὥρῃ.

Qui eft verfus valdè inficetus.

Ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλὰ,
Αἵτε κατὰ σαθμὸν ποιμνήϊον ἠλάσκουσιν,
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει·
Τόσσοι ἐπὶ Τρώεσσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Ἐν πεδίῳ ἵςαντο, διαῤῥαῖσαι μεμαῶτες.
Τοὺς δ', ὥς' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες
Ῥεῖα διακρινέωσιν, ἐπεί κε νομῷ μιγέωσιν·
Ὣς τοὺς ἡγεμόνες διεκόσμεον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ὑσμίνηνδ' ἰέναι· μετὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, ςέρνον δὲ Ποσειδάωνι.
Ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων
Ταῦρος· ὁ γάρ τε βόεσσι μεταπρέπει ἀγρομένῃσι·
Τοῖον ἄρ' Ἀτρείδην θῆκε Ζεὺς ἤματι κείνῳ,
Ἐκπρεπέ' ἐν πολλοῖσι καὶ ἔξοχον ἡρώεσσιν.

Veluti muscarum frequentium gentes multæ,
Quæ per caulam pastoralem errant,
Tempore verno, quando lac vasa rigat:
Tot contra Trojanos comantes Achivi
In campo stabant, perdere *eos* vehementer cupientes.
Hos autem, ut greges magnos caprarum caprarii
Facilè distinguunt, postquam in pascuis commixti sunt:
Sic hos ductores *sui* in ordines redigebant huc & illuc,
Ut ad prælium irent: inter *eos* autem rex Agamemnon,
Oculis & capite similis Jovi gaudenti-fulmine,
Marti autem balteo, pectore autem Neptuno.
Velut bos in armento longè eximius existit inter omnes
Taurus; (hic enim boves inter excellit congregatas;)
Talem Atridem fecit Jupiter die illo,
Insignem inter multos; & eximium heroas.

Ver. 475. Ῥεῖα *διακρινέωσιν*] Pronuntiabatur *διακρίνωσιν*, siquidem de *Præsenti* accipiatur. Nam syllaba *κρι* in *Præsenti* corripi non potest. Vide suprà ad *ά*, 309.

Ver. 478. Ὄμματα *καὶ κεφαλὴν &c.*] Sublimem hanc descriptionem omninò sine causâ elevat *Plutarchus*: Ὅμηρος *μὲν γὰρ οὐ πρεπόντως οὐδὲ πιθανῶς τὸ* Ἀγαμέμνονος *κάλλος ἐκ τριῶν συνήρμοσεν εἰκόνων.* —— *Ἆρα οὐκ ἂν εἴποιμεν* [Ἀλέξανδρον] *ἔχειν φρόνημα μὲν τὸ* Κύρου, *σωφροσύνην δὲ τὴν* Ἀγησιλάου, *σύνεσιν δὲ τὴν* Θεμιςοκλέους, *ἐμπειρίαν δὲ τὴν Φιλίππου*; &c. Περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρετῆς, *λόγ. β.*

Ver. 479. *Ἄρεϊ δὲ ζώνην.*] *Τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ ὅπλα, ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ,* Ζώσασθαι. *Καὶ ἐν* Ὁμήρῳ *Ἄρει τὸν* Ἀγαμέμνονα *ποιήσαντα ἐοικέναι τὴν* Ζώνην, *τῶν* Ὅπλων *τὴν σκευὴν φασιν εἰκάζειν.* *Pausan. lib.* 9. *c.* 17. Sic infrà, *Iliad.* λ', *ver.* 15;
Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν.

Ver. 480. Ἠΰτε *βοῦς*] Ineptiunt planè, qui Poëtæ hîc illud vitio vertunt, quod, ordine minùs apto, humiliter ac demissè Agamemnonem, postquam *Jovi* ac *Marti* & *Neptuno* contulisset, cum *Bove* deinceps statim comparet. Etenim priori similitudine *Virum* ipsum depingit, *consilio* & *virtute* eximium: Posteriori, *actionem* solummodò atque *eminentiam præeuntis* exercitui *Ductoris.*

Ibid. —— *μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων Ταῦρος.*]
Viribus editior cædebat, ut in grege Taurus.
Horat. Sermon. lib. 1. *Eclog.* 3. *ver.* 110.
—— & toto vertice suprà est.
Æn. VII, 784.

Ver. 481. —— *ἀγρομένῃσι*] *MS Barocc. Oxon.* *ἀγρομένοισι.* "*Rectè* (inquit Barnesius) *ut patet ex præcedenti versu.*" Atqui nihil impedit istud *πάντων*, quominùs *ἀγρομένῃσι* vera sit Lectio.

 Ver.

Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι·
Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα,
Ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν·
Οἵτινες ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν·
Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη·
Εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο
Θυγατέρες, μνησαίαθ' ὅσοι ὑπὸ Ἴλιον ἦλθον·
Ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νῆάς τε προπάσας.

ΒΟιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον,
Ἀρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τε, Κλονίος τε·

Dicite nunc mihi, Musæ, cœlestes domos tenentes,
(Vos enim deæ estis, adestisque, scitisque omnia;
Nos verò famam solùm audimus, neque quicquam scimus:)
Qui duces Danaorum & Principes fuerint.
Multitudinem autem *militum* non ego dixero, neque nominavero,
Nè si mihi decem quidem linguæ, decémque ora sint,
Vox autem frangi-nescia, æreúmque mihi cor insit;
Nisi cœlestes Musæ, Jovis Ægiochi
Filiæ, commemorent quot sub Ilium venerint.
Principes utique navium dicam, navesque universas.

BOeötiis quidem Peneleus & Leïtus imperabant,
Arcesilausque, Prothoenorque, Cloniusque:

Ver. 484. *&c.* Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι. ——οὐδέ τι ἴδμεν.]

Pandite nunc Helicona, Deæ, cantusque, movete:
Qui bello exciti reges, quæ quemque secutæ
Complerint campos acies.——
Et meministis enim, Divæ, & memorare potestis:
Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
Æn. VII, 641.

Pulcherrima *utrinsque Poëtæ* in *utroque Sermone* elocutio. *Scaliger, Poëtic. lib.* 5. *c.* 3, multò *magnificentiorem* toto hoc in loco esse *Virgilium* contendit: *Macrobius* è contrario, in isto versu,

Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστε τε πάντα,
Et meministis enim, Divæ, & memorare potestis,

multò *graciliorem* Homero Virgilium existimat, *lib.* 5. *cap.* 13.

Ver. 488. Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.]

"*Ferream vocem illam*" (inquit *Scaliger*, Poëtic. lib. 5. c. 3,) "*noluit* Virgilius in "suo Catalogo *optare, sed ad rem potiùs atrocem transtulit, de tartareis suppliciis:*"

Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox, omnes scelerum comprendere formas,
Omnia pœnarum percurrere nomina possim. *Æn.* VI, 625.

Atque hâc equidem in parte cum *Scaligero* censeo, summo cum judicio id a *Virgilio* factum, ut sublimem istam dicendi rationem alio transtulerit; ad rem videlicet, quæ & ad numeros esset major, & ad dicendum aliquid haberet atrocitatis. Alibi tamen & ipse, etiam in re *tenuiori*, eâdem fere loquendi utitur ratione:

Non ego cuncta meis amplecti versibus opto;
Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
Ferrea vox.———— *Georgic.* II, 42.

Ver. 490. ——χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.] Enuntiabatur χαλκοῦν; quomodò & *scribi* deinceps cœptum est.

Ver. 492. Θυγατέρες.] Vide suprà ad *α*, 398.

Ver. 494. Βοιωτῶν μὲν, &c.]

In

Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε, πολύκνημόν τ' Ἐτεωνὸν,
Θέσπειαν, Γραῖάν τε, καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν·
Οἵ τ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἐρυθράς,
Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ' Ὕλην, καὶ Πετεῶνα,

Quique Hyrien colebant, & Aulidem petrosam,
Schœnúmque, Scolúmque, jugosámque Eteonum,
Thespiam, Græamque, & spatiosam Mycalessum:
Quique circum Harma habitabant, & Ilesium, & Erythras,
Quique Eleona tenebant, & Hylen, & Peteona,

In hoc Catalogo, seculorum id omnium laudem in primis meruit, quod *seriem Geographicam*, ab ipso etiam *Virgilio* neglectam, sequutus sit *Homerus*. Τὸ δ' ὅλον οὐκ εὖ, τὸ τὴν Ὁμήρου ποίησιν εἰς ἓν συνάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, εἴς τε τἄλλα, καὶ εἰς —— τὰ τῆς Γεωγραφίας καὶ μηδὲν αὐτῷ πρεσβεῖον ἀπονέμειν. Καὶ γὰρ —— —— παραβαλόντα τὴν Ὁμήρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμέλειαν, ῥᾴδιον εἶναι εἰδέναι —— τὴν διαφοράν. Ὅπου γὰρ χρεία τάξεως, οὗ μέμνηται τόπου, φυλάττει τὴν τάξιν, ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄπωθεν. —— Καὶ ἐν τῷ Καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις οὐκ ἐφεξῆς λέγει· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον· τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς· —— Κἂν τοῖς κλίμασι δὲ, κἂν τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθὲς τὸ περὶ τὴν Γεωγραφίαν Ὅμηρος. *Strab. Geograph. lib.* 1. "Ubi vero enumerantur auxilia, quem Græci *Catalogum* vocant, —— *Homerus* prætermissis *Athenis* ac *Lacedæmone*, vel ipsis *Mycenis*, unde erat *Rector* exercitûs; *Bœotiam* in catalogi sui capite locavit, non ob loci aliquam dignitatem, sed notissimum promontorium ad exordium sibi enumerationis elegit. Unde progrediens, modò mediterranea, modò maritima, juncta describit. Inde rursus ad utrumque situm cohærentium locorum, disciplina describentis, velut iter agentis, accedit. Nec ullo saltu cohærentiam regionum in libro suo hiare permittit: Sed obviandi more procedens, redit unde digressus est; & ita finitur quicquid enumeratio ejus amplectitur. Contrà *Virgilius* nullum in commemorandis regionibus ordinem servat, sed locorum seriem saltibus lacerat. —— Sed nec in catalogo auxiliorum *Turni*, si velis situm locorum mente percurrere, invenies illum continentiam regionum secutum." *Macrob. Lib.* 5, *cap.* 15.

Deinde; "Homerus *Omnes*, quos in *catalogo* numerat, etiam *pugnantes* vel prosperâ vel sinistrâ sorte commemorat. Et cùm vult dicere occisos, quos catalogo non inseruit; non Hominis, sed Multitudinis nomen inducit; —— nulli certum nomen facilè extra catalogum vel addens in acie, vel detrahens. Sed *Maro* noster, anxietatem hujus observationis omisit. Nam & in catalogo nominatos præterit in Bello, & alios nominat ante non dictos." *Ibid.*

Denique; cùm (quod *Homero* plerique vitio verterunt,) istud, μάλιστα τοὺς ἴσοντο, in hoc catalogo totidem verbis *sæpiùs repetitum* legatur: Quamvis *Virgilio* majori quidem in laude posita sit incredibilis illa sententiarum varietas, quâ res vel maximè vulgares etiam ornatè distinxerit; suo tamen in loco neque *hæc ipsa repetitio* arte caret, neque enumerationis simplicitatem in narrando dedecuit. Est enim hoc ex eorum genere, quæ ideò simplicissimè & sine ornatu dici convenit, ut raptim ac velut in transitu legendi percurrantur. Vide suprà ad ά, 84. Quamobrem, ut rectè observavit *Macrobius*, "mera nomina relaturus, non incurvavit se, neque minutè torsit deducendo stylum per singulorum varietates; sed stat in consuetudine percensentium, tanquam per aciem dispositos enumerans." *Lib.* 5. *cap.* 15.

Ver. 496. Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο.] Εἴ τις ἔροιτο ὁντινοῦν τῶν Ποιητῶν ἢ Ῥητόρων, τίνα σεμνότητα ἢ καλλιλογίαν ταῦτα ἔχει τὰ ὀνόματα, ἃ ταῖς Βοιωτίαις κεῖται πόλεσιν, Ὑρία καὶ Μυκαλησσὸς, —— καὶ τἄλλα ἑξῆς, ὧν ὁ ποιητὴς μέμνηται· οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν οὐδ' ὁντινοῦν ἔχοι. Ἀλλ' οὕτως αὐτὰ καλῶς Ἐκεῖνος συνύφανεν, καὶ παραπληρώμασιν εὐφώνοις διείληφεν, ὥστε μεγαλοπρεπέστατα φαίνεσθαι τούτων ὀνόματα. Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, §. 16.

Ver. 497. Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε.] Πολλάκις μέντοι τεθέντες πως ἐφεξῆς σύνδεσμοι, καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιοῦσιν. Ὡς παρ' Ὁμήρῳ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων τὰ ὀνόματα εὐτελῆ ὄντα καὶ μικρὰ, ὄγκον τινὰ ἔχει καὶ μέγεθος διὰ τοὺς Συνδέσμους ἐφεξῆς τοσούτους τεθέντας· Οἷον ἐν τῷ, "Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε," ——, Demetr. Phaler. περὶ ἑρμηνείας, §. 54.

Ver. 500. Οἵ τ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ'] Quâ ratione vox εἶχον hîc ultimam producat; & similiter ἔχον, *ver.* 504; & πολυστάφυλον, *ver.* 507; vide suprà ad ά, 51.

Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ', ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας, Εὔτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην·
Οἵ τε Κορώνειαν, καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον,
Οἵ τε Πλάταιαν ἔχον, ἠδ' οἳ Γλίσαντ' ἐνέμοντο,
Οἵ θ' Ὑποθήβας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ὄγχηστόν θ', ἱερὸν Ποσιδήϊον, ἀγλαὸν ἄλσος.
Οἵ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἵ τε Μίδειαν,
Νίσαν τε ζαθέην, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν·
Τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον.
Οἳ δ' Ἀσπληδόνα ναῖον, ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον·
Τῶν ἦρχ' Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος, υἷες Ἄρηος,
Οὓς τέκεν Ἀστυόχη, δόμῳ Ἄκτορος Ἀζείδαο,
Παρθένος αἰδοίη, ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα,
Ἄρηϊ κρατερῷ· ὁ δέ οἱ παρελέξατο λάθρῃ·
Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Αὐτὰρ Φωκήων Σχεδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο·

Ocaleam, Medeonaque benè ædificatam urbem,
Copas, Eutresinque, columbisque abundantem Thisben:
Quique Coroneam, & herbosam Haliartum,
Quique Platæam tenebant, & qui Glissanta incolebant,
Quique Hypothebas habitabant, bene-ædificatam urbem,
Onchestumque, sacrum Neptunium, pulchrum lucum;
Quique uvis abundantem Arnen habitabant, quique Mideam,
Nissamque eximiam, Anthedonáque ultimam;
Horum quidem quinquaginta naves ibant, in quarum unamquamque
Juvenes Bœotii centum & viginti conscenderant.
Qui verò Aspledona habitabant, & Orchomenum Minyeum,
His imperabat Ascalaphus & Ialmenus, filii Martis,
Quos peperit Astyoche, *in* domo Actoris Azidæ,
Virgo verecunda, superiorem partem domûs cum ascendisset,
Marti forti: hic autem ipsi accubuit furtim.
Horum autem triginta cavæ naves ibant ordine.
Porrò, Phocensibus Schedius & Epistrophus imperabant,
Filii Iphiti magnanimi Naubolidæ:

Ver. 506. —— *ἱερὸν Ποσιδήϊον.*] Ita edidit *Barnesius.* Vulgò, Ποσειδήϊον. Quod ferri non potest. Vir doctissimus *Henr. Stephanus*, nimis modestè; "*Vix ausim* (inquit) "*ποσιδήϊον scribere.*" Vide *Odyss.* ζ', 266; ubi vulgati habent, Ποσιδήϊον.

Ver. 513. Οὓς τέκεν Ἀστυόχη, —— λάθρῃ.] Ita *Virgilius:*

—— Quem Rhea sacerdos
Furtivum partu sub luminis edidit auras.
Æn. VII, 659.
Mæonio regi quem serva Lycimnia *furtim*
Sustulerat. —————— *Æn.* IX, 546.

Ver. 515. —— *παρελέξατο.*] Cùm istud *παρελέξατο* possit ex æquo esse vel *παρελέγσατο*, vel *παρελέκσατο*, vel *παρελέχσατο*; (vide suprà ad *ver.* 267;) equidem vix me contineo, quin, quâ analogiâ factum sit *λόγος, λέλογα*, ex *λέγομαι*; eâdem factum credam *λέχος, λόχος, λέλοχα*, non ex *λέγομαι*, sed ex *insitato λέχομαι*. Judicet Lector eruditus.

Ver. 518. Υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου.] Ἴφιτος alibi secundam corripit, *μεγαθύμου* Ἰφίτου *υἱόν, Iliad.* ρ', 306. Item, Ἴφιτος Εὐρυτίδης —— *Odyss.* φ, 14 & 37. Et, Ἴφιτος αὖθ' *ἵππους* —— *ibid. ver.* 22. Utrùm igitur hoc nomen, diversis in urbibus, diversam haberet pronuntiandi rationem; an hoc in loco ità

Οἳ Κυπάρισσον ἔχον, Πυθῶνά τε πετρήεσσαν,
Κρίσσαν τε ζαθέην, καὶ Δαυλίδα, καὶ Πανοπῆα,
Οἵ τ' Ἀνεμώρειαν, καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισσὸν δῖον ἔναιον,
Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο·
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἱ μὲν Φωκήων στίχας ἵστασαν ἀμφιέποντες,
Βοιωτῶν δ' ἔμπλην ἐπ' ἀριστερὰ θωρήσσοντο.
Λοκρῶν δ' ἡγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας,
Μείων, οὔτι τόσος γε, ὅσος Τελαμώνιος Αἴας,
Ἀλλὰ πολὺ μείων· ὀλίγος μὲν ἔην, λινοθώρηξ,
Ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς.
Οἳ Κῦνόν τ' ἐνέμοντ', Ὀπόεντά τε, Καλλίαρόν τε.
Βῆσσάν τε, Σκάρφην τε, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,

Qui Cypariffum tenebant, Pythonaque petrofam,
Criffamque eximiam, & Daulida, & Panopea,
Quique Anemoriam, & Hyampolin circumhabitabant,
Quique apud fluvium Cephiffum nobilem habitabant,
Quique Lilæam tenebant, fontem ad Cephiffi:
Hos autem fimul quadraginta nigræ naves fequebantur.
Hi quidem Phocenfium ordines conftituebant circumeuntes;
Bœotios autem prope, ad lævam armabantur.
Locrenfibus autem erat dux, Oïlei *filius*, velox Ajax,
(Minor, nequaquam tantus, quantus Telamonius Ajax,
Sed multo minor: Parvus quidem erat, lineum thoracem geftans,
Haftæ autem peritiâ eximius erat *inter* omnes Græcos & Achivos.)
Qui Cynumque colebant, Opoentáque, Calliarúmque,
Beffánque, Scarphenque, & Augias amœnas,

ità legeretur, ac fi fcriptum effet Ἰφίτου, non conftat. Nam de Profodiæ in nominibus propriis *analogiâ* judicium ferre, difficillimum eft. Certè quod affert *Euftathius*, [τὸ Ἴφιτος ἐνταῦθα, διὰ Μέτρον, ἐξέτεινε τὴν μέσην συλλαβὴν,] planè *nihili* eft. Facillimè enim innumeris modis ita variari potuit verfus, ut vox [Ἰφίτου] fecundam corriperet.

Ver. 525. ——ἵστασαν] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 528, 529, 530. Μείων,——Ἀχαιούς.] Veterum nonnulli tres iftos verfus repudiârunt. *Primò*, inquit Scholiaftes, ὅτι οὐκ ἦν μικρότερος ὁ Οἰλέως Αἴας τοῦ Τελαμῶνος· φησὶ γὰρ ἐν ἑτέροις τῆς ποιήσεως——" ἶσον θυμὸν " ἔχοντε." *Secundò*, ὅτι οὐκ οἶδεν λινοῖς θώραξι χρωμένους τοὺς Ἕλληνας ὁ ποιητής. *Tertiò*, ψεῦδος καὶ τό. Ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας. Verùm hæ omnes rationes, admodùm funt futiles. *Primò* enim, iftud, ἶσον θυμὸν ἔχοντε, nihil impedit quominus *Staturâ* fuerit Alter Altero minor. *Secundò*; Quamvis Græcos *in univerfum* appellet Poëta χαλκοχίτωνας, tamen nihil intercedit quominus *Ajax ifte* fuerit λινοθώρηξ, quemadmodum *Adraftus* & *Amphius* inter Trojanos, *infrà*, *ver.* 830. Præcipuè cùm &, notante Scholiafte, οἱ τοξόται λινοῦς θώρακας φοροῦσιν. *Tertiò*; Iftud, ἐγχείῃ δ' ἐκέκαστο πανέλληνας, non neceffariò indicat, hunc planè & omninò Omnibus fuperiorem fuiffe, fed Haftæ mittendæ peritiâ inter Omnes eximium: Certè Scholiaftes in *Thucydidem*, *lib.* 1. *fub initio*, videtur legiffe, ——ἐκέκαστο ἀν' Ἕλληνας καὶ Ἀχαιούς. Multo majoris momenti eft, quod ex *Zenodoto* affert *Euftathius*: Οὐ λέγει, φησιν, Ἕλληνας ὁ Ποιητής· ἀλλ' Ἀργείους, Δαναούς, Ἀχαιούς· διότι οὐδὲ Ἑλλάδα φησὶν τὴν οἰκουμένην ὑπὸ Ἑλλήνων χώραν, ἀλλὰ μίαν τινὰ πόλιν Θετταλικὴν, καὶ τοὺς ἐντεῦθεν Ἕλληνας. Et ex *Thucydide Barnefius*: Ὅμηρος οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν Ἕλληνας, οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν. Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. *Lib.* 1. *fub initio*. Hæc quantum habeant ponderis, judicet Lector eruditus.

Ver. 529. Ἀλλὰ πολὺ μείων.] Vide fuprà ad α', 51.

Ver.

Τάρφην τε, Θρόνιόν τε, Βοαγρίε ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο
Λοκρῶν, οἳ ναίεσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης.
Οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ', Εἰρέτριάν τε, πολυστάφυλον θ' Ἱστίαιαν,

Tarphénque, Throniumque, Boagrii circa fluenta:
Hunc autem simul quadriginta nigræ naves sequebantur
Locrensium, qui habitant ultra sacram Eubœam.
Qui autem Eubœam tenebant, robur spirantes Abantes,
Chalcidaque, Eretriamque, abundantemque uvis Histiæam,

Ver. 537. ——πολυστάφυλον θ' Ἱστίαιαν.] Fuerunt qui legerent, Ἰτίαιαν. Sed nihil opus. Nihil enim usitatius, quam syllabam Vocali *brevi* constantem, sequentibus duabus consonantibus à quibus syllaba inchoari possit, corripi. Ut Αἰγύπτιας, Ἠλέκτρύωνος, ἀτρακτυλίδες, ἄγρυπνος. ῥυθμός, πυκνά, τρύχνα, ὄκνηρόν, δάφνην. ἀριθμηται, μάστιον, κάπνους, δάκνει, ἴχνος, τέκνον. τέκμαρ, δυσέκμαρτον, κύκνος. ἀκνοῦμαι. σταθμός, προσπίτνω δράχμη, ἀκμή. ἐρέτμος, τέχνη, πότμος, ὕπνος, λύχνος, λέκτρον, &c. *Iliad.* ί, 382. *Odyss.* δ', 83, 127, 229; ξ, 263, 286. *Hesiod.* Ἀσπ. 3, 16, 35, 82, 86. *Theocrit.* 4, 52. 24, 104. 26, 23, 22, 126. 10, 37. 24, 35. 1, 113. 14, 48. *Euripid. Phœniss.* 419. *Hippolyt.* 954. *Sophocl. Philoctet.* 1351. Et *passim.* Notandum tamen, in Poëmate *Epico*, ubi oratio grandis & sublimis esse debet, & à sermone vulgari quàm maximè distare; hujusmodi syllabas multò rariùs *correptas* occurrere, quàm apud alios Poëtas.

Similiter apud Latinos, *Quintilianus* docet, "*Agrestem*," syllabam mediam corripere, nisi quatenùs propter positionem produci potest. *Lib.* 4. *c.* 2. Item *Gellius*, vocem "*dictito*" primam corripere; &, "*quiesco*," apud nonnullos, corripere secundam. *Lib.* 9, *c.* 6; & *Lib.* 6, *c.* 15. Quin & apud *Comicos* scriptores. (qui celerem loquendi rationem vulgò in sermonis consuetudine usitatam exhibent;) "*iste, istic,*" "*istuc,*" & similia, syllabam priorem persæpè corripiunt.

Quinimò &, quod magis mirandum, vocalem *brevem* observârunt veteres, sequentibus etiam istiusmodi consonantibus duabus, à quibus syllaba inchoari non possit; tamen raptim enuntiari, & (ut ex scriptoribus Comicis liquet) nonnunquam syllabam efficere correptam. "Indoctus" *dicimus, brevi primâ literâ*; "insanus" *productâ*; "inhu-" "manus" *brevi*, "infelix" *longâ*. *Et, nè multis: Quibus in verbis ea primæ literæ sunt, quæ in* "Sapiente" *atque* "Felice," *producè dicuntur; in cæteris verò omnibus breviter.* Cicero apud Gellium, *lib.* 2. *cap.* 17.

Cæterum hæc omnia (ut dixi) ita sunt intelligenda, si Vocalis sit *brevis*. Nam quibus in syllabis *Vocalis* naturâ sit *Longa*, (nisi si fortè *Comicorum* excipiendæ erunt *festivitates* nonnullæ, quæ non sunt hujus loci;) hæ ut corriperentur syllabæ, si vel una sequatur Consonans, (ut *arāre, simulāre*; τῑμη, νῑκη, ψῡχή; μαρτῡρομαι, χρῑομαι, in *præsentibus* scilicet & *imperfectis*;) multò magis si binæ sequantur Consonantes, (ut arātrum, simulāchrum, ἰᾱτρός, θέᾱτρον & *similia*,) Hæ, inquam, syllabæ ut corriperentur, nullâ unquam licuit Licentiâ.

Pessimè igitur Vir doctissimus, *Phil. Labbeus*, (Dialect. Ling. Græc. cap. 9, §. 2.) "*Vocales* LONGÆ (inquit) *corripi possunt*" "*in Carmine, per solam Systolam puramque*" "*Licentiam*; *cùm palam & apertè* LON-" "GA *breviatur*; *ut secunda in* λιγύφθογγος." Pessimè (inquam) hallucinatus est Vir doctissimus. Non enim *Longa* est Vocalis ista, sed *Brevis*; ut liquet in vocibus, λιγὺς, λιγύφωνος, *Odyss.* γ', 176; *Iliad.* τ', 350. Et quòd λιγύφθογγος secundam nonnunquam producat, *positioni soli* debetur; sicuti *tenebræ, volucris*, & similia, apud Latinos.

Denique hinc intelligi potest, quâ ratione de sententiâ istâ *Demosthenis*, [Τοῦτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν ὥσπερ νέφος,] dixerit *Longinus*, §. 38, Ὅλον τε γὰρ ἐπὶ τῶν δακτυλικῶν εἴρηται ῥυθμῶν. Rectè enim dispertitis syllabis, [Τοῦτο τὸ | ψήφισμα | τὸν τότε | τῇ πόλει | περιστάν | τα κίνδυ | νον παρελ | θεῖν ἐπό. | ησεν ὥς | περ νέφος,] liquet totam sententiam ex *Dactylis* constare *septem*, *Anapæstis* (qui & ipsi sunt ῥυθμοὶ dactylici) *Duobus* & *Cretico* (qui & ipse generis est dactylici,) *uno* tantùm. Nempe ψήφισμα dactylus est, ut liquet ex futuro ψηφίσω. Τῇ πόλει, pro dactylo haberi potest; quia diphthongus ει ex Vocalibus brevibus composita, quasi *Positione solâ* (quæ in *oratione prosaicâ* raptim pronuntianti quodammodò evanescit) producitur. Τὰ κίνδυ, *Anapæstus est*: Nam syllaba *δυ* producitur, & κιν (*positione tantùm* longa) pronuntiabatur correpta.—— Νον παρελ, Dactylus est, quomodo suprà est explicatum. Et, θεῖν ἐπο, Dactylus est prop-

Κήρινθόν τ' ἔφαλον, Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
Οἵ τε Κάρυστον ἔχον, ἠδ' οἳ Στύρα ναιετάασκον·
Τῶνδ' αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ, ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο θοοί, ὄπιθεν κομόωντες,
Αἰχμηταί, μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι
Θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Δῆμον Ἐρεχθῆος, μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
Θρέψε, Διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα,
Κὰδ δ' ἐν Ἀθήνῃς' εἷσεν ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ·
Ἐνθάδε μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται

Cerinthumque maritimam, Diique altam urbem,
Quique Carystum tenebant, & qui Styra habitabant:
Horum utique dux erat Elephenor, ramus Martis,
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Hunc autem simul Abantes sequebantur veloces, occipite comantes,
Bellatores, docti porrectis hastis fraxineis
Thoraces disrumpere hostium circa pectora:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Qui porro Athenas tenebant, bene-ædificatam urbem,
Civitatem Erechthei magnanimi, quem olim Minerva
Nutrivit, Jovis filia, (peperit verò alma Tellus,)
Et Athenis collocavit, suo in pingui templo:
Illic ipsam tauris & agnis placant

ter sequentem Vocalem. Et, νιν ὡς, *Unicus* est *Creticus* sive *Amphimacer*.

Ver. 539. ——ναιετάασκον.] Non à verbo ναιεταάσκω; quod nullum est, ut rectè annotavit Scholiastes: Sed à ναιετάω.

Ver. 543. ——μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι.] Οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται, καὶ ἀκοντισταί· οἱ δ' ἀγχέμαχοι, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῷ χρώμενοι. Διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις ——καὶ γὰρ συςάδην χρώμεθα, καὶ κοντοβολοῦντες.——Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν ςαδίαν, ἣ καὶ συςάδην λέγεται, καὶ ἐκ χειρός. Δόρασι δὲ χρῶνται τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς φησιν ὁ ποιητής, "Αἰχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι" *Strab. lib.* 10. Alii legunt ὀρεκτῇσιν Sed perinde est: Vide suprà ad *ά*, 51. De voce, μεμαῶτες, vide infrà ad *ver.* 818.

Ver. 544. ——δηΐων] Veteres, ut testatur *Eustathius*, legebant δήων.

Ver. 545. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 546. Οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.] Quàm absurdi sint, qui Ἀθήνας hîc in genitivo, semidoricè scilicet, ab *Homero* positum esse posse existimârint; videas in *Actis Erudit. Lipsiens. ad Jun.* 1712. *pag.* 311.

Ver. 547. Δῆμον Ἐρεχθῆος.] Δῆμος, hoc in loco, idem ferè est quod latinè *Civitas*. Quo de vocabulo *Gellius*, ex *Verrio Flacco*; (lib. 18. c. 7,) "*civitatem* dici & pro *loco*, "& pro *oppido*, & pro *jure* quoque *omnium*, "& pro *hominum multitudine*." Inter Recentiores itidem Vir doctissimus *Joan. Davisius*, in *Curis secundis* ad *Cæsaris lib.* 3, 13, *de Bello Civili*, *pag.* 474, (citatis verbis istis ex *lib.* 3 20. [*al.* 21,] *de Bello Gallico*; "*Tolosâ, Carcasone, & Narbone, quæ* "*sunt Civitates Galliæ Provinciæ finitimæ*;") *Per Civitates*, inquit, *necessariò denotantur Urbes*. Reprehenditque quæ nos alicubi de vocabulorum istorum usu *Cæsareano* annotâramus. Atqui *Tolosa, Carcaso, & Narbo*, quidni tam & *civitates* esse potuerant, quàm *Urbes*? Certè, quod & è *lib.* 1, *c.* 22, [*al.* 21,] *de Bello civili* affert, "*ex civitate* ex-"pulsos;" significat, non ex *Urbe* modò, sed & ex *civitate* expulsos. Quodque ibidem *lib.* 1, *c.* 1, dicitur, *Referunt Consules de Rep.* "*In Civitate*;" & ipse a Librario arbitratur insertum.

Ver. 548. ——τέκε δὲ ζείδωρος Ἄρουρα.] Erat nimirùm αὐτόχθων, non Advena.

Ver. 549.—ἐνὶ πίονι νηῷ.] Vide suprà ad *ά*, 40.

Ver. 550. Ἐνθάδε μιν ——— ἱλάονται.]

Αὐτον,

Κοῦροι Ἀθηναίων, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ', υἱὸς Πετεῶο, Μενεσθεύς.
Τῷ δ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνὴρ,
Κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας·
Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν·
Τῷ δ' ἅμα πεντήκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.
Οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον, Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην, Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,

Filii Athenienſium, circumvolutis annis:
His utique præerat filius Petei Meneſtheus.
Huic haud quiſquam ſimilis inter terreſtres fuit vir,
In inſtruendis equis & viris ſcutatis:
Neſtor ſolus contendebat; hic enim ætate grandior erat:
Hunc autem ſimul quinquaginta nigræ naves ſequebantur.
Ajax autem ex Salamine ducebat duodecim naves,
Conſtituitque ducens, ubi Athenienſium ſtabant phalanges.
Qui autem Argoſque tenebant, Tirynthåque bene-munitam,
Hermionem, Aſinémque, profundum ſinum habentes,

Αὐτὸν, τὸν Ἐρεχθέα· *Schol.* Quod eſt mirum valdé. *Euſtathius*, τὴν Ἀθηνᾶν ἱλάσκονται. Cæterùm Alii hîc, pro ἐνθάδε, legunt ἔνθα δέ.

Ver. 551. ——περιτελλομένων ἐνιαυτῶν] Κατὰ πενταετηρίδα. *Euſtath.*

——volventibus annis. *Æn.* I, 238.

Ver. 553. Τῷ δ' οὔπως τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνήρ.]

——quo non præſtantior alter,
Ære ciere viros.—— *Æn.* VI, 164.

Cæterùm Alii hîc legunt, ἔπω. Item Alii, ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν, &, ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνήρ. Quæ omnia eòdem redeunt.

Ver. 556. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide ſuprà ad *ver.* 494.

Ver. 558. Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.] Refert *Demoſthenes*, cùm *Salamis* ab *Athenienſibus* deſciviſſet, *Solonem*, compoſitis (etiam cum capitis ſui periculo) *elegiacis* verſibus, populares ſuos commoviſſe vehementer, &, ut provincia iſta reciperetur, effeciſſe. Ἐκεῖνος μὲν γε, ἀφεστηκυίας Σαλαμῖνος Ἀθηναίων, καὶ θάνατον ζημίαν ψηφισαμένων ἄν τις εἴπη κομίζεσθαι· τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς ἐλεγεῖα ποιήσας ᾖδε· καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν. *De falſâ legatione, pag.* 332. *edit. Francofurt.* 1604. Alii Scriptores ferè omnes, *Homeri* inſuper auctoritate uſum *Solonem* teſtantur; citatis duobus hiſce verſibus, Αἴας δ' ἐκ &c.

Ἀθηναῖοι Ὁμήρῳ μάρτυρι ἐχρήσαντο περὶ Σαλαμῖνος.
Ariſtot. Rhetor. lib. 1. *cap. ult.*

Ἔνιοι δέ φασι καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν [Σόλωνα] εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου (μετὰ τὸν, "Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας") Στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. *Laërt.* in vitâ *Solonis.* Quem locum Latinus Interpres, quoniam παρενθέσεως ſigna adjecta non eſſent, minimè intellexit. Verba *Laërtii* aliter emendant *Iſ. Caſaubonus* & *Menagius*, ex conjecturâ: Sed ſententia eadem eſt.

Καὶ νῦν μὲν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον. Τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἔρις περὶ αὐτῆς· καί φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον, οἱ δὲ Σόλωνα παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ ——Στῆσε δ' ἄγων, &c. *Strabo, lib.* 9. Addit idem Scriptor, *Megareos* è contrario, verſus *Homeri* iſto modo legiſſe;

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἔκ τε Πολίχνης,
Ἔκ τ' Αἰγειρούσσης, Νισαίης τε Τριπόδων τε.

ἅ ἐστι χωρία Μεγαρικά. *Ibid.*

"Neque eſt ignobile exemplum, *Megareos* ab *Athenienſibus*, cùm de *Salamine* contenderent, victos *Homeri* verſu; qui tamen ipſe non in omni editione reperitur, ſignificans *Ajacem* naves ſuas *Athenienſibus* junxiſſe." *Quintilian. lib.* 5. *c.* 11.

Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῷ Σόλωνι συναγωνίσασθαι λέγουσι τὴν Ὁμήρου δόξαν· ἐμβαλόντα γὰρ αὐτὸν ἔπος εἰς νεῶν κατάλογον, &c.——Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι, *&c.* Plutarch. in vitâ *Solonis.*

Eadem videas apud *Ulpianum*. in Enarratione Orationis *Demoſthenis* de falsâ Legatione: Et apud *Euſtathium*, *pag.* 199, & 215.

Ver.

Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν, Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Τῶν δ' αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός·
Τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύαλος τρίτατος κίεν ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.
Συμπάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Μυκήνας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε Κόρινθον, ἐϋκτιμένας τε Κλεωνάς,
Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο, Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινήν,
Καὶ Σικυῶν', ὅθ' ἄρ' Ἄδρηστος πρῶτ' ἐμβασίλευεν·
Οἵ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γονόεσσαν,
Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Αἴγιον ἀμφενέμοντο,
Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν·
Τῶν ἑκατὸν νηῶν ἦρχε κρείων Ἀγαμέμνων,
Ἀτρείδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ ἕποντ'· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκόν,

Trœzena, Eïonásque, & vitibus-consitam Epidaurum,
Quique tenebant Æginam, Masetáque, juvenes Achivorum:
His porro præerat bello strenuus Diomedes,
Et Sthenelus, Capanei inclyti dilectus filius:
Cum his verò simul Euryalus tertius ibat similis deo vir,
Mecistei filius Talaïonidæ regis:
Universis autem præerat bello strenuus Diomedes:
Hosque simul octoginta nigræ naves sequebantur.
Qui autem Mycenas tenebant, bene-ædificatam urbem,
Opulentámque Corinthum, benéque structas Cleonas,
Orniasque colebant, Aræthyreamque amœnam,
Et Sicyona, ubi Adrastus primùm regnavit;
Quique Hyperesiamque & excelsam Gonoëssam,
Pellenamque tenebant, & Ægium incolebant,
Et per omnem oram maritimam, & circa Helicen spatiosam:
Horum centum navibus imperabat rex Agamemnon,
Atrides: simul hunc longè plurimæ & præstantissimæ
Copiæ sequebantur; atque ipse induebat splendidum æs,

Ver. 561. ——Ἠϊόνας τε] *Al.* Ἠϊόνην τε, &, Ἠϊόνα τε.

Ver. 562. Οἵ τ' ἔχον Αἴγιναν.] Γράφουσι τινὲς, Νῆσόν τ' Αἴγιναν. *Strabo*, lib. 8.

Ver. 568. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 573. ——Γονόεσσαν.] Pausanias, *lib.* 7. *c.* 26, scribit Δονόεσσαν. Ipse tamen alibi habet, Γονόεσσαν & Γονοέσσαν; *lib.* 2. *cap.* 4. Et *lib.* 5, *cap.* 18.

Ver. 574. ——εἶχον, ἠδ'.] Vide ad α, 51.

Ver. 578. ——ἐδύσατο.] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus. Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit.

Ibid. ——νώροπα χαλκόν.] Mira sunt, (nè dicam planè ridicula, ad *Homerum* quidem explicandum,) quæ hîc affert *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* 3, *sub finem.* Καὶ τούς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχίοις ἱστοροῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα, &c. Quæ Latinè sic vertit *Macrobius*; "Qui in Metallo æris morantur, semper oculorum sanitate pollent; & quibus antè palpebræ nudatæ fuerant, illic convestiuntur. Aura enim quæ ex ære procedit, in oculos incidens, haurit & exsiccat quod malè influit. Unde & *Homerus* modò εὐήνορα, modò νώροπα χαλκόν, has causas secutus appellat. *Lib.* 7, *cap.* 16.

Ver.

Κυδιόων, ὅτι πᾶσι μετέπρεπεν ἡρώεσσιν·
Οὕνεκ' ἄριστος ἔην, πολὺ δὲ πλείστους ἄγε λαούς.
Οἳ δ' εἶχον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν,
Φᾶρίν τε, Σπάρτην τε, πολυτρήρωνά τε Μέσσην,
Βρυσειάς τ' ἐνέμοντο, καὶ Αὐγειὰς ἐρατεινάς,
Οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον, Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον,
Οἵ τε Λάαν εἶχον, ἠδ' Οἴτυλον ἀμφενέμοντο·
Τῶν οἱ ἀδελφεὸς ἦρχε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ἑξήκοντα νεῶν, ἀπάτερθε δὲ θωρήσσοντο.
Ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθώς,
Ὀτρύνων πόλεμόνδε· μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ
Τίσασθαι Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε.
Οἳ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο, καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν,
Καὶ Θρύον Ἀλφειοῖο πόρον, καὶ ἐΰκτιτον Αἰπυ,
Καὶ Κυπαρισσήεντα, καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον,
Καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἕλος, καὶ Δώριον· ἔνθα τε Μοῦσαι
Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,
Οἰχαλίηθεν ἰόντα, παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.
Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ

Gloriâ exultans, quòd omnes inter elucebat heroas:
Quoniam maximus erat, longéque plurimas ducebat copias.
Qui autem tenebant montibus clausam Lacedæmona magnam,
Pharemque, Spartamque, abundantemque columbis Messam,
Brysiasque habitabant, & Augias amænas,
Quique Amyclas tenebant, Helósque maritimam urbem,
Quique Laan tenebant, & Oetylum circumhabitabant:
Horum ejus frater præerat prælio strenuus Menelaus
Sexaginta navibus; seorsùm verò armabantur:
Inter *eos* & ipse ibat suâ animosâ virtute fretus,
Adhortans ad bellum; maximè verò cupiebat animo
Ulcisci Helenæ raptumque gemitusque.
Qui autem Pylumque colebant, & Arenen amœnam,
Et Thryum Alphæi vadum, & bene-ædificatum Æpy,
Et Cyparisseenta, & Amphigeniam habitabant,
Et Pteleum, & Helos, & Dorion: ubi etiam Musæ
Occurrentes Thamyrim Threïcium spoliârunt cantu,
Ex Oechaliâ venientem, ab Euryto Oechaliensi:
Asserebat enim gloriabundus se relaturum-victoriam, si vel ipsæ

Ver. 581. —— Λακεδαίμονα κητώεσσαν.] Γράφονται δὲ τῶν μὲν, Λακεδαίμονα κητώεσσαν· τῶν δὲ, καιετάεσσαν· ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν τινὰ δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην, ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι. Τήν τε καιετάεσσαν· οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ Καιετοὶ λέγονται. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καιέτας] τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι. *Strabo. lib.* 8.

Ver. 585. —— εἶχον, ἠδ'] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 586. —— βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad *ver.* 408.

Ver. 587. —— ἀπάτερθε.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 589. —— μάλιστα δὲ ἵετο θυμῷ.] Ipse enim *Sui*, cæteri *Ipsius* causâ bellum inferebant.

Ver. 590. —— Ἑλένης ὁρμήματα.] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 597. Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος.]
Non me carminibus vincet, nec Thracius Orpheus,
Nec Linus. ————————
Pan etiam, Arcadiâ mecum si judice certet;
Pan

Μοῦσαι ἀείδοιεν, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
Αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν· αὐτὰρ ἀοιδὴν
Θεσπεσίην ἀφέλοντο, καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τῷ δ' ἐνενήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἳ δ' ἔχον Ἀρκαδίην, ὑπὸ Κυλλήνης ὄρος αἰπύ,
Αἰπύτιον παρὰ τύμβον, ἵν' ἀνέρες ἀγχιμαχηταί·
Οἳ Φενεόν τ' ἐνέμοντο καὶ Ὀρχομενὸν πολύμηλον,
Ῥίπην τε, Στρατίην τε, καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην,
Καὶ Τεγέην εἶχον, καὶ Μαντινέην ἐρατεινήν,
Στύμφηλόν τ' εἶχον, καὶ Παῤῥασίην ἐνέμοντο,
Τῶν ἦρχ' Ἀγκαίοιο πάϊς κρείων Ἀγαπήνωρ
Ἑξήκοντα νεῶν· πολέες δ' ἐν νηῒ ἑκάστῃ
Ἀρκάδες ἄνδρες ἔβαινον ἐπιστάμενοι πολέμοιο.
Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Νῆας ἐϋσσέλμους, περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
Ἀτρείδης· ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.

Musæ canerent, filiæ Jovis Ægiochi:
At illæ iratæ cæcum fecerunt, sed & cantum
Divinum ademerunt, & oblivisci-fecerunt artem-pulsandi-citharam.
His porrò præerat Gerenius eques Nestor;
Cum eo autem nonaginta cavæ naves ordine proficiscebantur.
Qui autem tenebant Arcadiam, sub Cyllenes montem altum,
Æpytium prope monumentum, ubi viri cominus-pugnantes:
Qui Pheneumque incolebant, & Orchomenum pecorosum,
Ripénque, Stratienque, & ventosam Enispen,
Et Tegeam tenebant, & Mantineam amœnam,
Stymphalumque tenebant, & Parrasien colebant,
Horum imperabat Ancæi filius rex Agapenor
Sexaginta navibus: multi autem in navem unumquamque
Arcades viri conscenderant, periti rei-militaris.
Ipse enim eis dederat Rex virorum Agamemnon
Naves bene-transtratas, ut transfretarent super nigrum pontum,
Atrides: quoniam non ipsis marina opera erant curæ.

Pan etiam, Arcadiâ dicat se judice victum. *Eclog.* IV, 55.

——cavâ dum personat æquora conchâ
Demens, & cantu vocat in certamina Divos. *Æn.* VI. 172.

Cæterùm de hoc Ἐπεισοδίῳ, ita *Macrobius*. "Uterque [*Homerus* & *Virgilius*] in *Catalogo* suo, post difficilium rerum vel nominum narrationem, infert fabulam cum versibus amœnioribus, ut Lectoris animus recreetur. *Homerus*, inter enumeranda regionum & urbium nomina, facit locum fabulis quæ horrorem satietatis excludant. ——ἔνθα τε Μοῦσαι Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς·——Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν.——& reliqua quibus protraxit jucunditatem. *Virgilius* in hoc secutus auctorem;——& sic amœnitas intertexta, fastidio narrationum medetur." *Lib.* 5. *cap.* 16.

Ver. 601. ——ἱππότα Νέστωρ.] Et *ver.* 628, ἱππότα Φυλεύς. Vide suprà ad α', 175.

Ver. 611. ——ἐπιστάμενοι πολέμοιο.] *Al.* ἐπιστάμενοι πολεμίζειν.

Ver. 612. Αὐτὸς γάρ σφιν δῶκεν—— Νῆας.] Ἀγαμέμνων —— ναυτικῷ —— ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατιὰν—— ξυναγαγεῖν. ——Φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχών, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν. Καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει, εἴρηκεν αὐτὸν "Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν." Οὐκ ἂν οὖν νήσων, ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶησαν,) ἠπειρώτης ὤν, ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. *Thucydid. lib.* 1. *p.* 7.

Ver. 614. ——ἐπεὶ οὔ σφι θαλάσσια ἔργα μεμήλει.]

Οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἤλιδα δῖαν ἔναιον,
Ὅσσον ἐφ' Ὑρμίνη καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα,
Πέτρη τ' Ὠλενίη, καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἐέργει,
Τῶν αὖ τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἕποντο θοαὶ, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Θάλπιος ἡγησάσθην,
Υἷες, ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου Ἀκτορίωνος·
Τῶν δ' Ἀμαρυγκείδης ἦρχε κρατερὸς Διώρης·
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχε Πολύξεινος θεοειδὴς,
Υἱὸς Ἀγασθένεος Αὐγηϊάδαο ἄνακτος.
Οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο, Ἐχινάων θ' ἱεράων
Νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα,
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε Μέγης, ἀτάλαντος Ἄρηϊ,
Φυλεΐδης, ὃν τίκτε Διῒ φίλος ἱππότα Φυλεὺς,
Ὅς ποτε Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο πατρὶ χολωθείς·

Qui autem Buprasiúmque & Elida nobilem habitabant,
Quantum *agri* Hyrmine & Myrsinus extrema,
Petraque Olenia, & Alisium intus continet,
Horum utique quatuor duces erant, decem verò virum unumquemque
Naves sequebantur veloces, multique *eas* conscenderant Epei.
His quidem Amphimachus & Thalpius præerant,
Filii, alter quidem Cteati, alter autem Euryti Actorionis:
Istis verò Amaryncides imperabat fortis Diores:
Quartisque præerat Polyxenus deo similis,
Filius Agasthenis, Augeïadæ regis.
Qui autem *venerunt* ex Dulichio, Echinadibusque sacris
Insulis, quæ sitæ sunt trans mare, Elidis è regione,
His utique præerat Meges, æqualis Marti,
Phylides, quem genuit Jovi dilectus eques Phyleus,
Qui olim in Dulichium migraverat patri invisus:

μεμήλει.] Livius, lib. 35, c. 26, *de* Philopœmene: "*Prætor Achæorum, sicut terrestrium certaminum arte quemvis clarorum Imperatorum vel usu vel ingenio æquabat, ita rudis in re navali erat: Arcas, mediterraneus homo, &c.*" Similiter *Pausanias:* Ὁ Φιλοποίμην, ———— ἅτε ἐς ἅπαν ἀπείρως θαλάσσης ἔχων, τριήρης ἔλαθεν ἐπιβὰς ῥεούσης. Ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους ———— μνήμη τῶν ἐπῶν, ἃ ἐν Καταλόγῳ πεποίηκεν Ὅμηρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ τῇ ἐς θάλασσαν. *Lib.* 8. *cap.* 50.

Ibid. —— μεμήλει] Si, μέμηλε, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, **They have no skill**; pro eo quod est, **They had no skill.** Vide suprà ad α', 37.

Ver. 621. —— ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δὲ Εὐρύτου.] Simplicissima videtur hæc emendatio. *Vulgg.* ὁ μὲν Κτεάτου' ὁ δ' Εὐρύτου: Quæ est Licentia *Homero* non usitata. *Barnesius* edidit, ex conjecturâ, neque id quidem malè, ὁ μὲν Κτεάτοιο, ὁ δ' Εὐρύτου.

Ver. 623. —— θεοειδής.] Ἀποβλέποιεν πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πρὸς ἐκεῖνο αὖ ὃ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῖεν, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραννύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων, τὸ "Ἀνδρείκελον·" ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐκάλεσεν, ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον "Θεοειδές" τε καὶ "Θεοείκελον." *Plato de Republ. lib.* 6.

Ver. 626. Νήσων, αἳ ναίουσι.] Ita *Sophocles* in *Ajace, ver.* 602;

Ὦ κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλακτος εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί.

Ver. 627. —— ἀτάλαντος Ἄρηϊ.] —— χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα, θ', *ver.* 69. —— Ἰσάζουσα [τάλαντα,] —— μ', *ver.* 435. Ἀτάλαντος οὖν, ὁ ἴσος, καὶ μὴ ταλαντεύων. *Porphyr. Quæstion. Homeric.* 25.

Ver. 628. —— ὃν τίκτε Διῒ φίλος.] *Barnesius*, cùm in γ', *ver.* 449, (nè Cæsura scilicet interiret, & inficetè admodum hiaret versus.)

Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
  Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,
Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,
Καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν.
Οἵ τε Ζάκυνθον ἔχον, ἠδ' οἳ Σάμον ἀμφενέμοντο,
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο·
Τῶν μὲν Ὀδυσσεὺς ἦρχε, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος·
Τῷ δ' ἅμα νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρῃοι.
  Αἰτωλῶν δ' ἡγεῖτο Θόας, Ἀνδραίμονος υἱός·
Οἳ Πλευρῶν' ἐνέμοντο, καὶ Ὤλενον, ἠδὲ Πυλήνην,
Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρήεσσαν.
Οὐ γὰρ ἔτ' Οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέες ἦσαν,
Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔην, θάνε δὲ ξανθὸς Μελέαγρος·
Τῷ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο ἀνασσέμεν Αἰτωλοῖσι·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
  Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Οἳ Κνωσσόν τ' εἶχον, Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον, Μίλητόν τε, καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον,

Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Porro Ulysses ducebat Cephallenses magnanimos,
Qui Ithacam tenebant, & Neritum frondosum,
Et Crocyléa colebant, & Ægilipa asperam,
Quique Zacynthum tenebant, & qui Samum incolebant,
Quique Epirum [*vel* continentem] tenebant, & objacentia incolebant;
His quidem Ulysses imperabat, Jovi consilio par;
Hunc autem simul naves sequebantur duodecim proras-rubras-habentes.
Ætolis autem imperabat Thoas, Andræmonis filius;
Qui Pleurona colebant, & Olenum, & Pylenen,
Chalcidaque maritimam, Calydonaque petrosam.
Non enim amplius Oenei magnanimi filii supererant,
Neque item ampliùs ipse supererat, mortuus autem erat flavus Meleager;
Huic igitur summa-rerum erat commissa, ut imperaret Ætolis:
Et hunc simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Cretensibus autem Idomeneus hastâ clarus præerat,
Qui Cnossumque tenebant, Gortynaque bene-cinctam-mœnibus,
Lyctum, Miletumque, & albicantem Lycastum,

versus,) rectè emendâsset ἰφεῖτα, quod antè scriptum fuerat φοῖτα; & hîc similiter ἔτικτε, pro τίκτε, scribendum contendit: Minùs rectè, cùm utrumque sit æquè "*rotundum*." Cæterùm quâ ratione hîc, Διΐ, ultimam producat; & similiter, *ver.* 636, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντος; item Ἀγασθένεος, *ver.* 624; & ἔχον, *ver.* 634, 635; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 630, 644, & 652. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 632. ——εἰνοσίφυλλον.] *Virgilio*, nemorosum.

Ver. 633. ——τρηχεῖαν] Malè Vir doctissimus *H. Stephanus*: "Τρηχεῖα est apud Homerum, metri causâ." *Loc. a Cicerone interpretati*, p. 190. Quasi verò aliter potuit scriptor Ionicus: aut quasi ipsa scilicet τραχεῖα, priorem non produceret necessarió. Nunquam enim ᾱ, nisi quæ naturâ producta sit, enuntiabatur η. Vide ad *ver.* 314.

Ver. 637. —μιλτοπάρῃοι.]
——pictasque innare carinas.
Æn. VIII, 93.

Ver. 640. ——Καλυδῶνά τε.] Cùm *Ætoli* & *Æoles* de *Calydone* contenderent, cessit ea *Ætolis*, quia *Homerus* hoc in loco mentionem ejus fecerat in *Ætolorum* catalogo. Vide *Eustathium*, p. 199, *lin.* 36. Vide & suprà ad *ver.* 558.

Φαιστόν τε, Ῥύτιόν τε, πόλεις εὖ ναιεταώσας,
Ἄλλοι θ', οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο.
Τῶν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε,
Μηριόνης τ' ἀτάλαντος ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
  Τληπόλεμος δ' Ἡρακλείδης, ἠΰς τε μέγας τε
Ἐκ Ῥόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ῥοδίων ἀγερώχων·
Οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διὰ τρίχα κοσμηθέντες,
Λίνδον, Ἰηλυσσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον·
Τῶν μὲν Τληπόλεμος δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν,
Ὃν τέκεν Ἀστυόχεια βίῃ Ἡρακληείῃ,
Τὴν ἄγετ' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος,
Πέρσας ἄστεα πολλὰ διοτρεφέων αἰζηῶν.
Τληπόλεμος δ', ἐπεὶ οὖν τράφη ἐν μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλον μήτρωα κατέκτα
Ἤδη γηράσκοντα Λικύμνιον, ὄζον Ἄρηος·

Phæstumque Rhytiumque, urbes bene-habitatas,
Cæterique, qui Cretam centum-urbium incolebant.
His utique Idomeneus hasti-clarus præerat,
Merionesque par Marti homicidæ:
Hos autem simul octoginta nigræ naves sequebantur.
Tlepolemus autem Heraclides, fortisque magnusque,
Ex Rhodo novem naves ducebat Rhodiorum magnanimorum,
Qui Rhodum incolebant trifariam instructi,
Lindum, Ialyssumque, & albicantem Camirum:
Horum quidem Tlepolemus hasti-clarus dux-erat,
Quem peperit Astyochea fortitudini Herculeæ;
Quam *uxorem* duxerat [*Hercules*] ex Ephyrâ, fluvio à Sellente,
Depopulatus urbes multas Jovis-alumnorum juvenum
Tlepolemus autem, postquam utique nutritus fuerat in domo bene-extructâ
Illicò patris sui dilectum avunculum interfecit
Jam senescentem Licymnium, ramum Martis:

Ver. 648. ——εὖ ναιεταώσας] *Benè sitas.* Ità apud *Sophoclem*, loco jam suprà citato:

Ὦ κλεινὰ Σαλαμίς, σὺ μέν που
Ναίεις ἁλίπλακτος, εὐδαίμων,
Πᾶσιν περίφαντος αἰεί. *Aj.* v. 601.

Ver. 649. ——Κρήτην ἑκατόμπολιν]
Centum urbes habitant magnas,——
Æn. III, 106.

Aliter *Odyss.* τ', 174, ——καὶ ἐννήκοντα πόληες. Quâ de re vide *Scholiast*; & *Strabonem*, *lib.* 10. *pag.* 735, *al.* 479.

Ver. 651. ——ἀτάλαντος ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.] "Notandum" (inquit *Barnesius*) "duas *posteriores* syllabas per συνίζησιν co-"alescere; ut, (ά, 15,) Χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ." Sed aliud est —ίῳ, aliud —έῳ. Mihi rectiùs videntur ὄα (ά brevi in ό productam absorptâ) in unam coalescere. Cæterùm, si cui displicet istud, ut; cùm *Eustathius* (ad ἡ, 166,) scribat ἀνδρειφόντῃ; poterit is legere, ἀνδρειφόντῃ. Quanquam ἀνδρειφόντης non multùm abludit ab analogiâ τοῦ, Ἀργειφόντης.

Ver. 658, (& infrà 666) ——Βίη Ἡρακληείη.] Similis planè loquendi ratione, ac, in linguis Recentioribus, *regia majestas* ipse scilicet *Rex* est, & *divinitas* ipse *Deus*.

Ver. 659. Τὴν ἄγετ' ἐξ] Vide suprà ad *ver.* 597. Laudatur enim à *Macrobio* & hoc ἔπος δῖον, in loco ibi citato.

Ver. 661. ——τράφη ἐν] Ita edidit *Barnesius* ex conjecturâ. Olim τράφ' ἐνὶ: Quòd est durum, nec *Homero* usitatum. Reperit Idem in duobus MSS, τραφεῖτ' ἐν, & τραφεῖτ' ἐν.

Ver. 662. Αὐτίκα——κατέκτα.] *Casu & fortuitò* occidit, si Historiæ fides.

Ver.

Αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε· πολὺν δ' ὅγε λαὸν ἀγείρας,
Βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον· ἀπείλησαν γάρ οἱ ἄλλοι
Υἱέες, υἱωνοί τε βίης Ἡρακληείης.
Αὐτὰρ ὅγ' ἐς Ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων.
Τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδὸν, ἠδ' ἐφίληθεν
Ἐκ Διὸς, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει·
Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.
Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης θ' υἱὸς, Χαρόποιό τ' ἄνακτος·
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,

Statim autem naves compegit: multasque copias cùm coëgisset,
Abiit fugiens per mare; minati enim ei fuerant alii
Filii, nepotesque fortitudinis Herculeæ.
Atque hic Rhodum venit errans, ærumnas perpessus.
Trifariam autem *distincti* habitant tributim, & dilecti fuerunt
A Jove, qui diis & hominibus imperat;
Et ipsis ingentes divitias impluerat Saturnius.
Nireus porrò ex Symâ ducebat tres naves æquales;
Nireus, Aglaïæque filius, Charopique regis;
Nireus, qui formosissimus vir ad Ilium venit,

Ver. 664. ——ὅγε] Vide infrà ad γ', 409.

Ver. 669. ——ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει.]

——hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 670. Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε Κρονίων.] *Al.* Καί σφισι. Cæterùm vox, *κατέχευε*, singularem hîc vim habet:

——ἔνθα ποτὲ
βρέχε θεῶν βασιλεὺς ὁ μέγας
χρυσαῖς νιφάδεσσι πόλιν.
Pindar. Olymp. Ode 7.

Et paullo infrà, —— —— κείνοισι μὲν ξανθὰν ἀγαγὼν νεφέλαν,
πολὺν ὗσε χρυσόν. ——

Ad quorum locorum priorem, *Scholiastes* hunc versum Homeri, στίχον ἀθητούμενον appellat. Cf. Philostrati Imagines, ii. 27.

Ver. 671. Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν——
Νιρεὺς Ἀγλαΐης——
Νιρεὺς ὃς κάλλιστος ἀνὴρ——.

Miro artificio Poëta virum nullius pretii, & nunquam aliàs memoratum, (vide suprà ad *ver.* 216,) ad memoriam tamen *mero orationis Schemate* nescio quomodo notabilem effecit. Quoniam enim quod est reverà præclarum, dignissimum est quod sæpiùs repetatur; hinc utique & *ter repetitum*, quod reverà nullius est pretii, διὰ τὸν παραλογισμὸν videtur quodammodo præclarum. Περὶ οὗ πολλὰ εἴρηται, ἀνάγκη καὶ πολλάκις εἰρῆσθαι· εἰ οὖν καὶ πολλάκις, καὶ πολλὰ δοκεῖ· ὥστε ηὔξησεν ἅπαξ μνησθεὶς διὰ τὸν παραλογισμὸν, καὶ μνήμην πεποίηκεν, οὐδαμοῦ ὕστερον αὐτοῦ [Νιρέως] λόγον ποιησάμενος. *Aristot. Rhetoric. lib.* 3. *cap.* 12. Τὸν δὲ Νιρέα, αὐτόν τε ὄντα μικρὸν, καὶ τὰ πράγματα αὐτοῦ μικρότερα, τρεῖς ναῦς καὶ ὀλίγους ἄνδρας, μέγαν καὶ μεγάλα ἐποίησεν ἀντ' ὀλίγων, τῷ Σχήματι. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, §. 61.

Ibid. ——νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad α', 306.

Ver. 673. ——ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.]

——quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni *Æn.* VII, 649.

Monendum hîc *primò*, quanto cum artificio, ut Poëma unum sit à capite ad calcem, *ubique* spectetur & inseratur *Achilles*. Observandum *deinde*, vocem ἀμύμονα non utique *omni laude* ornatum virum denotare, (οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων,) sed *Unâ quâvis* animi corporisve dote eximium; ut, hoc in loco, *Specie ac Formâ* Corporis. *Denique*, notandum hîc *Amplificationis* genus id, quod a *Quintiliano* appellatum est *Incrementum*: Quod "*est potentissimum, cùm* "*magna videntur etiam quæ Inferiora sunt.* "—— *Per id venitur non modò ad summum* "*sed interim quodammodo supra summum*, "—— *Ut*, Quo pulchrior alter Non fuit, "excepto Laurentis corpore Turni. *Sum*"*mum est enim, quo pulchrior alter non fuit;* "*huic deinde aliquid suprà positum est.*" Lib. 8. cap. 4.

Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα·
Ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
Οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον, Κράπαθόν τε, Κάσον τε,
Καὶ Κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε Καλύδνας,
Τῶν αὖ Φείδιππός τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Θεσσαλοῦ υἷε δύω, Ἡρακλείδαο ἄνακτος·
Τῶν δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Νῦν δ' αὖ τοὺς, ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον,
Οἵ τ' Ἄλον, οἵ τ' Ἀλόπην, οἵ τε Τρηχῖν' ἐνέμοντο,
Οἵ τ' εἶχον Φθίην, ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί·
Τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.
Ἀλλ' οἵγ' οὐ πολέμοιο δυσηχέος ἐμνώοντο·
Οὐ γὰρ ἔην, ὅστις σφιν ἐπὶ στίχας ἡγήσαιτο·
Κεῖτο γὰρ ἐν νήεσσι ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς,
Κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ἠϋκόμοιο,
Τὴν ἐκ Λυρνησσοῦ ἐξείλετο πολλὰ μογήσας,
Λυρνησσὸν διαπορθήσας, καὶ τείχεα Θήβης·

Cæterorum Danaorum, post laudatissimum Pelidem:
Sed imbellis erat, paucæque eum sequebantur copiæ.
Qui verò Nisyrumque tenebant, Crapathumque, Casumque,
Et Coon, Eurypyli urbem, insulasque Calydnas,
His Phidippusque, & Antiphus præerant,
Thessali filii duo, Herculis-filii regis:
Horum autem triginta cavæ naves ordine ibant.
Nunc vero istos, quotquot Pelasgicum Argos habitabant,
Quique Alon, quique Alopen, quique Trachina colebant,
Quique tenebant Phthiam, & Hellada pulchras-mulieres-habentem,
Myrmidones autem vocabantur, & Hellenes, & Achæi:
Horum utique quinquaginta navibus erat Dux Achilles.
Verùm hi non belli horrisoni recordabantur:
Non enim erat, qui ipsos in ordines duceret;
Jacebat enim ad naves pedibus-velox nobilis Achilles,
Ob puellam iratus Briseïda bene-comatam,
Quam ex Lyrnesso ceperat multos perpessus *labores*,
Lyrnessum depopulatus, & muros Thebarum:

Ver. 681. Νῦν δ' αὖ τοὺς,——τῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς] Species hæc constructionis ἀνακόλουθος, quâ sententia, ab alio inchoata exordio, mutatâ derepente loquendi ratione, in aliam quasi inopinatò syntaxin desinit; optimis Auctoribus tum Græcis, tum Latinis, non est inusitata. Vide suprà ad *ver.* 353; & infrà ad γ', 211; & ad ζ', 510; & ad κ', 224, 437; & ad *Odyss.* μ', 73. Verùm hoc in loco peculiaris id artificii inest, ut, de *Achille* dicturus, (vide infrà ad ι, 788,) quò attentiorem sibi Lectorem faciat, nescio quid *sublime præfari* videatur Poëta; &, exordio tanquam ex novâ re desumpto, iterum Νῦν δ' αὖ τοὺς——eodem ferè modo hîc dicat, quomodo suprà dixerat, Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι, *ver.* 484. Neque dissimulandum, hanc observationem a doctissimâ *Domina Dacier* priùs occupatam. Porrò, olim "*latebat hîc error*" (inquit doctissimus Henr. Stephanus) "*à nemine antea, quod sciam, deprehensus*; αὐτοὺς, pro αὖ τοὺς."

Ver. 684. ——καλεῦντο] *Al.* καλοῦντο.

Ibid. ——καὶ Ἕλληνες] Vide locum suprà ex *Thucydide* allatum, ad *ver.* 528, 529, 530.

Ver.

Κὰδ δὲ Μύνητ' ἔβαλεν καὶ Ἐπίστροφον ἐγχεσιμώρους,
Υἱέας Εὐηνοῖο, Σεληπιάδαο ἄνακτος·
Τῆς ὅγε κεῖτ' ἀχέων, τάχα δ' ἀνστήσεσθαι ἔμελλεν.
Οἳ δ' εἶχον Φυλάκην, καὶ Πύρρασον ἀνθεμόεντα,
Δήμητρος τέμενος, Ἴτωνά τε μητέρα μήλων,
Ἀγχίαλόν τ' Ἀντρῶν', ἠδὲ Πτελεὸν λεχεποίην·
Τῶν αὖ Πρωτεσίλαος ἀρήϊος ἡγεμόνευε,
Ζωὸς ἐών· τότε δ' ἤδη ἔχεν κάτα γαῖα μέλαινα.
Τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο,
Καὶ δόμος ἡμιτελής· τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ,
Νηὸς ἀποθρώσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχὸν,
Ἀλλά σφέας κόσμησε Ποδάρκης, ὄζος Ἄρηος,
Ἰφίκλου υἱὸς πολυμήλου Φυλακίδαο,
Αὐτοκασίγνητος μεγαθύμου Πρωτεσιλάου,
Ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων,
Ἥρως Πρωτεσίλαος ἀρήϊος· οὐδέ τι λαοὶ
Δεύονθ' ἡγεμόνος, πόθεον δέ μιν ἐσθλὸν ἐόντα·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δὲ Φερὰς ἐνέμοντο παραὶ Βοιβηΐδα λίμνην,

Quin & Myneta dejecit & Epistrophum bellicosos,
Filios Eueni, Selepiadæ regis:
Ob istam is jacebat mœrens, citò autem surrecturus erat.
Quique tenebant Phylacen, & Pyrrhasum floridam,
Cereris sacrum-locum, Itonaque matrem ovium,
Maritimamque Antrona, & Pteleum herbosam:
Horum utique Protesilaus bellicosus dux-erat,
Dum viveret: tunc verò jam detinebat *eum* terra nigra.
Ejus autem ambas-lacerata-genas uxor in Phylace relicta erat,
Et domus semiperfecta: eum enim interfecit Dardanus vir,
De navi desilientem longe primum Achivorum.
Et tamen ne isti quidem sine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed ipsos ordinabat Podarces, ramus Martis,
Iphicli filius divitis-pecore Phylacidæ,
Frater germanus magnanimi Protesilai,
Minor natu: *erat* utique major & præstantior,
Heros Protesilaus bellicosus: *at* neutiquam copiæ *ejus*
Indigebant duce, desiderabant tamen ipsum strenuum existentem;
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Qui verò Pheras colebant apud Bœbeïda lacum,

Ver. 696. ——τέμενος, Ἴτωνά τε] Quâ ratione τέμενος hic ultimam producat; vide suprà ad α, 51.

Ver. 701. Καὶ δόμος ἡμιτελής.] Ἤτοι ἀτίχιος, —————ἢ ἀτελεύτητος. ——Βέλτιον δὲ, εἰρῆσθαι ἡμιτελῆ, διὰ τὸ μὴ γεγεννηκότα παῖδας τελευτῆσαι. *Schol.*

Ibid. ——ἔκτανε Δάρδανος ἀνήρ.] Quoniam *Euphorbus* infrà, π', 807, appellatur Δάρδανος ἀνὴρ, ideò & hîc, Δάρδανος ἀνὴρ. *Eustathio* intelligitur *Euphorbus*. Satis incerté.

Ver. 704. Ἀλλά σφέας] Primus hujus versiculi pes, non *dactylus*, sed *spondæus*. Vox enim σφέας, ut ex multis locis liquet, pronuntiabatur μονοσύλλαβος.

Ver. 710. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Βοίβην, καὶ Γλαφυρὰς, καὶ ἐϋκτιμένην Ἰαωλκὸν,
Τῶν ἦρχ' Ἀδμήτοιο φίλος παῖς ἕνδεκα νηῶν
Εὔμηλος, τὸν ὑπ' Ἀδμήτῳ τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις, Πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.
Οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο,
Καὶ Μελίβοιαν ἔχον, καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
Τῶνδε Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
Ἐμβέβασαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου.
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἄναρχοι ἔσαν, πόθεόν γε μὲν ἀρχόν,
Ἀλλὰ Μέδων κόσμησεν, Ὀϊλῆος νόθος υἱὸς,
Τόν ῥ' ἔτεκεν Ῥήνη ὑπ' Ὀϊλῆϊ πτολιπόρθῳ.
Οἳ δ' εἶχον Τρίκκην, καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν,
Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος,
Τῶν αὖθ' ἡγείσθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδε,
Ἰητῆρ' ἀγαθὼ, Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων·
Τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο.
Οἵ τ' ἔχον Ὀρμένιον, οἵ τε κρήνην Ὑπέρειαν,

Bœben, & Glaphyras, & bene-ædificatam Iaolcum;
Horum imperabat Admeti dilectus filius undecim navibus
Eumelus, quem ex Admeto peperit præstantissima mulierum
Alcestis, Peliæ filiarum formâ præstantissima.
Qui autem Methonem & Thaumaciam colebant,
Et Melibœam tenebant, & Olizona asperam,
Horum Philoctetes præerat, arcu peritus,
Septem navibus, remigesque in unamquamque quinquaginta
Conscenderant, arcu periti ad fortiter pugnandum.
Cæterum ille in insulâ jacebat ingentes dolores perferens,
Lemno in divinâ, ubi ipsum reliquerant filii Achivorum,
Ulcere laborantem tetro pernicialis colubri.
Ibi ille jacebat mœrens: citò autem recordaturi erant
Argivi apud naves Philoctetæ regis.
Et tamen ne isti quidem sine duce erant, desiderabant tamen ducem *suum*,
Sed Medon ordinabat, Oïlei spurius filius,
Quem peperit Rhena ex Oïleo urbium-eversore.
Qui autem tenebant Triccam, & Ithomen montosam,
Quique tenebant Oechaliam, urbem Euryti Oechaliensis:
Horum duces erant Æsculapii duo filii,
Medici boni, Podalirius & Machaon:
Cum his autem triginta cavæ naves ordine ibant.
Qui verò tenebant Ormenium, quique fontem Hypeream,

Ver. 718. —τόξων εὖ εἰδώς.] Insignis jaculo, & longe fallente sagittâ. *Æn.* X, 754.

Ver. 723. —κακῷ] *Al.* κακοῦ.

Ver. 734. —Ὀρμένιον, οἵ] Quâ ratione hîc, Ὀρμένιον; & infrà, *ver.* 736. Εὐρύπυλος; & *ver.* 745. ἐῖν, ultimam producant: Vide suprà ad *a*, 51.

Ver.

Οἵ τ' ἔχον Ἀστέριον, Τιτάνοιό τε λευκὰ κάρηνα,
Τῶν ἦρχ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οἳ δ' Ἄργισσαν ἔχον, καὶ Γυρτώνην ἐνέμοντο,
Ὄρθην, Ἠλώνην τε, πόλιν τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν.
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος Πολυποίτης,
Υἱὸς Πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς·
Τόν ῥ' ὑπὸ Πειριθόῳ τέκετο κλυτὸς Ἱπποδάμεια,
Ἤματι τῷ, ὅτε φῆρας ἐτίσατο λαχνήεντας·
Τοὺς δ' ἐκ Πηλίου ὦσε, καὶ Αἰθίκεσσι πέλασσεν·
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος,
Υἱὸς ὑπερθύμοιο Κορώνου Καινείδαο·
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας·
Τῷ δ' Ἐνιῆνες ἕποντο, μενεπτόλεμοί τε Περαιβοὶ,
Οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔθεντο,
Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο,
Ὅς ῥ' ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ,

Et qui tenebant Asterium, Titanique albos vertices,
Horum dux erat Eurypylus, Euæmonis præclarus filius:
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Qui verò Argissam tenebant, & Gyrtonen colebant,
Orthen, Elonémque, urbémque Oloossona albam:
His itidem præerat firmus bellator Polypœtes,
Filius Pirithoi, quem immortalis genuit Jupiter:
Hunc utique ex Pirithoo peperit inclyta Hippodamia
Eo die, quo centauros ultus est hispidos;
Eosque ex Pelio pepulit, & ad Æthicas *usque* abegit:
Non solus; unà cum eo Leonteus, ramus Martis,
Filius magnanimi Coroni Cænidæ:
Hos autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Guneus verò ex Cypho ducebat duas & viginti naves:
Hunc autem Enienes sequebantur, firmique bellatores Peræbi,
Qui circa Dodonam valde frigidam domicilia posuerant,
Quique circa amœnum Titaresium arva colebant,
Qui in Penëum immittit pulchre-fluentem aquam,

Ver. 737 & 747. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο.] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 741. ——ἀθάνατος] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 742. ——κλυτὸς Ἱπποδάμεια.] Σύνηθες ἦν τοῖς παλαιοῖς, χρῆσθαι τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ ἀντὶ τῶν θηλυκῶν, ὡς κρείττοσι καὶ δυνατωτέροις· οὐκ ἀμέτρως μέντοι, οὐδ' ἀλόγως· ἀλλ' ὅταν δέῃ χρῆσθαι ὀνόματι ἐπιθέτῳ ἐκτὸς ὄντι τοῦ Σώματος. ——Ἐκεῖνο μὲν γάρ ἐστι περὶ τὸ Σῶμα, "ὁ Μέγας, ἡ Μεγάλη, ὁ Καλὸς, "ἡ Καλὴ," καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐκτὸς δὲ, οἷον "Ἔνδοξος, Εὐτυχὴς," &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 8. Notandum autem hoc in versu particulam, ῥα, nequaquam supervacaneam esse; sed vim habere in connectendâ sententiâ elegantem: Τόν ῥα, *Hunc utique.*

Ver. 751. Οἵ τ' ἀμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον] Cum hunc amnem ex aquâ *Stygiâ* derivatum dicat Poëta; quam aquam *Strabo, lib.* 8, *sub finem,* ὕδωρ ὀλέθριον appellat; quærit hîc Doctissima *Domina Dacier,* quâ ratione idem amnis appellari possit ἱμερτός. Respondetque, *religiosè* id fieri, & *per timorem*; eodem ferè modo, ac *Furiæ* olim appellabantur Εὐμενίδες. Mihi id potiùs sibi voluisse videtur *Homerus,* ut *Titaresium,* non ad aquarum salubritatem, sed ad amœnitatem loci, diceret ἱμερτόν.

Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει, ἠΰτ' ἔλαιον·
Ὅρκου γὰρ δεινοῦ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.
Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος, Τενθρηδόνος υἱός,
Οἳ περὶ Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναίεσκον· τῶν μὲν Πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευε·
Τῷ δ' ἅμα τεσσαράκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.
Οὗτοι ἄρ' ἡγεμόνες Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.
Τίς τ' ἂρ τῶν ὄχ' ἄριστος ἔην, σύ μοι ἔννεπε, Μοῦσα,
Αὐτῶν, ἠδ' ἵππων, οἳ ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἕποντο;
Ἵπποι μὲν μέγ' ἄρισται ἔσαν Φηρητιάδαο,
Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς,
Ὄτριχας, οἰέτεας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας·
Τὰς ἐν Πιερίῃ θρέψ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Ἄμφω θηλείας, φόβον Ἄρηος φορεούσας.
Ἀνδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας,

Nec ille Peneo commiscetur argenteos-vortices-habenti,
Sed ipsum in summo supernatat, veluti oleum:
Juramenti enim gravis Stygis aquæ est rivus.
Magnetibus verò præerat Prothous Tenthredonis filius,
Qui circa Penëum & Pelion frondosum
Habitabant; his quidem Prothous velox dux-erat;
Hunc autem simul quadraginta nigræ naves sequebantur.
Hi utique duces Danaorum & principes erant.
Quis jam horum præstantissimus fuerit, tu mihi dic, Musa,
Ipsorum, & equorum, qui simul Atridas sequebantur?
Equæ quidem multo præstantissimæ erant Pheretiadæ,
Quas Eumelus agitabat, pedibus veloces, aves veluti,
Ejusdem pili, ejusdem ætatis, *quasi* ad perpendiculum dorso pares:
Quas in Pieriâ aluit argenteum-arcum-gestans Apollo,
Ambas fœminas, terrorem belli ferentes.
Virorum autem longè præstantissimus erat Telamonius Ajax,

Ver. 753. Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται.] Sic tibi, cùm fluctus subterlabere Sicanos, Doris amara suam non intermisceat undam. *Virg. Eclog.* X, 4. Similem ex *Plinio* citat historiam *Barnesius*: "Accipit amnem *Euroton Peneus*, nec recipit tamen; sed, Olëi modo, supernatantem (ut dictum est *Homero*) brevi spatio portatum abdicat; pœnales aquas, Dirisque genitas, argenteis suis misceri recusans." *lib.* 4, *c.* 8.

Ver. 755. ——Στυγὸς ὕδατος] Vide infrà ad θ', 369.

Ver. 759. ——μέλαιναι νῆες ἕποντο] Vide suprà ad *ver.* 494.

Ver. 763. ——Φηρητιάδαο] *Admeti.*

Ver. 764. Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε, ποδώκεας, ὄρνιθας ὥς.] De ultima vocis, ὄρνιθας; vide suprà ad α', 51. Potuisset dicere, ὡς ὄρνιθας. Sed multò *majorem* habet *Vim*, altera illa verborum positio. Quin & in toto hoc versu Numeri ipsi, equi currentis motum in propinquo velocissimum, è longinquo deinceps sensim & placide quasi æquabiliorem visum exhibet. Vide infrà ad γ, 363.

Ver. 766. Τὰς ἐν Πιερίῃ———Ἀπόλλων.] "Sol pascit omnia, quæ Terra progenerat: Unde non unius generis, sed omnium pecorum Pastor canitur. Ut apud *Homerum*, —— Τὰς ἐν Πιερίῃ, *&c.*" *Macrob. Saturnal. lib.* 1. *cap.* 17. Cæterùm pro Πιερίῃ, Veterum nonnulli hîc legerunt Πηρείῃ, & Πιερίῃ.

Ver. 767. ——φόβον Ἄρηος φορεούσας.] Productio primæ in Ἄρηος, ut quasi geminatâ ρ sonus durior terrorem specie augeat, omninò arte non caret.

Ver. 768. ——ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, Ὄφρ' Ἀχιλεὺς μήνιεν·———] Miro artificio *Achillem* ubique ob oculos ponit;

Ὄφρ' Ἀχιλλεὺς μήνιεν, ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν,
Ἵπποι θ', οἳ φορέεσκον ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ', ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ἀτρείδῃ· λαοὶ δὲ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Τόξοισίν θ', ἵπποι δὲ παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος
Λωτὸν ἐρεπτόμενοι, ἐλεόθρεπτόν τε σέλινον,
Ἕστασαν· ἅρματα δ' εὖ πεπυκασμένα κεῖτο ἀνάκτων
Ἐν κλισίῃς· οἱ δ' ἀρχὸν ἀρηΐφιλον ποθέοντες
Φοίτων ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ στρατὸν, οὐδ' ἐμάχοντο.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν, ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο·
Γαῖα δ' ὑπεστονάχιζε, Διὶ ὡς τερπικεραύνῳ
Χωομένῳ, ὅτε τ' ἀμφὶ Τυφωεῒ γαῖαν ἱμάσσῃ

Tamdiu dum Achilles in odio permanebat: is enim multo fortissimus erat,
Et equi, qui ferebant laudatissimum Pelidem.
Sed hic quidem in navibus recurvis per-pontum-transeuntibus
Jacebat, iram fovens *adversus* Agamemnonem, pastorem populorum,
Atridam: copiæ verò ad littus maris
Discis delectabantur & hastilibus jaculantes,
Arcubúsque: equi vero apud currus suos singuli
Lotum depascentes, palustreque apium,
Stabant: currus autem bene-tecti jacebant dominorum
In tentoriis; illi verò ducem bellicosum desiderantes
Vagabantur huc & illuc per castra, neque pugnabant.
Hi verò ibant, veluti si igni terra tota depasceretur:
Terra autem subtus gemiscebat, Jove sicuti fulminibus-gaudente
Irato, quandò circa Typhoëa terram verberat

ponit; in quo omnia, (non quidem quæ ad *Mores*, sed ad *Pulchritudinem* aut *Fortitudinem* quæcunque spectant,) incomparabilia erant ad præstantiam. Vide suprà ad *ver.* 673 & 681. *Sophocles* similiter de *Ajace*:

Ἐν' ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων ὅσοι
Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.

Ajac. ver. 1358.

Ver. 769. —— ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν.] Hæc verba *Parenthesi* pessimè inclusit doctissimus *H. Stephanus*, aliique. Quod sententiam planè enecat.

Ver. 772. Κεῖτ' ἀπομηνίσας] Producitur penultima, quoniam a *Præsente* est μηνίω, *ver.* 769; non μηνίζω. Vide suprà ad α', 140.

Ver. 773. —— παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης] Quâ ratione vox, παρὰ, hic ultimam producat; item, δίσκοισι, quemadmodum a quibusdam scripta est, *ver.* 774; & ἴσαν, *ver.* 780; & Διὶ, *ver.* 781; & ὁμηγερέες, *ver.* 789; Vide suprà ad α', 51.

Ver. 776. —— σέλινον.] Οὐκ ἀλόγως, ἀλλ' ὅτι βελτίονται μὲν οἱ σχολάζοντες ἀσυνήθως ἵπποι τοὺς πόδας· ἔστι δὲ τούτου μάλιστα ἴαμα τὸ Σέλινον. Ἄλλοις γοῦν οὐκ ἂν εὕροις παραβαλλόμενον ἵπποις ἐν Ἰλιάδι σέλινον· —— ἀλλ' ἰατρὸς ὢν Ἀχιλλεὺς, &c. *Plutarch. Sympos. lib.* 5. *Prob.* 4.

Ver. 777. Ἕστασαν] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 778. —— οἱ δ'] Οἱ ἄνακτες, non οἱ λαοί. Ut rectè annotavit *Domina Dacier*, (contra *Eustathium*, ut Ipsa ait; mihi autem neque ipse *Eustathius* videtur aliter sensisse.) Porrò, summâ hîc cum venustate & condecentiâ, (uti *Eadem* observavit,) dum *Milites* lusibus se militaribus oblectarent, *Duces* Myrmidonum, ut qui Gloriæ magis studerent, mœstè obambulantes, & Imperatoris sui discessum è bello dolentes, depinguntur.

Ver. 780. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν.] Exercitus Græcorum universus, excepto *Achille* cum suis. Nam eò jam revertitur Poëta, unde, ad copiarum enumerationem faciendam, digressus erat, *ver.* 484.

Ibid. —— ὡσεί τε πυρὶ χθὼν πᾶσα νέμοιτο.] *Ignis* similitudine, simul armorum splendor, militumque ingruentium terror, vis, & rapiditas, pulcherrimè ob oculos ponitur.

Ver. 781. —ὑπεστονάχιζε] *Al.* ὑπεστενάχιζε.

Ver.

Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα
Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Τρωσὶν δ' ἄγγελος ἦλθε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
Πὰρ Διὸς αἰγιόχοιο, σὺν ἀγγελίῃ ἀλεγεινῇ.
Οἱ δ' ἀγορὰς ἀγόρευον ἐπὶ Πριάμοιο θύρῃσι
Πάντες ὁμηγερέες, ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις,
Εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ,
Ὃς Τρώων σκοπὸς ἷζε, ποδωκείῃσι πεποιθώς,
Τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ Αἰσυήταο γέροντος,
Δέγμενος ὁππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί·
Τῷ μιν εἰσαμένη μετέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ὦ γέρον, αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,

In Arimis, ubi dicunt Typhoëi esse cubilia:
Sic utique horum sub pedibus multum gemiscebat terra
Gradientium: valde vero velociter pertransibant campum.
Trojanis autem nuncia venit pedibus-ventos-aequans velox Iris,
A Jove Ægiocho, cum nuncio tristi.
Illi verò conciones habebant in Priami vestibulis
Omnes simul congregati, tam juvenes, quam senes:
Prope autem stans allocuta est pedibus velox Iris,
Assimilavit autem se voce filio Priami Politæ,
Qui Trojanorum speculator sedebat, pedum velocitate fretus,
Tumulo in summo Æsyetæ senis,
Observans quando à navibus impetum facerent Achivi:
Huic se cum assimulasset, allocuta est pedibus-velox Iris;
" O senex, semper tibi Sermones placent multi,

Ver. 783. Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.]

——— ——durumque cubile
Inarime Jovis imperiis imposta Typhœo.
Æn. IX, 716.

Mirè torsit hic locus viros eruditos. *Fulvius Ursinus*: " Cur (inquit) Virg. & " cum secuti, Ovidius, Lucanus, Valerius " Flaccus, Statius, Silius, Claudianus, & " Plinius, de εἰν Ἀρίμοις fecerit *Inarimen*: " ego certè fateor me nescire." Quicquid sit, omninò in istiusmodi re errare non potuit Virgilius. *Adrian. Turnebus, Adversarior. lib.* 20, *cap.* 8. Virgilium eo defendit, quod *Typhœum non in Ciliciâ, ut Homerus, sed in insulâ Pithecusâ cubilia habere dicat, quæ appellatur Inarime.* At *Strabo*, & *Ciliciam*, & *Syriam*, & *Pithecusas*, & *Sardes*, & *Mysiam* memorans; his diversis in locis a diversis Auctoribus positos, uno tamen semper nomine appellat, τοὺς Ἀρίμους: Et adjectum a nonnullis testatur versiculum istum, Χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. *Strab. lib.* 13 *p.* 929. Equidem, siquid ego judico, vix dubitaverim quin, quæcunque id casu evenerit, qui locus *Homeri* temporibus Οἱ Ἄριμοι (ut *Strabo*) vel Τὰ Ἄριμα (ut Scholiastes effert) vocaretur, is *Virgilii* temporibus, usu & sermone vulgari, (quem penes arbitrium est & vis & norma loquendi) appellatus sit *Inarime*. Necnon fieri potuit, ut ex hoc ipso fortè *Homeri* versu, in ore Omnium versato, orta sit ista nominis mutatio. Accidit, haud ferè dissimili ratione, in voce κἄτεροι, ut Romani, *conjunctione* in ipsum *nomen* penitùs absorptâ, " *cæteri*," dicerent.

Ver. 784. ——ὑπὸ ποσσὶ μέγα στεναχίζετο γαῖα.

—— pulsuque pedum tremit excita tellus.
Æn. VII, 722. XII, 445.

Ver. 791. ——υἷι Πριάμοιο Πολίτῃ.]

——— —— ——— Polites,
Unus natorum Priami,—— Æn. II, 526.

Ver. 794. ——ἀφορμηθεῖεν] *Al.* ἐφορμηθεῖεν.

Ver. 795. Τῷ μιν εἰσαμένη] Vide infrà ad Γ, 389.

Ver. 796. ——αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,

3 Ὦ

Ὡς πότ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν,
Ἀλλ' ὔπω τοιόνδε τοσόνδε τε λαὸν ὄπωπα·
Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν,
Ἔρχονται πεδίοιο, μαχησόμενοι περὶ ἄστυ.
Ἕκτορ, σοὶ δὲ μάλιστ' ἐπιτέλλομαι ὧδέ γε ῥέξαι·
Πολλοὶ γὰρ κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμου ἐπίκουροι,
Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα πολυσπερέων ἀνθρώπων·
Τοῖσιν ἕκαστος ἀνὴρ σημαινέτω, οἷσί περ ἄρχει·
Τῶν δ' ἐξηγείσθω, κοσμησάμενος πολιήτας.
Ὡς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' ὔτι θεᾶς ἔπος ἠγνοίησεν,
Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαός,
Πεζοί θ', ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως αἰπεῖα κολώνη,

" Sicut olim, quum pax esset: bellum autem *nunc* inevitabile ortum est.
" Equidem persæpe præliis interfui virorum,
" Sed numquam tales tantásque copias vidi:
" Prorsus enim foliis similes, vel arenis,
" Gradiuntur *per* campum, præliaturi circa urbem.
" Hector, tibi verò potissimùm mando hoc modo facere:
" (Multi enim per urbem magnam Priami auxiliares *sunt*,
" Aliaque aliorum lingua late-dispersorum hominum:)
" His unusquisque vir imperet, quibus princeps est;
" Eorúmque dux sit, ordinans *suos* cives.
Sic dixit: Hector autem minimè deæ orationem ignoravit,
Statimque dimisit concionem; ad arma vero ruebant.
Totæ autem aperiebantur portæ, & foras ruebant copiæ,
Pedestres pariter, & equestres: multusque tumultus coortus est.
Est vero quidam ante urbem collis editus,

Ὡς ποτ' ἐπ' εἰρήνης· πόλεμος δ' ἀλίαστος ὄρωρεν.]
Larga quidem, Drance, tibi semper copia fandi,
Tunc cùm bella manus poscunt.——
Æn. XI, 378.

Ver. 799.—ὄπωπα.] Vide infrà ad ζ, 124.

Ver. 800. Λιην γαρ φύλλοισιν ἐοικότες, ἢ ψαμάθοισιν.]
Est numerus,—— ——;
Quem qui scire velit, Libyci velit æquoris idem
Discere quàm multæ Zephyro turbentur arenæ:
Aut ubi navigiis violentior incidit Eurus,
Nosse quot Ionii veniant ad littora fluctus.
Georgic. II, 105.
Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia.——*Æn.* VI, 309.

Ver. 802. Ἕκτορ.] Vide suprà ad ά, 242.

Ver. 803. Πολλοὶ γάρ.] Refertur istud γὰρ, ad id quod elegantiùs reticetur. " *Cave ne* " *qua oriatur confusio; NAM multi* &c." Vide infrà ad ί, 22.

Ver. 808. Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν· ἐπὶ τεύχεα δ' ἐσσεύοντο.]
Ilicet in muros totâ discurritur urbe;
Concilium ipse pater & magna incepta Latinus
Deserit. ————*Æn.* XI, 468.

Ver. 810. ——ὀρώρει] Quamvis hoc in loco vox ὀρώρει, &, *ver.* 797, vox ὄρωρε, Latinè uno eodemque vocabulo, [*ortum est*,] rectè verti possint; ipsæ tamen inter se quomodo significatione differant, & promiscuè usurpari nequeant, vide suprà ad ά, 37. Sicubi vox ὄρωρε occurrat, de re *non Præsenti*; non erit utique à *Præterito* (ut vulgò appellant) ὄρωρα, sed ab *Aoristo* ὤρορον. Vide infrà ad δ', 110.

Ver. 811. Ἔστι δέ τις προπάροιθε πόλεως] *Al.* πόληος, vel πόλιος, vel πόλεος. Quæ omnia eódem redeunt; Non utique ut *Anapæstus* positus sit pro *Dactylo*, vel *Amphimacer* pro *Spondæo*, Sed ita nimirum enuntiabatur,

Ἐν πεδίῳ ἀπάνευθε, περίδρομος ἔνθα καὶ ἔνθα·
Τὴν ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν,
Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίννης·
Ἔνθα τότε Τρῶές τε διέκριθεν ἠδ' ἐπίκουροι.
Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ

In planicie seorsum, circumvius undequaque:
Quem quidem homines Batieam vocant,
Immortales autem sepulchrum agillimæ Myrinnes:
Illic tunc Trojanique in ordines distincti sunt, & auxiliares.
Trojanis quidem dux erat magnus expeditè-pugnam-ciens Hector

tiabatur, ac si scriptum fuisset πόλως, πόλος, vel πόλεως. Usitatissima hujusmodi contractio. Sic suprà, *ver.* 268,

Σκῆπτρου ὕπο χρυσέου· ——

enuntiabatur χρυσοῦ: Prima enim corripi non potest. Similiter, *ver.* 96,

—— ἐννέα δὲ σφέας,

& persæpe in isto vocabulo. Sed & in hâc ipsa voce, πόλεως, ε΄, 567,

Εἰ δὲ κεν οἱ προπάροιθε πόλεως [*Al.* πόλιος] κατατεθνειῶτος ἔλθω.

Similiter apud *Virgilium*,

Uno eodemque igni —— *Eclog.* VIII, 80.
Unâ eâdemque vi. —— *Æn.* X, 487.
—— à flumine rejice capellas.
Eclog. III, 96.

Euripides item, *Phœniss.* *ver.* 1258,

Ἐτεοκλέα δ' ἄν, τὸν πόλεως ὑπερμαχεῖν.

ubi πόλεως necessariò pronuntiatur δισύλλαβος, quia in *Iambico Tragico*, ubi licentia haud fere est ulla, *Anapæstum* non recipit pes quartus. Similiter apud Scriptores Tragicos, θεοὶ & θεῶν fere semper monosyllabæ sunt: Ut legentibus passim apparebit. Sed in *Nominibus propriis* multo omnium sæpissimè, celerrimè nimirum pronuntiari solitis, fit hujusmodi contractio.

Γάμος τ' ἀδελφῆς Ἀντιγόνης, παιδός τε σῆς.
Eurip. Phœniss. 764.
Μενέλαος ἀγαγὼν Ἑρμιόνην Σπάρτης ἄπο.
Orest. 65, & *passim.*
Ἡ σπαρτιᾶτις Ἑρμιόνη, τηλυρα γάρ.
Androm. 889.
Ῥιφθέντα πύργων Ἀστυάνακτ' ἀπ' ὀρθίων.
Ibid. 10.
Φροῦδος, μετ' αὐτοῦ τ' Ἀνδρομάχη πολλῶν ἐμοί.
Troad. 1130.
Αὐτὸς δ' ἀνῆκται Νεοπτόλεμος, καινάς τινας.
Ibid. 1126.
Τῷ νησιώτῃ Νεοπτολέμῳ δορὸς γέρας.
Androm. 14.

Quibus omnibus in locis, cùm *Iambicus tragicus* in quarto pede *Anapæstum*, uti dixi, utpote *Dactylo* aut *Spondæo* ἰσόχρονον, non recipiat; sed *Iambum* solummodò, vel (ei æqualem) *Trybrachyn*; manifestum est *Nomina* ista *propria*, hoc ferè modo fuisse enuntiata: Ἀντῖγνη, Ἑρμόνη, Ἀστῦναξ, Ἀνδρομάχη, Νεπτόλεμος.

Atque ex hoc raptim *Vocales breves* pronuntiandi modo, ut id in transcursu moneam, videor mihi colligere; quoties Scriptores *Comici* (qui *Vulgi* celerrimam exhibere solent pronuntiandi rationem,) vocabula quorum prior syllaba brevis est & posterior naturâ longa, (ut "*Bonos, Malos, Sedens,* "*Boves,*") ità usurpabant, ut voces istæ dissyllabæ (sequente insuper & *Consonante*) locum syllabarum vel *binarum brevium* vel *longarum singularum* in versu occuparent; hoc utique ita esse intelligendum, non ut syllaba, quæ & *Vocali* constaret naturâ *longâ*, & positione insuper producta esset, corriperetur; legereturque "*Bonŏs, Malŏs,* "*Sedĕns, Bovĕs;*" sed ut *Brevis* potiùs elideretur Vocalis, legereturque compendio, "*bnos, mlos, sdens,* Bes *bœufs.*" Similiterque, cùm ["*res est,*"] contraheretur in monosyllabam ["*res* —— *'st;*"] factum id utique, non quòd ex vocabulorum istorum priore *Vocalis longa* extrita esset, sed quòd ex posteriori *Brevis*. Quin & in vocibus polysyllabis, ut "*optimè, servitutem, neutiquam, senectutem, voluntatem, vereren-*"*tur,*" & similibus, parem fuisse, apud eosdem Scriptores, contrahendi rationem crediderim; lectumque potiùs "*optmè,* "*servtutem, neutqum, snectutem, vlun-*"*tatem, vrerentur;*" quàm *ŏptimè, sĕrvitutem, neŭtiqum, senĕctutem, volŭntatem, verĕrentur.*" Item cùm, "*sive ista* "*uxor sit,*" διπόδιον constituat; pronuntiatum fuisse potiùs, "*siv' 'st' uxor sit,*" quàm, "*sĭv' ist' uxor sit.*" Et similiter in similibus.

Ver. 813. —— ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, Ἀθάνατοι δὲ] Vide suprà ad α΄, 403; & infrà ad ζ΄, 402.

Ver. 816. —— μέγας —— Ἕκτωρ.]

Æneæ magni —— —— *Æn.* X, 830.

Ibid. —— κορυθαίολος] Τό, αἰόλον, ἐκεῖθ' ὅθεν τῶν Γραμματικῶν τινες ἐπὶ τοῦ Ποικίλου παρ' Ὁμήρῳ ἀκούειν ἀξιοῦσιν —— Οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ σημαίνει τὸν Ταχὺν γενόμενον ἀπὸ

τῆς

Πριαμίδης· ἅμα τῷ γε πολὺ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι
Λαοὶ θωρήσσοντο, μεμαότες ἐγχείῃσι.
Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν, ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο,
Αἰνείας· τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι, θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα·
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ', Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
Ἀφνειοὶ, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο,
Τρῶες, τῶν αὖτ' ἦρχε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.
Οἳ δ' Ἀδρήστειάν τ' εἶχον καὶ δῆμον Ἀπαισοῦ,
Καὶ Πιτύειαν ἔχον, καὶ Τηρείης ὄρος αἰπὺ,
Τῶν ἦρχ' Ἄδρηστός τε καὶ Ἄμφιος λινοθώρηξ,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων
Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε

Priamides: cum hoc quàm plurimæ & fortissimæ
Copiæ armabantur, promptæ hastis.
Dardaniis porrò imperabat, strenuus filius Anchisæ,
Æneas; quem ex Anchisâ peperit diva Venus,
Idæ in jugis, dea cum mortali cubans:
Non solus; cum eo duo Antenoris filii,
Archilochúsque, Acamásque, pugnæ periti omnigenæ.
Qui verò Zeleäm habitabant sub pedem imum Idæ,
Divites, bibentes aquam profundam Æsepi,
Trojani; his porrò præerat Lycaonis clarus filius,
Pandarus, cui etiam arcum Apollo ipse dederat.
Qui autem Adrastëamque tenebant & civitatem Apæsi,
Et Pityëam tenebant, & Terëæ montem altum;
His imperabat Adrastusque & Amphius lineum-thoracem-gestans,
Filii duo Meropis Percosii, qui supra omnes
Noverat vaticinia, neque suos filios sinebat

τῆς Ἀέλλης, ἥτις ἀπὸ τοῦ Ἄειν καὶ Εἱλεῖν συνίσταται.——Κορυθαίολος οὖν, ὁ συνεχῶς κινῶν τὴν κόρυθα. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 3.——διὰ τὰς ἐν πολέμῳ συνεχεῖς καὶ σφοδρὰς ἐνεργείας. *Schol.*

Ver. 817. Πριαμίδης.] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 818. ——μεμαότες ἐγχείῃσι.] Non "*pro* μεμαῶτες, *antepenultimâ productâ, & penultimâ correptâ, Metri causâ;*" ut ineptè admodùm *Barnesius*: Sed è contrario, quâ analogiâ factum est, ex βασιλῆος, βασιλέος; ex βασιλῆα, βασιλέα, ex τεθνηότες, τεθνεῶτες; ex χρονίοντος, χρονίωντος; ex μετήορος, μετέωρος; ex λαὸς, λεώς; eâdem factum est, ex μεμᾱότες, μεμᾰῶτες. Vide suprà ad ά, 265.

Ver. 820. Αἰνείας τὸν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε δῖ' Ἀφροδίτη,
Ἴδης ἐν κνημοῖσι.]
——Æneas, quem Dardanio Anchisæ
Alma Venus Phrygii genuit Simöentis ad undam. *Æn.* I, 621.

Porrò rectè hîc restituit *Barnesius*, τὸν ὑπ', ex *MS Barocc.* cùm olim malè editum fuisset, τὸν δ' ὑπ'.

Ver. 822. Οὐκ οἶος· ἅμα] Quâ ratione, οἶος, hîc ultimam producat; & similiter, οὐδὲ, *ver.* 832; & Λάρισσαν, *ver.* 841; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 827. ——ᾧ καὶ τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.]
Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo
——dabat, celeresque sagittas. *Æn.* XII, 393.

Τόξον, inquit Scholiastes, τὴν τοξικὴν ἐμπειρίαν: Rectè. Rationem verò ineptissimam adjungit; τὸ ΓΑ'Ρ τόξον Αὐτὸς κατεσκεύασε. Quasi id scilicet Poëtam fugisset: aut, Lectorem nè fugeret, periculum esset.

Ver. 832. Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε

Στείχειν ἐς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔτι
Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Οἳ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πράκτιον ἀμφενέμοντο,
Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον, καὶ δῖαν Ἀρίσβην,
Τῶν αὖθ' Ὑρτακίδης ἦρχ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι
Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος·
Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν, οἳ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάασκον·
Τῶν ἦρχ' Ἱππόθοός τε, Πύλαιός τ', ὄζος Ἄρηος,
Υἷε δύω Λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδαο.
Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ' Ἀκάμας, καὶ Πείρως ἥρως,
Ὅσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει.
Εὔφημος δ' ἀρχὸς Κικόνων ἦν αἰχμητάων,
Υἱὸς Τροιζηνίοιο διοτρεφέος Κεάδαο.
Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους,
Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος, ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος,

Proficisci in bellum homines-perdens: ipsi verò ei non
Paruerunt: Fata enim *eos* agebant atræ mortis.
Qui verò Percoten & Practium incolebant,
Et Sestum & Abydum tenebant, & nobilem Arisben,
His porrò Hyrtacides præfectus erat Asius, princeps virorum,
Asius Hyrtacides, quem ex Arisbâ ferebant equi
Splendidi, magni, fluvio à Sellêente.
Hippothous verò ducebat gentes Pelasgorum hastis-exercitatorum,
Eorum qui Larissam glebosam habitabant:
His præerat Hippothousque, Pylæusque, ramus Martis,
Filii duo Lethi Pelasgi Teutamidæ.
Cæterùm Thracas ducebat Acamas, & Pirous heros,
Quotquot Hellespontus æstuosus intus continet.
Euphemus verò dux Ciconum erat bellicosorum,
Filius Trœzeni Jovis alumni Ceadæ. [*i. e.* Ceæ filii.]
Porro Pyræchmes ducebat Pæonas curvis-arcubus-utentes,
Procul ex Amydone, ab Axio latè fluente,

Στείχειν ἐς πόλεμον· ———
——κῆρες ἄγον μέλανος θανάτοιο.]
Fata canens sylvis genitor celarat——.
Injecere manum Parcæ.———
Æn. X, 417, 419.
Cæterùm de vocibus ὐδὲ ὖς, vide infrà ad λ', 330; item γ', 172.

Ver. 833. ——ἐς πόλεμον φθισήνορα.] *Al.* φθεισήνορα· Sed nihil opus. Syllaba enim φθι, non ex φθίσις desumpta est, sed ex φθίνω· Quæ, apud Homerum, etiam & in Futuris φθίσειν & φθίσεσθαι, semper producitur. At φθίσις, φθιτὸς, & similia, sunt ex Aoristo ἔφθινον. Vide suprà ad *ver.* 43; & ad α', *ver.* 309, 314, 338.

Ver. 836. Καὶ Σηστὸν καὶ Ἄβυδον ἔχον.] Ἀβυδηνοὶ Σηστὸν παρ' Ἀθηναίων ἐκομίσαντο, διὰ τοῦτο τὸ ἔπος. *Eustath. pag.* 199.

Ver. 843. Υἷε δύω Λήθοιο] Edit. *H. Stephani* & *Wetsten.* aliique; Ληθοῖο. Malé. Quippe, ut rectè annotavit *Barnesius*, in *lib.* ρ', *ver.* 288, habent & iidem Editi, Λήθοιο.

Ver. 844. ———Πείρως ἥρως.] *Al.* Πείροος ἥρως.

Ver. 848. ———Παίονας ἀγκυλοτόξους.] Εἶδος ἀκοντίου, ἡ ἀγκύλη. *Eustath.* "Qui se "servent de dards attachez à une courroie. "C'est ce que signifie proprement le mot "ἀγκυλότοξοι. Les Latins l'ont appellè "*amentatum jaculum*; On le lançoit, & "on le retiroit avec la courroie, qu' on ne "lâchoit jamais de la main." *Dacier.* Fuerunt qui, post hunc versum, adderent; Πηλεγόνος θ' υἱὸς περιδέξιος Ἀστεροπαῖος. Malè; Nam ut rectè annotavit *Barnesius* ex φ', 156; nondum venerat *Asteropæus.*

Ver.

Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.
Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ,
Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
Οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον, καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
Ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ', Αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.
Αὐτὰρ Ἀλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.
Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε, καὶ Ἔννομος οἰωνιστής.
Ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσατο κῆρα μέλαιναν,
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο,
Ἐν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράϊζε καὶ ἄλλους.
Φόρκυς αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάνιος θεοειδής,
Τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης· μέμασαν δ' ὑσμῖνι μάχεσθαι.
Μῄοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην,
Υἷε Πυλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη,

Axio, cujus limpidissima aqua diffunditur *super* terram.
Paphlagonibus verò præerat Pylæmenis animosum cor,
Ex Enetis, unde mularum genus agrestium,
Qui Cytorum tenebant, & Sesamum incolebant,
Circáque Parthenium fluvium inclytas domos habitabant,
Cromnámque, Ægialúmque, & excelsos Erythinos.
At Halizonibus Hodius & Epistrophus imperabant,
Procul ex Alybe, unde argenti est origo.
Mysis vero Chromis præerat, & Ennomus augur:
Sed non auguriis effugit mortem nigram,
Verùm stratus est sub manibus velocis Æacidæ
In fluvio, ubi quidem Trojanos contrucidabat & alios.
Phorcys porrò Phrygios ducebat & Ascanius Deo similis,
Procul ex Ascaniâ: ardebant verò prælio pugnare.
Mæoniis porrò Mesthlésque & Antiphus duces erant,
Filii Pylæmenis, quos Gygæa peperit palus,

Ver. 850. Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.] *Al.* αἶαν. Cæterùm cùm *Axii* aquæ *Strabonis* temporibus, limpidæ non essent; in propinquo autem ex *Amydone* fons quidam aquas limpidissimas in *Axium* turbidum emitteret; hinc nonnulli versum *Homeri* isto modo emendabant: Ἀξιοῦ, ᾧ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἴης, *vel* Αἶαν. Infeliciter tamen; ut rectè annotavit *Barnesius*: Quippe & alibi *Homerus*, Φ, 158, Ἀξιοῦ οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν. Fortassè tempestate quadàm pluviosâ Notam & Colorem hujus fluvii acceperit *Strabo*.

Ver. 854. Ἀμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε.] *Al.* Κρῶμναν, Κοβιαλόν τε.
Al. Κρῶμνάν τ', Αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.
Καύκωνας αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς ἀμύμων, [*Al.* Ἄμυβος.]
Οἳ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον.
(*Al.* κλυτὰ δώματα ναῖον. *Al.* κατὰ δώματ' ἔναιον.) *Strabo*, *lib.* 12, *p.* 817.

Ver. 856. Αὐτὰρ Ἀλιζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.]
Al. Ἀλύβων, Χαλύβων, Καλύβης.
Al. Αὐτὰρ Ἀμαζώνων Ὀδίος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον,
Ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ἵνθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.

Sed lectionem istam appellat *Strabo*, παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πίστιν, καινοτομουμένην, *Lib.* 12. p. 827. Porrò in Editt. *H. Stephani* & *Wetstein.* aliisque, scriptum est ὁ Δῖος: Perperam: Nam, ut rectè annotavit *Barnesius*, occurrit idem Nomen iterum, Ι, *ver.* 39. Ἀρχὸν Ἀλιζώνων Ὀδίον—.

Ver. 858. —— —— οἰωνιστής·
Ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν.]

—— augur,

Οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.
Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων,
Οἳ Μίλητον ἔχον, Φθειρῶν τ' ὄρος ἀκριτόφυλλον,
Μαιάνδρου τε ῥοὰς, Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα·
Τῶν μὲν ἄρ' Ἀμφίμαχος καὶ Νάστης ἡγησάσθην,
Νάστης, Ἀμφίμαχός τε, Νομίονος ἀγλαὰ τέκνα,
Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πολεμόνδ' ἴεν, ἠΰτε κούρη,
Νήπιος, οὐδέ τί οἱ τόγ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον·
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
Ἐν ποταμῷ· χρυσὸν δ' Ἀχιλεὺς ἐκόμισσε δαΐφρων.
Σαρπηδὼν δ' ἦρχεν Λυκίων, καὶ Γλαῦκος ἀμύμων,
Τηλόθεν ἐκ Λυκίης, Ξάνθου ἄπο δινήεντος.

Qui etiam Mœonios ducebant ſub Tmolo natos.
Naſtes porrò Caribus præerat barbarè-loquentibus,
Qui Miletum tenebant, Phthirorúmque montem frondoſum,
Mæandríque fluenta, Mycaléſque alta cacumina.
His utique Amphimachus & Naſtes præerant,
Naſtes, Amphimachúſque, Nomionis clari filii,
Qui & aurum geſtans ad bellum ibat, velut puella,
Stultus: neque omnino ipſi hoc depulit acerbum interitum;
Sed ſtratus eſt ſub manibus velocis Æacidæ
In fluvio: aurum verò Achilles abſtulit belli peritus.
Sarpedon autem præerat Lyciis, & Glaucus laudatiſſimus,
Procul ex Lycia, Xantho à vorticoſo.

————————augur,
Sed non augurio potuit depellere peſtem.
Æn. IX, 327.

Ver. 866. Οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.] Fuerunt qui hîc adderent; Τμώλῳ ὕπο νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. *Strab. lib.* 13. & *Euſtath.*

Ver. 867. ——Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων] Negat *Thucydides* gentes non Græcas, univerſo nomine *Barbaras*, uti poſteà factum eſt, ab *Homero* appellatas. Ὅμηρος—οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας [Ἕλληνας] ὠνόμασιν. ——Οὐ μὴν οὐδὲ Βαρβάρους εἴρηκε, διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς πω (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. *Thucyd. lib.* 1, *ſub. initio.* Quam ſententiam Thucydidis, "*hic* "*ipſe locus*" (inquit Barneſius) "*refutat.*" Atqui eam nullo modo refutat. Non enim ait *Homerus* Cares, "*Barbarorum more,*" ſed *barbarè*, locutos: Quod verum eſſe potuit, etſi nondum a Græcis *Barbarorum* nomine appellatæ eſſent reliquæ gentes univerſæ. *Strabo*, qui & ipſe cum *Thucydide* non ſenſit, hanc tamen rem rectè explicat. Οἶμαι δὲ τὸ βάρβαρον κατ' ἀρχὰς ἐκπεφωνῆσθαι οὕτως κατ' ὀνοματοποιΐαν, ἐπὶ τῶν δυσεκφόρως καὶ σκληρῶς καὶ τραχέως λαλούντων, ὡς τὸ βατταρίζειν καὶ τραυλίζειν καὶ ψελλίζειν.——Ἄλλη δέ τις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διαλέκτῳ ἀνεφάνη κακοστομία, καὶ οἷον βαρβαροστομία, εἴ τις ἑλληνίζων μὴ κατορθοίη.——Τοῦτο δὲ μάλιστα συνέβη τοῖς Καρσί.——Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν λέγεται· καὶ γὰρ τοῦτο ἐπὶ τῶν κακῶς Ἑλληνιζόντων εἰώθαμεν λέγειν, οὐκ ἐπὶ τῶν Καριστὶ λαλούντων. Οὕτως οὖν καὶ τὸ βαρβαροφωνεῖν, καὶ τοὺς βαρβαροφώνους δεκτέον, τοὺς κακῶς Ἑλληνίζοντας. Ἀπὸ δὲ τοῦ Καρίζειν, καὶ τὸ Βαρβαρίζειν μετήνεγκαν εἰς τὰς περὶ Ἑλληνισμοῦ τέχνας· καὶ τὸ Σολοικίζειν, εἴτ' ἀπὸ Σόλων, εἴτ' ἄλλως τοῦ ὀνόματος τούτου πεπλασμένου. *Strab. lib.* 14. *p.* 977, 978.

Ver. 869. ——Μυκάλης τ' αἰπεινὰ κάρηνα.] Μιλησίοις δὲ πρὸς Πριηνεῖς ὑπὲρ Μυκάλης διαφερομένοις, εἰς νίκην ἐπήρκεσε τὰ ἔπη ταῦτα. *Euſtath. p.* 199.

Ver. 872. Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πολεμόνδ' ἴεν.] Πορφύρᾳ μόνον ἐκόσμησε τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ μιᾷ χλαίνῃ τῇ οἴκοθεν.——Τὸν γοῦν Κᾶρα τὸν χρυσῷ καλλωπιζόμενον εἰς τὸν πόλεμον, μάλα ὑβριστικῶς ἐλοιδόρησεν. *Dion. Orat.* 2.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ'.

Ὑπόθεσις τῆς Γ'. ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἀλεξάνδρου προκαλεσαμένου Μενέλαον εἰς μονομαχίαν ἐπὶ τῇ τῶν ὅλων διαλύσει, ὅρκοι γίγνονται· ἐφ' ᾧ, τὸν νικήσαντα τὴν Ἑλένην λαβεῖν, καὶ τὰ χρήματα αὐτῆς. Ἡττηθέντα δὲ Ἀλέξανδρον Ἀφροδίτη ἁρπάζει, καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον ἀπαγαγοῦσα, μετακαλεῖται ἀπὸ τοῦ τείχους τὴν Ἑλένην. Οἱ δὲ συνομιλήσαντες, εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΑΛΛΗ.

ΤΩΝ ἡρώων οὐκ ἰδίᾳ μόνον ἑκάστου τὸ ἦθος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ, παρίστησιν ἡμῖν ὁ Ποιητὴς ἔν τε τοῖς ἄλλοις πᾶσι, καὶ ἐπὶ ταύτης δὲ μάλιστα τῆς ῥαψῳδίας. Εἰκάζει γοῦν τοὺς μὲν Τρῶας τοῖς θορυβωδεστάτοις ζώοις γεράνοις, ἄκοσμον φύσει εἰς τὸν πόλεμον αὐτῶν τὴν ἔφοδον ἀφηγούμενος· τοὺς δὲ Ἕλληνας μετὰ σιωπῆς τὰς προόδους ποιουμένους, ἐν λόγοις τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ἐπιδεικνυμένους. Καὶ ἡνίκα μὲν προῆλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον, τὸν Ἀλέξανδρον προάγει τῶν Τρώων προμαχοῦντα, καὶ γαῦρον ὁρώμενον, ἐπειδὴ εἶδε τὸν πολέμιον, εἰς τὸ τῶν ἑταίρων πλῆθος ἀναχωροῦντα· Αἰτιώμενον δὲ αὐτὸν Ἕκτορα, καὶ ἐπιπλήσσοντα αὐτῷ, τὸν δὲ ὑπισχνούμενον μαχέσασθαι τῷ Μενελάῳ, περὶ τῆς Ἑλένης καὶ τῶν κτημάτων ἐφ' ᾧ τὸν πόλεμον ἐν τῇ τῶν δύο σωμάτων μάχῃ τέλος λαβεῖν. Δηλώσαντος δὲ ταῦτα ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασιν Ἕκτορος, ὑφίσταται καὶ ὁ Μενέλαος. Μεταπεμψάμενοι δὲ Πρίαμον, ὅρκους καὶ εὐχὰς ποιοῦνται. Καὶ ἡ Ἑλένη Πριάμῳ, καὶ τοῖς περὶ Ἀντήνορα δημογέρουσι, περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀρίστων διηγεῖται. Μαχεσαμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ἡττηθέντα Ἀλέξανδρον ἐξαρπάσασα Ἀφροδίτη, εἰς τὸν θάλαμον ἄγει, καὶ μικρὸν ὕστερον καὶ τὴν Ἑλένην. Ἡ δὲ ἀνανδρίαν ὀνειδίζει τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὴν κοίτην τρέπονται. Ἀγαμέμνων δὲ, κατὰ τοὺς ὅρκους, ἀπαιτεῖ τὴν Ἑλένην, καὶ τὰ ἅμα αὐτῇ ἁρπαγέντα χρήματα· σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν.

Ἐπιγραφαί.

Ὅρκοι· Τειχοσκοπία· Μονομαχία Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου.

Ἄλλως.

Γάμμα δ' ἄρ' ἀμφ' Ἑλένης οἴοις μόθος ἐστὶν ἀκοίταις.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕκαστοι,
Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ', ἐνοπῇ τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὥς·
Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό,
Αἵτ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
Κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι·
Ἠέριαι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται.
Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
Ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν.

At postquam instructi fuerunt unà cum ducibus quique;
Trojani quidem *cum* clangoréque, clamoreque incedebant, aves veluti:
Sicut clangor gruum est in aëre,
Quæ postquam scilicet hyemem effugerunt & immensum imbrem,
Cum clangore eædem volant suprà Oceani fluenta,
Hominibus Pygmæis cædem & mortem ferentes:
Aeriæ quippe eæ noxium conflictum adferunt.
At proficiscebantur *cum* silentio robur spirantes Achivi,
In animo gestientes opem ferre sibi invicem.

Ver. 2. Τρῶες μὲν κλαγγῇ.]
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες. Δ, 437.

Vide infrà ad *ver.* 8; & ad δ', 431.

Ibid. ——ὄρνιθες ὥς] Potuisset & hîc & alibi dicere, ὡς ὄρνιθες. Sed altera illa verborum positio majorem habet emphasin: Vide δ', 482. Cæterùm quâ ratione ὄρνιθες hîc ultimam producat; itemque κερχνὸν, *ver.* 24; & ἀνεχώρησεν, *ver.* 35; vide suprà ad α', 51.

Ver. 3. Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων] Φωναὶ παμμιγεῖς. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. §. 10.

——Quales sub nubibus atris
Strymoniæ dant signa grues, atque æthera tranant
Cum sonitu, fugiuntque Notos clamore secundo. *Æn.* X, 264.

Ver. 4. ——ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον]
——aves, ubi frigidus annus
Trans pontum fugat, & terris immittit apricis. *Æn.* VI, 311.

Ver. 5. ——πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων] *Al.* ποτῶνται.
——Oceani——amnes, *Georgic.* IV, 233.

Ver. 6. Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.] Ἔστι δὲ ἔθνος γεωργικὸν, ἀνθρώπων μικρῶν, κατοικούντων εἰς τὰ ἀνωτάτω μέρη τῆς Αἰγυπτιακῆς γῆς, πλησίον τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπερ πολεμεῖ ταῖς γεράνοις (φασὶ) βλαπτούσαις αὐτῶν τὰ σπέρματα, καὶ λιμὸν ποιούσαις τῇ χώρᾳ. *Schol.*

Ver. 8. Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ] "Sed enim "*Achæos* Homerus pugnam indipisci ait, "non fidicularum tibiarumque concentu, "sed *mentium animorumque conspiratu tacito* nitibundos: Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα "πνείοντες Ἀχαιοί, Ἐν θυμῷ μεμαῶτες, "&c." *Gell. lib.* 1, *cap.* 11. Ubi videtur *Gellius* istud, ἐν θυμῷ, ità intellexisse, ut idem ferè significaret, ac σιγῇ; opponereturque videlicet τῷ, κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τε, *ver.* 2. Vide infrà ad δ', 431.

Ver. 9. ——μεμαῶτες] Vide suprà ad β', 818.

Ver.

Εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι Νότος κατέχευεν ὀμίχλην,
Ποιμέσιν οὔτι φίλην, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω,
Τόσσον τίς τ' ἐπιλεύσσει, ὅσον τ' ἐπὶ λᾶαν ἵησιν·
Ὣς ἄρα τῶν ὑπὸ ποσσὶ κονίσαλος ὤρνυτ' ἀελλὴς
Ἐρχομένων· μάλα δ' ὦκα διέπρησσον πεδίοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τρωσὶν μὲν προμάχιζεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς,
Παρδαλέην ὤμοισιν ἔχων καὶ καμπύλα τόξα,
Καὶ ξίφος· αὐτὰρ ὁ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
Πάλλων, Ἀργείων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους,
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Ἐρχόμενον προπάροιθεν ὁμίλου, μακρὰ βιβῶντα,
Ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας,
Εὑρὼν ἢ ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα,
Πεινάων· μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴπερ ἂν αὐτὸν

Quemadmodum montis verticibus Notus offudit nebulam,
Pastoribus nequaquam gratam, furi autem etiam nocte commodiorem,
Et eousque quis *tum* prospicit, quousque lapidem jacit:
Sic horum sub pedibus pulvis excitabatur turbidus
Euntium; valde enim celeriter pertransibant campum.
Hi verò quum jam prope erant se invicem invasuri,
Trojanis quidem in-prima-acie-erat Alexander divinâ-formâ-præditus,
Pardi pellem humeris gestans & incurvos arcus,
Et ensem: is verò hastilia duo præfixa ære
Vibrans, Græcorum provocabat quosque fortissimos,
Ut contra *se* dimicarent in sævâ pugnâ.
Hunc autem postquam animadvertit bellicosus Menelaus
Incedentem ante agmen, magnis passibus gradientem;
Sicut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit,
Nactus aut cervum cornutum, aut agrestem capram,
Esuriens; avidè enim devorat, etiamsi ipsum

Ver. 11. ——κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνω.] Ovium scilicet *prædatoribus* nebula, quàm ipsa nox, commodior.

Ver. 16. ——θεοειδὴς] Specie ac pulchritudine *Corporis*, non virtutibus, insignis.

Ver. 18. —— δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ]

——duo fortè gerebat
——præfixa hastilia ferro.
Æn. XII, 488.

Ver. 19. ——προκαλίζετο πάντας ἀρίστους.] Pulcherrimè describit Poëta virum non prorsus ignavum, nec tamen fortem satis; nequitiæ sibi conscium; cujus Solius tamen causâ bellum esset susceptum; fortissimos statim, etiam priùs quàm *Hector* se ostenderet, provocantem ad certamen; ferocientem, jactabundum, μακρὰ βιβῶντα, *ver.* 22; simul autem primùm ut Hostis, cui injuriam intulisset, contrà incederet, retrò cedentem, *ver.* 32.

Ver. 22. ——μακρὰ βιβῶντα.] Pessimè hæc verba vertit Barnesius, "*longe gradientem.*" Quæ verba apud *Virgilium*, *Æn.* X, 572, non *magnis incedentem passibus*, sed *è longinquo venientem* significant.

Ver. 23. Ὥστε λέων ἐχάρη &c.]

Impastus stabula alta Leo ceu sæpè peragrans,
(Suadet enim vesana fames,) si fortè fugacem
Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum,
Gaudet hians immane, comasque arrexit, & hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor.—— *Æn.* X, 723.

Ver. 23, 24, 25. ——κύρσας, Εὑρὼν——, Πεινάων.] Non sine artificio ἀσυνδέτως ponuntur tria hæc Participia, (præterquam quod pedibus dactylicis versus iste, Ὥστε λέων

Σεύωνται ταχέες τε κύνες, θαλεροί τ' αἰζηοί·
Ὣς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἐν προμάχοισι φανέντα, κατεπλήγη φίλον ἦτορ·
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ' ἀλεείνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
Οὔρεος ἐν βήσσης, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,
Ἂψ τ' ἀνεχώρησεν, ὦχρός τέ μιν εἷλε παρειάς·
Ὣς αὖθις καθ' ὅμιλον ἔδυ Τρώων ἀγερώχων
Δείσας Ἀτρέος υἱὸν Ἀλέξανδρος θεοειδής.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν, αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτά,

Insequantur velocésque canes, florentésque juvenes:
Sic gavisus est Menelaus Alexandrum divinâ-formâ-præditum
Oculis conspicatus; cogitabat enim ulturum se virum sceleratum:
Statim itaque de curru cum armis desiliit humi.
Illum autem postquam animadvertit Alexander divinâ-formâ-præditus
In primâ-acie apparentem, perculsus est suo corde;
Retróque sociorum in agmen recessit, mortem evitans.
Ut scilicet cum quis draconem conspicatus resiliens fugit
Montis in saltibus, subitúsque tremor occupavit artus,
Retróque recessit, pallórque ejus cepit genas:
Sic retrò in agmen subrepsit Trojanorum superborum
Metuens Atrei filium Alexander divinâ-formâ-præditus.
Hunc autem Hector objurgavit conspicatus, probrosis verbis;
« Infelix Pari, formâ præstantissime, mulierose, deceptor,

ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας, totus incedit;) συνεπιτρέχοντες οἷον τοῦ ποιητοῦ. τῇ σπουδῇ τοῦ λέοντος· ut, ex *Eustathio*, *pag.* 289, *lin.* 4, rectè annotavit *Barnesius*.

Ver. 27. ——θεοειδέα] Pronuntiabatur. θεοειδῆ. Quomodo & scribi deinceps cœptum est.

Ver. 28. ——τίσασθαι.] « Malim τίσε-« σθαι," *inquit Vir doctissimus H. Stephanus*: « Fateor tamen τίσασθαι haberi hîc « in meo etiam codice vetustissimo; & eo-« dem modo legi, *Odyss.* υ', 121, ——φάτο « γὰρ τίσασθαι ἀλείτας. Sed his oppono « locum illum hujus tertii libri, *ver.* 366, « Ἦτ' ἐφάμην τίσεσθαι Ἀλέξανδρον κακότη-« τος· Nam ibi meus ille codex, τίσεσθαι « habet." *Quàm eruditè & modestè!*

Ver. 29. Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.]

Sistit equos bijuges, & curru desilit.——
Æn. XII, 355.

——& è curru saltum dedit ocyùs arvis.
Ibid. 681.

Simpliciùs dictum est χαμᾶζε, quàm *arvis*; & illud, σὺν τεύχεσιν, vim habet insuper singularem.

Ver. 31. ——κατεπλήγη] Singulare ferè huic verbo est, quod in linguâ Ionicâ *Aoristi secundi penultimam* producat. Hinc & in linguâ Doricâ apud *Theocrytum*, *Idyll.* 22, 105, ———αὐτὰρ ὁ πλᾶγείς. In linguâ Atticâ autem dicitur πλἄγείς·

Ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεὶς Ἰάσονος.
Euripid. Med. ver. 8.

Ver. 33. Ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα] Pulcherrimè *Virgilius*:

Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem
Pressit humi nitens, trepidusque repentè refugit
Attollentem iras, & cærula colla tumentem:
Haud secùs Androgeos visu tremefactus abibat.
Æn. II, 379.

Ver. 39. Δύσπαρι.] *Euripides* similiter Δυσελέναν dixit *Helenam*; Orest. *ver.* 1391. Porrò, hinc istud *Ovidii*, in epistolâ *Laodamiæ* ad *Protesilaum*, *ver.* 43,

Dux Pari, Priamide, damno formose tuorum;

pulcherrimè emendavit *Nic. Heinsius*:

Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἢ οὕτω λώβην τ' ἔμμεναι καὶ ἐπόψιον ἄλλων.
Ἦ που καγχαλόωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοί,
Φάντες ἀριστῆα πρόμον ἔμμεναι, οὕνεκα καλὸν
Εἶδος ἔπ'· ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν, οὐδέ τις ἀλκή.
Ἦ τοιόσδε ἐὼν, ἐν ποντοπόροισι νέεσσι
Πόντον ἐπιπλώσας, ἑτάρους ἐρίηρας ἀγείρας,
Μιχθεὶς ἀλλοδαποῖσι, γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνῆγες
Ἐξ Ἀπίης γαίης, νυὸν ἀνδρῶν αἰχμητάων;
Πατρί τε σῷ μέγα πῆμα, πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
Δυσμενέσιν μὲν χάρμα, κατηφείην δέ σοι αὐτῷ;

" Utinam non natus fuisses, aut nuptiarum-expers periisses.
" Sanè illud mallem, & quidem multo utilius esset,
" Quàm sic dedecus esse & turpi spectaculo omnibus.
" Certè cachinnantur comantes Achivi,
" Suspicati egregium propugnatorem esse, quoniam venusta
" Species *tibi* inest: sed non est vis animo, neque ullum robur.
" Num talis existens, in pontum-transeuntibus navibus
" Mare emensus, sociis charis coactis,
" Permistus alienigenis, mulierem formosam abduxisti
" Ex Apiâ terrâ, sponsam virorum bellicosorum?
" Patrique tuo magnum detrimentum, civitatique, totique populo,
" Inimicis quidem gaudium, dedecus autem tibi ipsi?

Dyspari Priamide, damno formose tuorum.

Et quoniam *Ovidii epistolarum* incidit mentio, lubet hîc emendationem quandam apponere, quæ *Nobis* olim in hâc materiâ ludentibus in mentem venit. In epistolâ *Acontii* ad *Cydippen*; versus 227, 228, hujusmodi sunt:

Appeteres talem vel non jurata maritum;
Juratæ, vel non, talis habendus erat.

Quàm enervis sit hæc sententia, & ταυτολόγος, nemo non videt. *Nic. Heinsius* legendum conjecit,—" talis *emendus* erat:" Nullo profectu. Distingue solummodò, quâ distinctum oportet; jamque rectè procedet sententia, nec sine magno acumine:

Appeteres *Talem* vel *non jurata* maritum;
Jurata, vel *non Talis* habendus erat.

Simili ratione & alium ejusdem Auctoris locum, *Metamorphos. lib.* 4, *ver.* 60, de *Pyramo* & *Thisbe*;

——tedæ quoque jure coïssent,
Sed vetuere patres quod non potuere vetare:
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo:

mutatâ solummodò distinctione, nitori suo restituit Amicus quidam noster:

——Tedæ quoque jure coïssent,
Sed vetuere patres. Quod non potuere vetare,
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.

Ver. 40. Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.] *Barnesius* in *MS Barocc. Oxon.* repperit, Αἴθ' ὄφελες ἄγονός τ' ἔμεναι. Quam & *veram* fortè Lectionem esse suspicatus fuerim. Nam & *Eustathium* ità legisse, licèt in Textu aliter jam editum sit, liquet ex Commentario. Quem autem hîc a *Dionysio quodam* insertum Versum narrat *Eustathius*, (Μηδέ τι γούνασιν εἶσιν ἐφέσσασθαι φίλον υἱὸν Δαρδάνου,) sine dubio suppositus est.

Ver. 41. Καί κε τὸ βουλοίμην.] *Sanè ego, istic si essem, mallem id & ipse*, &c.

Ver. 42. ——ἐπόψιον] *Al.* ὑπόψιον.

Ver. 44. ——καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 46, &c. ——ἐὼν, ——ἐπιπλώσας, ——ἀγείρας, ——μιχθεὶς.] Ὅρα τὸ ἀσύνδετον σχῆμα, θυμῷ καὶ ἀγωνίᾳ πρέπον, καὶ πάνυ σφοδρόν. ——τέσσαρας γὰρ ἀσυνδέτους ἐν [*legendum fortè*, εἶπε] μετοχὰς, γοργῶς τὸν λόγον μεταχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 47. ——ἑτάρους ἐρίηρας.] Ἄγαν εὐαρμόστους, ἢ ἐπεράστους φίλους, ἤτοι αὐτῷ ὁμοίους φίλους, καὶ ἅρπαγας. *Schol.*

Οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀρηΐφιλον Μενέλαον;
Γνοίης χ', οἵου φωτὸς ἔχεις θαλερὴν παράκοιτιν.
Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις, τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης,
Ἥ τε κόμη, τό, τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.
Ἀλλὰ μάλα Τρῶες δειδήμονες· ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ', ὅσσα ἔοργας.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν·
Αἰεί τοι κραδίη, πέλεκυς ὥς, ἐστὶν ἀτειρής,
Ὅς τ' εἶσιν διὰ δουρὸς, ὑπ' ἀνέρος, ὅς ῥά τε τέχνῃ
Νήϊον ἐκτάμνῃσιν, ὀφέλλει δ' ἀνδρὸς ἐρωήν·
Ὣς τοι ἐνὶ στήθεσσιν ἀτάρβητος νόος ἐστί.
Μή μοι δῶρ' ἐρατὰ πρόφερε χρυσέης Ἀφροδίτης.
Οὔτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα,
Ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.
Νῦν δ' αὖτ', εἴ μ' ἐθέλεις πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι,
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς,

" Nonne verò sustinueris bellicosum Menelaum?
" Nôsses utique qualis viri teneas florentem uxorem.
" Non tibi profuerit cithara, & dona Veneris,
" Et coma & species; cum in pulveribus immixtus fueris!
" Sed valdè Trojani *sunt* timidi: *aliàs* certè jam
" Lapideam indutus fuisses tunicam, *tot* malorum gratiâ, quæ patrâsti.
Hunc autem vicissim allocutus est Alexander divinâ-formâ-præditus;
" Hector, quoniam me jure increpâsti, non injuriâ:
" (Semper tibi cor, securis veluti, est indomitum,
" Quæ penetrat lignum, à viro *acta*, qui arte
" *Lignum* navale exscindat, augétque viri impetum:
" Sic tibi in præcordiis intrepidus animus est.)
" Nè mihi dona amabilia exprobra aureæ Veneris:
" Neutiquam rejicienda sunt deorum præclara dona,
" Quæcunque ipsi dederint: suo arbitrio autem non quivis ceperit.
" Nunc verò, si me vis bellare & pugnare,
" Cæteros quidem sedere-facias Trojanos & omnes Achivos,

Ver. 52. Οὐκ ἂν δὴ μείνειας] Καὶ συχνὰ τὰ πολλὰ δὲ καὶ κατὰ κόμμα μεταβαίνει ἀπὸ νοήματος ἄλλου εἰς ἄλλο, διά τε ὀργὴν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἔχει καιρὸν ἀποτάδην λαλεῖν.——σφοδρὸν κατά τε τὰς ἐννοίας καὶ τὰ κομματικὰ σχήματα, καὶ τὸν τῆς ἐρωτήσεως ἔλεγχον. *Eustath.*

Ver. 54. Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις——Ἥ τε κόμη,——ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.]

Nequicquam Veneris præsidio ferox
Pectes cæsariem, grataque fœminis
Imbelli citharâ carmina divides:
——————————adulteros
Crines pulvere collines. *Horat. Carm.* I, 15.

Ibid. ——τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης.]
——Veneris præmia——. *Æn.* IV, 33.

Ver. 57. Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα] *Lapidatus*, lapidibus obrutus fuisses; vel fortè, simpliciter, *sepultus*.

Ver. 64. ——χρυσέης Ἀφροδίτης.]
--- Venus aurea——. *Æn.* X, 16.
Pronuntiabatur autem, χρυσῆς. Vide suprà ad β', 208, & 811.

Ver. 66. ——ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.] Vox, ἑκων, hoc in loco, non significat, *volens* aut *lubens*; sed, quod Latinè dicitur, *suo arbitrio*.

Ver. 67. Νῦν δ' αὖτ' εἴ μ' ἐθέλεις]
Quod si Me solum Teucri in certamina poscunt.
Idque placet;————————*Æn.* XI, 434.

Ver. 68. Ἄλλους μὲν κάθισον,——Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ.]
——Teucrûm arma quiescant,

Et

Αὐτὰρ ἔμ' ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νεέσθων
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
Τῷ δ' ἐπετοξάζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Ἰοῖσίν τε τιτυσκόμενοι λάεσσί τ' ἔβαλλον·
Αὐτὰρ ὁ μακρὸν ἄϋσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο μάχης, ἄνεῴ τ' ἐγένοντο
Ἐσσυμένως· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν.

" Sed me in medio & bellicosum Menelaum
" Committite de Helenâ & opibus omnibus pugnaturos:
" Uter autem vicerit, superiórque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque, domum abducat:
" *Vos* autem cæteri, amicitiâ & fœderibus firmis percussis,
" Habitetis Trojam glebosam: Illi verò redeant
" Ad Argos equis aptum, & Achaiam pulchras-mulieres-habentem.
Sic dixit: Hector verò gavisus est valdè, sermone audito:
Et in medium progressus, Trojanorum cohibuit phalanges,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.
In hunc autem sagittas dirigebant comantes Achivi,
Missilibusque collineantes lapidibusque petebant.
Sed altè clamavit Rex virorum Agamemnon;
" Continete vos, Argivi, ne jaculemini, filii Achivorum:
" Pollicetur enim se aliquid dicturum expeditè-pugnam-ciens Hector.
Sic dixit. Illi verò abstinuerunt à pugnâ, taciti que facti sunt
Confestim: Hector verò inter utrosque locutus est;
" Audite *ex* me, Trojani, & bene-ocreati Achivi,
" Sermonem Alexandri, cujus causâ bellum ortum est.

Et Rutulûm: Nostro dirimatur sanguine bellum. *Æn.* XII, 78.

Cæterùm de voce κάθισον, vide suprà ad α, 565; & ad β, 191.

Ver. 70. Συμβάλετ' ἀμφ' Ἑλένη] Edidit *Barnesius*, Σύμβαλέ τ' ἀμφ' Ἑλένη. Minùs rectè. Oporteret enim istud τε aliter positum; σύμβαλε ἀμφί τ' Ἑλένη καὶ *&c.*

Ver. 73. —— ὅρκια πιστὰ ταμόντες.]

——- fœdusque ferit, —— *Æn.* X, 154.

Ver. 81. —— μακρὸν ἄϋσεν, —— Ἴσχεσθ' Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε.]

Significatque manu, & magno simul incipit ore;

Parcite jam, Rutuli; & vos, tela inhibete, Latini. *Æn.* XII, 692.

Ver. 83. —— ἔπος ἐρέειν] Quâ ratione hîc, ἔπος; & infrà, *ver.* 103, λευκὸν ultimam producant; Vide suprà ad α, 51.

Ibid. —κορυθαιόλος] Vide suprà ad β, 816.

Ver. 86. Κέκλυτέ μευ, ——.] Post hunc versum ex MSS quibusdam, inserit *Barnesius*.

Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει· auctoribus non satis idoneis.

Ver. 87. ——ὄρωρεν.] Vide suprà ad α, 37; & infrà ad δ, 110.

Ἄλλους μὲν κέλεται Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς
Τεύχεα καλ' ἀποθέσθαι ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Αὐτὸν δ' ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον Μενέλαον,
Οἴους ἀμφ' Ἑλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι·
Ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκά τε, οἴκαδ' ἀγέσθω·
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
  Κέκλυτε νῦν καὶ ἐμεῖο· μάλιστα γὰρ ἄλγος ἱκάνει
Θυμὸν ἐμόν, φρονέω δὲ διακρινθήμεναι ἤδη
Ἀργείους καὶ Τρῶας, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε
Εἵνεκ' ἐμῆς ἔριδος, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς·
Ἡμέων δ' ὁπποτέρῳ θάνατος καὶ μοῖρα τέτυκται,
Τεθναίη· ἄλλοι δὲ διακρινθεῖτε τάχιστα.
Οἴσετε δ' ἄρν', ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν,
Γῇ τε, καὶ Ἠελίῳ· Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον.
Ἄξετε δὲ Πριάμοιο βίην, ὄφρ' ὅρκια τάμνῃ
Αὐτός, ἐπεί οἱ παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι·

" Cæteros quidem jubet Trojanos & omnes Achivos
" Arma pulchra deponere super terram almam:
" Se verò in medio & bellicosum Menelaum,
" Solos de Helenâ & opibus omnibus pugnare:
" Uter autem vicerit, superiorque fuerit,
" Opes acceptas penitùs omnes, mulieremque domum abducat.
" Cæteri autem amicitiam & fœdera firma feriamus.
Sic dixit; illi autem omnes taciti facti sunt silentio.
Inter illos verò itidem locutus est bello strenuus Menelaus,
" Audite nunc & me: maximè enim *hæc* molestia incessit
" Animum meum, censeo autem diremptum-iri jam
" Argivos & Trojanos; quoniam mala multa passi estis,
" Propter meam contentionem, & Alexandri propter incœptum:
" Nostrum verò utri mors & fatum paratum est,
" Moriatur: cæteri autem dirimamini citissimé.
" Adferte verò agnos, alterum album, alteram verò nigram,
" Terræque, & Soli: Jovique nos adferemus alium.
" Adducite autem Priami vim, [*Priamum*,] ut fœdus feriat
" Ipse, quoniam ei filii fœdifragi *sunt* & infidi;

Ver. 89. ——καλ'] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 95. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]

Dixerat Æneas; olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 96. ——μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος.] Aptissima hæc oratio personæ *Menelai*, qui

——ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ' ἀφαμαρτοεπής. ——ver. 214.

Ver. 100. ——Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἀρχῆς.] Præfinitò id hîc significat vox ἀρχὴ, quod Latinè dicitur *Cœptum*, *Inceptum*, vel *Susceptum*.

Ver. 103. ——ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν.]

Nigram Hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam. *Æn.* III, 120.

Ver. 105 ——Πριάμοιο βίην.] Vide suprà ad β', 658.

Ver.

Μή τις ὑπερβασίῃ Διὸς ὅρκια δηλήσηται.
Αἰεὶ δ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται·
Οἷς δ' ὁ γέρων μετέῃσιν, ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Λεύσσει, ὅπως ὄχ' ἄριστα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἐχάρησαν Ἀχαιοί τε Τρῶές τε,
Ἐλπόμενοι παύσεσθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο.
Καί ῥ' ἵππους μὲν ἔρυξαν ἐπὶ στίχας, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί,
Τεύχεά τ' ἐξεδύοντο, τὰ μὲν κατέθεντ' ἐπὶ γαίῃ
Πλησίον ἀλλήλων· ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.
Ἕκτωρ δὲ προτὶ ἄστυ δύω κήρυκας ἔπεμπε
Καρπαλίμως, ἄρνας τε φέρειν, Πρίαμόν τε καλέσσαι·
Αὐτὰρ ὁ Ταλθύβιον προΐει κρείων Ἀγαμέμνων,
Νῆας ἔπι γλαφυρὰς ἰέναι, ἠδ' ἄρν' ἐκέλευεν
Οἰσέμεναι· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησ' Ἀγαμέμνονι δίῳ.
Ἶρις δ' αὖθ' Ἑλένῃ λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν,
Εἰδομένη γαλόῳ, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
Τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
Τὴν δ' εὗρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε,
Δίπλακα, μαρμαρέην· πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,

" Ne quis transgressione, Jovis fœdera violet.
" Semper utique juniorum virorum animi instabiles-sunt:
" Quibus verò senex interfuerit, simul præterita & futura
" Prospicit; ut quam optimè inter utrosque transigatur.
Sic dixit: at gavisi sunt Achivique Trojanique
Sperantes *se* finem facturos ærumnosi belli.
Et equos quidem coërcuerunt in ordines, descenderunt autem ipsi,
Armáque exuerunt, quæ quidem deposuerunt in terrâ
Propè se invicem: exiguum autem erat hinc-inde terræ-spatium.
Hector verò ad urbem duos præcones misit
Festinanter, *qui* agnósque adferrent, Priamúmque vocarent.
At Talthybium misit Rex Agamemnon,
Naves ad cavas ut iret, & agnum jussit
Adferre: ille verò haud immorigerus fuit Agamemnoni nobili.
Iris autem Helenæ candidas-ulnas habenti nuncia venit,
Assimilata glori, Antenoridæ uxori,
Quam Antenorides habebat Rex Helicaon,
Laodicen, Priami filiarum formâ-præstantissimam.
Eamque invenit in domo: ea verò magnam telam texebat,
Duplicem, splendidam: multósque intexebat labores
Trojanorumque equûm-domitorum & Achivorum ære-loricatorum,

Ver. 112. Ἐλπόμενοι παύσεσθαι] Qui sibi jam requiem pugnæ, rebusque salutem Sperabant:———— *Æn.* XII, 241.

Ver. 113. ——ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί.] *E curribus descenderunt, & in medium exibant.* Fit autem ex ἔβησαν, ἔβαν simili analogiâ atque ex ἐτράφησαν, τράφεν.

Ver. 115. ——ὀλίγη δ' ἦν ἀμφὶς ἄρουρα.] Discessere omnes medii, spatiumque dedere. *Æn.* XII, 696. De voce ἄρουρα, vide infrà ad ζ, 142.

Ver. 125. ——ἡ δὲ μέγαν ἱστὸν ὕφαινε] Quâ ratione vox, δὲ, hîc producatur; item ἴδον, infrà, *ver.* 154; vide suprà ad α, 51.

Ver. 126. ——μαρμαρέην.] *Al.* πορφυρέην.

Ver.

Οὓς ἔθεν εἵνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδηαι
Τρώων θ' ἱπποδάμων, καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα
Ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο·
Οἳ δὴ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῆς ἐγχείῃσι μαχήσονται περὶ σεῖο·
Τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ, γλυκὺν ἵμερον ἔμβαλε θυμῷ
Ἀνδρός τε προτέροιο, καὶ ἄστεος, ἠδὲ τοκήων.
Αὐτίκα δ' ἀργεννῇσι καλυψαμένη ὀθόνῃσιν,
Ὡρμᾶτ' ἐκ θαλάμοιο, τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα·
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο,

Quos sui causâ sustinebant a Martis manibus.
Prope autem stans allocuta est pedibus velox Iris;
" Huc veni, nympha cara, ut admiranda facta spectes
" Trojanorumque equûm-domitorum & Achivorum ære-loricatorum:
" Qui prius sibi invicem inferebant lachrymosum bellum
" In campo, perniciosæ cupidi pugnæ:
" Jam verò sedent taciti, (bellumque cessat,)
" Scutis innixi, juxtaque hastæ longæ fixæ sunt:
" At Alexander & bellicosus Menelaus
" Longis hastis pugnabunt de te:
" Ei verò, qui vicerit, chara vocaberis uxor.
Sic locuta dea, dulce desiderium injecit animo
Virique prioris, & urbis, atque parentum.
Protinùs autem candidis operta velis,
Properavit ex gynæceo teneram lachrymam effundens:
Non sola, simul eam & famulæ duæ sequebantur,

Ver. 132. ——πολύδακρυν Ἄρηα.] ——lachrymabile bellum.
Æn. VII, 604.

Ver. 134. ——πέπαυται, ——πέπηγεν.] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 135. Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.]
Stant terrâ defixæ hastæ:——
Æn. VI, 652.
Stant longis adnixi hastis, & scuta tenentes. *Æn.* IX, 229.
Defigunt tellure hastas, & scuta reclinant.
Æn. XII, 130.

Aristophanes, ad hunc locum alludens,
Καὶ τὸν θυμὸν κατάθου, κύψας
Παρὰ τὴν ὀργὴν, ἀσπὶς ὁπλίτης. *Av.* 401.
Cæterùm de voce κεκλιμένοι, vide suprà ad α', 309, 314, & 338.

Ver. 141. ——καλυψαμένη ὀθόνῃσιν.] Notandus hîc *primigenius* Vocis *Mediæ* Usus: Καλυψαμένη, *cùm seipsam cooperuisset*. Sic rursùm, *Iliad.* ξ', 184, κρηδέμνῳ δ' ἐφύπερθε καλύψατο δῖα θεάων. Et *Odyss.* ε', 491. Ὣς Ὀδυσσεὺς φύλλοισι καλύψατο. Et *Iliad.* θ', 199, Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, *commovit se in solio.* Similiter, κείρειν, propriè est, *tondere*; κείρεσθαι, *tonderi*; κείρασθαι, *se tondere.* Item, τιμήσομαι, *honorabilem me præstabo*; μισήσομαι, *odiosum me reddam*; κόψομαι, *cædam me ipse*, id est, *plangam* seu *lamentabor.* Primigenius, inquam, hic *Vocis mediæ* Usus. Paulatim autem, vulgari loquendi consuetudine, cœpta sunt *alia* hujus vocis *Tempora* significatu *activo* usurpari, alia *passivo.* Nec tamen hoc ipsum sine ullo delectu: Quod quidem explicatu difficillimum, attentè autem legentibus observatu persæpè est facillimum. Exempli gratiâ: Ὁ διακονούμενος, idem est ac ὁ διάκονος, *Minister, Famulus*; ὁ διακονῶν autem, is qui *jam tum*, eo ipso temporis articulo, *ministrat.*

Ver.

Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανον, ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν.
Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον, ἠδὲ Θυμοίτην,
Λάμπον τε, Κλυτίον θ', Ἱκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
Εἵατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι,
Γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι· ἀλλ' ἀγορηταὶ
Ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵτε καθ' ὕλην
Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι·
Τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἧντ' ἐπὶ πύργῳ.
Οἱ δ' ὡς οὖν εἴδον Ἑλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
Ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Οὐ νέμεσις, Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς

Æthra Pitthei filia, Clymenéque magnis oculis.
Confestim deinde pervenerunt, ubi Scææ portæ erant.
At Priamus & Panthous & Thymœtes,
Lampusque, Clytiusque, Hicetaónque, ramus Martis,
Ucalegónque & Antenor, prudentes ambo,
Sedebant populi-seniores in Scæis portis,
Ob senectutem scilicet à bello cessantes; sed *erant* concionatores
Boni, cicadis similes, quæ in sylva
Arbori insidentes vocem suavem emittunt:
Tales utique Trojanorum proceres sedebant in turri.
Hi autem ut viderunt Helenam ad turrim venientem,
Submissè inter se verbis alatis dixerunt;
" Non *est* indignè ferendum, Trojanos & bene-ocreatos Achivos

Ver. 144. Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ.] Οἱ δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔπος διαβάλλουσι. *Plutarch. in Theseo, sub finem.*

Ibid. ——βοῶπις] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 146. Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον] Quemadmodum Πριάμοιο βίη, est *Priamus ipse*; vide suprà ad *ver.* 105; & ad β', *ver.* 658: Ita οἱ ἀμφὶ Πρίαμον, *Priami asseclæ & pedisequi*, *Priami comitatus*, idem sonat ac *ipse Priamus.*

Ver. 147. Λάμπον τε, Κλυτίον θ'] Vide suprà ad β', 497.

Ver. 151. ——οἵ τε καθ' ὕλην] Ex græco, ὕλη, ortum est Latinum, *silva*; & Poëtis trisyllabum, *siliia.* Quo de vocabulo, Eruditissimus *Bentleius*: " Siliia, *inquit*, etiam per diæresin in tres syllabas dissoluta, primam tamen *longam* retinebit; siquidem certum est a Græco ὕλη, vel per digamma Æolicum ὕλϝη, latinum *silva* profluxisse. Nam ὕλη quidem apud Græcos syllabam primam semper *productam* habet.——Sed eò tantùm hæc notamus, ut acuamus eruditorum judicia; non ut Poëtam [*Horatium, qui primam in siliia corripuit,*] culpæ insimulemus, qui sine dubio ex usu Sermonis & Eruditorum consuetudine scire meliùs faciliùsque hæc potuit, quàm quivis hodiè mortalium ex incertis Analogiæ rationibus tanto post intervallo hariolari." *Not. ad Horat. Carm. lib.* I, 23. Si quis, post *Ingentis Eruditionis Virum*, conjecturæ locus sit; crediderim equidem Vocalium *brevium duarum*, ex *unius longæ* dissolutione natarum, alterâ transpositâ, ab ὕλη naturaliter oriri *sўla, sўŭla, sўlŭa.* Lectoris judicium esto.

Ver. 152. Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι] Vide suprà ad β', 268 & 811.

Ibid. ——ὄπα λειριόεσσαν.] Vocem *suavem*; vel, ut alii, *gracilem.* Οἱ δὲ γέροντες, τέττιξιν ἐοικότες, ζώοις Ὀξυφώνοις ἐπεικάζονται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. S. 18.

Ver. 155. Ἦκα] *Al.* Ὦκα.

Ver. 156. Οὐ νέμεσις —— Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ] " Illud quoque est ex relatione ad aliquid, quod non ejus rei gratiâ dictum videtur, *Amplificationis* genus. Non putant indignum Trojani principes, Graios Trojanosque propter Helenæ speciem tot mala tanto temporis spatio sustinere: *Quænam* igitur *illa Forma* credenda est? Non enim hoc dicit *Paris*, qui rapuit; non aliquis *Juvenis*; non unus e *Vulgo*; sed *Senes*, & *prudentissimi*, & *Priamo assidentes.*

Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.
Ἀλλὰ καὶ ὧς, τοίη περ ἐοῦσ', ἐν νηυσὶ νεέσθω,
Μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο φωνῇ·
Δεῦρο πάροιθ' ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἵζευ ἐμεῖο,
Ὄφρα ἴδῃς πρότερόν τε πόσιν, πηούς τε, φίλους τε·
Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσί, θεοί νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,
Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν.
Ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς,
Ὅστις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε.
Ἤτοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι·
Καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὔπω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε.
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε·

" Tali de muliere longum tempus dolores pati:
" Omnino immortalibus deabus ad vultum similis est.
" Sed & sic, talis quamvis sit, in navibus redeat,
" Neque nobis liberisque in posterum detrimentum relinquatur.
Sic dixerunt: Priamus autem Helenam vocavit voce;
" Huc coram veniens, cara filia, asside mihi,
" Ut videas priorémque maritum, affinésque, amicósque:
(" Non mihi *tu* in causâ es; dii utique mihi in causâ sunt,
" Qui mihi immiserunt bellum lachrymosum Achivorum:)
" Ut mihi & istum virum ingentem nomines,
" Quisnam iste sit Achivus vir amplusque magnusque.
" Certè quidem capite etiam altiores alii sunt:
" Pulchrum autem adeò ego nondum vidi oculis,
" Nec adeò venerabilem: regi enim viro similis est.
Huic autem Helena verbis respondit, nobilissima mulierum;
" Reverendusque mihi es, dilecte socer, timendusque:

" *dentes.* Verùm & *ipse Rex*, decenni " bello exhaustus, amissis tot liberis, im" minente summo discrimine; cui faciem " illam, ex quâ tot lachrymarum origo " fluxisset, invisam atque abominandam " esse oportebat; & audit hæc, & eam *Fi-* " *liam* appellans juxta se locat, & excusat " etiam, atque sibi esse malorum causam " negat." *Quintilian. lib.* 8, *c.* 4.

Ver. 160. ---λίποιτο] *Al.* λίπηται.

Ver. 163. ——ἴδῃς] *Al.* ἴδῃ. Quod perinde est.

Ver. 164. Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσί, θεοί νυ μοι αἴτιοί εἰσιν.]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ,
Culpatusve Paris; verùm inclementia Divûm
Has evertit opes, sternitque à culmine Trojam. *Æn.* II, 601.

Vide suprà ad *ver.* 156.

Ver. 166. Ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνῃς

Ὅστις ὅδ' ἐστιν.] Ἐζήτηται δὲ, πῶς ὁ Πρίαμος τῷ δεκάτῳ ἔτει πυνθάνεται περὶ τῶν ἀρίστων; Λέγουσιν οἱ παλαιοί, Ἐπειδὴ πρότερον περὶ τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἐπλανῶντο· ὡς που καὶ ὁ Ποιητής φησι, " Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', " ὅπη ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·" νῦν δὲ προσκάθηνται τῇ Ἰλίῳ. ——Πρότερον δὲ οὐχ ἐτεθέατο οὕτω πάντας ἀόπλους (*ver.* 114.) ὡς νῦν. *Schol. ad ver.* 170.

Ver. 169. Καλὸν] Vide suprà ad *β*, 43.

Ibid. ——οὕτω ἐγὼν οὔπω] *Al.* οὔπω ἐγὼν οὕτως.

Ver. 172. Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε.] Οἱ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαῤῥαλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί.——διὸ καὶ καλῶς——Ὅμηρος, " Αἰδοῖός τέ μοι ἐσσί, " φίλε ἑκυρέ, δεινός τε." *Plutarch. in Agid. & Cleomene.* Cæterùm de prosodiâ vocabulorum, φίλε ἑκυρέ, vide suprà ad *ά*, 51.

Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς, ὁππότε δεῦρο
Υἱέϊ σῷ ἑπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα,
Παῖδά τε τηλυγέτην, καὶ ὁμηλικίην ἐρατεινήν.
Ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ᾽ ἀνείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς·
Οὗτός γ᾽, Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς, κρατερός τ᾽ αἰχμητής·
Δαὴρ αὖτ᾽ ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ᾽ ἔην γε.
Ὣς φάτο· τὸν δ᾽ ὁ γέρων ἠγάσσατο, φώνησέν τε·
Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον,
Ἦ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.

" Utinam mors mihi placuisset mala, quando huc
" Filium tuum secuta sum, thalamo fratribúsque relictis,
" Filiâque charissimâ, & cœtu æqualium amabili.
" Sed hæc non facta sunt: quamobrem & lachrymis liquesco.
" Illud autem tibi dicam, quod *ex* me quæris atque percontaris:
" Hic quidem, Atrides *est* latè imperans Agamemnon;
" Utrunque, Rexque bonus, fortísque bellator.
" Levir utique meus erat inverecundæ, siquidem fuit.
Sic dixit: hunc verò senex admiratus est, dixitque;
" O beate Atrida, læto-fato-nate, fortunate,
" Certè tibi multi sub imperio sunt juvenes Achivorum.

Ver. 173. Ὡς ὄφελεν θάνατός μοι] Pulcherrimè, & singulari planè cum condecentiâ, atque ad personam convenientissimè, dedecus suum hîc in exordio orationis præfatur *Helena*; ὡς ὄφελεν θάνατός μοι *&c.* & eódem tandem definit,——ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ᾽ ἔην γε.

Ver. 176. Ἀλλὰ τά γ᾽ οὐκ ἐγένοντο] *Quod optaverim, quodque factum oportebat; non evênit.*

Ibid. ————τέτηκα.] Vide suprà ad α, 37.

Ver. 179. Ἀμφότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς, κρατερός τ᾽ αἰχμητής.]

Εἴποτε γίνοιτο τῶν Ὁμήρου σύγκρισις ἐπῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς, ἢ παρὰ τὰ συμπόσια, ἄλλου ἄλλον στίχον προκρίνοντος, αὐτὸς [Ἀλέξανδρος] ὡς διαφέροντα πάντων ἐνέκρινε τοῦτον, " Ἀμ-" φότερον βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς, κρατερός τ᾽ " αἰχμητής." *Plutarch. de Alexandri Magni fortunâ sive virtute, orat.* 1. Ἄραγε ὅτι αἰχμητής τε καὶ κρατερὸς ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ᾽ εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθὸς, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προεστήκοι, ἀλλ᾽ εἰ καὶ, ὧν βασιλεύει, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη. *Xenoph.* Ἀπομνημονευμ. *lib.* 3.

Ver. 180. —εἴποτ᾽ ἔην γε.] *Siquidem id meminisse fas sit: Si unquam digna eram, quæ isto nomine memorarer.* Vide suprà ad *ver.* 173. *Eustathius* hæc ità explicat: Τὸ δὲ, εἴποτ᾽ ἔην γε, πραΰνει τὸν ἐπὶ τῇ μνείᾳ τοῦ ἀνδρὸς λυπούμενον ἴσως κατ᾽ αὐτῆς· οἱονεὶ λέγουσα, ὡς οὐ νῦν ἐστιν, ἀλλά ποτε ἦν. *Domina Dacier* hoc modo vertit; " *Il étoit* " *mon beau-frere: Helas! malheureuse puis* " *je vivre, & penser que je ne puis plus lui* " *donner ce nom?*"

Ver. 182. Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον.] Ἔξωθεν οὗτος ὁ μακαρισμὸς, ὅπλων καὶ ἵππων καὶ στρατείας περικεχυμένης· αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ πρὸς τὴν κενὴν δόξαν ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι, " Ζεύς με μέγα Κρονί-" δης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ," *Plutarch. de Animi Tranquillit.* Quod autem annotat *Eustathius*, laudatum hunc versum eo, quod vocem *monosyllabam dissyllaba*, deinceps *trisyllaba*, *quadrisyllaba*, & *quinquesyllaba*, ordine & κλιμακηδὸν excipiant; meræ sunt ineptiæ.

Ver. 183. ——δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν.] Scholiastes legit δεδμήαται; rectéque explicat, ὑποτεταγμένοι εἰσίν. At δεδμήαται hoc in versu locum habere non potest; nisi cum *Barnesio*, pro κοῦροι, legas υἷες Ἀχαιῶν, contra Codicum fidem. *Eustathius*, (ut ex commentario ejus colligo, *pag.* 303, *lin.* 49,) legit δέδμηνται. Atque hanc equidem *veram* esse Lectionem existimo: Exigit enim *Temporum* ratio, ut δέδμηνται potiùs, quàm δεδμήατο, legatur. Vide suprà ad α, 37.

Ver.

Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
Ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας, ἀνέρας αἰολοπώλους,
Λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
Οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο.
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
Ἤματι τῷ, ὅτε ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
Ἀλλ' οὐδ' οἱ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἑλίκωπες Ἀχαιοί.
Δεύτερον αὖτ', Ὀδυσῆα ἰδών, ἐρέειν' ὁ γεραιός·
Εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅστις ὅδ' ἐστί·
Μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Εὐρύτερος δ' ὤμοισιν, ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
Τεύχεα μέν οἱ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὸς δὲ, κτίλος ὥς, ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
Ἀρνειῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω πηγεσιμάλλῳ,
Ὅς ὀΐων μέγα πῶϋ διέρχεται ἀργεννάων.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Οὗτος δ' αὖ, Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς,

" Olim etiam Phrygiam ingressus sum vitiferam,
" Ubi vidi plurimos Phrygas, viros equos-agitandi peritos,
" Copias Otrei & Mygdonis deo-similis,
" Qui quidem tunc castra-habebant apud ripas Sangarii.
" Etenim ego auxiliaris existens cum illis numerabar
" Die illo, quando venerunt Amazones viragines.
" Sed neque illi tot erant, quot nigris oculis Achivi.
Secundò dein, Ulyssem conspicatus, interrogavit senex;
" Dic age mihi & istum, dilecta filia, quisnam is sit:
" Minor quidem capite Agamemnone Atridâ,
" Latior verò humeris & pectoribus visu.
" Arma quidem ei jacent super terram almam;
" Ipse verò, aries veluti, obit ordines virorum:
" Arieti ipsum ego assimilo densi velleris,
" Qui ovium magnum gregem oberrat candidarum.
Huic autem respondit deinde Helena Jove nata;
Iste porrò, *est* Laërtiades solers Ulysses,

Ver. 184. Ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον] Nam memini Hesiones visentem regna sororis Laomedontiadem Priamum. *Æn.* VIII, 157.

Ver. 185. Ἔνθα ἴδον πλείστους] *Narratio*, senibus ferè perpetua, etiam in hâc brevi oratione mirè condecet.

Ibid. ——αἰολοπώλους.] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 187. ——παρ' ὄχθας] *Al.* παρ' ὄχθαις.

Ver. 188. ——ἐγὼν ἐπίκουρος ἐών.] Ἐπίκουροι λέγονται, οἱ τοῖς πολεμουμένοις βοηθοῦντες· σύμμαχοι δὲ, οἱ τῶν πολεμούντων. *Schol.*

Ver. 191. Δεύτερον αὖτ' Ὀδυσῆα ἰδών, ἐρέειν' ὁ γεραιός.] Πῶς οὐκ ἔγνω αὐτὸν ὁ Πρίαμος, ὃς πρότερον ἅμα Μενέλεῳ εἰς Τροίαν ἐληλύθει; Ἅπαξ μόνον ἐντυχών, καὶ μετὰ δεκαετῆ χρόνον, εὐλόγως ὁ γεραιὸς ἀπὸ μνήμης ἐρχεῖν. Ἴσως μὲν, οὐκ ὀξὺ βλέπων, διὰ τὸ βαθὺ γῆρας· τυχὸν δὲ, καὶ ἐξελάθετο· ἢ οὐδὲ τότε ἠκριβώσατο. *Schol.* apud *Barnesium*, & *Eustath.* Cæterùm Δεύτερον hîc intelligendum τὸ δεύτερον, sicut (infrà, *ver.* 225,) Τὸ τρίτον.

Ver. 195. Τεύχεα μέν οἱ] Quâ ratione, μὲν, hîc producatur; item μάλα, *ver.* 214; & τε, *ver.* 221; & ἔπεα, *ver.* 222; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 200. Οὗτος δ' αὖ] Pessimè hîc Scholiastes interpolatus; καὶ Οὗτόσδε λέγεται, καθάπερ Τοιόσδε. Quem malo omine secutus est *Barnesius*, & hîc, & *ver.* 229, & alibi. Vide infrà ad Θ', 160.

Ibid. —πολύμητις Ὀδυσσεύς]
——pellacis Ulyssei. *Æn.* II, 90.

Ὃς τράφη ἐν δήμῳ Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης,
Εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.
Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς ἔειπες.
Ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς,
Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης, σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
Τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα, καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα·
Ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν ἔμιχθεν,
Στάντων μὲν, Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους,
Ἄμφω δ' ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
Ἤ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,

" Qui nutritus est in populo Ithacæ, asperæ licet existentis,
" Sciens omnimodosque dolos & consilia prudentia.
Hanc autem Antenor prudens contra locutus est;
" O mulier, profectò valdè hoc verbum verum es locuta;
" Jam enim & huc olim venit nobilis Ulysses,
" Tui causâ legatus, cum bellicoso Menelao:
" Hos autem ego hospitio-accepi, & in ædibus humaniter-tractavi:
" Amborum verò indolem perspexi & consilia prudentia:
" At cùm jam Trojanis congregatis misti essent,
" Stantibus quidem, Menelaus eminebat latis humeris;
" Ambobus autem sedentibus, augustior erat Ulysses.
" Sed cum jam verba & consilia omnibus texebant.
" Certe quidem Menelaus succinctè concionabatur,

Ver. 201. ——Ἰθάκης, κραναῆς περ ἐούσης.] ——Scopulos Ithacæ, Laërtia regna. *Æn.* III, 272.
" *Ithacam illam in asperrimis saxulis tan-* " *quam nidulum affixam.*" Cic. de Orat. I. Atque hinc liquet istud χθαμαλὴ, *Odyss.* ί, 25, ab Interpretibus minùs rectè fuisse acceptum. Insula enim *Ithaca*, non erat *humilis*, ac *depressa*: Sed hoc (ut opinor) ibi ait Poëta, non modò montem istum, *ver.* 21, sed totam insulam, etiam χθαμαλὴν, etiam quibus in partibus *depressior* esset, comparatè tamen cum circumjacentibus insulis, πανυπερτάτην εἰν ἁλὶ κεῖσθαι.

Ver. 203. —ἀντίον ηὔδα.]
Æolus hæc contrà: ——*Æn.* I, 80.
Æneas contrà cui talia reddit. *Æn.* X, 530.

Ver. 204. ——ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod perinde est.

Ver. 205. ——ποτ' ἤλυθε] Postulat temporum ratio, ut sit ἤλυθε ab Aoristo ἤλυθον, non a Præterito (ut vocant) ἤλυθα. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 206. Σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης.] Vertunt Recentiores, "*Tui causâ Legatus.*" At *Eustathius*: Ἕνεκ' ἀγγελίας τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην.

Ibid. ——σὺν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ.] Cùm *Menelaus*, & vir Princeps, & singulare certamen jam initurus, nequaquam hoc in loco prætereundus esset; nec tamen de ejus charactere *Helenam* verba facere deceret; pulcherrimo artificio (ut rectè notavit *Popius*) *Antenorem* inducit Poëta, formam atque ingenium *Menelai* hîc describentem.

Ver. 207. ——ἐξείνισσα] Rectè cum duplici σ. Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 209. ——Τρώεσσιν ἀγειρομένοισιν] *Al.* Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν.

Ver. 210. ——ὑπείρεχεν] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 211. Ἄμφω δ' ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς·] Convenit in hunc locum, quod de *Odyss.* μ', *ver.* 73. observavit *Demetrius Phalereus* περὶ ἑρμηνείας, §. 60. Τῷ Μεγαλοπρεπεῖ μὲν —— τὴν ἀνθυπαλλαγὴν, ὡς Ὅμηρος· " Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν οὐρα- " νὸν ——" Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη, " Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν ——" Cæterùm de hujusmodi Syntaxeos *ratione*, (cui nihil est commune cum absurdâ illâ, quam vocant, *Antiptosi*;) vide suprà ad β', 353 & 681; Item infrà ad ζ', 510; & κ', 224; & *Odyss.* μ', 73.

Ver. 213——224. Ἤτοι μὲν Μενέλαος——, Ἀλλ'

Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολύμυθος,
Οὐδ' ἀφαμαρτοεπὴς, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν·
'Αλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν 'Οδυσσεὺς,
Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας·
Σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω, οὔτε προπρηνὲς ἐνώμα,
'Αλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν ἀΐδρεϊ φωτὶ ἐοικώς·
Φαίης κεν ζάκοτόν τινα ἔμμεναι, ἄφρονά θ' αὔτως·
'Αλλ' ὅτε δή ῥ' ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει,
Καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
Οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆΐ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
Οὐ τότε γ' ὧδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες.
Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν' ὁ γεραιός·

" Pauca quidem, sed valde argutè: quoniam non multiloquus erat,
" Neque verbis-errans, quamvis ætate posterior erat.
" Sed cum jam solers surrexisset Ulysses,
" Stabat, deorsumque despiciebat in terram oculis defixis,
" Sceptrum verò neque retrorsum, neque in anteriorem-partem movebat,
" Sed immotum tenebat, imperito viro similis:
" Dixisses iracundum aliquem esse, stultumque itidem.
" At cum jam vocemque magnam ex pectore mitteret,
" Et verba imbribus nivalibus similia hybernis;
" Non deinde cum Ulysse contendisset mortalis alius:
" Non *autem* tunc adeo Ulyssis mirabamur speciem intuentes.
Tertiò rursus Ajacem conspicatus, interrogabat senex;

'Αλλ' ὅτε δὴ——'Οδυσσεὺς——.] *Menelaus* concionabatur ἐπιτροχάδην, συντόμως, ἐσπευσμένως. Παῦρα μέν· *Ulysses* verò, πολλὰ καὶ πυκνά. *Schol.* Οὐκ ἠμέληκε δὲ, οὐδὲ χαρακτηρίσαι τοὺς ῥήτορας. Τὸν μὲν γὰρ Νέστορα, ἡδὺν καὶ προσηνῆ τοῖς ἀκούουσιν εἰσάγει· τὸν δὲ Μενέλαον, βραχυλόγον καὶ εὔχαριν, καὶ τοῦ προκειμένου τυγχάνοντα· τὸν δὲ Ὀδυσσέα, πολλῇ καὶ πυκνῇ τῇ δεινότητι τῶν λόγων κεχρημένον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 20.

" *Menelaum* ipsum, dulcem illum quidem tradit *Homerus*; sed pauca loquentem." *Cic. de clar. Orat.*

" Itaque oratio illa [*Ulyssis*] apud *Homerum* concitata, & sine intermissione in *morem nivis* superveniens, oratori data est." *Senec. Epist.* 40.

" *Homerus* brevem quidem cum animi jucunditate, & propriam, (id enim est, *non errare verbis*,) & carentem supervacuis eloquentiam, *Menelao* dedit; quæ sunt virtutes generis illius primi. Et ex ore *Nestoris* dixit *dulciorem melle* profluere sermonem; quâ certè delectatione, nihil fingi majus potest. Sed summam aggressus, ut in *Ulysse*, facundiam; magnitudinem illi junxit; cui orationem *Nivibus hybernis*, & copiâ verborum, atque impetu, parem tribuit. Cum hoc igitur, nemo mortalium contendet." *Quintilian. lib.* 12, *cap.* 10.

" Sed ea ipsa genera dicendi, jam antiquitùs tradita ab *Homero* sunt tria in tribus: Magnificum in *Ulyxe*, & ubertum; Subtile in *Menelao*, & cohibitum; mixtum moderatumque, in *Nestore*." *Gell. lib.* 7. *cap.* 14.

Ver. 217. Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας, Σκῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω——.]

——————defixa Latinus
Obtutu tenet ora, soloque immobilis hæret
Intentos volvens oculos:—*Æn.* VII, 249.

" Mirè auditurum dicturi cura delectat——. Hoc præcipit *Homerus*, *Ulyssis* exemplo; quem stetisse *oculis in terram defixis, immotoque sceptro*, priusquam illam eloquentiæ *procellam* effunderet, dicit." *Quintilian. lib.* XI, *cap.* 3. Ludum facit hunc locum *Aristophanes*, *Nub. ver.* 187 & 191:

'Ατὰρ τί ποτ' ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;
Τί γὰρ οἵδε δρῶσιν, οἱ σφόδρ' 'Εγκεκυφότες;

Ver. 219. ——ἀΐδρει] *Al.* ἀΐδρι.

Ver. 220. ——ζάκοτόν τινα ἔμμεναι.] *Al.* ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι.

Ver. 222. ——ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα.] Vide suprà ad *ver.* 213.

Ver. 223. ——ἐρίσσειε] Ità edidit *Barnesius*, ex tribus MSS. Rectissimé. *Alii* malè; ἐρίσειε. Quod secundam necessariò corripit. ά, *ver.* 6,——διαστήτην ἐρίσαντε. Vide suprà ad ά, 140.

Ver.

Τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους;
Τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
Οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἑτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι, θεὸς ὥς,
Ἕστηκ'· ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.
Πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο.
Νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὁρῶ ἑλίκωπας Ἀχαιοὺς,
Οὕς κεν εὖ γνοίην, καὶ τοὔνομα μυθησαίμην·
Δοιὼ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
Αὐτοκασιγνήτω, τώ μοι μία γείνατο μήτηρ.
Ἢ οὐχ' ἑσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς;
Ἢ δεῦρο μὲν ἕποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι,

" Quiſnam item iſte alius Achivus vir, latúſque magnúſque,
" Proceriſſimus Argivorum *tum* capite tum latis humeris?
Huic autem Helena ſinuoſo-peplo-induta reſpondit, nobiliſſima mulierum;
" Hic verò, Ajax eſt ingens, propugnaculum Achivorum:
" Idomeneus autem illinc inter Cretenſes, deus veluti,
" Stat: circum verò ipſum Cretenſium duces congregati ſunt.
" Sæpe eum hoſpitio excepit bellicoſus Menelaus
" Domo in noſtrâ, quum ex Cretâ veniſſet.
" Nunc verò alios quidem omnes video nigris oculis Achivos,
" Quos facile cognoverim, noménque proferrem:
" Duos vero non poſſum conſpicere principes populorum,
" Caſtorémque equorum domitorem, & pugilatu ſtrenuum Pollucem,
" Germanos-fratres, quos mihi una peperit mater.
" An non ſecuti ſunt Lacedæmone ex amœnâ?
" An huc *illi* quidem ſecuti ſunt navibus in pontigradis;

Ver. 226. ——ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε, Ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν ἠδ' εὐρέας ὤμους;]

——latos humeros—— *Æn.* XI, 679.
——ſed cunctis altior ibat
Anchiſes———— *Æn.* VIII, 162.
Ipſe inter primos præſtanti corpore Turnus
Vertitur, arma tenens, & toto vertice ſupra eſt. *Æn.* VII, 783.
Muſæum ante omnes: medium nam plurima turba
Hunc habet, atque humeris extantem ſuſpicit altis. *Æn.* VI, 667.

Ubi notandum, *Muſæum*, non *Homerum*, inter omnes tum eminere viſum; quòd *Homerus*, quo tempore quæ ibi narrantur geſta ſunt, nondum natus eſſet.

Ver. 230. ——θεὸς ὡς] Quâ ratione, θεὸς, hîc ultimam producat; item δεῦρο, *ver.* 240; & Ἰδαῖος, *ver.* 248; & παρεστάμενος, *ver.* 249; Vide ſuprà ad *α*, 51.

Ver. 231. ——ἠγερέθονται,] Edidit *Barneſius*, & legendum contendit, ἠγερέθοντο, Nimirum, non vidit temporum rationem iſto modo non conſtare: " *Stat, & circum ipſum Duces congregabantur.*" Vide ſuprà ad *α*, 37; & ad *γ*, 183; & infrà ad *δ*, 434. Omninò, aut retinendum, ἠγερέθονται; aut legendum ἠγερέονται, ut infrà, *κ*, 127.

Ver. 232. —— ξείνισσεν.] Rectè, cum duplici σ. Vide ſuprà ad *α*, 140.

Ver. 235. Οὕς κεν εὖ γνοίην.] Ita Editi. Nec tamen opus: Cùm, οὕς κεν εὖ γνῶιν, rectè dici poſſet. Vide ſuprà ad *α*, 51.

Ver. 237. Κάστορά θ' ἱππόδαμον]

Picus, equûm domitor;——
Æn. VII, 189.

Ibid. ——πὺξ ἀγαθὸν]

Seu crudo fidit pugnam committere ceſtu.
Æn. V, 69.

Ver. 240. ——δεῦρο μὲν] Mallet *Barneſius*, " δεῦρ' οἱ μὲν, *ob Emphaſin, ſiqua faverent exemplaria:*" Vide ad *ver.* 409. Sed & δεῦρο, ferri poteſt: Vide ſuprà ad *α*, 51.

Νῦν δ' αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
Αἴσχεα δειδιότες ϗ ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν;
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἤδη κατέχεν φυσίζοος αἶα
Ἐν Λακεδαίμονι αὖθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ.
Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ, θεῶν φέρον ὅρκια πιστὰ,
Ἄρνε δύω, ϗ οἶνον ἐύφρονα, καρπὸν ἀρούρης,
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· φέρε δὲ κρητῆρα φαεινὸν
Κήρυξ Ἰδαῖος, ἠδὲ χρύσεια κύπελλα·
Ὤτρυνεν δὲ γέροντα παριστάμενος ἐπέεσσιν·
Ὄρσεο, Λαομεδοντιάδη· καλέουσιν ἄριστοι
Τρώων θ' ἱπποδάμων ϗ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ἐς πεδίον καταβῆναι, ἵν' ὅρκια πιστὰ τάμηται·
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος ϗ ἀρηΐφιλος Μενέλαος
Μακρῇς ἐγχείῃσι μαχήσοντ' ἀμφὶ γυναικί·
Τῷ δέ κε νικήσαντι γυνὴ ϗ κτήμαθ' ἕποιτο·
Οἱ δ' ἄλλοι, φιλότητα ϗ ὅρκια πιστὰ ταμόντες,
Ναίοιμεν Τροίην ἐριβώλακα· τοὶ δὲ νέονται
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον ϗ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δ' ὁ γέρων, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους
Ἵππους ζεύγνυμεναι· τοὶ δ' ὀτραλέως ἐπίθοντο.

" Nunc verò nolunt pugnam inire virorum,
" Dedecora veriti & probra multa, quæ mihi sunt?
Sic dixit: hos autem jam continebat alma tellus
In Lacedæmone istic, dilectâ in patriâ terrâ.
Præcones autem per urbem, deorum ferebant fœdera firma,
Agnos duos, & vinum lætum, fructum telluris,
Utre in caprino: ferebat etiam cratera splendidum
Præco Idæus, & aurea pocula:
Excitabatque senem astans, *his* verbis;
" Surge, Laomedontiade: vocant optimates
" Trojanorumque equûm-domitorum, & Achivorum ære-loricatorum,
" In campum descendere, ut fœdera firma feriantur:
" Quippe Alexander & bellicosus Menelaus
" Longis hastis dimicabunt de muliere:
" Victorem autem mulier & opes sequentur:
" Cæteri verò, amicitiâ & fœderibus firmis percussis,
" Incolemus *nos* Trojam glebosam; illi autem revertentur
" In Argos aptum-equis & *in* Achaiam pulchras mulieres habentem.
Sic dixit: cohorruit autem senex; jussitque socios
Equos jungere; Illi verò impigrè paruerunt.

Ver. 241. ——μάχην] *Al.* πόνον.

Ver. 242. ——ὀνείδεα πόλλ', ἅ μοι ἐστίν.] Vide suprà ad *ver.* 173. Pulchrè admodum, unde primùm exorsa est, eódem infelix desinit.

Ver. 246. ——καρπὸν ἀρούρης] Vide infrà ad ζ, 142.

Ver. 247. ——κρητῆρα φαεινὸν] *Cratera argenteum.*

Ver. 248. Κήρυξ Ἰδαῖος, ἠδὲ] Vide suprà ad α, 51. Nam licèt " *aliàs legi posset*, " Ἰδαῖος κήρυξ," ut conjecit *Barnesius*; at languidum id valdè fuisset, & inventum.

Ver. 252. ——τάμηται] *Al.* τάμωμεν.

Ver. 259. ——ῥίγησεν δ' ὁ γέρων.] Cohorruit, præ metu & de filio dimicaturo, & de rerum summâ.

Ver. 260. Ἵππους ζευγνύμεναι.] Quâ analogiâ fit διδῶμι, δίδως, δίδωσι, δίδομεν, δίδομαι, δίδω, διδόναι, δόμεναι; eâdem fit

Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον.
Τὼ δὲ διὰ Σκαιῶν πεδίονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο.
Ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Ἂν δ' Ὀδυσσεὺς πολύμητις· ἀτὰρ κήρυκες ἀγαυοὶ
Ὅρκια πιστὰ θεῶν σύναγον, κρητῆρι δὲ οἶνον
Μίσγον· ἀτὰρ βασιλεῦσιν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν,
Ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας· αὐτὰρ ἔπειτα
Κήρυκες Τρώων καὶ Ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίστοις·
Τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις,

Ascendit itaque Priamus, ac lora traxit retrorsum;
Juxtaque eum Antenor perpulchrum ascendit currum.
Illi utique per Scæas *portas* in campum dirigebant veloces equos.
At ubi jam venerunt ad Trojanos & Achivos;
Ex equis descendentes in terram almam,
In medium Trojanorum & Achivorum processerunt.
Surrexit autem statim deinde rex virorum Agamemnon,
Surrexit etiam Ulysses solers: at præcones conspicui
Res necessarias ad fœdera fida Deorum cogebant, cratere autem vinum
Miscebant: ac regibus aquam supra manus fuderunt.
Atrides vero, districto manibus cultro,
Qui ei ad ensis magnam vaginam semper pendebat,
Agnorum ex capitibus abscidit pilos: at *eos* postea
Præcones Trojanorum & Achivorum distribuerunt principibus.
Inter eos vero Atrides altâ-voce precabatur, manibus sublatis;
" Jupiter Pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime,
" Solque, qui omnia adspicis, & omnia audis,

ζευγνῦμι, ζευγνῦς, ζευγνῦσι, ζευγνῦμεν, ζευγνῦμαι. ζευγνῦ, ζευγνῦναι, ζευγνῦμεναι. Et similiter in Verbis, istius formæ, omnibus: Ut Poëtas attentè legentibus facilè apparebit. Neque in His licentiæ locus est ullus. Vide infrà ad *ι*, 70.

Ver. 261. Ἂν δ' ἄρ' ἔβη Πρίαμος· κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω.]

Interea Reges, ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru:——
Æn. XII, 161.

Ver. 272. ——ἄωρτο] *Al.* ἄειρτο.

Ver. 273. Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας.]

Et summas carpens media inter cornua setas. *Æn.* VI, 245.
————& tempora ferro
Summa notant pecudum.——
Æn. XII, 173.

Ver. 276. Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε.] *Heraclides Ponticus* citat: Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.

Ver. 277——284. ——Ἠέλιός θ', ——καὶ Ποταμοί, καὶ Γαῖα——· Ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, ——· Εἰ μέν κεν Μενέλαον——· Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον——.]

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras;
——Et Diræ ultrices.—— *Æn.* IV, 607.
Esto nunc Sol testis, & hæc mihi Terra precanti,
——Et Pater Omnipotens, & tu Saturnia Juno.
——Fontesque Fluviosque voco.——
Cesserit Ausonio si fors victoria Turno,
Convenit Evandri victos discedere ad urbem:

Καὶ Ποταμοὶ, καὶ Γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας
Ἀνθρώπους τίννυσθον, ὅ, τις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
Ὑμεῖς μάρτυροι ἔστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά·
Εἰ μέν κεν Μενέλαον Ἀλέξανδρος καταπέφνῃ,
Αὐτὸς ἔπειθ' Ἑλένην ἐχέτω καὶ κτήματα πάντα,
Ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι νεώμεθα ποντοπόροισιν·
Εἰ δέ κ' Ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος,
Τρῶας ἔπειθ' Ἑλένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι,
Τιμὴν δ' Ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
Τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν, Ἀλεξάνδροιο πεσόντος,
Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα μαχέσομαι, εἵνεκα ποινῆς,
Αὖθι μένων, εἵως κε τέλος πολέμοιο κιχείω.
Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας,

" Et Flumina, & Tellus, & qui sub *terra* mortuos
" Homines punitis quicunque perjurium juraverit,
" Vos testes sitis, conservate verò fœdera fida:
" Si quidem Menelaum Alexander interfecerit,
" Ipse deinceps Helenam retineat, & opes omnes;
" Nos verò in navibus redeamus pontum-transeuntibus:
" Sin autem Alexandrum interfecerit flavus Menelaus,
" Troiani exinde Helenam & opes omnes reddunto,
" Mulctam verò Argivis pendunto, quam convenit,
" Quæque etiam posteros inter homines sit *memorata*.
" Sin autem mihi mulctam Priamus Priamique filii
" Pendere noluerint, Alexandro prostrato;
" Tum ego etiam deinde pugnabo, gratiâ mulctæ,
" Hic manens, usque dum finem belli invenero.
Dixit, & fauces agnorum abscidit sævo ferro:
Et hos quidem deposuit super terram palpitantes,

Cedet Iulus agris; nec post arma ulla rebelles
Æneadæ referent, ferróve hæc regna lacessent.
Sin nostrum annuerit nobis victoria martem,
————paribus se legibus ambæ
Invictæ gentes æterna in fœdera mittant.
Æn. XII, 176, *&c.*

Ver. 278. ——καμόντας] Optime & significanter exprimit id hæc vox, quod Latinè dicitur, vitâ *functos*; pari ratione ac, Officio *functos*, Honore *functos*, Labore *functos*; & similia siqua sunt.

Ver. 279. ——τίννυσθον.] Si scribatur, τίνυσθον, perinde erit. Nam τίνω, (unde τίννυμι,) in linguâ *Ionicâ* priorem producit; licèt in linguâ *Atticâ* corripiatur: Vide suprà ad β', 43. Δυϊκῷ δὲ ἀριθμῷ κέχρηται, εἰπὼν, Τίννυσθον· ἔστι γὰρ ὁ λόγος πρὸς Πλούτωνα καὶ Περσεφόνην. *Schol.*

Ver. 280. ——μάρτυροι] Vide suprà ad α', 338.

Ver. 282. ——ἐχέτω.] ἀγέτω, *Plutarch. Symposiac. lib.* 9.

Ver. 286. ——ἀποτινέμεν] Vide suprà ad *ver.* 279; & ad β', 43.

Ver. 287. Ἥτε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.] Malè hæc reddidit doctissima *Dacier*; " *payeront aux Grecs & à leurs* " *descendans à jamais un tribut.*" Ut rectè observavit *Popius*.

Ver. 289. Τίνειν] Vide suprà ad *ver.* 279; & ad β' 43.

Ver. 292. Ἦ, καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε.]
Talibus inter se firmabant fœdera dictis,
Conspectu in medio procerum; tum ritè sacratas
In flammam jugulant pecudes.——
Æn. XII, 212.

Ver. 293. ——ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας, Θυμοῦ δευομένους.]

——exanis

Θυμοῦ δευομένους· ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκός·
Οἶνον δ' ἐκ κρητῆρος ἀφυσσάμενοι δεπάεσσιν
Ἔκχεον, ἠδ' εὔχοντο θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν,
Ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι, ὡς ὅδε οἶνος,
Αὐτῶν, καὶ τεκέων· ἄλοχοι δ' ἄλλοισι μιγεῖεν.
Ὣς ἔφαν· οὐδ' ἄρα πώ σφιν ἐπεκραίαινε Κρονίων.
Τοῖσι δὲ Δαρδανίδης Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί·
Ἤτοι ἐγὼν εἶμι προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
Ἄψ, ἐπεὶ οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
Μαρνάμενον φίλον υἱὸν ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ.
Ζεύς μέν που τόγε οἶδε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὁπποτέρῳ θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς δίφρον ἄρνας θέτο ἰσόθεος φώς·
Ἂν δ' ἄρ' ἔβαιν' αὐτός, κατὰ δ' ἡνία τεῖνεν ὀπίσσω·
Πὰρ δέ οἱ Ἀντήνωρ περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Τὼ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.

Animâ carentes: nam vires ademerat ferrum.
Vinum insuper ex cratere haustum poculis
Effundebant, & vota faciebant diis immortalibus.
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque Trojanorumque;
“ Jupiter augustissime, maxime, & immortales dii cæteri;
“ Utri priores præter fœdera offenderint,
“ Sic ipsis cerebrum humi fluat, sicut hoc vinum,
“ Ipsorum, & liberorum: uxores verò aliis cedant.
Sic dicebant; necdum ipsis *votum* ratum faciebat Saturnius.
Inter eos autem Dardanides Priamus verba fecit;
“ Audite me, Trojani, & bene-ocreati Achivi:
“ Equidem ego abeo ad Ilium ventosum
“ Retrò; quia nullo modo sustinebo oculis videre
“ Pugnantem dilectum filium cum bellicoso Menelao.
“ Jupiter nimirum hoc scit & immortales dii reliqui,
“ Utri mortis finis fato-destinatus sit.
Dixit, & in currum agnos posuit diis par vir;
Et ascendit ipse, ac lora traxit retrorsum;
Juxtaque eum Antenor perpulchrum ascendit currum:
Hi quidem itaque reversi, ad Ilium abibant.

——exanimisque tremens procumbit humi—— *Æn.* V, 481.

Ver. 297. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν] Quâ ratione, τις, hoc in loco producatur, & infrà, *ver.* 319; item δίφρον, *ver.* 310; & Ἀλέξανδρος, *ver.* 329; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 298. ——ἀθάνατοι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 302. ——Κρονίων] De prosodiâ vocis Κρονίων, Κρονίονες, Κρονίωνος. vide suprà ad ά, 397 & 265.

Ver. 303. Τοῖσι δὲ] Malè hîc & aliàs edidit *Barnesius*, Τοῖσιδε. Quod est hiulcum Utique, si quid opus, scribendum ei fuisset non Τοῖσιδε, sed Τοῖσδε δέ.

Ver. 306. ——ἐπεὶ οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι.]

Non pugnam aspicere hanc oculis, non fœdera possum. *Æn.* XII, 151.

Ver. 313. Τὼ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο.] De ἀπονέοντο; vide suprà ad ά,

Ἕκτωρ δὲ Πριάμοιο πάις καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα
Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε·
Ὁππότερος τάδε ἔργα μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε,
Τὸν δὸς ἀποφθίμενον δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Ἡμῖν δ' αὖ φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ γενέσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ,
Ἂψ ὁρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν.
Οἱ μὲν ἔπειθ' ἵζοντο κατὰ στίχας, ἧχι ἑκάστῳ
Ἵπποι ἀερσίποδες, καὶ ποικίλα τεύχε' ἔκειτο.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσατο τεύχεα καλὰ
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
Δεύτερον αὖ, θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν

Hector verò Priami filius & nobilis Ulysses
Locum quidem primum dimensi sunt: ac deinde
Sortes in galeâ æreâ quatiebant prehensas,
Uter prior emitteret æream hastam.
Populi interim supplicabant, diisque manus elevabant;
Sic autem aliquis dicebat Achivorumque, Trojanorumque;
" Jupiter pater, qui ab Idâ imperas, augustissime, maxime:
" Uter horum facinorum inter utrosque author fuerit,
" Hunc da interemptum subire domum Orci;
" Nobis verò rursus amicitiam & fœdera rata fieri.
Sic quidem dixerunt: concutiebat verò ingens, expeditè-pugnam-ciens Hector,
Retrò aspiciens: Paridis autem illico sors exiliit.
Illi deinde consederunt secundum ordines, ubi unicuique
Equi veloces, & varia arma jacebant.
At circa humeros induit arma pulchra
Nobilis Alexander, Helenæ maritus pulchras-comas-habentis.
Ocreas quidem primum circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis aptè-junctas:
Tum postea thoracem circa pectora induebat

398. Cæterùm ineptè admodùm nodum hîc in scirpo quærit Scholiastes: Διατί χωρίζεται ὁ Πρίαμος; καὶ οἱ μὲν φασιν, ὅτι ἵνα μὴ ἰδὼν τοὺς κρείσσους θεωρήσῃ ἀπὸ τῆς πόλεως τὴν μονομαχίαν. Οἱ δὲ, ἵνα φυλάξῃ τὰ τείχη. Ἄλλοι δὲ τὴν Ὁμηρικὴν λύσιν παρίσχονται τὸ, " Οὔπως τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι." Ὅπερ ἄμεινον.

Ver. 315. Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον.]

Campum ad certamen, magnæ sub mœnibus urbis,
Dimensi Rutulique viri Teucrique parabant. *Æn.* XII, 116.

Ver. 316. Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ]
—— Rutulum
Convenere viri, dejectamque ærea sortem
Accepit galea, —————— *Æn.* V, 490.

Ver. 318. Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον.] *Al.* Λαοὶ δ' ἠρήσαντο θεοῖς, ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον.

Ver. 322. —— ἀποφθίμενον.] De syllabâ φθι correptâ, vide suprà ad β', 43; & ad α', 309 & 314.

Ver. 324. —— κορυθαιόλος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 328, 331. —— καλὰ —— καλάς.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 330. Κνημῖδας μὲν πρῶτα &c.]

—— Rutulum

Οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἥρμοσε δ' αὐτῷ·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον,
Χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·
Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαος ἀρήϊος ἔντε' ἔδυνεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἑκάτερθεν ὁμίλου θωρήχθησαν,
Ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόωντο,
Δεινὸν δερκόμενοι· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Καί ῥ' ἐγγὺς στήτην, διαμετρητῷ ἐνὶ χώρῳ,
Σείοντ' ἐγχείας, ἀλλήλοισιν κοτέοντε.
Πρόσθε δ' Ἀλέξανδρος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' ἐΐσην,
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ
Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ· ὁ δὲ δεύτερος ὤρνυτο χαλκῷ

Sui fratris Lycaonis; habilis enim erat ipsi:
Circa autem humeros suspendit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Æreum; ac postea scutum magnumque solidumque:
Capiti verò forti galeam affabrè-factam imposuit,
Setis equinis comantem; terribilitèr verò crista desuper nutabat:
Sumsitque robustam hastam, quæ ipsius manibus apta erat.
Pari autem modo & Menelaus Mavortius arma induebat.
Hi postquam igitur ex utrâque acie armati erant,
In medium Trojanorum & Achivorum processerunt,
Torvùm intuentes: stupor autem occupabat aspicientes
Trojanosque equorum-domitores, & benè-ocreatos Achivos.
At hi propiùs steterunt dimenso in loco,
Quassantes hastas, sibi invicem irati.
Prior autem Alexander emisit longam hastam,
Et feriit Atridæ scutum undique æquale,
Neque perrupit æs, inflexa est enim ei cuspis
Scuto in valido: At secundus impetum fecit ferro

——Rutulum thoraca indutus ahenis
Horrebat squamis, surasque incluserat auro;
——laterique accinxerat ensem.] *Æn.* XI, 487.

Ver. 333. ——ἥρμοσε δ' αὐτῷ.] ——habilis lateri clypeus, loricaque tergo est. *Æn.* XII, 432.

Ver. 334. ——βάλετο] Vide suprà ad *ver.* 141.

Ver. 337. Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος] Ære caput fulgens, cristâque hirsutus equinâ. *Æn.* X, 869.

Ver. 338. ——ἄλκιμον ἔγχος.] ——validam hastam. *Æn.* X, 401.

Ver. 345. Σείοντ' ἐγχείας] Legendum existimat *H. Stephanus*, Σεῖον τ' ἐγχείας. Sed perinde est, tum ad sententiam, tum ad Syntaxin. Nam quod locum hîc minùs aptum habere arbitratur τὸ ἀσύνδετον, in eo verò mirè fallitur Vir doctissimus. Non enim rectiùs, sed omninò pessimè, & languidè admodùm diceretur, σεῖον τε ΚΑΊ κοτέοντε.

Ibid. ——κοτέοντε.] *Al.* κοτέοντες. Quod, hoc quidem in loco, non utique omni in loco, *idem* est. Vide suprà ad α', 566; & β', 288.

Ver. 347. Καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαο κατ' ἀσπίδα,——Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν,]
——rauco quod protinus ære repulsum,
Et summo clypei nequicquam umbone pependit. *Æn.* II, 545.

Ver. 348. Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν.] *Al.* Οὐδ' ἔρρηξε χαλκός.

Ver. 349. Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ.] *Al.* Ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ.

Ἀτρείδης Μενέλαος, ἐπευξάμενος Διῒ πατρί·
Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ᾽ ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον·
Ὄφρα τις ἐῤῥίγησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος·
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ᾽ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην.
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄμβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ᾽ ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν·
Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον,
Πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρός.

Atrides Menelaus, precatus Jovem patrem;
" Jupiter rex, da ulcisci, qui me prior injuriâ affecit,
" Scelestum Alexandrum, & meis sub manibus doma;
" Ut quisque horrescat etiam posterorum hominum,
" Hospitem injuriâ afficere, qui benignitatem exhibuerit.
Dixit, & vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Priamidæ scutum undique æquale.
Per scutum sanè penetravit fulgidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè-factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: ille verò inclinatus est, & evitavit mortem atram.
Atrides autem educto ense argenteis-clavis-distincto,
Percussit attollens galeæ conum: super eo verò
In triáque & quatuor frusta disruptus excidit manu.

Ver. 352. Δῖον Ἀλέξανδρον.] Cùm vox, δῖος, propriè id denotet, quòd Latine dicitur, *insignis*: vulgò hîc vertunt, δῖον Ἀλέξανδρον, *scelestum Alexandrum*, nequitiâ scilicet *insignem*. *Eustathius* tamen & hic bonam in partem accipit; παιδεύοντος Ὁμήρου, δεῖν τὸν σπουδαῖον ἄνδρα, εὐλογητὸν εἶναι ὡς τὰ πολλὰ, καὶ μὴ σχετλιάζειν ἐν οἷς οὐ χρή.

Ver. 353. ——ἐῤῥίγησι] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 355. ——προΐει δολιχόσκιον ἔγχος——. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε,——καὶ διὰ θώρηκος.]

——hastam jacit: illa per orbem
Ære cavum triplici, per linea terga, tribusque
Transiit intextum tauris opus——.
Æn. X, 783.

Ver. 356. ——Πριαμίδαο.] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 357. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε] Rapidissimum hastæ Transitum pulcherrimè & ζωγραφικῶς depingit Versus, a brevibus statim exorsus syllabis tribus. Quod cùm *Barnesium* non fugeret; idem tamen eodem in loco vocem, διὰ, syllabam priorem ex " *Necessitate*," si Diis placet, producere comminiscitur. Quo nihil fingi potuit ineptius. Nam in quibusdam quidem vocabulis, ubi *breves syllabæ Tres* concurrunt; nec in iis tamen omnibus, (vide suprà ad α', 398;) conceditur istiusmodi ex *necessitate* licentia. Atqui ut a voce διὰ, è *Duabus* syllabis brevibus constante, inchoetur versus; quæ (malùm) ista demùm *Necessitas!* Vide infrà ad *ver.* 363.

Ibid. ——ὄμβριμον] *Al.* ὄβριμον.

Ver. 359. Ἀντικρὺ δε.] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 363. Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διατρυφὲν ἔκπεσε χειρὸς]

——Perfidus ensis
Frangitur, in medioque ardentem deserit ictu.
——mucro, glacies seu futilis, ictu
Dissiluit; fulvâ resplendent fragmina arenâ.
Æn. XII; 731, 740.

Non assequutus est, hoc in loco, *Homeri* artem *Virgilius*. Nam, ut ait *Eustathius*, in hoc versu εἴποις ἂν σιδήρου θραυομένου ἀκούειν· τοιοῦτον γάρ τινα ἦχον ἡ τῶν λέξεων ἐπηχεῖ τραχύτης, ἐπιτηδὲς οὕτω φράζοντος τοῦ ποιητοῦ,

Ἀτρείδης δ' ᾤμωξεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος,
Ἦ τ' ἐφάμην τίσεσθαι Ἀλέξανδρον κακότητος·
Νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσ' ἐάγη ξίφος· ἐκ δέ μοι ἔγχος

Atrides autem ejulavit, suspiciens in latum cœlum;
" Jupiter pater, nullus te deorum perniciosior alius;
" Certè speraveram me ulturum Alexandrum de injuriâ:
" Nunc autem mihi in manibus fractus est ensis; mihique hasta

τοῦ, ὀνοματοποιΐας τρόπῳ. Sunt qui hoc in versu, pro διατρυφὲν, legant διατρυφθέν. Cæterùm innumeris in locis Poëtam versûs sui Numeros, verborumque ipsorum Sonum (vide jam suprà ad ver. 357,) ad rei dicendæ naturam quasi ζωγραφικῶς ἐκτετυπωμένην exegisse, notissimum est.

Hominis omnibus nervis connitentis, lapidemque ingentem adversus montis devexitatem sublevantis labor, quàm pulchrè depictus & quasi ob oculos positus est, Odyss. λ', 594;

——σκηριπτόμενος χερσίν τε, ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε,——

E contrario, lapidis pondere suo de monte devoluti impetus, ver. 596;

——τότ' ἀποστρέψασκε κραταιῒς
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Similiter apud Virgilium pulcherrimè exhibetur Temporis prætereuntis celeritas, pedibus dactylicis;

" Sed fugit intereà, fugit irreparabile Tempus." Georgic. III, 284.

Item Equi cursus;

" Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum." Æn. VIII, 596.[*]

Junonis dignitas, pedibus spondaïcis;

" ——quæ Divûm incedo regina."—— Æn. I, 50.

Deorum majestas, Spondæo in quinto pede;

" ——penatibus, & Magnis Diis." Æn. VIII, 679.

" ——magnum Jovis incrementum." Ecl. IV, 49.

Similiter, cauta prudentia & circumspectio;

" ——oculis Phrygia agmina circumspexit." Æn. II, 68.

Et a tergo longè sequentis distantia;

" ——longo sed proximus intervallo." Æn. V, 320.

Saxi cadentis Motus ab initio tardior, deinde acceleratus;

" ——jamjam lapsura, cadentique
" Imminet assimilis."——Æn. VI, 602.

Motus Senilis, labascens & impeditus;

" ——Sed tarda trementi
" Genua labant,"——Æn. V, 432.

Ictus validi, & in numerum, incude accepti;

" Illi inter sese multâ vi brachia tollunt
" In numerum."—— Æn. VIII, 452.

Sonus continuus & productior, Vocalium longarum non elisarum hiatu;

" ——gemituque & fæmineo ululatu." Æn. IV, 667.

" Et longum, formose, vale, vale, inquit, Iola." Eclog. III, 79.

Item ingens nisus & molimen;

" Ter sunt conati imponere Pelio Ossam." Georg. I, 281.

Prærupti siquid dicendum sit, versu in μονοσύλλαβον desinente;

" ——insequitur cumulo præruptus aquæ mons." Æn. I, 109.

" ——procumbit humi bos." Æn. V, 481.

Vel, minutuli siquid & contemnendi;

" ——Sæpe exiguus mus." Georg. I, 181.

Et è contrario nonnunquam, siquid singulariter emineat;

" —— Divûm Pater, atque hominum Rex." Æn. I, 69.

Portenti amplificatio, verborum asperitate;

" Monstrum horrendum informe ingens,"—— Æn. III, 658.

Belli civilis horror, consultâ verborum κακοφωνίᾳ;

" Neu patriæ validas in viscera vertite vires." Æn. VI, 833.

Terror repentinus, insolitâ vocis prosodiâ;

" ——steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit." Æn. II, 774.

Deliquium animi, inusitatâ cæsuræ dispositione;

" Et cùm frigida mors animâ seduxerit artus." Æn. IV, 385.

Fulcimenti mollitudo, pede quinto a syllabâ brevi inchoante;

" ——molli fultus hyacintho." Eclog. VI, 53.

Liquor inter fervefaciendum exuperans atque effluens, syllabâ ad finem versûs exuberante;

" Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem." Georgic. I, 295.

Ver. 366. ——τίσεσθαι.] Al. τίσασθαι. Ex versu 28vo, ut videtur; φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτην.

Ver. 367. ——ἐν χείρεσσ' ἐάγη.] Plutarch Symposiac. lib. 9, Prob. 13, & MSS nonnulli; ἐν χείρεσσιν ἄγη.

Ver.

[*] cf. Aen. VI. 511.

Ἠΐχθη παλάμηφιν ἐτώσιον, οὐδ' ἔβαλόν μιν.
Ἦ, καὶ ἐπαΐξας, κόρυθος λάβεν ἱπποδασείης,
Ἕλκε δ' ἐπιστρέψας μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Ἄγχε δέ μιν πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρήν,
Ὅς οἱ ὑπ' ἀνθερεῶνος ὀχεὺς τέτατο τρυφαλείης.
Καί νύ κεν εἴρυσέν τε, καὶ ἄσπετον ἤρατο κῦδος,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Ἥ οἱ ῥῆξεν ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο·
Κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείῃ.
Τὴν μὲν ἔπειθ' ἥρως μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ῥίψ' ἐπιδινήσας, κόμισαν δ' ἐρίηρες ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ὁ ἂψ ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη
Ῥεῖα μάλ', ὥστε θεός· ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι πολλῇ·
Κὰδ δ' εἷσ' ἐν θαλάμῳ εὐώδεϊ, κηώεντι.
Αὐτὴ δ' αὖθ' Ἑλένην καλέουσ' ἴε· τὴν δ' ἐκίχανε
Πύργῳ ἐφ' ὑψηλῷ· περὶ δὲ Τρῳαὶ ἅλις ἦσαν·

" Emissa est manibus irrita, neque sum assecutus ipsum.
Dixit, & irruens galeâ eum prehendit setis-equinis-densâ,
Trahebátque conversus ad benè-ocreatos Achivos:
Præfocabat autem eum acu-pictum ligamen tenero sub jugulo,
Quod ipsi sub mento retinaculum adstrictum erat galeæ.
Et pertraxisset utique, & immensam tulisset gloriam,
Nisi cito sensisset Jovis filia Venus,
Quæ ipsi rupit lorum bovis vi occisi:
Inanis autem galea simul sequebatur manum robustam.
Eam quidem tum heros ad bene-ocreatos Achivos
Projecit contorquens, sustuleruntque dilecti socii.
At ille iterum irruit interficere cupiens
Hastì æreâ: hunc autem eripuit Venus
Facilè valdè, utpote dea: cooperuitque caligine multâ;
Collocavitque in thalamo suaveolenti, fragrante suffimentis.
Ipsa autem Helenam vocatura abiit: hanc autem invenit
Turri in altâ, circumque Troädes abunde erant:

Ver. 369. ——*κόρυθος λάβεν*] Quærit hic ineptissime Scholiastes, quare *Ensem* potiùs non arripuerit *Paridis*. Quasi verò, inter pugnandum, omnia essent æquè factu facilia.

Ver. 370. ——*πολύκεστος ἱμὰς ἁπαλὴν ὑπὸ δειρήν.*] Ad personam quàm convenientissimé!

Ver. 371. Ὅς *οἱ*] Quâ ratione, ὅς, hîc producatur; item *βοὸς*, infrà, *ver.* 375; & *θεὸς*, *ver.* 381; & *μιν*, *ver.* 386; Vide suprà ad *α'*, 51.

Ver. 375. ——*ἱμάντα βοὸς ἶφι κταμένοιο.*] Τῶν γὰρ μὴ νόσῳ μηδὲ γήρᾳ διαλυμένων, ἀλλ' ὑπὸ σφαγῆς, εὔτονον τὸ δέρμα καὶ στριφνὸν [fortè στιφρὸν] γίνεσθαι· τὰ δὲ ὑπὸ θηρίων δηχθέντα, ——καὶ τοῖς δέρμασι φλαδᾷν καὶ σαπῆσθαι. *Plutarch. Symposiac. Lib.* II, *Probl.* 9.

Ver. 378. ——*κόμισαν*] Vide suprà ad *α'*, 140.

Ver. 380. Ἔγχεϊ *χαλκείῳ*] Ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν ἡρώων τὰ ὅπλα ὁμοίως χαλκᾶ ἦν πάντα, μαρτυρεῖ μοι καὶ Ὁμήρου ——. Βεβαιοῖ δὲ καὶ ἄλλως μοι τὸν λόγον, ἐν Φασηλίδι ἀνακείμενον, ἐν Ἀθηνᾶς ἱερῷ, τὸ δόρυ Ἀχιλλέως· καὶ Νικομηδεῦσιν, Ἀσκληπιοῦ ναῷ, μάχαιρα ἡ Μέμνονος. Καὶ τοῦ μὲν ἥ τε αἰχμὴ καὶ ὁ σαυρωτὴρ, ἡ μάχαιρα δὲ καὶ διὰ πάσης, χαλκοῦ πεποίηται. Ταῦτα μὲν δὴ ἴσμεν ἔχοντα οὕτως. *Pausan. Laconic. lib.* 3. *c.* 3.

Ibid. ——*τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη.*] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quòd *ensuserit* scilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris*.

Ver.

Χειρὶ δὲ νεκταρέου ἑανοῦ ἐτίναξε λαβοῦσα·
Γρηΐ δέ μιν εἰκυῖα παλαιγενέϊ προσέειπεν
Εἰροκόμῳ, ἥ οἱ Λακεδαίμονι ναιεταώσῃ
Ἤσκειν ἔρια καλά, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·
Δεῦρ' ἴθ'· Ἀλέξανδρός σε καλεῖ οἶκόνδε νέεσθαι·
Κεῖνος ὅγ' ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι,
Κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν, οὐδέ κε φαίης
Ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόνγ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόνδε
Ἔρχεσθ', ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·

Manu verò, odoratâ veste concussit prehensam:
Anui autem eam similis facta grandævæ allocuta est
Lanificæ, quæ ipsi Lacedæmone habitanti
Carpebat lanas pulchras, maximéque ipsam diligebat:
Huic se cum assimilâsset, allocuta est Diva Venus;
" Huc veni: Alexander te vocat domum redire:
" Ille ipse in thalamo & tornatis lectis,
" Tum pulchritudine splendens, tum vestibus: neque dixeris
" Cum viro congressum-armis illum rediisse, sed ad choream
" Ire, vel a choreâ modò cessantem sedere.
Sic dixit: huic autem animum in pectoribus commovit:

Ver. 385. ——νεκταρέου ἑανοῦ.] " Ἑανὸς " *Peplum*," (inquit vir doctissimus *Phil. Labbe*,) " mediam habet *Ancipitem*; quod, " ut pleraque alia, omiserunt observare " vulgares Prosodiographi. Corripitur, *Iliad.* " γ', *ver.* 419: Producitur verò, *Iliad.* ψ, " *ver.* 254, & alibi." *Thesaur. Prosod. pag.* 48. At, siquid ego judico, totâ viâ erravit Vir doctissimus. Qui enim loca omnia, in quibus hæc vox occurrit, contulerit; *viz.* Iliad. γ', 385, 419; ε', 734; θ', 385; ξ', 178; π', 9; σ', 352, 612; φ', 507; & ψ', 254; inveniet, (id quod a nemine occupatum memini) nomen substantivum, ἑανὸς *Peplum*, quod est a verbo ἕννυμι, mediam *Semper corripere*; at nomen adjectivum, ἑανὸς *subtilis*, quod equidem ab aliâ esse origine crediderim, mediam *Semper producere*. Atque hinc iterum in transcursu, (quod ex prosodiâ vocis, καλὸς, suprà observaveram, ad β', *ver.* 43,) videor mihi colligere, Hymnum illum in *Venerem*, (ubi Adjectivum ἑανὸς mediam corripit, *ver.* 63,) non utique *Homeri* esse, sed Scriptoris cujusdam longè recentioris. Induxit autem, ut opinor, in errorem virum doctissimum *Phil. Labbeum* versio quorundam latina; qui in versu isto, *Iliad.* ψ', 254, (nomen id Adjectivum arbitrati, quod erat Substantivum; & Substantivum contrà, quod erat Adjectivum;) vocabulum ἑανῷ, quod erat vertendum [*Tenui*,] voce [*Peplo*] reddiderunt; & λιτὶ quod erat [*Linteo*] vertendum, id contrà [*Subtili*] verterunt.

Ver. 388. ——καλά,] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 389. Τῇ μιν ἐεισαμένη προσεφώνεε.] Cùm vocula μιν, duriusculè hîc referatur ad προσεφώνεε; (quanquam similis fere verborum collocatio jam suprà occurrit, *ver.* 386;) itemque alibi, ut β', 795, præter ἐεισαμένη, quò referatur, nihil habeat: verbum autem, ἐεισαμένη, in *Voce Mediâ*, jam plenè id exprimat, quod latinè dicitur, " *quum SE* " *assimilasset*," (vide suprà ad γ', 141;) ut supervacanea adeò videri possit vocula ista, μιν: propè fuit ut crederem, Poëtam scripsisse, τῇ Μὶν ἐεισαμένη. Veruntamen, quoniam pluribus in locis eadem occurrit loquendi ratio, istisque in locis omnibus scriptum sit μιν; nihil ausim mutare.

Ver. 390. Δεῦρ' ἴθ'.] Ita restituit *Barnesius*. Rectè, ut mihi quidem videtur. *H. Stephanus* aliique ediderant, Δῶρ' ἴτ'.

Ver. 391. Κεῖνος ὅγ'——, κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασιν.]

Et nunc ille Paris———
Mæoniâ mentum mitrâ crinemque madentem
Subnexus.——————*Æn.* IV, 215.

Ibid. ——καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι] *Al.* καὶ δινωτοῖς λεχέεσσι.

Ver. 392. Κάλλεΐ τε στίλβων] *Athenæus* interpretatur, Μύρῳ ἀλειφόμενος. *Lib.* 1, *cap.* 15.

Ver.

Καί ῥ' ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς περικαλλέα δειρὴν,
Στήθεά θ' ἱμερόεντα, καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
Θάμβησέν τ' ἄρ' ἔπειτα, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμονίη, τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν;
Ἦ πῃ με προτέρω πολίων εὖ ναιομενάων
Ἄξεις, ἢ Φρυγίης, ἢ Μῃονίης ἐρατεινῆς,
Εἴ τίς τοι καὶ κεῖθι φίλος μερόπων ἀνθρώπων;
Οὕνεκα δὴ νῦν δῖον Ἀλέξανδρον Μενέλαος
Νικήσας ἐθέλει στυγερὴν ἐμὲ οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Τοὔνεκα δὴ νῦν δεῦρο δολοφρονέουσα παρέστης;
Ἧσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα· θεῶν δ' ἀπόειπε κελεύθους·
Μηδ' ἔτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψειας Ὄλυμπον,
Ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε, καί ἑ φύλασσε,
Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.

Atque ut vidit deæ perpulchrum collum,
Pectoráque desiderabilia, & oculos vibranti-splendore-coruscantes,
Expavit inde, verbaque fecit, dixitque;
" Improba, quid me his cupis decipere?
" An in aliquam me ulteriùs urbium bene-habitatarum
" Abduces, vel Phrygiæ, vel Mæoniæ amœnæ,
" Si quis tibi & illic amicus, articulatè-loquentium hominum?
" Num, quia nunc nobili Alexandro Menelaus
" Victo, vult odiosam me, domum abducere;
" Ideo jam nunc huc dolos-struens advenisti?
" Sede apud ipsum profecta; deorum vero abrenuncia vias:
" Neque unquam tuis pedibus revertaris in Cœlum,
" Sed semper juxta illum ærumnas-perfer, & ipsum serva,
" Donec te vel uxorem fecerit, vel ille ancillam.

Ver. 396. ——θεᾶς περικαλλέα δειρὴν,]
——avertens, roseâ cervice refulsit.
Æn. I, 406.

Ver. 398. ——ἔκ τ' ὀνόμαζε.]
——nomine clamat. *Æn.* IV, 674.

Ver. 400. Ἢ πη με] Vulgg. Ἦ πῇ με. Minùs rectè. Non enim interrogativum est istud πη, sed Ἦ.

Ver. 403. Οὕνεκα δὴ νῦν——;] Verti hunc versum, *Num quia* &c. non, ut vulgò, *An quia* &c. nè in Versione appareret *Disjunctio* (ver. 400 & 403,) quæ in ipsis Poëtæ verbis Nulla est.

Ver. 404. ——στυγερὴν ἐμὲ] Optimo artificio *Helenam* semper inducit dedecus suum profitentem.

Ver. 405. ——δολοφρονέουσα]
——simulatâ mente locutam.
Æn. IV, 105.

Ver. 407. Μηδ' ἔτι] Ita *H. Stephanus* recte legendum existimavit. *Vulgg.* Μηδέ τι.

Ver. 409. Εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, ἢ ὅγε δούλην.] Vox, ὅγε, nequaquam hîc supervacanea est, sed elegantissimam tum in Græco tum in Latino sermone emphasin habet, quam Linguæ Recentiores prorsùs ignorant. *Odyss.* β', 326,

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν.

Item *Hesiodus*, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 244;

Ἢ τῶνγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος.

& 320, Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
Ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται.

Similiter *Virgilius*:

Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto,
Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc *ille* sinistrâ. *Æn.* V, 456.

Item *Horatius*:

————nec dulces amores
Sperne puer, neque *Tu* choreas.
Carm. lib. I. Od. 9.

Et *Seneca*:

——sive me altorem vocas,
Seu *Tu* parentem. — *Herc. Fur. ver.* 1248.

Non hæc versûs gratiâ intrusa; sed singularem habent & in Græcâ linguâ, & in Romanâ, elegantiam.

Ver.

Κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι, νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη,
Κείνου πορσυνέουσα λέχος· Τρωαὶ δέ μ' ὀπίσσω
Πᾶσαι μωμήσονται· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῷ·
Τὴν δὲ χολωσαμένη προσεφώνεε δῖ' Ἀφροδίτη·
Μή μ' ἔρεθε, σχετλίη· μὴ χωσαμένη σε μεθείω,
Τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα·
Μέσσῳ δ' ἀμφοτέρων μητίσσομαι ἔχθεα λυγρὰ
Τρώων καὶ Δαναῶν· σὺ δέ κεν κακὸν οἶτον ὄληαι.
Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα.
Βῆ δὲ κατασχομένη ἑανῷ ἀργῆτι φαεινῷ,
Σιγῇ· πάσας δὲ Τρῳὰς λάθεν· ἦρχε δὲ δαίμων.
Αἱ δ' ὅτ' Ἀλεξάνδροιο δόμον περικαλλέ' ἵκοντο,
Ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,
Ἡ δ' εἰς ὑψόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν·
Τῇ δ' ἄρα δίφρον ἑλοῦσα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἀντί' Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα·
Ἔνθα κάθιζ' Ἑλένη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Ὄσσε πάλιν κλίνασα· πόσιν δ' ἠνίπαπε μύθῳ·
Ἤλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι,
Ἀνδρὶ δαμεὶς κρατερῷ, ὃς ἐμὸς πρότερος πόσις ἦεν.
Ἦ μὲν δὴ πρίν γ' εὔχε' ἀρηϊφίλου Μενελάου,
Σῇ τε βίῃ, καὶ χερσὶ, καὶ ἔγχεϊ, φέρτερος εἶναι·

" Illuc autem ego non ibo, reprehensu dignum utique esset,
" Illius ornatura lectum: Troades sanè me postea
" Omnes vituperabunt: sustineo verò dolores immensos animo.
Hanc autem irata allocuta est diva Venus;
" Ne me irrites, misera; nè irata te deseram,
" Tantumque te odio habeam, quantum jam mirifice amavi:
" In medio autem utrorumque struam odia perniciosa
" Trojanorum & Danaorum: tu verò malo fato pereas.
Sic dixit: timuit verò Helena Jove prognata;
Ivitque cooperta peplo candido splendido,
Tacite; omnésque Troadas latuit: præibat autem Dea.
Hæ verò ubi *in* Alexandri domum pulchram venerunt,
Ancillæ quidem deindè velocitèr ad munera *sua* convertebantur,
Ipsa autem in altum thalamum ascendit nobilissima mulierum;
Ei autem sellam prehensam amans-risum Venus,
Ex adverso Alexandri dea deposuit ferens:
Ibi sedit Helena, filia Jovis Ægiochi,
Oculis aversis; virúmque objurgavit *hâc* oratione:
" Venisti ex bello: utinam illic periisses,
" A viro interfectus forti, qui meus prior maritus erat.
" Certè quidem antea gloriabaris, bellicoso Menelao,
" Tuisque viribus & manibus, & hastâ, *te* præstantiorem esse:

Ver. 411. Κείνου πορσυνέουσα] De hujus vocis & similium prosodiâ, vide suprà ad α', 309, 314, 338; & infrà ad ζ', 434.

Ver. 419. —ἑανῷ] Vide suprà ad *ver.* 385.

Ver. 422. —τράποντο.] Vide suprà ad α', 199; & ad γ', 141.

Ver. 427. —πάλιν κλίνασα] V. de suprà ad α', 309.

Ver. 429. —πρότερος] *Al.* πρότερον. Quod perinde est.

Ver.

Ἀλλ' ἴθι νῦν προκάλεσσαι ἀρηΐφιλον Μενέλαον
Ἐξαῦτις μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλά σ' ἔγωγε
Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ ξανθῷ Μενελάῳ
Ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι
Ἀφραδέως, μήπως τάχ' ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμείης.
Τὴν δὲ Πάρις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·
Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.
Νῦν μὲν γὰρ Μενέλαος ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ·
Κεῖνον δ' αὖτις ἐγώ· πάρα γὰρ θεοί εἰσι καὶ ἡμῖν.
Ἀλλ' ἄγε δὴ φιλότητι τραπείομεν εὐνηθέντε·
Οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν,
Οὐδ' ὅτε σε πρότερον Λακεδαίμονος ἐξ ἐρατεινῆς
Ἔπλεον ἁρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν Κραναῇ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ὡς σέο νῦν ἔραμαι, καί με γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
Ἦ ῥα, καὶ ἄρχε λέχοσδε κιών, ἅμα δ' εἵπετ' ἄκοιτις.
Τὼ μὲν ἄρ' ἐν τρητοῖσι κατεύνασθεν λεχέεσσιν.
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς,

" Sed vade nunc provoca bellicosum Menelaum
" Rursus pugnare contrà: At te ego
" Cessare moneo, neque flavum Menelaum
" Contra, bellum bellare, & pugnare
" Temerè; nè forte ab ipso hastâ interficiaris.
Hanc autem Paris verbis respondens est allocutus;
" Nè mihi, mulier, acerbis opprobriis animum incessas.
" Nunc quidem enim Menelaus vicit cum Minervâ:
" Illum vicissim ego *fortè aliàs vincam*; nam Dii adsunt & nobis.
" Sed age in gratiam redeamus concumbentes;
" Non enim unquam me sic amor mentem complexus est,
" Nè *tunc quidem*, quando te pridem Lacedæmone ex amœnâ
" Navigabam raptâ in transeuntibus-pontum navibus,
" Insulâ vero in Cranaë junctus sum amore & concubitu;
" Sicut te nunc amo, & me dulce desiderium capit.
Dixit, & præibat in lectum ascendens, simulque sequebatur uxor:
Hi quidem igitur in perforatis cubuerunt lectis.
Atrides verò [*Menelaus*] per turbam vagabatur, feræ similis,

Ver. 432. ——ἴθι νῦν προκάλεσσαι.] Sic apud *Martialem*;

I, fuge: sed poteris tutior esse domi.

Ver. 433. ——ἀλλά σ' ἔγωγε Παύσασθαι] Προσποιεῖται δὲ καὶ κήδεσθαι αὐτοῦ, κολακευτικώτερον διὰ φόβον δηλαδὴ, ἐν οἷς φησιν, " Ἀλλά σε κέλομαι παύσασθαι," inquit *Eustathius*. Videtur tamen hoc mihi, non assentandi, sed ignaviam exprobrandi causâ dictum. Hoc enim est quod respondet Paris, *ver.* 438, Μή με χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Ver. 434. Παύσασθαι κέλομαι, μηδὲ—— πολεμίζειν.]

——desiste manum committere Teucris.
Æn. XII, 60.

Ver. 438. ——ἔνιπτε.] *Al.* ἔνισπε. Ut *Eustathius* in textu. Sed ex commentario liquet eum legisse, ἔνιπτε.

Ver. 439. ——ἐνίκησεν σὺν Ἀθήνῃ.] *Al.* ἐνίκησε ξὺν Ἀθήνῃ.

Ver. 442. ——ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψεν.] Veterum nonnulli legebant; φρένας ἔρος ἀμφεκάλυψεν· voce, φρένας, in cæsurâ ultimam producente.

Ver. 443. ——πρότερον] *Al.* πρῶτον.

Ver. 447. ——ἄρχε] Edidit *Barnesius*, ἦρχε· Ex conjecturâ. Quod tamen nihil quicquam immutat.

Ver. 449. Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, θηρὶ ἐοικώς.] Ità primus edidit *Barnesius*, ex *Eustathio* & *Scholiis*, & MSS, & ex libro

Εἴ που ἐσαθρήσειεν Ἀλέξανδρον θεοειδέα.
Ἀλλ' οὔτις δύνατο Τρώων κλειτῶν τ' ἐπικούρων
Δεῖξαι Ἀλέξανδρον τότ' ἀρηϊφίλῳ Μενελάῳ·
Οὐ μὲν γὰρ φιλότητί γ' ἐκεύθανον, εἴ τις ἴδοιτο.
Ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νίκη μὲν δὴ φαίνετ' ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ὑμεῖς δ' Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Ἔκδοτε, καὶ τιμὴν ἀποτινέμεν, ἥντιν' ἔοικεν,
Ἥ τε καὶ ἐσσομένοισι μετ' ἀνθρώποισι πέληται.
Ὣς ἔφατ' Ἀτρείδης, ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι Ἀχαιοί.

Sicubi conspiceretur Alexandrum divinâ-formâ-præditum.
Verùm nullus poterat Trojanorum inclytorúmque auxiliatorum
Ostendere Alexandrum tunc bellicoso Menelao:
Nec enim propter amicitiam abscondissent, si quis vidisset.
Æque enim ipsis omnibus odio erat, atque mors atra.
Inter hos autem locutus est rex virorum Agamemnon;
" Audite me, Trojani, & Dardani, & auxiliatores;
" Victoria quidem manifesta est bellicosi Menelai:
" Vos igitur Argivam Helenam & opes cum ipsâ
" Reddite, & mulctam persolvite, quam oportet,
" Quæque & posteris hominibus memoretur.
Sic dixit Atrides: comprobabant autem cæteri Achivi.

bro ι, *ver.* 528. Alii legunt, *ἀν' ὅμιλον φοίτα·* Quod est hiulcum. Attamen, cùm perturbationem hic *Menelai* maximam, motumque turbidum valdè, inconditumque ac concitatum, describat Poëta; aiatque *Eustathius*, *συντομωτάτη δὲ ἐπιτηδὲς καὶ ἀνεπεξέργαστος καὶ αὕτη ἡ παραβολὴ, συντροχάζοντος οἷον τοῦ φραστικοῦ λόγου τῷ Μενελάῳ ἰχνηλατοῦντι τὸν φυγάδα Πάριν καὶ σπεύδοντι·* subit mihi nonnihil quidem dubitationis, annon hiulcum illud, *ἀν' ὅμιλον φοίτα*, & legerit *Eustathius*, & consultò fortasse scripserit *Homerus*.

Ver. 450. Εἴ που ἐσαθρήσειεν]

——solum densâ in caligine Turnum
Vestigat lustrans, solum in certamina poscit. *Æn.* XII, 466.

Ibid. ——Ἀλέξανδρον θεοειδέα.] Pronuntiabatur θεοειδῆ. Quomodo & posteà scribi cœptum est.

Ver. 459. ——ἀποτινέμεν.] Vide suprà ad β, 43.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Δ΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἔδοξε τοῖς θεοῖς τὴν Ἴλιον ἁλῶναι. Διὸ Ἀθηνᾶ μὲν Μενέλαον τοξευθῆναι ὑπὸ Πανδάρου παρεσκεύασε. Καὶ οὕτω συγχυθέντων τῶν ὅρκων, Μαχάων μὲν ἰᾶται Μενέλαον· Ἀγαμέμνων δὲ ἀπελθὼν, τὴν στρατιὰν παρορμᾷ εἰς τὸν πόλεμον. Συμβολῆς δὲ γενομένης, πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἀναιροῦνται.

ΑΛΛΗ.

Τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡττηθέντος, καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαιτοῦντος κατὰ τὰς συνθήκας τήν τε Ἑλένην, καὶ τὰ σὺν αὐτῇ ἡρπαγμένα κτήματα, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδικήματος τιμωρίαν, ἐν Διὸς οἱ θεοὶ βουλεύονται περὶ τῆς Ἰλίου. Καὶ Ζεὺς προτραπεὶς ὑπὸ τῆς Ἥρας, ἀποστέλλει τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὸ τῶν Τρώων στρατόπεδον, σύγχυσιν τῶν ὅρκων ἐργασομένην. Ἡ δὲ παραγενομένη, πείθει Πάνδαρον τὸν Ζελείτην τοξεῦσαι τὸν Μενέλαον. Καὶ βληθέντος αὐτοῦ, Ἀγαμέμνων ὀδύρεται, καὶ Μαχάονα τὸν ἰατρὸν μεταπέμπεται. Καὶ ἔτι περὶ τὴν θεραπείαν Μενελάου ἀσχολουμένων τῶν ἀρίστων, ἐπίασιν οἱ Τρῶες σὺν ὅπλοις. Ἀγαμέμνων δὲ ἐπιὼν τὸ στρατόπεδον, τοὺς μὲν ἤδη παρατασσομένους παρακαλεῖ καὶ ἐπαινεῖ· τοῖς δὲ ἀγνοοῦσι τὴν ἔφοδον τῶν Τρώων, ἐπιπλήσσει· καὶ οὕτως, συμπεσόντων αὐτῶν εἰς τὴν μάχην, ἑκατέρωθεν πίπτουσι πολλοί.

Ἐπιγραφαί.

Ὁρκίων σύγχυσις. Ἐπιπώλησις Ἀγαμέμνονος:

Ἄλλως.

* Ἐπιπώλησις. — * Vide ver. 231. & 250.

Ἄλλως.

Δέλτα, θεῶν ἀγορὴ, ὅρκων χύσις, ἄρεος ἀρχή.

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη

DII interim apud Jovem ſedentes conſultabant
Aureo in pavimento; interque hos veneranda Hebe

Ver. 1. Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ] Panditur intereà domus Omnipotentis Olympi
Conciliumque vocat Divûm Pater atque hominum Rex
Sideream in ſedem.——Æn. X, 1.

Ves.

Νέκταρ ἐωνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
Δειδέχατ' ἀλλήλους, Τρώων πόλιν εἰσορόωντες.
Αὐτίκ' ἐπειρᾶτο Κρονίδης ἐρεθιζέμεν Ἥρην,
Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύων·
Δοιαὶ μὲν Μενελάῳ ἀρηγόνες εἰσὶ θεάων,
Ἥρη τ' Ἀργείη, καὶ Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη·
Ἀλλ' ἤτοι ταὶ νόσφι καθήμεναι εἰσορόωσαι
Τέρπεσθον· τῷ δ' αὖτε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
Αἰεὶ παρμέμβλωκε, καὶ αὐτοῦ κῆρας ἀμύνει·
Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν ὀϊόμενον θανέεσθαι.
Ἀλλ' ἤτοι νίκη μὲν, ἀρηϊφίλου Μενελάου·
Ἡμεῖς δὲ φραζώμεσθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα·
Ἤ ῥ' αὖτις πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν

Nectar ministrabat; illi autem aureis poculis
Excipiebant alter alterum, Trojanorum urbem aspicientes.
Tum continuò conabatur Saturnius irritare Junonem,
Mordacibus verbis *subdolè & per comparationem loquens*:
" Duæ quidem Menelao adjutrices sunt dearum,
" Junoque Argiva, & auxiliatrix-potens Minerva:
" At enim ipsæ seorsum sedentes, aspicientes
" Oblectantur; huic verò [*Paridi*] risum-amans Venus
" Semper adest, & ab ipso fata repellit:
" Et nunc conservavit putantem *se* moriturum.
" Sed victoria quidem, bellicosi Menelai:
" Nos igitur consultemus, quem exitum habituræ sint hæ res:
" Utrum rursus bellumque perniciosum & certamen grave

Ver. 3. ——τοὶ δὲ χρυσέοις] Pronuntiabatur χρυσοῖς· Prima enim corripi non potest. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 4. Δειδέχατ' ἀλλήλους] Ἤτοι ἐδεξιοῦντο, προπίνοντες ἑαυτοὺς ταῖς δεξιαῖς· ——τῇ δεξιᾷ διδοὺς τὸ ποτήριον. *Athenæus, lib.* 1, *cap.* 11. Προέπινον δ' ἀλλήλοις οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς, (τοῦτο γὰρ προσκοπεῖν ἐστιν,) ἀλλὰ μεστὸν τὸν σκύφον· " Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' " Ἀχιλῆα." *Id. lib.* 5, *cap.* 4. Κυρίως ἐστὶ τοῦτο, [προπίνειν.] τὸ ἑτέρῳ πρὸ ἑαυτοῦ δοῦναι πιεῖν· ——" Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἀχιλῆα." Πληροῦντες γὰρ προέπινον ἀλλήλοις, μετὰ προσαγορεύσεως. *Id. lib.* 11, *cap.* 14.

Primaque libato, summo tenus attigit ore;
Tum Bitiæ dedit;——ille impiger hausit
Spumantem pateram. —— *Æn.* I, 741.

Ver. 6. Κερτομίοις ἐπέεσσι παραβλήδην.] Ὀρθῶς προσῆπτεν, ὅτι ἐρεθιστικὸς ὁ λόγος ἔσται καὶ γλευαστικὸς, καὶ παραβλητικός. Et paullò superiùs: Οὐκ ἔστιν ἁπλῶς παραβολὴ καὶ ἀντεξέτασις, ἀλλ' οὕτως ἐρεθιστικὴ καὶ κέρτομος, ὡς προεῖπον. Δύο μὲν Μενελάῳ, μία δ' Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ ἡ μὲν Ἥρη, ὡς Ἀργεία, τῷ Μενελάῳ ἐπαρκεῖν ὀφείλουσα· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ὡς Ἀλαλκομενηΐς· Ἡ δὲ Ἀφροδίτη, φιλομμειδὴς, καὶ οὐκ ἀπ' Ἰλίου. Καὶ ὅμως αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθηνται· ἡ δὲ ἀεὶ παρμέμβλωκε. Καὶ αἱ μὲν, θεωραὶ εἰς τέρψιν τῶν ἀγώνων, ἡ δὲ αὐτοῦ " κῆ-" ρας ἀμύνει" συμπαταμένουσα, " καὶ νῦν " ἐξεσάωσεν." *Porphyrii Quæst. Homeric.* 16. *Aristophanes* voce, διαπαραβάλλεται, (*Avibus, ver.* 1647,) in eandem ferè sententiam utitur, (si Scholiasti in *Aristophanem* fides sit,) ac *Homerus* hoc in loco voce παραβλήδην; siquidem παραβλήδην *subdolè*, sive ἀπατητικῶς, interpreteris. Denique, quidni παραβλήδην ita accipiatur, quomodo Latini dicunt, *limis oculis intuens*?

Ver. 8. ——ἀλαλκομενηῒς] Quoniam præcessit Ἥρη τ' Ἀργείη, in eam sententiam propendeo, ut legatur Ἀλαλκομενηὶς Ἀθήνη, ad conservandam analogiam. Ἡ ἐν Ἀλαλκομεναῖς, πόλει τῆς Βοιωτίας, τιμωμένη. *Schol.*

Ver. 10. Τέρπεσθον.] *Porphyrius*, loco jam citato, videtur hanc vocem in *secundâ personâ* accepisse; ut sit, *Oblectamini*; Αἱ μὲν νόσφι τοῦ Μενελάου κάθησθε.

Ibid. ——φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη]
——Venus, (nec te sententia fallit,)
Trojanas sustentat opes. —— *Æn.* X, 608.

Ver. 12. Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν.] Itaque fœdus deinceps fractum eo prætextu, quod *evaserit* scilicet, nec *interfectus* fuerit *Paris*.

Ὄρσομεν, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι βάλωμεν.
Εἰ δ' αὔτως τόδε πᾶσι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Ἤτοι μὲν οἰκέοιτο πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Αὖτις δ' Ἀργείην Ἑλένην Μενέλαος ἄγοιτο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρί, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Πῶς ἐθέλεις ἅλιον θεῖναι πόνον, ἠδ' ἀτέλεστον
Ἱδρῶθ', ὃν ἵδρωσα μόγῳ, καμέτην δέ μοι ἵπποι
Λαὸν ἀγειρούσῃ, Πριάμῳ κακά, τοῖό τε παισίν.
Ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Δαιμονίη, τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
Τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον;
Εἰ δὲ σύ γ', εἰσελθοῦσα πύλας καὶ τείχεα μακρὰ

" Excitemus, an amicitiam inter utrosque conciliemus.
" Quod si ita hoc omnibus gratum & jucundum sit,
" Omninò utique habitetur urbs Priami Regis,
" Retrò autem Argivam Helenam Menelaus abducat.
Sic dixit: Compressis verò labris gemebant Minervaque & Juno:
Propinquæ hæ utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
At Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira enim ipsam sæva tenebat:
Juno verò non continuit *in* pectore iram, sed respondit;
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?
" Quomodo vis vanum reddere laborem, & sine fructu
" Sudorem, quem sudavi præ labore? defatigati sunt mihi & equi
" Copias cogenti, Priamo mala, ejusque filiis.
" Fac; at nequaquam omnes comprobamus dii cæteri.
Huic autem valde indignatus respondit nubes-cogens Jupiter;
" Improba, quî tibi Priamus Priamique filii
" Tanta mala faciunt, quòd indesinenter cupis
" Ilii evertere benè-ædificatam urbem?
" Quod si tu, ingressa portas & muros altos,

Ver. 18. Ἤτοι μὲν οἰκέοιτο] Pronuntiabatur, οἰκοῖτο. Cæterùm *Barnesius* hîc edidit, μέν. Quod tamen nihil opus: Vide ad α, 61. Optiméque respondet μέν, sequenti isti δέ.

Ver. 21. Πλησίαι αἵγ' ἥσθην] Qui istud γε omiserit, sentiet tandem quàm *ad sententiam* planè non sit supervacaneum.

Ver. 24. Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε]
——Tum regia Juno
Acta furore gravi; Quid me alta silentia cogis
Rumpere? —— —— Æn. X, 63.

Alii hîc legunt, Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε. Quod perinde est.

Ver. 27. Ἱδρῶθ' ὃν ἵδρωσα] Quâ ratione, ὃν, hîc producatur; vide suprà ad α, 51.

Ver. 30. —— νεφεληγερέτα] Vide suprà ad α, 175.

Ver. 31. Δαιμονίη.] Vide suprà ad β, 190.

Ibid.—τί νύ σε Πρίαμος]
Quid meus Æneas in te committere tantum,
Quid Troës potuere? —— Æn. I, 235.

Ver.

Ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παῖδας,
Ἄλλους τε Τρῶας, τότε κεν χόλον ἐξακέσαιο.
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις, μὴ τοῦτό γε νεῖκος ὀπίσσω
Σοὶ καὶ ἐμοὶ μέγ' ἔρισμα μετ' ἀμφοτέροισι γένηται.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Ὁππότε κεν καὶ ἐγὼ μεμαὼς, πόλιν ἐξαλαπάξαι
Τὴν ἐθέλω, ὅθι τοὶ φίλοι ἀνέρες ἐκγεγάασι,
Μήτι διατρίβειν τὸν ἐμὸν χόλον, ἀλλά μ' ἐᾶσαι·

" Crudum voraveris Priamum Priamique filios,
" Cæterósque Trojanos; tunc fortasse iram saturaveris.
" Fac, quomodò vis; nè hæc contentio posthac
" Tibi & mihi magna concertatio inter utrosque sit.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in præcordiis repone tuis;
" Si quando & ego ardens, urbem excindere
" Aliquam voluero ubi tibi dilecti homines nati sunt,
" Nè remoreris meam iram, sed me permittas:

Ver. 35. Ὠμὸν βεβρώθοις] Hinc apud *Xenophontem*: Τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν. Κύρου Ἀναβάσ. *lib.* 4, *sub finem*. Et, ——τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν. Ἑλληνικ. *lib.* 3.

Ver. 39. ——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.] Vide suprà ad ά, 297.

Ver. 41. Τὴν ἐθέλω] Videntur mihi hoc minùs rectè accepisse ii, qui vertunt: *Quam volo.* Constructio enim hujusmodi est: *Si quando & ego vehementer urbem excindere istam* (scil. *aliquam* istarum) *voluero*, &c.

Ibid. ——ἐκγεγάασι] *Al.* ἐγγεγάασι.

Ver. 42. ——διατρίβειν] Vide suprà ad ά, 309.

Ibid. ——ἀλλά μ' ἐᾶσαι.] Fœdissimè in hoc vocabulo *Homerum* permultis in locis deturpavit *Barnesius*, scribendo ἐάσσαι, ἐάσσω, & similia; quæ erant omninò scribenda, ἐᾶσαι, ἐάσω, &c. Ignoravit nimirum Vir eruditus, vocem ἐάω, (aliasque item omnes in *άω purum* desinentes,) secundam & in Futuro & in Aoristo primo *Semper producere*. Liquet hoc ex Scriptoribus scenicis, quorum elocutio *Sermoni* propior est, & quibus proinde poëtica illa literarum geminatio rariùs est licita.

Οὐ μή ποτ' ἐάσουσιν τόνδε τὸν νεκρὸν ταφῆς.
Sophocl. Ajac. v. 1344.

Οὔκουν ἐάσεις οὐδ' ὑπ' αὐλείας βοῆς.
Id. Electr. v. 631.

Οὐκ ἂν σ' ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι.
Eurip. Phœniss. v. 1583.

Ἀπόλλωνος ἐάσας μάντεων θεσπίσματα.
Ibid. v. 978.

Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν.
Id. Medea, v. 340.

Καί μ' οὐκ ἀπαιδ' ἔθηκεν, οὐδ' εἴασέ σου.
Id. Alcest. v. 621.

Χαμαί μ' ἐάσον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι.
Aristoph. Nub. v. 697.

Τὰ δ' ἄλλ' ἐᾶσον, ταῦτα κἂν πείθου θί μοι.
Id. Ἐκκλησιαζ. *v.* 239.

Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐάσω Πράμνιον.
Id. apud Athenæum. lib. 1, *c.* 23.

Quæ Virum doctum hîc in errorem induxerunt, hujusmodi sunt:

1mo. "*Certissimum*, inquit, τὸ ἐάσω, *mediam corripere, vel ex unico hoc loco,*" Odyss. ύ, 233,

Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βίην οὐδὲ φαρέτρην.

At non advertit Vir eruditus, syllabas εα hîc in unam coalescere; & pronuntiatum fuisse, Οὐκ ἄσουσιν ἐμοί: Eâdem ratione scilicet, ac in sequentibus:

Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη. *Iliad.* έ, 256.

Ἀλλ' ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο.
Ib. κ', 344.

Ἂψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί γ' ἐῶμεν πολέμοιο. *Ibid.* τ', 402.

Similiter apud Latinos,

Uno eodemque igni,——
Virgil. Eclog. VIII, 81.

Unâ eâdemque viâ, ——*Æn.* X, 487.

Uno eodemque tulit partu,——
Æn. XII, 847.

2do. Quâ ratione Vir eruditus suprà, in γ', *ver.* 223, rectè edidit νιφάδεσσιν, quod olim scriptum fuerat νιφάδεσιν; eâdem ratione & hîc ἐάσσαι restituendum existimavit, quod olim scriptum fuerat ἐᾶσαι. At horum duorum vocabulorum longè diversa est ratio. Nam innumera sunt verba in ίζω & άζω, quæ penultimam & Futuri & Aoristi primi semper corripiunt; *nonnulla* etiam in *άω impurum* desinentia, ut γελάω γελάσω. At quæ in *άω purum* desinunt, ut ἐάω, βοάω, ἰάομαι, θεάομαι; ea omnia & Futurum & Aoristum semper producunt. Vide suprà ad ά, 67.

Καὶ γὰρ ἐγώ σοι δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.
Αἳ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ τε καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι,
Ναιετάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Τάων μοι περὶ κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρή,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οὐ γάρ μοι ποτὲ βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
Λοιβῆς τε, κνίσης τε· τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρη·
Ἦ τοι ἐμοὶ τρεῖς μὲν πολὺ φίλταταί εἰσι πόληες,
Ἄργος τε, Σπάρτη τε, καὶ εὐρυάγυια Μυκήνη·
Τὰς διαπέρσαι, ὅταν τοι ἀπέχθωνται περὶ κῆρι·
Τάων οὔτι ἐγὼ πρόσθ' ἵσταμαι, οὐδὲ μεγαίρω.

" Etenim ego tibi *urbem hanc* dedi volens invito animo.
" Quæ enim sub soleque & cœlo stellifero
" Habitantur urbes terrestrium hominum,
" Harum à me maximè ex animo honorabatur Ilium sacrum,
" Et Priamus, & populus hastæ-fraxineæ-periti Priami.
" Non enim mihi unquam ara carebat epulis convenientibus,
" Libationéque, nidoréque: hunc enim fortiti sumus honorem nos.
Huic autem respondit deinde magnis-oculis veneranda Juno;
" Certè mihi tres quidem multò dilectissimæ sunt urbes,
" Argósque, Spartaque, & latas-vias-habens Mycene:
" Has exscinde, quando tibi invisæ fuerint animo.
" Has non ego propugno, nec invideo *tibi*.

3tio. Fraudem (ut opinor) viro erudito fecit versiculus iste, *Iliad.* κ', 299;

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασεν Ἕκτωρ·

ubi, ex suprà dictis, manifestò legendum,

Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασ' Ἕκτωρ.

Similis error irrepserat, ex ignoratâ prosodiâ, *Odyss.* λ', 303;

Τεθνᾶσιν, τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσι·

quo in loco ipse *Barnesius* rectè restituit,

——*τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.*

Denique similis error etiamnum insedit, *Iliad.* ω', 124;

——*καὶ ἐντύνοντο ἄριστον·*

& *Odyss.* π', 2;

Ἐντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ· ——

quibus in locis necessariò legendum est,

——*καὶ ἐντύνοντ' ἄριστον.* *Et*,

Ἐντύνοντ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ.

Nam ἄριστον, *prandium*, primam producit:

Ὥρα ὅμως κ' εἰς οἶκον· ἀνάριστος Διοκλείδας.
Theocrit. Idyll. XV, 146.

* Καὶ πρὸς τούτοις ἀριστίσῃ τὸν Πειραιᾶ προσμάξειν. *Aristoph. Equit.* 812.

——ἐντὸς ἄριστον παραθήσει. *Id. Vesp.* 611.

Ἐπὶ τοῖσδε τοὺς πρέσβεις ἐπ' ἄριστον καλῶ.
Id. Avib. 1601.

Ἄριστον προὐτίθεντο καὶ αὐθ' ἥδιστα μάσασθαι.
Id. Pace, 1280.

Δρᾶν ταῦτ' ἐν' ἀριστᾶν·——
Id. Ἐκκλησιαζ. 468.

Et apud *Athenæum*, *lib.* 1, *c.* 9, rectè scriptus occurrit Versus ipse *Homericus*,

Ἐντύνοντ' ἄριστον——— ——*Odyss.* π', 2.

Ver. 43. ——*δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ*] *Δοκεῖ δέ πως ἐναντίον εἶναι τὸ ἑκὼν, τῷ, ἀέκοντί γε θυμῷ·* inquit Scholiastes. *Διὸ καλῶς* [immò verò *ineptissimè*] *ὁ Τρύφων, συγκλείσας καὶ ἀποστρέψας τὸ α ἐν τῷ "δῶκα," συνάπτει τὸ ἄεκων, ἵν' ᾖ, "δῶκ' ἄεκων ἀέκοντί γε θυμῷ."*

Ver. 44. ——*οὐρανῷ ἀστερόεντι.*]

——stellantis regia cœli. *Æn.* VII, 210.

——cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Ver. 45. *Ναιετάουσι*] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 48. *Οὐ γάρ μοι ποτὲ*]

———evertere gentem
Immeritam visum superis. ——*Æn.* III, 2.

Ibid. —*δαιτὸς ἐΐσης*] Vide suprà ad α', 468.

Ver. 53. *Τὰς διαπέρσαι*] Verbum, *διαπέρσαι*, in hoc versu; & *ἐπιτεῖλαι*, infrà in versu 64; infinitivum accipiunt, loco imperativi. *Ἀπαρέμφατον*, inquit in utroque loco Scholiastes, *ἀντὶ προστακτικοῦ*. Equidem, quare utrobique non legatur imperativum, *διάπερσαι* & *ἐπίτειλαι*, nihil video.

* Vide infrà ad ζ, 146.

Ver.

Εἴπερ γὰρ φθονέω τε, καὶ οὐκ εἰῶ διαπέρσαι,
Οὐκ ἀνύω φθονέουσ'· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐσσι.
Ἀλλὰ χρὴ καὶ ἐμὸν θέμεναι πόνον οὐκ ἀτέλεστον·
Καὶ γὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, γένος δέ μοι ἔνθεν, ὅθεν σοί·
Καί με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
Ἀμφότερον, γενεῇ τε, καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
Κέκλημαι· σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦθ' ὑποείξομεν ἀλλήλοισι,
Σοὶ μὲν ἐγὼ, σὺ δ' ἐμοί· ἐπὶ δ' ἕψονται θεοὶ ἄλλοι
Ἀθάνατοι· σὺ δὲ θᾶσσον Ἀθηναίῃ ἐπιτεῖλαι,
Ἐλθεῖν ἐς Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνὴν,
Πειρᾶν θ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Πειρᾶν δ', ὥς κεν Τρῶες ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Οἷον δ' ἀστέρα ἧκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω,

" Quamvis enim inviderem & non finerem exſcindere,
" Nihil profecerim invidendo: quoniam multò potentior es.
" Sed oportet & meum facere laborem non irritum:
" Nam & ego dea ſum, genus autem mihi inde, unde tibi:
" Et me maximè-venerandam genuit Saturnus verſutus,
" Utrumque, tum quod ad genus, tum quod tua conjunx
" Vocor: tu autem omnes inter immortales regnas.
" Verùm enimvero in his quidem concedemus *nos* inter nos,
" Tibi quidem ego, tu autem mihi: ſequentur autem dii cæteri
" Immortales: Tu verò ocyùs Minervæ manda,
" Ire in Trojanorum & Achivorum pugnam gravem,
" Conarique, ut Trojani gloriâ-elatos Achivos
" Incipiant priores præter fœdera lædere.
Sic dixit; neque non paruit pater hominumque & deorum:
Protinùs Minervam verbis alatis allocutus eſt;
" Citò admodum ad exercitum vade, ad Trojanos & Achivos,
" Et conare, ut Trojani gloriâ-elatos Achivos
" Incipiant priores præter fœdera lædere.
Sic fatus, inſtigavit anteà propenſam Minervam:
Deſcendit verò *ea* ab Olympi verticibus feſtinans.
Qualem autem ſtellam mittit Saturni filius verſuti,

Ver. 61. Κέκλημαι.] Vide ſuprà ad δ, 37.

Ver. 66. Πειρᾶν θ', ὥς κεν]
Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus. *Æn.* XII, 158.

Ver. 68. —οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ] Vituperat hoc *Plato*, *de Republ. lib.* 2. Vide autem ſuprà ad *ver.* 12; & ad γ', 380.

Ver. 69. —ἔπεα πτερόεντα] Vide ſuprà ad δ, 201.

Ver. 74. —ἀΐξασα]
Illa viam celerans———
——cito decurrit tramite virgo. *Æn.* V, 609.

Ver. 75. Οἷον δ' ἀστέρα] Non τὸν λεγόμενον Κομήτην, ut Scholiaſtes malè; ſed *Stellæ trajectionem*,
Quæ ſi non cecidit, potuit cecidiſſe videri.

L 3 Porrò,

Ἠ ναύτῃσι τέρας, ἠὲ στρατῷ εὐρέϊ λαῶν,
Λαμπρόν· τοῦ δέ τε πολλοὶ ἀπὸ σπινθῆρες ἵενται·
Τῷ εἰκυῖ' ἤϊξεν ἐπὶ χθόνα Παλλὰς Ἀθήνη·
Κὰδ δ' ἔθορ' ἐς μέσσον· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας,
Τρῶάς θ' ἱπποδάμους, καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ ῥ' αὖτις πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
Ἔσσεται, ἢ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησι
Ζεὺς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκεν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε.
Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κατεδύσαθ' ὅμιλον,
Λαοδόκῳ Ἀντηνορίδῃ, κρατερῷ αἰχμητῇ,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζημένη, εἴ που ἐφεύροι·
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε,
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων,
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο ἀπ' Αἰσήποιο ῥοάων·

Aut nautis portentum, aut exercitui lato populorum,
Splendidam; ex ea autem multæ scintillæ emittuntur:
Huic similis impetu-ferebatur in terram Pallas Minerva,
Desiliitque in medium: stupor autem tenebat aspicientes,
Trojanosque equorum domitores, & benè ocreatos Achivos.
Sic verò aliquis loquebatur intuitus in propinquum alium;
" Sanè rursus bellumque perniciosum & pugna gravis
" Erit, vel amicitiam inter utrosque statuit
" Jupiter, qui inter homines arbiter belli est.
Sic utique aliquis dicebat Achivorumque Trojanorúmque.
Illa verò viro similis Trojanorum subiit multitudinem,
Laodoco Antenoridæ, forti bellatori,
Pandarum deo similem quærens, sicubi inveniret:
Invenit Lycaonis filium laudatúmque fortémque,
Stantem: circaque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti fuerant ab Æsepi fluentis:

Porrò, ridiculus planè hoc in loco Scriptor Gallicus *Terrasson*: " Voilà, *inquit*, un Phe-" nomene absolument inconnu *sous le Nom* " *d'Astre*, tel que le donne Homére; mais " je veux qu'il ait parû quelquefois comme " *Meteore*, quoique je n' en aye aucune " connoissance." *Dissert. Critiq. sur l'Iliade. Part* 4, *chap.* 5.

Ver. 78. Τῷ εἰκυῖ'] Legit Scholiastes, Τῷ ἰκέλη. Ex versu 86, ut videtur.

Ver. 81. Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν] Quâ ratione vox, τις, hîc producatur; & infrà, *ver.* 85; itemque ultima, in voce ἀνδρὶ, *ver.* 86; vide supra ad ά, 51.

Ver. 82. —φύλοπις αἰνὴ Ἔσσεται, ἢ φιλότητα] " Un presage ridicule, cet astre, " qui promet la guerre *ou* la paix; car il " vaudroit autant, qu' il n' eût point parû." *Terrasson. Dissertat. Critiq. sur l'Iliade. Part.* 4, *chap.* 6. Sed erravit hîc ingenium nimis acutum. Hoc enim aiunt milites; *rem non amplius in incerto fore; quippe signum dedisse Jovem, aliquid jam apud se statutum atque decretum; statim intellecturos, Paxne futura sit an bellum.*

Ver. 84. —ἀνθρώπων] Conjicit Domina *Dacier*, scribendum ἀνθρώποις. De τέτυκται, vide ad ά, 37.

Ver. 86. Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη]
—formam assimulata Camerti,
In medias dat sese acies.—
Æn. XII, 224.

Ibid. —κατεδύσαθ'] Sic infrà κ', 517. Alii κατεδύσεθ' & κατεδύσσεθ'. A verbo δύσομαι: Quod & alibi usurpatur.

Ver. 88. Πάνδαρον ἀντίθεον, —ἀμύμονά τε] Non, *omni virtute præcellentem*; erat enim *perfidus*: sed τοξικῆς *scientiâ singulari peritum.*

Ver. 89. Εὗρε.] Orationis τὸ ἀσύνδετον, *celeritatem* indicat Minervæ.

Ver.

Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο, Λυκάονος υἱὲ δαΐφρον;
Τλαίης κεν Μενελάῳ ἐπιπροέμεν ταχὺν ἰόν·
Πᾶσι δέ κε Τρώεσσι χάριν καὶ κῦδος ἄροιο,
Ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Ἀλεξάνδρῳ βασιλῆϊ·
Τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα πάρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο,
Αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱόν,
Σῷ βέλεϊ δμηθέντα, πυρῆς ἐπιβάντ' ἀλεγεινῆς.
Ἀλλ' ἄγ' ὀΐστευσον Μενελάου κυδαλίμοιο·
Εὔχεο δ' Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν προτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.
Αὐτίκ' ἐσύλα τόξον ἐΰξοον, ἰξάλου αἰγὸς

Propè autem ſtans, verbis alatis allocuta eſt;
« Nunquid mihi parueris, Lycaonis fili bellicoſe?
« Auderes ſanè Menelao immittere velocem ſagittam:
« Ab omnibus utique Trojanis gratiam & gloriam reportares,
« Inter omnes verò maximè ab Alexandro rege:
« A quo profectò imprimis luculenta dona ferres,
« Si viderit Menelaum Mavortium, Atrei filium,
« Tuo telo domitum, rogum conſcendentem triſtem,
« Quin age, ſagittâ-pete Menelaum gloriâ-ſublimem:
« Vove autem Apollini in-Lyciâ-genito, arcu-inclyto,
« Agnorum primogenitorum *te* ſacrificaturum inclytam hecatomben,
« Domum reverſum ſacræ in urbem Zeleæ.
Sic dixit Minerva, huic autem animum dementi flectebat.
Statim eduxit arcum perpolitum, *factum ex* ſalaci capro

Ver. 92. Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη —— προσηύδα.] Non malè hîc Scholiaſtes: Ἀθηνᾶν δὲ νῦν ὑποληπτέον τὸν λογισμὸν αὐτοῦ Πανδάρου. Αὐτὸς γὰρ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα διελογίζετο· ἄπιστοι γὰρ Λυκάονες, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ. Vide ſuprà ad ά, 194. Rectè itaque & *Plutarchus*: Ἦ γὰρ οὐχ ὁρᾷς —— τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτε πεῖσαι βούλεται τοὺς Ἀχαιούς, τὸν Ὀδυσσέα παρακαλοῦσαν; ὅτε συγχέαι τὰ ὅρκια, τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν; ὅτε τρέψασθαι τοὺς Τρῶας, ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; Ὁ μὲν γάρ, εὔρωστος καὶ μάχιμος· ὁ δέ, τοξικός, καὶ ἀνόητος· ὁ δέ, δεινὸς εἰπεῖν, καὶ φρόνιμος. *De Pythiæ Oraculis.*

Ver. 94. Τλαίης κεν] Nonnulli hoc ità accipiunt, ut ſit *interrogatio*: Nec malé. Vir doctiſſimus *Henric. Stephanus*, ſine interrogatione legere malit. Quòd rectè fieri poterit, nec tamen quicquam opus ſit ut in præcedenti verſu ſcribatur, Εἰ ῥά νύ μοι &c.

Ver. 101. —— Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ.] Τὸν γὰρ θεὸν τοῦτον τεχθῆναί φασι τῆς Λητοῦς μεταβαλούσης τὸ εἶδος εἰς λύκαιναν. —— Ταύτῃ τοι καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνακεῖσθαι λύκον πεπυσμαι χαλκοῦν, τὴν τῆς Λητοῦς ὠδῖνα αἰνιττόμενον. *Ælian. de Animalib. lib.* X, *cap.* 26. Alii deductum exiſtimant a λύκη: *Heraclid. Pontic. de Homeri Allegor.* §. 6. « Priſci Græ- « corum, primam lucem, quæ præcedit So- « lis exortus, λύκην appellaverunt: —— ἀμ- « φιλύκη νύξ. & —— Ἀπόλλωνι λυκηγενέϊ, « quod ſignificat τῷ γεννῶντι τὴν λύκην.» *Macrob. Saturnal. lib.* I, *cap.* 17.

Ibid. —— κλυτοτόξῳ.] Arcitenens. *Æn.* III, 75.

Ver. 102. —— ῥέξειν] Vide ſuprà ad ά, 444.

Ver. 104. —— τῷ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθεν.]

Pandare, qui quondam, juſſus confundere fœdus,
In medios telum torſiſti primus Achivos.
Æn. V, 496.

Vide ſuprà ad *ver.* 92, & ad *ver.* 12.

Ibid. —— ἄφρονι.] Εὖ δὲ καὶ ταῖς ἐπιρρήσεσι χρῆται Ὅμηρος, καθάπερ τινὰ ψῆφον ἰδίαν ἐπιφέρων τοῖς πραττομένοις ἢ λεγομένοις· —— « τῷ δὲ φρένας Ἄφρονι πεῖθεν.» *Plutarch. de audiend. Poëtis.*

Ver. 105. —— ἐσύλα.] Eduxit è *thecâ*; quæ appellabatur γωρυτός, *Odyſs.* φ', 54.

Ἀγρίου, ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς, ὑπὸ στέρνοιο τυχήσας,
Πέτρης ἐκβαίνοντα δεδεγμένος ἐν προδοκῇσι,
Βεβλήκει πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος ἔμπεσε πέτρῃ.
Τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδεκάδωρα πεφύκει·
Καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε τέκτων,
Πᾶν δ' εὖ λειήνας, χρυσέην ἐπέθηκε κορώνην·
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκε τανυσσάμενος, ποτὶ γαίῃ
Ἀγκλίνας· πρόσθεν δὲ, σάκεα σχέθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Μὴ πρὶν ἀναΐξειαν ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν,
Πρὶν βλῆσθαι Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν.
Αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης· ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν
Ἀβλῆτα, πτερόεντα, μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων·
Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊστὸν,
Εὔχετο δ' Ἀπόλλωνι Λυκηγενέϊ, κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην,
Οἴκαδε νοστήσας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης·

Agresti, quem quondam ipse, sub pectore consecutus,
E rupe exeuntem excipiens in insidiis,
Percusserat in pectus: hic autem supinus cecidit in petram.
Huius cornua ex capite sexdecim-palmorum nata erant:
Atque hæc quidem elaborans cornuum-politor aptaverat faber,
Totumque cùm rectè levigâsset, aureum imposuit apicem:
Et hunc quidem *arcum Pandarus* scitè disposuit, cùm tetendisset, ad terram
Inclinans; ante autem scuta tenebant strenui socii,
Ne prius consurgerent *in eum* Mavortii filii Achivorum,
Quàm percussus esset Menelaus Mavortius, propugnator Achivorum.
Porrò ille detraxit operculum pharetræ, exemitque sagittam,
Nondum-in-quenquam-conjectam, pennatam, profundorum causam *validam* dolorum:
Statimque ad nervum aptavit acerbam sagittam,
Vovitque Apollini in-Lycia-genito, arcu-inclyto,
Agnorum primogenitorum *se* sacrificaturum inclytam hecatomben,
Domum reversum sacræ in urbem Zeleæ.

Ver. 107. Πέτρης ἐκβαίνοντα]
Ecce feræ saxi dejectæ vertice capræ.
Æn. IV, 152.

Ver. 109. ——ἑκκαιδεκάδωρα] Contendit *Puplus*, binorum hic, non singulorum cornuum, longitudinem denotari. Ne scilicet longior esset Arcus, quàm qui manibus tractari posset. At quid opus, obsecro, ut cornu ipsum, quàm esset longum, longitudine adæquaret Arcus?

Ver. 110. ——ἤραρε] Non a præterito medio ἤραρα, sed ab aoristo ἤραρον. Vide suprà ad *α*, 37; & ad *β*, 810.

Ver. 111. ——χρυσέην] Pronuntiabatur χρυσῆν. Vide suprà ad *β*, 268.

Ver. 112. Καὶ τὸ μὲν] τόξον.

Ibid. ——ποτὶ γαίῃ] *Al.* προτὶ γαίῃ.

Ver. 113. Ἀγκλίνας] Vide suprà ad *α*, 309.

Ibid. ——πρόσθεν δὲ σάκεα] *Al.* σάκη. Quod pronuntiatu idem est. At σάκεα videtur antiquior esse scriptio.

Ver. 116. Αὐτὰρ ὁ σύλα πῶμα φαρέτρης]
——aurata volucrem Threissa sagittam
Deprompsit pharetrâ, cornuque infensa tetendit.
Æn. XI, 858.

Ver. 117. ——μελαινῶν ἕρμ' ὀδυνάων.] *Barnesius* novè edidit, μελαινέων. Sed scribendum existimo, μελαινῶν. Quod enim olim scriptum erat, μελαινάων, vix ac ne vix quidem ullâ cum analogiâ (absorptâ *α* longâ) poterat enuntiari μελαινῶν.

Ver. 118. Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ] Quâ ratione vox, ἐπὶ, hic ultimam producat; item φίλος, *ver.* 129; Vide suprà ad *α*, 51.

Ver. 119. Εὔχετο δ'—Ἀρνῶν πρωτογόνων]
——Audacibus annue cœptis:
Ipse tibi ad tua templa feram solemnia dona,
Et statuam ante aras auratâ fronte juvencum.
Æn. IX, 625.

Ibid. ——Λυκηγενέϊ] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver.

Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας τε λαβὼν, καὶ νεῦρα βόεια·
Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε,
Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊστὸς
Ὀξυβελὴς, καθ' ὅμιλον ἐπιπτέσθαι μενεαίνων.
Οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε, θεοὶ μάκαρες λελάθοντο
Ἀθάνατοι, πρώτη δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη,
Ἥ τοι πρόσθεν στᾶσα, βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν.
Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς, ὡς ὅτε μήτηρ
Παιδὸς ἐέργει μυῖαν, ὅθ' ἡδέϊ λέξατο ὕπνῳ.
Αὐτὴ δ' αὖτ' ἴθυνεν, ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες

Traxit autem simul crenasque *sagitta* prehensas, & nervos bubulos:
Nervum quidem mammæ admovit, arcui autem ferrum.
Porro postquam rotundum magnum arcum tetenderat,
Striduit arcus, nervus autem valde sonuit, saliitque sagitta
Acutam-habens-cuspidem, in turbam advolare cupiens.
Neque tui, Menelaë, dii beati obliti sunt
Immortales, prima autem Jovis filia prædatrix,
Quæ ante te stans, sagittam mortiferam depulit.
Hæc verò tantum inhibuit à corpore, ut cùm mater
A filio arcet muscam, quandò dulci sopitus est somno.
Ipsa verò *eo* direxit, ubi baltei annuli

Ver. 122. Ἕλκε δ' ὁμοῦ γλυφίδας.]
——nervoque obversus equino
Contendit telum; diversaque brachia ducens
Constitit———————*Æn.* IX, 622.
Et duxit longè; donec curvata coirent
Inter se capita, & manibus jam tangeret æquis
Lævâ aciem ferri, dextrâ nervoque papillam. *Æn.* XI, 860.

Ver. 123. Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.] *Macrobius* versum hunc cum versibus tribus jam novissimè è *Virgilio* citatis comparans; " *totam*, inquit, *rem quanto* " *compendio lingua ditior explicavit! vester*, " *licèt periodo usus, idem tamen dixit.*" lib. 5. cap. 3. Cæterùm de prosodiâ vocis πέλασεν, vide suprà ad α', 140.

Ibid. ——σίδηρον] Virgilio, *acies ferri*; Livio, *aculeus sagittæ*.

Ver. 124. Αὐτὰρ ἐπειδὴ] Vel, Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ ad numeros, rotundiùs.

Ver. 125. Λίγξε βιὸς. νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν]
———sonat unà letifer arcus,
Et fugit horrendum stridens elapsa sagitta. *Æn.* IX, 631.
Extemplo teli stridorem, aurasque sonantes
Audiit unà.———————*Æn.* XI, 863.
Cæterùm de voce istâ, λίγξε, quàm singularem habeat vim, ità *Quintilianus*: " *Minimè*, inquit, *Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα*; *Quis enim ferat, si quid simile illis* " *meritò laudatis*, λίγξε βιὸς, & σίζε ὀφθαλ- " μὸς, *fingere audeamus?*" Lib. I, cap. 5. Vide infrà ad *ver.* 455.

Ver. 126. ——μενεαίνων.] De hâc voce, *Aristoteles*: Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ, τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· Ἐν πᾶσι δὲ, τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε, ——" ἐπιπτέσθαι μενεαίνων"—— Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, Ἐνεργοῦντα φαίνεται, *Rhetoric. lib.* 3, *cap.* 11. Indéque *Demetrius Phalereus*: Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ἡ κατ' ἐνέργειαν καλουμένη, ὅταν τὰ ἄψυχα ἐνεργοῦντα εἰσάγηται καθάπερ ἔμψυχα· ὡς τὸ ἐπὶ βέλους,——" ἐ- " πιπτέσθαι μενεαίνων." —Πάντα γὰρ ταῦτα ——ζωτικαῖς ἐνεργείαις ἔοικεν. Περὶ Ἑρμηνείας, § 81. Vide infrà ad λ', 573.

Ver. 127. Οὐδὲ σέθεν——λελάθοντο.]
Non tamen Euryali, non ille oblitus amorum. *Æn.* V, 334.

Ver. 128. ——ἀγελείη] Ita restituit *Barnesius* ex *Eustathio* & *Scholiis* & MSS. *Vulgg.* ἀγελαίη.

Ver. 130. Ἡ δὲ τόσον μὲν ἔεργεν ἀπὸ χροὸς]
——deflexit partim stringentia corpus
Alma Venus————*Æn.* X, 331.

Ver. 131. ——λέξατο] *Al.* λέξεται. Vide autem suprà ad β', 515.

Ver. 132. ——ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες]
—— teritur quà sutilis alvo
Balteus, & laterum juncturas fibula mordet. *Æn.* XII, 273.

Χρύσειοι σύνεχον, καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ·
Ἐν δ' ἔπεσε ζωστῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊστός.
Διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο,
Μίτρης θ', ἣν ἐφόρει, ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων,
Ἣ οἱ πλεῖστον ἔρυτο, διαπρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς·
Ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός·
Αὐτίκα δ' ἔρρεεν αἷμα κελαινεφὲς ἐξ ὠτειλῆς.
Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ
Μηονὶς, ἠὲ Κάειρα, παρήϊον ἔμμεναι ἵππων·
Κεῖται δ' ἐν θαλάμῳ, πολέες τέ μιν ἠρήσαντο
Ἱππῆες φορέειν· βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα,
Ἀμφότερον, κόσμος θ' ἵππῳ, ἐλατῆρί τε κῦδος·
Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροὶ

Aurei conſtringebant *id*, & duplex obtendebatur thorax:
Incidit itaque in balteum benè-aptatum acerba ſagitta:
Et per balteum quidem adacta eſt affabrè-factum,
Et per thoracem artificiosè-factum infixa eſt,
Lamináamque, quam portabat tutamen corporis, ſeptum telorum,
Quæ ipſum plurimum juvit, perforavit tamen & ipſam;
Summamque ſagitta perſtrinxit cutem viri:
Statim autem fluxit ſanguis purpureus ex vulnere.
Ac veluti quando aliqua ebur mulier purpurâ tinxerit
Mæonia, vel Caria, maxillare ut ſit equorum:
Jacet autem in thalamo, multique ipſum optârunt
Equites geſtare; Regi verò eſt repoſitum ornamento,
Utrunque, ornatuſque equo, equitique gloria:
Talia tibi, Menelaë, fœdata ſunt cruore femora

Ver. 135. Διὰ μὲν ἂρ ζωστῆρος——ἠρήρειστο] Pulcherrimè Motum Sagittæ deſcribunt hi duo verſiculi; in quibus ſententia a pede tribrachi & dactylicis pluribus inchoata, in duplicem demùm Spondæum deſinit. Vide ſuprà ad γ', 357.

Ver. 136. Καὶ διὰ θώρηκος——ἐπέγραψε χρόα φωτός.]

Illa volans, humeris ſurgunt quà tegmina ſumma,
Incidit; atque viam clypei molita per oras,
Tandem etiam magno *ſtrinxit* de corpore Turni. *Æn.* X, 476.
——rumpitque infixa bilicem
Loricam, & ſummum deguſtat vulnere corpus. *Æn.* XII, 375.

Ver. 137. Μίτρης] Μίτρα δὲ ἐλέγετο τὸ ἐσώτερον τῆς λαγόνος εἴλημα ἐρεοῦν, χαλκῷ ἔξωθεν περιειλημμένον. *Schol.*

Ver. 139. ——ἐπέγραψε.] Catullo, *conſcribillavit.*

Ver. 141. Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα]
Indum ſanguineo veluti violaverit oſtro
Siquis ebur:—————— *Æn.* XII, 67.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenſet, in quibus Poëtarum "*par penè ſplendor ambo*"*rum eſt.*" lib. 5, cap. 12. *Lucianus* jocosè, *Pictorum* hinc *optimum* nuncupat *Homerum:* Μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν Γραφέων Ὅμηρον, παρόντος Εὐφράνορος καὶ Ἀπελλοῦ, δεδέγμεθα. Οἷον γάρ τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκεῖνος ἐπέβαλλεν, ἐλέφαντι εἰκάσας αἵματι πεφοινιγμένῳ, &c. *Dialog. qui appellatur* Εἰκόνες. Notatu dignius eſt, quod ait *Pauſanias:* Ἐλέφαντα, ὅσοι μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν, πλὴν Ἰνδῶν, καὶ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν, ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποιήσατο. *Attic. lib.* I, *cap.* 12.

Ver. 146. ——μηροὶ Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.] Pulcherrimè ſanguinis lentè delabentis *tramitem* quaſi ob oculos ponunt hæc verba.

Ibid. ——κάλ'] Vide ſuprà ad β', 43.

Ver.

Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.
Ῥίγησεν δ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Ὡς εἶδεν μέλαν αἷμα καταῤῥέον ἐξ ὠτειλῆς·
Ῥίγησεν δὲ καὶ αὐτὸς ἀρηΐφιλος Μενέλαος.
Ὡς δ' εἶδεν νεῦρόν τε καὶ ὄγκους ἐκτὸς ἐόντας,
Ἄψοῤῥόν οἱ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη.
Τοῖς δὲ βαρυστενάχων μετέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Χειρὸς ἔχων Μενέλαον· ἐπεστενάχοντο δ' ἑταῖροι.
Φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον,
Οἶον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι·
Ὥς σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ πάτησαν.
Οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον, αἷμά τε ἀρνῶν,
Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν.
Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
Σὺν σφῇσι κεφαλῇσι, γυναιξί τε, καὶ τεκέεσσιν.
Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης, ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,

Formosa, suræque, & malleoli pulchri inferiùs.
Cohorruit autem deinde rex virorum Agamemnon,
Ut vidit atrum sanguinem defluentem ex vulnere:
Cohorruit autem & ipse bellicosus Menelaus.
Quum verò vidit nervumque & *sagittæ* hamos extra existentes,
Iterum ei animus in pectoribus collectus est.
Inter hos autem graviter suspirans locutus est rex Agamemnon,
Manu tenens Menelaum; adgemebantque socii:
" Chare frater, *in* mortem ergo tibi fœdera percussi,
" Solum cùm objeci pro Achivis cum Trojanis pugnare:
" Quandoquidem ita te vulnerârunt Trojani, & fœdera firma conculcârunt.
" Non tamen ullo modo irritum erit fœdus sanguisque agnorum,
" Libaminâque mero-facta, & dextræ, quibus fisi sumus.
" Etiamsi enim protinus Olympius non perfecerit,
" Attamen tandem aliquando perficiet; & magno luerint,
" Cum propriis capitibus, uxoribusque & liberis.
" Benè enim ego hoc scio mente & animo;
" Erit dies, quando pereat Ilium sacrum,
" Et Priamus, & populus hastæ-fraxineæ-periti Priami.
" Jupiter utique ipsis Saturnius, in excelso sedens, *in* æthere habitans,

Ver. 151. ——ἐκτὸς ἐόντας.] *Carni non infixos.*

Ver. 152. Ἄψοῤῥόν οἱ θυμὸς] Quâ ratione, ἄψοῤῥον, hîc ultimam producat; itemque *κασίγνητε*, *ver.* 155; & τε, *ver.* 161; & σφῇσι, *ver.* 162; vide suprà ad α, 51.

Ver. 155. Φίλε] Vide infrà ad ι, 61.

Ver. 161. ——ἀπέτισαν.] Ità edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* ἀπέτεισαν.

Ver. 163. Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα] Vide ζ, 447: Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα &c.

Ver. 164. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν]
Scilicet & tempus veniet, cùm——.
Georgic. I, 493.
——tempus erit, magno cùm optaverit emptum
Intactum Pallanta,——*Æn.* X, 503.

Ver. 166. ——ὑψίζυγος]
——————ἐπὶ ζυγοῖς
Καθίζετ' ἀρχῆς.——*Eurip. Phœniss. ver.* 74.

Ver.

Αὐτὸς ἐπισσείησιν ἐρεμνὴν Αἰγίδα πᾶσι,
Τῆσδ' ἀπάτης κοτέων· τὰ μὲν ἔσσεται οὐκ ἀτέλεστα·
Ἀλλά μοι αἰνὸν ἄχος σέθεν ἔσσεται, ὦ Μενέλαε,
Αἴ κε θάνῃς, καὶ μοῖραν ἀναπλήσῃς βιότοιο·
Καί κεν ἐλέγχιστος πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην.
Αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης,
Κὰδ δέ κεν εὐχωλὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιμεν,
Ἀργείην Ἑλένην· σέο δ' ὀστέα πύσει ἄρουρα
Κειμένου ἐν Τροίῃ, ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ.
Καί κέ τις ὧδ' ἐρέει Τρώων ὑπερηνορεόντων,
Τύμβῳ ἐπιθρώσκων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσει Ἀγαμέμνων,
Ὡς καὶ νῦν ἅλιον στρατὸν ἤγαγεν ἐνθάδ' Ἀχαιῶν·
Καὶ δὴ ἔβη οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σὺν κεινῇσιν νηυσί, λιπὼν ἀγαθὸν Μενέλαον·
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
  Τὸν δ' ἐπιθαρσύνων προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Θάρσει, μηδέ τί πω δειδίσσεο λαὸν Ἀχαιῶν·

" Ipse incutiet terrificam Ægida omnibus,
" Ob hanc fraudem iratus: Hæc sanè erunt non irrita:
" Sed mihi gravis dolor tui *causâ* erit, O Menelae,
" Si moriaris, & fatum adimpleveris vitæ:
" Utique summâ tum ignominiâ notatus charum Argos repetam.
" Statim enim recordabuntur Achivi patriæ terræ,
" Gloriam verò Priamo & Trojanis relinquemus,
" Argivam Helenam: tuî autem ossa putrefaciet terra
" Jacentis in Trojâ, non-ad-finem-perducto super bello.
" Et aliquis sic dicet Trojanorum ferocientium,
" Sepulchro insultans Menelai gloriosi;
" Utinam sic in omnibus iram expleat Agamemnon,
" Sicut & nunc incassùm exercitum duxit huc Achivorum:
" Ac scilicet rediit domum, dilectam in patriam terram,
" Cum vacuis navibus, relicto strenuo Menelao:
" Sic aliquando aliquis dicet; tunc mihi dehiscat lata terra.
Hunc autem confirmans allocutus est flavus Menelaus:
" Bono sis animo, neque quicquam terrefacias copias Achivorum:

Ver. 167. Αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν Αἰγίδα]

———————ipsum
Credunt se vidisse Jovem, cùm sæpè nigrantem
Ægida concuteret dextrâ.———
Æn. VIII, 354.

Ver. 171. ——πολυδίψιον Ἄργος] Πολυΐψθιον, *Athenæus, lib.* 10, *cap.* 9; & *Strab. lib.* 8. Ubi & πολυΐψιον & πολὺ δ' ἴψιον a nonnullis scriptum memorat.

Ver. 174. ——πύσει.] Nonnulli, minùs rectè, πύσσει.

Ver. 178. ——τελέσει] Ita edidit *Barnesius*; Rectè, ut mihi quidem videtur. Scholiastes itidem, τελέσειε. *Vulgg.* τελέσει.

Ver. 181. Σὺν κεινῇσιν νηυσί] Tam sine *Helenâ* & spoliis, quàm sine *Menelao*.

Ver. 182. Ὥς ποτε τις ἐρέει.] Quâ ratione, τις, hîc producatur; item ultima in ἱστάμενος, *ver.* 203; & in πάλιν, *ver.* 214; vide suprà ad α, 51.

Ibid. ——τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.] Hoc ita accipit Scholiastes, ut vertendum sit, non, *tum mihi dehiscat lata terra*; sed, *tum mihi dehiscat latùm terra*.

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat.
Æn. IV, 24.

Οὐκ ἐν καιρίῳ ὀξὺ πάγη βέλος, ἀλλὰ πάροιθεν
Εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος, ἠδ' ὑπένερθεν
Ζῶμά τε, καὶ μίτρη, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Αἲ γὰρ δὴ οὕτως εἴη, φίλος ὦ Μενέλαε·
Ἕλκος δ' ἰητὴρ ἐπιμάσσεται, ἠδ' ἐπιθήσει
Φάρμαχ', ἅ κεν παύσῃσι μελαινάων ὀδυνάων.
Ἦ, καὶ Ταλθύβιον, θεῖον κήρυκα, προσηύδα·
Ταλθύβι', ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον,
Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,
Ὄφρα ἴδῃ Μενέλαον ἀρήϊον, ἀρχὸν Ἀχαιῶν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων ἐῢ εἰδώς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας·
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Παπταίνων ἥρωα Μαχάονα· τὸν δ' ἐνόησεν
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες ἀσπιστάων
Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ ἱπποβότοιο.

" Non in lethali *loco* acuta fixa est sagitta, sed antè
" Tutatus est balteusque varius, & subtùs
" Cinctusque, & lamina, quam ærarii cuderant fabri.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Utinam sanè ita sit, dilecte ô Menelae:
" Vulnus autem medicus tractabit, & adhibebit
" Medicamina, quæ sedent tetros dolores.
Dixit; & Talthybium, divinum præconem, allocutus est;
" Talthybi, quàm citissimè Machaonem huc accerse
" Virum, Æsculapii filium laudatissimi medici,
" Ut videat Menelaum mavortium, ducem Achivorum,
" Quem aliquis missâ-sagittâ vulneravit, arcuum peritus,
" E Trojanis, vel Lyciis; quod illi quidem gloria, nobis verò luctus.
Sic dixit; neque ei præco immorigerus fuit, quum audivisset:
Perrexit autem ire per copias Achivorum ære-loricatorum,
Circumspiciendo-quærens heröem Machaonem: illum verò vidit
Stantem; circumque ipsum fortes ordines clypeatorum
Militum, qui ipsum secuti sunt Triccâ ex equorum-altrice.

Ver. 185. —πάγη] Ex hoc aoristo fit πάγος, *collis*. Unde *Areopăgus*, penultimâ brevi. Vox latina, *pāgus*, ab aliâ est origine.

Ver. 186. —παναίολος] *Mobilis*, Porphyrio. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 192. —θεῖον κήρυκα] Vide suprà ad α', 334.

Ver. 194. φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱὸν] Vox, φῶτα, non hîc παρέλκει; Quod est ridiculum, & Poëtâ omninò indignum: Sed aut *virum inclytum* denotat, aut (quod ait *Pausanias, lib.* 2, *cap.* 26.) " φῶτ', Ἀσκληπιοῦ " υἱὸν," ὡς ἂν εἰ λέγοι, " θεοῦ παῖδ' ἄνθρω-" πον."

Ver. 202. —οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης ἐξ.] Cum hoc nomen alibi scriptum sit, Τρίκκη; & verbo ἕπον utatur Homerus, λ', 483, Τρῶες ἕπον πολλοί; edidit hoc in loco *Barnesius*, & omninò legendum contendit, οἵ οἱ ἕπον Τρίκκης ἐξ. Sed eruditè respondet Auctor Anonymus, in his rebus apprimè sagax, interque paucos (ut opinor) facilè dignoscendus, (in *Actis Eruditor. Lipsiens. ad Februar.* 1712:) " Pessimè posuit *Barnesius* ἕπον, " ut, *secuti sunt*, significet; pro, ἕποντο. " Semper Græcis, ἕπεσθαι *sequi*, non ἕ-" πειν. Fallitur etiam vehementer, dum " hanc suam scriptionem defendit ex *I-*" *liad.* λ', 483, Τρῶες ἕπον πολλοί. Nam " ibi ἕπον divulsum est ab ἀμφί; ut sit ἀμφέπον,

Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὄρσ', Ἀσκληπιάδη· καλέει κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὄφρα ἴδῃς Μενέλαον ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱὸν,
Ὅν τις ὀϊστεύσας ἔβαλεν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Τρώων, ἢ Λυκίων· τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βὰν δ' ἰέναι καθ' ὅμιλον ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος
Βλήμενος ἦν, περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ', ὅσσοι ἄριστοι,
Κυκλόσ', ὁ δ' ἐν μέσσοισι παρίστατο ἰσόθεος φώς·
Αὐτίκα δ' ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος ἕλκεν ὀϊστόν·
Τοῦ δ' ἐξελκομένοιο, πάλιν ἄγεν ὀξέες ὄγκοι·
Λῦσε δέ οἱ ζωστῆρα παναίολον, ἠδ' ὑπένερθε
Ζῶμά τε, καὶ μίτρην, τὴν χαλκῆες κάμον ἄνδρες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ἴδεν ἕλκος, ὅθ' ἔμπεσε πικρὸς ὀϊστὸς,
Αἷμ' ἐκμυζήσας, ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς
Πάσσε, τά οἱ ποτὲ πατρὶ φίλα φρονέων πόρε Χείρων.
Ὄφρα τοὶ ἀμφεπένοντο βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,

Propè autem stans, verbis alatis allocutus est;
“ Veni ocyùs, Æsculapiade; vocat rex Agamemnon,
“ Ut videas Menelaum mavortium, Atrei filium,
“ Quem aliquis sagittî-missâ vulneravit, arcuum peritus,
“ E Trojanis, vel Lyciis: quod illi quidem gloria, nobis autem luctus.
Sic dixit; huic verò animum in pectoribus commovit:
Perrexerunt autem ire per turbam, per exercitum latum Achivorum.
Ac quum jam pervenissent, ubi flavus Menelaus
Vulneratus fuerat, circumque ipsum congregati erant quique præstantissimi,
Coronâ-factâ, ille verò in mediis stabat divinus vir;
Protinus utique è balteo benè-aptato extraxit sagittam:
Ea verò dum extraheretur, retrò curvati sunt acuti hami:
Solvit porrò ipsi balteum variegatum, & subtùs
Cinctumque, & laminam, quam ærarii cuderant fabri.
Atque ubi inspexerat vulnus, quò inciderat acerba sagitta;
Sanguine exucto, lenia medicamenta peritus
Inspersit, quæ ejus quondam patri amicus præbuit Chiron:
Dum hi occupati erant circa bello strenuum Menelaum,

“ ἀμφίπον, (ut rectè *Eustathius*,) id est, “ περιέπον, ut minora Scholia exponunt. “ Ἀμφέπειν autem & περιέπειν, longè aliud “ significant quàm ἕπεσθαι. Respondent “ illis latina verba, *excipere*, *tractare*, & “ *habere*. —— Nec est ut putet, in præsenti “ etiam loco, ἕπον referri debere ad ἀμφὶ, “ quod hîc itidem est in versu antecedente: “ Nam hîc ad ἀμφὶ, adsciscendum ἀπὸ κοι- “ νοῦ est ἑστήκεσαν: ut sit, —— τὸν δ' ἐνόησεν “ Ἑσταότ'· ἀμφὶ δέ μιν κρατεραὶ στίχες (ἑστή- “ κεσαν) ἀσπιστάων Λαῶν, οἵ οἱ ἕποντο Τρίκης “ ἐξ. Potest etiam tantùm subaudiri ἦσαν.” *Hæc ille*. Planè, si Τρίκη scribi nequivisset, facillimè potuisset dicere Poëta, Λαῶν οἵ οἱ ἕποντ' ἐκ Τρίκκης ἱπποβότοιο.

Ver. 210, 213. Ἀλλ' ὅτε δὴ ——; Αὐτίκα δ' ἐκ] De isto δὴ, (& similiter τόφρα δ', *ver*. 201,) vide suprà ad ά, 57.

Ver. 211. —— περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριστοι.]
Stant lecti circum juvenes; ipse æger ——.
Æn. X, 837.

Ver. 215. —— παναίολον] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 218. —— ἤπια φάρμακα εἰδὼς Πάσσε.]
Scire potestates herbarum, usumque medendi. *Æn*. XII, 396.

Ver. 220. —— βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον.] Vide suprà ad β', 408.

Ver.

Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Οἱ δ' αὖτις κατὰ τεύχε' ἔδυν, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον,
Οὐδὲ καταπτώσσοντ', οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι·
Ἀλλὰ μάλα σπεύδοντα μάχην ἐς κυδιάνειραν.
Ἵππους μὲν γὰρ ἔασε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Καὶ τοὺς μὲν θεράπων ἀπάνευθ' ἔχε φυσιόωντας
Εὐρυμέδων, υἱὸς Πτολεμαίου Πειραΐδαο.
Τῷ μάλα πόλλ' ἐπέτελλε παρισχέμεν, ὁππότε κέν μιν
Γυῖα λάβῃ κάματος, πολέας διακοιρανέοντα·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Καί ῥ' οὓς μὲν σπεύδοντας ἴδοι Δαναῶν ταχυπώλων,
Τοὺς μάλα θαρσύνεσκε παριστάμενος ἐπέεσσιν·
  Ἀργεῖοι, μήπω τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψευδέσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός·
Ἀλλ' οἵπερ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο,
Τῶν ἤτοι αὐτῶν τέρενα χρόα γῦπες ἔδονται·
Ἡμεῖς δ' αὖτ' ἀλόχους τε φίλας, καὶ νήπια τέκνα
Ἄξομεν ἐν νήεσσιν, ἐπὴν πτολίεθρον ἕλωμεν.
  Οὕστινας αὖ μεθιέντας ἴδοι στυγεροῦ πολέμοιο,

Interim Trojanorum ordines admovebantur clypeatorum:
Atque hi rursus arma induerunt, & recordati sunt pugnæ.
Tunc non dormitantem vidisses Agamemnona nobilem,
Neque trepidantem, neque detrectantem pugnare;
Sed valde properantem pugnam in gloriosam.
Equos quidem enim dimisit, & currus varios ære:
Et hos quidem minister seorsum tenebat anhelantes
Eurymedon, filius Ptolemæi Piraïdæ:
Huic plurimùm mandavit prope se *currus* tenere, si quando ipsum
Per membra occuparet defatigatio, multos *obeuntem & imperitantem*:
At ipse pedester existens [*pedes*] obibat *lustrans* ordines virorum:
Et quos quidem properantes videret Danaorum velocium-equitum,
His magnoperè animum addebat astans verbis;
" Argivi, ne quid remittatis de acri fortitudine:
" Non enim mendaciis pater Jupiter erit auxiliator:
" Sed qui priores præter fœdera injuriam-intulerunt,
" Horum certè ipsorum tenera corpora vultures vorabunt:
" Nos verò uxorésque dilectas, & infantes liberos,
" Abducemus in navibus, postquam urbem ceperimus.
Quos *autem* è contrario detrectantes videret triste bellum,

Ver. 223. Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις] Tum verò Teucri incumbunt,——. Migrantes cernas,——— *Æn.* IV, 397, 401.

Ver. 226. ——ἔασε] Vide suprà ad *ver.* 42.

Ver. 229. ——παρισχέμεν] *Al.* περισχέμεν, *&* παρασχέμεν,

Ver. 231. ——ἐπεπωλεῖτο] Hinc inscriptus hic liber, Ἐπιπώλησις· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 233. ——παριστάμενος ἐπέεσσιν] Quâ ratione, παριστάμενος, hîc ultimam producat; item χολώτοισιν, *ver.* 241; & δὲ, *ver.* 274; vide suprà ad α, 51.

Ver. 235. ——ἐπὶ ψεύδεσσι] Ambiguum est, scripseritne *Homerus*, ἐπὶ ψεύδεσσι: ut dicat, interprete *Eustathio*, ὅτι οὐ ψεύσταις τὴν βοήθειαν· an, ἐπὶ ψευδέσσι: ut dicat, ὅτι οὐκ ἔσται βοηθὸς τοῖς ψεύσταις Τρωσίν.

Τοὺς μάλα νεικείεσκε χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
  Ἀργεῖοι, ἰόμωροι, ἐλεγχέες, οὔ νυ σέβεσθε;
Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες, ἠΰτε νεβροί;
Αἵ τ' ἐπεὶ οὖν ἔκαμον, πολέος πεδίοιο θέουσαι,
Ἑστᾶσ', οὐδ' ἄρα τίς σφι μετὰ φρεσὶ γίγνεται ἀλκή·
Ὣς ὑμεῖς ἔστητε τεθηπότες, οὐδὲ μάχεσθε.
Ἦ μένετε Τρῶας σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔνθα τε νῆες
Εἰρύατ' εὔπρυμνοι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
Ὄφρα ἴδητ' αἴκ' ὔμμιν ὑπέρσχῃ χεῖρα Κρονίων;
  Ὣς ῥ' ὅγε κοιρανέων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν·
Ἦλθε δ' ἐπὶ Κρήτεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν.
Οἱ δ' ἀμφ' Ἰδομενῆα δαΐφρονα θωρήσσοντο·
Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις συῒ εἴκελος ἀλκὴν,
Μηριόνης δ' ἄρα οἱ πυμάτας ὤτρυνε φάλαγγας.
Τοὺς δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Αὐτίκα δ' Ἰδομενῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
  Ἰδομενεῦ, πέρι μέν σε τίω Δαναῶν ταχυπώλων,
Ἠμὲν ἐνὶ πτολέμῳ, ἠδ' ἀλλοίῳ ἐπὶ ἔργῳ,

Eos valdè objurgabat iracundis verbis;
" Argivi, sagittis addicti, probro digni, nonne vos pudet?
" Curnam sic statis stupidi, sicut hinnuli?
" Qui utique postquam fessi sunt, per magnum campum currentes,
" Stant, nec ullum ipsis in præcordiis est robur:
" Sic vos statis stupidi, neque pugnatis.
" Anne expectatis Trojanos *dum* propiùs veniant, ubi naves
" Subductæ sunt pulchras-puppes habentes, cani in littore maris,
" Ut cognoscatis, an vos protegat manu Saturnius?
Sic is imperitans obibat ordines virorum:
Venitque ad Cretenses, iens per catervas virorum.
Hi autem circum Idomeneum bellicosum armabantur.
Idomeneus quidem in primâ acie *erat* apro similis robore;
Meriones autem ei extremas incitabat phalangas.
Hos ergo conspicatus, lætatus est rex virorum Agamemnon,
Protinúsque Idomeneum allocutus est blandis *verbis*;
" Idomeneu, equidem te honoro præ Danais pernicibus-equitibus,
" Tum in bello, tum alio *quolibet* in opere,

Ver. 242. ——ἰόμωροι] Vulgò explicant, οἱ περὶ τοὺς μεμορημένοι. Sicutì ἐγχεσίμωροι, & similia. Quod si verum est; nec ab aliâ, jam fortè ignotâ, deducta sunt hæc origine; videbitur istud μῶροι, contractum ex prioribus syllabis τοῦ, μέμοσα vel μεμόρημαι; simili ferè ratione ac, apud Latinos, *lēgi*, *sēdi*, & similia, ex inusitatis *lĕlĕgi*, *sĕsĕdi*, &c.

Ibid. ——οὔ νυ σέβεσθε;] Verbum, σέβεσθαι, propriè *Hominum* est; *Rerum*, non nisi καταχρηστικῶς. Unde in transcursu emendandus apud *Euripidem*, *Electra* versus 1273;

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.

Ubi, primò, vox εὐσεβὲς, cum χρηστήριον conjuncta, nihili est. Deinde istud σεμνὸν εὐσεβὲς, quàm hiulcum & inconcinnum! Legendum,

Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβέσι χρηστήριον·

Videturque ex rythmo, ità pronuntiatum fuisse, ac si scriptum esset εὐσεβσι. Quod & in similibus locum habet.

Ver. 249. ——Κρονίων] De prosodiâ vocis Κρονίων, Κρονίονος, Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 397 & 265.

Ver. 253. —συῒ εἴκελος ἀλκὴν] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* ἴκελος.

Ver. 257. —πέρι μέν σε τίω] Ineptè admodum hîc annotat *Barnesius*: " *vel hinc* " *patet, priorem* τοῦ τίω *communem*." Nam in τίω, τίεσθαι, & similibus, ubi duæ Vocales

Ἠδ' ἐν δαιτ', ὅτε πέρ τε γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρσι κέρωνται.
Εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαιτρὸν πίνωσιν, σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ
Ἕστηχ', ὥσπερ ἐμοί, πιέειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Ἀλλ' ὄρσευ πόλεμόνδ', οἷος πάρος εὔχεο εἶναι.
Τὸν δ' αὖτ' Ἰδομενεὺς, Κρητῶν ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μάλα μέν τοι ἐγὼν ἐρίηρος ἑταῖρος
Ἔσσομαι, ὡς τοπρῶτον ὑπέστην καὶ κατένευσα·
Ἀλλ' ἄλλους ὄτρυνε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Ὄφρα τάχιστα μαχώμεθ'· ἐπεὶ σύν γ' ὅρκι' ἔχευαν
Τρῶες· τοῖσιν δ' αὖ θάνατος καὶ κήδε' ὀπίσσω
Ἔσσετ', ἐπεὶ πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια δηλήσαντο.
Ὣς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Ἦλθε δ' ἐπ' Αἰάντεσσι, κιὼν ἀνὰ οὐλαμὸν ἀνδρῶν·
Τὼ δὲ κορυσσέσθην· ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ,

" Tum etiam in convivio, quando honorarium nigrum vinum
" Argivorum proceres in crateribus miscent.
" Etsi enim cæteri comantes Achivi
" Portionibus-certis bibunt, tuum sanè plenum poculum semper
" Stat, sicut mihi *meum*; ut bibas, quando animus jusserit.
" Sed propera in bellum, qualis anteà gloriabaris esse.
Hunc autem Idomeneus, Cretensium dux, contrà *sic* est allocutus;
" Atrida, valdè quidem tibi ego concors socius
" Ero, sicut primùm promisi & annui:
" Verùm alios hortare comantes Achivos;
" Ut quamprimùm pugnemus: quoniam fœdera confuderunt
" Trojani; his utique mors & dolores postmodum
" Erunt, quoniam priores contra fœdera injuriam-intulerunt.
Sic dixit; Atrides verò præteribat lætus corde:
Venitque ad Ajaces iens per catervas virorum:
Hi verò armabantur; simulque nimbus sequebatur peditum.
Sicut autem quando a speculâ vidit nubem pastor vir [*pastor aliquis*]

cales non concurrunt, prior *Homero* nunquam corripitur.

Ver. 259. ——αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad α', 462.

Ver. 262. —— σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεί.] 'Οἱ κρατῆρες αὐτοῖς, ὥσπερ εἶχε καὶ τοὔνομα, κεκραμένοι παρεστήκεσαν· ἐξ ὧν οἱ κοῦροι διακονούμενοι, τοῖς μὲν ἐντιμοτάτοις ἀεὶ πλήρεις παρεῖχον τὸ ποτήριον· τοῖς δ' ἄλλοις ἐξ ἴσου διένεμον. Ὁ γοῦν Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα φησί, " Σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεί." *Athenæus, lib.* 5, *cap.* 4. Vide suprà ad *ver.* 4.

Ver. 272. ——παρῴχετο γηθόσυνος κῆρ] ——gaudens incedit. *Æn.* I, 694.

Ver. 274. ——ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.] Insequitur nimbus peditum——. *Æn.* VII, 793.

Ver. 275. Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς]
——campoque atrum rapit agmen aperto.
Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus
It mare per medium; miseris heu præscia longè
Horrescunt corda agricolis; dabit ille ruinas
Arboribus stragemque satis, ruet omnia latè:
Antevolant, sonitumque ferunt ad littora venti:
Talis in adversos ductor Rhœteïus hostes
Agmen agit; densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant.——————*Æn.* XII, 450.

Ibid. ——εἶδεν] Notat *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* legisse ἴδε.

Ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς,
Τῷ δέ τ', ἄνυθεν ἐόντι, μελάντερον, ἠΰτε πίσσα,
Φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλήν·
Ῥίγησέν τε ἰδὼν, ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα·
Τοῖαι ἅμ' Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων αἰζηῶν
Δήϊον ἐς πόλεμον πυκιναὶ κίνυντο φάλαγγες
Κυάνεαι, σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Σφῶϊ μὲν, οὐ γὰρ ἔοικ', ὀτρυνέμεν οὔτι κελεύω·
Αὐτὼ γὰρ μάλα λαὸν ἀνώγετον ἶφι μάχεσθαι.
Αἳ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσι γένοιτο·
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος,
Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλοῦσά τε, περθομένη τε.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους·
Ἔνθ' ὅγε Νέστορ' ἔτετμε, λιγὺν Πυλίων ἀγορητὴν,
Οὓς ἑτάρους στέλλοντα, καὶ ὀτρύνοντα μάχεσθαι,
Ἀμφὶ μέγαν Πελάγοντα, Ἀλάστορά τε, Χρόμιόν τε,

Venientem per mare à Zephyri flatu;
Eique, procul stanti, nigra, ceu pix,
Apparet veniens per mare, ducitque turbinem multum;
Cohorrétque videns, subque speluncam cogit pecudes:
Tales simul cum Ajacibus velocium-in-bello juvenum
Hostile in prælium densæ movebantur phalanges
Fuscæ, scutisque & hastis horrentes.
Et his quidem lætatus est visis rex Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis alatis est allocutus;
" Ajaces, Argivorum duces ære-loricatorum,
" Vobis equidem, nec enim convenit, *milites* incitare non præcipio:
" Vos enim ipsi valde populum instigatis ad fortitèr pugnandum.
" Utinam enim, ô Jupiterque pater, & Minerva, & Apollo,
" Talis omnibus animus in pectoribus esset:
" Sic citò caderet urbs Priami regis,
" Manibus nostris captáque, excisáque.
Sic fatus, hos quidem reliquit illic, ivit autem ad alios;
Ubi is Nestorem invenit, argutum Pyliorum oratorem,
Suos socios ordinantem, & hortantem ad pugnandum;
Circa magnum [*Nempe magnum*] Pelagonta, Alastoraque, Chromiumque,

Ver. 277. —ἄνυθεν] Notat idem *Henr. Stephanus*, *Porphyrium* hîc legisse, ἄνωθεν.

Ibid. —ἐόντι] *Al.* ἰόντι. Sed malè; Propter id quod sequenti versu legitur, φαίνετ' ἰόν.

Ver. 280. —Αἰάντεσσιν ἀρηϊθόων] *Al.* Αἰάντεσσι διοτρεφέων.

Ver. 282. Κυάνεαι, —πεφρικυῖαι.] Ὁ ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὀνομάτων οὐκ ἂν ἐποίησε, τοῦτο διὰ τῶν μεταφορικῶς σημαινομένων ἐνήργησε. Τό, τε γὰρ Μέλαν, —τό, τε τῆς φρίκης ὄνομα, διὰ τὸ φοβερὸν τὴν ἐν τῷ πολέμῳ διαδέχονται ἀγωνίαν. *Aristid. Quintil. de Musicâ, lib.* II, *p.* 82. Cæterùm de prosodiâ vocis, πεφρικυῖαι, & similium; vide suprà ad β', 314.

Ver. 290. —ἠμύσειε] *Al.* ἠμύσσειε Minùs rectè: Uti notavit *Barnesius*.

Ver. 295. —Πελάγοντα,] *Al.* Πελάγοντά τ'. Nec malè.

Ver.

Αἵμονά τε κρείοντα, Βίαντά τε, ποιμένα λαῶν.
Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς,
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο· κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν,
Ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζῃ.
Ἱππεῦσιν μὲν πρῶτ' ἐπετέλλετο· τοὺς γὰρ ἀνώγει
Σφοὺς ἵππους ἐχέμεν, μηδὲ κλονέεσθαι ὁμίλῳ.
Μηδέ τις ἱπποσύνῃ τε καὶ ἠνορέηφι πεποιθὼς,
Οἶος πρόσθ' ἄλλων μεμάτω Τρώεσσι μάχεσθαι,
Μηδ' ἀναχωρείτω· ἀλαπαδνότεροι γὰρ ἔσεσθε.
Ὃς δέ κ' ἀνὴρ ἀπὸ ὧν ὀχέων ἕτερ' ἅρμαθ' ἵκηται,
Ἔγχει ὀρεξάσθω· ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως.

Hæmonáque principem, Biantémque pastorem populorum.
Equites quidem primùm cum equis & curribus,
Pedites autem à tergo constituit multosque & strenuos,
Vallum ut essent belli: ignavos verò in medium coëgit,
Ut etiam non volens quis necessitate pugnaret.
Equitibus quidem primùm mandata dabat: hos enim jussit
Suos equos continere, neque turbatis ordinibus versari in turbâ.
" Néve quis equitandi-peritiâque & robore fretus,
" Solus ante alios sit nimis cupidus cum Trojanis pugnandi,
" Neque retrocedat: imbecilliores enim eritis.
" Quicunque autem vir à suo curru ad alium currum venerit,
" Hastam porrectam extendat: quoniam multo melius sic.

Ver. 297. Ἱππῆας μὲν πρῶτα]
Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheïdæ juvenes, *medio* dux agmine
Turnus. *Æn.* IX, 27.
Pulchrior *Homerica* dispositio. Ad quam facetè alludens *Quintilianus*; " Quæsitum, " *inquit*, potentissima argumenta primóne " ponenda sint loco, — an summo, — " an partita primo summóque, ut *Homericâ* dispositione in medio sint infirma." *Lib.* V, *cap.* 12.

Ver. 303. Μηδέ τις] De hujusmodi Transitione, (cujus & aliud occurrit exemplum, *Iliad.* 6, 348.) ità *Dion. Halicarn.* Ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ μεταβάλλει εἰς τὸ μιμητικόν — τῷ δὲ μιμητικῷ κινεῖ καὶ ἄγει τὸν ἀκροώμενον. Περὶ τῆς Ὁμήρου Ποιήσ. §. 8. Et *Longinus*: Ἔτι γε μὴν ἔσθ' ὅτε περὶ προσώπου διηγούμενος, — ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀντιμεθίσταται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον εἶδος, ἐκβολή τις πάθους. — Ἐψύχετο γάρ, εἰ παρενετίθει, " Ἔλεγε δὲ τοῖά τινα" — Νυνὶ δὲ ἔφθακεν ἄφνω τὸν μεταβαίνοντα, ἡ τοῦ λόγου μετάβασις. Διὸ καὶ ἡ πρόσχρησις τοῦ σχήματος τότε, ἡνίκα ὀξὺς ὁ καιρὸς ὤν, διαμέλλειν [*Al.* διαμένειν] τῷ γράφοντι μὴ διδῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐπαναγκάζῃ μεταβαίνειν ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα. §. 27. " Hæc schemata — " & convertunt in se auditorem, nec languere patiuntur, subinde aliquâ notabili " figurâ excitatum." *Quintil. lib.* 9, *cap.* 3. Imitatus est hoc Schema *Virgilius*, *Æn.* IX, 634:

—— & cava tempora ferro
Trajicit: I, verbis virtutem illude superbis.

Ubi (ut rectè notavit *Tollius*) si, quod reticetur, " *&* *subjicit*," adjeceris; totus ille indignantis animi impetus, velut injectis pedicis retinebitur infringeturque, omnisque decor sententiæ corrumpetur.

Ver. 307. Ἔγχει ὀρεξάσθω.] Sententia hæc (notante *Eustathio*) quadruplici modo diversa accipi potest:

1mo. Ut jubeat *Nestor*, siquis currum hostilem bello ceperit, nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat; sed hostes pergat oppugnare. *Vel*

2do. Siquis, de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscenderit; equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere nè velit, sed hastâ pugnet. *Vel*

3^{tio.} Ut jubeat, siquis de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ excipere, & ad conscendendum adjuvare. *Vel* denique

4to. Ut jubeat è contrario, siquis de curru suo fortè excussus, commilitonum alicujus currum conscendere velit; commilitonem istum hastâ eum porrectâ *depellere* nè conscendat, néve ipse adeò ad pugnandum impediatur.

Ὧδε καὶ οἱ πρότεροι πόλιας καὶ τείχε' ἐπόρθουν,
Τόνδε νόον καὶ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔχοντες.
Ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε, πάλαι πολέμων εὖ εἰδώς·
Καὶ τὸν μὲν γήθησεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ γέρον, εἴθ', ὡς θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Ὥς τοι γούναθ' ἕποιτο, βίη δέ τοι ἔμπεδος εἴη.
Ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοίιον· ὡς ὄφελέν τις
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχειν, σὺ δὲ κουροτέροισι μετεῖναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη, μάλα μέν κεν ἐγὼν ἐθέλοιμι καὶ αὐτὸς

" Sic & veteres, urbes & muros evertebant,
" Hanc mentem & animum in pectoribus habentes.
Ita senex adhortabatur, dudum rei militaris benè peritus:
Et eum quidem, lætatus est cùm vidisset rex Agamemnon;
Et ipsum compellans verbis alatis est allocutus;
" O senex, utinam, sicut animus *est* in pectoribus tuis,
" Sic te genua sequerentur, roburque tibi firmum esset.
" Verùm te senectus atterit omnibus-æque-molesta: utinam quis
" Virorum alius *eam* haberet, tuque in numero juvenum esses.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida, valde quidem ego vellem & ipse

Atque hanc quidem ambiguitatem, tanquam exquisitam, laudi dat *Homero Eustathius*, eumque secuta Domina *Dacier*. Ego cum *Popio* potiùs sentio, ambiguitatem istam omnem non Poëtæ, sed Nobis jam græcè minùs scientibus omninò tribuendam. Etenim *Homericæ* eloquentiæ & perpetua & singularis virtus est *perspicuitas* in carminibus ornatissimis tanta, quantam nè in soluto quidem scribendi genere unquam assequutus est quisquam.

Primam igitur horum duorum versuum explicandi rationem, quominùs probem, facit, tum quòd e curru non ὀρικτῆσι μελινσι, quod erat utique σταδίην congredientium, sed telis *missilibus* κοντοβολοῦντες pugnare soliti essent; tum quòd ratio ista, *nè tempus in eo terat, ut quod ceperit spolium abducat*, omninò tam perspicuo Scriptori non erat reticenda.

Secunda explicandi ratio, (quam secuti sunt plerique;) & eandem ob causam mihi minùs placet, quòd ὀρικτῆσι μελινσιν è curru non pugnarent; itemque quòd ratio ista, *equos ibi alienos sibique minùs cognitos regere nè velit*, reticeri omninò non debuisset; & prætereà, quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως,] ad hanc sententiam parùm aptè congruat.

Tertiam quominùs amplectar, facit, tum quòd istud [ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως,] ad eam sententiam adhuc minùs congruat; tum quòd ἔγχει ὀρέξασθαι, non *Amici* est, sed *Hostis*:

Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ' —— Ἔγχεϊ χαλκείῳ,
Il. ε, 851.

—— μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίῃσι.
Iliad. β, 543.

Citat hunc locum *Eustathius*, p. 362, *lin.* 27; ὀρεκτὰς ἔφη ἐν τῇ βιωτίᾳ (legendum Βοιωτίᾳ, hoc est *Catalogo*,) μελίας. Similiter, *Iliad.* π, 314;

Ἔβλη ὀρεξάμενος πρυμνὸν σκέλος ——. *Et*,
Ἔφθη ὀρεξάμενος πρὶν οὐτάσαι, ——
Ibid. 322. *Et*,
Ὁππότερός κε φθῇσιν ὀρεξάμενος χρόα καλόν.
ψ, 805.

Quare, si cum Amico res fuisset, dixisset utique, non ἔγχει, sed χειρὶ ὀρέξασθαι, vel χειρὸς ὀρέξασθαι.

In eam itaque partem propendeo, ut *Quarta* demùm vera explicandi sit ratio: Ἔγχει ὀρεξάσθω, *hastâ porrectâ repellat*. Hoc nimirùm & *propriè* est, ἔγχει ὀρέξασθαι; Et, ad disciplinam militarem, optimè cum hoc congruit id, quod sequitur, ἐπειὴ πολὺ φέρτερον οὕτως. *Satius est ut pereat, qui de curru suo excussus fuerit; quàm ut commilitones in pugnando interturbet.* Judicet Lector eruditus.

Ver. 310. —— πολέμων εὖ εἰδώς·] *Sciens pugnæ.* Horat. Carmin. I, 15; ver. 24.

Ver. 315. —— ὁμοίιον.] Ἰστέον, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοίιον ἐπὶ τοῦ φαύλου λαμβάνει· οἷον, —— γῆρας ὁμοίιον, —— θάνατον ὁμοίιον, *&c.* Schol.

Ver. 317. —— ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad α, 175.

Ὡς ἔμεν, ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν·
Ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα θεοὶ δόσαν ἀνθρώποισιν·
Εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὖτέ με γῆρας ἱκάνει·
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἱππεῦσι μετέσσομαι, ἠδὲ κελεύσω
Βουλῇ καὶ μύθοισι· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων.
Αἰχμὰς δ' αἰχμάσσουσι νεώτεροι, οἵπερ ἐμεῖο
Ὁπλότεροι γεγάασι, πεποίθασίν τε βίηφιν.
Ὡς ἔφατ'· Ἀτρείδης δὲ παρῴχετο, γηθόσυνος κῆρ.
Εὗρ' υἱὸν Πετεῶο, Μενεσθῆα πλήξιππον,
Ἑσταότ'· ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μήστωρες ἀϋτῆς·
Αὐτὰρ ὁ πλησίον εἱστήκει πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πὰρ δὲ, Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες οὐκ ἀλαπαδναὶ
Ἕστασαν· οὐ γάρ πώ σφιν ἀκούετο λαὸς ἀϋτῆς,
Ἀλλὰ νέον συνορινόμεναι κίνυντο φάλαγγες
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δὲ μένοντες
Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν,
Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.
Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ υἱὲ Πετεῶο, διοτρεφέος βασιλῆος,
Καὶ σὺ, κακοῖσι δόλοισι κεκασμένε, κερδαλεόφρον,

“ Sic esse, ut quando nobilem Ereuthalionem interfeci:
“ Verùm nunquam simul omnia dii dederunt hominibus:
“ Si tunc juvenis eram, nunc vice-versâ me senectus invadit.
“ Veruntamen & sic equitibus interero, & adhortabor
“ Consilio & verbis: hoc enim munus est senum.
“ Hastas autem vibrabunt juniores, qui me
“ Minores nati sunt, confiduntque robore.
Sic dixit: Atrides verò præteribat, lætus corde.
Invenit *deinceps* filium Petei Menestheum equitandi-peritum
Stantem; circumque *erant* Athenienses, periti belli:
Cæterùm propè stabat solers Ulysses;
Juxtàque, Cephallenûm circùm ordines non imbecilli
Stabant: nondum enim horum audierant copiæ clamorem *belli*,
Sed recens concitatæ movebantur phalanges
Trojanorumque equûm-domitorum, & Achivorum: hi vero expectantes
Stabant, quando phalanx Achivorum alia invadens,
In Trojanos impetum faceret, & inciperent prælium.
Hos itaque conspicatus objurgavit rex virorum Agamemnon,
Et ipsos compellans verbis allatis est allocutus;
“ O fili Petei, Jovis-alumni regis;
“ Et tu, malis dolis instructe, astute;

Ver. 319. ——ὡς ὅτε δῖον Ἐρευθαλίωνα κατέκταν.] Vide suprà ad ά, 249, 260; & β', 372.

Ver. 324. ——αἰχμάσσουσι] Vide suprà ad έ, 140.

Ver. 327. Εὗρ' υἱὸν] Festinantem depingit hoc Asyndeton. Vide suprà ad ά, 105 & 539.

Ver. 329. ——εἱστήκει.] Si ἵστηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 331, 334. Ἕστασαν.] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 338. Ὦ υἱὲ Πετεῶο] Vide suprà ad ά, 51. Edidit *Barnesius*, Ὦ υἱὸς Πετεῶο. Sed mutato nihil opus.

Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε, μίμνετε δ' ἄλλους;
Σφῶϊν μέν τ' ἐπέοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντας
Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστειρῆς ἀντιβολῆσαι.
Πρώτω γὰρ καὶ δαιτὸς ἀκουάζεσθον ἐμεῖο,
Ὁππότε δαῖτα γέρουσιν ἐφοπλίζοιμεν Ἀχαιοί·
Ἔνθα φίλ', ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι, ἠδὲ κύπελλα
Οἴνου πινέμεναι μελιηδέος, ὄφρ' ἐθέλητον·
Νῦν δὲ φίλως χ' ὁρόωτε, καὶ εἰ δέκα πύργοι Ἀχαιῶν
Ὑμείων προπάροιθε μαχοίατο νηλέϊ χαλκῷ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Πῶς δὴ φὴς πολέμοιο μεθιέμεν; Ὁππότ' Ἀχαιοὶ
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλησθα, καὶ αἴκεν τοι τὰ μεμήλῃ,
Τηλεμάχοιο φίλον πατέρα προμάχοισι μιγέντα
Τρώων ἱπποδάμων· σὺ δὲ ταῦτ' ἀνεμώλια βάζεις.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων,
Ὡς γνῶ χωομένοιο· πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον·
Διογενὲς, Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

" Cur trepidantes absistitis, expectatisque alios?
" Vos quidem conveniebat inter primos existentes
" Consistere, & pugnæ ardenti occurrere.
" Primi enim & ad convivium vocamini à me,
" Quando convivium proceribus instruimus Achivi.
" Ibi juvat assatas carnes edere, & pocula
" Vini bibere suavis, quoad usque placuerit:
" Nunc verò libenter videretis, etiam si decem phalanges Achivorum
" Vos ante pugnarent sævo ferro.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses,
" Atrida, quale tibi verbum fugit ex septo dentium?
" Quomodo verò dicis in bello remissos *nos* esse? Quando Achivi
" In Trojanos equorum domitores cieamus acre prælium,
" Videbis, si volueris, sique tibi hæc curæ fuerint,
" Telemachi dilectum patrem antesignanis immixtum
" Trojanorum equum-domitorum; tu autem hæc vana dicis.
Hunc verò subridens allocutus est rex Agamemnon,
Ut sensit iratum; contrarióque sumpsit sermonem,
" Generose Laertiade, solertissime Ulysse,

Ver. 340. Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε] Quis metus, ô ——————
——quæ tanta animis ignavia venit?
Æn. XI, 732.

Ver. 341. ——ἐόντας.] *Eustathius*, ἐόντι, æquè scribi potuisse existimat. Malè, ut mihi quidem videtur. Non enim æquè rectè refertur ad præcedentem Σφῶϊν, ac ad sequentem Ἑστάμεν. Quippe aliud est, *Vos inter primos quum estis, stare decuit*; Aliud, *Vos inter primos existere atque stare decuit*.

Ver. 351. Πῶς δὴ φὴς πολέμοιο μεθιέμεν; Ὁππότ' ——ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, Ὄψεαι] *Interrogationis* notam, quæ olim voci ἄρηα subjuncta erat, apposuit *Barnesius* voci μεθιέμεν. Rectè, ut opinor. Istud enim, Ὁππότ' Ἀχαιοὶ ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα, & benè conjunctum est cum Ὄψεαι——; optiméque cum eo congruit, quod erat antè dictum, *ver.* 333, ——οἱ δὲ μένοντες Ἕστασαν, ὁππότε πύργος Ἀχαιῶν ἄλλος ἐπελθὼν, Τρώων ὁρμήσειε, καὶ ἄρξειαν πολέμοιο.

Ver. 357. ——ὅγε] Vide suprà ad γ', 409.

2 Ver.

Οὔτε σε νεικείω περιώσιον, οὔτε κελεύω.
Οἶδα γὰρ, ὥς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
Ἤπια δήνεα οἶδε· τὰ γὰρ φρονέεις, ἅ τ' ἐγώ περ.
Ἀλλ' ἴθι· ταῦτα δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', εἴ τι κακὸν νῦν
Εἴρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, βῆ δὲ μετ' ἄλλους.
Εὗρε δὲ Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσι·
Πὰρ δέ οἱ ἑστήκει Σθένελος, Καπανήϊος υἱός.
Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν ἰδὼν κρείων Ἀγαμέμνων,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Τί πτώσσεις, τί δ' ὀπιπτεύεις πολέμοιο γεφύρας;
Οὐ μὲν Τυδέϊ γ' ὧδε φίλον πτωσκαζέμεν ἦεν,
Ἀλλὰ πολὺ πρὸ φίλων ἑτάρων δηΐοισι μάχεσθαι·
Ὣς φάσαν, οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.
Ἤ τοι μὲν γὰρ ἄτερ πολέμου εἰσῆλθε Μυκήνας

" Neque te objurgo temerè, neque hortor.
" Scio enim, quòd tibi animus in pectoribus tuis
" Benigna consilia novit: eadem enim sentis, quæ & ego.
" Quin age: hæc autem in posterum componemus, si quid malè nunc
" Dictum est: hæc autem omnia dii irrita faciant.
Sic locutus, hos quidem reliquit illic, ivitque ad alios.
Invenit verò Tydei filium magnanimum Diomedem,
Stantem interque equos & currus bene-compactos;
Juxtaque ipsum stabat Sthenelus, Capanei filius.
Et hunc quoque objurgavit conspicatus rex Agamemnon,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
" Eheu, Tydei fili bellicosi equûm-domitoris,
" Cur trepidas? cur & circumspicis belli semitas?
" Non utique Tydeo ita solitum trepidare erat,
" Sed longe antè dilectos socios cum hostibus dimicare:
" Sicut dixerunt, qui eum viderunt laborantem; non enim ego
" Interfui, neque vidi: verùm aliis *enim* dicunt præstitisse.
" Certè enim sine bello [*sine copiis*] intravit Mycenas

Ver. 359. Οὔτε σε νεικείω] Festinantem, & vehementer commotum, pulcherrimè exhibet & superior temeraria objurgatio, suique hæc instituta statim deinceps defensio.

Ver. 360. Οἶδα γὰρ, ὡς] Vide suprà ad *ά*, 537.

Ver. 365. —Διομήδεα] Pronunciabatur Διομήδη.

Ver. 367. —ἑστήκει] Si ἕστηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio: Vide infrà ad *ver.* 434.

Ver. 368. Καὶ μὲν τὸν] Edidit *Barnesius*, Καὶ τὸν μὲν quia nimirum suprà scriptum est, *ver.* 283, Καὶ τοὺς μὲν & *ver.* 311, Καὶ τὸν μὲν & *ver.* 336, Τοὺς δὲ. Verùm hujus loci alia est ratio. Nam illic, Καὶ τοὺς μὲν γήθησεν ἰδὼν, &c, Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν, sunt inter se opposita. At hoc in loco, Καὶ μὲν τὸν νείκεσσεν, illud est quod dicimus, *& quidem Hunc itidem*, sicuti suprà *Ulyssem*, objurgavit. Quare, etsi utravis lectio ferri possit, vulgarem tamen retineo.

Ver. 371. —πολέμοιο γεφύρας.] Scholiasti, τὰς διεξόδους τοῦ πολέμου. Spondano, *Ordinum intervalla*. Virgilio, *Belli Oras*, Æn. IX, 528. Vide infrà ad *θ'*, 378.

Ver. 376. —ἄτερ πολέμου] Schol. χωρὶς πολεμικῆς παρατάξεως. *Non stipatus*. Μοῦνος ἐὼν, *ver.* 388.

Ibid. Ἤτοι μὲν γὰρ] Longior videri possit

Ξεῖνος, ἅμ' ἀντιθέῳ Πολυνείκεϊ, λαὸν ἀγείρων,
Οἵ ῥα πότ' ἐστρατόωνθ' ἱερὰ πρὸς τείχεα Θήβης,
Καί ῥα μάλα λίσσοντο δόμεν κλειτοὺς ἐπικούρους.
Οἱ δ' ἔθελον δόμεναι, καὶ ἐπῄνεον, ὡς ἐκέλευον·
Ἀλλὰ Ζεὺς ἔτρεψε, παραίσια σήματα φαίνων.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ᾤχοντο, ἰδὲ πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο,
Ἀσωπὸν δ' ἵκοντο βαθύσχοινον, λεχεποίην·
Ἔνθ' αὖτ' ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί·
Αὐτὰρ ὁ βῆ, πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας
Δαινυμένους κατὰ δῶμα βίης Ἐτεοκληείης.
Ἔνθ' οὐδὲ, ξεῖνός περ ἐὼν, ἱππηλάτα Τυδεὺς
Τάρβει, μοῦνος ἐὼν πολέσιν μετὰ Καδμείοισιν·
Ἀλλ' ὅγ' ἀεθλεύειν προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα
Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐπίρροθος ἦεν Ἀθήνη.
Οἱ δὲ χολωσάμενοι Καδμεῖοι, κέντορες ἵππων,
Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ πυκινὸν λόχον εἷσαν ἄγοντες,
Κούρους πεντήκοντα· δύω δ' ἡγήτορες ἦσαν,

" Hospes, cum deo-pari Polynice, copias colligens,
" Qui tunc bellum admovebant sacra ad mœnia Thebas,
" Et valde supplicabant, ut darent inclytos auxiliatores.
" Atque illi *quidem* volebant dare, & probabant, sicut hortabantur:
" Verùm Jupiter avertit, sinistra prodigia ostendens.
" Hi autem postquam abierant, & in viâ progressi fuerant,
" Ad Asopum venerunt juncosum, herbosum:
" Tum utique legatum (*Thebas*) Tydeum miserunt Achivi.
" Atque ille abiit, multosque invenit Cadmeos
" Convivantes in domo fortitudinis Eteocleæ. [*Eteoclis*]
" Tunc non, hospes licèt esset, agitator-equum Tydeus
" Pavebat, solus existens multos inter Cadmeos:
" Quin ad certandum provocabat, in omnibus autem vincebat
" Facilè: talis ei auxiliatrix erat Minerva.
" Verùm irati Cadmei, stimulatores equorum,
" Ei revertenti densas insidias locaverunt ducentes,
" Juvenes quinquaginta; duo autem ductores erant,

hæc oratio, quàm festinantis, & vehementer commoti, ordinesque singulos obeuntis esse oporteret. Sed observandum, in hâc 'Επιπωλήσει, *Ultimum* esse omnium, ad quos *Agamemnon* pervenerit, *Diomedem*.

Ver. 379. —*μάλα λίσσοντο*] Vide ad ά, 51.

Ver. 380. ——*ἐκέλευον*] Tydeus & Polynices. *Al.* *ἐκέλευεν*· *scil.* Tydeus.

Ver. 382. ——*ᾤχοντο, ἰδὲ*] Legit Scholiastes, *ᾤχοντ', ἠδέ*.

Ver. 383. *'Ασωπὸνδ' ἵκοντο.*] Quod in MS repperit *Barnesius*, *'Ασωπὸν θ' ἵκοντο*, non minus rectè cohæret. Tum enim sententia erit hæc; *ἐπεὶ ᾤχοντο*,——*'Ασωπόν θ' ἵκοντο*——*ἔνθ' αὖτ'* &c.

Ver. 384. ——*ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν.*] *Τυδῆ ἀγγελίην ἐπέστειλαν*, *Tydea legatum* (Thebas) *miserunt*. Vel, *ἀγγελίη* hìc tam intelligi potest *legatio*, quam *ἀγγελίης*, *legatus*: Ut adeò legendum sit, *ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν*. Quod eódem redit.

Ver. 385. ——*πολέας τε κιχήσατο Καδμείωνας.*] Infrà ad ε, 803;
——*ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν*
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας.

Ver. 386. *Δαινυμένους*] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. ——*βίης Ἐτεοκληείης*] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 387. ——*ἱππηλάτα*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 392. *Ἂψ οἱ ἀνερχομένῳ*] Ità restituit *Barnesius*. Optimè, ut mihi quidem videtur. *Vulg.* *Ἂψ ἀνερχόμενοι*. Quod nullâ sanè ratione, nullâ licentiâ Poeticâ, excusari potest.

Ver.

Μαίων Αἱμονίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν,
Υἱός τ' Αὐτοφόνοιο, μενεπτόλεμος Λυκοφόντης.
Τυδεὺς μὲν καὶ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκε·
Πάντας ἔπεφν', ἕνα δ' οἶον ἵει οἶκονδε νέεσθαι·
Μαίον' ἄρα προέηκε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Τοῖος ἔην Τυδεὺς Αἰτώλιος· ἀλλὰ τὸν υἱὸν
Γείνατο, εἷο χέρεια μάχῃ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης,
Αἰδεσθεὶς βασιλῆος ἐνιπὴν αἰδοίοιο.
Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο κυδαλίμοιο·
Ἀτρείδη, μὴ ψεύδε', ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν·
Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι·
Ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν ἑπταπύλοιο,
Παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ τεῖχος Ἄρειον,

" Mæon Hæmonides, similis immortalibus,
" Filiusque Autophoni, in-pugnâ-stabilis Lycophontes.
" Tydeus tamen & his duram mortem intulit:
" Omnes *scilicet* interfecit, unumque solum dimisit domum redire:
" Mæonem utique dimisit, Deorum signis parens.
" Talis erat Tydeus Ætolus: sed filium
" Genuit, se ipso inferiorem pugnâ, facundiâ autem præstantiorem.
Sic dixit: huic verò nihil respondit fortis Diomedes,
Reveritus regis increpationem venerandi.
Huic autem filius Capanei respondit inclyti;
" Atrida, nè mentiaris, sciens verè loqui:
" Nos sanè patribus longè fortiores gloriamur esse:
" Nos etiam Thebes sedem cepimus septem-portas-habentis,
" Paucioribus copiis ductis sub murum Marti-sacrum,

Ver. 394. ——*ἀθανάτοισι*] Vide suprà ad *α*, 398.

Ver. 400. ——*χέρεια*] *Al.* χέρηα & χερῆα.

Ver. 401. ——*οὔτι προσέφη κρατερὸς Διομήδης,*——*Τὸν δ' υἱὸς Καπανῆος ἀμείψατο.*] Ἃς (πράξεις) ὁ Ποιητὴς ἑκατέρῳ (προσώπῳ) προσηκούσας ἀποδίδωσιν· (vide suprà ad *β*, 228:) Οἷον,————τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν τῇ ἐπιπωλήσει τὸν Διομήδην λοιδορήσαντος, ὁ μὲν οὐδὲν ἀντεῖπεν, " Αἰδεσθεὶς βασιλῆος.———." ὁ δὲ Σθένελος, οὗ μηδεὶς λόγος, " Ἀτρείδη (φησὶ) " μὴ ψεύδε',——Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀ- " μείνονες."————Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος κατανοεῖν ἐνταῦθα. Τὸν μὲν γὰρ Σθένελον ἀπροσαύδητον παρῆλθε· τοῦ δὲ Ὀδυσσέως οὐκ ἠμέλησεν δηχθέντος, ἀλλ' ἠμείψατο. (*ver.* 357.)———" Ὡς γνῶ χωομένοιο· " πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον."———Ἀριστεὺς δὲ ὁ Διομήδης, ἐν μὲν τῇ μάχῃ σιωπᾷ, κακῶς ἀκούων ὑπὸ τοῦ βασιλέως· μετὰ δὲ τὴν μάχην, παῤῥησίᾳ χρῆται πρὸς αὐτόν· (*Iliad.* *ι*, 34,) " Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖ- " σιν." *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Πολλὰ δὲ τῶν εἰσαγομένων ὑπ' αὐτοῦ προσώπων λέγοντα ποιῶν.———ἑκάστῳ τὸ πρέπον εἶδος τῶν λόγων ἀποδίδωσιν,———Ὁ μὲν Διομήδης, ἅτε τὸ ἐκ τῆς νεότητος θράσος καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀριστείας παῤῥησίαν ἔχων, πρὸ τοῦ ἐπιδείξασθαι τὴν ἀνδραγαθίαν, σιωπῆς ἀξιώσας τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ὄνειδος, τότε [posteà nimirum, quàm præclarè se gessisset, *Iliad.* *ι*, 32,] ἐπιπλήσσει τῷ Ἀγαμέμνονι. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. § 20.

Ver. 405. Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες] Οὐδὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ Σθενέλου παντάπασιν αἰτιατέον, τὸ, " Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀ- " μείνονες εὐχόμεθ' εἶναι·" μεμνημένους τοῦ, " Ὤ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο, Τί " πτώσσεις; τί δ' ὀπιπεύεις πολέμοιο γεφύ- " ρας; (*ver.* 370.") Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀκούσας κακῶς, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φίλου λοιδορηθέντος ἠμύνατο, τῇ περιαυτολογίᾳ παῤῥησίαν συγγνώμονα τῆς αἰτίας διδούσης. *Plutarch. de sui laude.*

Ver. 406. Ἡμεῖς καὶ Θήβης.] Quod inceptum Patribus nostris, *Tydeo* & *Capaneo*, (qui erant ex *Septem illis* ad *Thebas*,) infaustè cecidit; id nos, eorum Ἐπίγονοι, feliciter peregimus.

Ver. 407. ——λαὸν ἀγαγόνθ'] Ἀγαγόντε, *Ego & Diomedes*. Vide suprà ad *α*, 566; & *β*, 288. Cæterùm quâ ratione vox, λαὸν, ultimam

Πειθόμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ·
Κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Τῷ μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τέτλα, σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ.
Οὐ γὰρ ἐγὼ νεμεσῶ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Ὀτρύνοντι μάχεσθαι ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται, εἴ κεν Ἀχαιοὶ
Τρῶας δηώσωσιν, ἕλωσί τε Ἴλιον ἱρήν.
Τούτῳ δ' αὖ μέγα πένθος, Ἀχαιῶν δηωθέντων.
Ἀλλ' ἄγε δή, καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ἦ ῥα, καὶ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος,
Ὀρνυμένου· ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.
Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης

" Freti signis deorum & Jovis auxilio:
" Illi autem suâ vecordiâ perierunt.
" Quare nè mihi patres unquam in simili ponas honore.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est fortis Diomedes,
" O mi *Sthenele*, tacitus sede, meóque pare sermoni;
" Non enim ego succenseo Agamemnoni, pastori populorum,
" Cohortanti ad pugnandum benè-ocreatos Achivos:
" Hunc enim gloria simul sequetur, si quidem Achivi
" Trojanos debellârint, ceperintque Ilium sacrum;
" Huic verò contrà ingens luctus, Achivis cæsis.
" Verùm age quæso, & nos cogitemus de impetuosâ fortitudine.
Dixit, & de cursu cum armis desiliit in terram;
Terribiliter autem sonuit æs circa pectora regis,
Qui concitus ferebatur: utique vel fortissimum *virum* metus corripuisset.
Ut vero quandò in littore sonoro fluctus maris

ultimam hîc producat; itemque, ἴσις, *ver.* 440; vide suprà ad α', 51.

Ver. 409. Κεῖνοι δὲ——ὄλοντο.] Ambiguum hoc, dictúmne sit de *Septem illis ad Thebas* in primâ expeditione, an de *Thebanis ipsis* in secundâ. *Eustathius*; ἡ μάλιστα λέγει, ὅτι οἱ Θηβαῖοι *&c.* Ego in *priorem* sententiam potiùs propendeo; tum propter sequentem, Τῷ μή μοι πατέρας: tum ut & præcedenti, Πειθόμενοι τεράεσσι, aptiùs hoc ex adverso respondeat.

Ver. 412. Τέττα.] Προσφώνησίς ἐστι φιλεταιρική.——Τινὲς δὲ σχετλιαστικὸν νοοῦσι τὸ, Τέττα, [fortè, Τέτλα,] ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ, Τέτλαθι. *Eustath.*

Ver. 415. ——ἕψεται] *Al.* ἔσσεται.

Ver. 419. ——σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 420. Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς]

——————& arma
Horrendùm sonuere.——*Æn.* IX, 731.

Cæterùm de voce, ἔβραχε, & similibus; vide suprà ad *ver.* 125, & infrà ad *ver.* 455.

Ver. 421. ——ὑπό κεν ταλασίφρονά περ δέος εἷλεν.] Vox, ὑπό, non id sonat, quod ait Scholiastes, ὑφ' οὗ ἂν ἤχου; sed quod latinè dicas, *genua timore subtùs intremiscere.* Nimirum refertur, ὑπό, non ad *Sonum terrefacientem*, sed ad *hominem metu succussum.*

Ver. 422. Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης]

Fluctus ut in medio cœpit cùm albescere ponto
Longiùs, ex altoque sinum trahit; utque volutus
Ad terras, immane sonat per saxa, nec ipso
Monte minor procumbit; at ima exæstuat unda
Vorticibus, nigramque altè subjectat arenam. *Georgic.* III, 237.

Fluctus uti primo cœpit cùm albescere vento,
Paullatim sese tollit mare, & altiùs undas
Erigit, inde imo consurgit ad æthera fundo.
Æn. VII, 528.

Macrobius

Ὄρνυτ' ἐπασσύτερον, Ζεφύρου ὑποκινήσαντος·
Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην·
Ὣς τότ' ἐπασσύτεραι Δαναῶν κίνυντο φάλαγγες
Νωλεμέως πόλεμόνδε· κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος
Ἡγεμόνων· οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν, (οὐδέ κε φαίης
Τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ' ἐν στήθεσιν αὐδὴν,)
Σιγῇ δειδιότες σημάντορας· ἀμφὶ δὲ πᾶσι
Τεύχεα ποικίλ' ἔλαμπε, τὰ εἱμένοι ἐστιχόωντο.
Τρῶες δ', ὥς τ' ὄϊες πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ
Μυρίαι ἑστήκασιν ἀμελγόμεναι γάλα λευκὸν,

Concitatur confertim, Zephyro fubmovente;
In alto quidem primùm attollitur, fed poftea
Terræ allifus vehementer fremit, & circa promontoria
Tumidus exiftens faftigiatur, expuitque maris fpumam:
Sic tunc confertæ Danaorum movebantur phalanges
Indefinenter ad pugnam: imperabat autem fuis unufquifque
Ducum: cæteri verò taciti ibant, (neque dixiffes
Tantas copias fequi habentes in pectoribus vocem,)
Silentio reveriti ductores: circum autem omnes
Arma varia fplendebant, quibus induti procedebant ordine.
Trojani autem, perinde ac oves locupletis viri in caulâ
Innumeræ ftant, dum mulgentur lac album,

Macrobius hunc locum inter eos citat, in quibus *Virgilius Homerici* carminis majeftatem non æquat. " *Homerus*, cum marino " motu, & *littoreos* fluctus *ab initio* defcri- " bit; Hoc ifte prætervolat. Deinde; quod " ait ille, Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, " *Maro* ad hoc vertit, *Paullatim fefe tollit* " *mare*. Ille fluctus incremento fuo ait in " fublime curvatos littoribus illidi, & afper- " ginem collectæ fordis exfpuere; quod " nulla expreffius *pictura* fignaret: Vellet, " mare a fundo ad æthera ufque perducit." *Lib.* V, *cap.* 13.

Ver. 423. ——Ζεφύρου ὑποκινήσαντος.] Et *molem* fluctûs, & *motum* ab initio *tardiorem*, pingunt hi numeri.

Ver. 425. Χέρσῳ ῥηγνύμενον] De profodiâ vocis, ῥηγνύμενον, ipfiufque ὄρνυται, *ver.* 423; vide fuprà ad γ', 260.

Ver. 426. Κυρτὸν] Latinè dicitur, *tumidus, curvatus, gibbus*. Nam *convexus*, quod Recentiores *concavo* opponunt, Romanis idem ferè fonabat, quod *concavus*; nifi fi fortè, in Sphærâ, *convexa* dicta fit Hemifphærii *Superioris* potiùs, quàm *Inferioris*, facies *Interior*; ut cùm *cœli convexa*, *nemorum convexa*, *cavam cœli convexitatem*, & fimilia, dicerent. Qui, ex linguarum recentiorum ufu, *convexum concavo* opponunt, Romanis fcriptoribus miras tenebras offundunt.

Ver. 428. ——κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος]
——armatafque acies in prœlia cogit
Quifque fuas.—————*Æn.* IX, 463.

Ver. 431. Σιγῇ δειδιότες σημάντορας] Οἱ μὲν Τρῶες ἐπίασι, μετὰ κραυγῆς καὶ θράσους· οἱ δ' Ἀχαιοὶ, σιγῇ δειδιότες σημάντορας. Τὸ γὰρ, ἐν χερσὶ τῶν πολεμίων ὄντων, φοβεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας, ἀνδρείας ἅμα καὶ πειθαρχίας σημεῖον. *Plutarch. de audiend. Poetis.* Καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν, οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου, καὶ δέος ἀδοξίας, οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Οἱ γὰρ δειλότατοι πρὸς τοὺς νόμους, θαρραλεώτατοι πρὸς τοὺς πολεμίους εἰσί· καὶ τὸ παθεῖν ἥκιστα δεδίασιν, οἱ μάλιστα φοβούμενοι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι. Διὸ καὶ καλῶς Ὅμηρος,—— " Σιγῇ δειδιότες σημάντορας." *Id. in Agid. & Cleomene.* Vide quoque fuprà ad γ', *ver.* 2, & 8.

Ver. 433. Τρῶες δ' ——Τρώων ἀλαλητός.] De hujufmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, quæ directâ conftructione & elegantior eft nonnunquam, atque etiam fimplicior; vide fuprà ad β, 353, 681; & ad γ', 211.

Ver. 434. ——ἑστήκασιν.] *Stant.* Vide fuprà ad α', 37. Miro errore de hâc voce doctiffimus *Grotius*, (ad *Rom.* 5, 2;) " *Eft*, inquit, *præteritum pro præfente, more Hebræo*." Quafi verò Græcum, ἑστήκασι, non *femper* refponderet Latino, *ftant*.

Ver.

Ἀζηχὲς μεμακυῖαι, ἀκούσασαι ὄπα ἀρνῶν·
Ὣς Τρώων ἀλαλητὸς ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει.
Οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος, οὐδ' ἴα γῆρυς,
Ἀλλὰ γλῶσσ' ἐμέμικτο, πολύκλητοι δ' ἔσαν ἄνδρες.
Ὦρσε δὲ τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Δεῖμός τ', ἠδὲ Φόβος, καὶ Ἔρις ἄμοτον μεμαυῖα,
Ἄρεος ἀνδροφόνοιο κασιγνήτη, ἑτάρη τε,
Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.
Ἥ σφιν καὶ τότε νεῖκος ὁμοίιον ἔμβαλε μέσσῳ,
Ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν.
Οἱ δ', ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,

Assiduè balantes, auditâ voce agnorum:
Sic Trojanorum fremitus per exercitum latum est excitatus.
Nec enim omnium erat una vociferatio, nec una vox,
Sed lingua mista erat, e multis quippe locis convocati fuerant homines.
Instigabat verò hos quidem Mars, illos autem cæsiis-oculis Minerva,
Terrórque & Fuga, & Discordia insatiabiliter furens,
Martis homicidæ soror, sociaque,
Quæ parva quidem primum attollitur, sed postea
Cœlo condit caput, & solo ingreditur.
Quæ ipsis & tunc litem utrinque perniciosam injecit in medium,
Gradiens per turbam, augens gemitum virorum.
Hi verò quandò jam in locum unum coëuntes venerant,
Committebant scuta, unáque hastas, & robora virorum
Æreis-thoracibus-indutorum: atque clypei umbones-habentes
Appropinquabant invicem, multusque tumultus coortus est.
Tum verò simul ejulatusque & jactantia erat virorum,

Ver. 439. ——τοὺς μὲν Ἄρης, τοὺς δὲ—— Ἀθήνη, Δεῖμός τ'] *Trojanos Mars, Græcos Minerva, utrosque Terror,* &c.

Ver. 442. Ἥ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα] Ἀρξαμένη ἀπὸ λιτῆς αἰτίας,——πρὸς μέγα δή τι κακοῦ διήκουσα. *Heraclid. Ponticus.*

Parva metu primò, mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit. *Æn.* IV, 176.

Quod *Homerus* hîc de *Contentione* dixit, *Maronem* de *Famâ* posteâ *minùs congruè* dixisse, contendit *Macrobius, lib.* 5, *cap.* 13. Magnifica tamen, & elegantissima, *Utriusque* descriptio. *Longinus*, § 9, Καὶ τοῦτ' ἄν, *inquit*, εἴποι τις οὐ μᾶλλον τῆς Ἔριδος, ἢ Ὁμήρου μέτρον. Ridiculus planè hoc in loco *Scaliger*; qui in hâc Comparatione non vidit, *Rem* utique in immensum succrescentem, non *Gigantis* molem atque Effigiem descriptam; *cœlumque* hîc, non utique de Contentionis *Sede*, (quanquam & hoc quoque Poëtæ licitum,) sed de *Magnitudine* dictum. *Poëtic. lib.* 5, *cap.* 3.

Ver. 446. Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα]

Jamque intra jactum teli progressus uterque
Substiterat; subito erumpunt clamore, frementesque
Exhortantur equos, fundunt simul undique tela
Crebra, nivis ritu; cœlumque obtexitur umbrâ. *Æn.* XI, 608.

Ver. 450. Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε]

Tum verò & gemitus morientum, & sanguine in alto
Armaque, corporaque, & permisti cæde virorum
Semianimes volvuntur equi.—— *Æn.* XI, 633.

Ver.

Ὀλλύντων τε, καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ, κατ' ὄρεσφι ῥέοντες,
Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ,
Κρουνῶν ἐκ μεγάλων, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν·
Ὡς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε φόβος τε.
Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Ἐσθλὸν ἐνὶ προμάχοισι, Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον,
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης·

Perdentiumque & pereuntium: fluebatque sanguine terra.
Ut verò quando *duo* torrentes fluvii, de montibus fluentes,
In convallem conferunt rapidas aquas,
Scatebris ex magnis, concavum intra alveum voraginis;
Horumque procul fragorem in montibus audit pastor:
Sic hisce commistis oriebatur clamorque timorque.
Primus autem Antilochus Trojanorum interfecit virum bellatorem,
Strenuum in primâ acie, Thalysiadem Echepolum,
Quem utique percussit primus galeæ in conum setis-equinis-densæ;

Ver. 451. ——ὀλλυμένων] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. ——ῥέε δ' αἵματι γαῖα.]

——atro tepefacta cruore
Terra torique madent. ——*Æn.* IX, 333.

Ver. 452. Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ]

——aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas: stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.
Æn. II, 305.

Aut ubi decursu rapido de montibus altis
Dant sonitum spumosi amnes, & in æquora currunt
Quisque suum populatus iter.——
Æn. XII, 523.

Ποταμῶν δέ γε σύῤῥυσιν εἰς χωρίον ἓν, καὶ πάταγον ὑδάτων ἀναμισγομένων ἐκμιμήσασθαι τῇ λέξει βουλόμενος, οὐκέτι λείας συλλαβὰς, ἀλλ' ἰσχυρὰς καὶ ἀντιτύπους θήσει. "Ὡς δ' ὅτε "χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες, Ἐς "μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ." *Dion. Halic.* περὶ Συνθέσεως. § 16. Ubi, in transitu, notandæ variæ lectiones parvi momenti.

Ver. 455. Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον.] Καὶ αὐτὸς ἐποίησέ τινα ὀνόματα, οὐκ ὄντα πρότερον, πρὸς τὰ σημαινόμενα τυπώσας· οἷον, τὸν Δοῦπον. καὶ τὸν Ἄραβον, καὶ τὸν Βόμβον, καὶ τὸ Ῥόχθει, καὶ τὸ Ἀνέβρυχε, καὶ τὸ Σίζε, καὶ τὰ τοιαῦτα· ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις εὐσημότερα. *Dion. Halic.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως. § 6. Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ,——πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα.——Μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις, ἡ ποιοῦσα μιμητικοὺς ἡμᾶς καὶ θετικοὺς τῶν ὀνομάτων, οἷς δηλοῦται τὰ πράγματα, κατά τινας εὐλόγους καὶ κινητικὰς [τῆς] διανοίας ὁμοιότητας· ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύρων τε μυκήματα λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς τράγων, &c. *Id.* περὶ συνθέσεως, § 16. Τὰ δὲ πεποιημένα ὀνόματα——ποιεῖ μάλιστα μεγαλοπρέπειαν, διὰ τὸ οἷον ψόφοις ἐοικέναι. *Demetr. Phaler.* § 94, 95. Καναχάς τε, καὶ Βόμβους, καὶ Κτύπον, καὶ Δοῦπον, καὶ Ἄραβον, πρῶτος ἐξευρών. *Dio. Orat.* XII. Vide suprà ad *ver.* 125.

Ver. 456. ——γένετο ἰαχή τε] Productâ ultimâ syllabâ vocis, γένετο, atque etiam hiatu isto interjecto, id efficit Poëta, (quod & *Barnesium* non fugit,) ut quasi auribus accipiatur clamor intentus, sonusque continuus & productior. Consilio id factum, ostendit similis alibi vocis ejusdem, ἰάχων, dispositio:

Σμερδαλέα ἰάχων. *Iliad.* έ, 302. π', 785. τ', 41. ύ, 285, 382, 443. *Odyss.* χ', 81.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα. *Iliad* έ, 343. *Odyss.* κ', 323.
Οἱ δὲ μέγα ἰάχοντες. *Iliad.* ξ', 421.
Βῆ ῥα μέγα ἰάχων. *Iliad.* ρ', 213.
——γένετο ἰαχή τε φόβος τε. *Iliad.* μ', 144. ό, 396.
——μεγάλα ἰάχοντα. *Odyss.* ί, 392.

Virgilius, paullò minùs audacter:

——longumque vale, vale, inquit, Iola.
Eclog. III, 79.
——& fæmineo ululatu. *Æn.* IV, 677.

Ver. 457. Πρῶτος δ' Ἀντίλοχος] Πῶς οὐκ Αἴας, ἢ Διομήδης, ἀριστεύει πρῶτος; Καί φασιν, ὅτι Πύλιοι πρῶτον συνέῤῥηξαν.——Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ἀπ' ἐλάσσονος ἦρχθαι τὸν ποιητὴν, τὸ τῆς τύχης αὐξησόμενον κράτος. *Schol.* Quidni reverà hoc *acceptum memoriâ* tradat Poëta?

Ver. 459. Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος] Non vacat hîc

Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν·
Ἤριπε δ', ὡς ὅτε πύργος, ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ.
Τὸν δὲ πεσόντα ποδῶν ἔλαβε κρείων Ἐλεφήνωρ
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων·
Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων λελιημένος, ὄφρα τάχιστα
Τεύχεα συλήσειε· μίνυνθα δέ οἱ γένεθ' ὁρμή.
Νεκρὸν γάρ ῥ' ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος Ἀγήνωρ,
Πλευρὰ, τά οἱ κύψαντι παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς τὸν μὲν λίπε θυμός· ἐπ' αὐτῷ δ' ἔργον ἐτύχθη
Ἀργαλέον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν· οἱ δὲ, λύκοι ὥς,
Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.
Ἔνθ' ἔβαλ' Ἀνθεμίωνος υἱὸν Τελαμώνιος Αἴας
Ἠΐθεον, θαλερὸν, Σιμοείσιον· ὅν ποτε μήτηρ
Ἴδηθεν κατιοῦσα, παρ' ὄχθῃσιν Σιμόεντος
Γείνατ', ἐπεί ῥα τοκεῦσιν ἅμ' ἕσπετο, μῆλα ἰδέσθαι·
Τοὔνεκά μιν κάλεον Σιμοείσιον· οὐδὲ τοκεῦσι

Inque frontem fixit; penetravit autem os intra
Cuspis ærea; cum verò tenebræ oculos operuerunt;
Ceciditque, ficut quando turris, in forti pugnâ.
Hunc autem prostratum pedibus prehendit rex Elephenor
Chalcodontiades, magnanimorum princeps Abantum:
Subtrahebatque extra tela cupidus, ut quamprimùm
Arma prædaretur: brevis verò ei fuit *iste* conatus.
Cadaver enim trahentem conspicatus magnanimus Agenor,
Latera, quæ ei inclinato à clypeo denudata erant,
Vulneravit hastili ærato, solvitque membra.
Itaque eum quidem reliquit animus; super eum verò pugna coorta est
Ardua Trojanorum & Achivorum: hi autem, lupi ficut,
Invicem irruebant; virque virum manu occidebat.
Tunc percussit Anthemionis filium Telamonius Ajax
Juvenem, florentem, Simoïsium: quem olim mater
Ab Idâ descendens, ad ripas Simoëntis
Peperit, cùm parentes fimul sequeretur, pecus ut videret:
Propterea ipsum vocabant Simoïsium: neque parentibus

hic particula, ῥά; sed idem ferè hoc in loco sonat, ac vox latina, *utique*. Vide suprà ad α', 56; & β', 158.

Ver. 460. Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε]

——————ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, & sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII, 306.

Ibid. ——πέρησε] Vide suprà ad α', 67.

Ver. 461. ——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.]

Immolat, ingentique umbrâ tegit.——
Æn. X, 541.
Olli dura quies oculos & ferreus urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem.
Æn. XII, 309.

Ver. 465. Ἕλκε δ' ὑπ' ἐκ βελέων.] Non supervacaneum est istud, ὑπό. Nempe è telorum desuper cadentium nimbo, mortuum *subtrahebat*.

Ver. 468. Πλευρὰ, τὰ—ἐξεφαάνθη Οὔτησε]

———dum texit Imaona Halesus,
Arcadio infelix telo dat pectus inermum.
Æn. X, 424.

Ver. 469. Οὔτησε.] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 472. Ἀλλήλοις ἐπόρουσαν, ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.]

———congressi in prœlia, totas
Implicuere inter se acies, legitque virum vir.
Æn. XI, 632.

Ver.

Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν
Ἔπλεθ', ὑπ' Αἴαντος μεγαθύμου δουρὶ δαμέντι.
Πρῶτον γάρ μιν ἰόντα βάλε στῆθος, παρὰ μαζὸν
Δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου χάλκεον ἔγχος
Ἦλθεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν, αἴγειρος ὥς,
Ἥ ῥά τ' ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει,
Λείη· ἀτάρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύασι·
Τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ
Ἐξέταμ', ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ,
Ἡ μέν τ' ἀζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας·
Τοῖον ἄρ' Ἀνθεμίδην Σιμοείσιον ἐξενάριξεν
Αἴας διογενής· τοῦ δ' Ἄντιφος αἰολοθώρηξ
Πριαμίδης καθ' ὅμιλον ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί·

Nutritia caris reddidit, brevis autem ei ætas
Fuit, ab Ajace magnanimo lanceâ interfecto.
Primum enim ipsum venientem percussit in pectore, ad mammam
Dexteram: ex adverso autem per humerum ærea hasta
Ivit: hic autem in pulvere humi decidit, populus ceu,
Quæ in irriguo-loco paludis magnæ nata est
Lævis; atque ei rami in summo vertice creverunt:
Quam quidem curruum fabricator micanti ferro
Excidit, ut curvaturam rotæ flectat ad pulchrum currum,
Quæ quidem & arescens jacet fluvii ad ripas:
Talem sanè Anthemidem Simoïsium interfectum spoliavit
Ajax generosus: *In* hunc autem Antiphus indutus-varium-thoracem
Priamides per turbam jaculatus est acutâ hastâ:

Ver. 478. Θρέπτρα] *Al.* Θρέπτα.

Ver. 481. ——ἀντικρὺ δὲ δι' ὤμου.] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; item, αἴγειρος, *ver.* 482; &, ὥς, *ver.* 500; vide suprà ad α', 51.

Ver. 482. ——χαμαὶ πέσεν. αἴγειρος ὥς.] Vide suprà ad γ', 2; & β', 764.

Ac veluti summis antiquam in montibus ornum
Cùm ferro accisam crebrisque bipennibus instant
Eruere agricolæ certatim; illa usque minatur,
Et tremefacta comam concusso vertice nutat:
Vulneribus donec paullatim evicta, supremùm
Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam.
Æn. II, 626.

Quod de *Iliad.* ν', *ver.* 389, (Ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν) observavit *Macrobius*; nempe "*nullo negotio Homericam arborem abscidi,*" cùm Virgilius "*magno Cultu difficultatem abscidendæ arboreæ molis expresserit,*" (Macrob. *lib.* 5, *cap.* 11;) & *hîc* quoque pariter locum habet, si utique locum omninò haberet. At reverà (ut ex *Hobbesio* notavit *Popius*) ineptè est omnis horum duorum locorum inter se instituta comparatio. Quippe *Homerus* & *Virgilius*, cùm res longè inter se diversas describerent; hic Urbem ingentem in ignes paullatim considentem, ille hominem uno ictu occisum atque humi extensum; suam uterque materiam suo colore ac specie ornavit, suam uterque pulcherrimâ aptissimâque similitudine explicavit.

Ver. 488. ——Ἀνθεμίδην] Ab Ἀνθεμίων (ut ex *Eustathio* rectè notavit *Barnesius*) fit Ἀνθεμιωνίδης, & inde contractum Ἀνθεμίδης; quemadmodum à Δευκαλίων Δευκαλιωνίδης, indéque contractum Δευκαλίδης, *Iliad.* μ', 117; itemque à Μολιόνη, Μολιονίων, indéque contractum Μολίων, *Iliad.* λ', 708.

Ver. 489. ——αἰολοθώρηξ.] Porphyrio, *thoracem* (*corpus suum thorace indutum*) *agiliter motans.* Quæst. Homeric. 3. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 490. Πριαμίδης] Vide suprà ad α', 398.

Ibid. ——ἀκόντισεν ὀξέϊ δουρί· Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον——βεβλήκει.]

——stridentemque eminus hastam
Jecit; at illa volans clypeo est excussa, proculque

Egregium

Τοῦ μὲν ἅμαρθ'· ὁ δὲ Λεῦκον, Ὀδυσσέος ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Βεβλήκει βουβῶνα, νέκυν ἑτέρωσ' ἐρύοντα·
Ἤριπε δ' ἀμφ' αὐτῷ, νεκρὸς δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Τοῦ δ' Ὀδυσεὺς μάλα θυμὸν ἀποκταμένοιο χολώθη·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Ἀμφί ἑ παπτήνας· ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο,
Ἀνδρὸς ἀκοντίσαντος· ὁ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἧκεν,
Ἀλλ' υἱὸν Πριάμοιο νόθον βάλε Δημοκόωντα,
Ὅς οἱ Ἀβυδόθεν ἦλθε, παρ' ἵππων ὠκειάων·
Τόν ῥ' Ὀδυσεὺς, ἑτάροιο χολωσάμενος, βάλε δουρὶ
Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ·
Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι, καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.

A quo quidem aberravit; at Leucum, Ulyssis fidum socium,
Percussit in inguine, cadaver aliorsùm trahentem:
Cecidit itaque juxta ipsum, cadaver autem ei excidit manu.
Ob hunc verò Ulysses valdè animo interfectum iratus est:
Prodiit autem per primos pugnatores armatus corusco ære:
Stetitque valde propè cùm accesserat, & jaculatus est hastâ splendenti,
Circa se oculis conversis: at Trojani retrocesserunt,
Viro jaculante: ille verò non irritum telum misit,
Sed filium Priami nothum percussit Democoonta,
Qui ei ex Abydo venerat, ab equabus velocibus:
Hunc utique Ulysses ob socium iratus, percussit hastâ
In tempore: atque alterum per tempus penetravit
Cuspis ærea: illum autem tenebræ oculos cooperuerunt:
Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipsum:
Recesseruntque & primi pugnatores, & illustris Hector.

Egregium Anthorem latus inter & ilia
figit.———
Sternitur infelix alieno vulnere——.
Æn. X, 775.

Ver. 492. Βεβλήκει.] Æquè rectè dicitur βεβλήκει ac ἔβαλε. Sin βεβλήκει dixisset, jam non constitisset temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglice dicat, **has wounded**, pro eo quod est, **did wound.** Vide suprà ad α', 37.

Ver. 498. Ἀνδρὸς ἀκοντίσαντος] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam, ἀκόντισε, penultimam corripit, *ver.* 490 & 496: Ut, ex analogiâ, omninò oportet. Vide suprà ad α', 140.

Ver. 500. ——παρ' ἵππων ὠκειάων.] Ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἵπποι ἐγεννῶντο ταχεῖς. Εἶπε δὲ, ὅτι ἐκεῖ ἐτρέφοντο καὶ οἱ ἵπποι τοῦ Πριάμου. *Schol.*

Ver. 501. Τόν ῥ' Ὀδυσεὺς] Non vacat hîc particula ῥά. Id enim sonat, quod Latinè dicitur, *Hunc utique Ulysses &c.* Vide suprà ad α', 56; & ad β', 158.

Ver. 502. Κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ]
——it hasta Tago per tempus utrumque
Stridens, trajectoque hæsit tepefacta cerebro. *Æn.* IX, 418.
——mediam ferro gemina inter tempora frontem
Dividit.—————— *Ibid. ver.* 750.

Ibid. ——πέρησεν.] Vide suprà ad α', 67.

Ver. 503. ——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε] Σολοικισμὸς, *inquit Scholiastes*, παρὰ τὰς πτώσεις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, "τοῦ δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε." Ineptissimè planè. Vide & suprà ad *ver.* 461.

Ver. 504. Δούπησεν δὲ] Vide suprà ad *ver.* 455.
——collapsa ruunt immania membra;
Dat tellus gemitum, & clypeum super intonat ingens. *Æn.* IX, 708.
Corruit in vulnus; sonitum super arma dedere. *Æn.* X, 488.

Ver. 505. Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι]
Diffugiunt versi trepidâ formidine Troës. *Æn.* IX, 756.

Ver.

Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς.
Ἴθυσαν δὲ πολὺ προτέρω· νεμέσησε δ' Ἀπόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ' ἀΰσας·
Ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες, μηδ' εἴκετε χάρμης
Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρὼς, οὐδὲ σίδηρος,
Χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν.
Οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεὺς, Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο,
Μάρναται, ἀλλ' ἐπὶ νηυσὶ χόλον θυμαλγέα πέσσει.
Ὣς φάτ' ἀπὸ πτόλιος δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Ὦρσε Διὸς θυγάτηρ κυδίστη Τριτογένεια,
Ἐρχομένη καθ' ὅμιλον, ὅθι μεθιέντας ἴδοιτο.
Ἔνθ' Ἀμαρυγκείδην Διώρεα μοῖρ' ἐπέδησε·
Χερμαδίῳ γὰρ βλῆτο παρὰ σφυρὸν ὀκριόεντι,
Κνήμην δεξιτερήν· βάλε δὲ Θρηκῶν ἀγὸς ἀνδρῶν
Πείρως Ἰμβρασίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει·
Ἀμφοτέρω δὲ τένοντε καὶ ὀστέα λᾶας ἀναιδὴς
Ἄχρις ἀπηλοίησεν· ὁ δ' ὕπτιος ἐν κονίησι
Κάππεσεν, ἄμφω χεῖρε φίλοις ἑτάροισι πετάσσας,
Θυμὸν ἀποπνείων· ὁ δ' ἐπέδραμεν, ὅς ῥ' ἔβαλέν περ,
Πείροος· οὖτα δὲ δουρὶ παρ' ὀμφαλόν· ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι

Argivi autem altùm clamabant, trahebantque cadavera;
Rectàque proruperunt multò longiùs: indignatus est autem Apollo,
Ex Pergamo despiciens; Trojanosque adhortatus est inclamans;
" Irruite, equûm-domitores Trojani, neque cedite pugnâ
" Argivis; quoniam non illis lapis *est* corpus, neque ferrum,
" Ut æs sustineat acutum percussis.
" Sed neque Achilles, Thetidis filius pulchras-comas-habentis,
" Pugnat, verùm ad naves iram cruciantem coquit.
Sic dixit ab urbe terribilis Deus: Sed Achivos
Excitavit Jovis filia gloriosissima Tritonia,
Gradiens per turbam, ubi remittentes *prælium* videret.
Tunc Amaryncidem Diorem fatum implicavit:
Pugillari enim saxo percussus est ad malleolum aspero
In tibiâ dextrâ: percussit utique Thracum dux virorum
Pirus Imbrasides, qui ex Æno venerat.
Ambos autem nervos & ossa lapis improbus
Prorsus confregit: ille verò supinus in pulvere
Decidit, ambas manus charos ad socios pandens,
Animam expirans; ille autem accurrit, qui percusserat,
Pirus: vulneravitque hastâ ad umbilicum; atque omnia

Ver. 506. Ἀργεῖοι δὲ μέγα ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς.] Ità *Barnesius*: Optimè, uti mihi quidem videtur: Vide suprà ad *ver.* 456. *Vulgg.* corruptè, Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ἐρύσαντο δὲ νεκρούς.

Ver. 508. Περγάμου ἐκκατιδών· Τρώεσσι δὲ κέκλετ'] *Priami* civiumque vox & sententia intelligitur, ad exercitum ex urbe delata, vel à Ducibus ex ipsâ re desumpta & excogitata.

Ver. 510. —ἐπεὶ οὔ σφι λίθος χρώς,— Χαλκὸν—ταμεσίχροα]

Et *nos* tela, pater, ferrumque haud debile dextrâ
Spargimus, & *nostro* sequitur de vulnere sanguis. *Æn.* XII, 50.

Ver. 512. Οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεύς] Miro artificio, ut Poëma unum sit à capite ad calcem, *ubique* spectatur & interseritur *Achilles.*

Ver. 516. —ὅθι μεθιέντας] Quâ ratione vox, ὅθι, hîc ultimam producat; itemque *μέγα* & *ἴαχον*, *ver.* 506; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 520. —εἰληλούθει.] *Si*, εἰληλύθειν, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver. 525. —οὖτα δὲ δουρὶ] Rectè observârunt Grammatici, vocabulum *οὖτα* nullo modo

Χύντο χαμαὶ χολάδες· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε.
Τὸν δὲ Θόας Αἰτωλὸς ἐπεσσύμενον βάλε δουρὶ
Στέρνον ὑπὲρ μαζοῖο, πάγη δ' ἐν πνεύμονι χαλκός·
Ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Θόας, ἐκ δ' ὄμβριμον ἔγχος
Ἐσπάσατο στέρνοιο· ἐρύσσατο δὲ ξίφος ὀξὺ,
Τῷ ὅγε γαστέρα τύψε μέσην, ἐκ δ' αἴνυτο θυμόν.
Τεύχεα δ' οὐκ ἀπέδυσε· περίστησαν γὰρ ἑταῖροι,
Θρήϊκες ἀκρόκομοι, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες,
Οἵ ἑ μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον, καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὣς τώ γ' ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τετάσθην,
Ἤτοι ὁ μὲν Θρῃκῶν, ὁ δ' Ἐπειῶν χαλκοχιτώνων,
Ἡγεμόνες· πολλοὶ δὲ περίκτείνοντο καὶ ἄλλοι.
Ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθὼν,
Ὅστις ἔτ' ἄβλητος καὶ ἀνούτατος ὀξέϊ χαλκῷ
Δινεύοι κατὰ μέσσον, ἄγοι δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη
Χειρὸς ἑλοῦσ', αὐτὰρ βελέων ἀπερύκοι ἐρωήν.
Πολλοὶ γὰρ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἤματι κείνῳ
Πρηνέες ἐν κονίῃσι παρ' ἀλλήλοισι τέταντο.

Effusa sunt humi intestina: illumque tenebræ oculos cooperuere.
Istum verò Thoas Ætolus irruentem percussit hastâ
In pectore super mammam, fixum est autem in pulmone æs:
Prope autem ad illum accessit Thoas, & validam hastam
Extraxit pectore; strinxit autem ensem acutum,
Eoque is ventrem percussit medium, abstulitque animum.
Arma verò non exuit: circumstabant enim socii,
Thraces vertice-summo-comantes, longas hastas manibus tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, & fortem, & præclarum,
Propulsarunt a se: is verò recedens, vi repulsus est.
Sic hi duo in pulvere prope invicem extensi sunt;
Hic quidem Thracum, ille verò Epeorum ære-loricatorum,
Duces; multi autem circùm interfecti sunt & alii.
Tum verò non pugnam quisquam reprehendisset interveniens,
Qui adhuc illæsus & invulneratus acuto ære
Versaretur in medio, duceretque ipsum Pallas Minerva,
Manu prehensâ, ac telorum averteret impetum.
Multi enim Trojanorum & Achivorum die illo
Proni in pulvere propè inter se prostrati sunt.

modo ex οὐτάω deduci posse, (inde enim fit οὖτα penultimâ necessariò productâ;) sed ex οὐτάζω, οὐτάσω, οὔτα. Unde & οὔτημι, οὔταμαι, οὐτάμενος, &c. Porrò, de hujus vocis significatione; Οἱ νεώτεροι οὐκ ἴσασι τὴν διαφορὰν τοῦ "οὐτάσαι" καὶ "βαλεῖν." Ὅμηρος δὲ "οὐτάσαι" μὲν τὸ ἐκ χειρὸς καὶ ἐκ τοῦ συνεγγὺς τρῶσαι, "βαλεῖν" δὲ τὸ πόῤῥωθεν *Schol. ad Eurip. Hipp.* 684.

Ver. 526. Χύντο χαμαὶ χολάδες.] Rem turpem consultâ verborum *κακοφωνίᾳ* depingit. Ità *Virgilius*, belli civilis horrorem;

Neu patriæ validas in viscera vertite vires.
Æn. VI, 833.

Ibid. —τὸν δὲ σκότος] Vide suprà ad *ver.* 461 & 503.

Ver. 527. —ἐπεσσύμενον] Scholiastes legit, ἀπεσσύμενον, ἀπερχόμενον.

Ver. 528. —πάγη] Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 539. —οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών.] Τοιοῦτος δ' ἂν εἴη θεατὴς, ὁ τοῦ Ποιητοῦ ἀκροατής. *Eustath.*

Ver. 540. —ἄβλητος καὶ ἀνούτατος] Rectè Scholiastes: Ὁ μήτε ἀπὸ διαστήματος τρωθεὶς δόρατι ἢ οἰστῷ, μήτε δὲ ἐκ τοῦ ἐγγὺς ξίφει. *Neque eminùs neque comminùs vulneratus.* Vide & suprà ad *ver.* 525.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΙΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε΄.

Ὑπόθεσις τῆς Ε΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Διομήδης, Ἀθηνᾶς αὐτῷ συλλαμβανομένης, ἀριστεύει, καὶ πολλοὺς ἀναιρεῖ τῶν πολεμίων. Τιτρώσκει δὲ Ἀφροδίτην κατὰ τῆς χειρὸς, καὶ Ἄρεα κατὰ τοῦ κενεῶνος. Αἰνείαν δὲ πληγέντα ὑπ' αὐτοῦ λίθῳ, Ἀπόλλων διασώζει. Τληπόλεμος δὲ ὑπὸ Σαρπηδόνος ἀναιρεῖται. Τῷ δὲ Ἄρει Ζεὺς ἐπιπλήττει. Ἰᾶται δὲ αὐτὸν Παιήων ὁ τῶν θεῶν ἰατρός.

ΑΛΛΗ.

Ἀπαγαγὼν τὸν τοῦ Πηλέως ὁ Ποιητὴς πρόμαχον ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προστῆσαι θελήσας, καὶ παράδοξον ἀριστείαν ἑρμηνεῦσαι, τὸν Τυδέως ἵησι· καὶ διότι οὐχ οἷός τε ἦν ἐπίσης ἐκείνῳ τοὺς πολεμίους φοβεῖν, φησὶν αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθεῖσθαι, καὶ ἐξαιρέτῳ τιμῇ τετιμῆσθαι. Ὁρᾶσθαι γοῦν ὑπὲρ τῶν ὤμων αὐτοῦ φοβερὸν πῦρ καιόμενον, ὡς τοὺς Τρῶας καταπλαγέντας ἐπὶ τῇ παρὰ τῶν θεῶν βοηθείᾳ καταφυγεῖν, φοβερώτερον αὐτὸν καὶ Ἀχιλλέως νομίζοντας. Λέγει οὖν, " Οὐδ' Ἀχιλῆά ποτ' ὧδέ " γ' ἐδείδιμεν, ὄρχαμον ἀνδρῶν, Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ' ὅδε λίην Μαίνεται, " οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν." Τοῦτον τὸν τρόπον Διομήδης ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθούμενος, πολλοὺς τῶν Τρώων ἀναιρεῖ, καὶ Πάνδαρον τὸν παρασπονδήσαντα. Τιτρώσκει δὲ καὶ Ἀφροδίτην συλλαμβανομένην τῷ παιδὶ Αἰνείᾳ· ὁμοίως δὲ καὶ Ἄρεα. Τὴν μὲν οὖν Ἀφροδίτην ἡ μήτηρ Διώνη παραμυθεῖται· τὸν δὲ Ἄρεα ἰᾶται Παιήων, τοῦ Διὸς πρότερον αὐτῷ ἐπιπλήξαντος.

Ἐπιγραφαί.

Διομήδους ἀριστεία.

Ἄλλως.

Εἶ, βάλλει Κυθέρειαν, Ἄρεά τε, Τυδέος υἱός.

ἜΝΘ' αὖ Τυδείδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν

TUM verò Tydidæ Diomedi Pallas Minerva
Dedit robur & audaciam; ut conspicuus inter omnes

Ver. 2. Δῶκε μένος.] Καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐνθουσιῶδες, ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον. Ὃ καὶ τοὺς θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησι τοῖς ἀνθρώποις,—καθάπερ ὅρμημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας. *Plutarch. de Virtute morali, sub finem.*

N 2

Ἀργείοισι γένοιτο, ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.
Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
Ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅστε μάλιστα
Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο·

Argivos fieret, & famam insignem auferret.
Accendebat *utique* ei ex galeâque & clypeo indefessum ignem,
Stellæ autumnali similem, quæ maximè
Splendidè collucet lota in Oceano:

nem. Vide autem suprà ad α', 194; & β', 169; & δ', 92.

Ver. 4. Δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθος] *Al.* Δαῖε δ' οἱ. *Virgilius* hanc loquendi rationem sæpè est imitatus:

——— galea alta chimæram
Sustinet, Ætneos efflantem faucibus ignes. *Æn.* VII, 785.
——— geminas cui tempora flammas
Læta vomunt, patriumque aperitur vertice sidus. *Æn.* VIII, 680.
——— tremunt in vertice cristæ
Sanguineæ, clypeoque micantia fulgura mittit. *Æn.* IX, 732.
Terribilem cristis galeam, flammasque vomentem. *Æn.* VIII, 620.
Ardet apex capiti, cristisque a vertice flamma
Funditur, & vastos umbo vomit aureus ignes;
Non secùs ac liquidâ siquando nocte cometæ
Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor;
Ille sitim morbosque ferens mortalibus ægris
Nascitur, & lævo contristat lumine cœlum. *Æn.* X, 270.

Quo ultimo in loco *inferiorem Homero Virgilium* existimavit *Macrobius*, eo quòd "Minerva Diomedi suo, *pugnanti duntaxat*, "flammarum addat ardorem:" Quod idem a *Virgilio* "importunè positum," cùm "*nec-dum pugnaret* Æneas, sed tantùm in navi "veniens appareret." *lib.* 5, *cap.* 13. Ex alterâ parte, *Homero Virgilium* in eo *Superiorem* annotavit *Popius*, quòd *Homero* in hâc Similitudine *Splendor* solummodò scribatur Sideris; *Virgilio*, significantiùs & *lugubris* Cometarum *rubor*, *sitisque & morbi* quos *Sirius ardor* portenderit, memorentur. Cæterùm id hîc præcipuè observandum; summo cum *ornatu* atque *splendore orationis* dixisse utrumque Poëtam, quantum *terrorem* Heröis ad pugnam expediti incuteret *ASPECTUS*. Nec minùs audaci figurâ etiam auram *RUMORIS*, cùm ad concionem iret exercitus, expressit Poëta:

——— μετὰ δέ σφισιν Ὄσσα δεδήει,
Ὀτρύνουσ' ἰέναι Διὸς ἄγγελος — *Iliad.* β, 93.

Quin & *Achillis* ad pugnam rediturι *FAMA* atque ipsa *EXPECTATIO*, simili verborum atque Imaginum magnificentiâ depingitur:

Ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε δῖα θεάων
Χρύσεον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαῖε φλόγα παμφανόωσαν.
Ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρ' ἵκηται,
——— ——— ὑψόσε δ' αὐγὴ
Γίγνεται ἀΐσσουσα, ——— ———
Ὣς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας αἰθέρ' ἵκανε.
Στῆ δ' ἐπὶ τάφρον ἰών, ———
Ἔνθα στὰς ἤϋσ'· ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Φθέγξατ'· ἀτὰρ Τρώεσσιν ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν. ———
Οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὄπα χάλκεον Αἰακίδαο,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ καλλίτριχες ἵπποι
Ἄψ ὄχεα τρόπεον, ὄσσοντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ,
Ἡνίοχοι δ' ἔκπληγεν, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ
Δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς μεγαθύμου Πηλεΐωνος
Δαιόμενον· τὸ δ' ἔδαιε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τρὶς μὲν ὑπὲρ τάφρου μεγάλ' ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς·
Τρὶς δ' ἐκυκήθησαν Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι.
Iliad. σ', 205 — 229.

Hæc cùm de *Achillis* solummodò adventantis *RUMORE* summâ cum laude dicta sint, non satis justâ de causâ videtur *Macrobius Virgilio* id vitio vertisse, quod *Æneam*, loco suprà citato, "*necdum pugnantem, sed tantùm in Navi venientem,*" simili verborum splendore grandiloquo descripserit.

Ibid. —ἀκάματον πῦρ] Vide suprà ad α', 598.

——— incendia vires
Indomitas. ——— ——— *Æn.* V, 680.

Ver. 5. Ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον] "*Notandum*, ὀπωρινὸς, *ab Homero fuisse productum, sed licenter; nam longè meliùs corripitur;*" Phil. Labbe Prosod. *p.* 54. At quî, obsecrò, *longè meliùs?* Certè non *licenter* produxit *Homerus*, quia *ubique* produxit. At *Hesiodus* quidem licenter, qui (ut alia multa) & corripuit & produxit: Ἐργ· II; *ver.* 33, 292, 295: Vide suprà ad β', 43. Porrò ἐαρινὸς, χειμερινὸς, θερινὸς, penultimam quidem corripiunt; quippe ex ἔαρ, χεῖμα, θέρος, deducta. At ὀπωρινὸς, ab ὀπώρη, penultimam habere videtur ex istâ η partim contractam, atque exinde productam.

Ver. 6. Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο] Quod Homerus de *Sirio*, Virgilius similiter de stellâ *Veneris*:

Qualis

Τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων·
Ὦρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων,
Ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην,
Φηγεὺς, Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης·
Τώ οἱ, ἀποκρινθέντε, ἐναντίω ὁρμηθήτην·
Τὼ μὲν ἀφ' ἵπποιϊν, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὤρνυτο πεζός.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Φηγεύς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Τυδείδεω δ' ὑπὲρ ὦμον ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκὴ
Ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὤρνυτο χαλκῷ
Τυδείδης· τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρὸς,
Ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὦσε δ' ἀφ' ἵππων.
Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον,
Οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν·

Talem ei ignem accendebat à capiteque & humeris;
Impulitque eum in medium, ubi plurimi tumultuabantur.
Erat autem quidem inter Trojanos Dares, locuples, inculpatus,
Sacerdos Vulcani; duoque ei filii erant,
Phegeus, Idæúsque, pugnæ benè periti omnis:
Hi ei [*Diomedi,*] semoti *à suis,* obvii proruerunt;
Hi quidem ab equis, ille verò a terrâ pugnam ciebat pedester,
Hi itaque quum jam propè erant in se mutuò vadentes,
Phegeus quidem prior emisit longam hastam,
Tydidæ verò super humerum sinistrum venit cuspis
Hastæ, nec percussit ipsum: posterior verò irruit hastâ
Tydides, hujus autem non irritum telum fugit è manu;
Sed percussit pectus inter mammas, deturbavitque de equis [*de curru.*]
Idæus autem desiliit, relicto perpulchro curru,
Neque ausus est protegere fratrem interfectum:
Nam nec ipse quidem effugisset mortem atram;

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum coelo, tenebrasque resolvit. *Æn.* VIII, 589.

Ver. 7. Τοῖον οἱ πῦρ] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 9. Ἦν δέ τις——ἀμύμων, Ἱρεὺς]
Forte sacer Cybele Chloreus, olimque sacerdos,
Insignis longè—————*Æn.* XI, 768.

Ver. 12. —ἐναντίω] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 13. —ἀφ' ἵπποιϊν] Ἀφ' ἅρματος ut rectè Scholiastes.

Ibid. —ὤρνυτο] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 16. —ἤλυθ'] Vide suprà ad γ', 205; & ad α', 37.

Ver. 18. —τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος]
At non hoc telum, mea quod vi dextera versat,
Effugies. ————— *Æn.* IX, 747.

Ver. 20. —ἀπόρουσε, λιπὼν περικαλλέα δίφρον.] *Pedibus* ideò fugit, ut in turbâ posset meliùs *latere*. Ità *Barnesius*, rectè. Alii alias commenti sunt causas, minùs idoneas.

Ver. 22. Οὐδὲ γὰρ] Istud, γὰρ, non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe *fugisse Idæum*; sed ad id quod eleganter reticetur, *fugisse* scilicet *Nequicquam*; *NAM neque sic quidem futurum fuisse ut Effugisset, nisi* &c. *Virgilius* similiter:
—cadit & Ripheus, justissimus unus
Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui;
Diis *aliter* visum. ———*Æn.* II, 426.
ubi istud, *aliter*, non refertur ad id quod proximè præcessit, nempe *justissimum fuisse Ripheum*; sed ad id quod elegantissimè reticetur, *factum* utique *oportuisse, vulgi judicio, ut qui justissimus fuerat, simul cum cæteris non interiisset.*

Ἀλλ' Ἥφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
Ὡς δή οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχημένος εἴη.
Ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος,
Τὸν μὲν, ἀλευάμενον, τὸν δὲ, κτάμενον παρ' ὄχεσφιν,
Πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Χειρὸς ἑλοῦσ', ἐπέεσι προσηύδα θοῦρον Ἄρηα·
Ἆρες, Ἄρες βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
Μάρνασθ', ὁπποτέροισι πατὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
Νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν;
Ὣς εἰποῦσα, μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα·
Τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠϊόεντι Σκαμάνδρῳ.
Τρῶας δ' ἔκλιναν Δαναοί· ἕλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
Ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἀρχὸν Ἁλιζώνων Ὀδίον μέγαν ἔκβαλε δίφρου·
Πρώτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασε·

Verùm Vulcanus eripuit, servavitque caligine tectum,
Ne scilicet ei penitus senex tristis esset.
Equos autem abductos magnanimi Tydei filius
Dedit sociis ut deducerent cavas ad naves.
Trojani verò magnanimi, ut viderunt filios Daretis,
Alterum quidem fugientem, alterum verò interfectum apud currus,
Omnibus perturbatus est animus: Cæterùm cæsiis-oculis Minerva
Manu prehensum, verbis allocuta est impetuosum Martem;
" Mars, Mars, pernicies hominum, inquinate-cæde, murorum-eversor,
" An non jam Trojanos quidem sinemus & Achivos
" Pugnare, utris pater Jupiter gloriam præbeat;
" Nos autem cedamus, Jovisque evitemus iram?
Sic fata, prœlio eduxit impetuosum Martem:
Hunc quidem postea sedere fecit in herboso Scamandro.
Trojanos autem in fugam verterunt Danai; interfecitque virum quilibet
Ductorum: primus utique Rex virorum Agamemnon
Ducem Halizorum Hodium magnum dejecit è curru:
Primo enim *ei* verso-in-fugam in tergum hastam infixit
Humeros inter, perque pectora trajecit:

Ver. 27. Τρῶες δὲ μεγάθυμοι] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 31. Ἆρες, Ἄρες.] Ridiculum planè est, quod hîc affert *Eustathius*; vocem, Ἄρης, *duplicem* habere etymologiam; aliam, quum primam producat; aliam, quum corripiat. Quâ ratione hujusmodi syllabæ breves nonnunquam producantur, vide suprà ad ά, 51. Cæterùm hoc in loco & παθητικῶς, majori cum emphasi, ità fortè pronuntiari debuerit, ac si geminatam haberet literam ῥ; vel etiam ita ferè, ac si scriptum fuisset, Ὦ Ἄρες, Ἄρες.

Ibid. ——τειχεσιπλῆτα.] *Al.* τειχεσιβλῆτα.

Ver. 32. ——ἐάσαιμεν] Pessimè *Barnesius*, ἐάσσαιμεν Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 35. ——μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα.] Recedebat nimirum Trojanorum exercitus, *Scamandrum* versús.

Ver. 37. ——ἔκλιναν.] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 40. ——στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν]

Tum Pallas bijugis fugientem Rhætea præter
Trajicit—————— *Æn.* X, 399.

Ver.

Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Ἰδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο, Μήονος υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώλακος εἰληλύθει·
Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
Νύξ', ἵππων ἐπιβησόμενον, κατὰ δεξιὸν ὦμον·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ' ἄρα μιν σκότος εἷλε.
Τὸν μὲν ἄρ' Ἰδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες.
Υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἵμονα θήρης,
Ἀτρείδης Μενέλαος ἕλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἄρτεμις αὐτὴ
Βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη.
Ἀλλ' οὔ οἱ τότε γε χραῖσμ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Οὐδὲ ἑκηβολίαι, ᾗσιν τὸ πρίν γ' ἐκέκαστο·
Ἀλλά μιν Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μετάφρενον οὔτασε δουρὶ,
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν.
Ἤριπε δὲ πρηνὴς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

Fragorem verò edidit cadens, sonitumque dedere arma super ipso.
Idomeneus autem Phæstum interfecit, Mæonis filium
Bori, qui ex Tarne glebosâ venerat:
Hunc utique Idomeneus hastâ-inclytus longâ hastâ
Vulneravit, currum conscendentem, ad dextrum humerum:
Decidit autem de curru, horrendáque ipsum caligo invasit.
Hunc quidem inde Idomenei spoliarunt famuli.
Filium autem Strophii Scamandrium, peritum venationis,
Atrides Menelaus interfecit hastâ acutâ,
Bonum venatorem: docuit enim Diana ipsa
Jaculari ferarum omne genus, quas utique nutrit in montibus sylva.
Verùm non ei tunc profuit Diana sagittis-gaudens.
Neque peritia-jaculandi-eminùs, quâ antea instructus erat:
Sed ipsum Atrides, hastâ-inclytus Menelaus
Ante se fugientem, in dorso vulneravit hastâ,
Humeros inter, pérque pectora trajecit.
Cecidit autem pronus, sonitumque dederunt arma super ipso.

Ver. 42. Δούπησεν δὲ] Vide suprà ad δ', 455, & 504.

Ver. 43. ——Μήονος υἱὸν.] *Strabo* legit, τέκτονος υἱὸν, *lib.* IX, *pag.* 633. Ex sequente, *ver.* 59, ut videtur.

Ver. 44. ——ἐκ Τάρνης] *Al.* ἐκ τ' Ἄρνης· Vide *Strab. lib.* IX, *pag.* 633; & *Pausan. lib.* IX, *cap.* 40.

Ibid. ——εἰληλούθει] Si, εἰλήλουθε, dixisset; utique non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, Who Is come; pro eo quod est, Who Came. Vide suprà ad α, 37.

Ver. 50. ——ὀξυόεντι.] Ἔγχεα ὀξυόεντα, ἐξ ὀξύης τοῦ δένδρου· ὡς καὶ Ἀρχίλοχος. "ὀξύη ποτᾶται·" ἀλλ' οὐ, τὰ ὀξέα, ὡς οἱ Γραμματικοὶ ἀποδεδώκασι. *Porphyr. Quæstion. Homeric.* 11. Similiter & apud *Euripidem* legitur, *Heraclid. ver.* 727;
——χειρὶ δ' ἔνθες ὀξύην. *Al.* ὀξύνην.

Ver. 51. Ἐσθλὸν θηρητῆρα]
——debellatorque ferarum.
Æn. VII, 651.

Ver. 52. ——ὕλη] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 53. Ἀλλ' οὔ οἱ τότε]
——nihil illos Herculis arma,
Nil validæ juvere manus.——
Æn. X, 319.

Ver. 55. ——δουρικλειτὸς] *Vulg.* δουρικλυτός. At *Barnesius* edidit δουρικλειτός. Rectè, ut mihi quidem videtur. Sic enim & Vulgati, *Odyss.* δ, 52. Similique analogiâ sæpè apud Homerum legitur & ἀγακλυτός & ἀγακλειτός. Neque nihili est, quod hunc versum non memoret *Athenæus* inter λαγαρούς, τοὺς ἐν μέσῳ χωλότητα ἔχοντας, *lib.* XIV, *cap.* 8.

Ver. 56. ——οὔτασε δουρὶ.] Vide suprà ad δ', 525; & ad α, 140.

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
Ἁρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα
Τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας,
Ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο,
Οἷ τ' αὐτῷ· ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκθέσφατα ᾔδη·
Τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων,
Βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ
Ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκή·
Γνὺξ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε.
Πηδαῖον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν,
Ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὼ,
Ἶσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσεϊ ᾧ.
Τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρικλυτὸς, ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Βεβλήκει κεφαλῆς κατ' ἰνίον ὀξέϊ δουρί·
Ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.

Meriones verò Phereclum interfecit, fabri filium
Harmonidæ, qui manibus sciebat artificiosa omnia
Fabricari, egregiè enim ipsum diligebat Pallas Minerva;
Qui etiam Alexandro fabricatus fuerat naves æquales,
Exordia malorum, quæ omnibus exitium Trojanis fuerunt,
Sibique ipsi; quoniam non deorum oracula intellexerat:
Hunc utique Meriones, cùm scilicet assecutus esset insequens,
Feriit clunem ad dextram: at penitùs
E regione juxta vesicam sub osse exiit cuspis:
In genua itaque cecidit ejulans, morsque ipsum circumtexit.
Pedæum verò interfeci Meges, Antenoris filium,
Qui nothus quidem erat, studiosè tamen *eum* educavit nobilis Theano,
Æquè cum dilectis liberis, gratificans marito suo;
Hunc utique Phylides hastâ-inclytus, prope cum venisset,
Feriit capitis ad occipitium acutâ hastâ;
E regione verò per dentes linguam subsecuit æs;
Ceciditque in pulvere, frigidúmque prehendit æs dentibus [*mordicùs.*]

Ver. 61. ——μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη.] *Eustathius* ἐφίλατο deducit ex φίλημι: Alii contractum existimant ex ἐφιλήσατο. Pessimè utrumque: Corripi enim omninò debuisset syllaba φι. Reverà, quâ analogiâ dicitur μαρτῦρομαι, ἐμαρτῦρόμην, ἐμαρτῦράμην, in futuro autem μαρτῦροῦμαι, indeque μαρτυρέομαι, quod per omnes Modos ac Tempora ῠ semper corripit; (vide suprà ad ά, 338:) eâdem analogiâ ex φίλομαι deduxit Homerus ἐφίλατο, & in imperativo φίλαι: Ex quo Futurum deducetur φιλοῦμαι; indeque φιλέω, quod per omnes Modos & Tempora ῐ semper corripit. Vide κ', *ver.* 280; & ύ, *ver.* 304.

Ver. 62. ——νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad γ', 306.

Ver. 63. Ἀρχεκάκους]
——Primus leti, primusque malorum
Causa fuit. ———— *Æn.* IV, 169.
——Quæ prima malorum
Causa fuit. ———— *Æn.* VII. 481.

Ver. 66. Βεβλήκει γλουτὸν] Similiter, *ver.* 73, βεβλήκει κεφαλῆς. Vide suprà ad δ', 492; & ad ά, 37.

Ver. 67. ——ἤλυθ'] Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 71. ——πόσεϊ ᾧ.] Quâ ratione, πόσεϊ, hîc ultimam producat; & ἀντικρὺ, *ver.* 67, 74 & 100; itemque Εὐρύπυλος, *ver.* 79; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 72. ——Φυλεΐδης.] Meges, Phylei filius; *ver.* 69.

Ver.

Εὐρύπυλος δ' Εὐαιμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
Υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὅς ῥα Σκαμάνδρου
Ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὡς τίετο δήμῳ·
Τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
Πρόσθεν ἕθεν φεύγοντα, μεταδρομάδην ἔλασ' ὦμον,
Φασγάνῳ ἀΐξας· ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
Αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη,
Ἠὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέοι, ἢ μετ' Ἀχαιοῖς·
Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον, ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς,
Χειμάρρῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
Τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν,

Eurypylus verò Euæmonides Hypsenora nobilem,
Filium magnanimi Dolopionis, qui Scamandri
Sacerdos fuerat, deique instar honorabatur à populo;
Hunc utique Eurypylus, Euæmonis præclarus filius,
Ante se fugientem, in cursu percussit in humero,
Ense impetu facto; abscciditque manum gravem;
Sanguinolenta verò manus in campo cecidit: hunc autem oculos
Occupavit purpurea mors & fatum violentum.
Sic hi quidem laborabant per acre prœlium.
Tydidem autem non dignôsses, utris interesset,
Utrum cum Trojanis versaretur, an cum Achivis:
Furibundus enim ferebatur per campum, fluvio inundanti similis,
Torrenti, qui velociter fluens dissipat pontes:
Quem utique neque pontes muniti coërcent,

Ver. 81. —ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν.]
Te decisa suum, Laride, dextera quærit;
Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *Æn.* X, 395.

Ver. 83. —πορφύρεος θάνατος.] *Homero* πορφύρεος θάνατος, non est *purpurea mors*, quâ ratione *Virgilius* dixit, de eo qui sanguinem ense trajectus vomeret, "*Purpureum vomit ille animam*;" sed, ut rectè interpretatur Scholiastes, *Atra mors.* Sic infrà,

—θανάτου δὲ μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψε. π', 350,
—πορφυρέῃ νεφέλῃ πυκάσασα ἑαυτήν. ρ', 551.

Porrò, quâ analogiâ πορφύρεος è πορφύρω deducatur; vide suprà ad α', 338 & 482.

Ver. 84. Ὣς οἱ μὲν πονέοντο]
Atque ea per campos —dum Marte geruntur. *Æn.* VII, 540.

Ver. 87. —ποταμῷ πλήθοντι ἐοικώς.]
Montibus ex altis magnus decursus aquai,
Fragmina conjiciens sylvarum, arbustaque tota;
Nec validi possunt pontes venientis aquai
Vim subitam tolerare; ita magno turbidus imbri
Molibus incurrit validis cum viribus amnis;
Dat sonitu magno stragem, volvitque sub undis
Grandia saxa; ruit, quà quidquam fluctibus obstat. *Lucret. lib.* I, 284.

—Torrentis aquæ, vel turbinis atri
More furens.—— *Æn.* X, 603.

Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles;
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit ——. *Æn.* II, 496.

—Aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas, ——. *ibid. ver.* 305.

Pulcherrimè uterque Poëta: *Macrobius* tamen *Virgilium* hoc in loco dignitatem *Homeri* non assecutum censet: *Lib.* V, *cap.* 13.

Ver.

Οὔτ' ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
Ὣς ὑπὸ Τυδείδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον, πολέες περ ἐόντες.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
Θύνοντ' ἀμπεδίον, πρὸ ἕθεν κλονέοντα φάλαγγας,
Αἶψ' ἐπὶ Τυδείδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
Καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα, τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον
Θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς ὀϊστὸς,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε· παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ·
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
Βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν· οὐδέ ἑ φημὶ
Δηθ' ἀνσχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτεόν με
Ὦρσεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, ἀπορνύμενον Λυκίηθεν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν,
Ἀλλ' ἀναχωρήσας, πρόσθ' ἵπποιιν καὶ ὄχεσφιν
Ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήιον υἱόν·
Ὄρσο, πέπον Καπανηϊάδη, καταβήσεο δίφρου,

Neque septa retinent camporum perquàm-virentium,
Venientem derepentè, quandò ingruerit Jovis imber;
Multæ autem ab ipso segetes dejectæ sunt lætæ juvenum:
Sic à Tydide densæ turbabantur phalanges
Trojanorum; nec ipsum sustinebant, multi licèt existentes.
Hunc autem postquam vidit Lycaonis præclarus filius
Furibundè ruentem per campum, ante se turbantem phalangas,
Illico contra Tydidem intendebat incurvos arcus,
Et percussit irruentem, assecutus ad dextrum humerum
Thoracis cavitatem: pervolavit autem acerba sagitta,
Atque in oppositam partem perrupit; fœdabaturque sanguine thorax:
Super hoc autem altùm clamavit Lycaonis clarus filius;
" Ingruite, Trojani magnanimi, stimulatores equorum:
" Vulneratus est enim fortissimus Achivorum: nec ipsum autumo
" Diù toleraturum acrem sagittam, si verè me
" Impulit rex, Jovis filius, proficiscentem ex-Lyciâ.
Sic dixit jactabundus: Hunc verò non sagitta velox interfecit;
Sed relato pede ante equos & currus
Stetit, & Sthenelum allocutus est, Capaneïum filium;
" Propera, suavissime Capaneïade, descende de curru;

Ver. 90. ——ἐριθηλέων] Pronuntiabatur ἐριθηλᾶν.

Ver. 91.——ἐπιβρίσῃ.] Vide infrà ad ν, 343.

Ver. 92. ——κάλ'] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 93. Ὣς ὑπὸ Τυδείδῃ]
Sic Turno, quacunque viam secat, agmina cedunt;
Conversæque ruunt acies.—*Æn.* XII, 369.

Ver. 95.—Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς] *Pandarus.*

Ver. 103. Βέβληται γὰρ ἄριστος] Vide suprà ad δ', 37.
Pars bella haud temnenda, viri, jacet altus Orodes:
Conclamant socii———— *Æn.* X, 737.

Ver. 105. ——ἀπορνύμενον] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 109. Ὄρσο, πέπον.] Ita *Barnesius* ex Codd. Vett. & MSS, Rectè, ut opinor. *Al.* ὄρσεο: Quod erat, ὄρσο.

Ibid. ——καταβήσεο] Videtur mihi Imperativus ex Futuro deductus, (vide infrà ad

Ὄφρα μοι ἐξ ὤμοιο ἐρύσσῃς πικρὸν ὀϊστόν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἆλτο χαμᾶζε·
Πὰρ δὲ στὰς, βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου·
Αἷμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη·
Εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
Δηΐῳ ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
Ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος, καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ με φησὶ
Δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρὰ, πόδας, καὶ χεῖρας ὕπερθεν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώϊον ἧκα
Ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς.

" Ut mihi ex humero trahas acerbam sagittam.
Sic dixit; Sthenelus autem de curru desiliit in terram;
Et adstans, sagittam velocem penitùs-trajectam extraxit humero:
Sanguis autem ejaculabatur *se* per tortilem annulis tunicam.
Tum verò vota concepit pugna strenuus Diomedes;
" Audi me, Ægiochi Jovis filia, indomita:
" Si unquam mihi & patri favens astitisti
" Ardenti in pugnâ, nunc rursus mihi fave, Minerva:
" Atque da me virum *istum* interficere, & *eum* intra impetum hastæ venire,
" Qui me percussit præveniens, & gloriatur, neque me dicit
" Diù ampliùs visurum splendidum lumen Solis.
Sic dixit precans; eum verò exaudivit Pallas Minerva,
Ac membra fecit levia, pedes, & manus desuper:
Et propè stans verbis alatis est allocuta;
" Confidens jam, ô Diomedes, contra Trojanos pugna:
" Nam tibi in pectoribus robur paternum immisi
" Intrepidum, quale habuit vibrator-scuti eques Tydeus.

ad ί, 613,) licèt id non agnoscant Grammatici; errareque eos, qui verbum hîc in Præsenti fingunt καταβήσομαι. (Vide suprà ad β', 35.) Quanquam, analogiâ non dissimili, persæpè usurpare visus est *Homerus*, verbum δύσομαι, δύσεο, ἐδύσετο, &c.

Ver. 110. —ἐρύσσῃς] Ita *Barnesius*, ex MSS. Rectè. *Al.* ἐρύσῃς: Quod penultimam corripit.—διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου, *ver.* 112.

Ver. 113. Δὴ τότ' ἔπειτ' ἠρᾶτο]

—Sic voce precatur:
Tu Dea, tu præsens nostro succurre labori.
Æn. IX, 403.

Ver. 115. Κλῦθί μοι.] *Al.* Κλῦθί μευ: Ut & alibi. Quod perinde est.

Ibid. —αἰγιόχοιο] Vide suprà ad α', 202.

Ibid. —ἀτρυτώνη] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 117. —νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη.] Ita omninò legendum: Non, ut plerique, νῦν αὖτ' ἐμὲ φῖλαι Ἀθήνη. Nam φιλεῖν, primam *necessariò* corripit; φίλασθαι, eandem *necessariò* producit. Vide suprà ad *ver.* 61; & ad α', 338.

Ver. 118. Δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν.]

Hunc sine me turbare globum, & rege tela per auras.
Æn. IX, 409.

Scholiastes ἑλεῖν interpretatur, ἐν χερσὶν ἔχειν· ἐπιφέρει γὰρ, εἰς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν. Sed nihil impedit quominus & hoc in loco, ἑλεῖν, sit *interficere*. Nam, *hasta sua petere*, & *interfici*, uno eodemque æstimat *Diomedes*. " *Da mihi, ut virum istum interficiam; da* " *utique, ut intra hastæ meæ jactum accedat.*"

Ver. 126. —ἱππότα Τυδεύς.] Vide suprà ad α', 175.

Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἠμὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
Τῷ νῦν, αἴ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ' ἵκηται,
Μήτι σύγ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τυδείδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη·
Καὶ, πρίν περ θυμῷ μεμαὼς Τρώεσσι μάχεσθαι,
Δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον ἕλεν μένος, ὥστε λέοντα,
Ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ' εἰροπόκοις ὀΐεσσι
Χραύσῃ μέν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον, οὐδὲ δαμάσσῃ·
Τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν· ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
Ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται.
Αἱ μέν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνται,
Αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·

" Caliginem verò tibi ab oculis abstuli, quæ priùs inerat,
" Ut bene dignoscas tum deum, tum etiam hominem.
" Itaque nunc siquis Deus tentans te huc venerit,
" Nequaquam tu immortales deos contra pugna
" Alios: Verùm si Jovis filia Venus
" Venerit in pugnam, hanc vulnera acuto ære.
Sic quidem locuta discessit cæsiis-oculis Minerva:
Tydides verò reversus primis pugnatoribus mixtus est.
Et licèt anteà quoque animo promptus *erat* adversus Trojanos pugnare,
At tunc tamen illum ter tantum occupavit robur, instar leonis,
Quem opilio in agro apud lanigeras oves
Perstrinxerit quidem caulam transilientem, nec tamen interfecerit:
Hujus quidem vim irritavit; posteà verò non ampliùs repellit,
Sed stabula subit, *oves*que desertæ fugantur;
Atque hæ quidem confertæ aliæ super alias sternuntur,
At ille alacer ex alto exilit ovili:

Ver. 127. Ἀχλὺν δ' αὖ τοι]
—namque omnem, quæ nunc obducta tuenti
Mortales hebetat visus tibi, & humida circùm
Caligat, nubem eripiam.———
Æn. II, 604.

Ver. 128. Ὄφρ' εὖ γινώσκῃς.] Quæritur; Quî ergo Glaucum deinceps ignoravit, (ζ, 123, 128,) homóne esset, an deus? Καὶ λέγομεν, ὅτι πρὸς Καιρὸν ἀφῄρηται τὴν ἀχλὺν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα τρώσῃ τὴν Ἀφροδίτην καὶ Ἄρεα. *Schol.*

Ver. 130. —ἀθανάτοισι] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 132. —τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.] Vide infrà ad *ver.* 336.

Ver. 140. Ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται.] Σταθμοὶ, inquit *Eustathius*, τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς Καταγώγια, αἱ ἔπαυλεις· καὶ ὅλως κατοικίαι ἀγροτικαί. Alii igitur hoc ita accipiunt, ut dicatur *Pastor se in ædibus abscondere; quæ autem a Pastore deserta sint, loca omnia terrore repleta; ovesque in stabulis confertim sterni.* Alii *Leonem* intelligunt *stabula subire dictum*, ad oves diripiendas. Porrò istud, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται, quod *Eustathius* ad ποίμνια refert, *Scholiastes* a *Barnesio* citatus ita accipit, ut scilicet *Pastor* dicatur τὴν ἐρημίαν φοβεῖσθαι. Quæ quidem, ad sententiam, eódem redeunt omnia.

Ibid. —ἐρῆμα.] Ità Veteres, teste *Eustathio*. Al. ἔρημα. Sed hoc, leviculum.

Ver. 141. —ἀγχιστῖναι] *Al.* ἀσχηστῖναι.

Ver. 142. —βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς] " *Exilit* EX *ovili*;" vel *in agros*, postquam oves diripuit; vel *in stabula interiora*, ut oves eò jam præ metu confertas diripiat. Quod enim affert Scholiastes apud *Barnesium*, (βαθέης Ἐξάλλεται αὐλῆς, ἀντὶ τοῦ, Εἰσάλλεται

Ὣς μεμαὼς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.
Ἔνθ' ἕλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείνορα, ποιμένα λαῶν·
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί,
Τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' ὦμον
Πλῆξ'· ἀπὸ δ' αὐχένος ὦμον ἐέργαθεν, ἠδ' ἀπὸ νώτου.
Τοὺς μὲν ἔασ', ὁ δ' Ἄβαντα μετῴχετο, καὶ Πολύειδον,
Υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὀνειροπόλοιο γέροντος·
Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους,
Ἀλλά σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε.
Βῆ δὲ μετὰ Ξάνθόν τε, Θόωνά τε, Φαίνοπος υἷε,
Ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ,
Υἱὸν δ' οὐ τέκετ' ἄλλον, ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
Ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν
Ἀμφοτέροιν· πατέρι δὲ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ

Sic alacer Trojanis mixtus est fortis Diomedes.
Tunc interfecit Astynoum, & Hypenora, pastorem populorum;
Altero quidem super mammam percusso æratâ hastâ;
Alterum autem ense magno, in jugulo ad humerum
Percussit: ab cervice verò humerum abscidit, & à dorso.
Atque hos quidem omisit: Abantem verò petebat, & Polyïdum,
Filios Eurydamantis, somniorum-interpretis senis:
Quibus non, ad bellum proficiscentibus, senex interpretatus est somnia,
Verùm ipsos fortis Diomedes interfectos-spoliavit.
Perrexit autem *deinceps* ad Xanthum Thoönáque, Phænopis filios,
Ambos provectâ-ætate-genitos: ipse verò conficiebatur senectâ tristi,
Filium verò non susceperat alium, *quem* hæredem relinqueret.
Tum ille hos interfecit, eorúmque eripuit animam
Amborum, patri verò luctum & curas tristes

εἰσάλλεται εἰς τὴν βαθεῖαν ἔπαυλιν ἔνδον,) planè est absurdissimum. Quodque ait *Eustathius*, (ἡ γὰρ, Ἐξ. πρόθεσις, οὐ μόνον τὴν Ἔξω δηλοῖ σχέσιν, ἀλλὰ καὶ ὕψωμα πολλάκις σημαίνει· ὡς καὶ ἐν τῷ, Ἐξωσκαῖθη· καὶ ἐν τῷ, Ἐκνομίως·) neque *verum* est in istis ipsis, quæ affert, vocabulis; neque, si in istis *verum esset*, posset id ullo modo locum habere in *Verbis Motum significantibus*; ut adeò ἐξάλλεσθαι, exempli causâ, τὴν ἔξω σχέσιν non exprimeret; neque ab, ὑπεράλλεσθαι, quicquam differret.

Ver. 143. Ὣς μεμαὼς]
——Pœnorum qualis in arvis
Saucius ille gravi venantum vulnere pectus
Tum demùm movet arma leo, ——
——& fremit ore cruento:
Haud secùs accenso gliscit violentia Turno.
Æn. XII, 4.

Ver. 146. ——ξίφεϊ μεγάλῳ] Quâ ratione, ξίφει, hîc ultimam producat; itemque, πατέρι, *ver.* 156; vide suprà ad α, 51.

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ'] Vide suprà ad γ, 42.

Ver. 150. Τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὀνείρους.] Vel; *Quibus nequicquam, cùm ad bellum proficiscerentur, interpretatus est somnia:* (vide infrà, *ver.* 198:) Vel; *Quibus, nunquam reversuris, interpretatus est somnia:* Vel; *Quibus non ampliùs interpretaturus erat somnia reversis.* Ab *Eustathio* laudatur hæc ambiguitas. Mihi videtur, non utique *Poëta*, sed *Nobis* jam Græcè minùs scientibus omninò tribuenda. Alio adhuc modo interpretatur *Popius*: nempè *senem, quoniam filii ejus non reverterentur, Somniis interpretandis, quid tandem de iis actum esset, quæsitum isse.* At verò cur, ante confectum bellum, ut filii reverterentur, omninò expectaret senex; equidem nihil video. Porrò, de *Prosodiâ* vocis ἐκρίνατο, vide suprà ad α, 309.

Ver. 151. Ἀλλὰ σφέας.] Credo pronuntiatum fuisse, Ἀλλὰ σφᾶς· ut alibi.

Ver. 155. ——ἐνάριζε.] *Al.* ἐνάριξε· ut suprà *ver.* 151.

Ibid. —φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμὸν Ἀμφοτέροιν]
——morere, & nè fratrem desere frater.
Æn. X, 600.
Vide autem infrà ad ι, 478.

Ver.

Λεῖπ', ἐπεὶ οὐ ζώοντε μάχης ἐκνοστήσαντε
Δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.
Ἔνθ' υἷας Πριάμοιο δύω λάβε Δαρδανίδαο
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, Ἐχέμμονά τε, Χρόμιόν τε.
Ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξει
Πόρτιος, ἠὲ βοὸς, ξύλοχον καταβοσκομενάων·
Ὣς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
Βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
Ἵππους δ' οἷς ἑτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.
Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
Βῆ δ' ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,
Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι.
Εὗρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε, κρατερόν τε·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο, ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον, ἰδὲ πτερόεντες ὀϊστοὶ,
Καὶ κλέος; ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ,
Οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων·
Ἀλλ' ἄγε, τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διῒ χεῖρας ἀνασχὼν,

Reliquit, quoniam non vivos ex pugnâ reversos
Accepit; curatores verò hæreditatem partiti sunt.
Tunc filios Priami duos corripuit Dardanidæ
In uno curru existentes, Echemonáque, Chromiúmque.
Ut vero leo inter boves insiliens cervicem fregit
Juvencæ, vel bovis, fruticetum depascentium;
Sic hos ambos de curru Tydei filius
Deturbavit sæviter invitos, posteaque armis spoliavit:
Equos verò suis sociis dedit ad naves agendos.
Hunc autem vidit Æneas dissipantem ordines virorum,
Cœpitque ire perque pugnam & per strepitum hastarum,
Pandarum deo-parem quærens, sicubi inveniret.
Invenit *utique* Lycaonis filium laudatúmque, fortémque:
Stetitque ante ipsum, verbumque eum contra locutus est;
" Pandare, ubi tibi arcus & volucres sagittæ,
" Et gloria? quâ nullus tecum contendit hic quidem vir,
" Neque quisquam in Lyciâ te gloriatur esse præstantior:
" Sed age, huic immitte viro sagittam, Jovi manibus sublatis,

Ver. 161. —— αὐχένα ἄξει] *Al.* αὐχέν' ἔαξε.

Ver. 166. Τὸν δ' ἴδεν Αἰνείας, ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν.]

Hunc ubi miscentem longè media agmina vidit. *Æn.* X, 721.

Ver. 171. Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον;]

——heroüm quondam fortissime frustrà,
Tantane tam patiens nullo certamine tolli
Dona sines? Ubi nunc nobis Deus ille, magister
Nequicquam memoratus Eryx? ubi fama per omnem
Trinacriam?—————— *Æn.* V, 389.

Ibid. —— πτερόεντες ὀϊστοί.]

——————volatile ferrum. *Æn.* IV, 71.

Ver. 172. —— ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ.] Ἐπεὶ δὲ —— οὐτ' ἐμπαθὴς ψυχὴ παῤῥησίαν ἀναδέχεται καὶ νουθεσίαν ἄκρατον, ἐν τοῖς χρησιμωτάτοις ἐστὶ τῶν βοηθημάτων ὁ παραμιγνύμενος ἱλαρὸς ἔπαινος· ὥσπερ ἐν τούτοις, —— " Πῶς τοι τόξον, —— ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται " ἐνθάδε γ' ἀνήρ;" *Plutarch. Quomod. Adulator ab Amic. internosc.* sub finem.

Ver. 174. —— τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ, —— Ὅστις ὅδε κρατέει.]

Unus homo——————————
——tantas strages impunè per urbem
Ediderit? juvenum primos tot miserit Orco? *Æn.* IX, 783.

Ver.

Ὅστις ὅδε κρατέει, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας· ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν.
Εἰ μή τις θεός ἐστι, κοτεσσάμενος Τρώεσσιν,
Ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων,
Τυδεΐδῃ μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐΐσκω,
Ἀσπίδι γιγνώσκων, αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ,
Ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ', εἰ θεός ἐστιν.
Εἰ δ' ὅγ' ἀνήρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱός,
Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
Ἕστηκ' ἀθανάτων, νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους,
Ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ·
Ἤδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καὶ μιν βάλον ὦμον
Δεξιόν, ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλοιο·
Καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν,
Ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τις ἐστὶ κοτήεις.
Ἵπποι δ' οὐ παρέασι, καὶ ἅρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην:
Ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι

" Quisquis is *sit*, *qui* vincit, & sanè malis multis affecit
" Trojanos: quoniam multorumque & fortium genua solvit.
" Nisi quis deus est, iratus Trojanis,
" Ob sacrificia succensens: Difficilis autem dei est ira.
Huic autem respondit Lycaonis clarus filius;
" Ænea, Trojanorum princepsære-loricatorum,
" Tydidæ eum ego bellicoso in omnibus assimilo,
" Clypeo agnoscens, oblongâque galeâ,
" Equosque inspiciens: planè verò haud scio, an deus sit.
" Quòd si hic homo, quem dico, bellicosus *sit* Tydei filius,
" Non hic sine deo ista furens facit, sed aliquis propè
" Stat immortalium, nebulâ involutus humeros,
" Qui ab isto sagittam velociter involantem avertit alió:
" Jam enim ei immisi telum, & ipsum percussi in humero
" Dextro, penitùs per thoracis cavitatem;
" Et ipsum ego putavi ad Plutonem demissum iri,
" Attamen non occidi: Deus sane aliquis est iratus.
" Equi autem non adsunt, & currus, quos conscendam:
" Sed alicubi in ædibus Lycaonis undecim *sunt* currus

Ver. 178. ——μηνίσας] Secundam *producit*, quippe à μηνίω, deducta. Nam quæ in ίζω desinunt, penultimam in Futuris & Aoristis *corripiunt*.

Ibid. ——ἔπι μῆνις.] *Al.* ἐπιμῆνις.

Ver. 185. Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ.] Similiter, *ver.* 1;

——Παλλὰς Ἀθήνη
Δῶκε μένος καὶ θάρσος.——

Et Apollo, ——ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν. ό, 262.

Et; ——οὐκ ἄν τις ἐρύκακοι ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν.—— μ΄. 465.

——Non hæc sine numine Divûm
Eveniunt.—— *Æn.* II, 777.

Ver. 186. Ἕστηκ' ἀθανάτων.] Vide suprà ad ά, 398; & ad δ΄, 434.

Ibid. ——νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους.]
Nube candentes humeros amictus.
Horat. Carm. I, 2; *ver.* 31.

Ver. 187. ——ἔτραπεν ἄλλῃ.]
——septenaque tela——
Irrita, deflexit partim stringentia corpus.
Æn. X, 329.

Ver. 189. ——ἀντικρὺ] Quâ ratione, ἀντικρὺ, hîc ultimam producat; itemque, γὰρ, versu præcedente; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Καλοὶ, πρωτοπαγεῖς, νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
Πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι
Ἑστᾶσιν, κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
Ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
Ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
Ἵπποισίν μ' ἐκέλευε καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα
Ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,
Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς,
Ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδδην.
Ὣς λίπον· αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα,
Τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν.
Ἤδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
Τυδεΐδῃ τε, καὶ Ἀτρεΐδῃ· ἐκ δ' ἀμφοτέροιιν
Ἀτρεκὲς αἷμ' ἔσσευα βαλών· ἤγειρα δὲ μᾶλλον.
Τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
Ἤματι τῷ ἑλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν
Ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ.

" Pulchri, novi, recens-facti; circumque vela
" Expansa sunt: apudque eorum unumquemque bijuges equi
" Adstant, hordeum album comedentes, & avenas.
" Atqui mihi valde multa senex bellator Lycaon
" Proficiscenti mandata dabat in-ædibus affabrè-factis.
" Equis me jubebat & curribus vectum
" Præesse Trojanis in acribus pugnis:
" Sed ego non parui, (profectò multo satius fuisset,)
" Equis parcens; nè mihi indigerent pabulo,
" Viris *in urbe* inclusis, soliti pasci largitér.
" Sic *eos* reliqui; ac pedes ad Ilium veni,
" Arcubus fretus: qui tamen mihi non erant profuturi.
" Jam enim duobus principibus *sagittam* immisi,
" Tydidæque & Atridæ; atque ex ambobus
" Verum sanguinem elicui percussis: irritavi autem magis.
" Ideò malo fato de paxillo curvos arcus
" Die illo detraxi, cùm Ilium ad amœnum
" Dux fui Trojanis, gratificans Hectori nobili.

Ver. 194. Καλοὶ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 195. ——δίζυγες ἵπποι] *Equi bijuges.* *Virgil. Georgic.* III, 91.

Ver. 197. Ἦ μέν μοι μάλα πολλὰ] Pulcherrimè hæc omnia, & ad *personam* convenientissimé.

Ibid. ——αἰχμητὰ Λυκάων] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 199. ——ἐμβεβαῶτα] Ità edidit *Barnesius* ex *MSS* & *Editt. Vett.* *Stephanus* aliique, ἐμμεμαῶτα. Vide autem suprà ad β', 818.

Ver. 202. Ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς.] Veritus nè, in urbe obsessâ, non esset unde equis pabulum suppeditaretur, *Eustathius* aliter: Διὰ φειδωλίαν, ὡς ἂν μὴ δαπανᾷ πολλὰ εἰς αὐτούς. ——οὕτω, παρὰ τὸ δέον, ἀνελεύθερος. ——ἀναλωμάτων φειδοῖ, τοῦ συμφέροντος ἀμελεῖ. Quod quidem non videtur dixisse Poëta. Hominem enim describit, non tam *pecuniæ parcum*, quàm *consilii improvidum.*

Ver. 203. ——ἄδδην.] *Al.* ἄδην & ἄδδην.

Ver. 204. εἰλήλουθα.] Hoc est, quod aiunt Galli, *Je suis venu.* Vide suprà ad α', 37.

Ver. 208. Ἀτρεκὲς αἷμ'] Sanguinem verum, manifestum, atque in armis etiam colore rubro interlitis conspicuum. Ut rectè notavit *Popius*,

Ver.

Εἰ δέ κε νοστήσω, καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
Πατρίδ' ἐμὴν, ἄλοχόν τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς,
Εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην,
Χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ.
Τὸν δ' αὖτ' Αἰνείας, Τρώων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Μὴ δ' οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
Πρίν γ' ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ, σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν,
Ἀντιβίην ἐλθόντε, σὺν ἔντεσι, πειρηθῆναι.
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο,
Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν, ἠδὲ φέβεσθαι·
Τὼ καὶ νῶϊ πόλινδε σαώσετον, εἴπερ ἂν αὖτε
Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.
Ἀλλ' ἄγε, νῦν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα
Δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι.

" Quòd si rediero, & adspexero oculis
" Patriam meam, uxorémque, & altam magnam domum;
" Illico post mihi caput abscidat hostilis vir,
" Si non ego hos arcus lucido in igne posuero,
" Manibus confractos: inutiles enim mihi sunt-comites.
Hunc autem vicissim Æneas, Trojanorum dux, contra allocutus est;
" Nè sic loquere: priùs verò non erit aliter,
" Quam nos ambo adversus hunc virum, cum equis & curribus,
" Obviam invecti, cum armis, experti fuerimus.
" Verùm age, meos currus conscende; ut videas
" Quales *sint* Troii equi, periti *per* campum
" Rapidè valdè huc & illuc insequi, & fugere:
" Qui & nos ad urbem salvos perducent, si denuò
" Jupiter Tydidæ Diomedi gloriam præbuerit.
" Verùm age, nunc scuticam, & habenas miro-artificio-factas
" Accipe, ego verò de equis decedam, ut pugnem.

Ver. 212. Εἰ δέ κε νοστήσω, καὶ ἐσόψομαι] ——patriis ut redditus oris,
Conjugium optatum & pulchram Calydona viderem. *Æn.* XI, 269.

Ver. 213. ——ὑψερεφὲς] *Al.* ὑψερεφές.

Ver. 214. ——ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι.] Non, κάρη τάμοι ἀπ' ἐμεῖο· sed, κάρη ἐμεῖο ἀποτάμοι.

Ver. 215. ——φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην.] Ὀργιζόμεθα καὶ πολεμίοις; καὶ φίλοις, καὶ τέκνοις, καὶ γονεῦσι, καὶ θεοῖς νὴ Δία, καὶ θηρίοις, καὶ ἀψύχοις σκεύεσιν ὡς ὁ Θάμυρις,——ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας· καὶ ὁ Πάνδαρος, αὑτῷ καταρώμενος, εἰ μὴ τὰ τόξα καταπρήσειε, χερσὶ διακλάσσας. Ὁ δὲ Ξέρξης καὶ τῇ θαλάττῃ στίγματα καὶ πληγὰς ἐνέβαλλε. *Plutarch. de Irâ cohib.*

Ver. 219. ——ἐπὶ νὼ τῷδ' ἀνδρὶ——ἐλθόντε.] Non utique, νὼ ἐπὶ τῷδ' ἀνδρὶ, (nam eâ ratione inficetè admodum *transposita* esset vox νὼ) sed, ἐπελθόντε νὼ τῷδ' ἀνδρί.

Ibid.——ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν] *Al.* ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν. Quod perinde est. Vide ad ε, 51.

Ver. 221. ——ἐπιβήσεο] Vide suprà ad *ver.* 109; & ad β, 35.

Ver. 222. Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι.] Ἐνταῦθα οὐχ ἁπλῶς οἱ Τρωϊκοί· οὐ γὰρ ἔχουσί τι ἐξαίρετον οἱ τῆς Τροίας ἵπποι· ἀλλ' οἱ τοῦ Τρωὸς βασιλέως· οἳ καὶ ἀθάνατοι ἐλέγοντο. *Schol. à Barnesio citat.* Vide infrà *ver.* 265.

Ver. 225. Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κῦδος ὀρέξῃ.] Mirè admodum Scholiastes: Ἐὰν ἡμῖν ὁ Ζεὺς δόξαν παράσχῃ ἐπὶ τῷ Τυδέως παιδὶ, Διομήδει. Contrà planè, quàm ait Poëta. Quò enim istud σαώσετον; quò & istud αὖτε; si de Æneæ scilicet victoriâ accipi possent hæc verba?

Ver. 227. ——ἐγὼ δ' ἵππων ἀποβήσομαι] Non, *in terram è curru descendam*; sed, *dum Tu equos regis, Ego stans in curru pugnabo.* Ut rectè *Eustathius*: Τὸ πεζεῦσαι τοῦ ἅρματος, ἵππων ἀποβῆναι λέγει.

Ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι.
  Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἡνία καὶ τεὼ ἵππω·
Μᾶλλον ὑφ' ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἅρμα
Οἴσετον, εἴπερ ἂν αὖτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν.
Μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
Ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε·
Νῶϊ δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Αὐτώ τε κτείνῃ, καὶ ἐλάσσῃ μώνυχας ἵππους.
Ἀλλὰ σύ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἅρματα καὶ τεὼ ἵππω,
Τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξέϊ δουρί.
  Ὣς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἅρματα ποικίλα βάντες,
Ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδείδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους·
Τοὺς δὲ ἴδε Σθένελος, Καπανήϊος ἀγλαὸς υἱός·
Αἶψα δὲ Τυδείδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Ἄνδρ' ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι·
Ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν, τόξων εὖ εἰδὼς,
Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὔχεται εἶναι·
Αἰνείας δ' υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο
Εὔχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἐστ' Ἀφροδίτη.

" Vel tu Hunc excipe, curæ autem erunt mihi equi.
Hunc autem vicissim allocutus est Lycaonis clarus filius;
" Ænea, tu quidem ipse tene habenas & tuos equos:
" Meliùs sub aurigâ consueto curvum currum
" Ferent, si retrò fugerimus Tydei filium.
" Nè hi, si expaverint, temerè vagentur, neque velint
" Efferre prælio, tuam vocem desiderantes,
" Nos autem cum-impetu-insecutus magnanimi Tydei filius,
" Ipsosque interficiat, & abigat solidos ungulis equos.
" Sed tu ipse age tuos currus & tuos equos,
" Hunc autem ego irruentem excipiam acutâ hastâ.
Sic locuti, curribus variatis conscensis,
Impetu concitati contra Tydidem dirigebat veloces equos.
Hos autem vidit Sthenelus, Capaneïus præclarus filius;
Confestimque Tydidem verbis alatis allocutus est;
" Tydide Diomedes, meo carissime animo,
" *Duos* viros video fortes contra te paratos pugnare,
" Vires immensas habentes: alter quidem, arcuum peritus,
" *Est* Pandarus, filius verò Lycaonis gloriatur esse:
" Æneas autem filius magnanimi Anchisæ
" Gloriatur natus esse, materque ipsi est Venus.

Ver. 228. ——δ' ἐμοί.] *Al.* δέ μοι.
Ver. 236. ——μώνυχας ἵππους.]
——solido——ungula cornu.
Georgic. III, 88.
Ver. 240. Ἐμμεμαῶτ'] Similiter, *ver.* 244, μεμαῶτε. Vide suprà ad β', 818.
Ver. 243. ——ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.]
——animo gratissima nostro.
Æn. XII, 142.
Ver. 247. Αἰνείας δ' υἱός.] *Barnesius* edendum voluit, Αἰνείας θ' υἱός. Minùs rectè.
Ibid. ——μεγαλήτορος] *Al.* μὲν ἀμύμονος.

Ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων· μηδέ μοι οὕτω
Θῦνε διὰ προμάχων, μήπως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μήτι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω·
Οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι,
Οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·
Ὀκνείω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν· ἀλλὰ καὶ αὔτως
Ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.
Τούτω δ' οὐ πάλιν αὖτις ἀποίσετον ὠκέες ἵπποι
Ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἴ γοῦν ἕτερός γε φύγῃσιν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Αἴκεν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ
Ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
Αὐτοῦ ἐρυκακέειν, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
Ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς
Δῶχ', υἷος ποινὴν Γανυμήδεος· οὕνεκ' ἄριστοι

" Verùm age quæso retrocedamus conscenso curru, neque mihi sic
" Discurrito furens per primos pugnatores, nè fortè dulcem vitam perdas.
Hunc autem torvè intuens allocutus est fortis Diomedes;
" Nequaquam ad-fugam hortare, quoniam non te persuasurum puto:
" Non enim mihi decorum *est* fugitantem pugnare,
" Neque pavitare: adhuc mihi vires integræ sunt.
" Piget autem equos conscendere; quin & sic
" Obviam ibo ipsis: trepidare me non finit Pallas Minerva.
" Hos autem non iterum retrò auferent veloces equi
" Ambos à nobis, si vel alter quidem effugerit.
" Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo reconde tuo:
" Si mihi consultissima Minerva gloriam præbuerit
" Ambos interficiendi, tum verò tu hosce quidem veloces equos
" Hîc detine, ex orbili-ad-sellam-fixo habenis suspensis;
" In Æneæ verò irrue memor equos,
" Abigéque à Trojanis ad benè-ocreatos Achivos.
" Ejus enim stirpis *sunt*, è quâ Troï latè-sonans Jupiter
" Dedit pro filio pretium Ganymede: quoniam optimi *sunt*

Ver. 249. ——ἄγε δὴ.] *Age quæso.* Vide suprà ad β, 158.

Ver. 253. ——ἀλυσκάζοντι.] *Al.* ἀλυσκάζοντα.

Ver. 255. ——αὔτως] *Al.* οὕτως.

Ver. 256. ——τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.] Syllabæ εᾷ hîc in unam coalescunt. Sic & alibi:

Ἀλλ' ἴομέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο.
Iliad. κ', 344.
Ἂψ Δαναῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεί χ' ἑῶμεν πολέμοιο. *Ibid.* τ', 402.
Οὐκ ἐάσουσι ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην.
Odyss. φ', 233.

Ubi omninò pronuntiabatur, Οὐκ ἄσουσι ἐμοί· vide suprà ad δ', 42. Cæterum hoc in loco, Veterum nonnulli (ut docet *Eustathius*) legebant, ἴα: ut esset scilicet, non contractum, sed ἀποκοπὴν, ex ἰάει.

Ver. 259. ——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.] Vide suprà ad α', 297.

Ver. 261. ——τούσδε] *Nostros hosce.*

Ver. 265. Τῆς γάρ τοι γενεῆς]
Semine ab æthereo————
Illorum de gente, patri quos Dædala Circe
Suppositâ de matre nothos furata creavit.
Æn. VII, 281.

Ibid. ——εὐρύοπα Ζεὺς] Vide suprà ad α', 175 & 498.

Ἵππων, ὅσσοι ἔασιν ὑπ' ἠῶ τ', ἠέλιόν τε·
Τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
Λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους·
Τῶν οἱ ἒξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλης·
Τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ,
Τὼ δὲ δύ' Αἰνείᾳ δῶκεν, μήστωρε φόβοιο·
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθα κἄν κλέος ἐσθλόν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Τὼ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἦλθον, ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους.
Τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱὲ,
Ἦ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς ὀϊστός·
Νῦν αὖτ' ἐγχείῃ πειρήσομαι, αἴκε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Τυδεΐδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη πταμένη θώρηκι πελάσθη.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
Βέβληαι κενεῶνα διαμπερὲς, οὐδέ σ' ὀΐω
Δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας.
Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·

" Equorum, quicunque sunt sub Aurorâque, Soléque.
" Ex hâc stirpe furatus est rex virorum Anchises,
" Clam Laomedonte, submissis fœminis equabus:
" Horum ei sex nati sunt in ædibus ex stirpe;
" Quatuor quidem ipse retinens saginavit ad præsepe,
" Duos autem Æneæ dedit, aptos bello:
" Si hos ceperimus, retulerimus sane gloriam magnam.
Sic hi quidem talia inter se dicebant:
Illi verò citò propè accesserunt, incitantes veloces equos.
Hunc prior allocutus est Lycaonis præclarus filius;
" Pertinax, bellicose, illustris Tydei fili,
" Profectò te non telum velox interfecit, acerba sagitta:
" Nunc rursus hastâ experiar, an assequi valeam.
Dixit, & vibratam emisit longam hastam,
Et feriit Tydidæ clypeum: per eum autem penitùs
Cuspis ærea volans thoraci admota est.
Tum verò altùm clamavit Lycaonis præclarus filius;
" Vulneratus es ad ile penitùs, neque te puto
" Diù ampliùs toleraturum: mihi autem magnam gloriam dedisti.
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes;

Ver. 269. —θήλεας ἵππους] Nonnulli, annotante *Eustathio*, scribunt θηλέας, pro θηλείας. Quod ferri omninò non potest. Nam Accusativum istum pluralem *primæ* (quam vocant) *Declinationis*, qui in linguâ *Doricâ* syllabam ας corripit, ignoravit planè *Homerus*. Vide suprà ad έ, 43.

Ver. 270. —γενέθλης] *Al.* γενέθλη.

Ver. 273. Εἰ τούτω κε λάβοιμεν.] Non supervacaneum est istud, κε; sed eam ferè vim habet, quam, apud Latinos, *Quòd si hos ceperimus*; vel, *Quòd si hos porrò ceperimus.*

Ibid. —κἄν] *Al.* κεν.

Ver. 276. Τὸν πρότερος προσέειπε] Constructio Asyndetos, hoc in loco, loquentis atque irruentis impetum rectè exprimit.

Ver. 284. Βέβληαι] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 286. —οὐ ταρβήσας]
—neque territus heros. *Æn.* V, 453.

Ver.

Ἤμβροτες, οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω
Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
Αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.
Ὣς φάμενος προέηκε, βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη
Ῥῖνα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.
Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
Αἰχμὴ δ' ἐξεχύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
Αἰόλα, παμφανόωντα· παρέτρεσσαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε, μένος τε.
Αἰνείας δ' ἐπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρί τε μακρῷ,
Δείσας, μήπως οἱ ἐρυσαίατο νεκρὸν Ἀχαιοί.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε, λέων ὥς, ἀλκὶ πεποιθώς·
Πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε, καὶ ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,

" Errâsti, nec es assecutus; at non equidem vos puto
" Antè cessaturos, quàm saltem alter-*vestrûm* stratus
" Sanguine satiârit Martem invictum bellatorem.
Sic fatus jaculatus est, telúmque direxit Minerva
In nasum ad oculum; albos autem trajecit dentes.
Ejusque linguam extremam abscidit æs rigidum,
Cuspis verò exiit ad extremum mentum.
Cecidit autem de curru, sonitumque dedere arma super ipso
Varia, collucentia; tremefacti verò restitabant ejus equi
Pedibus-celeres: ejusque ibi soluta est animaque, roburque.
Æneas verò *tum* irruit, cum clypeo hastâque longâ;
Veritus, nè quâ sibi traherent cadaver Achivi.
Circumiens autem *propugnabat*, tanquam leo, robori confisus:
Prætenditque ipsi hastamque, & clypeum undique æqualem,

Ver. 287. —οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ] Vide suprà ad α, 51.

Ibid. —οὐ μὲν σφῶΐ γ' ὀΐω
Πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα.] *Barnesius* particulam γὲ, ad *Metrum* utique non necessariam, post vocem πρὶν bis hîc omittendam existimat. At nihil opus. Habet enim *faceti* aliquid particula ista in hujusmodi παθητικοῖς sæpiùs repetita. Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ ἑρμηνείας, § 57. Vide suprà ad α, 56; & ad β, 158. Porrò, in ultimo isto loco, ἕτερόν γε πεσόντα, maximam habet vim particula γέ; eam nimirum, quam habet vox Romana, *saltem*.

Ver. 290. —βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνη.]
———direxti tela manusque
Corpus in Æacidæ.——*Æn.* VI, 57.

Ver. 291. —ἐπέρησεν] Vide suprà ad α, 67.

Ver. 292. —ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε.] Διὰ τὸ ἐπιωρκηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. *Athenæus*, *lib.* VI, *cap.* 8.

Ver. 293. —ἐξεχύθη] *Al.* ἐξεσύθη & ἐξελύθη.

Ibid. —παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα.] Nempe incidit ei telum tum, cùm fortè caput *demitteret*.

Ver. 295. Αἰόλα] Vide suprà ad β, 816.

Ibid. —παμφανόωντα.]
——fulgentiaque arma.
Æn. VI, 490. XI, 6.
—— & versicoloribus armis. *Æn.* X, 181.

Ver. 297. —ἐπόρουσε] *Schol.* ἀπήδησε. ἀπεπήδα τοῦ ἅρματος. Quod eodem redit.

Ver. 298. —μήπως οἱ] Qui illud, οἱ, *ad se*, latinè vertunt; ad *sententiam* quidem nihil malè, sed ad *syntaxin* minùs rectè accipiunt. Non enim hoc dicitur; " *veritus*, " *nè ad se*," ad *Achivos* scilicet, pertraheretur cadaver; sed, " *veritus, nè sibi*," nè *Æneæ* scilicet, eriperetur. Id quod ad *sententiam* minimè, ad *grammaticam* certè permultùm interest.

Ver. 299. —ἀλκὶ] Rectè Scholiastes, ut & *Ascalonites* apud *Eustathium*; εἴρηται ἀπὸ τῆς ὀρθῆς τῆς Ἀλξ' ὡς πλαξὶ, ἀπὸ τῆς Πλάξ. *Al.* ἀλκὶ pro ἀλκῇ· Quod ineptum est.

Τὸν κτάμεναι μεμαὼς, ὅστις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι·
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς
Ἰσχίῳ ἐνστρέφεται· κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
Θλάσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
Ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ἔστη γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνείας,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
Μήτηρ, ἥ μιν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε βουκολέοντι·
Ἀμφὶ δ' ἑὸν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ·
Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ' ἐκάλυψεν,
Ἕρκος ἔμμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσι βαλὼν, ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.

Illum interficere paratus, quicunque huic obvius veniret;
Horribiliter vociferans: At saxum prehendit manu
Tydides, magni ponderis, quod non duo utique viri ferrent,
Quales nunc homines sunt: hic verò ipsum facilè vibrabat etiam solus.
Eo percussit Æneæ coxendicem, ubi scilicet femur
In coxâ vertitur; acetabulumque ipsum vocant:
Confregit autem ipsi acetabulum, & insuper ambos disrupit nervos;
Detraxitque cutem asper lapis: Tum verò heros
Constitit in genua lapsus, & sustentabat se nixus manu robustâ
In terram; oculos verò nigra nox cooperuit.
Atque adeò ibi periisset rex virorum Æneas,
Nisi citò animadvertisset Jovis filia Venus,
Mater, quæ ipsum ex Anchisâ peperit boves-pascente:
Circum autem suum dilectum filium fudit lacertos candidos:
Anteque ipsum pepli nitidi plicaturam obtendit,
Septum ut esset telorum, ne quis Danaorum celerum-equitum,
Ære in pectora conjecto, animam eriperet.

Ver. 302. Σμερδαλέα ἰάχων.] Vide suprà ad δ', 456.

Ver. 303. ——ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν.] Particula γε, eam hic vim habet, quam Latina, *utique*.

Saxum antiquum, ingens, campo quod fortè jacebat
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis:
Vix illud lecti bis sex cervice subirent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus:
Ille manu raptum trepidâ torquebat in hostem
Altior insurgens, & cursu concitus heros.
Æn. XII, 897.

Vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant
Multiplicem, connixi humeris; indutus at olim
Demoleus, cursu palantes Troas agebat.
Æn. V, 263.

Ver. 308. ——τρηχὺς] Mirè admodùm Vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, (de verbis Græcis quæ interpretatus est Cicero;) "τραχεῖα *est apud Homerum, Metri causâ.*" Quasi verò aut non omnibus in locis τρηχὺς *Homero* diceretur, aut etiam τραχὺς primam non produceret. De ἀπὸ, vide ad α, 51.

Ver. 310. ——ἀμφὶ δὲ ὄσσε.] *Al.* ἀμφὶ δ' οἱ ὄσσε.

Ver. 315. Πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο]
Tu potes Æneam manibus subducere Graiûm,
Proque virò nebulam & ventos obtendere inanes.
Æn. X, 81.

Ver. 316. Ἕρκος ἔμεν βελέων.] Nimirùm, τῇ ἀσπασίᾳ· infrà, ver. 345.

Ver.

Ἡ μὲν ἑὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο·
Οὐδ' υἱὸς Καπανῆος ἐλήθετο συνθεσιάων
Τάων, ἃς ἐπέτελλε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ἀλλ' ὅγε τοὺς μὲν ἑοὺς ἠρύκακε μώνυχας ἵππους
Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου, ἐξ ἄντυγος ἡνία τείνας·
Αἰνείαο δ', ἐπαΐξας, καλλίτριχας ἵππους
Ἐξέλασε Τρώων, μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Δῶκε δὲ Δηϊπύλῳ, ἑτάρῳ φίλῳ, ὃν περὶ πάσης
Τῖεν ὁμηλικίης, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη,
Νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Ὧν ἵππων ἐπιβὰς ἔλαβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Αἶψα δὲ Τυδείδην μέθεπε κρατερώνυχας ἵππους,
Ἐμμεμαώς· ὁ δὲ Κύπριν ἐπῴχετο νηλέϊ χαλκῷ,
Γινώσκων ὅτ' ἄναλκις ἔην θεὸς, οὐδὲ θεάων
Τάων, αἵτ' ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρανέουσιν,
Οὔτ' ἄρ' Ἀθηναίη, οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκίχανε πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζων,
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς,
Ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ χαλκῷ

Illa quidem *igitur* suum dilectum filium subducebat è prælio:
Neque *verò* filius Capanei oblitus est mandatorum
Eorum, quæ dederat pugn[æ] strenuus Diomedes:
Sed hic suos quidem inhibuit solidos-ungulis equos
Seorsum à strepitu *bellico*, ex orbili-ad-sellam-fixo habenis suspensis;
Æneæ verò, irruens, jubis-pulchris-comantes equos
Abegit à Trojanis, ad ben[e]-ocreatos Achivos:
Deditque Deïpylo, socio dilecto, quem supra omnem
Honorabat æqualium-cœtum, quòd sibi mente consentaneâ erat;
Naves ad cavas ut ageret: at ipse heros,
Suo curru conscenso, sumpsit habenas miro-artificio-factas:
Statimque post Tydidem egit validos-ungulis equos,
Alacer: Is verò Venerem persequebatur crudeli ære,
Gnarus quòd imbellis esset dea, neque dearum
Earum, quæ virorum bellum imperio-administrant,
Neque Minerva, neque urbium-vastatrix Bellona.
At cùm jam assecutus esset, frequentem per turbam persequens,
Tum protensâ *hasta* magnanimi Tydei filius,
Summam vulneravit manum insiliens acuto ære

Ver. 320. ——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 322. Νόσφιν] Vide suprà ad α', 349.

Ver. 326. ——ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη.] Non hoc utique dicitur, aut ad *sapientiam* fuisse pares; id quod Alii existimârunt: aut ad *virtutem*, ut Aliis visum est: sed, cum *moribus & naturâ Stheneli* congruum fuisse *Deïpylum*.

Ver. 331. Γιγνώσκων ὅτι] Vide suprà ad α', 537.

Ver. 336. Ἄκρην οὔτασε χεῖρα,] Vide suprà ad δ', 525; & ad α', 140.

——Venus aurea contrà;
——Ætolis surgit ab Arpis
Tydides; equidem credo, mea vulnera restant. *Æn.* X, 28.

——Ferro cœlestia corpora demens
Appetii, & Veneris violavi vulnere dextram. *Æn.* XI, 276.

Cæterùm hoc, ut opinor, ait *Homerus*; *Diomedem*, πολὺν καθ' ὅμιλον ὀπάζοντα, *ver.* 334, permultis Trojanorum fusis atque cæsis, (πολλῶν φονευομένων, ut rectè *Heraclides Ponticus*) magnam *Helenæ rapiendæ auctoribus* ac propugnatoribus *Notam infamiæ* eo die inussisse.

 Ver.

Ἀβληχρήν· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν,
Ἀμβροσίου διὰ πέπλου, ὅν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί,
Πρυμνὸν ὕπερ θέναρος· ῥέε δ᾽ ἄμβροτον αἷμα θεοῖο,
Ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν·
Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ᾽, οὐ πίνουσ᾽ αἴθοπα οἶνον,
Τοὔνεκ᾽ ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.
Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ἀπὸ ἕο κάββαλεν υἱόν·
Καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Κυανέῃ νεφέλῃ, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλών, ἐκ θυμὸν ἕλοιτο.
Τῇ δ᾽ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Εἶκε, Διὸς θύγατερ, πολέμου καὶ δηϊοτῆτος·
Ἦ οὐχ ἅλις, ὅττι γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις;
Εἰ δὲ σύ γ᾽ ἐς πόλεμον πωλήσεαι, ἦτέ σ᾽ ὀΐω
Ῥιγήσειν πόλεμόν γε, καὶ εἴ χ᾽ ἑτέρωθι πύθηαι.
Ὣς ἔφαθ᾽· ἡ δ᾽ ἀλύουσ᾽ ἀπεβήσατο· τείρετο δ᾽ αἰνῶς.
Τὴν μὲν ἄρ᾽ Ἶρις ἑλοῦσα ποδήνεμος ἔξαγ᾽ ὁμίλου,

Imbecillam: statim verò hasta cutem perfodit,
Divinum per peplum, quem ei Charites elaborârant ipsæ,
Extremam supra volam: Fluebat autem immortalis sanguis deæ,
Ichor, qualis nempe fluit beatis diis.
Non enim panem edunt, neque bibunt nigrum vinum;
Ideò exangues sunt, & immortales appellantur.
Illa verò altùm clamans, abs se dejecit filium:
Et hunc quidem manibus eripuit Phœbus Apollo
Obscurâ nebulâ, ne quis Danaorum celerum-equitum,
Ære in pectora conjecto, animam eriperet.
Illam verò altùm inclamavit pugnâ strenuus Diomedes;
" Cede, Jovis filia, bello & pugnâ:
" An non satis, quòd mulieres imbelles decipis?
" Sin autem tu in bello versabere, certè te puto
" Reformidaturam bellum, etiam si vel alibi *nomen ejus* audieris.
Sic dixit: illa verò mente-turbatâ abiit; affligebatur enim graviter.
Eam verò Iris prehensam pernix duxit extra turbam,

Ver. 341. —αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad ά, 462.

Ver. 342. —ἀθάνατοι] Vide suprà ad έ 398.

Ver. 343. Ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα] Ità optimè restituit *Barnesius*: Vide suprà ad δ΄, 456. *Vulg.* corruptissimè, Ἡ δὲ μέγ᾽ ἰάχουσα.

Ibid. —ἀπὸ ἕο] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 344. —ἐρύσσατο] Ità & hîc quoque rectè edidit *Barnesius*. Quod enim in Aliis legitur, ἐρύσατο, antepenultimam necessariò corripit.

Ver. 345. Κυανέῃ νεφέλῃ.] Τῇ ἀορασίᾳ, ut rectè Scholiastes. Per multitudinem scilicet *Æneas* elapsus, se subduxit. Vide suprà ad *ver.* 315.

Ver. 349. Ἦ οὐχ ἅλις] Istud ἦ οὐχ, in interrogationibus, in unam syllabam coalescit, non licentiâ aliquâ *Poëticâ*, sed quia vulgò etiam in *solutâ* (ut opinor) oratione ità pronuntiabatur. Non enim id semel iterúmve, sed perpetuò ferè, & consultò fecit Poëta. Pronuntiabatur nimirum, ἦχ ἅλις &c. Sic, in vulgato isto versu,

Ἡ δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶσ᾽ ἀρετή ᾽στι.

Similiter, apud *Philemonem* in fragmentis,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν.

Legebatur scilicet,

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ᾽δικῶν.

Item, apud *Sophoclem*,

Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενός.
Antigon. ver. 468.

Pronuntiabatur videlicet,

Τούτων ἐγᾦκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενός.

Et apud *Platonem* perpetuò, ἐγὼ οἶμαι, efferebatur ἐγᾦμαι, indéque scriptum ἐγῷμαι.

Ver.

Ἀχθομένην ὀδύνῃσι· μελαίνετο δὲ χρόα καλόν.
Εὗρεν ἔπειτα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα
Ἥμενον· ἠέρι δ' ἔγχος ἐκέκλιτο, καὶ ταχέ' ἵππω·
Ἡ δὲ, γνὺξ ἐριποῦσα, κασιγνήτοιο φίλοιο,
Πολλὰ λισσομένη, χρυσάμπυκας ᾔτεεν ἵππους·
  Φίλε κασίγνητ', ἐκκόμισαί τέ με, δὸς δέ μοι ἵππους·
Ὄφρ' ἐς Ὄλυμπον ἵκωμαι, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστί.
Λίην ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς οὔτασεν ἀνὴρ
Τυδείδης, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο.
  Ὣς φάτο· τῇ δ' Ἄρης δῶκε χρυσάμπυκας ἵππους·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινεν, ἀκηχεμένη φίλον ἦτορ·
Πὰρ δέ οἱ Ἶρις ἔβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὄλυμπον·
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις,
Λύσασ' ἐξ ὀχέων· παρὰ δ' ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ.
Ἡ δ' ἐν γούνασι πίπτε Διώνης δῖ' Ἀφροδίτη,
Μητρὸς ἑῆς· ἡ δ' ἀγκὰς ἐλάζετο θυγατέρα ἥν,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·

Oppressam doloribus: livebat verò cutem pulchram.
Invenit deinde pugnæ ad sinistram impetuosum Martem
Sedentem: caligine autem hasta erat abdita, & veloces equi:
Illa verò ad genua procidens, fratris chari,
Multùm supplicans, aureis-phaleris-insignes petebat equos;
" Dilecte frater, curamque mei gere, désque mihi equos,
" Ut ad Olympum perveniam, ubi immortalium sedes est.
" Valdè doleo vulnere, quo me mortalis vulneravit homo
" Tydides, qui jam & adversus Jovem patrem pugnaverit.
Sic dixit: ei autem Mars dedit aureis-frœnis-ornatos equos;
Eaque in currum conscendit, mœrens suo corde:
Juxtáque ipsam Iris conscendit, & habenas cepit manibus:
Flagellavitque, ut irent; illi verò non inviti volabant:
Statim autem deinde pervenerunt ad deorum sedem, excelsum Olympum:
Ibi equos sistebat pedibus pernix velox Iris,
Solutos ex curru; atque immortale apposuit pabulum.
Ad genua verò cecidit Diones diva Venus,
Matris suæ: hæc autem ulnis complectebatur filiam suam,
Manúque ipsam demulcebat, verbaque fecit, dixitque;

Ver. 357. ——γνὺξ ἐριποῦσα] Ἑαυτὴν προσρίψασα τοῖς Ἐκείνου γόνασιν· ut rectè *Eustathius*. Sic infrà, *ver.* 370, ἐν γούνασι πίπτε Διώνης——Μητρὸς ἑῆς.

Ver. 358. Πολλὰ λισσομένη.] Vox πολλὰ hîc ultimam, etiam extra cæsuram, mihi videtur eâdem de causâ *consultò* producere, ac vox μέγα, in μέγα ἰάχουσα, & similibus. Vide suprà ad δ', 456. *Barnesius* conjicit legendum, πολλὰ ἐ λισσομένη. Sed nihil opus.

Ver. 359. Φίλε] Vide suprà ad *ver.* 61.

Ibid. ——ἐκκόμισαι] Vide suprà ad α, 140.

Ver. 360. ——ἀθανάτων] Vide suprà ad α, 398.

Ver. 361. ——οὔτασεν] Vide suprà ad δ', 525; & ad ά, 140.

Ver. 362. ——ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ]
——idem certet Phœbum superare.
Virg. Eclog. V, 9.

Ver. 371. ——ἀγκὰς ἐλάζετο.] Fuerunt inter Grammaticos, qui ἀγκὰς ità acciperent, ac si *Accusativus* esset ab ἀγκαί. Quod nullo modo ferri potest. Vide suprà ad *ver.* 269; & ad β, 43.

Ibid. ——θυγατέρα ἥν.] Vide suprà ad α, 51 & 398.

Ver.

Τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος, Οὐρανιώνων
Μαψιδίως, ὡς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη·
Οὖτά με Τυδέος υἱὸς, ὑπέρθυμος Διομήδης,
Οὕνεκ' ἐγὼ φίλον υἱὸν ὑπεξέφερον πολέμοιο,
Αἰνείαν, ὃς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν.
Οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ,
Ἀλλ' ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Διώνη, δῖα θεάων·
Τέτλαθι, τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ.
Πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Ἐξ ἀνδρῶν, χαλέπ' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες.
Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν Ὦτος, κρατερός τ' Ἐφιάλτης,
Παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ·
Χαλκέῳ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας·
Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Εἰ μὴ μητρυιὴ, περικαλλὴς Ἠερίβοια,
Ἑρμέᾳ ἐξήγγειλεν· ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα

" Quisnam tibi talia fecit, dilecta filia, Cœlicolarum
" Temerè; ac si quid flagitii patrâsses palam?
Huic autem respondit deinde risum-amans Venus;
" Vulneravit me Tydei filius, superbus Diomedes,
" Eò quòd ego dilectum filium subducerem è prælio,
" Æneam, qui mihi omnium longè dilectissimus est.
" Non enim jam Trojanorum & Achivorum pugna gravis *est*,
" Sed nunc Danai etiam cum immortalibus pugnant.
Huic respondit deinde Dione, eximia inter Deas;
" Perfer, filia mea, & tolera, mœsta licèt:
" Multi enim jam *multa* pertulimus cœlicolæ
" Ab hominibus, graves dolores invicem inferentes.
" Pertulit quidem Mars, quandò ipsum Otus, fortisque Ephialtes,
" Filii Aloei, ligaverunt duris vinculis:
" Æreo autem in carcere vinctus erat tredecim menses:
" Et fortassis ibi periisset Mars, insatiabilis belli,
" Nisi noverca, perpulchra Eribœa,
" Mercurio indicâsset: ille verò furtim subduxit Martem

Ver. 376. Οὖτά με] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 380. —ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 381. —δῖα θεάων.] Ennio, *sancta Dearum.*

—sancte Deorum. *Æn.* IV, 576.

Ver. 385. Τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν] Non videtur hæc & similia *finxisse* Homerus, sed veteres enarrare historias more antiquo fabulis involutas. Vide suprà ad ά, 399.

Ibid. —ὅτε μιν Ὦτος.] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 386. —δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.] Μέγιστοι καὶ ἰσχυροὶ γενόμενοι, ἔπαυσαν τὺς πολέμυς. Ut rectè *Scholiastes,* & *Heraclides Ponticus.*

Aspera tum positis mitescent secula bellis.
Cana Fides & Vesta, Remo cum fratre Quirinus
Jura dabunt: diræ *ferro & compagibus* arctis
Claudentur *belli portæ:* Furor impius intùs
Sæva sedens super arma, & *centum vinctus ahenis*
Post tergum nodis, fremet horridus ore cruento. *Æn.* I, 295.

Ver. 387. Χαλκέῳ δ'] Pronuntiabatur Χαλκῷ. Vide suprà ad β, 811.

Ver.

Ἤδη τειρόμενον· χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
Τλῆ δ' Ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς πάϊς Ἀμφιτρύωνος,
Δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν, ὀϊστῷ τριγλώχινι
Βεβλήκει· τότε κέν μιν ἀνήκεστον λάβεν ἄλγος.
Τλῆ δ' Ἀΐδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν ὀϊστὸν,
Εὖτέ μιν ωὑτὸς ἀνὴρ, υἱὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἐν πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν, ὀδύνῃσιν ἔδωκεν·
(Αὐτὰρ ὁ βῆ πρὸς δῶμα Διὸς καὶ μακρὸν Ὄλυμπον,
Κῆρ ἀχέων, ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς
Ὤμῳ ἐνὶ στιβαρῷ ἠλήλατο, κῆδε δὲ θυμόν·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων,
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.)
Σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς, ὃς οὐκ ὄθετ' αἴσυλα ῥέζων,
Ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεοὺς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.
Σοὶ δ' ἔπι τοῦτον ἀνῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Νήπιος, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ φρένα Τυδέος υἱὸς,
Ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς, ὃς ἀθανάτοισι μάχοιτο,
Οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,
Ἐλθόντ' ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Τῷ νῦν Τυδείδης, εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι,

" Jam confectum: dura enim ipsum vincula afflixerant.
" Pertulit etiam Juno, quando illam fortis filius Amphitryonis,
" Dextram ad mammam sagittâ tricuspide
" Percussit: tunc ipsam gravissimus occupavit dolor.
" Pertulit & Pluto inter hos ingens velocem sagittam,
" Quandò ipsum idem vir, filius Jovis Ægiochi,
" Ad portam apud inferos vulneratum doloribus affecit:
" (Verùm is ivit ad domum Jovis & excelsum Olympum,
" Corde dolens, doloribus confixus; nempe sagitta
" Humerum in crassum adacta erat, torquebatque animum:
" Hunc autem Pæon, dolores-pellentia pharmaca inspergens,
" Sanavit: non enim omninò mortalis erat.)
" Audax! facinorosus! qui pro nihilo duxit nefaria patrare,
" Qui arcu violabat deos qui Olympum habitant.
" In te autem hunc concitavit dea cæsiis oculis Minerva:
" Demens, neque hoc scit animo Tydei filius,
" Quòd omninò non longævus *sit is*, qui cum immortalibus pugnaverit;
" Neque omninò ipsum filii ad genua pappa-vocant,
" Reversum ex bello & gravi prælio.
" Itaque nunc Tydides, etsi valdè fortis est,

Ver. 394. Βεβλήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 396. —υἱὸς Διός.] Apud *Pausaniam, lib.* VI, *cap.* 25, legitur Διὸς υἱός.

Ver. 400. —κῆδε δὲ θυμόν.] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἑ θυμόν. Quod eodem redit.

Ver. 403. Σχέτλιος, ὀβριμοεργός.] Hæc, licèt de *Hercule* dicta, mihi tamen non videntur, quæ est hujus Poëtæ ubique perspicuitas, cum præcedentibus ωὑτὸς ἀνὴρ construi; sed a principio sententiam denuò exordiri: eâ ferè admirandi ratione, quâ dixit *Virgilius*,

Demens! qui nimbos & non imitabile fulmen, *&c.*

Ver. 407. —ἀθανάτοισι] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 408. Οὐδέ τί μιν] Nunquam videlicet domum revertetur incolumis.

Φραζέσθω, μή τίς οἱ ἀμείνων σεῖο μάχηται·
Μὴ δὴν Αἰγιάλεια, περίφρων Ἀδρηστίνη,
Ἐξ ὕπνου γοόωσα φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ,
Κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀχαιῶν,
Ἰφθίμη ἄλοχος Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ·
Ἄλθετο χείρ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι.
Αἱ δ' αὖτ' εἰσορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,
Κερτομίοις ἐπέεσσι Δία Κρονίδην ἐρέθιζον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, ὅ, ττι κεν εἴπω;
Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι, τοὺς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησε,
Τῶν τινα καῤῥέζουσα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων,
Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Καί ῥα καλεσσάμενος προσέφη χρυσέην Ἀφροδίτην·

" Cogitet, ne quis secum fortior te pugnet:
" Ne aliquando Ægialea, cordata Adrasti-filia,
" Ex somno, lugens, suos domesticos excitet,
" Eum-qui-se-virginem-duxit, desiderans maritum, fortissimum Achivorum,
" Generosa uxor Diomedis equum-domitoris.
Dixit, & ambabus ichora à manu abstergebat:
Sanata est manus, doloresque mitigati sunt graves.
Tum verò intuentes Minerva & Juno,
Mordacibus verbis Jovem Saturnium irritabant:
Inter hos autem sermonem orsa est Dea cæsiis-oculis Minerva;
" Jupiter pater, num quid mihi succensebis *ob id*, quod dixero?
" Certe jam aliquam Venus Achivarum stimulans,
" Trojanos ut simul sequeretur, quos nunc vehementer diligit,
" Utique aliquam demulcens Achivarum pulchris-peplis-indutarum,
" Ad auream fibulam perstrinxit manum teneram.
Sic dixit; subrisit verò pater hominumque deorumque,
Et advocatam allocutus est auream Venerem;

Ver. 411. —*μή τίς οἱ ἀμείνων*] Vide suprà ad γ, 51.

Ver. 416. —*ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶρ χειρὸς ὀμόργνυ.*] Editi plerique habent, *ἰχῶ' χειρός*· Quod, ut mihi quidem videtur, ferri non potest, *διὰ τὴν κακότητα* (ut ait *Eustathius*) *τῆς ἀποκοπῆς*. Scholiastes legisse videtur, *ἀμφοτέρῃσ' ἀπὸ χειρὸς ἰχῶρα ὀμόργνυ*: Sed *ἰχὼρ* primam producit. Meliùs igitur *Barnesius* ex conjecturâ, *ἀμφοτέρῃσ' ἰχῶρ' ἀπὸ χειρὸς ὀμόργνυ*: Sed Codices non favent. Veteres, apud *Eustathium*, quâ ratione dictum sit, *ἱδρῶτα ἱδρῶ*, *Ἀπόλλωνα Ἀπόλλω*, *κυκεῶνα κυκεῶ*· eâdem ratione & *ἰχῶρα ἰχῶ* dictum existimârunt; *ἀμφοτέρῃσιν ἀπ' ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ*: Quæ quidem analogia minimè est contemnenda. Mihi tamen facillimum id omnium videtur, ut quod Recentiores *ἰχῶρα* appellârint, *Homerus* id & in *masculino genere ἰχῶρα*, & in *neutro* dixerit *ἰχῶρ*. Judicent eruditi.

Ver. 422. —*ἀνιεῖσα Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι*] *Ità* videlicet, *quomodò* anteà *Helenam*. Alii hic legunt, *ἅμα σπέσθαι*. Quod perinde est.

Ver. 425. *Πρὸς χρυσέῃ περόνῃ.*] Pronuntiabatur, Πρὸς χρυσῇ· & similiter, *ver.* 427. Nam *χρύσεος* primam corripere nullo modo potest. Vide suprà ad *Ε*, 268.

Ver. 426. —*μείδησεν δὲ πατὴρ*]
Olli subridens hominum sator atque Deorum.
Æn. I, 258.

Ver.

Οὔ τοι, τέκνον ἐμὸν, δέδοται πολεμήϊα ἔργα·
Ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο,
Ταῦτα δ' Ἄρηϊ θοῷ καὶ Ἀθήνῃ πάντα μελήσει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Αἰνείᾳ δ' ἐπόρουσε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Γινώσκων ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' οὐδὲ θεὸν μέγαν ἅζετο· ἵετο δ' αἰεὶ
Αἰνείαν κτεῖναι, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἐπόρουσε, κατακτάμεναι μενεαίνων,
Τρὶς δέ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ' Ἀπόλλων·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος,
Δεινὰ δ' ὁμοκλήσας προσέφη ἑκάεργος Ἀπόλλων·
Φράζεο, Τυδείδη, καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖσιν
Ἶσ' ἔθελε φρονέειν· ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων.
Ὣς φάτο· Τυδείδης δ' ἀνεχάζετο τυτθὸν ὀπίσσω,
Μῆνιν ἀλευάμενος ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος·
Αἰνείαν δ' ἀπάτερθεν ὁμίλου θῆκεν Ἀπόλλων,
Περγάμῳ εἰν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γ' ἐτέτυκτο·
Ἤτοι τὸν Λητώ τε, καὶ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,

" Non tibi, filia mea, commissa sunt bellica opera:
" Quin tu desiderabilia obi munera nuptiarum;
" Hæc verò Marti veloci & Minervæ omnia curæ-erunt.
Sic isti quidem talia inter se colloquebantur.
In Æneam autem irruit pugnâ strenuus Diomedes,
Gnarus quòd eum ipse tegeret manibus Apollo:
Sed hic nè deum quidem magnum reverebatur; cupiebat autem semper
Æneam interficere, & inclytis armis exuere.
Ter quidem dehinc irruit, interficere cupiens;
Ter autem illi incussit fulgentem clypeum Apollo:
Sed cum jam quartum impetum-faceret, deo par,
Minaciter tum verò increpitans allocutus est longè-jaculans Apollo;
" Perpende, Tydide, & recede, neque diis
" Paria velis meditari: quoniam nequaquam genus simile
" Immortaliumque deorum, humi incedentiumque hominum.
Sic dixit: Tydides autem recessit paululum retrò,
Iram evitans è-longinquo-ferientis Apollinis.
Æneam verò seorsùm à turbâ posuit Apollo,
Pergamo in sacrâ, ubi ipsi templum erat:
Utique illum Latonáque & Diana sagittis-gaudens,

Ver. 428. Οὔ τοι, τέκνον ἐμὸν.] *Apud Ciceronem ad Attic. lib.* XIV, *epist.* 13, scriptum est; Τέκνον ἐμὸν, οὔ τοι. Quæ lectio vim habet non minorem.

Cura *tibi*, Divûm effigies & templa tueri:
Bella *viri* Pacemque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII, 443.

Ver. 432. —βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β, 408.

Ver. 433. Γιγνώσκων] *Gnarus.* Quod vulgò vertunt, *cognoscens*, longè aliud est.

Ibid. —ὅ οἱ] Vide suprà ad α, 537.

Ibid. —ὑπείρεχε] Vide suprà ad β, 426.

Ver. 439. Δεινὰ δ'] Ἐνταῦθα τὸ, " δὲ," παρέλκει φανερῶς, inquit *Barnesius.* Malé. Vide suprà ad α, 57.

Ver. 442. Ἀθανάτων] Vide suprà ad α, 398.

Ver. 444. —ἀλευάμενος ἑκατηβόλου] Quâ ratione vox, ἀλευάμενος, hîc ultimam producat; itémque εἰδόμενος, *ver.* 462; vide suprà ad α, 51.

Ver.

Ἐν μεγάλῳ ἀδύτῳ ἀκέοντό τε, κύδαινόν τε.
Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Αὐτῷ τ' Αἰνείᾳ ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ
Δήουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Δὴ τότε θοῦρον Ἄρηα προσηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·
Ἄρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Οὐκ ἂν δὴ τόνδ' ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθὼν
Τυδείδην, ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο;
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος.
Ὣς εἰπὼν, αὐτὸς μὲν ἐφέζετο Περγάμῳ ἄκρῃ·
Τρώων δὲ στίχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθὼν,
Εἰδόμενος Ἀκάμαντι, θοῷ ἡγήτορι Θρηκῶν·
Υἱάσι δὲ Πριάμοιο διοτρεφέεσσι κέλευεν·
Ὦ υἱεῖς Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος,

In magno adyto curabántque, gloriâque decorabant.
At imaginem fabricavit argenteum-arcum-gerens Apollo,
Ipsique Æneæ similem, & armis talem:
Circumque imaginem Trojani & nobiles Achivi
Cædebant invicem circa pectora bubulos
Clypeos pulchrè orbiculatos, parmulasque leves.
Tum porrò impetuosum Martem allocutus est Phœbus Apollo;
" Mars, Mars, hominum-pernicies, inquinate-cæde, murorum-eversor,
" Nonne jam istum virum prœlio subduxeris, aggrediens
" Tydidem, qui jamjam vel Jovi patri pugnaverit?
" Venerem quidem primùm cominùs vulneravit manu ad carpum:
" At posteà in meipsum irruit, deo par.
Sic locutus, ipse quidem resedit in Pergamo excelsâ:
Trojanorum verò ordines perniciosus Mars concitavit obeundo,
Assimulatus Acamanti, strenuo ductori Thracum:
Filios autem Priami Jovis-alumnos adhortatus est;
" O filii Priami, Jovis-alumni regis,

Ver. 448. ——κύδαινόν τε.] Cùm hîc non de Æneæ *gloriâ atque honore* agatur; conjicit *Domina Dacier* scripsisse *Homerum*, κήδαινόν τε. Sed κηδαίνω, vox est *Homero* ignota. Siquid mutatum oporteret, scribendum erat κήδησάν τε. Sed nihil opus. Κύδαινον enim id est, quod latinè dicas, *honorificè excipiebant*. Quod quidem non ad *gloriam* Æneæ, sed ad *pietatem* referendum.

Ver. 449. Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον]

Tum Dea nube cavâ tenuem sine viribus umbram
In faciem Æneæ (visu mirabile monstrum)
Dardaniis ornat telis, clypeumque jubasque
Divini assimulat capitis, dat inania verba,
Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis:
Morte obitâ quales fama est volitare figuras,
Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus.
At primas læta ante acies exultat imago,
Irritatque virum telis, & voce lacessit.

Æn. X, 636.

Ver. 451. Ἀμφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ.] Hoc nimirum ait Poëta, ut rectè observavit *Popius*; utique nescîsse Achivos, *Æneam*, postquam humi cecidisset, per multitudinem elapsum in urbem evasisse.

Ver. 455. Ἆρες, Ἄρες.] Vide suprà, ad *ver.* 31.

Ver. 458. Κύπριδα μὲν πρῶτον] Vide suprà ad *ver.* 336.

Ibid. ——οὔτασε] Vide suprà ad δ', 525 & ad ά, 140.

Ver.

Ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς;
Ἦ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃς εὖ ποιητῇσι μάχωνται;
Κεῖται ἀνὴρ, ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ,
Αἰνείας, υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο·
Ἀλλ' ἄγετ', ἐκ φλοίσβοιο σαώσομεν ἐσθλὸν ἑταῖρον.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ἔνθ' αὖ Σαρπηδὼν μάλα νείκεσεν Ἕκτορα δῖον·
Ἕκτορ, πῇ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες;
Φῆς που ἄτερ λαῶν πόλιν ἑξέμεν, ἠδ' ἐπικούρων,
Οἶος, σὺν γαμβροῖσι, κασιγνήτοισί τε σοῖσι·
Τῶν νῦν οὔ τιν' ἐγὼ ἰδέειν δύναμ', οὐδὲ νοῆσαι,
Ἀλλὰ καταπτώσσουσι, κύνες ὡς ἀμφὶ λέοντα.
Ἡμεῖς δ' αὖ μαχόμεσθ', οἵπερ τ' ἐπίκουροι ἔνειμεν.
Καὶ γὰρ ἐγὼν, ἐπίκουρος ἐὼν μάλα τηλόθεν ἥκω·
Τηλοῦ γὰρ Λυκίη, Ξάνθῳ ἔπι δινήεντι,
Ἔνθ' ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱὸν,
Καδδὲ κτήματα πολλὰ, τά τ' ἔλδεται ὅς κ' ἐπιδευής·
Ἀλλὰ καὶ ὣς, Λυκίους ὀτρύνω, καὶ μέμον' αὐτὸς

" Quousque tandem interfici sinetis populum ab Achivis?
" An donec circa portas benè structas pugnent?
" Jacet vir, quem etiam equaliter honorabamus Hectori nobili,
" Æneas, filius magnanimi Anchisæ:
" Verùm agite, ex tumultu eripiamus strenuum socium.
Sic locutus, excitavit robur & animum uniuscujusque.
Tunc verò Sarpedon valdè objurgavit Hectora nobilem;
" Hector, quo jam tibi robur abiit, quod priùs habebas?
" Dixisti quondam sine copiis urbem defensurum, & auxiliis,
" Solum, cum affinibus, fratribusque tuis:
" Horum nunc nullum ego videre possum, neque animadvertere;
" Sed trepidant, canes tanquam circa leonem:
" Nos vero pugnamus, qui socii adsumus.
" Etenim ego, auxiliator existens, admodùm è longinquo venio:
" Procul enim est Lycia, Xanthum ad vorticosum;
" Ubi uxoremque dilectam reliqui & infantem filium,
" Et possessiones multas, quas cupit, quicunque pauper:
" Attamen etiam sic, Lycios adhortor, & promptus sum ipse

Ver. 465. Ἐς τί ἔτι] *Barnesius* hîc inter varias Lectiones reponit, ἔς τι, pro, ἕως τι· Absurdissimé. Quasi scilicet Vocalis *longa* posset in *brevem* absorberi.

Ibid. ——ἐάσετε.] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 466. Ἦ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃς]

Exscindíne domos, id rebus defuit unum,
Perpetiar?—————— *Æn.* XII, 643.

De syllabis ῃ εἰσ, in unam contrahendis, vide suprà ad *ver.* 349.

Ver. 467. Κεῖται ἀνὴρ, ὃν]

Nam quid ago? aut quæ jam spondet fortuna salutem?
Vidi oculos ante ipse meos,———
Murranum, quo non superat mihi charior alter,
Oppetere ingentem.——— *Æn.* XII, 637.

Ibid. ——ὃν τ' ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνείας]

Hectoris Æneæque manu victoria Graiûm
Hæsit:——————
Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis. *Æn.* XI, 289.

Ver. 407. ——ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 475. ——ἐγὼ ἰδέειν] *Al.* ἐγὼν ἰδέειν.

Ver. 476. ——κύνες ὡς] Quâ ratione, κύνες, hîc ultimam producat; itemque ἔσχηκας, *ver.* 485; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 481. ——τά τ' ἔλδεται, ὅς κ' ἐπιδευής.] Quæ satis sint ad cujusvis animum explendum, nè ampliùs in dubiam belli aleam eat.

Ver.

Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι· ἀτὰρ οὔτι μοι ἐνθάδε τοῖον,
Οἷόν κ' ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν.
Τύνη δ' ἕστηκας· ἀτὰρ οὐδ' ἄλλοισι κελεύεις
Λαοῖσιν μενέμεν, καὶ ἀμυνέμεναι ὤρεσσι.
Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνου [που] ἁλόντε πανάγρου,
Ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε·
Οἱ δὲ τάχ' ἐκπέρσουσ' εὖ ναιομένην πόλιν ὑμήν.
Σοὶ δὲ χρὴ τάδε πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ,
Ἀρχοὺς λισσομένῳ τηλεκλητῶν ἐπικούρων,
Νωλεμέως ἐχέμεν, κρατερὴν δ' ἀποθέσθαι ἐνιπήν.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·

" Cum viro *isto* pugnare: tametsi nihil mihi hic tale,
" Quale vel auferant Achivi, vel abducant.
" Tu vero stas; ac ne alias quidem hortaris
" Copias sustinere *hostem*, & opem-ferre uxoribus.
" *Cave*, ne fortè veluti nexibus lini capti omnia-trahentis,
" Hostibus captura & præda sitis:
" Illi verò citò excindent benè-habitatam urbem vestram.
" Tibi autem convenit hæc omnia curæ esse, noctésque diésque,
" Principibus supplicanti longè-vocatorum sociorum,
" Ut incessantèr *hosti* obsistant, asperámque deponant increpationem.
Sic dixit Sarpedon: momordit autem præcordia Hectori sermo:
Statimque de curru cum armis desiliit ad terram;

Ver. 483. Ἀνδρὶ μαχέσσασθαι] *Cum viro quovis*, vertit *Barnesius*. Mihi potius videtur, *cum viro Isto*, viz. *Diomede*.

Ver. 484. ——ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ, ἤ κεν ἄγοιεν.] Mihi (*inquit*) hoc in loco neque opes sunt, quas *diripiant* Achivi; neque uxor atque liberi, quos in servitutem *abducant*. Ut rectè *Eustathius*: Λέγεται, ὡς ἐπὶ πολὺ, ἄγεσθαι μὲν τὰ ἔμψυχα καὶ βαδιστικά· φέρεσθαι δὲ, τὰ βασταζόμενα. *Plato* similiter; τῶν ἀλλοτρίων μηδένα μηδὲν φέρειν, μηδὲ ἄγειν.

Ver. 485. ——ἕστηκας] Vide suprà ad α', 37; & ad δ', 434.

Ver. 486. Λαοῖσιν μενέμεν.] *Eustathius*, Λαοῖσι μενέμεν. Quæ fortè verior lectio. Vide suprà ad α', 51.

Ver. 487. ——ἁλόντε] *Tuque ipse* scilicet, & *populus tuus*: Ut versu superiore, Τύνη & λαοὶ ἄλλοι. Quod enim hîc ait *Barnesius*, aliique; " *Dualis pro Plurali*;——" *Enallage numeri Dualis pro Plurali*;" planè est absurdissimum. Utique *Enallage*, quam vocant, siqua reverà esset; omnem omnis linguæ rationem jam penitùs everteret. Vide suprà ad α', 566; & ad β', 288. Quæcunque sive istius *Enallages*, sive *Antiptoseos*, sive *cujuscunque* istiusmodi *Solœcismi* exempla afferunt Grammatici; ea verò omnia, si modò attentiùs perpenderis, aliena esse senties, & rem minimè attingere. Porrò, quam ἀνακόλουθον appellant Constructionem, quæque ab optimis Auctoribus elegantissimè nonnunquam usurpatur; longè aliam & illa habet explicandi rationem. Vide suprà ad β', 353, 681; & ad γ', 211. Nequid tamen dissimulem, incidit mihi suspicio, mendi hîc nescio quid irrepsisse; cùm vox ἁλοὺς, quæ primam hîc in Vulgatis producit, eandem aliàs *semper* corripiat; *Iliad.* β', 374; δ', 291; ι, 588; λ, 405; μ', 172; ν', 816; ξ', 81, ο', 506; φ', 281, 495; *Odyss.* ι, 312; ξ, 183; ο, 299; σ', 264; & ω', 34. Fortè igitur hîc legendum, Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνοιο ἁλόντε, vel potius Μήπως, ὡς ἀψῖσι λίνου που ἁλόντε, vel, ὡς ἀψῖσι λίνου περ ἁλόντε, quod est, ὥσπερ ἁλόντε: vel aliquid simile. E contrario, notandum vocem ἀναλίσκω (quam proinde non, ut Lexicographi, ex ἁλίσκω, sed ex aliâ omninò origine esse credam,) secundam ubique producere; ἀναλίσκειν, ἀναλώσω, ἀνάλωσεν, &c.

Ver. 489. ——ἐκπέρσουσ'] *Barnesius*, inter varias Lectiones, ἐκπέρσωσ'. Nec malè.

Ver. 492. ——ἀποθέσθαι ἐνιπήν.] *Barnesius* hoc minus rectè ad præcedentem χρὴ ita refert, ut de *Hectore* scilicet intelligatur; quod alii cum isto ἀρχοὺς λισσομένῳ construentes, de auxiliariorum ducibus accipiunt.

Ver. 494. Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων] Vide suprà ad γ', 29.

Ver.

Πάλλων δ' ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντη,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.
Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες, οὐδ' ἐφόβηθεν.
Ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ' ἀλωὰς,
Ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ
Κρίνει ἐπειγομένων ἀνέμων καρπόν τε, καὶ ἄχνας·
Αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί· ὣς τότ' Ἀχαιοὶ
Λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων,
Ἂψ ἐπιμισγομένων· ὑπὸ δ' ἔστρεφον ἡνιοχῆες.
Οἱ δὲ μένος χειρῶν ἰθὺς φέρον· ἀμφὶ δὲ νύκτα
Θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ, Τρώεσσιν ἀρήγων,
Πάντοσ' ἐποιχόμενος, τοῦ δ' ἐκραίαινεν ἐφετμὰς
Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου, ὅς μιν ἀνώγει
Τρωσὶν θυμὸν ἐγεῖραι, ἐπεὶ ἴδε Παλλάδ' Ἀθήνην
Οἰχομένην· ἣ γάρ ῥα πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγών.
Αὐτὸς δ' Αἰνείαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο
Ἧκε, καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε ποιμένι λαῶν.

Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat undique,
Adhortans ad-pugnandum; excitavitque pugnam gravem:
Illi verò conversi sunt *à fugâ*: & adversi steterunt Achivis.
Argivi autem sustinebant conferti, neque in-fugam-versi-sunt.
Sicut autem ventus paleas differt sacras per areas,
Viris ventilantibus, quandò utique flava Ceres
Secernit urgentibus ventis fructúmque & paleas;
Et subalbicant palearum receptacula: sic tunc Achivi
Albi supernè facti sunt pulvere, quem inter ipsos
Cœlum ad usque solidum excitabant pedes equorum,
Conversâ-acie confligentium: flectebant nempe *equos* aurigæ.
Ipsi verò robur manuum rectâ tulerunt; circum autem caliginem
Impetuosus Mars offudit prœlio, Trojanis opem ferens,
Omnem aciem obiens: effectaque dabat mandata
Phœbi Apollinis aureum-ensem-gestantis, qui ipsum jusserat
Trojanis animum excitare, postquam vidit Pallada Minervam
Abeuntem; hæc enim erat Danais auxiliatrix.
Ipse autem Æneam valdè pingui ex adyto
Emisit; & pectoribus robur indidit pastori populorum.

Ver. 496. —— ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.]
—— pugna aspera surgit. *Æn.* XI, 667.
Ver. 497. Οἱ δ' ἐλελίχθησαν.]
—— densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant ———— *Æn.* XII, 457.
Ver. 499. Ὡς δ' ἄνεμος ἄχνας] *Barnesius* edidit, Ὡς δ' ἄχνας ἄνεμος. Sed nihil opus. Vide suprà ad α, 51.
Ver. 500. —— ξανθὴ Δημήτηρ.]
Flava Ceres ———— *Georgic.* I, 96.
Ver. 501. Κρίνει] Vide suprà ad α, 309. *Al.* Κρίνῃ.
Ver. 504. —— ἐπέπληγον] Vide suprà ad γ, 31.
Ver. 506. —— νύκτα]
—— nigro glomerari pulvere nubem. *Æn.* IX, 33.
Ver. 507. —— Ἄρης —— Τρώεσσιν ἀρήγων.]
Hîc Mars armipotens animum viresque Latinis
Addidit, & stimulos acres sub pectore vertit. *Æn.* IX, 717.
Ver. 509. Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσαόρου] Vide suprà ad α, 43.
Armatumque auro ——— *Æn.* III, 517.
Ver. 510. —— ἐγεῖραι.] *Al.* ἀγεῖραι.

Αἰνείας δ' ἑτάροισι μεθίστατο· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα· μετάλλησάν γε μὲν ὔτοι·
Οὐ γὰρ ἔα πόνος ἄλλος, ὃν Ἀργυρότοξος ἔγειρεν,
Ἄρης τε βροτολοιγὸς, Ἔρις τ' ἄμοτον μεμαυῖα.
Τοὺς δ' Αἴαντε δύω, καὶ Ὀδυσσεὺς, καὶ Διομήδης,
Ὤτρυνον Δαναοὺς πολεμιζέμεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν, οὔτε ἰωκάς·
Ἀλλ' ἔμενον, νεφέλῃσιν ἐοικότες· ἅς τε Κρονίων,
Νηνεμίης, ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν,
Ἀτρέμας, ὄφρ' εὕδῃσι μένος Βορέαο, καὶ ἄλλων
Ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵτε νέφεα σκιόεντα
Πνοιῇσιν λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες·
Ὣς Δαναοὶ Τρῶας μένον ἔμπεδον, οὐδ' ἐφέβοντο.
Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον ἐφοίτα, πολλὰ κελεύων·
Ὦ φίλοι, ἀνέρες ἐστὲ, καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε,
Ἀλλήλους τ' αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Αἰδομένων τ' ἀνδρῶν πλέονες σόοι, ἠὲ πέφανται·
Φευγόντων δ' οὔτ' ἂρ κλέος ὄρνυται, οὔτε τις ἀλκή.
Ἦ, καὶ ἀκόντισε δουρὶ θοῶς· βάλε δὲ πρόμον ἄνδρα,
Αἰνείεω ἕταρον μεγαθύμου, Δηϊκόωντα
Περγασίδην, ὃν Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τέκεσσι

Æneas itaque inter socios stetit: hi verò gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque & incolumem advenientem,
Et vires integras habentem; percontati sunt tamen nihil:
Non enim sinebat labor alius, quem argenteum-arcum-gerens excitabat,
Marsque hominum pernicies, Discordiaque insatiabiliter furens.
At Ajaces duo & Ulysses & Diomedes
Concitabant Danaos ad pugnandum: ii verò etiam per se
Neque vires Trojanorum timebant, neque clamores;
Sed expectabant *eorum impetum*, nubibus similes, quas Saturnius,
Tranquillitatis-tempore, sistit in summis montibus,
Quietè, quandò dormit vis Boreæ, & aliorum
Impetuosorum ventorum, qui nubes opacas
Flatibus stridulis dissipant flantes:
Sic Danai Trojanos expectabant stabiliter, neque fugiebant.
Atrides autem per turbam discurrebat, multa mandans;
" O amici, Viri estote, & fortem animum sumite,
" Et alius alium verecundantes observate per acres pugnas:
" Verecundantium utique virorum plures salvi, quam interfecti sunt:
" Fugientium verò neque gloria exurgit, nec ullum auxilium.
Dixit, & jaculatus est hastâ impigrè; percussitque principem virum,
Æneæ socium magnanimi, Deicöontem
Pergasidem, quem Trojani æquè ac Priami filios

Ver. 516. ——ὔτοι.] *Schol.* ὔτι.
Ver. 526. Πνοιῇσιν λιγυρῇσι.] Apud *Eustathium*, Πνοιῇσι. Quæ fortè & verior Lectio: Syllabâ σι productâ, quâ ratione & τι in præcedenti versu producitur. Vide suprà ad α', 51.
Ver. 532. ——ὄρνυται.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Τῖον, ἐπεὶ θοὸς ἔσκε μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι.
Τόν ῥα κατ' ἀσπίδα δουρὶ βάλε κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς·
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ διὰ ζωστῆρος ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
Ἔνθ' αὖτ' Αἰνείας Δαναῶν ἕλεν ἄνδρας ἀρίστους,
Υἷε Διοκλῆος, Κρήθωνά τε, Ορσίλοχόν τε·
Τῶν ῥα πατὴρ μὲν ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Φηρῇ,
Ἀφνειὸς βιότοιο· γένος δ' ἦν ἐκ ποταμοῖο
Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης.
Ὃς τέκετ' Ὀρσίλοχον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα·
Ὀρσίλοχος δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον·
Ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην,
Κρήθων, Ὀρσίλοχός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Τὼ μὲν ἄρ' ἡβήσαντε, μελαινάων ἐπὶ νηῶν
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἅμ' Ἀργείοισιν ἑπέσθην,
Τιμὴν Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Ἀρνυμένω· τὼ δ' αὖθι τέλος θανάτοιο κάλυψεν.
Οἵω τώγε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῇσιν
Ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ, βαθείης τάρφεσιν ὕλης·

Honorabant; quoniam impiger erat inter primos pugnare:
Hunc utique in scutum hastâ percussit rex Agamemnon;
Illud verò non hastam inhibuit, transiit autem penitus etiam per ipsum;
Imúmque in ventrem per balteum trajecit:
Fragorem autem edidit cadens, & sonitum dedere arma super ipso.
Tum verò Æneas Danaorum interfecit viros *hosce* fortissimos,
Filios Dioclis, Crethonáque, Orsilochúmque:
Horum pater quidem habitabat benè-ædificatâ in Pherâ,
Dives opum; genus autem erat à fluvio
Alpheo, qui latè fluit Pyliorum per terram:
Qui *utique* genuit Orsilochum multis viris imperatorem:
Orsilochus autem genuit Dioclem magnanimum:
Ex Diocle autem gemini filii nati sunt,
Crethon, Orsilochúsque, pugnæ benè scientes omnigenæ.
Ac hi quidem puberes-*jam*-facti, nigris in navibus
Ilium ad generosis-equis-fœcundum simul Argivos secuti sunt,
Honorem Atridis, Agamemnoni & Menelao,
Expetentes: eos verò ibi finis mortis obtexit.
Quales leones duo montis in verticibus
Nutriti sunt sub matre, profundæ *in* densis-recessibus sylvæ:

Ver. 537. Τὸν ῥα.] "*Istum utique.*" Adeò ut non supervacanea sit vocula, ῥα. Vide suprà ad α', 56; & ad β', 158.

Ver. 538. Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο]

—— clypeum, tot ferri terga, tot æris,
Cùm pellis toties obeat circumdata tauri,
Vibranti cuspis medium transverberat ictu.
Æn. X, 482.

Ibid. —— καὶ τῆς] *Al.* χαλκός,

Ver. 540. Δούπησεν δὲ πεσών.] Vide suprà ad δ', 455 & 504.

Ver. 543. Τῶν ῥα] Vide suprà, ad *ver.* 537.

Ver. 547. —— Διοκλῆα μεγάθυμον.] Quâ ratione vox, Διοκλῆα, hîc ultimam naturâ brevem producat; itemque, ἄρα, *ver.* 574; & Πυλαιμένεα, *ver.* 576; vide suprà ad α', 51. Cæterum, quæ vocis, βασιλέα, formam sequuntur; eæ ultimam *naturâ* semper *producunt*. Vide suprà ad α', 265.

Τὼ μὲν ἄρ' ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτὼ
Ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Τοίω τὼ χείρεσσιν ὑπ' Αἰνείαο δαμέντε
Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων, κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Σείων ἐγχείην· τοῦ δ' ὤτρυνεν μένος Ἄρης,
Τὰ φρονέων, ἵνα χερσὶν ὑπ' Αἰνείαο δαμείη.
Τὸν δ' ἴδεν Ἀντίλοχος μεγαθύμου Νέστορος υἱός·
Βῆ δὲ διὰ προμάχων· περὶ γὰρ δίε ποιμένι λαῶν,
Μή τι πάθῃ, μέγα δὲ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο.
Τὼ μὲν δὴ χεῖράς τε, καὶ ἔγχεα ὀξυόεντα,
Ἀντίον ἀλλήλων ἐχέτην, μεμαῶτε μάχεσθαι.
Ἀντίλοχος δὲ μάλ' ἄγχι παρίστατο ποιμένι λαῶν.
Αἰνείας δ' οὐ μεῖνε, θοός περ ἐὼν πολεμιστής,
Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν νεκροὺς ἔρυσαν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν,

Qui quidem rapientes boves & pingues oves,
Stabula hominum vastant, donec *tandem* & ipsi
Virorum manibus interfecti sint acuto ære:
Tales hi manibus sub Æneæ domiti
Deciderunt, abietibus similes proceris.
Horum verò prostratorum misertus est pugnâ strenuus Menelaus:
Processit itaque per primos-pugnatores, armatus corusco ære,
Quassans hastam; ejusque excitabat animum Mars,
Ea cogitans, ut manibus sub Æneæ domaretur.
Hunc autem vidit Antilochus magnanimi Nestoris filius;
Processitque per primos pugnatores: valde enim timebat pastori populorum,
Nè quid pateretur *humanitùs*, gravitérque ipsos frustraret laboris.
Illi quidem jam manúsque, & hastas acutas,
Contra se invicem tenebant, parati pugnare.
Antilochus autem valde propè astitit pastori populorum.
Æneas verò non sustinuit, impiger licèt existens bellator,
Ut vidit duos viros propè inter se stantes.
Illi igitur postquam mortuos traxerant ad populum Achivorum,

Ver. 560. Καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι.]
Concidit; ut quondam cava concidit, aut
Erymantho,
Aut Idâ in magnâ, radicibus eruta pinus
Æn. V, 448.

Ver. 561. Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε]
——ut vultum vidit morientis, &
ora;
Ingemuit miserans graviter.——
Æn. X, 821.

Ibid. —βοὴν ἀγαθός.] Vide suprà ad β', 408. Cæterùm alii hîc legunt, ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος.

Ver. 567. —μέγα δὲ σφας ἀποσφήλειε] Ità edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; Rectè. *Stephanus*, aliique, δέ σφας. Quod prosodiam perimit.

Ver. 568. Τὼ μὲν δὴ] *Menelaus* & *Æneas.*

Ibid. —ὀξυόεντα] Vide suprà ad *ver.* 50.

Ver. 569. —μεμαῶτε] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 572. Ὡς εἶδεν δύο φῶτε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.] "Post hunc Versum, tale quid" (inquit *Barnesius*) "deesse videtur; Ἀντι-" "βίην ἑο αὐτοῦ, ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι." Ridiculè admodum: Quasi id scilicet non elegantiùs multò reticeatur.

Ver.

Τὼ μὲν ἄρα δειλὼ βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων·
Αὐτὼ δὲ στρεφθέντε, μετὰ πρώτοισι μαχέσθην.
Ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην, ἀτάλαντον Ἄρηϊ,
Ἀρχὸν Παφλαγόνων μεγαθύμων ἀσπιστάων.
Τὸν μὲν ἄρ' Ἀτρείδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
Ἑσταότ' ἔγχεϊ νύξε, κατὰ κληῗδα τυχήσας.
Ἀντίλοχος δὲ Μύδωνα βάλ' ἡνίοχον θεράποντα,
Ἐσθλὸν Ἀτυμνιάδην, (ὁ δ' ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους,)
Χερμαδίῳ ἀγκῶνα τυχὼν μέσον· ἐκ δ' ἄρα χειρῶν
Ἡνία λεύκ' ἐλέφαντι χαμαὶ πέσον ἐν κονίῃσιν.
Ἀντίλοχος δ' ἄρ' ἐπαΐξας ξίφει ἤλασε κόρσην·
Αὐτὰρ ὅγ' ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου,
Κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.
Δηθὰ μάλ' εἱστήκει, τύχε γὰρ ψαμάθοιο βαθείης,
Ὄφρ' ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσι·
Τοὺς δ' ἵμασ' Ἀντίλοχος, μετὰ δὲ στρατὸν ἤλασ' Ἀχαιῶν.

Eos quidem miseros posuerunt in manibus sociorum:
Ipsi verò conversi, inter primos pugnabant.
Tunc Pylæmenem interfecerunt parem Marti,
Principem Paphlagonum magnanimorum clypeatorum.
Hunc utique Atrides hastâ-inclytus Menelaus
Stantem hastâ vulneravit, ad jugulum assecutus.
Antilochus verò Mydona percussit aurigam *ejus* famulum,
Fortem Atymniadem, (ille autem avertebat solidos-ungulis equos,)
Saxo cubitum assecutus medium: atque ex manibus
Fræna candida ebore humi ceciderunt in pulvere.
Antilochus autem irruens ense percussit tempus:
Atque is anhelans affabrè-facto excidit curru,
Præceps in pulvere, in sincipútque & humeros.
Diu valde *fixus* stetit, inciderat enim in arenam profundam;
Donec equi percussum humi dejecerunt in pulverem:
Illos autem scuticâ-agitabat Antilochus, & ad exercitum egit Achivorum.

Ver. 576. Ἔνθα Πυλαιμένεα] Ὧδε μὲν ἀναιρεῖται Πυλαιμένης Παφλαγόνων ἀρχός.—— ὁ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς (ν', 643, 658;) ζῶν Πυλαιμένης, ὁμώνυμός ἐστι τούτῳ. *Eustath.* Fortè *hujus Pater*, ut *Barnesius* non malé. Nomina enim heroüm non confinxit *Homerus*, sed ex historiâ memoravit.

Ibid. ——ἀτάλαντον] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 578. ——δουρικλειτὸς] Ità *Barnesius*; rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* δουρικλυτός.

Ver. 581. ——ὁ δ' ὑπέστρεφε μώνυχας ἵππους.] Interea, dum averteret equos, percussus est. Rectè igitur *Parenthesi* inclusa sunt hæc verba.

Ver. 583. ——λεύκ' ἐλέφαντι.] Non, λευκὰ ὡς ἐλέφαντος, ut Scholiastes; sed, *ebore ornata & distincta*.

——ensem collo suspendit eburnum.
Æn. XI, 11.

——κολεὸν δ' ἐλέφαντος ἐστίν. *Odyss.* θ', 7. Vide suprà ad δ', 141.

Ver. 584. ——ἐπαΐξας ξίφει.]
——at fervidus advolat hastâ.
Æn. XII, 293.

Ver. 586. Κύμβαχος——ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους.]
————involvitur————
In caput atque humeros——. *ibid. v.* 292.

Ver. 587. ——εἱστήκει] Vox, εἱστήκει, accipitur ἀορίστως, similiter ut ἔστη. Quod si ἑστήκει dixisset, jam non constitisset *Temporum* ratio. Erat enim hoc utique διωρισμένως dicere, Mydona *jam tum*, *cùm hæc scriberet Poëta*, in caput diù stetisse. Vide suprà ad δ', 492; & ad ά, 37.

Ibid. ——ψαμάθοιο.] *Eustathius* in commentario, ῥ' ἀμάθοιο βαθείης. Quæ & vera lectio, si Scholiastes rectè; ἄμαθος, ἡ κατὰ τὸ πεδίον ἄμμος· ψάμμος δὲ, ἡ κατὰ τὴν θάλασσαν κόνις.

Τοὺς δ' Ἕκτωρ ἐνόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες
Καρτεραί· ἦρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης, καὶ πότνι' Ἐνυώ·
Ἡ μὲν, ἔχουσα Κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος·
Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα·
Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος πεδίοιο,
Στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ ἅλαδε προρέοντι,
Ἀφρῷ μορμύροντα ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω·
Ὣς τότε Τυδεΐδης ἀνεχάζετο, εἶπέ τε λαῷ·
Ὦ φίλοι, οἷον δὴ θαυμάζομεν Ἕκτορα δῖον,
Αἰχμητήν τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν.
Τῷ δ' αἰεὶ πάρα εἷς γε θεῶν, ὃς λοιγὸν ἀμύνει·
Καὶ νῦν οἱ πάρα κεῖνος Ἄρης, βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικώς.
Ἀλλὰ πρὸς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσσω
Εἴκετε, μηδὲ θεοῖς μενεαινέμεν ἶφι μάχεσθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Τρῶες δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθον αὐτῶν.
Ἔνθ' Ἕκτωρ δύο φῶτε κατέκτανεν, εἰδότε χάρμης,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, Μενέσθην, Ἀγχίαλόν τε.
Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας·

Hos autem Hector animadvertit inter ordines, irruitque in ipsos
Vociferans; unaque Trojanorum sequebantur phalanges
Fortes: dux autem erat ipsis Mars, & veneranda Bellona;
Illa quidem, ferens Tumultum immanem pugnæ:
Mars verò in manibus ingentem hastam quassabat;
Ibatque modò quidem ante Hectorem, modò post.
Hunc autem conspicatus cohorruit pugnâ strenuus Diomedes.
Ut verò cùm homo rerum-imperitus, emensus ingentem campum,
Constiterit ad rapidum fluvium in-mare profluentem,
Spumâ frementem conspicatus, continuòque recurrit retrorsum:
Sic tunc Tydides recessit, dixitque populo;
" O amici, quàm nos sanè admiramur Hectora nobilem,
" Hastâque fortem esse, & audacem bellatorem!
" Huic autem semper astat unus *aliquis* deorum, qui mortem arceat:
" Et nunc ei astat ille Mars, mortali viro similis.
" Sed ad Trojanos adversâ-fronte semper, retrò
" Cedite, neque contra deos velitis fortiter pugnare.
Sic dixit: Trojani verò admodùm propè venerunt *ad* ipsos.
Tunc Hector duos viros interfecit, peritos pugnæ,
In uno curru existentes, Menesthem, Anchialúmque.
Horum verò prostratorum misertus est magnus Telamonius Ajax:

Ver. 590. Τοὺς δ' Ἕκτωρ.] *Menelaum* scilicet, & *Antilochum*.

Ver. 591. Κεκληγώς.] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 595. Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν] Pulcherrima fortitudinis *Hectorea* imago.

Ver. 596. —βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 499. —μορμύροντα.] De hujusmodi διεμακτοποιία, vide suprà ad δ', 455. Producit autem penultimam μορμύρειν, simili analogiâ ac πορφύρειν, μαρτύρεσθαι, κύρεσθαι, &c. Vide suprà ad α', 338.

Ver. 603. —εἷς γε θεῶν.] " *Deorum* " *certè aliquis unus saltem.*" Ut adeò istud, γε, nequaquam sit supervacuum.

Ver. 608. —κατέκτανεν, εἰδότε] *Al.* κατέκταν' εὖ εἰδότε.

Ver.

Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλεν Ἄμφιον Σελάγου υἱὸν, ὅς ῥ' ἐνὶ Παισῷ
Ναῖε πολυκτήμων, πολυλήϊος· ἀλλά ἑ μοῖρα
Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας·
Τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν Τελαμώνιος Αἴας,
Νειαίρῃ δ' ἐν γαστρὶ πάγη δολιχόσκιον ἔγχος·
Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπέδραμε φαίδιμος Αἴας,
Τεύχεα συλήσων· Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν
Ὀξέα, παμφανόωντα· σάκος δ' ἀνεδέξατο πολλά.
Αὐτὰρ ὁ λὰξ προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος
Ἐσπάσατ'· οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἄλλα δυνήσατο τεύχεα καλὰ
Ὤμοιϊν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι.
Δεῖσε δ' ὅγ' ἀμφίβασιν κρατερὴν Τρώων ἀγερώχων,
Οἳ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε' ἔχοντες,
Οἵ ἑ, μέγαν περ ἐόντα, καὶ ἴφθιμον, καὶ ἀγαυὸν,
Ὦσαν ἀπὸ σφείων· ὁ δὲ χασσάμενος πελεμίχθη.
Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.
Τληπόλεμον δ' Ἡρακλείδην ἠΰν τε, μέγαν τε,
Ὦρσεν ἐπ' ἀντιθέῳ Σαρπηδόνι μοῖρα κραταιή.

Stetitque admodum prope cum-accessisset, & jaculatus est hastâ fulgenti,
Ac percussit Amphium Selagi filium, qui in Pæso
Habitabat prædives, locuples; sed eum fatum
Duxit auxiliaturum, ad Priamúmque & filios:
Hunc ad balteum percussit Telamonius Ajax,
Imóque in ventre defixa est longa hasta:
Fragorem verò edidit cadens; accurrebat autem illustris Ajax
Arma detracturus: Trojani verò in *eum* hastas conjecerunt
Acutas, collucentes; scutumque *ejus* excepit multas.
At ille calce impressâ ex cadavere æream hastam
Evulsit: non tamen & alia potuit arma pulchra
Ab humeris auferre; premebatur enim telis:
Timuit itaque circuitionem potentem Trojanorum fortium,
Qui multique & strenui instabant hastas tenentes,
Qui ipsum, magnum licèt existentem, & fortem, & præclarum,
Propulsârunt à se: ille verò recedens, vi-repulsus-est.
Sic hi quidem laborabant per acrem pugnam.
Tlepolemum verò Heraclidem, fortémque, magnúmque,
Incitavit in deo-parem Sarpedonem fatum violentum.

Ver. 612. ——ἐνὶ Παισῷ.] *Al.* ἐν Ἀπαισῷ.
Ver. 613. ——πολυκτήμων, πολυλήϊος.]
——Ausoniis olim ditissimus arvis:
Quinque greges illi balantum, quina redibant
Armenta, & terram centum vertebat aratris. *Æn.* VII, 537.
Ver. 614. Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμον]
——illis ad Trojam fortè diebus
Venerat,————————
——auxilium Priamo Phrygibusque ferebat
Infelix,—————— *Æn.* II, 342.

Ver. 615. Τόν ῥα] *Hunc utique.*
Ver. 618. ——Τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν.]
——telorum effundere contrà
Omne genus Teucri.—— *Æn.* IX, 509.
Ver. 621. ——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.
Ver. 622. Ὤμοιϊν ἀφελέσθαι.] Vide suprà ad ά, 51.
Ver. 623. ——ἀμφίβασιν] Vide infrà ad ζ, 434.
Ver. 627. Ὣς οἱ μὲν πονέοντο.]
Atque ea per campos æquo dum Marte geruntur. *Æn.* VII, 540.

Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Υἱός θ', υἱωνός τε, Διὸς νεφεληγερέταο,
Τὸν καὶ Τληπόλεμος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπε·
Σαρπῆδον, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη
Πτώσσειν ἐνθάδ' ἐόντι μάχης ἀδαήμονι φωτί;
Ψευδόμενοι δέ σε φασὶ Διὸς γόνον αἰγιόχοιο
Εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν,
Οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων·
Ἀλλ' οἷόν τινα φασὶ βίην Ἡρακληείην
Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα;
Ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν, ἕνεχ' ἵππων Λαομέδοντος,
Ἓξ οἴῃς σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν,
Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.
Σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμὸς, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
Οὐδέ τέ σε Τρώεσσιν ὀΐομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι,
Ἐλθόντ' ἐκ Λυκίης, οὐδ' εἰ μάλα καρτερός ἐσσι,
Ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ δμηθέντα πύλας Ἀΐδαο περήσειν.
Τὸν δ' αὖ Σαρπηδὼν, Λυκίων ἀγὸς, ἀντίον ηὔδα·
Τληπόλεμ', ἤτοι κεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν,
Ἀνέρος ἀφραδίῃσιν ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
Ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα κακῷ ἠνίπαπε μύθῳ,
Οὐδ' ἀπέδωχ' ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε.

Hi autem cum jam proximè essent in se invicem vadentes,
Filiusque nepósque Jovis nubes-cogentis,
Hunc utique Tlepolemus prior verbis allocutus est;
" Sarpedon, Lyciorum princeps, quæ tibi necessitas
" Trepidare hîc existenti pugnæ imperito viro?
" Mentientes autem te dicunt Jovis sobolem Ægiochi
" Esse; cùm longè illis inferior sis viris,
" Qui Jove prognati sunt temporibus priscorum hominum:
" At qualem aiunt vim Herculeam [*Herculem*]
" Fuisse, meum patrem animosum, spiritum-leonis-habentem
" Qui quondam huc profectus, causâ equorum Laomedontis,
" Sex solis cum navibus & viris paucioribus,
" Ilii vastavit urbem, desolavitque compita.
" Tibi autem ignavus quidem animus, intereunt verò copiæ:
" Neque te Trojanis credo auxilio fore,
" Profectum ex Lyciâ, nè quidem si perquam fortis sis,
" Sed à me interfectum ad portas orci descensurum.
Hunc verò Sarpedon, Lyciorum dux, contrà allocutus est;
" Tlepoleme, sanè ille evertit Ilium sacram,
" Viri *præ* vecordiâ præclari Laomedontis,
" Qui ipsum benè meritum malò objurgavit sermone,
" Neque dedit equos, quorum gratiâ è longinquo venerat.

Ver. 633. ——*βουληφόρε.* —— *μάχης ἀδαήμονι.*] Domi, quàm militiæ, melior.

Ver. 638. ——*βίην Ἡρακληείην*] Vide suprà ad *β'*, 658. Similiter apud *Virgilium*, ——— violentia Turni. *Æn.* XI, 376.

Ver. 643. ——*ἀποφθινύθουσι*] Vide suprà ad *β'*, 43.

Ver. 644. Οὐδέ τε] *Al.* Οὐδέ τι.

Ver. 646. ——*περήσειν.*] Vide suprà ad *α'*, 67.

Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἐξ ἐμέθεν τεύξεσθαι, ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
Ὣς φάτο Σαρπηδών· ὁ δ' ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος
Τληπόλεμος, καὶ τῶν μὲν ὁμαρτῇ δούρατα μακρὰ
Ἐκ χειρῶν ἤϊξαν· ὁ μὲν βάλεν αὐχένα μέσον
Σαρπηδών, αἰχμὴ δὲ διαμπερὲς ἦλθ' ἀλεγεινή·
Τὸν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε.
Τληπόλεμος δ' ἄρα μηρὸν ἀριστερὸν ἔγχεϊ μακρῷ
Βεβλήκει· αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα,
Ὀστέῳ ἐγχριμφθεῖσα, πατὴρ δέ τι λοιγὸν ἄμυνεν.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Ἐξέφερον πολέμοιο· βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
Ἑλκόμενον· τὸ μὲν οὔτις ἐπεφράσατ', οὐδ' ἐνόησε,
Μηροῦ ἐξερύσαι δόρυ μείλινον, ὄφρ' ἐπιβαίη,
Σπευδόντων· τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες.
Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἐξέφερον πολέμοιο· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς,

" Tibi autem ego hic edico cædem & mortem atram
" A me futuram, meâque *te* hastâ domitum
" Gloriam mihi daturum, animam verò Plutoni insigni-equis.
Sic dixit Sarpedon: at sustulit fraxineam hastam
Tlepolemus; & horum quidem eodem-tempore hastæ longæ
E manibus evolârunt: ac quidem percussit cervicem mediam
Sarpedon, cuspisque penitus transiit acerba;
Eumque circum oculos caliginosa nox operuit.
Tlepolemus autem femur sinistrum hastâ longâ
Percussit; cuspisque pertransiit rapido impetu acta,
Ad os appulsa: pater verò *Jupiter* mortem avertit.
Tum quidem deo-parem Sarpedonem nobiles socii
Ferebant è prælio: gravi autem dolore afficiebat eum hasta longa
Tracta *una*; quam quidem nemo notabat, neque advertebat
Femore extrahere hastam fraxineam, ut incederet, [*vel*, currum conscenderet;]
Festinantium *utique*: tantum enim habebant studium, qui-circumsistentes-curabant.
Tlepolemum autem ex-alterâ-parte bene-ocreati Achivi
Efferebant prælio: animadvertit autem nobilis Ulysses,

Ver. 656. ——*ὁμαρτῇ*] *Al.* *ἁμαρτῇ*.

Ver. 661. ——*μαιμώωσα*.] Ἀρίστη δὲ δοκεῖ μεταφορὰ τῷ Ἀριστοτέλει, *&c.* Vide suprà ad *δ*, 126.

Ver. 662. ——*πατὴρ δέ τι λοιγὸν ἄμυνεν*.] Indicat istud *τι*, propè admodum fuisse, ut interiret. Alii legunt, *πατὴρ δ' ἔτι*.

Ver. 663. ——*Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι Ἐξέφερον πολέμοιο*.]

Intereà Æneam Mnestheus & fidus Achates,
Ascaniusque comes, castris statuere cruentum,
Alternos longâ nitentem cuspide gressus.
Æn. XII, 384.

Ver. 664. ——*βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν Ἑλκόμενον*.]

Ille pedem referens, & inutilis, inque ligatus
Cedebat, clypeoque inimicum hastile trahebat.
Æn. X, 794.

Ver. 665. ——*ἐπεφράσατ'*] Vide suprà ad *ά*, 140.

Ver. 668. *Τληπόλεμον δ' ἑτέρωθεν*]

At Lausum socii exanimum super arma ferebant
Flentes, ingentem atque ingenti vulnere victum.
Æn. X, 841.

Ver.

Τλήμονα θυμὸν ἔχων· μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ.
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἢ προτέρω Διὸς υἱὸν ἐριγδούποιο διώκοι,
Ἢ ὅγε τῶν πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μόρσιμον ἦεν,
Ἴφθιμον Διὸς υἱὸν ἀποκτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τῷ ῥα κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπε θυμὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ὅγε Κοίρανον εἷλεν, Ἀλάστορά τε, Χρομίον τε,
Ἄλκανδρόν θ', Ἅλιόν τε, Νοήμονά τε, Πρύτανίν τε.
Καί νύ κ' ἔτι πλέονας Λυκίων κτάνε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ,
Δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι
Σαρπηδὼν, Διὸς υἱὸς, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπε·
Πριαμίδη, μὴ δή με ἕλωρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς
Κεῖσθαι· ἀλλ' ἐπάμυνον, ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν
Ἐν πόλει ὑμετέρῃ· ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε,
Νοστήσας οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.

Fortem animum habens; commotumque est ei suum cor.
Anxiè verò cogitabat deinde mente & animo,
Utrùm ulteriùs Jovis filium magnùm-sonantis insequeretur,
An ipse plurium Lyciorum animam eriperet.
Non utique Ulyssi magnanimo in fato erat,
Fortem Jovis filium interficere acuto ære.
Itaque ad multitudinem Lyciorum vertit *ejus* animum Minerva.
Tunc ille Cœranum interfecit, Alastoraque, Chromiumque,
Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque, Prytanimque.
Et quidem adhuc plures Lyciorum interfecisset nobilis Ulysses,
Nisi statim animadvertisset ingens expeditè-pugnam ciens Hector.
Processit itaque per primos pugnatores armatus corusco ære,
Terrorem inferens Danais: gavisus est autem eo accedente
Sarpedon, Jovis filius, sermonemque lugubrem dixit;
" Priamide, nè quæso me prædam Danais sinas
" Jacere: sed auxiliare; deinde me vel deserat vita
" In urbe vestrâ: quoniam non eram ego,
" (Reversus domum, dilectam in patriam terram,)
" Oblectaturus uxorémque dilectam & infantem filium.

Ver. 673. Ἢ ὅγε τῶν.] Vocabulum istud, ὅγε, quàm non versûs gratiâ intrusum sit, sed singularem habeat elegantiam; vide suprà ad γ, 409.

Ver. 674. ——Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι] Quâ ratione, Ὀδυσσῆϊ, hîc ultimam producat; itemque, ἐς, *ver.* 695; vide suprà ad α, 51.

Ver. 676. ——τράπε θυμὸν Ἀθήνη.] Vide suprà ad α, 194.

Ver. 678. Ἄλκανδρόν θ'.]

Alcandrumque Haliumque Noëmoraque,
Prytanimque. *Æn.* IX, 767.

Ver. 680 & 689. ——κορυθαίολος] Vide suprà ad β, 816.

Ver. 684. Πριαμίδη.] Vide suprà ad α, 398.

Ibid. ——μὴ δή με] Vide suprà ad β, 158.

Ibid. ——ἐάσῃς] Vide suprà ad δ, 42.

Ver. 686. ——οὐκ ἄρ' ἔμελλον.]

Invidisse deos, patriis ut redditus oris
Conjugium optatum & pulchram Calydona viderem. *Æn.* XI, 269.

Ver

Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἀλλὰ παρήϊξεν, λελιημένος, ὄφρα τάχιστα
Ὤσαιτ' Ἀργείους, πολέων δ' ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Εἷσαν ὑπ' αἰγιόχοιο Διὸς περικαλλέϊ φηγῷ·
Ἐκ δ' ἄρα οἱ μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε
Ἴφθιμος Πελάγων, ὅς οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος·
Τὸν δ' ἔλιπε ψυχὴ, κατὰ δ' ὀφθαλμῶν κέχυτ' ἀχλύς·
Αὖτις δ' ἀμπνύνθη, περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο
Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.
Ἀργεῖοι δ' ὑπ' Ἄρηϊ καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ
Οὔτε ποτὲ προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Οὔτε ποτ' ἀντεφέροντο μάχῃ· ἀλλ' αἰὲν ὀπίσσω
Χάζονθ', ὡς ἐπύθοντο μετὰ Τρώεσσιν Ἄρηα.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ τε Πριάμοιο πάϊς καὶ χάλκεος Ἄρης;
Ἀντίθεον Τεύθραντ', ἐπὶ δὲ πλήξιππον Ὀρέστην,
Τρῆχόν τ' αἰχμητὴν Αἰτώλιον, Οἰνόμαόν τε,
Οἰνοπίδην θ' Ἕλενον, καὶ Ὀρέσβιον αἰολομίτρην,
Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε, μέγα πλούτοιο μεμηλώς,

Sic dixit; huic autem nil respondit expeditè-pugnam-ciens Hector,
Sed prætervolavit, ardens cupidine, ut quam citissimè
Repelleret Argivos, multorumque vitam eriperet.
Itaque deo-parem Sarpedonem nobiles socii
Collocârunt sub Ægiochi Jovis perpulchrâ fago:
Ex ejus autem femore hastam fraxineam extraxit foràs
Fortis Pelagon, qui ei dilectus erat socius.
Hunc autem deseruit anima, circumque oculos offusa est caligo:
Rursùs tamen spiritum recepit, ac circùm aura Boreæ
Recreabat aspirans ægrè spirantem animam.
Argivi verò propter Martem & Hectorem ære-armatum
Nec unquam versis-tergis-fugiebant nigras ad naves,
Nec unquam contra-ferebantur in pugnam: sed semper retrò
Cedebant, postquam audierant apud Trojanos Martem *esse*.
Tum quem primum, quémque ultimum interfecit
Hectorque Priami filius & æreus Mars?
Deo-parem Teuthranta, & insuper equum-agitatorem Orestem,
Trechumque hastatum Ætolum, Oenomaumque,
Oenopidémque Helenum, & Oresbium mitram-habentem-variam,
Qui in Hylâ habitabat, valdè divitiis intentus,

Ver. 689. —τὸν δ' οὔτι προσέφη.] Vide suprà ad α, 332.

Ver. 693. Εἷσαν ὑπ' —φηγῷ.]
—corpusque levabat
Arboris acclinis trunco.— *Æn.* X, 834.

Ver. 699. —χαλκοκορυστῇ.] Vide suprà ad β, 1.

Ver. 703. Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον]
Quem telo primum, quem postremum aspera virgo
Dejicis? aut quot humi morientia corpora fundis? *Æn.* XI, 664.

Ver. 707. —αἰολομίτρην] Vide suprà ad β, 816.

Ver. 708. Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ] De hâc urbe *Strabo, lib.* IX, *pag.* 625, [*al.* pag. 407;] Πόλις, *inquit*, ἣν καλοῦσιν Ὕλας, ὡς λύρας καὶ θύρας· &c, τὴν Ὑλικὴν, τῇ προσῳδίᾳ ὡς λυρικήν· nempe, priori syllabâ *correptâ*; contrà, quam fit in voce, ὕλη, *sylva*. Quod eam

Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισίδι· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι
Ναῖον Βοιωτοὶ, μάλα πίονα δῆμον ἔχοντες.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Αὐτίκ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη,
Ἦ ῥ' ἅλιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν Μενελάῳ,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι,
Εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα.
Ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο.
Ἥβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα,
Χάλκεα, ὀκτάκνημα, σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφίς·
Τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθεν

Lacui vicinus Cephissidi: juxtàque ipsum alii
Habitabant Bœoti, valdè opulentum populum habentes.
Hos quum igitur animadvertit dea candida-ulnas Juno
Argivos interimentes in acri pugnâ,
Illicò Minervam verbis alatis allocuta est;
" Papæ, Ægiochi Jovis filia indomita,
" Certè vanum *hoc* promissum fecimus Menelao,
" Ilio exciso bene-munito *eum* rediturum;
" Si sic furere sinamus perniciosum Martem.
" Sed age jam & nos cogitemus de strenuo auxilio *ferendo.*
Sic dixit: neque non obsecuta est dea cæsiis-oculis Minerva.
Ac quidem discurrens aureis frœnis-ornatos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni:
Hebe autem ad currus velociter posuit curvos orbes *rotarum,*
Æreos, octo-radios-habentes, ferreum ad axem utrinque:
Quorum utique aurea curvatura perennis; ac desuper

cùm non intelligeret vir doctissimus *Is. Casaubonus*, ad verba *Strabonis* hæc annotat; "*Notetur locus ubi* προσῳδίαν *vocat, quod* "*alii Analogiam: Ait enim ab* Ὕλη fieri "Ὑλικὴ, *eâdem prosodiâ quâ à* λύρα *fit* "λυρικὴ: *Alius dixisset, eâdem Analogiâ.*" Nempe, de verborum *formandi ratione* accepit vir eruditus id, quod erat a *Strabone* accuratè & præfinitò dictum de *Prosodiâ*. Quod si, Ὕλη, Ὑλικὴ, syllabam priorem utrobique *produxisset*; tamen *analogiam* adhuc eandem planè haberet, ac λύρα, λυρικὴ· *prosodiam* non utique eandem.

Ver. 709. ——κεκλιμένος] Vide suprà ad α', 309 *&* 314.

Ver. 711. Τοὺς δ'] *Hectorem* & *Martem*. Quod non advertens *Spondanus*, vocem hanc ad Ἀργείους in sequenti versu refert; &, Ἀργείους ὀλέκοντας, *Argivos pereuntes*, vertit. Quin & in editione *Wetsteniana* Interpres, licèt ὀλέκοντας rectè vertat, *interimentes*; non tamen videtur hujus vocis, τοὺς δὲ, vim rectè cepisse.

Ver. 714. ——Ἀτρυτώνη] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 716. ——ἀπονέεσθαι] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 717. ——ἐάσομεν] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 720. ——ἔντυεν ἵππους.] Ficta fortassè vox, ἔντυεν, ab iis qui, quoniam ἐντύνω & imperfectum ἐντῦνον & Aoristus ἔντῦνα penultimam producunt, (vide infrà ad ι', 203,) nescirent aoristum ἔντῦνον corripi. Sic apud *Mosthum*,

——καί οἱ λέχος ἔντυεν Ὧραι.

Idyll. II, 160.

Ver. 724. Τῶν ἤτοι χρυσέη.] Pronuntiabatur χρυσῆ. Similiter, *ver.* 727, Δίφρος δὲ χρυσέοισι, pronuntiabatur χρυσοῖσι. Vide suprà ad β', 268.

Ver.

Χάλκε' ἐπίσσωτρα, προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι·
Πλῆμναι δ' ἀργύρου εἰσὶ περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν·
Δίφρος δὲ χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν
Ἐντέταται· δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγές εἰσι·
Τοῦ δ' ἐξ ἀργύρεος ῥυμὸς πέλεν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ
Δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγὸν, ἐν δὲ λέπαδνα
Κάλ' ἔβαλε, χρύσει'· ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη
Ἵππους ὠκύποδας, μεμαυῖ' ἔριδος καὶ ἀϋτῆς.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·
Ἡ δὲ, χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσανόεσσαν,
Δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ Φόβος ἐστεφάνωτο·
Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκὴ, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή·
Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου,
Δεινή τε, σμερδνή τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.

Æreæ laminæ-rotam-munientes, adaptatæ, mirabile visu:
Modioli autem ex argento erant rotundi utrinque:
Sella verò aureis & argenteis funibus
Exporrecta erat; duoque semicirculi, unde-habenæ-suspenduntur, erant:
Ex hâc porrò argenteus temo procurrebat; ad cujus extremitatem
Ligavit aureum pulchrum jugum, & lora-jugalia
Pulchra innexuit, aurea: sub jugum verò duxit Juno
Equos pedibus-celeres, cupida contentionis & prælii.
Cæterùm Minerva, filia Jovis Ægiochi,
Peplum quidem *laxatum* defluere-sivit pulchrum, patris super pavimento,
Varium, quod ipsa fecerat & elaborârat manibus:
Ipsa autem, loricam induta Jovis nubes-cogentis,
Armis ad bellum armabatur lacrymosum.
Circum autem humeros posuit ægidem fimbriatam,
Horribilem, cui quidem undique Timor circundatus erat:
In eâ Contentio, in eâ Fortitudo, in eâ atrox Insectatio:
In eâ & Gorgonium caput diri monstri,
Dirumque, horrendumque, Jovis portentum Ægiochi.

Ver. 728. Ἐντέταται] Ut constet scilicet Temporum ratio, cum *præcedente* & *sequente*, εἰσί. Vide suprà ad α', 37.

Ver. 730. ——καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. ——ζυγὸν] Mirè admodum Spondanus: "*Per hoc jugum, Equos* (inquit) *intelligit*; *UT statim subjicit*, ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν ἵππους."

Ver. 734. ——κατέχευεν ἑανὸν] Vide suprà ad γ', 385.

Ver. 735. Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο]
——quas illi læta laborum
Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido
Fecerat, & tenui telas discreverat auro.
Æn. XI, 73.

Ver. 738. ——αἰγίδα θυσσανόεσσαν Δεινήν.]
Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma.
Æn. VIII, 435.

Ver. 740. Ἐν δ' Ἔρις, ἐν δ' Ἀλκή.]
——tristesque ex æthere Diræ,
Et scissâ gaudens vadit Discordia pallâ;
Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.
Æn. VIII, 701.

In quibus facilè videre est, *Virgilium Homeri* majestatem non assecutum.

Ibid. ——δὲ κρυόεσσα.] *Al.* δ' ὀκρυόεσσα.

Ver. 741. Ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ]
——ipsamque in pectore Divæ
Gorgona, desecto vertentem lumina collo.
Æn. VIII, 437.

Ver.

Κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον,
Χρυσείην, ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσατο· λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους·
Εὗρον δὲ Κρονίωνα, θεῶν ἄτερ ἥμενον ἄλλων,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο.
Ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη
Ζῆν' ὕπατον Κρονίδην ἐξήρετο, καὶ προσέειπε·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα,
Ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον; ἐμοὶ δ' ἄχος· οἱ δὲ ἕκηλοι
Τέρπονται Κύπρις τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔτινα οἶδε θέμιστα.

Capiti verò clavis-undique-ornatam galeam imposuit quatuor-conos-habentem,
Auream, centum urbium peditibus sufficientem.
Inque currum fulgidum pedibus conscendit; sumpsitque hastam
Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroum, quibuscunque irascitur præpotenti-patre-nata.
Juno autem scuticâ velociter urgebat equos.
Sponte suâ autem portæ crepuerunt cœli, quas custodiebant Horæ,
Quibus commissum est magnum cœlum Olympusque,
Ut & aperiant densam nubem & claudant.
Hâc utique *viâ*, per eas, stimulo-parentes dirigebant equos:
Invenerunt autem Saturnium, à diis seorsùm sedentem aliis,
Summo vertice multa-cacumina-habentis Olympi.
Ibi equos sistens dea candidas-ulnas-habens Juno
Jovem supremum Saturnium interrogavit, & allocuta est;
" Jupiter pater, annon succenses Marti *ob* hæc atrocia facta,
" Eò-quòd-tantasque & tales perdiderit copias Achivorum
" Temerè, nec ut decuerat? Mihi sane dolor: at verò quieti
" Delectantur Venusque & argenteo-arcu-decorus Apollo,
" Dementem hunc quum extimulârint, qui nulla novit jura.

Ver. 743. ——ἀμφίφαλον κυνέην]
——galeam——cristisque decoram.
Æn. IX, 365.

Ver. 744. ——ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσ' ἀραρυῖαν] Vel, quòd τοσούτων πόλεων ὁπλίτας καλύπτειν καὶ σκέπειν ἠδύνατο· Vel, ὅτι ἑκατὸν πόλεων ὁπλίτας εἶχεν ἐντετυπωμένους ἑαυτῇ. *Eustath.*

Ver. 745. ——βήσατο] *Al.* βήσετο. Vide suprà ad *ver.* 109; & ad β, 35.

Ver. 747. ——ὀβριμοπάτρη.] Vide suprà ad α, 43.

Ver. 748. Ἥρη δὲ μάστιγι] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur; & similiter, φλόγεα, *ver.* 745; itemque κεντρηνεκέας, *ver.* 752; vide suprà ad α, 51.

Ibid. ——ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους,] Videtur *Eustathius* legisse, ἐπεμαίετο ἵππους. Quæ fortè non pejor lectio. Quanquam & istud, ἄρ', non malè hæc cum *præcedente ver.* 732, connectit.

Ver. 749. Αὐτόμαται] *Al.* Αὐτόμαται.

Ibid. ——μύκον] Vide suprà ad β, 314.

Ver. 751. ——ἀνακλῖναι] Vide suprà ad α, 309.

Ver. 752. Τῇ ῥα] Vide suprà ad α, 56.

Ver. 756. ——ἐξήρετο] *Al.* ἐξείρετο.

Ver.

Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τι μοι κεχολώσεαι, αἴκεν Ἄρηα
Λυγρῶς πεπληγυῖα μάχης ἐξαποδίωμαι;
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην,
Ἥ ἑ μάλισ᾽ εἴωθε κακῇς ὀδύνῃσι πελάζειν.
Ὣς ἔφατ᾽· οὐδ᾽ ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
Μάστιξεν δ᾽ ἵππους· τὼ δ᾽ οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ὅσσον δ᾽ ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,
Ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
Τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Τροίην ἷξον, ποταμώ τε ῥέοντε,

" Jupiter pater, nunquid mihi irasceris, si Martem
" Graviter percussum pugnâ exegerim?
Hanc autem respondens allocutus est nubes-cogens Jupiter;
" Agedum, adversus ipsum incita Minervam prædatricem,
" Quæ ipsum maximè solita-est in graves dolores conjicere.
Sic dixit; nec non obsecuta est dea candida-ulnas Juno;
Sed scuticâ verberavit equos: hi autem non inviti volabant
Per medium terræque & cœli stellati.
Quantum verò aëris-per-horizontem-extensi-spatium homo vidit oculis,
Sedens in speculâ, prospectans in nigricantem pontum;
Tantum saltu-conficiunt deorum altisoni equi.
At quando jam Trojam pervenissent, fluviosque labentes,

Ver. 763. —ἐξαποδίωμαι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 764. —νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 765. —ἀγελείην] *Al*. ἀγελάην. Vide suprà ad δ́, 128.

Ver. 766. Ἥ ἑ μάλισ᾽ εἴωθε] Vide infrà ad *ver*. 841.

Ver. 769. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ.]

——— terras inter cœlumque volabat,
Littus arenosum Lybiæ ventosque secabat.
Æn. IV, 256.

Quæ cùm sententia planè sit nulla, (quid enim est *littus secare?*) emendavit hoc modo Criticorum longè longéque omnium Princeps, *Richardus Bentleius*;

——terras inter cœlumque, *legebat*
Littus arenosum Libyæ, ventosque secabat.

Quâ sanè emendatione nihil unquam excogitatum venustius, nihil certius. Cæterùm ad vocem, μεσσηγύς, non abs re erit hoc in loco annotare, quàm singulari loquendi ratione Scriptores Romani vocis istius vim interdum expresserint.

—————————*Inter*
Hectora Priamiden, animosum atque *inter* Achillem,
Ira fuit capitalis.—*Horat. Serm*. I, 7.
———Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, & *inter* Atriden.
Epist. I, 2.

Quæ ad loca *Vir ingens* jam memoratus; " *Vitiosum sanè*, inquit, *loquendi genus, &* " ἰδιωτικόν; *quodque magni emerim, nun*-" *quam ab Horatio prolatum*." Similem tamen loquendi rationem ex *Livio*, *lib*. 22, 35, adduxit *Gatakerus*; " inter *cives Ro*-" *manos &* inter *peregrinos*." Et ex *Cicer. Paradox*. 1, *Marcilius*; " *nihil* inter *te at*-" *que* inter *quadrupedem putes interesse*." Quorum in priori locorum, posterius illud *inter*, codicum meliorum jussu; in posteriori, codicum omnium consensu, ejiciendum contendit (in *Addendis* ad Notas suas) *Bentleius*. Verùm casu occurrit mihi nuper alius ex *Cicerone* locus, qui medelâ istâ, siquidem jam sanus non sit, sanari venustè non potest. *De amicit*. § 25: " *Quid in*-" *tersit* inter *popularem, id est, assentato*-" *rem, & levem virum; &* inter *constan*-" *tem, severum, & gravem*."

Ibid. ———ἀστερόεντος.] Vide suprà ad δ́, 44.

Ver. 770. Ὅσσον δ᾽ ἠεροειδὲς———, Τόσσον———ἵπποι.] Ὁ δὲ, πῶς μεγεθύνει τὰ δαιμόνια; ——— τὴν ὁρμὴν αὐτῶν κοσμικῷ διαστήματι καταμετρεῖ. *Longinus*, § 9.

Ver. 772. —ὑψηχέες] *Al*. ὑψαυχένες.

Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος,
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Λύσασ' ἐξ ὀχέων· περὶ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευε.
Τοῖσιν δ' ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι.
Αἱ δὲ βάτην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι,
Ἀνδράσιν Ἀργείοισιν ἀλεξέμεναι μεμαυῖαι.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι

Quâ fluenta Simoïs commiscent & Scamander;
Ibi equos stetit dea candida-ulnas Juno,
Solutos curru; circúmque caliginem multam fudit.
Illis verò ambrosiam Simois summisit ad-depascendum.
Hæ autem iverunt pavidis columbis incessu similes,
Viris Argivis auxiliari properantes.
Sed quandò jam venerant, ubi plurimi & fortissimi

Ver. 778. Αἱ δὲ βάτην.] Rectè se habet ista Syntaxis: Vide suprà ad ά, 566. Non omittendum tamen, *Scholiastem Sophoclis* ad *Electr. ver.* 980, itemque *Euripidis* ad *Alcest. ver.* 902, legisse hoc in loco, Τὼ δὲ βάτην. Quæ quidem Syntaxis, & ipsa quoque rectè se habet; licèt de *Fæminis* sermo sit. Non quòd τὼ "*per omnia genera dicatur,*" ut *Barnesius*; nedum quòd γυναῖκε sit *masculinum* in numero *duali*, ut Grammatici *stultissimè* commenti sunt; sed quòd unusquisque [*la personne,*] sive sit Hominum, sive Deorum, seu quicunque sit, sive mas, sive fæmina, quoties *ad sententiam* nihil interest *quo* quis *sexu* sit, proprie efferatur genere *masculino*. Scilicet non ad *Sexum*, sed (ut rectè alicubi *Dionys. Halicarnassens*) πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνεται ὁ λόγος. Exempla apud optimos Auctores occurrunt innumera. Apud *Homerum*, de *Junone & Minervâ*;

——πληγέντε κεραυνῷ. *Iliad.* θ', 455.

De iisdem *deabus*, in quibusdam codicibus,

——προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας. *ibid. ver.* 378.

De *fæminis* duabus, apud *Pausaniam*;

——τούτους δέ φασιν &c. *Lib.* II, *cap.* 21.

Apud *Sophoclem*, de *fæminis* itidem duabus;

Ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω, φίλοι,
Ὣ τὸν πατρῷον οἶκον ἐξεσωσάτην·
Ὣ τοῖσιν ἐχθροῖς————
Ψυχῆς ἀφειδήσαντε————
Τούτω φιλεῖν χρή, τώδε χρὴ πάντας σέβειν·
Τώδ' ἔν θ' ἑορταῖς———— *Electr. ver.* 980, *&c.*

Apud *Euripidem*, de *Viro & Uxore* suâ;

Δυοῖν γὰρ ὄντοιν, οὐχ ὁ μὲν τλήμων, ὁ δ' οὔ. *Helen.* 652.
Δύο ——ψυχὰς——λίμναν διαβάντε. *Alcest.* 900.

Item *Hecuba*, de *seipsâ & filia*;

————οὐκ ἄρ' ὡς θανούμενος
Μετῆλθες ἡμᾶς.———— *Hecub.* 511.

Creüsa, de *seipsâ*;

Ἡμεῖς ἐν ὄρφνῃ σπαργανώσαντες πέπλοις. *Ion.* 955.

Et *Pythia*, de seipsâ;

Ἥδει δὲ θνητῶν οὔτις ἀνθρώπων τάδε
Ἔχοντας ἡμᾶς ———— *ibid.* 1361.

Apud eundem, de *muliere* mortuâ;

Θάπτειν τιν' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ μέλλων νεκρόν. *Alcest.* 513.
Νέκυν μὲν ἤδη πάντ' ἔχοντα.——*ibid.* 607.
————Καὶ παρεὶς ἄλλῳ θανεῖν
Νέος γέρων ὤν, τόνδ' ἀποιμώξεις νεκρόν. *ibid.* 635.
Ἀλλ' οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ' ἐκφέρεις; *ibid.* 716.
Ἄπελθε, καί με τόνδ' ἔα θάψαι νεκρόν. *ibid.* 729.

Apud *Aristophanem*, de *fæminâ* quâdam;

————ἕτερον ἂν————
————καὶ τοῦ φράζοντος ἀκοῦσαι. *Ecclesiaz. Scen.* 2.

Apud *Plautum* itidem, de *muliere*;

Quis ea est? *Mil. Gloriof. Act.* 3.
Quîcum ibat. *Epidic. Scen.* 4.
Sed quis ea est mulier? *ibid. Scen. ult.*
Hæc est; Quis? *Cistell. Act.* IV, *Scen.* 2.
Quis es? *ibid.*
Quisquis es, quæ &c. *Rud. Act.* IV, *Scen.* 4.

Apud *Virgilium*, de *Venere*;

——ducente Deo—— *Æn.* II, 632.

Ex quibus omnibus abundè apparet, utramque loquendi rationem, & Αἱ δὲ βάτην, & Τὼ δὲ βάτην, rectè se habere.

Ibid. ——πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι.] Motum indicat æquum & placidum:

Qualis speluncâ subitò commota columba
——Fertur in arva volans,——
————mox aëre lapsa quieto
Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas. *Æn.* V, 213.

Ver.

Ἕστασαν, ἀμφὶ βίην Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Εἰλόμενοι, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι χαλκεοφώνῳ,
Ὃς τόσον αὐδήσασχ', ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα·
Αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον· κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος·
Νῦν δ' ἕκαθεν πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται.
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Τυδείδῃ δ' ἐπόρουσε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εὗρε δὲ τόν γε ἄνακτα παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
Ἕλκος ἀναψύχοντα, τό μιν βάλε Πάνδαρος ἰῷ·
Ἱδρὼς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος
Ἀσπίδος εὐκύκλου· τῷ τείρετο, κάμνε δὲ χεῖρα·
Ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα, κελαινεφὲς αἷμ' ἀπεμόργνυ·

Stabant, circum vim Diomedis equûm-domitoris [*circum Diomedem*]
Conferti, leonibus similes cruda-vorantibus,
Vel suibus apris, quorum robur non imbelle:
Ibi stans clamavit dea candida-ulnas Juno,
Stentori assimilata magnanimo æream-vocem-habenti,
Qui tantum vociferabatur, quantum alii quinquaginta:
" *Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
" Quamdiu quidem in bello versabatur nobilis Achilles,
" Nunquam Trojani ante portas Dardanias
" Progrediebantur; illius enim timebant validam hastam:
" Nunc verò procul ab urbe cavas apud naves pugnant.
Sic fata, commovit robur & animum uniuscujusque.
Tydidæ autem supervenit dea cæsiis-oculis Minerva;
Reperitque hunc regem apud equos & currus
Vulnus refrigerantem, quòd ei inflixerat Pandarus sagittâ:
Sudor enim ipsum affligebat sub lato loro
Clypei pulchrè-orbiculati; quo *utique* adfligebatur, laborabatque manu:
Ac elevans lorum, nigrum sanguinem abstergebat:

Ver. 781. —— βίην Διομήδεος] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 784. —— ἤϋσε θεά.] Ducum indicat per totum exercitum ad commovendos milites cohortationem.

Ver. 785. Στέντορι εἰσαμένη] Vide suprà ad γ', 141.

Ibid. —— μεγαλήτορι] Vox, μεγαλήτωρ, non hîc *fortem* aut *magnanimum* significat; (nam, ut rectè monet Scholiastes, οὐδὲν οὐδαμοῦ περὶ τούτου διεξῆλθεν ἔργον πεποιηκότος·) sed, ut *Eustathius* explicat, χαλκέντερον· κατ' ἐκεῖνο, " Χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη."

Ver. 788. Ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον —— Ἀχιλλεύς.] Ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ἐννάτου ἔτους ἤρξατο, ἐπεὶ τὰ πρὸ τῆς Ἀχιλλέως μήνιδος ἦν ἀτονώτερα, καὶ Πράξεις οὐκ ἔχοντα μακρὰς οὐδὲ ἐπαλλήλους. Συμμαχοῦντος γὰρ Ἕλλησιν Ἀχιλλέως,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κείνου γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.

Θαρσήσαντες δὲ, τούτου ἀποστάντος, προῆλθον· καὶ, τῆς μάχης γενομένης, πολυπρόσωποί τε καὶ συνεχεῖς τῶν ἡρώων ἀριστεῖαι κατέστησαν. *Plutarch. de vitâ Homeri, in fine.* Notandum hîc porrò, quanto cum artificio, ut Poëma sit unum a capite ad calcem, nunquam non spectetur & inseratur *Achilles*.

Ver. 792. —— ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 794. —— παρ' ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι.] Vide suprà ad *ver.* 219.

Ἱππείου ἡ θεὰ ζυγοῦ ἥψατο, φώνησέν τε·
Ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς.
Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής.
Καί ῥ' ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον,
Οὐδ' ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν
Ἄγγελος ἐς Θήβας, πολέας μετὰ Καδμείωνας·
Δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἕκηλον.
Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν, ὡς τὸ πάρος περ,
Κούρους Καδμείων προκαλίζετο· πάντα δ' ἐνίκα
Ῥηϊδίως· τοίη οἱ ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθος ἦα.
Σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω,
Καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι·
Ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυάϊξ γυῖα δέδυκεν,
Ἤ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ' ἔπειτα
Τυδέος ἔκγονός ἐσσι, δαΐφρονος Οἰνείδαο.

Equinum autem dea jugum attigit, dixitque;
800 " Profectò parùm sibi filium similem genuit Tydeus.
" Tydeus utique parvus quidem erat corpore, sed pugnator.
" Ac quando ipsum ego pugnare non sinebam,
" Neque furenter irruere, quandò scilicet venit seorsùm ab Achivis
" Legatus ad Thebas, plures ad Cadmeios;
805 " Convivari ipsum jussi in ædibus quietum:
" Sed is animum retinens suum fortem, sicuti priùs,
" Juvenes Cadmeiorum provocabat; in omnibus autem vincebat
" Facilè: talis illi ego adjutrix eram.
" Tibi verò equidem ego assistoque, & te servo,
810 " Et te prompto animo hortor adversus Trojanos pugnare:
" Sed tibi vel defatigatio ex multo labore membra subiit,
" Vel te certè aliquo-modo timor tenet exanimans: Non sanè tu posthac
" Tydei soboles es *reputandus*, rei-militaris-periti Oenidæ.

Ver. 800. Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα.] Ἐπιτιμῶν ... καὶ πατέρων ἀγαθῶν ἐνίας, ὅταν ... ῥᾳθυμῶσιν. Ὅμηρος, "Ἦ ὀλίγον οἱ παῖ-" "δα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς." *Plutarch.* πολιτικὰ παραγγέλματα. Idem, in libro *de Adulatore ab Amico dignoscendo*, haud longè a fine; versum hunc *Agamemnoni* attribuit; vel memoriæ lapsus, eò quòd simili argumento usus sit *Agamemnon* ἐν τῇ Ἐπιπωλήσει, suprà in præcedente libro δ'; vel quòd hoc in loco *Minervam* intellexerit, *Agamemnonis* utique *cohortationem prudentem*.

Ibid. ——ὀλίγον οἱ παῖδα,] Quâ ratione, *i. e.* hîc ultimam producat; itemque, *ut*, *ver.* 817; vide suprà ad α', 51. Cæterùm si quis transposuerit in hoc & sequenti versu vocem ὀλίγος & μικρὸς, utrobique τὸ ἁρμόττον ... διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω —— τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ εὐτελές. Ut rectè observavit *Aristoteles*, *Poëtic. cap.* 22, in versu isto, *Odyss.* ι, 515.

Ver. 801. Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν] *Interim confert admirationi multum etiam infirmitas; ut cùm Homerus Tydea parvum, sed bellatorem dicit fuisse.* Quintilian. lib. III. cap. 7.

Ingentes animos angusto pectore versant.
Virgil. Georgic. IV, 83.

Ingenio pugnax, corpore parvus erat.
Ovid.

————Sed non & viribus infrà
Tydea fert animus; totosque infusa per artus
Major in exiguo regnabat corpore virtus.
Stat. Theb. lib. I.

Ver. 803. ——ἤλυθε] Vide suprà ad γ', 205.

Ibid. ——νόσφιν] Vide suprà ad α', 349.

Ver. 808. ——τοίη οἱ ἐγὼν] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut mihi quidem videtur. *Vulgg.* τοίη τοι ἐγὼν ex versu, ut verisimile est, 828 infrà. Quanquam & τοίη τοι, etiam hoc in loco, ferri possit; si modo particula τοι, *explementum* utique accipiatur; sicuti in ψ', 110, Ἀλλ' ἦ τοι κέμοι θάνατος, &c.

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Γινώσκω σε, θεὰ, θύγατερ Διὸς αἰγιόχοιο,
Τῷ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω·
Οὔτε τί με δέος ἴσχει ἀκήριον, οὔτε τις ὄκνος·
Ἀλλ' ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας.
Οὔ μ' εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
Τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε, Διὸς θυγάτηρ, Ἀφροδίτη
Ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήνγ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ.
Τοὔνεκα νῦν αὐτός τ' ἀναχάζομαι, ἠδὲ καὶ ἄλλους
Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνθάδε πάντας·
Γινώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἀνακοιρανέοντα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι, μητέ τιν' ἄλλον
Ἀθανάτων· τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάρροθός εἰμι.
Ἀλλ' ἄγ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους·
Τύψον δὲ σχεδίην, μηδ' ἅζεο θοῦρον Ἄρηα
Τοῦτον μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον·
Ὃς πρώην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτ' ἀγορεύων,
Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν·

Hanc autem respondens allocutus est fortis Diomedes;
« Agnosco te, dea, filia Jovis Ægiochi,
« Ideò tibi lubentèr dicam verbum, neque celabo.
« Neque aliquis me timor tenet exanimis, nec ulla ignavia;
« Sed adhuc tuorum recordor mandatorum, quæ mandâsti.
« Non me sinebas cum beatis diis ex-adverso pugnare
« Cæteris; sed si, Jovis filia, Venus
« Veniret in prælium, hanc vulnerare acuto ære.
« Quare nunc & ipse recedo, atque etiam cæteros
« Argivos jussi congregari hîc omnes:
« Agnosco enim Martem prælium obeuntem *& administrantem.*
Huic autem respondit deinde dea cæsiis-oculis Minerva;
« Tydide Diomedes, meo charissime animo,
« Neque tu Martem hunc ullatenùs time, neque quemquam alium
« Immortalium; talis tibi ego adjutrix sum.
« Verùm age, in Martem primum dirige solidos-ungulis equos:
« Ferique *eum* cominùs, neque reverere impetuosum Martem
« Hunc insanientem, *præter-naturam*-ascitum malum, inconstantem;
« Qui non-ita-pridem mihique & Junoni promisit dicens,
« Adversum Trojanos *se* pugnaturum, atque Argivis auxiliaturum;

Ver. 815. Γινώσκω σε, θεά.]
Et nunc nequicquam fallis Dea,——
Æn. XII, 634.

Ver. 818. ——ἐφετμέων.] Pronuntiabatur, ἐφετμῶν. Vide suprà ad β, 811.

Ver. 824. ——ἀνακοιρανέοντα.] *Schol.* διατάσσοντα, διέποντα· Αἱ προθέσεις, ἀντιλαμβανόμεναι ἀλλήλων, τοὺς οἰκείους τόνους τηροῦσι. *Al.* ἀνὰ κοιρανέοντα.

Ver. 827. Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδε τι δείδιθι.] Ità rectè, ut opinor, edidit *Barnesius.* *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρεα τόνδ' ἔτι δείδιθι· Quod perinde est. *Al.* Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόνδε δείδιθι· &, Μήτε σύ γ' Ἄρηα τόνγε δείδιθι. Quarum lectionum prior versum, posterior sententiam jugulat.

Ver. 828. Ἀθανάτων.] Vide suprà ad α, 398.

Ver. 831. ——τυκτὸν κακόν.] *Eustathio,* « præter naturam ascitum malum. » *Aliis,* « naturâ improbum. » Neutrum malè, licèt diversâ ratione.

Νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται.
Ὣς φαμένη, Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Χειρὶ πάλιν ἐρύσασ'· ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρουσε·
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον
Ἐμμεμαυῖα θεά· μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων
Βριθοσύνῃ· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρα τ' ἄριστον.
Λάζετο δὲ μάστιγα καὶ ἡνία Παλλὰς Ἀθήνη·
Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους.
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον ἐξενάριξεν,
Αἰτωλῶν ὄχ' ἄριστον, Ὀχησίου ἀγλαὸν υἱόν·
Τὸν μὲν Ἄρης ἐνάριζε μιαιφόνος· αὐτὰρ Ἀθήνη
Δῦν' Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.
Ὡς δὲ ἴδε βροτολοιγὸς Ἄρης Διομήδεα δῖον,
Ἤτοι ὁ μὲν Περίφαντα πελώριον αὐτόθ' ἔασε
Κεῖσθαι, ὅθι πρῶτον κτείνων ἐξαίνυτο θυμόν·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰθὺς Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,

“ Nunc verò cum Trojanis versatur, horumque est oblitus.
Sic locuta, Sthenelum quidem è curru depulit humi,
Manu retrorsum trahens; ille autem dicto-citiùs desiliit:
Ipsaque in currum conscendit juxta Diomedem nobilem
Irâ-concitata dea: valdè autem gemuit faginus axis
Sub pondere; gravem enim vehebat deam, virúmque fortissimum.
Corripuit autem scuticam & habenas Pallas Minerva;
Ac statim in Martem primum dirigebat solidos-ungulis equos.
Ille quidem Periphantem ingentem occiderat,
Ætolorum longè fortissimum, Ochesii præclarum filium:
Hunc utique Mars occidebat cæde-inquinatus: sed Minerva
Induit Orci galeam, nè ipsam videret impetuosus Mars.
Postquam verò vidit hominum-pernicies Mars Diomedem nobilem,
Is quidem Periphantem ingentem illic sivit
Jacere, ubi primum interficiens abstulerat animam;
Atque ivit rectà in Diomedem equûm-domitorem.
Hi verò quum jam propè erant, alter in alterum vadentes,

Ver. 835. ——Σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε——Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε.]

Aurigam Turni media inter lora Metiscum
Excutit, & longè lapsum temone relinquit;
Ipsa subit, manibusque undantes flectit habenas,
Cuncta gerens, vocemque & corpus & arma Metisci. *Æn.* XII, 469.

Ver. 836. ——πάλιν ἐρύσασ'.] Quâ ratione, πάλιν, hîc ultimam producat; item, δὲ, *ver.* 840; & μιν, *ver.* 845; & ὀλοφυρόμενος, *ver.* 871; vide suprà ad α', 51.

Ver. 838. ——μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων.] Οἱ παλαιοί, ἀντὶ τοῦ φηγινος, πήδινος γράφουσιν· εἰπόντες ὅτι πῆδος, εἶδος ξύλου. *Eustath.*

Post valido nitens sub pondere faginus axis
Instrepat.—— *Georgic.* III, 172.
——Gemuit sub pondere cymba. *Æn.* VI, 413.

Ver. 840, 841. Λάζετο——, Αὐτίκ'——ἔχε] Oratio hæc *asyndetos*, impetum & vehementiam *Festinantis* significanter indicat. Vide suprà ad α, 105.

Ver. 841. Αὐτίκ' ἐπ' Ἄρηι (Παλλὰς) ἔχε μώνυχας ἵππους.] Nempe, Trojanorum vim superavit Græcorum *disciplina & scientia* militaris. Id quod fieri scilicet *unde ver.* 766.

Ver. 842. ——ὁ μὲν (Ἄρης) Περίφαντα ——ἐξενάριζεν.] Eo, ut opinor, quòd in *prælio* cecidisset *Periphas*, nec *à quo* occisus esset appareret; a *Marte* dicitur interfectus. Cæterùm legendum hîc crediderim, ἐξενάριζε· sicuti infrà, *ver.* 844.

Ver. 847. ——ἔασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver.

Πρόσθεν Ἄρης ὠρέξαθ' ὑπὲρ ζυγὸν, ἡνία θ' ἵππων,
Ἔγχεϊ χαλκείῳ, μεμαὼς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι·
Καὶ τό γε χειρὶ λαβοῦσα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ὦσεν ὑπὲκ δίφροιο ἐτώσιον ἀϊχθῆναι.
Δεύτερος αὖθ' ὡρμᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· ἐπέρεισε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρην.
Τῇ ῥά μιν οὖτα τυχὼν, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψεν·
Ἐκ δὲ δόρυ σπάσεν αὖτις· ὁ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης,
Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον, ἢ δεκάχιλοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ, ἔριδα ξυνάγοντες Ἄρηος.
Τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε, Τρῶάς τε,
Δείσαντας· τόσον ἔβραχ' Ἄρης, ἆτος πολέμοιο.
Οἵη δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ,
Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο·
Τοῖος Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ χάλκεος Ἄρης
Φαίνεθ', ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν.

Priùs Mars protentâ-manu-jaculatus est super jugum, habenásque equorum,
Hastâ æreâ, cupiens animam eripere:
Et verò hanc manu prehensam dea cæsiis-oculis Minerva
Summovit à curru, ut incassùm prætersugeret.
Secundus tum impetum fecit pugnâ strenuus Diomedes
Hastâ æreâ: infixit autem connixa Pallas Minerva
Imum in ile, ubi cingebatur cinctu.
Eâ utique *parte* ipsum vulneravit assecutus, cutémque pulchram dilaceravit;
Atque hastam extraxit rursus: Tum verò boabat æreus Mars,
Quantum scilicet novies-mille clamant, vel decies-mille
Viri in bello, certamen committentes Martis.
Tum verò tremor occupavit Achivósque Trojanósque
Territos: adeo boabat Mars, insatiabilis belli.
Qualis autem ex nubibus nigra apparet caligo,
Ab æstu vento graviter-spirante excitato:
Talis Tydidæ Diomedi æreus Mars
Apparebat, cum nubibus iens in cœlum latum.

Ver. 855. —βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 857. Νείατον ἐς κενεῶνα.] Hoc ait Poëta, ni fallor; militibus *inferiorum ordinum* interfectis permultis, fusos Trojanos tantam cladem accepisse, ut eo die, quâ parte pugnaret *Diomedes*, penè *confectum bellum* videretur. Διομήδης ἐπὶ τὰ κενὰ τῆς μὴ πάνυ φραττομένης ἀντιπάλων τάξεως παρεισελθὼν, αἰχμαλώτους ἐποιήσατο τοὺς βαρβάρους. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 858. Τῇ ῥα.] "Eâ *utique* parte." Non igitur supervacaneum est istud, ῥά; sed vim habet in connectendâ sententiâ perquam elegantem. Vide quoque suprà ad α', 56; & ad β', 158.

Ibid. —οὖτα] Vide suprà ad δ', 525.

Ibid. —καλὸν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 859. —ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι] Clamorem exhibet aciei disjectæ, & in fugam conversæ.

Ver 864. —ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ, Καύματος ἐξ ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο.] Nonnulli distinguunt; Καύματος ἐξ, ἀνέμοιο *&c.* Ac proinde diversè accipi potest hæc sententia: Ut dicat nimirum Poëta, caliginosum aerem *vel* ex æstu oriri ac vento a meridie, *vel* æstum ipsum ex vento a meridie exorto, *vel* ventum denique ex æstu. Quæ quidem ambiguitas, non utique Poëtæ, sed nobis græcè jam minùs scientibus omninò est tribuenda.

Ver. 865. —ὀρνυμένοιο.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 867. —ὁμοῦ νεφέεσσιν] *Pulvere ingenti* scilicet excitato.

Καρπαλίμως δ' ἵκανε θεῶν ἕδος αἰπὺν Ὄλυμπον·
Πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο, θυμὸν ἀχεύων,
Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα, καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς,
Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ, ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα;
Αἰεί τοι ῥίγιστα θεοὶ τετληότες εἰμὲν,
Ἀλλήλων ἰότητι, χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες.
Σοὶ πάντες μαχόμεσθα· σὺ γὰρ τέκες ἄφρονα κούρην
Οὐλομένην, ᾗτ' αἰὲν ἀήσυλα ἔργα μέμηλεν.
Ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Σοί τ' ἐπιπείθονται, καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος.
Ταύτην δ' οὔτ' ἔπεϊ προτιβάλλεαι, οὔτε τι ἔργῳ,
Ἀλλ' ἀνιεῖς, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο παῖδ' ἀΐδηλον·
Ἣ νῦν Τυδέος υἱὸν ὑπέρθυμον Διομήδεα
Μαργαίνειν ἀνέηκεν ἐπ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ·
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος·
Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες· ἦτέ κε δηρὸν

Statim verò venit deorum in ſedem excelſum Olympum:
Propterque Jovem Saturnium ſedit, animo mœrens,
Oſtenditque immortalem ſanguinem defluentem ex vulnere,
Et lamentans verbis alatis allocutus eſt;
" Jupiter pater, nonne indignaris, videns hæc violenta facinora?
" Semper ſane acerbiſſima dii paſſi ſumus,
" Mutuo conſilio, gratificantes nempè hominibus.
" *Atqui* tui causâ omnes pugnamus: tu enim peperiſti dementem filiam
" Pernicioſam, cui ſemper iniqua opera curæ ſunt.
" Alii enim quidem omnes, quotquot dii ſunt in Olympo,
" Tibique obediunt, & ſubjecti-ſumus unuſquiſque:
" Hanc autem neque verbo coërces, neque quaquam facto,
" Sed indulges, quoniam ipſe genuiſti filiam peſtiferam;
" Quæ nunc Tydei filium inſolentem Diomedem
" Furere extimulavit in immortales deos.
" Venerem quidem primùm cominus vulneravit manu ad carpum:
" Ac poſtea in me ipſum irruit, deo ſe-æquans:
" At me ſubduxerunt veloces pedes: profectò *alioqui* diu

Ver. 869. ——Κρονίωνι] De Analogiâ τῦ κρονίωνος & κρονίωνος, vide ſuprà ad α', 397; & β', 818.

Ver. 870. Δεῖξεν δ' ἄμβροτον αἷμα] Ad has voces, *Henr. Stephanus:* " *In Flor.* " (inquit,) *& Ald. & aliquot aliis*, δεῖξε, " *miror quomodo ſtante verſu; in aliis*, δεῖ- " ξεν, *miror quomodo ſtante ſententiâ.*" Credo equidem iſtos, δεῖξε δὲ ἄμβροτον· hos, δείξας ἄμβροτον, dicere voluiſſe.

Ver. 872. Ζεῦ πάτερ] Equidem continere me nequeo, quin vocem Romanam, *Jupiter*, multò potiùs Ζευς πατὴρ eſſe credam, quam *Juvans pater.*

Ver. 874. ——χάριν δ' ἄνδρεσσι φέροντες.] Videtur *Euſtathius*, quantum ex commentario conjicere eſt, legiſſe, χάριν ἄνδρεσσι φέροντες. Quod æquè ferri poteſt, ac ὀλοφυρόμενος ἔπεα, jam ſuprà, *ver.* 871. Vide ad α', 51.

Ver. 881. ——Διομήδεα] Pronunciabatur Διομήδη. Quomodo & ſcribi eandem cœptum.

Ver. 882. ——ἀθανάτοισι[Vide ſuprà ad α', 398.

Ver. 883. Κύπριδα μὲν πρῶτον,—— Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτῷ μοι] Vide ſuprà ad *ver.* 336 & 857.

Ibid. ——οὔτασε] Vide ſuprà ad δ', 525; & ad α', 140.

Ver. 885. Ἀλλά μ' ὑπήνεικαν ταχέες πόδες.]

Ver.

Αὐτοῦ πήματ' ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν νεκάδεσσιν,
Ἤ κεν ζὼς ἀμενηνὸς ἔα χαλκοῖο τυπῇσι.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Μή τι μοι, ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε·
Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
Μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον, οὐκ ἐπιεικτὸν,
Ἥρης· τὴν μὲν ἐγὼ σπουδῇ δάμνημ' ἐπέεσσιν,
Τῷ σ' οἴω κείνης τάδε πάσχειν ἐννεσίῃσιν.
Ἀλλ' οὐ μάν σ' ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα·
Ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσὶ, ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ·
Εἰ δέ τευ ἐξ ἄλλου γε θεῶν γένευ ὧδ' ἀΐδηλος,
Καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρτερος Οὐρανιώνων.
Ὡς φάτο, καὶ Παιήον' ἀνώγει ἰήσασθαι·
Τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων,
Ἠκέσατ'· οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.
Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν,
Ὑγρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα περιστρέφεται κυκόωντι·

« Ibi dolores passus fuissem inter horrendas cadaverum-strages,
« Aut vivus viribus-fractus fuissem æris ictibus.
Eum autem torvè intuitus allocutus est nubes-cogens Jupiter;
« Nequid mihi, ô tu inconstans, assidens quiriteris:
« Invisissimus utique mihi es deorum, qui Olympum tenent;
« Semper enim tibi contentioque grata, bellaque, pugnæque:
« Matris tibi ingenium est intolerandum, cedere nescium,
« Junonis; quam quidem ego vix reprimo verbis:
« Idcircò te puto illius hæc pati consiliis.
« Attamen non te amplius diù patiar dolores sustinere:
« Nam è me genitus es, mihique te peperit mater.
« Quòd si aliquo ex alio deorum natus esses ità improbus,
« Sanè jam pridem fuisses inferior Urani-filiis, [*Titanibus.*]
Sic dixit, & Pæonem jussit mederi:
Huic autem Pæon dolorem-pellentia medicamina inspergens,
Sanavit; nequaquam enim mortalis erat.
Sicut autem quando fici-succus lac album festino-motu in-coagulum-cogit,
Liquidum quod erat; valdéque velociter *concrescens* circumagitur à miscente:

Ni fuga subsidio subeat. *Æn.* XII, 733.

Ver. 888. ——νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 891. Αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη.]

————cui tristia bella,
Iræque, insidiæque, & crimina noxia cordi.
Odit & ipse pater.——*Æn.* VII, 325.

Ver. 899. ——ἀνώγει.] *Al.* ἄνωγέ μιν.

Ver. 900. ——φάρμακα πάσσων.] *Alii* legunt, φάρμακ' ἔπασσεν & versum sequentem omittunt.

Ver. 902. ——ἐπειγόμενος.] *Al.* ἐπειγόμενον. Quod eódem redit.

Ver. 903. ——περιστρέφεται] Ἡρωδιανὸς (inquit *Eustathius*) " περιτρέφεται" γράφει, πάνυ ὀρθῶς.——ἡ γὰρ λέξις, [τροφαλις, *caseus*] εἴρηται παρὰ τὸ τρέφεσθαι, ὅ ἐστι πήγνυσθαι. Firmatur *Herodiani* lectio, *Odyss.* ξ', 476;

——αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ', ἠΰτε πάχνη,
Ψυχρὴ, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.

Quin & τροφαλίδας, *caseos*, ex *Antiphane* & *Aristophane* memorat *Athenæus*, *lib.* X, *c.* 21; & *lib.* XIV, *c.* 22.

Ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα.
Τὸν δ' Ἥβη λοῦσεν, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε·
Πὰρ δὲ Διῒ Κρονίωνι καθέζετο κύδεϊ γαίων.
Αἱ δ' αὖθις πρὸς δῶμα Διὸς μεγάλοιο νέοντο
Ἥρη τ' Ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη,
Παύσασαι βροτολοιγὸν Ἄρην ἀνδροκτασιάων.

Sic utique *is* celeritèr sanavit impetuosum Martem.
Hunc autem Hebe lavit, elegantésque vestes induit;
Juxtáque Jovem Saturnium sedit gloriâ exultans.
Tum verò rursus ad domum Jovis magni redierunt,
Junóque Argiva, & potens-auxiliatrix Minerva,
Postquam repressissent hominum-perniciem Martem à virorum-cædibus.

Ver. 908. ——ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη.] Vide suprà ad δ', 8.

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Ζ΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΤΩΝ θεῶν ἀποστάντων τῆς μάχης, οἱ Ἕλληνες πολλοὺς ἀναιροῦσι τῶν Τρώων. Ἑλένου δὲ συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἄνεισι, καὶ τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ κελεύει εὔξασθαι τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ ὑποσχέσθαι αὐτῇ δώδεκα βοῶν θυσίαν, ὅπως τὸν Διομήδην * ἀποστήσειε τῆς μάχης. Τέως δὲ ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ, Γλαῦκος καὶ Διομήδης ἀναγνωρίσαντες † φιλίαν πατρικὴν, διαλλάσσουσι τὰ ὅπλα ἀλλήλοις. Ἕκτωρ δὲ διαλεχθεὶς τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ, καὶ τῇ γυναικὶ Ἀνδρομάχῃ, σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸν πόλεμον ἔξεισιν.

* Ἀποστήσῃ. MS. *Mori.* † πατρῴαν φιλίαν. id.

Ἄ Λ Λ Η.

ἈΝΑ` μέσον Ξάνθου καὶ Σιμοῦντος, τῶν ποταμῶν, θάνατος Ἀκάμαντος τοῦ Θρᾳκός· καὶ Γλαύκου σύστασις, καὶ ἀναγνωρισμὸς, καὶ ἀμοιβὴ τῶν ὅπλων αὐτοῦ καὶ Διομήδους· καὶ ἄνοδος Ἕκτορος εἰς Ἴλιον πρὸς τὴν μητέρα, Ἑκάβην· εἶτα πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ Ἑλένην· εἶτα πρὸς Ἀνδρομάχην, τὴν γυναῖκα. Ἕκτορος ἔξοδος ἐπὶ τὸν πόλεμον σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὁμιλία.

Ἄλλως.

Ζῆτα, θεᾶς Ἑκάβη ἐπὶ γύναισι πέπλον ἔθηκεν.

Ἄλλως.

Ζῆτα δ' ἄρ' Ἀνδρομάχης καὶ Ἕκτορος ἐς' ὀαριστύς.

ΤΡΩΩΝ δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή·
Πολλὰ δ' ἄρ' ἔνθα καὶ ἔνθ' ἴθυσε μάχη πεδίοιο,
Ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα,
Μεσσηγὺς Σιμόεντος, ἰδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.

TRojanorum porrò destituta est & Achivorum pugna gravis *Deorum præsentiâ:*
Sæpe autem huc & illuc propendebat impetus prælii per campum,
Copiis in se invicem dirigentibus æratas hastas,
Inter Simoëntis & Xanthi fluenta.

Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν,
Ἄνδρα βαλὼν, ὃς ἄριστος ἐνὶ Θρήκεσσι τέτυκτο,
Υἱὸν Εὐσσώρου, Ἀκάμαντ', ἠΰν τε μέγαν τε.
Τόν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης·
Ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε, πέρησε δ' ἄρ' ὀστέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη· τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.
Ἄξυλον δ' ἄρ' ἔπεφνε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Τευθρανίδην, ὃς ἔναιεν ἐϋκτιμένῃ ἐν Ἀρίσβῃ,
Ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισι·
Πάντας γὰρ φιλέεσκεν, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων.
Ἀλλά οἱ οὔτις τῶν γε τότ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Πρόσθεν ὑπαντιάσας· ἀλλ' ἄμφω θυμὸν ἀπηύρα,
Αὐτὸν καὶ θεράποντα Καλήσιον, ὅς ῥα τόθ' ἵππων
Ἔσκεν ὑφηνίοχος· τὼ δ' ἄμφω γαῖαν ἐδύτην.
Δρῆσον δ' Εὐρύαλος καὶ Ὀφέλτιον ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ μετ' Αἴσηπον καὶ Πήδασον, οὕς ποτε νύμφη

Ajax autem primus Telamonius, murus Achivorum,
Trojanorum rupit phalangem, spemque sociis attulit,
Virum percutiens, qui fortissimus inter Thracas erat,
Filium Eussori, Acamantem, strenuúmque, magnúmque.
Hunc percussit primus in galeæ cono setis-equinis-densæ:
Inque fronte fixit; penetravitque os intra
Cuspis ærea: eum verò tenebræ oculos cooperuerunt.
Axylum porrò interfecit pugnâ strenuus Diomedes,
Teuthranidem, qui habitabat bene-structâ in Arisbâ,
Dives opum, benignusque [*vel* dilectus] erat hominibus:
Omnes enim excipiebat-comitèr, ad viam *sitas* ædes habitans.
Sed ab eo nullus horum tunc arcuit tristem interitum,
Antè subveniens: sed ambos animâ privavit *Diomedes*,
Ipsum & famulum Calesium, qui tunc equorum
Erat auriga: hique ambo terram subierunt.
Dresum autem Euryalus & Opheltium interfecit:
Perrexit porrò ad Æsepum & Pedasum, quos quondam nympha

Ver. 5. ——πρῶτος.] Nempe, *post* Junonis & Minervæ discessum.

Ver. 6. ——φόως δ' ἑτάροισιν ἔθηκεν.] Rectè Scholiastes, φῶς, χαρὰν, σωτηρίαν. Mirè autem hoc accipit *Popius*; *perruptâ & disjectâ Trojanorum acie, Lucem utique immissam.* Quod, nequid ampliùs dicam, cum verbo ἔθηκε nequaquam congruit.

Ver. 9. Τόν ῥ'] *Hunc utique. Hunc scilicèt.* Vide suprà ad ε', 858.

Ver. 10. ——πέρησε] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 11. ——τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.] Vide suprà ad δ', 461 & 503.

Ver. 12. ——βοὴν ἀγαθὸς] Vide supra ad β', 408.

Ver. 15. Πάντας γὰρ φιλέεσκεν,—— Ἀλλά οἱ οὔτις] Ridiculi planè fuerunt, qui Poëtam hoc in loco hospitalitatem *Axyli* in universos, *vitio* ei *vertere* existimarent. Reverà de *Axylo*, hominum omnium hospitalissimo atque optimo, idem planè hîc ait *Homerus*, ac de *Ripheo* omnium justissimo *Virgilius*;

——cadit & Ripheus, justissimus unus
Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui:
Diis aliter visum —— *Æn.* II, 426.

Ver. 17. ——ὑπαντιάσας.] Vide suprà ad ά, 67.

Ibid. ——ἀπηύρα] *Diomedes.*

Ver. 18. Αὐτὸν καὶ θεράποντα]

——premit aurigamque sub ipsis
Nactus equis, ferroque secat pendentia colla:
Tum caput ipsi aufert domino.——
Æn. IX, 330.

Ver.

Νηῒς Ἀβαρβαρέη τέκ' ἀμύμονι Βουκολίωνι·
Βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος,
Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ·
Ποιμαίνων δ' ἐπ' ὄεσσι μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ·
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη διδυμάονε γείνατο παῖδε.
Καὶ μὲν τῶν ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
Μηκιστηϊάδης, καὶ ἀπ' ὤμων τεύχε' ἐσύλα.
Ἀστύαλον δ' ἄρ' ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης.
Πιδύτην δ' Ὀδυσεὺς Περκώσιον ἐξενάριξεν
Ἔγχεϊ χαλκείῳ· Τεῦκρος δ' Ἀρετάονα δῖον.
Ἀντίλοχος δ' Ἄβληρον ἐνήρατο δουρὶ φαεινῷ
Νεστορίδης. Ἔλατον δὲ ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ναῖε δὲ, Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας,
Πήδασον αἰπεινήν. Φύλακον δ' ἕλε Λήϊτος ἥρως
Φεύγοντ'· Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάριξεν.
Ἄδρηστον δ' ἄρ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ζωὸν ἕλ'· ἵππω γάρ οἱ ἀτυζομένω πεδίοιο,
Ὄζῳ ἐνὶ βλαφθέντε μυρικίνῳ, ἀγκύλον ἅρμα
Ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῷ, αὐτὼ μὲν ἐβήτην
Πρὸς πόλιν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο·

Naïs Abarbarea peperit insigni Bucolioni:
Bucolion autem erat filius clari Laomedontis,
Maximus natu, clandestinum verò ipsum peperit mater:
Pastor autem quum *Bucolion* esset, inter oves *ei* mixtus est amore & cubili:
Ea verò gravida-facta gemellos peperit filios.
Et quidem horum solvit robur & pulchra membra
Mecisteïades *Euryalus*, & ab humeris arma detraxit.
Astyalum item occidit bellicosus Polypœtes.
Pidytem verò Ulysses Percosium interfecit
Hastâ æreâ: Teucerque Aretaonem nobilem.
Antilochus autem Ablerum interemit hastâ splendenti
Nestorides: Elatum verò rex virorum Agamemnon;
Habitabat autem, Satnioëntis pulchre-fluentis apud ripas,
Pedasum altam. Phylacum porrò interfecit Leïtus heros,
Fugientem: Eurypylus item Melanthium interfecit.
Adrastum verò deinde pugnâ strenuus Menelaus
Vivum cepit: equi enim ei pavore-attoniti-*fugientes* per-campum,
Ramo impediti myricino, curvum currum
Cùm fregissent ad extremitatem temonis, ipsi quidem contenderunt
Ad urbem, quò alii pavore-attoniti fugiebant:

Ver. 23. —— *Λαομέδοντος, Πρεσβύτατος γενεῇ, σκότιον δέ ἑ γείνατο μήτηρ.*]
—————primævus Helenor,
Mæonio regi quem serva Lycimnia furtim
Sustulerat, vetitisque ad Trojam miserat armis. *Æn.* IX, 545.
Quæ loca *Macrobius* in eis recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor utrorumque est.*" lib. V, cap. 12.

Ver. 25. Ποιμαίνων δ'] *Bucolion.*
Ver. 28. Μηκιστηϊάδης] *Euryalus*; ver. 20.
Ver. 31. Ἔγχεϊ χαλκείῳ.] Vide suprà ad γ', 380.
Ibid. —— Ἀρετάονα] *Al.* ἄρ' Ἐτάονα.
Ver. 38. ——— *ἵππω γάρ οἱ*] Quâ ratione *γὰρ*, hîc producatur; vide suprà ad δ', 51.

Ver.

Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
Πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα· πὰρ δέ οἱ ἔστη
Ἀτρείδης Μενέλαος, ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος·
Ἄδρηστος δ' ἄρ' ἔπειτα λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱέ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Αἴκεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθε.
Καὶ δή μιν τάχ' ἔμελλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν· ἀλλ' Ἀγαμέμνων
Ἀντίος ἦλθε θέων, καὶ ὁμοκλήσας, ἔπος ηὔδα·
Ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, τί ἢ δὲ σὺ κήδεαι αὔτως
Ἀνδρῶν; ἦ σοὶ ἄριστα πεποίηται κατὰ οἶκον,
Πρὸς Τρώων· τῶν μήτις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Χεῖράς θ' ἡμετέρας· μηδ' ὅντινα γαστέρι μήτηρ

Ipse autem de curru juxta rotam devolutus est,
Pronus in pulveribus in os: propè autem ipsum stetit
Atrides Menelaus, tenens longam hastam:
Adrastus verò deindè complexus supplex-orabat genua;
" Vivum-cape, Atrei fili, tuque dignum accipe liberationis-pretium:
" Multæ utique in divitis patris *domo* res-pretiosæ-reconditæ jacent,
" Æsque, aurumque, varioque-artificio-elaboratum ferrum:
" Ex quibus certè tibi largietur pater infinita dona *liberationis-ergo*,
" Si me vivum *esse* audiverit ad naves Achivorum.
Sic dixit: huic autem animum in pectoribus flectebat;
Ac sanè ipsum mox erat veloces ad naves Achivorum,
Daturus suo famulo deducendum: verùm Agamemnon
Obvius venit currens, & minacitèr-clamans verba fecit;
" O mollis, O Menelae, cur nam verò tu sollicitus es ità *de servandis*
" Hominibus? Certè tibi optimè res gesta est domi,
" Per Trojanos: Quorum nullus effugiat grave exitium,
" Manusque nostras: ne quidem quem in sinu mater

Ver. 42. Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο]
Fertur equis, curruque hæret resupinus inani,
Lora tenens tamen; huic cervixque comæque trahuntur
Per terram, & versâ pulvis inscribitur hastâ. *Æn.* I, 480.

Ver. 45. ——λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων· Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα.]
Et genua amplectens effatur talia supplex:——
Te precor, hanc animam serves.——
Est domus alta; jacent penitus defossa talenta
Cælati argenti; sunt auri pondera facti
Infectique mihi.—————*Æn.* X, 523.

Vocem, ἐλλίσσετο, restituit *Barnesius*. Alii scribunt, ἐλίσσετο. Quod & ipsum ferri potest; eâdem utique analogiâ, ac ἐλαίρια· Vide suprà ad ά, 4. Ἐλλίσσετο tamen rectius videtur; non modò propter similia, ἔλλαβε, ἐλλιτάνευε, ἀπολλήξεις, quæ observavit *Barnesius*; sed maximè propter eandem ipsam vocem, ἐλλισάμην, *Odyss.* λ', 35; & ν', 273; ubi Exemplaria conveniunt.

Ver. 51. ——ἔπειθε.] *Al.* ὄρινε.
Et jam jamque magis cunctantem flectere sermo
Cœperat.——————*Æn.* XII, 940.

Ver. 53. Δώσειν ᾧ θεράποντι.] Ita restituit *Barnesius*, ex *MSS* & *Editt. Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur. *Al.* τῷ θεράποντι.

Ver. 55. —αὔτως] *Al.* οὕτως.

2 Ver.

Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι· ἀλλ' ἅμα πάντες
Ἰλίου ἐξαπολοίατ', ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι.
Ὣς εἰπὼν ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ὤσατο χειρὶ
Ἥρω' Ἄδρηστον· τὸν δὲ κρείων Ἀγαμέμνων
Οὖτα κατὰ λαπάρην· ὁ δ' ἀνετράπετ'· Ἀτρείδης δὲ
Λὰξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασε μείλινον ἔγχος.
Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Ὦ φίλοι, ἥρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρηος,
Μήτις νῦν ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος, μετόπισθε
Μιμνέτω, ὥς κεν πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται·
Ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι
Νεκροὺς ἀμπεδίον συλήσετε τεθνειῶτας.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ἔνθα κεν αὖτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν
Ἴλιον εἰσανέβησαν, ἀναλκείῃσι δαμέντες,
Εἰ μὴ ἄρ' Αἰνείᾳ τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστὰς
Πριαμίδης Ἕλενος, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος·

" Infantem existentem gestet, ne is quidem effugiat: sed simul omnes
" Ex Ilio funditus pereant, inhumati & prorsus disperditi.
Sic locutus immutavit fratris mentem heros,
Recta admonens: ille autem à se depulit manu
Heroëm Adrastum: hunc verò rex Agamemnon
Vulneravit ad ile; ille verò resupinatus est: Atrides autem
Pede pectoribus imposito extraxit fraxineam hastam.
Nestor autem Argivos hortabatur, altùm clamans;
" O amici, heroës Danai, famuli Martis,
" Nè quis nunc exuviarum cupidus ponè
" Maneat, ut plurima ferens ad naves redeat;
" Sed viros interficiamus, posteà verò & his otiosi
" Corpora per campum spoliabitis mortua.
Sic fatus, concitavit ardorem & animum uniuscujusque.
Ac tum sanè Trojani bellicosis ab Achivis
In Ilium se recepissent, præ ignaviâ *suâ* domiti;
Nisi Æneæque & Hectori dixisset adstans
Priamides Helenus, augurum longè præstantissimus;

Ver. 62. *Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν.*] Παρειπών, cùm sit vox composita, priorem producit eâdem ratione, ac γέρον, suprà *ver.* 38. Sed & vox, ἀπὸ, ultimam quâ ratione hîc producat, vide suprà ad α', 51. Sunt tamen qui scribant, ἀπαὶ ἕθεν.

Ver. 64. *Οὖτα κατὰ λαπάρην*] Vide suprà ad δ', 525; & ad α', 140. *Al.* οὖτασε καλλαπάρην.

Ver. 70. —κτείνωμεν· —συλήσετε] Pulcherrimè hîc Senex, & ad personam convenientissimè, seipsum etiam adhuc eum exhibet, qui prælio utique committendo, non item prædæ diripiendæ intersit. Ut rectè *Eustathius*; Ὅρα ὅπως θαυμαστῶς ὁ γέρων, τοῦ μὲν καμάτου συνεφάπτεσθαι καὶ αὐτὸς θέλει, ὡς δηλοῖ τὸ Κτείνωμεν·—Τὸ δὲ κέρδος, ἴδιον ποιεῖται τῶν στρατιωτῶν· οὐ γὰρ συλήσομεν φησιν, ἀλλὰ συλήσετε.

Ver. 71. —τεθνειῶτας] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 72. —ὤτρυνε μένος] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 76. Πριαμίδης] Vide suprà ad α', 398.

Ibid. —Ἕλενος, οἰωνοπόλων.] Quâ ratione, Ἕλενος, hîc ultimam producat; item, κατὰ, *ver.* 64; & πρὶν, *ver.* 81; vide suprà ad α', 51.

Ver.

Αἰνεία τε, καὶ Ἕκτορ, ἐπεὶ πόνος ὔμμι μάλιστα
Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριστοι
Πᾶσαν ἐπ' ἰθύν ἐστε, μάχεσθαί τε φρονέειν τε·
Στῆτ' αὐτοῦ, καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων,
Πάντη ἐποιχόμενοι, πρὶν αὖτ' ἐν χερσὶ γυναικῶν
Φεύγοντας πεσέειν, δηΐοισι δὲ χάρμα γενέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπεί κε φάλαγγας ἐποτρύνητον ἁπάσας,
Ἡμεῖς μὲν Δαναοῖσι μαχησόμεθ' αὖθι μένοντες,
Καὶ μάλα τειρόμενοί περ· ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει·
Ἕκτορ, ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετέρχεο, εἰπὲ δ' ἔπειτα
Μητέρι σῇ καὶ ἐμῇ· ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς
Νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος, ἐν πόλει ἄκρῃ,
Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο,
Πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Εἶναι ἐνὶ μεγάροις, καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴκ' ἐλεήσῃ
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα·

" Æneáque, & Hector, quoniam labor vobis maximè
" Trojanorum & Lyciorum incumbit, quia præstantissimi
" Omnem ad conatum estis, ad pugnandumque & ad consulendum;
" State istic, & copias continete ante portas,
" Quoquoversum discurrentes; priùs quam in complexu uxorum
" Fugientes cadant, hostibusque gaudium fiant.
" Ac postquam phalanges cohortati fueritis omnes,
" Nos quidem adversus Danaos pugnabimus hîc manentes,
" Quamvis valdè pressi: necessitas enim urget:
" Hector, at tu urbem adi; dicitóque demum
" Matri tuæ & meæ; eaque congregans honoratas matronas
" *In* templum Minervæ oculos-cæsiæ, in arce summâ,
" Apertis clave valvis sacræ ædis,
" Peplum, quod sibi videtur elegantissimum & maximum
" Esse in ædibus, & sibi longè charissimum ipsi,
" Ponat Minervæ ad genua pulchræ-comas:
" Et ei voveat *se* duodecim boves in templo
" Anniculas, jugum-non-passas, sacrificaturam, si miserata fuerit
" Urbémque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos;

Ver. 77. Αἰνία τι καὶ Ἕκτορ.] Vide suprà ad ε, 467; —ὄν τ' ἴσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, Αἰνίας.

Ver. 78. —ἐγκέκλιται.] Vide suprà ad α, 309 & 314.

Ver. 86. —μετέρχεο.] *Al.* μετοίχεο.

Ver. 87. —ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς Νηὸν Ἀθηναίης.]

Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina catervâ,
Dona ferens.———— *Æn.* XI, 477.

Ver. 89. —θύρας ἱεροῖο δόμοιο, Πέπλον.]

——ad templum non æquæ Palladis ibant,
——peplumque ferebant. *Æn.* I, 483.

Ver. 91. —μεγάροις] *Al.* μεγάρῳ.

Ver. 92. —ἐπὶ γούνασιν.] *Ad genua*, vel, *in genibus*, pro eo ut *Minervæ* statua vel *Stantis* erat, vel *Sedentis*.

Ver. 93. —ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα—, αἴκ' ἐλεήσῃ]

——siqua est Heleno prudentia vati,——
——primùm prece numen adora:
——dominamque potentem
Supplicibus supera donis.— *Æn.* III, 433.

Αἴκεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο·
Ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημὶ γενέσθαι·
Οὐδ᾽ Ἀχιλῆά ποθ᾽ ὧδέ γ᾽ ἐδείδιμεν, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
Ὅνπερ φασὶ θεᾶς ἐξέμμεναι· ἀλλ᾽ ὅδε λίην
Μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν.
Ὣς ἔφαθ᾽· Ἕκτωρ δ᾽ οὔτι κασιγνήτῳ ἀπίθησεν·
Αὐτίκα δ᾽ ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε·
Πάλλων δ᾽ ὀξέα δοῦρα, κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντη,
Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.
Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν.
Ἀργεῖοι δ᾽ ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο·
Φὰν δέ τιν᾽ ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν, ὡς ἐλέλιχθεν.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλεκλειτοί τ᾽ ἐπίκουροι,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς,
Ὄφρ᾽ ἂν ἐγὼ βείω προτὶ Ἴλιον, ἠδὲ γέρουσιν
Εἴπω βουλευτῇσι, καὶ ἡμετέρῃς ἀλόχοισι,
Δαίμοσιν ἀρήσασθαι, ὑποσχέσθαι δ᾽ ἑκατόμβας.

" Si utique Tydei filium averterit ab Ilio sacrâ,
" Ferocem bellatorem, violentum artificem-fugandi-*hostes*:
" Quem sanè ego fortissimum Achivorum arbitror esse:
" Nec Achillem quidem unquam sic timuimus, ducem virorum,
" Quem aiunt è deâ *natum* esse: sed hic valdè
" Furit, neque quisquam ei potest viribus par esse.
Sic dixit: Hector verò nequaquam fratri non-obsecutus est:
Statim verò de curru cum armis desiliit in terram;
Vibransque acutas hastas, per exercitum ibat quoquoversùm,
Concitans ad pugnandum; suscitavitque prælium grave.
Illi itaque conversi-sunt-*à-fugâ*, & adversi steterunt Achivis.
Argivi autem pedem-retulerunt, desieruntque à cæde:
Existimabant utique aliquem immortalium de cœlo stellato
Trojanis auxiliaturum descendisse, *eò quòd* ita conversi essent.
Hector autem Trojanos hortabatur, altùm inclamans;
" Trojani animosi, & è longinquo-vocati socii,
" Viri estote, amici, revocate autem strenuam fortitudinem,
" *Tantisper* dum ego ivero ad Ilium, & senibus
" Dixero consiliariis, & nostris uxoribus,
" Deos ut precentur, voveántque hecatombas.

Ver. 99. Οὐδ᾽ Ἀχιλῆά ποθ᾽ ὧδέ γ᾽.] Notandum quanto cum artificio & hic & ubique inseratur *Achilles*, ut Poëma unum sit à capite ad calcem.

Ver. 103. —σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 105. Ὀτρύνων μαχέσασθαι.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 106. Οἱ δ᾽ ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν.]

Talibus accensi firmantur, & agmine denso
Consistunt.————*Æn.* IX, 788.

Ver. 108. —ἀθανάτων.] Et rursùm, *ver.* 128 & 140. Vide suprà ad α', 398.

Ibid. —οὐρανοῦ ἀστερόεντος.]

——stellantis regia cœli.
Æn. VII, 210.

——cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Ver.

Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινὸν,
Ἄντυξ, ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης.
Γλαῦκος δ' Ἱππολόχοιο πάϊς καὶ Τυδέος υἱὸς
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε, καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων
Σῷ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμεινας.
Δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας,
Οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
Δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν.
Ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας
Σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
Θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου

Sic utique locutus, abiit expeditè-pugnam-ciens Hector;
Circum autem ipsi malleolos pulsabat, & cervicem corium nigrum,
Ora, quæ extrema ambiebat scutum umbonem habens.
Glaucus autem Hippolochi natus & Tydei filius
In medium utriusque aciei congrediebantur, animis-prompti ad pugnandum.
Hi verò cum jam propè essent, se invicem invadentes,
Illum prior allocutus est pugnâ strenuus Diomedes;
" Quisnam tu es, fortissime, mortalium hominum?
" Non enim unquam vidi te pugnâ in gloriosâ
" Antehac: atqui nunc longè antecessisti cunctos
" Tuâ confidentiâ, quandoquidem meam longam hastam expectasti.
" Infelicium sanè filii meo robori occurrunt.
" Sin aliquis immortalium de cœlo venisti,
" Non equidem ego cum diis cœlestibus pugnavero.
" Non enim, nè Dryantis quidem filius fortis Lycurgus,
" Diu vixit, qui cum diis cœlestibus contendebat:
" Qui utique furentis Bacchi nutrices
" Persequebatur per sacrum Nysseïum: illæ verò simul omnes
" Thyrsos humi projecerunt, ab homicidâ Lycurgo

Ver. 116. —κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 117. Ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα] Hectorem *incedentem* ita depingunt hi duo versiculi, ut tanquam ob oculos ponant.

Ver. 120. —μεμαῶτε] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 122. —βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 123. Τίς δὲ σύ ἐσσι, φέριστε.] Longior hæc *Glauci* & *Diomedis* collocutio, non medio est intersita prælio; sed, ut rectè notavit *Eustathius*, τὸν ἄγριον αἰχμητὴν Ἕκτορα τῆς μάχης ἀποστήσας—ὁ ποιητὴς,—ἀνίησι τὸ τοῦ πολέμου ἀκμαῖον, καὶ ἀναπαύει τὸν ἀκροατήν.

Ver. 124. Οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα.] Differunt inter se, οὔ ποτ' εἶδον, &c, οὔ ποτ' ὄπωπα, eodem modo atque apud Anglos, I never saw, &c, I have never seen: Quorum nempe prius ἀορίστως de præterito QUOVIS spatio temporis rectè dici possit; posterius non nisi διωρισμένως de tempore omni ad usque PRÆSENTEM diem. Quare aptissimè hic conjunctum est ὄπωπα, cum sequentibus προβέβηκας & εἰλήλουθας. Vide suprà ad α', 37.

Ver.

Θεινόμεναι βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς
Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα· Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ
Δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς ὁμοκλῇ.
Τῷ μὲν ἔπειτ' ὀδύσαντο θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ μακάρεσσι θεοῖς ἐθέλοιμι μάχεσθαι.
Εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν,
Ἆσσον ἴθ', ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ' ἵκηαι.
Τὸν δ' αὖθ' Ἱππολόχοιο προσηύδα φαίδιμος υἱός·
Τυδείδη μεγάθυμε, τίη γενεὴν ἐρεείνεις;
Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

" Percussæ stimulo-boario; Bacchus verò fugatus
" Subiit maris undam; Thetisque excepit sinu
" Timentem: vehemens enim occupaverat tremor ob viri comminationem.
" Huic quidem posteà irati sunt dii tranquillè viventes,
" Et ipsum cæcum fecit Saturni filius; nec amplius diu
" Vixit: quoniam immortalibus exosus erat omnibus diis.
" *Quare* nec ego equidem cum beatis diis velim pugnare.
" Si verò quis es mortalium, qui telluris fructu vescuntur,
" Propiùs accede, ut ocyùs mortis *ad* metas pervenias.
Hunc autem vicissim Hippolochi allocutus est illustris filius;
" Tydide magnanime, cur genus *meum* percontaris?
" Qualis foliorum generatio, talis & hominum.

Ver. 135. ——*βουπλῆγι.*] *Βουπλὴξ δὴ, βούκεντρον, ἢ πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικὸς, ἢ μάστιξ γινομένη ἀπὸ τμήματος βύρσης. Eustath.*

Ver. 139. ——*ἄρ' ἔτι δὴν*] Vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 142. ——*οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν.*] *Ἄρουρα*, est, *γῆ ἀρουμένη*, *Terra culta:*

——incultis præstare videmus
Culta loca, & manibus meliores reddere foetus. *Lucret. lib.* I, 210.

Quem locum *Lambinus* ità edidit;

——incultis præstare videmus
Culta loca, & manibus meliores *reddi* foetus:

Atque ita omninò "*legendum, libris omni-*" *bus reclamantibus,*" contendit: "*quoni-*" *am videmus fœtus manibus reddi, hoc est* "*fieri, meliores*; reddere *autem, quod est in* "*omnibus libris, ferri non posse.*" Absurdè admodùm. Neque enim verum est, neque id ait *Lucretius*, *terra fœtus* (quod utique voluit Vir doctus) hominum *manibus* meliores "*reddi*;" sed *terram* ipsam *manibus* cultam, fœtus suos "*Reddere*" meliores.

Ver. 146. *Οἵη περ φύλλων γενεή.*] Locum hunc omni tempore & laudârunt Veteres, & imitati sunt. *Simonides*, in fragmentis;

Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
"*Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.*"

Musæus apud *Clementem Alexandrinum*, *Strom.* VI;

Ὡς δ' αὔτως καὶ φύλλα φύει ζείδωρος ἄρουρα·
Ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει·
Ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴ καὶ φῦλον ἑλίσσει.

Quos quidem versus *Homerum ipsum* ex *Musæo* antiquiore imitatum fuisse existimavit *Clemens: Sed Scriptoris Homero recentioris* fuisse, vel ex eo satis liquet, quòd *ἀποφθίνει* penultimam *corripiat:* Vide suprà ad *δ*, 43.

Pindarus, *Pythior. Od.* VIII, *sub finem*;

Ἐπάμεροι· τί δέ τις; τί δ' οὔτις;
Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι.

Sophocles, in *Ajace*;

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
Εἴδωλ' ὅσοιπερ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν. *ver.* 125.

Euripides, apud *Plutarchum* de *Consolatione*;

Κύκλος γὰρ αὐτὸς καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς
Θνητῶν τε γενεᾷ· τοῖς μὲν αὔξεται βίος,
Τῶν δὲ φθίνει τε κἀκθερίζεται πάλιν.

Aristophanes, in *Avibus*;

Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων γενεᾷ προσόμοιοι,
Ὀλιγοδρανέες, πλάσματα πηλοῦ, σκιοειδέα φῦλ' ἀμενηνά,
Ἀπτῆνες, ἐφημέριοι, ταλαοὶ βροτοὶ, ἀνέρες εἰκελόνειροι. *ver.* 686.

[Quorùm quidem versuum *rythmum* qui auribus accipere velit, eos ad sequentem normam exigere oportebit;

Φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
Τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίνεται ὥρη·
Ὣς ἀνδρῶν γενεή, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.
Εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς
Ἡμετέρην γενεήν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν·
Ἔστι πόλις Ἐφύρη, μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο,
Ἐνθάδε Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης· ὁ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν·
Αὐτὰρ Γλαῦκος ἔτικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην·
Τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν
Ὤπασαν· αὐτάρ οἱ Προῖτος κάκ' ἐμήσατο θυμῷ.
Ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασσεν, (ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν
Ἀργείων· Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσε.)
Τῷ δὲ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο, δῖ' Ἄντεια,
Κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι· ἀλλὰ τὸν οὔτι

" Folia alia quidem ventus humi fundit, alia vero sylva
" Germinans producit; verisque succrescunt tempore:
" Sic hominum generatio, hæc quidem nascitur, illa verò desinit.
" Si verò vis & hæc discere, ut benè cognoscas
" Nostram stirpem, multi utique ipsam homines nôrunt:
" Est urbs Ephyra, *in* recessu Argi equis-apti;
" Ibi Sisyphus fuit, qui prudentissimus erat mortalium,
" Sisyphus Æolides; Is autem Glaucum genuit filium:
" Ac Glaucus genuit laudatissimum Bellerophontem:
" Huic autem dii pulchritudinémque & virtutem amabilem
" Præbuerunt: sed ei Prœtus mala molitus est animo;
" Qui è civitate expulit: (quoniam *Prœtus* multò potentissimus erat
" Argivorum: Jupiter enim ei *illos* sub sceptro subdiderat.)
" Cum hoc utique uxor Prœti furiosè-cupierat, nobilis Antéa,
" Clandestino amore misceri; sed neutiquam

Βοσᾶν, βοσᾶν, βοσᾶν, βοσᾶν. | βοσᾶν, βοσᾶν, βοσάντες. |

Ἄγεδα | φύσιν ἂν | δρεσάμαι | βίβιοι | φύλλων | γενεᾶ | προσίμιοι.]

Horatius denique, in *Arte Poeticâ*;

Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt:——— ——— *ver.* 60.

Vel, ut emendavit Criticorum maximus, *Bentleius*;

Ut silvis folia privos mutantur in annos,
Prima cadunt.——

Ver. 147. ——ὕλη] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 152. Ἔστι πόλις Ἐφύρη]

Urbs antiqua fuit,——— ———*Æn.* I, 16.

Cæterùm qua ratione vox, πόλις, hîc ultimam producat; item αὐτὰρ, *ver.* 157; & γὰρ, *ver.* 159; vide suprà ad α', 51. Porrò de *longâ* hâc oratione, vide suprà ad *ver.* 123.

Ibid. ——μυχῷ Ἄργεος]

———vasto submota recessu.
Æn. VIII, 193.

Ver. 153. ——κέρδιστος] Συνετώτατος, ὡς ὁ Γλαῦκός φησι. Μέση δὲ λέξις ἐστὶ τὸ Κέρδιστος. Οὐ γὰρ ἐθέλει βλασφημεῖν ὁ Γλαῦκος τὸν πρόγονον, κλεπτίστατον ἀληθῶς ὄντα. *Eustath.*

Ver. 155. ——ἀμύμονα] Insignem; non utique ad *omnem* virtutem, (vide *ver.* 200.) sed ——κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινήν· Item ad castitatem, *ver.* 161.

Ver. 156. ——ἠνορέην ἐρατεινὴν] Virtutem in bello, non sævam & ferocientem, sed cum humanitate conjunctam.

Ver. 158. Ὅς ῥ'] *Qui utique. Qui scilicet:* Vide suprà ad ε', 858.

Ibid. ——πολὺ φέρτερος] *Prœtus* videlicet.

Ver. 160. Τῷ δὲ.] Istud, τῷ δὲ. hoc in loco, non illud est, quod Romani dicunt, *Huic autem*; sed, *Huic videlicet.* Indicat enim, quam demùm ob causam *Bellerophonta* expulerit *Prœtus*.

Ibid. ——δῖ' Ἄντεια.] Εἰρωνικῶς, inquit *Scholiastes.* At nihil opus. Δῖος enim dicitur quis, non ad *probitatem Morum,* sed ad *pulchritudinem, nobilitatem,* aut similia.

Ver. 161. ——ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα.] Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· Καὶ

λέγει

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην.
Ἡ δὲ ψευσαμένη Προῖτον βασιλῆα προσηύδα·
Τεθναίης, ὦ Προῖτ', ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην,
Ὅς μ' ἔθελεν φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.
Ὣς φάτο· τὸν δὲ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἷον ἄκουσε·
Κτεῖναι μέν ῥ' ἀλέεινε, σεβάσσατο γὰρ τόγε θυμῷ,
Πέμπε δέ μιν Λυκίηνδε, πόρεν δ' ὅγε σήματα λυγρά,
Γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά·
Δεῖξαι δ' ἠνώγει ᾧ πενθερῷ, ὄφρ' ἀπόλοιτο.
Αὐτὰρ ὁ βῆ Λυκίηνδε θεῶν ὑπ' ἀμύμονι πομπῇ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ Λυκίην ἷξε, Ξάνθον τε ῥέοντα,
Προφρονέως μιν τῖεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης·
Ἐννῆμαρ ξείνισσε, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
Καὶ τότε μιν ἐρέεινε, καὶ ᾔτεε σῆμα ἰδέσθαι,
Ὅ, ττι ῥά οἱ γαμβροῖο πάρα Προίτοιο φέροιτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σῆμα κακὸν παρεδέξατο γαμβροῦ,
Πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε
Πεφνέμεν· ἡ δ' ἄρ' ἔην θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων,
Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,
Δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.

" Persuasit bonâ-mente-prædito prudenti Bellerophonti.
" Illa verò mentita, Prœtum regem *sic* allocuta est;
" *Moriendum tibi statue, ô Prœte, vel interfice Bellerophontem,*
" *Qui mihi voluit Amore misceri nolenti.*
" Sic dixit; at regem ira occupavit, eo-quod-talia audierat:
" Interficere quidem nolebat, religioni enim habuit id in animo,
" Misit autem ipsum in Lyciam, deditque is literas perniciosas,
" Scribens in tabellâ complicatâ exitialia multa;
" Ostenderéque jussit suo socero, quo periret.
" Itaque ille abiit in Lyciam, deorum fausto ductu:
" Sed quandò jam *ad* Lyciam pervenisset, Xanthúmque fluentem,
" Propenso-animo ipsum honoravit rex Lyciæ latæ.
" *Nempe* per-novem-dies *eum* hospitaliter-excepit, & novem boves sacrificavit;
" Verùm ut jam decima apparuit roseis-digitis aurora,
" Tum quidem ipsum interrogavit, & petiit literas videre,
" Quid utique sibi genero à Prœto ferret.
" At postquam literas exitiales accepit generi,
" Primum quidem Chimæram insuperabilem *eam* jussit
" Interficere: hæc utique erat divinum genus, non hominum,
" Antè leo, post autem draco, media verò capra,
" Terribilem spirans ignis vim ardentis.

λέγει δ' ὅτι,—" ἀλλὰ τὸν οὔτι Πεῖθ' ἀγαθὰ " φρονέοντα." *Plutarch. in Coriolano.*

Ver. 163. —βασιλῆα] Vide suprà ad α', 265.

Ver. 168. —πόρεν δ' ὅγε.] Quàm non supervacaneum sit istud, ὅγε, vide suprà ad γ', 409.

Ver. 175. —ῥοδοδάκτυλος ἠώς.] Vide suprà ad α', 477.

Ver. 176. —μιν ipsum] Quâ ratione, μιν, hîc producatur; similitérque, πάλιν, ver. 189; & μὲν, ver. 194; itemque ultima vocis, θυγατέρα, ver. 192; vide suprà ad α', 51.

Ver. 177. Ὅ, ττι ῥά.] *Quid scilicet.* Vide suprà ad ε', 858.

Καὶ τὴν μὲν κατέπεφνε, θεῶν τεράεσσι πιθήσας.
Δεύτερον αὖ, Σολύμοισι μαχέσατο κυδαλίμοισι·
Καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.
Τὸ τρίτον αὖ, κατέπεφνεν Ἀμαζόνας ἀντιανείρας.
Τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινε·
Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον· τοὶ δ' οὔτι πάλιν οἰκόνδε νέοντο·
Πάντας γὰρ κατέπεφνεν ἀμύμων Βελλεροφόντης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ γίγνωσκε θεοῦ γόνον ἠῢν ἐόντα,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληΐδος ἥμισυ πάσης.
Καὶ μέν οἱ Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων,
Καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο.
Ἡ δ' ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι Βελλεροφόντῃ,
Ἴσανδρόν τε, καὶ Ἱππόλοχον, καὶ Λαοδάμειαν.
(Λαοδαμείῃ μὲν παρελέξατο μητίετα Ζεύς,
Ἡ δ' ἔτεκ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστήν.)
Ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,

" Et hanc quidem interfecit, deorum signis fretus.
" Secundò verò, *cum* Solymis pugnavit inclytis:
" Acerrimam certè hanc pugnam dicebat *se* iniisse virorum.
" Tertiò verò, interfecit Amazonas viragines.
" Huic autem redeunti callidam fraudem aliam struxit:
" Delectis ex Lyciâ latâ viris fortissimis,
" Collocavit insidias: ii verò nequaquam rursus domum redierunt;
" Omnes enim interfecit eximius Bellerophontes.
" Sed quandò jam cognôrat *hunc* dei sobolem præclaram esse,
" Illic ipsum detinuit, deditque is filiam suam:
" Dedit etiam ei honoris regii dimidium totius.
" Quin & ei Lycii portionem-agri dederunt separatam, præstantem cæteris,
" Amœnam, & vitiferam & arabilem, ut coleret.
" Illa verò peperit tres liberos prudenti Bellerophonti,
" Isandrúmque & Hippolochum & Laodaméam.
" (Cum Laodameâ quidem concubuit providus Jupiter,
" Hæcque peperit deo-parem Sarpedona bellicosum.)
" Sed quando jam & ipse [*Bellerophon*] exosus-fuit omnibus diis,
" Sanè is per campum Aleïum solus errabat,

Ver. 188. Κρίνας] Vide suprà ad *α*, 309.

Ver. 191. ——ὅτε δὴ γίγνωσκε] Ex *virtute* scilicet & *rebus gestis*.

Ver. 192. ——ὅγε.] Non *Prœtus*, (ut absurdè *Spondanus* ad *ver.* 144,) sed Rex Lyciæ, *Prœti* socer. De syntaxi, vide suprà ad *γ'*, 409.

Ibid. ——θυγατέρα] Vide suprà ad *α'*, 398.

Ver. 194. Καὶ μέν οἱ.] *Barnesius* edidit, Καὶ μήν οἱ. Sed nihil opus.

Ver. 195. Καλὸν] Vide suprà ad *β'*, 43.

Ver. 197 & 203. Ἴσανδρον] *Al.* Πείσανδρον.

Ver. 198. ——παρελέξατο] Vide suprà ad *β'*, 515.

Ibid. ——μητίετα] Vide suprà ad *α'*, 175.

Ver. 199. ——χαλκοκορυστήν.] Vide suprà ad *ε'*, 1.

Ver. 200. ——ὅτε δὴ κἀκεῖνος] "*Quum* "*& ipse Bellerophon.*" Cæterùm *cujus* demùm *criminis* pœnas lueret *Bellerophon*, id verò non meminit *Glaucus*, nè genus suum dedecoraret: Ut rectè annotavit *Popius*. *Aristoteles* citat hunc versum, Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ κεῖνος——. *Probl.* XXX, 1.

Ver. 201. Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον]

Qui

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.
Ἴσανδρον δέ οἱ υἱὸν Ἄρης, ἆτος πολέμοιο,
Μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε κυδαλίμοισι.
Τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα.
Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτε, καὶ ἐκ τοῦ φημὶ γενέσθαι·
Πέμπε δέ μ' ἐς Τροίην, καί μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν· οἳ μέγ' ἄριστοι
Ἔν τ' Ἐφύρῃ ἐγένοντο καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ·
Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.
  Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Αὐτὰρ ὁ μειλιχίοισι προσηύδα ποιμένα λαῶν·
  Ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι παλαιός·
Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην
Ξείνισ' ἐνὶ μεγάροισιν, ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας·
Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά·
Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,

" Suum animum exedens, vestigia hominum vitans.
" Isandrum verò ejus filium Mars, insatiabilis belli,
" Pugnantem adversus Solymos interfecit inclytos.
" Hanc autem irata aureas-habenas-tractans Diana occidit.
" Hippolochus verò me genuit, & ex hoc dico *me* natum esse:
" Misit autem me ad Trojam, & mihi valde multa mandavit,
" *Ut semper fortissimè rem gererem, & superior virtute essem aliis;*
" *Neque genus patrum dedecorarem; qui quàm fortissimi*
" *Inque Ephyrâ extiterunt & in Lyciâ latâ.*
" Hoc tibi *ex* generéque & sanguine glorior esse.
Sic dixit; lætatus autem est pugnâ strenuus Diomedes:
Hastam quidem defixit in terram almam,
Atque ipse blandis *verbis* allocutus est pastorem populorum;
" Certe mihi hospes paternus es vetus:
" Oeneus enim olim nobilis eximium Bellerophontem
" Hospitio-excepit in ædibus, viginti dies retentum:
" Hi autem & sibi mutuò dederunt xenia pulchra:
" Oeneus quidem balteum dedit puniceo-colore fulgentem,

Qui miser in campis mœrens errabat *Aleïs.*
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans. *Cic. Tusc. Quæst. l.* 3.
Τὸ Ἀλήϊον, ἆρά γε τὸ ἄσπορον, καὶ μὴ ἔχον λεῖα; οὐχὶ ἀλλ' ἐκ τοῦ, οἷον αὐτὸν ἐν αὐτῷ ἀλᾶσθαι. Porphyr. Quæst. Homeric. 11. *Diogenes Laërtius* similiter de *Heraclito*; *Καὶ τέλος, μισανθρωπήσας καὶ ἐκπατήσας, ἐν τοῖς ὄρεσι διῃτᾶτο, πόας σιτούμενος καὶ βοτάνας.* in *vitâ Heraclit.* Quæritque *Aristoteles*, *διὰ τί πάντες, ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες, ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες; —— οἷον λέγεται τῶν τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα, —— ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ Βελλεροφόντην. —— καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων, ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται τούτοις. Problem.* XXX, 1.

Ver. 205. Τὴν δὲ] *Laodamiam.*

Ver. 208. —— ὑπείροχον] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 209. Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν] —— in antiquam virtutem animosque viriles
Et pater Æneas, & avunculus excitat Hector. *Æn.* III, 342.

Ver. 212. —— βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 217. Ξείνισ' ἐνὶ] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 218. —— καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 219. Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου.]

Βελλεροφόντης δ' ἔλειπε χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον·
Καί μιν ἐγὼ κατέλειπον ἰὼν, ἐν δώμασ' ἐμοῖσι.
Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι· ἐπεί μ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα
Κάλλιφ', ὅτ' ἐν Θήβῃσιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.
Τῷ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ
Εἰμί· σὺ δ' ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι.
Ἔγχεσι δ' ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι' ὁμίλου·
Πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες, κλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Κτείνειν, ὅν κε θεός γε πόρῃ καὶ ποσσὶ κιχείω·
Πολλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ, ἐναιρέμεν, ὅν κε δύνηαι·
Τεύχεα δ' ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν· ὄφρα καὶ οἵδε
Γνῶσιν, ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι.
Ὣς ἄρα φωνήσαντε, καθ' ἵππων ἀΐξαντε,
Χεῖράς τ' ἀλλήλων λαβέτην, καὶ πιστώσαντο.
Ἔνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
Ὃς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε,
Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

" Bellerophontes autem aureum poculum duplex rotundum:
" Et id ego reliqui, cum huc proficiscerer, in ædibus meis.
" Tydeum verò non memini; quoniam me adhuc parvulum existentem
" Reliquit, quando ad Thebas perierunt copiæ Achivorum.
" Quare nunc tibi quidem ego hospes amicus Argo in medio
" Sum, tu autem in Lyciâ, siquando Lyciorum ad gentem venero.
" Hastis vero alter alterum petere vitemus & in turbâ:
" Multi quidem enim mihi Trojani, inclytique socii,
" Quorum occidam quemcunque deus obtulerit, & pedibus assequutus fuero:
" Multique vicissim tibi Achivi, quorum interficias quemcunque possis:
" Arma verò inter nos permutemus, ut & hi
" Norint, quòd hospites paternos profitemur nos esse.
Sic utique loquuti, de curribus desilientes,
Manusque mutuò prehenderunt, & fidem-dederunt.
Tum vero Glauco Saturnius mentem ademit Jupiter,
Qui cum Tydide Diomede arma permutavit,
Aurea æneis, centum-boves-valentia novem-boves-valentibus.

Illi mihi insignem pharetram, Lyciasque sagittas
Discedens, chlamydemque auro dedit intertextam,
Frænaque bina meus quæ nunc habet aurea Pallas:
Ergo & quam petitis, juncta est mihi fœdere dextra. *Æn.* VIII, 166.

Ver. 220. ——χρύσεον δέπας.] Pronuntiabatur χρυσοῦν. Vide suprà ad β́, 268.

Ibid. ——ἀμφικύπελλον] Vide suprà ad ά, 584.

Ver. 225. ——ὅτε κεν] Qui istud κὲν omiserit, vel aliâ voculâ mutaverit; is demùm sentiet, quàm non sit ad sententiam supervacaneum. Vide suprà ad ά, 56; & β́, 158; & έ, 858.

Ver. 231. ——ὅτι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 234. ——φρένας ἐξέλετο Ζεύς.] Ὁ ἐστιν, ἐξαιρέτους ἐποίησεν, ὡς τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ, διὰ τὸ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἐνδείξασθαι, καὶ μὴ γλισχρεύσασθαι περὶ τὴν τοῦ ξένου ἀξίωσιν.— Ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, τὸ, φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, φανερῶς ἐπὶ Ἀφροσύνης κεῖται. *Eustath.* Vide infrà ρ́, 470; & τ́, 137.

Ver. 236. Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.] *Fulvius Ursinus*, ad *Virgil. Æn.* III, 549, tres versus ex *Homero* & *Virgilio* affert, quorum membra bina in *Sonum* istum *consimilem* exeant, quem in linguis recentioribus *Rythmum* vulgò appellare solent:

Ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων.
Odyss. ξ, 199.
Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.
Iliad. ζ, 236.
Cornua velatarum obvertimus antennarum. *Æn.* III, 549.

Verùm

Ἕκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν,
Ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θέον, ἠδὲ θύγατρες,
Εἰρόμεναι παῖδάς τε, κασιγνήτους τε, ἔτας τε,
Καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὔχεσθαι ἀνώγει
Πάσας ἑξείης· πολλῇσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἵκανε,
Ξεστῇς αἰθούσῃσι τετυγμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε παῖδες
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι·
Κουράων δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
Δώδεκ' ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἐνθάδε γαμβροὶ
Κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν·
Ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ,
Λαοδίκην ἐσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην,

Hector autem ut ad Scæásque portas & fagum pervenit,
Circa utique ipsum Trojanorum uxores currebant & filiæ,
Percontantes *de* filiisque, fratribúsque, amicisque,
Et maritis; ille verò deinceps diis supplicare jussit
Omnes ordine: multis autem mala impendebant,
Sed quando jam *ad* Priami domum perpulchram pervenisset,
Fabrefactis porticibus extructam; nempe in eâ
Quinquaginta inerant thalami *ex* polito lapide
Propè se invicem ædificati; ubi filii
Cubabant Priami, apud legitimas uxores.
Filiarum autem è-regione oppositi intra atrium
Duodecim erant sub-tecto thalami *ex* polito lapide,
Propè se invicem ædificati; ubi generi
Cubabant Priami, apud pudicas uxores:
Ibi ei mitis obvia venit mater,
Ad Laodicen iens, filiarum formâ præstantissimam;

Verùm in trium horum exemplorum posterioribus duobus, à scopo aberravit vir eruditus. Neque enim —*κιάων* & —*βοιων* similem istum sonum in dipthongis dissimilibus efficiunt; neque, in ultimo versu, sibi omninò respondent, in membri utriusque exitu, ——*tarum* & ——*narum*; sed ——*latar'* & ——*narum*, quorum utique sonus est dissimillimus:

Cornua velatar' obvertimus antennarum.

Porrò, valdè pueriliter ad hunc versum *Homeri* annotat Scholiastes; Κεκώλυται δὲ ὑπὸ τοῦ μέτρου εἰπεῖν, δυωκαιβοίων: Quasi verò non facillimè, si id postulâsset sententia, dicere potuisset,

Χρύσεια χαλκείων, ἑκατόμβοια δυωκαιβοίων·

Quâ de licentiâ, (quæ & rursum *ver.* 240, in voce *πόσιας*, occurrit;) vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 237. ——φηγὸν] *Al.* πύργον.

Ver. 244. Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι.]

Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum,
Barbarico postes auro spoliisque superbi.
Æn. II, 503.

Ver. 245 & 249. Πλησίοι] *Al.* πλησίον.

Ver. 248. ——τέγεοι] ὑπερῷοι· *Schol.*

Ver. 251. ——ἤλυθε] Vide suprà ad *γ'*, 205.

Ver. 252. Λαοδίκην ἐσάγουσα.] Εἰς Λαοδίκης θάλαμον ὑπάγουσα· πρὸς Λαοδίκην πορευομένη. *Schol.* Similiter *Porphyrius*: Τὸ, ἐσάγουσα, οὐκ ἔστι κατὰ τὸ σύνηθες, οἷον εἰσφέρουσα. ——Ὡς γὰρ, "ἐξαγαγόντες," ἐκπορευθέντες τοῦ πεδίου·——ὁμοίως τῷ, "ἐσάγουσα." κέχρηται. *Quæst. Homeric.* 17. Item *Eustathius*: Εἰς ἣν [Λαοδίκην] ἡ Ἑκάβη ἀπιοῦσα, ἐντυγχάνει τῷ Ἕκτορι——Ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ "εἰσάγειν," ἀντὶ τοῦ "εἰσιέναι" ἢ "ὑπάγειν."

Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τέκνον, τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας;
Ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἷες Ἀχαιῶν
Μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
Ἐλθόντ', ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χεῖρας ἀνασχεῖν.
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω,
Ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίῃσθα·
Ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
Ὡς τύνη κέκμηκας, ἀμύνων σοῖσιν ἔτῃσι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μήτηρ,
Μή μ' ἀπογυιώσῃς, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι.
Χερσὶ δ' ἀνίπτοισιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Ἅζομαι· οὐδέ πῃ ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης

Inque ejus hæsit manu, verbáque fecit, & compellavit;
" Fili, cur relicto prælio aspero venisti?
" Certè valdè jam premunt detestandi filii Achivorum,
" Pugnantes circa urbem: te autem, *credo*, huc animus impulit
" Profectum, ex summâ arce Jovi manus attollere.
" Sed mane, donec tibi dulce vinum attulero,
" Ut libes Jovi patri & cæteris immortalibus
" Primùm; deinde & ipse reficiaris, si biberis:
" Viro utique defatigato robur valde vinum auget,
" Sicut tu defatigatus es, pugnans *pro* tuis civibus.
Huic autem respondit deinde ingens pugnam-expeditè-ciens Hector,
" Nè mihi vinum afferas mellitum, veneranda mater,
" Ne me enerves, roboris autem viriumque obliviscar.
" Manibus autem illotis Jovi libare nigrum vinum
" Vereor: nec ullo-modo *fas* est nubes-atras-cogenti Saturnio
" Sanguine & tabo inquinatum vota facere.
" Sed tu quidem ad templum Minervæ prædatricis

Ver. 254 & 262. —εἰλήλουθας;—κέκμηκας.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 255. Ἦ μάλα δὴ τείρουσι—περὶ ἄστυ· σὲ—χεῖρας ἀνασχεῖν.] Sunt qui hæc ità accipiant, ut sit interrogatio. *An valdè jam* &c? Nec quidem id malè. Ego tamen quominùs ità accipiam, faciunt tum particulæ istæ, μάλα δή· tum id quod posteà occurrit, *ver.* 386, — οὐνεκ' ἄκουσα Τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.

Ver. 259. —ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 261. —κεκμηῶτι.] Quâ analogiâ ex τεθνηκότι, fit τεθνηότι, τεθνεῶτι & inde, linguâ Ionicâ, τεθνειῶτι & τεθνηῶτι; eâdem analogiâ fit κεκμηκότι, κεκμηότι. κεκμεῶτι, & inde κεκμηῶτι. Vide suprà ad β', 818.

Ver. 263. —κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 264. —πότνια μήτηρ.] Scholiastes & *Eustathius* in Commentario; πότνια μήτερ.

Ver. 266. —ἀνίπτοισιν] *Al.* ἀνίπτοισι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Me bello è tanto digressum & cæde recenti
Attrectare nefas, donec me flumine vivo
Abluero.————*Æn.* II, 719.

Ibid. —αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad ά, 462.

Ver. 267. —Κρονίωνι.] Vide suprà ad ά, 397.

Ver. 269 & 279. —ἀγελείης] Vide suprà ad δ', 128.

3 Ver.

Ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀολλίσσασα γεραιάς·
Πέπλον δ', ὅστις τοι χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ, καί τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ,
Ἤνις, ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴκ' ἐλεήσῃ
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα·
Αἴκεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου ἱρῆς,
Ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
Ἔρχευ· ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω,
Αἴκ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κεν οἱ αὖθι
Γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
Τρωσί τε, καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι, τοῖό τε παισίν.
Εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω,
Φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ', ἀμφιπόλοισι
Κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,

"Vade cum suffimentis, congregatis *honoratis* matronis:
"Peplum autem, quod tibi elegantissimum & maximum
"Est in domo, & tibi longè charissimum ipsi,
"Hoc pone Minervæ ad genua pulchræ-comas,
"Et ei vove *te* duodecim boves in templo
"Anniculas, jugum-non-passas, sacrificaturam; si miserata fuerit
"Urbemque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos:
"Si Tydei *nempè* filium averterit ab Ilio sacrâ,
"Ferocem bellatorem, violentum artificem-fugandi-*hostes*.
"Sed tu quidem ad templum Minervæ prædatricis
"Vade: ego autem Paridem adibo, ut vocem,
"Si velit dicentem audire: utinam ei illic
"Terra dehiscat: magnum enim ipsum Olympius nutrivit detrimentum
"Trojanisque, & Priamo magnanimo, ejusque filiis.
"Si illum utique viderem descendentem in orcum,
"Existimârim equidem animum *meum* ingratæ ærumnæ oblitururm.
Sic dixit; hæc verò profecta ad ædes ancillis
Mandata dedit: & *illa* congrègârunt per urbem matronas-honoratas.
Ipsa autem in repositorium descendit odoribus-fragrans,

Ver. 270. ——ἀολλίσσασα] Ità restituit *Barnesius*. Rectè, ut opinor. Vide ad *ver.* 287; & suprà ad ά, 140. *Al.* ἀολλί-σασα.

Ver. 273. ——ἐπὶ γούνασιν] Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 285. Φαίην κεν] Non vacat istud, κεν· "*Existimârim equidem*;" "*Crediderim utique.*" Fortè tamen rectiùs ad εὐφωνίαν legas, (quod in editionem *Barnesianam* casu videtur irrepsisse,) φαίης κε φρέν', quàm, φαίης κεν φρέν'. Sed hoc, levioris est momenti. Porrò, pessimè hunc locum interpretatur Scholiastes, ὑπολάβοιμι ἂν "Αὐτὸν "Ἐκεῖνον" ἔξω πάσης ταλαιπωρίας εἶναι. Verùm paullò infrà, rectiùs; τὴν "Ἐμὴν" φρένα τῆς ἀτέρπου ὀϊζύος ἐπιλαθέσθαι.

Ibid. ——ἀτέρπου] *Al.* ἄτερ πού. Minùs rectè.

Ver. 286. ——ποτὶ μέγαρ'] Quâ ratione, ποτὶ, hîc ultimam producat; item Κισσηΐς, & ἄλοχος, *ver.* 299; & Διί, *ver.* 318; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 287. ——ἀόλλισσαν] Ità rectè restituit *Barnesius*, ex *Eustathio* & MS. Vide suprà ad ά, 140. *Al.* ἀόλλισαν.

Ver. 288. ——κατεβήσατο.] *Al.* κατεβήσετο. Vide suprà ad β, 35; & ad ί, 109.

Ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον,
Τὴν ὁδὸν, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.
Τῶν ἕν' ἀειραμένη Ἑκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνῃ,
Ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν, ἠδὲ μέγιστος·
Ἀστὴρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων.
Βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.
Αἱ δ' ὅτε νηὸν ἵκανον Ἀθήνης, ἐν πόλει ἄκρῃ,
Τῇσι θύρας ὤϊξε Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Κισσηΐς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἱπποδάμοιο·
Τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν.
Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον·
Ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρῃος,
Θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο·

Ubi erant ei pepla omnigeno-artificio-varia, opera mulierum
Sidoniarum, quas ipse Alexander divinâ-formâ-praeditus
Abduxerat à Sidone, navigando permensus latum pontum,
Eâ viâ, quâ Helenam adduxit magno-patre-natam.
Horum unum accipiens Hecuba, tulit donum Minervae,
Quod pulcherrimum erat ornatu-versicolori, & maximum;
Velutque stella resplendebat: jacebat autem ultimum omnium.
Perrexit itaque ire, multaeque propere-sequebantur matronae-honoratae.
Illae verò cùm ad templum pervenissent Minervae, in arce summâ;
Eis fores aperuit Theano pulchra-genas,
Cisseïs, uxor Antenoris equûm-domitoris:
Illam enim Trojani fecerant Minervae sacerdotem.
Illae verò voce-sublatâ omnes ad Minervam manus sustulerunt:
At peplum acceptum Theano pulchra-genas,
Posuit Minervae ad genua comas-pulchrae;

Ver. 290. ——θεοειδής.] Non ad *virtutes*, sed ad *formam*.

Ver. 291. ——Σιδονίηθεν.] Hâc de re, vide *Herodotum, lib.* II, § 116; ubi hos versus recitat.

Ver. 299. Κισσηΐς.] *Virgilio* aliter ac *Homero*, (vide π', 718,) non *Theano*, sed *Hecuba* appellatur *Cisseis*. *Æn.* X, 702;

——— Paridisque Mimanta
Æqualem comitemque; unâ quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, & face praegnans
Cisseis regina Parin creat: Urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Quorum quidem versuum quum sententia plane nulla sit; neque enim omninò quicquam est, quò, ex linguae Romanae consuetudine, istud "*occubat*" referri possit; conjecturâ pulcherrimâ & certissimâ, (ad *Horat. Epod.* V, 28,) ita emendavit *Bentleius*:

——— unâ quem nocte Theano
In lucem, *genitore* Amyco, dedit; & face praegnans,
Cisseis regina Parin. *Paris* urbe paternâ
Occubat; ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Ver. 301. Αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι.]

Interea ad templum non aequae Palladis ibant
Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant
Suppliciter tristes, & tunsae pectora palmis. *Æn.* I, 483.
Necnon ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magnâ matrum regina catervâ,
Dona ferens: ———
Succedunt matres, & templum ture vaporant;
Et moestas alto fundunt de limine voces. *Æn.* XI, 477.

Ver. 303.——Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν.] Vide suprà ad *ver.* 92.

Εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Πότνι' Ἀθηναίη, ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων,
Ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
Πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων·
Ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ
Ἤνις, ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἴκ' ἐλεήσῃς
Ἄστυ τε, καὶ Τρώων ἀλόχους, καὶ νήπια τέκνα.
Ὣς ἔφατ' εὐχομένη· ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.
Ὣς αἱ μέν ῥ' εὔχοντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Ἕκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει
Καλὰ, τά ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότ' ἄριστοι
Ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι, τέκτονες ἄνδρες,
Οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον, καὶ δῶμα, καὶ αὐλὴν,
Ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος, ἐν πόλει ἄκρῃ.
Ἔνθ' Ἕκτωρ εἰσῆλθε Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης.

Vovensque precabatur Jovis filiam magni;
" Veneranda Minerva, custos-urbis, excellentissima dearum,
" Frange jam hastam Diomedis, atque ipsum
" Pronum da cadere Scæas ante portas:
" Ut tibi statim nunc duodecim boves in templo
" Anniculas, jugum-nondum-passas, sacrificemus; si miserata fueris
" Urbémque, & Trojanorum uxores, & infantes liberos.
Sic dixit vovens; abnuit autem Pallas Minerva.
Ita illæ quidem vota-faciebant Jovis filiæ magni:
Hector verò ad ædes Alexandri ivit
Pulchras, quas ipse ædificârat cum viris, qui tunc peritissimi
Erant in Trojâ glebosâ, architecti viri;
Qui ei fecerunt thalamum, & tectum, & atrium,
Prope *ædes* Priami & Hectoris, in arce summâ.
Illuc Hector intravit Jovi charus; inque manu
Hastam tenebat undecim-cubitorum: præmicabat verò hastæ
Cuspis ærea, circumque aureus ambibat annulus.

Ver. 305. Πότνι' Ἀθηναίη.]
Armipotens belli præses, Tritonia virgo,
Frange manu telum Phrygii prædonis, & ipsum
Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis. *Æn.* XI, 483.

Ver. 306. Ἆξον δὴ] Quàm non supervacanea sit ista particula, δὴ; vide suprà ad β', 158. Habet utique hoc in loco eam ferè vim, ac quod Latinè dixeris; " *Frange,* " *quæsumus.*"

Ver. 311. —ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.]
Diva solo fixos oculos aversa tenebat. *Æn.* I, 486.

Ver. 312. —αἱ μέν ῥ'] Similiter, *ver.* 314, Καλα, τά ῥ' αὐτὸς. Vide suprà ad ἰ, 858.

Ver. 313. —βεβήκει.] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 314. Καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. —ἔτευξε.] Ità *Eustathius*, & Veterum nonnulli. *Stephanus* & Recentiores, ἔτευχε. Minùs rectè, ut opinor. Non enim *ædificari* hasce ædes ait Poëta, sed *ædificatas esse*. Neque deinceps, *ver.* 316, οἵ οἱ ἐποίευν, dixit; sed, οἵ οἱ ἐποίησαν θάλαμον.

Ver. 319. Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ.] Recentiores, Ἔγχος ἔχεν δεκάπηχυ. Sed *Barnesius* lectionem *Eustathianam* restituit. Οἱ μὲν, ἀσυναλείπτως γράφοντες, νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ Ἕκτορος ἔγχος· οἱ δὲ, μετὰ συναλοιφῆς λέγουσιν ἑνδεκάπηχυ· ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοί, λέγοντες καὶ ὅτι τὸ ναύμαχον διπλάσιον τούτου, ὡς ἐκ δύο συμβληθὲν, ἅπερ " δύο καὶ εἰκοσίπηχυ" λέγει ὁ Ποιητής. *Eustath.*

Ver. 320. —χρύσεος] Pronuntiabatur χρυσοῦς; quomodò & scribi posteà cœptum est, Vide suprà ad β', 268.

Ver.

Τὸν δ' εὗρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἕποντα,
Ἀσπίδα, καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἁφόωντα·
Ἀργείη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμωῇσι γυναιξὶν
Ἧστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
Τὸν δ' Ἕκτωρ νείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι·
Δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ·
Λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν, αἰπύ τε τεῖχος,
Μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' ἀϋτή τε, πτόλεμός τε,
Ἄστυ τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλῳ,
Εἴ τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο·
Ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηΐοιο θέρηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἕκτορ, ἐπεί με κατ' αἶσαν ἐνείκεσας, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν,
Τοὔνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
Οὔτι ἐγὼ Τρώων τόσον χόλῳ οὐδὲ νεμέσει
Ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι.
Νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν,

Illum autem invenit in thalamo perpulchra arma curantem,
Clypeum & thoracem, & curvos arcus tractantem:
Argiva autem Helena inter famulas mulieres
Sedebat, & ancillis insignia opera imperabat.
Eum verò Hector objurgavit conspicatus, probrosis verbis;
" Bone vir, non sane decorè indignationem istam concepisti animo:
" Copiæ quidem pereunt circa urbem, altaque mœnia,
" Pugnantes; tui autem gratiâ pugnáque, bellumque,
" Urbem hanc circum-ardet: tu verò etiam objurgares alium,
" Si quem usquam detrectantem videres horrendam pugnam:
" Verum surge, nè fortasse urbs igne ardenti deflagret.
Hunc autem vicissim allocutus est Alexander divinâ-formâ-præditus;
" Hector, quoniam me jure increpâsti, nec injuriâ,
" Propterea tibi dicam; tu autem animum-adverte, & me audi:
" Non ego tam in Trojanos irâ, neque indignatione,
" Sedebam in thalamo; sed volebam dolori dare-locum.
" Nunc verò me suadens uxor mollibus verbis,

Ver. 323. ——μετ' ἄρα δμωῇσι.] Similiter, *ver.* 318, ἐν δ' ἄρα χειρί. Neque omninò in his locis supervacuum est istud, ἄρα. Nam eam ferè vim habet, ac si latinè dixeris, "*ut par erat.*" vel, "*ut solita erat.*"

Ver. 326. Δαιμόνι'.] Vide suprà ad β, 190.

Ibid. ——καλά] Vide suprà ad β, 43.

Ibid. ——χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.] Ὀργίζῃ, ἡγούμενος τοὺς Τρῶας ἀγανακτεῖν κατὰ σοῦ. *Schol.* Οὔτε ἀρνουμένους δεῖ πικρῶς ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἁμαρτημάτων συνεκπορίζειν, καὶ τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτὸν ἐνδιδόναι μετριώτερον ὡς ὁ Ἕκτωρ, "Δαιμόνι', οὐ μὲν "καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ," πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὡς οὐκ ἀπόδρασιν οὐδὲ δειλίαν οὖσαν, ἀλλ' ὀργὴν τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀναχώρησιν αὐτοῦ. *Plutarch. de Adul. & Amici discrim.* sub finem.

Ver. 327. Λαοὶ μὲν φθινύθουσι]

—— ——sat funera fusi
Vidimus —— —— *Æn.* XI, 366.

Ibid. ——φθινύθουσι] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β, 43.

Ver. 329. ——ἀμφιδέδηε.] Vide suprà ad α, 37.

Ver. 332. ——θεοειδής.] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ver. 334. ——σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον.] Vide suprà ad α, 297.

Ver. 336. ——ἔθελον δ' ἄχεϊ προτραπέσθαι.] Διὰ τὴν λύπην τοῦ δυσημερήματος. *Schol.*

Ver. 337. ——παρειποῦσ'] Vide suprà ad *ver.* 62.

Ver.

Ὤρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
Λώϊον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἀρήϊα τεύχεα δύω·
Ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχήσεσθαι δέ σ' ὀΐω.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης,
Ὥς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,
Οἴχεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Εἰς ὄρος, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
Ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε, πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
Ἀνδρὸς ἔπειτ' ὤφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις,
Ὃς ῥ' ᾔδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.
Τούτῳ δ' οὔτ' ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε, καὶ ἕζεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
Δᾶερ, ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν,

" Impulit ad bellum: videtúrque mihi sic & ipsi
" Melius fore: victoria utique alternis-vicibus-accedit ad homines.
" Verùm age nunc expecta, *donec* martia arma induero:
" Vel præi, ego autem sequar; assecuturúmque *me* te puto.
Sic dixit; ei autem non respondit pugnam-expeditè-ciens Hector:
Hunc verò Helena verbis allocuta est blandis;
" Levir mei, impudentissimæ, malorum-autoris, aversandæ;
" Utinam me die illo, quo me primùm peperit mater,
" Abreptam tulisset perniciosa venti procella
" In montem, vel in undam multo-strepitu-resonantis maris:
" Ubi me fluctus obrutam-perdidisset, antequam hæc facinora patrata forent.
" Sed quoniam hæc ita dii mala statuerunt,
" Viri saltem debueram fortioris esse uxor,
" Qui sentiret indignationémque & probra multa hominum.
" Huic autem neque nunc mens *est* constans, neque in futurum
" Erit; idcirco ipsum *suâ stultitiâ* fruiturum credo.
" Verùm age nunc, intra; & sede hâc in sede,
" Levir, quoniam tibi maximè labor mentem invasit,

Ver. 339. ——*νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.*]
Quondam etiam victis redit in præcordia virtus,
Victoresque cadunt. ——— *Æn.* II, 367.
Multa dies variusque labor mutabilis ævi
Rettulit in melius; multos alterna revisens
Lusit, & in solido rursùs fortuna locavit.
Æn. XI, 425.

Ver. 342. ——*κορυθαίολος.*] Vide suprà ad *β*, 816.

Ver. 344. ——*κυνὸς κακομηχάνου.*] Pulchrè admodùm, & ad personam convenientissimè, hæc & hujusmodi semper de semetipsâ *Helena*.

Ver. 351. *Ὅς ῥ' ᾔδη νέμεσίν τε.*] " *Qui* " *utique intelligeret* &c." Ubi notandum quàm non supervacanea sit ista particula, *ῥά*. Arguit nimirùm *Parin* Helena, quòd res dijudicare ac distinguere nesciret; nec existimationi ac famæ suæ consuleret; nec intelligeret quàm amicè quantâque cum arte *Hector* reprehensionis severitatem condimentis humanitatis mitigâsset, idque *χόλον* leniter appellâsset, quod fuerat reverà *ἀπόδρασις* & *δειλία*. Vide suprà ad *ver.* 326.

Ver. 355. ——*ἀμφιβέβηκεν.*] *Jam tenet, jam* occupat. Vide suprà ad *ά*, 37.

Ver.

Εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς, καὶ Ἀλεξάνδρου ἕνεκ' ἄτης·
Οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόρον, ὡς καὶ ὀπίσσω
Ἀνθρώποισι πελώμεθ' ἀοίδιμοι ἐσσομένοισι.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Μή με κάθιζ', Ἑλένη, φιλέουσά περ, οὐδέ με πείσεις.
Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
Τρώεσσ', οἳ μέγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν·
Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτὸς,
Ὥς κέν μ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἐόντα.
Καὶ γὰρ ἐγὼν οἴκονδε ἐλεύσομαι, ὄφρ' ἂν ἴδωμαι
Οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην, καὶ νήπιον υἱόν.
Οὐ γάρ τ' οἶδ', εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις
Ἦ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας,
Οὐδ' εὗρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν·
Ἀλλ' ἥγε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ
Πύργῳ ἐφεστήκει γοόωσά τε, μυρομένη τε.
Ἕκτωρ δ', ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,

" Gratiâ mei impudentissimæ, & Alexandri causâ noxæ:
" Quibus Jupiter imposuit malam sortem, ut etiam in-posterum
" Hominibus simus famosa-cantilena posteris.
Huic autem respondit deinde ingens pugnam-expedite-ciens Hector;
" Nè me sedere-facias, Helena, officiosa licèt, nam nec mihi persuadebis.
" Jam enim mihi animus incitatus est, ut succurram
" Trojanis, qui valdè mei desiderium absentis habent:
" Verùm tu concites hunc, festinétque & ipse,
" Ut me intra urbem assequatur existentem.
" Etenim ego domum ibo, ut videam
" Domesticos, uxorémque dilectam, & infantem filium.
" Neque enim scio, utrùm ampliùs ipsis redux veniam rursus,
" An nunc me sub manibus dii doment Achivorum.
Sic utique fatus, abiit pugnam-expeditè-ciens Hector:
Statimque postea pervenit ad ædes *suas* habitantibus-commodas,
Nec invenit Andromachen candidam-ulnas in ædibus;
Sed illa cum filio & ancillâ eleganti-peplo-indutâ
In turri stabat geménsque ploransque.
Hector verò, ut non intus inculpatam invenit uxorem,

Ver. 359. —κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 361. —θυμὸς ἐπίσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω Τρώεσσ'.]
Instaurati animi, regis succurrere tectis,
Auxilioque levare viros, vimque addere victis. *Æn.* II, 451.

Ver. 363. Ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι.] Quâ analogiâ dicitur δίδοθι & δίδου, eâdem dicitur ὄρνυθι & ὄρνυ. Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 364. Ὥς κεν μ' ἔντοσθεν.] *Al.* Ὥς κεν ἔντοσθεν. *Al.* Ὥς κεν ἔμ' ἔντοσθεν.

Ver. 366. Οἰκῆας, ἄλοχόν τε.] Vide ad α', 51. *Barnesius* edidit Οἰκῆάς τ', ἄλοχόν τε. Sed nihil opus.

Ver. 370. —ναιετάοντας] Vide suprà ad β, 648.

Ver. 372. Ἀλλ' ἥγε ξὺν] Ità edidit *Barnesius* ex MS & *Eustathii* Commentario. Atque ita alibi nonnunquam *Homerus*. *Al.* Ἀλλ' ἥγε σύν. Quod & ipsum ferri possit. Vide ad α', 51.

Ver. 373. —ἐφεστήκει] Vide suprà ad δ', 492.

Ver.

Ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, μετὰ δὲ δμωῇσιν ἔειπεν·
Εἰδ' ἄγε μοι, δμωαὶ, νημερτέα μυθήσασθε·
Πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο;
Ἠέ πη ἐς γαλόων, ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
Ἦ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται;
Τὸν δ' αὖ ὀτρηρὴ ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
Οὔτε πη ἐς γαλόων, οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων,
Οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
Τρωαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται·
Ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἰλίου, οὕνεκ' ἄκουσε
Τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν·
Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
Μαινομένη εἰκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη.
Ἦ ῥα γυνὴ ταμίη· ὁ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἕκτωρ
Τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις, ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς.
Εὖτε πύλας ἵκανε, διερχόμενος μέγα ἄστυ,
Σκαιάς, τῇ γὰρ ἔμελλε διεξιέναι πεδίονδε,
Ἔνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα,

Stetit ad limen profectus, ancillisque dixit;
" Eja agite; mihi, ancillæ, vera dicite:
" Quò ivit Andromache candida-ulnas ex ædibus?
" An aliquò ad glorum, an *ad* fratriarum elegantibus-peplis-indutarum *ædes*,
" An ad Minervæ *templum* exiit, ubi aliæ
" Trojanæ comas-pulchræ tremendam deam placant?
Hunc autem vicissim sedula œconoma verbis allocuta est;
" Hector, quandoquidem omninò jubes vera loqui,
" Nec aliquò ad glorum, nec *ad* fratriarum elegantibus-peplis-indutarum *ædes*,
" Nec ad Minervæ *templum* exiit, ubi aliæ
" Trojanæ comas-pulchræ tremendam deam placant:
" Sed ad turrim ivit magnam Ilii: quoniam audivit
" Premi Trojanos, potentemque esse impetum Achivorum.
" Illa quidem *dudum* ad murum festinans contendit,
" Furenti similis: fert & unà puerum nutrix.
Dixit mulier œconoma: concitúsque exiit domo Hector
Eâdem viâ retrò, benè-structas per plateas.
Quum ad portas venisset, pertransiens magnam urbem,
Scæas, (hâc enim erat ei egrediendum in campum;)
Tunc uxor, quæ-magnam-attulerat-dotem, obvia venit currens,

Ver. 376. Εἴδ' ἄγε μοι, δμωαί.] Notandum, nihilo minùs elegantèr dici, ἄγε, quàm ἄγετε. Sic apud *Aristophanem*, Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες——. *Av.* 686. Porrò; particulæ, εἰ, vis hujusmodi est: *Siquidem exiit*, vel, *Quoniam exiit Andromache*, &c.

Ver. 388. Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος.]

Evolat infelix,——————
——muros amens atque agmina cursu
Prima petit.——————*Æn.* IX, 477.

Ver. 392. Εὖτε πύλας ἵκανε.] Oratio *asyndetos* festinantem & concitatum pulchrè depingit.

Ver. 394. Ἔνθ' ἄλοχος,——ἅμα δ' ἀμφίπολος——Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχουσ'.] Pulchriùs, & majore cum affectu, *de improviso interveniens* narratur conjux, quàm si *domi* eam invenisset.

Ecce autem complexa pedes in limine conjux
Hærebat, parvumque patri tendebat Iülum.
Æn. II, 673.

Ver.

Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος·
Ἠετίων, ὃς ἔναιεν Ὑποπλάκῳ ὑλήεσσῃ,
Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων·
Τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ·
Ἥ οἱ ἔπειτ' ἤντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,
Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὔτως,
Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν, ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ·
Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Ἀστυάνακτ', οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.
Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ·
Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δακρυχέουσα,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·

Andromache, filia magnanimi Eëtionis;
Eëtion, qui habitabat *in* Hypoplaco silvosâ,
Thebe *in* Hypoplaciâ, Cilicibus viris imperans;
Cujus utique filia nupserat Hectori ære-armato:
Quæ ipsi tunc occurrit, unáque famula ibat *cum* ipsâ,
Filium in sinu gestans tenellum, infantem adeò,
Hectoridem unicum, similem stellæ pulchræ:
Atque hunc quidem Hector vocabat Scamandrium, at alii
Astyanacta: solus enim tutabatur Ilium Hector.
Et ille quidem subrisit, intuens filium tacitè:
Andromache verò ipsi propè astabat lacrymans,
Inque ejus hæsit manu, verbáque fecit, dixitque;

Ver. 396. Ἠετίων, ὃς ἔναιεν.] Ἠετίων non hîc positum est pro Ἠετίωνος, figurâ, quam *Antiptosin* appellant, ineptissimâ; quæque, siqua esset, jam Grammatica planè nulla esset: Sed Ἠετίων ὃς, "*Eëtion qui*," eodem redit ac si dicas, Ὅς τις Ἠετίων, "*Quidem Eëtion*" &c. Similiter apud Latinos: Quum ait *Terentius*,

Populo ut placerent, quas fecisset fabulas;

constructio hæc est; *Ut, quas fabulas fecisset, placerent populo.* Rursùm, in isto *Virgilii*, *Æn.* I, 577,

Urbem quam statuo, vestra est;

syntaxis est; *Quam urbem statuo, vestra est.* Item, *Ecl.* IV, 34,

Alter erit tum Tiphys; & altera, quæ vehat Argo
Delectos heroas;

constructio est; *altera erit* (Argo,) *quæ Argo vehat delectos heroas.* Et in isto, *Æn.* XI, 687;

Advenit, qui vestra dies muliebribus armis
Verba redargueret;

vox, *dies*, non refertur ad, *advenit*; quæ esset transpositio verborum non ferenda; Sed constructio est: *Qui dies vestra verba redargueret* [redarguturus erat, is jam] *advenit.*

Ver. 396. —ὑλήεσσῃ] *Nemorosâ. Æn.* III, 270.

Ver. 398. —χαλκοκορυστῇ.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 400. —ἀταλάφρονα] *Al.* ἀταλίφρονα.

Ver. 401. —καλῷ.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 402. Τόν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Ἀστυάνακτ'· οἶος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ] Non dissimilis est sententia, *Iliad.* υ', 74;

Ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.

Vide ad α', 403; item β', 813; ξ', 291; & *Odyss.* κ, 305. Cæterùm de *Astyanacte* & infrà, χ', 506;

Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·
Οἶος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά.

Quâ de re *Plato* in *Cratylo*: Ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτῆρος υἱὸν, ἀστυάνακτα τοῦτο ὃ ἔσωζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὥς φησιν Ὅμηρος. *Euripides* similiter, *Hippol. ver.* 88;

Ἄναξ, (θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών.)

Quin & ipsius etiam *Hectoris nomen* simili ratione confictum, mirè asserit *Plato*; Vide suprà ad α', 242.

Ver. 404. Ἤτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδών.] Γλυκαίνει δὲ τὴν ποίησιν καὶ τὸ βρεφοφιλὲς τοῦ Ἕκτορος. Καὶ, τὸ ὅλον εἰπεῖν, οὐ πεποίηται ὁ Ἕκτωρ ἀπελθὼν τῆς μάχης· ἱλαρύνθη γὰρ ὑπὸ τῆς ποιήσεως ἡ σκυθρωπότης, καὶ ἀπονίψαμένη τοῦ λύθρου τῶν πιπτόντων, τοῖς ἐπεισοδίοις διαγέλασιν. *Eustath.*

Ver.

Δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ᾽ ἐλεαίρεις
Παῖδά τε νηπίαχον, καὶ ἔμ᾽ ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη
Σεῦ ἔσομαι· τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ,
Πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
Σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύγε πότμον ἐπίσπῃς,
Ἀλλ᾽ ἄχε᾽· οὐδέ μοι ἐστὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἤτοι γὰρ πατέρ᾽ ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς,
Ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάωσαν,
Θήβην ὑψίπυλον· κατὰ δ᾽ ἔκτανεν Ἠετίωνα,
Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γὰρ τόγε θυμῷ·
Ἀλλ᾽ ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
Ἠδ᾽ ἐπὶ σῆμ᾽ ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
Νύμφαι Ὀρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἳ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
Οἱ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι ἄϊδος εἴσω·
Πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Βουσὶν ἐπ᾽ εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῇς ὀΐεσσι.

" Animoſe, perdet te tua virtus, neque misereris
" Filiique infantis, & mei calamitoſæ, quæ mox vidua
" Tui ero: mox enim te interficient Achivi,
" Omnes ſimul *in te* impetu facto: mihi autem ſatius eſſet,
" A te deſtitutæ, terram ſubire: Non enim amplius aliud
" Erit ſolatium, poſtquam tu mortem obieris,
" Sed mœrores: neque mihi eſt pater, & veneranda mater.
" Etenim patrem meum interfecit nobilis Achilles,
" Et urbem devaſtavit Cilicum benè-habitatam,
" Theben portis-altam; interemitque Eëtionem,
" Neque ipſum ſpoliavit: ſubveritus enim fuit id animo:
" Sed ipſum combuſſit cum armis artificioſè-factis,
" Et tumulum-aggeſtâ-terrâ ſuper *eum* fecit: circùm autem ulmos plantaverunt
" Nymphæ Oréades, filiæ Jovis Ægiochi.
" Qui porrò mihi ſeptem fratres erant domi,
" Hi quidem omnes uno migrârunt die ad orcum:
" Omnes enim interfecit pedibus-celer nobilis Achilles,
" Boves inter [*dum paſcerent*] flexipedes, & candidas oves.

Ver. 407. Δαιμόνιε.] Vide ſuprà ad β', 190.

Ibid. ——φθίσει] De hujus vocis proſodiâ, vide ſuprà ad β', 43 & 833.

Ver. 410. Πάντες ἐφορμηθέντες.] Neminem *unum* ſcilicet, præter *Achillem*, timuit nè *Andromache* quidem, nè *Hectorem* interficeret.

Ver. 414 & 423. ——πατέρ᾽ ἁμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεὺς,——Πάντας γὰρ κατέπεφνε.] Maximo cum artificio, ut Poëma unum ſit a capite ad calcem, nuſquam non interſeritur *Achilles*. Vide ſuprà ad ί, 788.

Ver. 415. ——εὖ ναιετάωσαν] Vide ſuprà ad β, 648.

Ver. 417. Οὐδέ μιν ἐξενάριξε· σεβάσσατο γὰρ]

Arma, quibus lætatus, habe tua; teque parentum
Manibus & cineri, ſiqua eſt ea cura, remitto. *Æn.* X, 827.

Ver. 418. Ἀλλ᾽ ἄρα μιν] Non ſupervacaneum eſt iſtud, ἄρα. Eam enim ferè vim habet, ac ſi latinè dicas: *Sed enim* "*utique*;" vel, "*ut par erat*;" vel, "*pro eâ, quæ ipſi fuit, religione*;" &c.

Ver. 420. ——αἰγιόχοιο] Vide ſuprà ad ά, 202.

Ver. 422. Οἱ μὲν πάντες.] *Barneſius* ſcribendum exiſtimavit, Τοὶ μὲν πάντες. Sed perinde eſt.

Μητέρα δ', ἣ βασίλευεν Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ,
Τὴν ἐπεὶ ἂρ δεῦρ' ἤγαγ' ἅμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
Ἂψ ὅγε τὴν ἀπέλυσε, λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα·
Πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
Ἕκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἐσσὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε, καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
Μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θήῃς, χήρην τε γυναῖκα·
Λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεὸν, ἔνθα μάλιστα
Ἀμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
Τρὶς γὰρ τῇγ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι,
Ἀμφ' Αἴαντε δύω, καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀτρείδας, καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
Ἤπου τίς σφιν ἔνισπε θεοπροπίων εὖ εἰδώς,
Ἤ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·

“ Matrem autem, quæ regnabat *in* Hypoplaco ſylvosâ,
“ Hanc poſtquam utique huc duxiſſet cum ceteris opibus,
“ Retrò ille eam dimiſit-liberatam, accepto infinito pretio:
“ Patris autem in ædibus *eam* percuſſit Diana ſagittis-gaudens.
“ Hector, at tu mihi es pater & veneranda mater,
“ Et frater, tu etiam mihi floridus maritus;
“ Sed age nunc miſerere, & hîc mane in turre,
“ Nè puerum pupillum facias, viduamque uxorem:
“ Exercitum autem ſiſte apud caprificum, ubi potiſſimum
“ Aſcenſu-facilis eſt urbs, & ſcandi poteſt murus.
“ Ter enim hâc venientes periculum fecerunt fortiſſimi,
“ Ajaces duo, & percelebris Idomeneus,
“ Et Atridæ, & Tydei fortis filius:
“ Sive quis ipſis dixit vaticiniorum peritus,
“ Sive etiam ipſorum animus impulit & juſſit.
Hanc autem viciſſim allocutus eſt ingens pugnam-expeditè-ciens Hector;

Ver. 427. ——ὅγε] Quàm eleganter inſerta ſit hæc vocula, vide ſuprà ad γ', 409.

Ver. 433. ——παρ' ἐρινεόν.] *Strabo, lib.* XIII, *p.* 893: Ὁ, τε Ἐρινεὸς, τραχύς τις τόπος καὶ ἐρινεώδης. Ac ſi dicas, *caprificetum.*

Ver. 434. Ἀμβατός ἐστι πόλις.] De vocis, ἄμβατος, & ſimilium proſodiâ, nodum planè in ſcirpo quæſivit Vir eruditus, *Phil. Labbe.* “ *Quid enim cauſæ,* inquit, *afferri poteſt, cur* “ ἐργάτης, —— ἔμβατος, —— *penultimam* “ *corripiant:* ὁρατὸς verò, ἰατρὸς, πειρατὴς, “ θεατής. —— *eamdem illam producant,* “ *cùm perinde à præteritis in* αμαι *formentur?* —— *Fateor me in his Labyrinthis* “ *filum Ariadnes aliquod ſæpè deſideràſſe.*” Proſod. *pag.* 64, 65. Nodum (inquam) in ſcirpo quæſivit vir eruditus. Nam iſta, ὁρατὸς, ἰατρὸς, πειρατὴς, θεατὴς, ſunt a verbis quæ (ad analogiam τοῦ, βοήσω, ἐβόησα, βεβόηκα,) vocalem *longam* conſervant, etiam in *futuris, præteritis,* & *aoriſtis;* ὁρᾱσω, ἑώρᾱκα; ἰᾱσομαι, ἰασάμην; πειρᾱσω, ἐπείρᾱσα, πεπείρᾱκα; θεᾱσομαι, ἐθεᾱσάμην, τεθέᾱμαι. At ἐργᾰτης, eſt ab ἐργάζομαι, quod in *Præſenti* & *Imperfecto* ſyllabam *brevem* (ad analogiam τοῦ πιέζω) *poſitione* habet *productam;* alias autem neceſſariò ubique corripitur, ut ἐργᾰσομαι, εἰργᾰσάμην. Vide ſuprà ad ά, 67 & 140. Porrò, quâ analogiâ ex λῡω, λῡσω, λέλῡμαι, fit λῠσις, λῠτὸς; ex κρῑνω, κέκρῑμαι, κρῐσις, κρῐτὸς; ex μαρτῡρομαι, μαρτῡρῆμαι, μάρτῠρος; ex φαίνω, φᾰσις, ἐμφᾰτὴς; eàdem planè analogiâ, ex βαίνω, fit βᾰσις, ἄμβᾰτος, & ſimilia. Vide ſuprà ad ά, 314 & 338.

Ver. 436. Ἀμφ' Αἴαντε δύω.] Vide ſuprà ad γ, 146.

Ver. 440. ——κορυθαίολος] Vide ſuprà ad β, 816.

Ver.

Ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς
Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἴκε, κακὸς ὣς, νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
Οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
Αἰεὶ, καὶ πρώτοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
Εὖ μὲν γὰρ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Ἀλλ' οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
Οὔτ' αὐτῆς Ἑκάβης, οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος,
Οὔτε κασιγνήτων, οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
Ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Ὅσσον σεῖ', ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας·
Καί κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα, πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνεις·
Καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος, ἢ Ὑπερείης,
Πόλλ' ἀεκαζομένη· κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη.
Καί ποτέ τις εἴπῃσιν, ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσαν,
Ἕκτορος ἥδε γυνὴ, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι

" Certè & mihi hæc omnia curæ sunt, uxor: sed perquam vehementer
" Vereor Trojanos & Troädas longa-peplorum-syrmata-trahentes,
" Si, ignavus velut, eminùs *stans* devitem prælium:
" Neque *verò* me animus *itá* jubet, quoniam didici esse fortis
" Semper, & primos inter Trojanos pugnare,
" Conans-vendicare patrisque magnam gloriam, & meam ipsius.
" Benè enim hoc scio mente & animo;
" Erit dies, quandò pereat Ilios sacra,
" Et Priamus, & populus hastæ-fraxineæ-periti Priami.
" Sed non mihi Trojanorum tantoperè curæ-est dolor in-posterum,
" Neque ipsius Hecubæ, neque Priami regis,
" Neque fratrum, qui sanè multique & fortes
" In pulvere ceciderint sub viris hostibus,
" Quantopere tuî; quando aliquis Achivorum ære-loricatorum
" Lachrymabundam abduxerit, liberum diem eripiens;
" Atque in Argo existens, sub alienæ *imperio* telam texas,
" Atque aquam feras ex *fonte* Messeïde, aut Hypereâ,
" Valde invita: dura autem incumbet necessitas.
" Et aliquandò quis dixerit, conspicatus lachrymas-fundentem;
" Hectoris hæc uxor, qui præstantissimus erat *in* pugnando

Ver. 443. Αἴκε, κακὸς ὡς.] Quâ ratione, κακὸς, hîc ultimam producat; item, ἰδὲ, *ver.* 469; & τις, *ver.* 459, 462, 479; vide supra ad ά, 51.

Ver. 446. Ἀρνύμενος] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 447. Εὖ μὲν γάρ.] Refertur istud, γὰρ, ad non id quòd jam antè erat dictum, sed ad id quod eleganter reticetur. *Fortiter me geram; Non quòd nesciens sim nihil me virtute profecturum; NAM probè novi, interituram hanc urbem,* &c. Vide suprà ad ί, 22.

Ver. 448. Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἄν.] Vide suprà ad δ', 164.

Ver. 449. —ἐϋμμελίω Πριάμοιο.] Ità edidit *Barnesius* ex MSS; & ex δ', 165, suprá. *Al.* ἐϋμμελίω.

Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
Χήτεϊ τοιοῦδ' ἀνδρὸς, ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ.
Ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι,
Πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς, σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι.
Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἕκτωρ.
Ἂψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης
Ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς,
Ταρβήσας χαλκόν τε, ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην,
Δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας·
Ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος, καὶ πότνια μήτηρ.
Αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν.
Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱὸν ἐπεὶ κύσε, πῆλέ τε χερσὶν,
Εἶπεν ἐπευξάμενος Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσι·
Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοὶ, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
Παῖδ' ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,

" Trojanorum equûm-domitorum, quando Ilium circa-pugnabant.
" Sic aliquando quis dicet: tibique rursus novus erit dolor
" *Ex* desiderio talis mariti, ad depellendum servilem diem.
" Sed me mortuum aggesta terra obtegat,
" Antequam tuumque clamorem, tuámque abreptionem audiero.
Sic fatus, suum filium porrectis-manibus-petiit illustris Hector:
Retrò autem puer ad sinum eleganter-cinctæ nutricis
Inclinatus est clamans, patris chari aspectum exhorrescens,
Timens æsque & cristam setis-equinis-horridam,
Horrendùm à summâ galeâ nutantem intuens:
Leniter verò arrisit paterque charus, & veneranda mater.
Tum statim à capite galeam abstulit illustris Hector,
Et hanc quidem deposuit in terrâ colucentem:
Atque ille suum dilectum filium ut osculatus fuerat, levitérque-agitârat manu,
Dixit precans Jovemque, cæterosque deos,
" Jupiter, aliique dii, date & hunc fieri,
" Filium meum, ut & ego *sum*, eximium inter Trojanos,

Ver. 464. ——τεθνειῶτα.] Quâ analogiâ ex βασιλῆος & βασιλῆα, factum est βασιλέως & βασιλέα; eâdem analogiâ ex τεθνηῶτος fit τεθνεῶτος (& inde, more Ionico, τεθνειῶτος;) ex μεμαότος, μεμαῶτος; ex Κρονίονος, Κρονίωνος; & similia. Vide suprà ad α', 265; & ad β', 818.

Ibid. ——χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι, Πρίν.]

Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat. *Æn.* IV, 24.

Ver. 466. Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο,——ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην.] Vide suprà ad *ver.* 404. Cæterùm optimè de hoc loco observavit *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, Poëtam res verbis, ut grandes *grandibus*, ità & *tenuibus* tenues, pari ferè pulchritudine depinxisse, & rem unamquamque ornamentis decorâsse *propriis* & *suis*. Ἰσχνὸν δὲ [πλάσμα ἐστι,] τὸ καὶ τῇ ὕλῃ τῶν πραγμάτων μικρὸν, καὶ τῇ λέξει κατισχνωμένον· οἷον ἐστι τοῦτο, [ver. 466——469,] " Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο——, Ἂψ δ' " ὁ πάϊς——, Χαλκόν τ' ἠδ' αὖ λόφον ἱπ- " πιοχαίτην." § 9. Ubi notandum χαλκόν τ' ἠδ' αὖ scriptum, quod hodiè legimus χαλκόν τε ἰδέ. *Eustathius* legit, χαλκόν τ' ἠδὲ λόφον.

Ver. 474. Αὐτὰρ ὅγ' ὃν φίλον υἱὸν]

Ascanium fusis circum complectitur armis,
Summaque per galeam delibans oscula fatur. *Æn.* XII, 433.

Ver. 476. ——δότε δὴ.] Non supervacaneum est istud, δή; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, "*date quæso.*"

Ver. 477. ——ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα] Disce

Ὧδε βίην τ' ἀγαθὸν, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν.
Καί ποτέ τις εἴπῃσι, Πατρὸς δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων,
Ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα,
Κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ.
Ὣς εἰπὼν, ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε
Παῖδ' ἑόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ,
Δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ·
Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ ἄϊδι προϊάψει.
Μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱστόν τ', ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.

" Ità viribusque fortem, & Ilio potentèr imperitare.
" Et olim quis dicat, Patre verò hic multò *est* fortior,
" Ex pugnâ redeuntem *conspicatus*: referat autem spolia cruenta,
" Interfecto hoste, gaudeatque animo mater.
Sic fatus, uxoris dilectæ in manibus posuit
Puerum suum; hæc verò ipsum fragranti excepit sinu,
Lacrymabundùm ridens: Vir autem misertus est intuitus,
Manuque ipsam demulsit, verbaque fecit, dixitque;
" O bona, ne mihi præter-modum tristeris animo:
" Non enim quis me præter fatum vir orco præmaturè-mittet.
" Fatum verò neminem arbitror, qui effugerit, esse hominum,
" Neque ignavum, neque verò fortem, postquam primum natus fuerit.
" Sed in domum profecta, tua ipsius opera cura,
" Telamque, columque; & ancillas jube
" Munus obire: bellum autem viris curæ erit
" Omnibus, mihi verò præcipuè, qui in Ilio nati sunt.

Disce, puer, virtutem ex me, verumque laborem. *Æn.* XII, 435.

Ver. 486. ——μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο.] ——Τοὺς ἀφαιρουμένους τὰς λύπας διὰ τῆς γενναίας καὶ σεμνῆς παρηγορίας,——ἔχοντας ἐν νῷ τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο ἔπος,——" Δαιμονίη, " μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ.——" *Plutarch. de Consolat. ad Apoll.*

Ver. 488. Μοῖραν δ' οὔτινά φημι.] Ὁμήρου πάλιν εἰπόντος, " Μοῖραν δ' οὔτινά φημι " πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν," ——— ὅ, τι Δημοσθένης, " Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις " τέλος τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις " αὐτὸν καθείρξας τηρῇ." *Clem. Alexandrin. Strom.* VI.

———inexorabile fatum. *Georgic.* II, 491.

———ineluctabile tempus. *Æn.* II, 324.

———ineluctabile fatum. *Æn.* VIII, 334.

———irreparabile tempus. *Æn.* X, 467.

Ibid. ———πεφυγμένον.] Contendit *Barnesius*, " πεφυγμένον *scribendum*: —*& ità* " τυκτὸς *&* φευκτός." Quod si verum esset; " *ergò & composita*," (ut rectè observavit Eruditus scriptor Anonymus,) " ἄτυκ-" τος, ἄτυκτος, εὔτυκτος, *apud omnes Autores* " *apud quos occurrunt, & in omnibus eorum E-* " *ditionibus, & quotiescunque occurrunt, vi-* " *tiosè erunt scripta.* ——— *Nimis hoc im-* " *providè Vir Clarissimus.*" Acta Eruditor. Lipsiæ, ad *Februar.* 1712. Sed & occurrit præteritum medium πέφυγα, indéque Verbum poëticum πεφύγω.

Ver. 490. ——τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,—— πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

Cura tibi, Divûm effigies & templa tueri:
Bella viri pacemque gerant, queis bella gerenda. *Æn.* VII, 443.

Ὣς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ
Ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἶκόνδε βεβήκει
Ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα·
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο· κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
Ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν·
Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
Ἵξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.
Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν·
Ἀλλ' ὅγ', ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῷ,
Σεύατ' ἔπειτ' ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς.
Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
Δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείῃ πεδίοιο κροαίνων,
Εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο,

Sic utique fatus, galeam sustulit illustris Hector
Setis-equinis-comantem: uxor autem dilecta domum abiit
Respectans, uberes lachrymas effundens:
Statim autem deinde venit ad ædes habitantibus-commodas
Hectoris homicidæ; invenitque intus multas
Ancillas; his verò luctum omnibus commovit.
Hæ quidem adhuc vivum lugebant Hectorem suâ in domo:
Non enim eum ampliùs putabant reducem ex pugnâ
Venturum, elapsum robur ac manus Achivorum.
Neque verò Paris moram-trahebat in altis ædibus:
Sed is, postquam induit inclyta arma varia ære,
Properabat deinde per urbem, pedibus velocibus fretus.
Ut verò cùm stabulans equus, hordeo-pastus ad præsepe,
Vinculo rupto currit per campum terram-pedibus pulsans,
Consuetus lavari *in* pulchre-fluenti fluvio,

Ver. 495. Ἵππουριν· ἄλοχος] Quâ ratione, ἵππουριν, hîc ultimam producat; item, μιν, *ver.* 501; vide suprà ad α΄, 51.

Ibid. ——βεβήκει] Vide suprà ad δ΄, 492.

Ver. 497. ——εὖ ναιετάοντας] Vide suprà ad β΄, 648.

Ver. 500. Αἱ μὲν ἔτι ζωὸν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.] Hâc quidem sententiâ nihil unquam fuit, ad commovendos affectus, neque excogitatum exquisitiùs, neque elegantiùs dictum.

Ibid. ——γόον Ἕκτορα] *Al.* γόων Ἕκτορα. Quod utique pronuntiabatur, γῶν Ἕκτορα.

Ver. 501. ——ἔφαντο.] Plerique, ἔφαντ'. Pessimé.

Ver. 503. Οὐδὲ Πάρις δήθυνεν] Suprà, *ver.* 341.

Ver. 504. ——τεύχεα ποικίλα χαλκῷ]
——versicoloribus armis.
Æn. X, 181.

Ver. 506. Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος]
Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis
Tandem liber equus, campoque potitus aperto;
Aut ille in pastus armentaque tendit equarum,
Aut assuetus aquæ perfundi flumine noto
Emicat, arrectisque fremit cervicibus altè
Luxurians, luduntque jubæ per colla, per armos. *Æn.* XI, 492.

Pulcherrimè uterque Poëta. Rectè tamen hîc observavit *Popius*, comparationem istam & aptiore *loco*, & ad *personam* convenientiùs, de *Paride Homerum*, quàm de *Turno* instituisse *Virgilium*.

Ibid. ——ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ] Ἀκοστῆσαι δὲ, τὸ πολυκριθῆσαι, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἤγουν τὸ κριθιάσαι· ἀκοσταὶ γὰρ, αἱ κριθαί———. Ἄλλοι δὲ ἀκοστῆσαί φασι, τὸ σχεῖν ἄχος ἐν τῷ ἵστασθαι. Ἔνιοι δὲ, τὸ λαβεῖν ἄχθος, ἢ μᾶλλον———ἄκος, τῇ στάσει καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει.———Ἕτεροι τὸ ἀκολάστως διαπηδῆσαι,

Κυδιόων· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
Ὤμοις ἀΐσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐηφι πεποιθὼς,
Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων·
Ὣς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
Τεύχεσι παμφαίνων, ὥστ' ἠλέκτωρ, ἐβεβήκει
Καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἶψα δ' ἔπειτα
Ἕκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεὸν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε
Στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἣ ὀάριζε γυναικί.
Τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω,
Δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Δαιμόνι', οὐκ ἄν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
Ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι.
Ἀλλὰ ἑκὼν μεθιεῖς τε, καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
Ἄχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω

Superbiens; altè verò caput fert, circumque jubæ
Humeros motantur: ipse autem pulchritudine *corporis* fretus,
Facilè ipsum genua ferunt ad loca-consueta & pascua equarum:
Sic filius Priami Paris à Pergami arce
Armis collucens, tanquam sol, incedebat
Exultans; veloces autem *eum* pedes ferebant: statimque postea
Hectora nobilem invenit fratrem, quando jam erat
Digressurus è loco, ubi cum suâ colloquebatur uxore.
Hunc prior allocutus est Alexander divinâ-formâ-præditus;
" Venerande frater, certè valdè jam te etiam properantem detineo,
" Remorans, neque veni maturè, ut jussisti.
Hunc autem respondens allocutus est pugnam-expeditè-ciens Hector;
" O bone, nemo tibi hominum, qui æquus-rerum-æstimator sit,
" Opera vituperaverit bellica; nam fortis es.
" Sed sponte remittisque *animum*, & non vis *pugnare*: at meum cor
" Tristatur in animo, quando de te probra audio

τιθῆναι, [Schol. διασχυράσας ἐπὶ τῇ τῆς φάτνης στάσει] ——— Ἄλλοι δὲ, τὸ ἡσυχάσαι· ——— Τινὲς δὲ γράφουσιν, ἀγοστήσας, ὅ ἐστι, ῥυπανθείς. *Eustath.*

Ver. 510. ——— ὁ δὲ ——— Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *suis* in *locis* elegantissimâ, & (ut ait *Demetrius Phalereus*) μεγαλοπρεπεῖ, vide suprà ad β', 353 & 681; & ad γ', 211. Utique hoc in loco singulari id artificio dandum est, quòd *rem ipsam*, δρομὸν ἀπορρήξας θέει, quasi ob oculos ponat syntaxis ista infracta, ὁ δὲ ——— ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει. Quâ de re ità *Eustathius*: Σχῆμά ἐστι καινοπρεπὲς ἐπὶ καινῷ ῥηθὲν καὶ αὐτῷ πράγματι. ——— Ὁ δὲ καινοπρεπῶς κἀνταῦθα σχηματίζων, ——— συναγλαϊζόμενος οἱονεὶ τῷ φραζομένῳ πράγματι. Quin & Motum insuper equi currentis celerrimum aptissimè depingunt numeri isti dactylici, Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων.

Ver. 513. ——— ἐβεβήκει] Vide suprà ad δ', 492.

Ver. 514. ——— ταχέες δὲ πόδες φέρον.] *Barnesius* edidit, ταχέες δ' ἑ πόδες φέρον. " *ut* " *longè meliorem Lectionem.*" Quod tamen *sententiæ* nihil *addit*, *elegantiæ* non paullum *detrahit*.

Ver. 517. Τὸν πρότερος προσέειπεν] Festinantem optimè depingit oratio ista ἀσύνδετος.

Ibid. ——— θεοειδής.] Vide suprà ad β', 623.

Ver. 520. ——— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 521. Δαιμόνιε] Vide suprà ad β', 190.

Ver. 524. Ἄχνυται] Vide suprà ad γ', 260.

Πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο.
Ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὄπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δώῃ, ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσι
Κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
Ἐκ Τροίης ἐλάσαντες ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.

" A Trojanis, qui ferunt multum laborem gratiâ tui.
" Sed eamus: hæc autem posteà componemus, si quando Jupiter
" Dederit, cœlestibus diis sempiternis
" Craterem statuere liberum in ædibus,
" Quum Trojâ expulerimus benè-ocreatos Achivos.

Ver. 528. Κρητῆρα στήσασθαι] *Craterem basi supposita imponere.* Quam quidem *basin* Veteres appellabant ὑποκρητήριον vel ὑποκρητηρίδιον, apud *Athenæum, lib.* V, *cap.* 13: Item ἐπίστατον, ut doctissimè observavit *Edmundus Chishull* de *Inscriptione Sigeâ*; " *unde* " (inquit) *phrasis illa Homerica,* κρατῆρα στῆσαι, *aut* καθιστάναι, *quod & Latinè* craterem statuere *à Virgilio dictum.*" *Casaubonus*, in *Annotatis* ad locum *Athenæi* jam citatum, rectè emendavit ὑποκρητηρίδιον, quod fuerat male scriptum ὑποκριτηρίδιον; sed pessimè vertit, *craterculа parva.*

ΤΗΣ

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η.

Ὑπόθεσις τῆς Η΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ἙΛΕ΄ΝΟΥ συμβουλεύσαντος, Ἕκτωρ προκαλεῖται τῶν Ἑλλήνων τὸν ἄριστον εἰς μονομαχίαν. Ἐννέα δὲ ἀναστάντων, ἔλαχεν Αἴας ὁ Τελαμώνιος· καὶ χρονίως αὐτοὺς ἀγωνισαμένους διαλύουσι κήρυκες, ἑσπέρας γενομένης. Τῇ δ' ἑξῆς τοὺς νεκροὺς ἀνελόμενοι θάπτουσι, καὶ τεῖχος οἱ Ἕλληνες κατασκευάζουσιν, ἐφ' ᾧ ὁ Ποσειδῶν ἠγανάκτησε· Ζεύς τε αὐτοῖς διὰ νυκτὸς σημεῖα οὐκ αἴσια τῶν μελλόντων δείκνυσιν.

Ἄ Λ Λ Η.

ἝΚΤΩΡ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ κατελθὼν εἰς τὴν μάχην, ἐβοήθει τοῖς Τρωσὶ κεκμηκόσιν ἤδη. Καὶ συμβουλεύσαντος Ἑλένου τοῦ ἀδελφοῦ, μάντεως ὄντος, προκαλεῖται αὐτὸς, τίς αὐτῷ βούλοιτο τῶν Ἑλλήνων μονομαχῆσαι. Πολλῶν δὲ προαιρουμένων, Αἴας ὁ Τελαμώνιος κληρωθεὶς ἀνθίσταται. Μαχομένους δὲ αὐτοὺς κήρυκες καταπαύουσι, καὶ νὺξ διαλύει τὴν μάχην. Καὶ οἱ μὲν ἀλλήλοις δῶρα διδόασιν. Ἐπικηρυκευσαμένων δὲ Τρώων περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως, τὰ αὐτὰ γίγνεται παρὰ ἀμφοτέροις τοῖς στρατοῖς· οἵ τε Ἕλληνες πολυάνδριον κατασκευάζουσι, καὶ τεῖχος τοῦ ναυσταθμοῦ.

Ἐπιγραφαί.

Ἕκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία.

Ἄλλως.

Ἦτα δ' Αἴας πολέμιζε μόνῳ μόνος Ἕκτορι δίῳ.

Ὣς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ·
Τῷ δ' ἅμ' Ἀλέξανδρος κί' ἀδελφεός· ἐν δ' ἄρα θυμῷ
Ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.
Ὡς δὲ θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν
Οὖρον, ἐπὴν κεκάμωσιν ἐϋξέστῃσ' ἐλάτῃσι

HÆC fatus, portis erupit illustris Hector;
Cúmque eo simul Alexander ivit frater: animo verò
Ambo ardebant bellare & pugnare.
Sicut autem Deus nautis desiderantibus dat
Ventum-secundum, postquam defatigati fuerint politis remis

Ver. 1. Ὣς εἰπὼν, πυλέων ἐξέσσυτο] Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit ingens. *Æn.* XII, 441.

Ver.

Πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται·
Ὣς ἄρα τὼ Τρώεσσιν ἐελδομένοισι φανήτην.
Ἔνθ' ἑλέτην, ὁ μὲν υἱὸν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος,
Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης
Γείνατ' Ἀρηΐθοος καὶ Φιλομέδουσα βοῶπις·
Ἕκτωρ δ' Ἠϊονῆα βάλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι
Αὐχέν' ὑπὸ στεφάνης εὐχάλκου· λῦσε δὲ γυῖα.
Γλαῦκος δ', Ἱππολόχοιο πάϊς, Λυκίων ἀγὸς ἀνδρῶν,
Ἰφίνοον βάλε δουρὶ, κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην,
Δεξιάδην, ἵππων ἐπιάλμενον ὠκειάων,
Ὦμον· ὁ δ' ἐξ ἵππων χαμάδις πέσε· λύντο δὲ γυῖα.
Τοὺς δ' ὡς οὖν ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ἀργείους ὀλέκοντας ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ,
Βῆ ῥα κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα
Ἴλιον εἰς ἱρήν· τῇ δ' ἀντίος ὤρνυτ' Ἀπόλλων,
Περγάμου ἐκκατιδὼν, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην.
Ἀλλήλοισι δὲ τώγε συναντέσθην παρὰ φηγῷ.
Τὴν πρότερος προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Τίπτε σὺ δ' αὖ μεμαυῖα, Διὸς θύγατερ μεγάλοιο,
Ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο, μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν;
Ἦ ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην

Pontum agitantes, laboréque membra soluta sunt:
Sic utique hi Trojanis desiderantibus apparuerunt.
Tunc interfecerunt, hic quidem [*Paris*] filium Areïthoi regis,
In Arnâ habitantem Menesthium, quem claviger
Genuit Areïthous & Philomedusa magnis-oculis:
Hector autem Eioneum feriit hastâ acutâ
Ad cervicem sub galeâ ære-solidâ; solvitque membra.
Glaucus verò, Hippolochi filius, Lyciorum dux virorum,
Iphinoum feriit hastâ, in asperâ pugnâ,
Dexiadem, equas insilientem veloces,
In humero: hic autem ex equabus humi cecidit, solutaque sunt membra.
Hos verò ut animadvertit Dea glaucis-oculis Minerva
Argivos perimentes in asperâ pugnâ,
Descendit de Olympi verticibus impetu facto
Ilium ad sacram: huic autem obvius properabat Apollo,
Ex Pergamo conspicatus, Trojanísque cupiebat victoriam.
Sibi invicem autem hi occurrerunt apud fagum.
Hanc prior allocutus est rex, Jovis filius, Apollo;
" Cur tu verò rursus concitata, ô Jovis filia magni,
" Venisti ab Olympo, magnúsque te affectus impulit?
" An ut jam Danais pugnæ ancipitem victoriam

Ver. 9. —κορυνήτης] Vide infrà ad *ver.* 141.

Ver. 10.—βοῶπις] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 11.—ὀξυόεντι] Vide suprà ad ί, 50.

Ver. 15, 16. —ἵππων ἐπιάλμενον,—ἐξ ἵππων —πέσε.] Nempe *in currum* conscendens, *è curru* cecidit.

Ver. 17. —γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206.

Ver. 19. Βῆ ῥα] Non vacat istud, ῥα; sed eam ferè vim habet, ac si latinè dicas, *statim, continuò, illicò.*

Ibid. —ἀΐξασα] Vide suprà ad δ', 74.

Ver. 20. —ὤρνυτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 23. Τὴν πρότερος προσέειπεν.] Festinantem indicat constructio ἀσύνδετος.

Talibus *aggreditur* Venerem Saturnia dictis. Æn. IV, 92.

Ver.

Δῷς; ἐπεὶ ὔτοι Τρῶας ἀπολλυμένους ἐλεαίρεις.
Ἀλλ' εἴ μοί τι πίθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχήσοντ', εἰσόκε τέκμωρ
Ἰλίου εὕρωσιν· ἐπεὶ ὣς φίλον ἔπλετο θυμῷ
Ὑμῖν ἀθανάτῃσι, διαπραθέειν τόδε ἄστυ.
Τὸν δ' αὖθις προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὧδ' ἔστω, Ἑκάεργε· τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτὴ
Ἦλθον ἀπ' Οὐλύμποιο, μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἄγε, πῶς μέμονας πόλεμον καταπαυσέμεν ἀνδρῶν;
Τὴν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱός, Ἀπόλλων·
Ἕκτορος ὄρσωμεν κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο,
Ἤν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται οἰόθεν οἶος
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Οἱ δέ κ' ἀγασσάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τῶν δ' Ἕλενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, σύνθετο θυμῷ
Βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·
Στῆ δὲ παρ' Ἕκτορ' ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·

" Des? quandoquidem minimè Trojanorum pereuntium misereris.
" Sed si mihi quid obtemperaveris, quod certè multò satius esset,
" Nunc quidem cessare-faciamus bellum & pugnam
" Hodie: posthac rursus pugnabunt, donec finem
" Ilii invenerint: quandoquidem sic gratum est animo
" Vobis Deabus, evertere hanc urbem.
Hunc autem vicissim allocuta est dea cæsiis-oculis Minerva;
" Ita sit, ô eminùs-jaculans; eadem enim sentiens & ipsa
" Veni ab Olympo, ad Trojanos & Achivos.
" Verùm age, quomodo fert-animus prælium sedare virorum?
Hanc autem rursus allocutus est rex, Jovis filius, Apollo;
" Hectoris excitemus fortem animum equûm-domitoris,
" Si quem fortè Danaorum provocabit, quocum solo solus
" Ex adverso pugnet in gravi pugnâ:
" Qui porrò & *ipsi* indignati ære-ocreati Achivi
" Solum *aliquem* incitent pugnare cum Hectore nobili.
Sic dixit: neque non-obsecuta est dea glaucis-oculis Minerva.
Horum autem Helenus, Priami carus filius, sensit animo
Consilium, quod utique diis placuit consultantibus:
Stetit itaque juxta Hectorem profectus, & eum allocutus est;

Ver. 27. ——ἀπολλυμένους] Vide suprà ad ζ', 260.

Ver. 29, 34. Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον, ——τὰ γὰρ φρονέουσα καὶ αὐτή.] Quod hîc inter se collocutos *Apollinem* & *Minervam* finxit Poëta, id videlicet *pro suâ prudentiâ* admonuit *Helenus*. Est enim *Minerva*, ἡ Φρόνησις, "*potior sententia*;" Vide suprà ad ά, 194. Hinc jam infrà, *ver.* 44 & 53, Ἕλενος——σύνθετο θυμῷ Βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανεν.——Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν.

Ver. 31. ——εὕρωσιν· ἐπεὶ ὥς.] Quâ ratione, εὕρωσιν, hîc ultimam producat; item Διΐ. & μῆτιν, *ver.* 47; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 32. Ὑμῖν ἀθανάτῃσι.] *Junoni* & *Minervæ*. *Barnesius*, in uno MS, repperit ἀθανάτοισι. Quo pacto & *Jupiter* quoque intelligetur.

Ver. 45. ——ἥ ῥα] Vide suprà ad ά, 56; & ad ί, 858.

Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο; κασίγνητος δέ τοι εἰμί.
Ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιούς·
Αὐτὸς δὲ προκάλεσσαι Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος,
Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων.
Ὣς ἔφαθ'· Ἕκτωρ δ' αὖτ' ἐχάρη μέγα, μῦθον ἀκούσας·
Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας,
Μέσσου δουρὸς ἑλών· τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.
Κὰδ δ' Ἀγαμέμνων εἷσεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Κὰδ δ' ἄρ' Ἀθηναίη τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
Ἑζέσθην, ὄρνισιν ἐοικότες αἰγυπιοῖσι,
Φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
Ἀνδράσι τερπόμενοι· τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ,
Ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι.
Οἵη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ
Ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς·

" Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
" Num mihi quid obsequêris? frater utique tibi sum.
" Cæteros quidem sedere fac Trojanos & omnes Achivos:
" Ipse autem provoca Achivorum quicunque fortissimus,
" *Ut* contra *te* pugnet in gravi pugnâ.
" Nondum enim tibi fatum mori & interitum attingere:
" Sic enim ego vocem audivi deorum immortalium.
Sic dixit: Hector verò gavisus est vehementer, sermone audito:
Et in medium progressus, Trojanorum coercuit phalangas,
Mediâ hastâ prehensâ: illi autem resederunt omnes.
Sed & Agamemnon sedere-fecit bene-ocreatos Achivos:
Atque Minerva etiam & argenteum-arcum-gerens Apollo
Desederunt, avibus similes vulturibus,
Fago super altâ patris Jovis Ægiochi,
Viris delectati: Horum utique ordines sedebant densi,
Scutis & galeis & hastis horrentes.
Qualis autem Zephyri funditur super pontum horror
Surgere jam inchoantis, nigrescitque pontus sub illo:

Ver. 47. ——ἀτάλαντε.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 49. ——κάθισον Τρῶας.] Vide suprà ad α', 565; & ad β', 191.

Ver. 52. Οὐ γάρ πώ——· Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν.] Existimat *Eustathius*, quem secutus est & *Popius*, de fortitudine Hectoris *diminuere* hanc orationem, eò quòd *sciret* se isto die non interiturum: Σμικρύνεταί πως ἐνταῦθα τὸ θάρσος καὶ ἡ ἀνδρία τοῦ Ἕκτορος· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς μονομαχίαν ὁρμᾷ, ἀλλὰ πρότερον μαθὼν ὅτι οὔπω σοι μοῖρα θανεῖν. Mibi è *contrario* videtur *Heleni* oratio, de *auditâ Deorum voce*, hoc ipsum velle; utique Hectorem, quæ esset *nota* & *singularis* ipsius *Fortitudo*, victoriam sine dubio reportaturum.

Ver. 55. ——Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας, Μέσσου δουρὸς ἑλών.]

Significatque manu, & magno simul incipit ore:
Parcite jam, Rutuli, & vos tela inhibete, Latini,——
Discessere omnes medii, spatiumque dedere. *Æn.* XII, 692.

Ver. 60. ——αἰγιόχοιο] Vide suprà ad α', 202.

Ver. 62. ——πεφρικυῖαι] Vide suprà ad δ', 282; & ad β', 314.

Ver. 64. Ὀρνυμένοιο] Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ' Ἀχαιῶν τε Τρώων τε
Ἐν πεδίῳ· Ἕκτωρ δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ἔειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Ὅρκια μὲν Κρονίδης ὑψίζυγος οὐκ ἐτέλεσσεν,
Ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν,
Εἰσόκεν ἢ ὑμεῖς Τροίην εὔπυργον ἕλητε,
Ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείετε ποντοπόροισιν.
Ὑμῖν μὲν γὰρ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν·
Τῶν νῦν ὅντινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει,
Δεῦρ' ἴτω ἐκ πάντων, πρόμος ἔμμεναι Ἕκτορι δίῳ.
Ὧδε δὲ μυθέομαι, Ζεὺς δ' ἄμμ' ἐπιμάρτυρος ἔστω·
Εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος ἕλῃ ταναηκέϊ χαλκῷ,
Τεύχεα συλήσας, φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
Εἰ δέ κ' ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων,
Τεύχεα συλήσας, οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρήν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο·

Tales quidem ordines sedebant Achivorumque Trojanorumque
In campo: Hector autem inter utrosque locutus est;
" Audite me, Trojani, & benè-ocreati Achivi,
" Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet.
" Fœdera quidem Saturnius in excelso-sedens non rata-fecit,
" Sed mala cogitans molitur utrisque;
" Donec vel vos Trojam bene-turritam ceperitis,
" Vel ipsi ad naves domiti fueritis pontum-transeuntes.
" Vobis quidem enim sunt viri fortissimi omnium Achivorum;
" Quorum nunc quemcunque animus *suus* mecum pugnare jubet,
" Huc prodeat ex omnibus, ut pugnet-ante-alios cum Hectore nobili.
" Sic verò aio, Jupiterque nobis testis adsit;
" Si quidem fortè me ille occiderit protensam-cuspidem-habente hastâ,
" Arma detracta ferat cavas ad naves,
" Corpus verò domum meum remittat, ut ignis me
" Trojani & Trojanorum uxores participem-faciant mortuum.
" Sin ego illum interfecero, dederitque mihi gloriam Apollo,
" Arma detracta feram ad Ilium sacram,
" Et suspendam ad templum Apollinis longè-jaculantis;

Ver. 69. Ὅρκια μὲν Κρονίδης] Quum *Paridis* & *Menelai* certamen singulare, irritum jam antè cecidisset, neque deditus fuisset qui fœdus primùm fregisset *Pandarus*; ideoque in aperto esset, certamine rursùm singulari nihil quicquam profecturos; sed eò jam omninò deventum, ut decernendum esset bello: præfari hæc necessariò oportebat *Hectorem*, ut intelligeretur certamen hoc non jam deinceps de *summo bello*, sed de Heroüm ipsorum *gloriâ ac virtute* ineundum.

Ver. 72. —δαμείετε.] *Iones*, quà analogiâ id raptim pronuntiabant, πείθομεν, δάμεν, τράφεν, quod alii voce productiore πείθωμεν, ἐδάμησαν, ἐτράφησαν, *&c*; eâdem analogiâ & δαμείετε enuntiabant id, quod alii δαμείητε.

Ver. 76. —ἐπιμάρτυρος.] Quâ analogiâ ex ἐπιμαρτῡρομαι, quòd literam υ necessariò *producit*, deducatur ἐπιμάρτῠρος, quod eandem necessariò *corripit*; neque in his, & similibus, Poëtarum ulla sit licentia; vide suprà ad ά, 338.

Ver. 77. Εἰ μέν κεν ἐμὲ.] Quâ ratione, κεν, hîc producatur; item ultima, in voce Ἀπόλλωνος, *ver.* 83; & νεκὺν, *ver.* 84; itemque τις, *ver.* 87 & 91; vide suprà ad ά, 51. Porrò, vocem ταναηκέϊ scribendum ταναήκεϊ contendit *Barnesius*: Sed hoc in utramvis partem perparvi est momenti.

Ver. 82 & 83. —ποτὶ] *Al.* προτί.

Ver.

Τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσσέλμους ἀποδώσω,
Ὄφρα ἑ ταρχύσωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοί,
Σῆμά τέ οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.
Καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων,
Νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον·
Ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνηῶτος,
Ὅν ποτ' ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ.
Ὥς ποτέ τις ἐρέει· τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.
Ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο, καὶ μετέειπε,
Νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ στεναχίζετο θυμῷ·
Ὤμοι, ἀπειλητῆρες, Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί·

" At cadaver ad naves bonis-transtris-instructas remittam;
" Ut ei exequias-faciant caput-comantes Achivi,
" Tumulumque ei aggerant ad latum Hellespontum:
" Et aliquando aliquis dicat etiam posterorum hominum,
" *In* navi multis-transtris-instructâ navigans super nigrum pontum;
" *Viri quidem hic tumulus jam diu defuncti,*
" *Quem olim fortissimè-se-gerentem occidit illustris Hector.*
" Sic olim aliquis dicet; mea verò gloria nunquam peribit.
Sic dixit: Illi autem omnes obmutuerunt silentio;
Verebantur quidem renuere, timebant autem suscipere.
Tandem vero Menelaus surrexit, & inter *eos* dixit,
Jurgio probra-objectans, graviterque ingemiscebat animo;
" Me miserum! Jactatores, Achivæ, non amplius Achivi:

Ver. 85. ——καρηκομόωντες] Vide suprà ad ε', 11.

Ver. 86. ——πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.] Stultissimè hîc Scholiastes: Πλατὺς, κατὰ ἀντίφρασιν· στενὸς γάρ ὁ Ἑλλήσποντος. Quasi verò in hujusmodi locutione, *Ironiæ* locus esse posset! *Athenæus* πλατὺν intelligere videtur ἁλμυρόν· Διαστέλλει καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ πλατέος, *Lib.* II, *cap.* 4. Quem in locum, vide *Animadvers. Is. Casauboni.* Meliùs *Eustathius*; πλατὺν Ἑλλήσποντον, *Hellespontum quâ parte latior est, sive in latitudinem se laxat*: Τὸ διεκπίπτον αὐτοῦ ἔξω πρὸς τῷ Αἰγαίῳ,—— ἐκεῖνο πλατὺν Ἑλλήσποντον λέγει· ἐκεῖ γὰρ εἰς πλάτος ὁ τῆς Ἕλλης πόντος ἀνάγεται. Haud tamen scio annon his omnibus simplicius sit, ut πλατὺν hîc *Hellespontem* ideò dictum intelligamus, non quòd is, cum aliis *Maribus* comparatus, non sit στενὸς; sed quòd *inde*, quàm *è Terrâ*, (id quòd omnibus commune est maribus,) tumuli *multò magis è longinquo* se aperiret prospectus.

Ver. 89. ——κατατεθνηῶτος.] Ex τεθνηκότος, fit τεθνηότος, (vide suprà ad β', 818; & ad ζ', 464;) & inde, more Ionico, τεθνειῶτος & τεθνηῶτος. Cæterùm *Cicero*, in fragmento libri qui est *secundus* de *gloriâ*; (ubi, notante *Gellio*, *lib.* XV, *cap.* 6, memoriâ lapsus *Ajaci* id tribuit, quod erat dictum ab *Hectore*,) hosce versiculos ita vertit:

" Hîc situs est vitæ jampridem lumina
" linquens,
" Qui quondam Hectoreo perculsus con-
" cidit ense:"
Fabitur hoc aliquis: Mea semper gloria
vivet.

Ver. 92. ——πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]
————olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.
Quæritur huic alius; nec quisquam ex agmine tanto
Audet adire virum.——*Æn.* V, 378.

Ver. 93. Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.] Miras hîc nescio quas collegit aut commentus est *Scholiastes* ineptias: Δεῖσαν, διὰ τὰς σπονδάς· ἢ περιμένοντες κέλευσιν· ——ἢ ὑπὸ θεοῦ ἁρμόσθαι αὐτὸν ὑπονοοῦντες· ἢ διὰ τὸ, Νὺξ δ' ἤδη τελέθει·——Τινὲς δὲ, δείσαντες τὸν Ἀγαμέμνονα. Quarum quidem excusationum ultimam meminit & *Eustathius*. At Sententia ipsa per se clara est admodùm & perspicua: *Annuere timebant, quoniam fortissimum nôrant Hectorem; renuere verebantur, nè ipsi scilicet viderentur non fortes.*

Ver. 96. ——Ἀχαιΐδες, οὐκέτ' Ἀχαιοί.]
O verè Phrygiæ, neque enim Phryges.—
Æn. IX, 617.

2 *Ver.*

Ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς,
Εἰ μή τις Δαναῶν νῦν Ἕκτορος ἀντίος εἶσιν.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε,
Ἥμενοι αὖθι ἕκαστοι ἀκήριοι, ἀκλεὲς αὔτως·
Τῷδε δ' ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι· αὐτὰρ ὕπερθεν
Νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κατεδύσατο τεύχεα καλά.
Ἔνθα κέ τοι, Μενέλαε, φάνη βιότοιο τελευτὴ
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν·
Εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἕλον βασιλῆες Ἀχαιῶν·
Αὐτός τ' Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Δεξιτερῆς ἕλε χειρὸς, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἀφραίνεις, Μενέλαε διοτρεφές· οὐδέ τί σε χρὴ
Ταύτης ἀφροσύνης· ἀνὰ δ' ἴσχεο, κηδόμενός περ,
Μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι,
Ἕκτορι Πριαμίδῃ, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι·

" Certè jam dedecus hæc erunt graviſſimè graviter,
" Si nullus Danaorum nunc Hectori obvius iverit.
" Atqui vos quidem omnes aqua & terra fiatis,
" Sedentes ibi ſinguli excordes, inglorii pariter:
" Adverſus iſtum verò ego ipſe armabor; verùm ſupernè
" Victoriæ termini poſiti ſunt in immortalibus diis.
Sic fatus, induebat arma pulchra
Tunc utique tibi Menelae, adfuiſſet vitæ finis
Hectoris in manibus, quoniam multo fortior erat:
Niſi properè-exurgentes inhibuiſſent *te* reges Achivorum;
Ipſeque Atrides, late-dominans Agamemnon,
Dextram prehendit manum, verbáque fecit, & compellavit;
" Inſanis, Menelae Jovis-alumne: neque quicquam tibi opus eſt
" Hâc dementiâ: contine verò *te*, dolens quamvis;
" Neque velis, præ contentionis-ſtudio, te fortiori *cum* viro pugnare,
" Hectore Priamide, quem extimeſcunt & alii:

Ver. 97. Ἦ μὲν δὴ λώβη——Εἰ μή τις Δαναῶν.]
——ſi *nemo* audet ſe credere pugnæ.
——heröum quondam fortiſſime fruſtrà,
Tantáne tam patiens *nullo certamine* tolli
Dona ſines?————*Æn.* V, 383–390.

Ver. 99. ——ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.]
Quamvis ignis eris, quamvis aqua.——
Virgil. in Diris.
Quæ tibi terra velim, quæ tibi fiet aqua.
Propert. lib. II.

Ver. 100. ——ἀκλεὲς αὔτως.] " *Rem inglorium!*" Vel, " *Id quod valdè erit inglorium.*" Sic ſuprà, ά, 142, ἐρέτας ἐπιτηδὲς. " *Remigum quod ſufficiat.*" Nam durius paullò eſt, quod affert *Euſtathius:* Τὸ ἀκλεὲς, εὐθεῖά ἐστι πληθυντικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀκλεεῖς· ——ὡς καὶ ἐν τῷ, ἐρέτας ἐπιτηδὲς·——τινὲς μέντοι ἐπίῤῥημα τοῦτό φασιν εἶναι. Equidem, ſi nomen plurale habendum erit, cum iis potiùs ſentiam, (quos & memorat *Euſtathius,*) qui ἀκλέες ſcribunt, quomodò & ἀγακλέες: Quâ quidem formâ ſcriptum videtur, *Odyſſ.* δ', 728, ἀκλέα.

Ver. 102. ——πείρατ' ἔχονται.] Εὐθεῖα ἑνικὴ τοῦ Πείρατα, οὐ τὸ Πεῖρας, ἀλλὰ τὸ Πεῖραρ. *Euſtath.*

Ver. 103. ——κατεδύσατο] *Al.* κατεδύσετο, & κατεδύσσετο. Vide ſuprà ad β', 35; & ad έ, 109.

Ibid. ——καλά.] Vide ſuprà ad β', 43.

Ver. 104. Ἔνθα κέ τοι]
Hîc tibi mortis erant metæ.——
Æn. XII, 546.
Notandum porrò iſtud, κε, nequaquam hîc ſupervacuum eſſe: " *Tunc utique tibi,* &c." Vide ſuprà ad ά. 56; & ad β', 158.

Ver. 109. Ἀφραίνεις, Μενέλαε.]
Infelix! quæ tanta animum dementia cepit?
Non vires alias————ſentis?
Cede deo.————————*Æn.* V, 465.

Ver. 112. ——Πριαμίδῃ.] Similiter & ἀθανάτοισι, *ver.* 102 & 130. Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver.

Καὶ δ' Ἀχιλλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ἔρριγ' ἀντιβολῆσαι, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἵζευ, ἰὼν μετὰ ἔθνος ἑταίρων·
Τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοί.
Εἴπερ ἀδειής τ' ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος,
Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴ κε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας ἥρως,
Αἴσιμα παρειπών· ὁ δ' ἐπείθετο· τοῦ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἕλοντο.
Νέστωρ δ' Ἀργείοισιν ἀνίστατο καὶ μετέειπεν·
Ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἱκάνει·
Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς,

" Quin & Achilles huic pugnâ in gloriosâ
" Horret occurrere, qui te multò *est* fortior.
" Verùm tu quidem nunc sede, profectus ad agmen sociorum:
" Huic autem duellatorem alium excitabunt Achivi.
" Licèt intrepidusque sit, & etiamsi pugnæ sit insatiabilis,
" Existimo eum libenter genu flexurum [*requieturum*,] si effugerit
" Ardenti ex bello, & gravi pugnâ.
Sic fatus flexit fratris præcordia heros,
Recta monens; ille autem paruit: Illius quidem postea
Læti famuli ab humeris arma detraxerunt.
Nestor autem inter Argivos surrexit & dixit;
" O dii, profectò ingens luctus Achivam terram invadit:
" Certè valdè ploraverit senex equûm-agitator Peleus,

Ver. 113. Καὶ δ' Ἀχιλεὺς τούτῳ γε.] Notandum quanto cum artificio in singulis libris, quæcunque res narretur, nusquam tamen non inseratur *Achilles*.

Ver. 114. Ἔρριγ' ἀντιβολῆσαι] *Non sine horrore aliquo occurrit*. De voce, ἔρριγε, vide suprà ad β, 314.

Ver. 115. —— μὲν νῦν ἵζευ.] Voculam, νῦν, quæ olim ex multis exciderat, rectè hîc reposuit doctissimus *Henr. Stephanus*.

Ver. 117. Εἴπερ ἀδειής τ' ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος.]

Bellum importunum, cives, cum gente Deorum
Invictisque viris gerimus; quos nulla fatigant
Prœlia, nec victi possunt absistere ferro.
Æn. XI, 305.

Ver. 118. Φημί μιν ἀσπασίως] Referunt hæc ad πρόμον ἄλλον, ad heroëm quisquis sit ille *Achivorum*, qui cum *Hectore* esset dimicaturus: Quia scilicet eò spectet *tota* hæc *Agamemnonis* oratio, ut *Hectorem* planè *invictum* dicat, adeóque *Menelaum* ab hoc certamine singulari deterreat. Confer *ver.* 173, 174, infrà. Possint tamen hæc & de *Hectore* intelligi: Quippe non modò *deterrendus* erat *Menelaus*, nè se ipse iniquo certamini offerret; sed & *in spem inducendus*, exciturum qui aliquem & certamen continuò iniret, atque etiam victoriam de *Hectore* reportaret.

Ibid. —— ἀσπασίως] Vide suprà ad α, 14?.

Ibid. —— γόνυ κάμψειν] Eadem phrasis occurrit, *Iliad.* τ, 72; eamque ità explicat *Porphyrius*: Οἱ φεύγοντες, τεταμένον ἔχουσι τὸ γόνυ· οἱ δὲ καθήμενοι, κεκαμμένον· Ἀσπασίως οὖν, φησι, καθεδεῖται τῶν φυγόντων τις ἐκ τοῦ πολέμου· ὡς καὶ ἀναπαύσει ἑαυτὸν, καὶ τὰ σκέλη, ἐκ τοῦ συντόνου τῆς φυγῆς δρόμου καθίσας. *Quæst. Homeric.* 22.

Ver. 120. Ὣς εἰπὼν παρέπεισεν.] *Hæc ad persuadendum dixit*; vel, *His ei persuadere conatus est*; vel, *His persuasibiliter dixit*: —— ὁ δ' ἐπείθετο, *atque ei persuasum est*.

Ver. 121. —— παρειπών.] Vide suprà ad ζ, 62.

Ver. 125. Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων.] Χαίρω πολλάκις, ἄλλων τε δὴ λογοποιῶν, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον λέγω τὴν σφοδρότητα, καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν· —— καὶ τὸ, " Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε " γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς·" πρὸς τὸ, " Πηλίκον ποτὲ στενάξαιεν ἂν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ " ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες;" *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.*

Ibid. —— ἱππηλάτα] Vide suprà ad δ, 175.

Ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητὴς,
Ὅς ποτέ μ' εἰρόμενος μέγ' ἐγήθεεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
Πάντων Ἀργείων ἐρέων γενεήν τε τόκον τε.
Τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ' Ἕκτορι πάντας ἀκούσει,
Πολλά κεν ἀθανάτοισι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἀείραι,
Θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Ἡβῷμ', ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ Κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι,
Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα·
Τοῖσι δ' Ἐρευθαλίων πρόμος ἵστατο, ἰσόθεος φὼς,
Τεύχε' ἔχων ὤμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος·
Δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπίκλησιν Κορυνήτην
Ἄνδρες κίκλησκον, καλλίζωνοί τε γυναῖκες,
Οὕνεκ' ἄρ' οὐ τόξοισι μαχέσκετο, δουρί τε μακρῷ,
Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας·

" Præstans Myrmidonum consiliarius & concionator,
" Qui olim me interrogans valdè lætabatur suâ in domo,
" Omnium Achivorum inquirens genusque sobolémque:
" Quos nunc si metu-consternatos propter Hectorem omnes audierit,
" Sæpe sanè immortalibus suas manus attollet,
" Anima è membris ut-descendat domum Plutonis intra.
" Utinam enim, ô Jupiterque pater, & Minerva, & Apollo,
" Essem juvenis, sicut quandò ad rapidum Celadontem pugnabant
" Congregati Pyliique & Arcades hastarum-usu-exercitati,
" Pheæ ad muros, Jardani circa fluenta:
" Inter illos autem Ereuthalion in-acie-primus stabat, par-deo vir,
" Arma gerens humeris Areithoi regis:
" Nobilis Areithoi, quem cognomento Clavigerum
" Viri appellabant, eleganterque-cinctæ mulieres,
" Quoniam utique non arcu pugnabat, hastâque longâ,
" Sed ferreâ clavâ rumpebat phalangas:

Ver. 131. Θυμὸν ἀπὸ μελέων.] Quâ ratione, ἀπὸ, hîc ultimam producat; item κράτεϊ, *ver.* 142; vide suprà ad α, 51. *Barnesius* edidit, Θυμὸν ἄπαι μελέων· Sed nihil opus.

Ver. 132. Αἲ γὰρ,——Ἡβῷμ', ὡς ὅτ'] De sui laude istâ senili *Nestoris*, vide infrà ad *ver.* 157; item suprà, ad α, 249, 260; & ad β, 372. Notandum porrò istud, γὰρ, non ad id quod proximè *præcessit*, sed ad id quod *reticetur* de suo pugnandi studio, elegantissimè referri: Vide suprà ad ι, 22.

Ver. 133. Ἡβῷμ' ὡς ὅτ' ἐπ'.]
——Non laudis amor, nec gloria cessit
Pulsa metu; sed enim gelidus tardante senectâ
Sanguis hebet, frigentque effætæ in corpore vires.
Si mihi, quæ quondam fuerat, quâque improbus iste
Exultat fidens, si nunc foret illa juventa;
Haud equidem——. *Æn.* V, 394.

O mihi præteritos referat si Jupiter annos!
Qualis eram, cùm primam aciem Præneste sub ipsâ
Stravi, scutorumque incendi victor acervos:
Et regem hâc Herilum dextrâ sub Tartara misi. *Æn.* VIII, 560.

Ibid. ——Κελάδοντι μάχοντο,——Φειάς πὰρ τείχεσσιν.] Ἔνιοι δεῖν οἴονται γράφειν,——" Ἀκίδοντι μάχοντο,——Χάας πὰρ τείχεσσιν·"——οὐ Κελάδοντι, οὐδὲ Φειάς. *Strab. lib.* VIII, *pag.* 535. *al.* 348.

Ver. 134. ——ἐγχεσίμωροι] Vide suprà ad δ, 242.

Ver. 136. Τοῖσι δ'] *Arcadibus.*

Ver. 141. Ἀλλὰ σιδηρείῃ κορύνῃ.] Sicuti *Iones* κορύνη, *ver.* 141 & 143; & κορυνήτης, *ver.* 9 & 138; ità *Dores* enuntiabant κορύνα.

Δεξιτερᾷ κορύναν.— *Theocrit. Idyll.* VII, 19.
Τάν τοι ἔφα κορύναν————*ibid. ver.* 43.
Δάφνιδι μὲν κορύναν——. *Idyll.* IX, 23.

Τὸν Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔτι κράτεΐ γε,
Στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ' ἄρ' οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον
Χραῖσμε σιδηρείη· πρὶν γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς
Δουρὶ μέσον περόνησεν· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Τεύχεά τ' ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης·
Καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτ' ἐφόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα,
Δῶκε δ' Ἐρευθαλίωνι, φίλῳ θεράποντι, φορῆναι·
Τοῦ ὅγε τεύχε' ἔχων προκαλίζετο πάντας ἀρίστους·
Οἱ δὲ μάλ' ἐτρόμεον καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη·
Ἀλλ' ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων πολεμίζειν
Θάρσεϊ ᾧ· γενεῇ δὲ νεώτατος ἔσκον ἁπάντων·
Καὶ μαχόμην οἱ ἐγώ, δῶκεν δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα·
Πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα.
Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,

" Hunc Lycurgus interfecit dolo, non vi,
" Angustâ in viâ, ubi utique non clava ei exitium
" Arcebat ferrea; antè enim Lycurgus occupans
" Hastâ medium transfodit, isque supinus solo allisus est;
" Armisque interfectum-spoliavit, quæ ei dederat æreus Mars:
" Et ea quidem ipse posteà gestabat in pugnâ Martis.
" At postquam Lycurgus in ædibus senuerat,
" Dedit utique Ereuthalioni, dilecto famulo, gestanda:
" Illius *igitur* hic arma ferens provocabat omnes fortissimos;
" Hi autem valdè tremebant & timebant, neque quisquam sustinebat:
" Verùm me animus impulit audax ut pugnarem,
" Confidentiâ suâ; natu autem minimus eram omnium:
" Et pugnabam cum-eo ego, deditque mihi gloriam Minerva.
" Hunc utique procerissimum & fortissimum interfeci virum;
" Multus enim jacebat extensus hinc atque illinc.
" Utinam sic *nunc* pubescerem, viresque mihi integræ essent,

ut adeò *Idyllium* istud 25tum, ubi legitur,

——γειροπλαθῆ τε κονίην, *ver.* 63,

fortè non sit *Theocriti*, sed recentioris cujusdam Poëtæ. Nam apud Veteres, ut syllabæ istæ *penultimæ* non habeant certam pronuntiandi rationem, admodùm est *rarum*.

Ibid. ——κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας.]

——sternentes agmina clavâ. *Æn.* X. 318.

Ver. 143. ——ὅθ'] Ità edidit *Barnesius*, ex Editt. quibusdam veteribus, & MS. Rectè, credo; ut sit scilicet, ὅθι. *Stephanus* & Recentiores ediderant, ὅτ', Quod est multò minùs venustum.

Ibid.——οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον Χραῖσμε σιδηρείη.]

——nihil illos Herculis arma,

Nil validæ juvere manus,—*Æn.* X, 319.

Ver. 148. Αὐτὰρ ἐπεὶ.——Δῶκε δ'] Particula ista, δὲ, quam vim hoc in loco habeat, cùm non intelligeret *Barnesius*; vertit id, *Dederatque*, quod erat vertendum, *Dedit utique.* Similis enim hîc constructio est, Αὐτὰρ ἐπεὶ——, Δῶκε δέ· ac suprà, Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ——, Τοῖσι δέ. Vide ad α', 57.

Ver. 150. Τοῦ.] Tam *Areithoi* quàm *Lycurgi.* Parenthesi enim intercludendi sunt versus præcedentes *duodecim.* Vide infrà ad *ver.* 157.

Ibid. —προκαλίζετο πάντας ἀρίστους.] Post has voces, ex uno MS, versum istum, Ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι, ut "*penè* "*necessarium,*" interserit *Barnesius.* Sed nihil opus. Videtur enim ex *ver.* 40, & 51, irrepsisse.

Ver. 155. Τὸν δὴ] "*Hunc utique.*" Voculam, δὴ, si hoc in loco omiseris; planè sententiam perimas. Similis ferè est vis particulæ, ἄρ, *ver.* 140 & 169.

Ver. 156. Πολλὸς] Δυνατὸς, θαυμαστὸς, μέγιστος· *Schol. ad Eurip. Hippol.* 1.

——& latè terram consternere tergo.

Æn. XII, 543.

Ver. 157. Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι] Senis personam mirè

Τῶ κε τάχ' ἀντήσειε μάχης κορυθαιόλος Ἕκτωρ.
Ὑμέων δ' οἵπερ ἔασιν ἀριστῆες παναχαιῶν,
Οὐδ' οἳ προφρονέως μέμαθ' Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν.
Ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων· οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν.
Ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τῷ δ' ἔπι Τυδεΐδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης·
Τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν.
Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.
Τοῖσι δ' ἔπ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός.
Ἂν δὲ Θόας Ἀνδραιμονίδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεύς.
Πάντες ἄρ' οἵγ' ἔθελον πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ.
Τοῖς δ' αὖτις μετέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε διαμπερὲς, ὅς κε λάχῃσιν·
Οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·

" Ità citò haberet quicum-pugnaret expeditè-pugnam-ciens Hector.
" Vestrûm autem qui sunt fortissimi omnium Achivorum,
" Nè hi quidem alacriter parati-estis Hectori obviam ire.
Sic increpavit senex: Ac statim novem omnes surrexerunt.
Surrexit multò primus quidem rex virorum Agamemnon:
Post hunc autem Tydides surrexit fortis Diomedes;
Post hos autem Ajaces, strenuam induti fortitudinem.
Post hos Idomeneus, & armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidæ.
Post hos autem Eurypylus, Evæmonis præclarus filius.
Surrexit porrò Thoas Andræmonides, & nobilis Ulysses.
Omnes utique hi volebant pugnare cum Hectore nobili.
Hos autem inter rursus dixit Gerenius eques Nestor;
" Sortibus nunc sortimini universi, cui sors obtigerit:
" Ille enim sanè juvabit benè-ocreatos Achivos:

mirè condecet hæc & *Sui laudatio*, laudisque istius *iteratio*, & orationis *longitudo*, & *Parenthesis* ista, quæ est *duodecim ipsorum* versuum (ab usque *ver.* 137 ad *ver.* 150) interclusio. Vide suprà ad *ver.* 132, & 133; item ad *α*, 249, 260; & ad *β*, 372.

Ver. 158. ——*κορυθαίολος*] Vide suprà ad *β*, 816.

Ver. 161. ——*οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν.*] *Non pauciores quàm novem.* Latinè dicas, "*novem ipsi:*" Quâ ratione dixit Cicero, *decem ipsos dies*, &, *annis octoginta ipsis.* Simili sententiâ dixit Homerus, *Iliad. σ'*, 470. ——*εἴκοσι πᾶσαι ἐφύσων*, *viginti ipsi simul spirabant*; Et *ibid. ver.* 373, ——*τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν*, *tripodas enim viginti ipsos uno eodemque tempore fabricabatur.* (Quem ad locum stultissimè Scholiastes; *συμπάντας*, *inquit*, *τὸ πάντας*· cùm, è contrario, in *isto sit vocabulo* tota sententiæ vis & venustas.) Item, *Odyss. ι*, 204, *Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν δυώδεκα πᾶσιν*, *Vinum in amphoris duodecim ipsis*, Vide infrà ad *κ'*, 560.

Ver. 164. ——*θοῦριν ἐπιειμένοι.*] Quâ ratione, *θοῦριν*, hîc ultimam producat; item *Εὐρύπυλος*, *ver.* 167; & *αὐτος*, *ver.* 173; & *τις*, *ver.* 178; vide suprà ad *α*, 51.

Ver. 165. Τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς.] Pessimè hîc edidit *Barnesius*, Τοῖσιδ' ἔπ'; & *ver.* 163, Τῷδ' ἔπι· & *ver.* 164 *&* 167, Τοῖσιδ' ἔπ'· & *ver.* 170, Τοῖσδ' αὐτοῖς. Similitérque in locis aliis quamplurimis. Ac si ὅδε, & ὁ δὲ, non significarent diversa. Vide suprà ad *α*, 57.

Ver. 166. ——*ἀτάλαντος*] Vide suprà ad *β*, 627.

Ibid. ——*Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ.*] Vide suprà ad *β*. 651.

Ver. 170. Τοῖς δ' *αὐτοῖς*] *Barnesii* MSS duo, Τοῖς δ' *αὖτις.* Quæ sanè & ipsa lectio non mala.

Ibid. ——*ἱππότα*] Vide suprà ad *α*, 175.

Ver. 172. Οὗτος γὰρ——, Καὶ δ' *αὐτὸς.*] *Popius* istum, *καὶ δ' αὐτὸς*, non eundem illum intelligit, qui ad dimicandum sortitus fuisset; sed *alium* scilicet, quisquis *non* esset

Καὶ δ' αὐτὸς ὃν θυμὸν ὀνήσεται, αἴ κε φύγησι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος,
Ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο.
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν, ἢ Τυδέος υἱόν,
Ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοί,
Αἴαντος· κήρυξ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντη,
Δεῖξ' ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' οὐ γινώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν ἵκανε, φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντη,
Ὅς μιν ἐπιγράψας κυνέῃ βάλε φαίδιμος Αἴας,
Ἦ τοι ὑπέσχεθε χεῖρ'· ὁ δ' ἄρ' ἔμβαλεν, ἄγχι παραστάς·
Γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδών, γήθησε δὲ θυμῷ.
Τὸν μὲν πὰρ πόδ' ἑὸν χαμάδις βάλε, φώνησέν τε·
Ὦ φίλοι, ἦ τοι κλῆρος ἐμός, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ· ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον.
Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήϊα τεύχεα δύω,
Τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι,

" Quin etiam ipse suum animum juvabit, si effugerit
" Ardenti ex bello & gravi pugnâ.
Sic dixit: Ii autem sortem signaverunt singuli,
Et injecerunt galeæ Agamemnonis Atridæ.
Populi interim supplicabant, diisque manus attollebant:
Sic autem quis dicebat, intuens in cœlum latum;
" Jupiter pater, *da* aut Ajacem sortiri, aut Tydei filium,
" Aut ipsum regem divitis Mycenes.
Ita dicebant: Concutiebatque *sortes* Gerenius eques Nestor:
Exiliit autem sors è galeâ, quam utique volebant ipsi,
Ajacis: præco autem ferens per cœtum undiquaque,
Ostendit, orsus-a-dextrâ, omnibus principibus Græcorum.
Hi autem non agnoscentes, renuerunt singuli:
Sed cum ad illum pervenit *præco*, ferens per cœtum undiquaque,
Qui ipsam inscriptam galeæ injecerat illustris Ajax;
Porrexit quidem manum, & is imposuit propè-astans:
Agnovit autem sortis signum conspicatus, & gavisus est animo.
Hanc quidem ad pedem suum humi jecit, dixitque;
" O amici, sanè sors *est* mea, gaudeoque & ipse
" Animitùs; quoniam puto superaturum *me* Hectorem nobilem.
" Verùm agite, dum ego bellica arma induo,
" Interim vos supplicate Jovi Saturnio regi,

cum Hectore dimicaturus. Malè admodúm. Nam istâ ratione, (præterquam quod *Nestoris* non erat animos suorum debilitare,) dicendum fuerat, non, *αἴ κε φύγησι*, sed *ὅς κε φύγησι·* nec utique, *ἐκ πολέμοιο*, sed, *πολέμοιο*.

Ver. 175. —*ἐσημήναντο*] *Signis occultis notabant*; ut liquet ex *ver.* 185 & 189.

Ver. 177. —θεοῖσι δὲ] *Al.* θεοῖς ἰδὲ notante *H. Stephano*.

Ver. 181. —*ἱππότα*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver.

Σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται·
Ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης.
Οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται,
Οὐδέ τ' ἀϊδρείῃ· ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γ' οὕτως
Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε, τραφέμεν τε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' εὔχοντο Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν·
Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε,
Δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.
Εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις, καὶ κήδεαι αὐτοῦ,
Ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα περὶ χροῒ ἕσσατο τεύχη,
Σεύατ' ἔπειθ', οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης,
Ὅς τ' εἶσιν πόλεμονδε μετ' ἀνέρας, οὕς τε Κρονίων
Θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι·
Τοῖος ἄρ' Αἴας ὦρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν,
Μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι· νέρθε δὲ ποσσὶν

" Tacitè vobiscum, ut nè Trojani audiant:
" Vel etiam palam; quandoquidem neminem timemus prorsus.
" Non enim quis me vi volens nolentem summovebit,
" Neque verò per imperitiam *meam*; quippe neque me rudem adeò
" Spero in Salamine natum educatúmque fuisse.
Sic dixit: illi autem supplicabant Jovi Saturnio regi.
Sic autem quis dixit, intuens in cœlum latum;
" Jupiter pater, qui inde-ab-Idâ imperas, augustissimè, maxime;
" Da ut victoriam Ajax & præclaram gloriam referat:
" Quòd si & Hectorem diligis, & curam geris ejus,
" Æqualem ambobus vim & gloriam præbe.
Sic dixerunt: Ajax autem armabatur splendido ære.
Postquam verò omnia circa corpus induerat arma,
Concitus-ferebatur deinde, qualis ingens incedit Mars,
Qui it in-bellum ad viros, quos Saturnius
Animum-rodentis contentionis vi commisit pugnare:
Talis utique Ajax progressus est ingens, murus Achivorum,
Subridens terribili vultu: infrà autem pedibus

Ver, 195. ——γε πύθωνται.] *Al.* πευθώνται.

Ver. 197. ——ἑκών.] *Aristarchus* legebat, ἑλών.

Ver. 198 ——οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γ' οὕτως Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι.]
Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes
Argolicum terrorem inter Trojæque labores
Sublatum erudiit.——— *Æn*. IX, 201.

Ver. 206. ——νώροπι χαλκῷ.] Vide suprà ad β', 578.

Ver. 208. ——οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης]
Qualis apud gelidi cùm flumina concitus Hebri
Sanguineus Mavors clypeo increpat, atque furentes
Bella movens immittit equos.——
Æn. XII, 331.

Ver. 209. ——Κρονίων.] De prosodiâ vocis, Κρονίων. Κρονίωνος, Κρονίωνος, vide suprà ad ά, 265 & 397.

Ver. 211. Τοῖος ἄρ'] Non vacat istud ἄρ, sed vim habet in connectendâ sententiâ perquam elegantem: *Talis utique*.

Ver. 212. Μειδιόων βλοσυροῖσι———, μακρὰ βιβάς.] Heroëm torvo aspectu, proceris passibus ingredientem, pulcherrimè ob oculos ponunt Versus grandiloqui & tumentes. Vide suprà ad γ', 363.

Ἤϊε, μακρὰ βιβάς, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
Τὸν δὲ καὶ Ἀργεῖοι μέγ' ἐγήθεον εἰσορόωντες·
Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον,
Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν·
Ἀλλ' οὔπως ἔτι εἶχεν ὑποτρέσαι, οὐδ' ἀναδῦναι
Ἂψ λαῶν ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ προκαλέσσατο χάρμῃ.
Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος, ἠΰτε πύργον,
Χάλκεον, ἑπταβόειον, ὅ οἱ Τυχίος κάμε τεύχων,
Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων·
Ὅς οἱ ἐποίησεν σάκος αἰόλον, ἑπταβόειον,
Ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν.
Τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας
Στῆ ῥα μάλ' Ἕκτορος ἐγγύς, ἀπειλήσας δὲ προσηύδα·

Incedebat, magnis-*passibus* gradiens, quassans prælongam hastam.
Hunc autem & Argivi valdè lætabantur aspicientes:
Trojanis autem tremor gravis subiit membra singulis;
Hectorique ipsi animus in præcordiis palpitabat:
Sed nequaquam jam poterat metu-refugere, neque regredi
Retrò copiarum in turbam, quoniam provocârat ad certamen.
Ajax autem propè accessit, ferens scutum instar turris,
Æreum, septem-boum-pellibus-opertum, quod ei Tychius elaborârat fabricans,
Coriariorum longe præstantissimus, in Hylâ ædes habitans:
Qui ei fecerat scutum varium, septem-bubulis pellibus-munitum
Taurorum præpinguium, octavum autem superinduxerat æs.
Hoc ante pectus ferens Telamonius Ajax
Stetit valde Hectorem prope, minabundusque allocutus est;

Ver. 215. ——τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον.] Similiter infrà:

——————κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα. κ', 95.

Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis. *Æn.* X, 452.

De voce ὑπήλυθε, vide suprà ad γ', 205.

Ver. 216. Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν.] Longè aliud est, θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν· aliud, κραδίη ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει. vel, τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα. Nempè *Trojani*, cùm ad pugnam progredientem Ajacem cernerent, terrore perculsi erant planè, & consternati: *Hector* autem, fortissimus omnium, etiam & *ipse* commovebatur nonnihil, ac subtimebat. Sententiam tam luculentam, tam perspicuam atque elegantem, *non intellexisse* M. Tullium Ciceronem, prorsùs est incredibile. Mirâ tamen nescio quâ negligentiâ aut incuriâ, locum hunc ita reddidit: "*Videmus progredientem* "*apud Homerum Ajacem multâ cum hilari*- "*tate, cùm depugnaturus esset cum Hectore;* "*cujus, ut arma sumpsit, ingressio lætitiam* "*attulit sociis, terrorem autem hostibus: Ut* "*ipsum Hectorem, quemadmodum est apud* "*Homerum, TOTO PECTORE TRE-* "*MENTEM, provocâsse ad pugnam pœ-* "*niteret.*" *Tusc. Disput. Lib.* IV, § 22. Sententiæ Homericæ venustatem rectè accepit *Plutarchus:* Τίς οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τὴν διαφοράν; Τοῦ μὲν κινδυνεύοντος ἡ καρδία πηδᾷ ΜΟΝΟΝ, ὥσπερ παλαίειν ἢ διὰ στάδιον δρομεῖν μέλλοντος· τῶν δὲ θεωμένων ΤΡΕΜΕΙ καὶ πάλλεται τὸ σῶμα, δι' εὔνοιαν καὶ φόβον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. *De audiend. Poëtis.* Item *Dionys. Halicarnassensis:* Εὔδηλοι, ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ τὸ λίαν φοβεῖσθαι ὑφελών, τὸ μέτριον κατέλιπεν.————Οἱ μὲν ἄλλοι, καὶ ὁρῶντες ἔτρεμον· ὁ δ' ἐν τῷ κινδύνῳ καθεστώς, ἀνδρεῖος ὤν, μόνον ἠγωνία. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 16.

Ver. 219. ——σάκος——Χάλκεον, ἑπταβόειον.]
——clypei——septemplicis orbes. *Æn.* XII, 925.

Ver. 221. ——Ὕλῃ] Vide supra ad ί, 708.

Ver. 222. Ὅς οἱ ἐποίησεν.] Quâ ratione, ὅς, hîc producatur; item τις, *ver.* 201; item ἔφαν, *ver.* 206; & Ἀχιλλῆα, *ver.* 228; & πολέες, *ver.* 232; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ——αἰόλον] *Mobile:* Ut mox, *ver.* 238, Οἶδ' ἐπὶ δεξιά, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ἀζαλέην. Vide suprà ad β', 816.

Ver. 224. Τὸ πρόσθε στέρνοιο.] Syllabæ breves isto modo productæ, & *clypei pondus* & *Ajacis laborem* pulchrè depingunt. Vide suprà ad γ', 363.

Ver. 225. Στῆ ῥα] *Stetit utique*, vel, *stetit scilicet.*

Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος,
Οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι,
Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι
Κεῖτ' ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμεῖς δ' εἰμὲν τοῖοι, οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν,
Καὶ πολέες· ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Μήτι μευ, ἠΰτε παιδὸς ἀφαυρῦ, πειρήτιζε,
Ἠὲ γυναικὸς, ἣ ὐκ οἶδεν πολεμήια ἔργα·
Αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε·
Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν
Ἀζαλέην, τό μοι ἐστὶ ταλαύρινον πολεμίζειν·
Οἶδα δ' ἐνὶ σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρηϊ·
Οἶδα δ' ἐπαΐξας μόθον ἵππων ὠκειάων.

" Hector, nunc sanè manifestò scies cum-solo solus,
" Quales etiam Danais principes intersint,
" Etiam præter Achillem hostium-agmina-perrumpentem, animo-leonino-præditum:
" Sed ille quidem in navibus recurvis pontum-transeuntibus
" Jacet iram-longam-fovens adversus Agamemnonem pastorem populorum:
" Nos autem sumus tales, qui tibi obviam-ire-possimus,
" Et multi: Sed ordire pugnam & certamen.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam-expeditè-ciens Hector;
" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Nè me, tanquam puerum imbecillem, tenta,
" Vel mulierem, quæ nescit bellica opera:
" Atqui ego benè scio pugnásque, cædésque:
" Scio ad dextram, scio ad sinistram movare scutum
" Aridum, ita ut possim indefessus bellare:
" Scio quoque in statariâ-*pugnâ*, ad sævi *sonos*-gressum-componere Martis:
" Scio etiam, postquam insiluerim *currum*, pugnam in equabus velocibus.

scilicèt. Nimirum non *supervacanea* est particula ῥα, sed *resumit* adnectitque id, quod erat suprà dictum, *ver.* 219, Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε.

Ver. 228. Καὶ μετ' Ἀχιλλῆα.] Notandum quantâ cum arte, ut Poëma unum sit à capite ad calcem, & hîc & ubique, quicquid rerum narretur, quisquis hominum loquatur, semper tamen interponatur *Achilles.* Καὶ τῦτο μὲν Ἀχιλλέως τὸ ἐγκώμιόν ἐστι. *Plutarch. de audiend. Poëtis.* Porrò vox Ἀχιλλῆα ultimam hîc eâ ratione producit, quæ explicata est superiùs ad *lib.* ά, 51. Nam alioqui sequitur Accusativus iste analogiam Genitivi: Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέα; Ἀχιλλῆος, Ἀχιλλῆα: *βασιλέως, βασιλέα; βασιλῆος, βασιλῆα.* Vide suprà ad ά, 265.

Ver. 230. —ἀπομηνίσας] Producitur penultima, quia non est ex *μηνίζω*, sed *μηνίω.* Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 231. —ἀντιάσαιμεν.] Corripitur antepenultima, quia non est ex *ἀντιάω*, sed ἀντιάζω. Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 232. —μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.]
—*pugnas* ineant, *&* *prælia* tentent.
Æn. XI, 912.
Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 233. —κορυθαιόλος] Vide suprà ad *ver.* 222; & ad β', 816.

Ver. 237. —ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας—. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ'.] Ἵνα —θαῤῥῶν, τάδε καὶ τὰ τύτοις ἀδελφὰ φθέγγεσθαι δυνηθῇ, ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' ὐ κατὰ κόμπον τινά.—"ἐγὼν "εὖ οἶδα μάχας," &c. *Aristot. de Republ. lib.* IX.

Ibid.—μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε.] Vide infrà ad *ver.* 279.

Ver. 238. Οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερά.] Motus concitos, reciprocos, & celeriter agitatos, optimè depingunt hujus versûs Numeri. Vide suprà, ad γ', 363. Fuerunt qui hîc, pro οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ, legerint ἠδ' ἐπ' ἀριστερά. Sed id multò languidius.

Ver. 241. —ἐπαΐξας.] *Barnesius* in uno MS repperit, ἐπαΐξαι.

 Ver.

Ἀλλ' οὐ γάρ σ' ἐθέλω βαλέειν, τοιοῦτον ἐόντα,
Λάθρη ὀπιπεύσας, ἀλλ' ἀμφαδὸν, αἴ κε τύχοιμι.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον,
Ἀκρότατον κατὰ χαλκὸν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ' αὐτῷ.
Ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής·
Ἐν τῇ δ' ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο. Δεύτερος αὖτε
Αἴας διογενὴς προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' ἴσην.
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος· ὁ δ' ἐκλίνθη, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἅμ' ἄμφω
Σύν ῥ' ἔπεσον, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν,
Ἢ συσὶ κάπροισιν, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν.
Πριαμίδης μὲν ἔπειτα μέσον σάκος οὔτασε δουρί·
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή.
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διαπρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη· συφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα·

" Sed enim non te volo ferire, talem existentem,
" Clanculum observans, sed apertè, si assequi-potuero.
Dixit, & vibratam emisit prælongam hastam,
Et percussit Ajacis ingens scutum septem-bubulis-pellibus-munitum,
Extremum ad æs, quod octavum erat in illo.
Sex autem per plicaturas penetravit dissecans hasta indomita:
In septimâ vero pelle hæsit. Secundus vicissim
Ajax nobilissimus emisit prælongam hastam,
Et feriit Priamidæ clypeum undique æqualem.
Per quidem clypeum penetravit splendidum rapida hasta,
Et per thoracem affabrè-factum infixa est:
E regione autem juxta ile discidit tunicam
Hasta: Ille verò inclinatus est, & evitavit mortem nigram.
Itaque eductis longis hastis cominus simul ambo
Congressi sunt, leonibus similes cruda-vorantibus,
Vel suibus apris, quorum utique robur non imbecille.
Priamides quidem posteà medium scutum feriit hastâ;
Neque rupit æs, reflexa est autem ei cuspis.
Ajax autem clypeum punctim feriit insiliens, & penitus
Transivit hasta; conturbavit autem illum irruentem:

Ver. 242. Ἀλλ' οὐ γάρ] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantius reticuit. "*Sed* "*accinge te ad pugnam: Nos* enim *&c.*" Vide suprà ad έ, 22.

Ibid. —τοιοῦτον ἐόντα.] Hostem videlicet honestum & generosum: Cui δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε, καὶ πινυτήν· *ver.* 288.

Ver. 250. —Πριαμίδαο.] Similiter, *ver.* 258, Πριαμίδης. Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 251. Διὰ μὲν ἀσπίδος.] Vide suprà ad γ', 357 & 363.

Ver. 253. Ἀντικρὺ δὲ] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 255. Τὼ δ' ἐκσπασσαμένω] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam σπάσσω, ἔσπασα, penultimam corripiunt. Scripserant alii, ἐκσπασαμένω.

Ver. 258. —οὔτασε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 261. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad γ', 205.

Ibid. —μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818.

Τμήδην δ' αὐχέν' ἐπῆλθε· μέλαν δ' ἀνεκήκιεν αἷμα.
Ἀλλ' οὐδ' ὧς ἀπέληγε μάχης κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Ἀλλ' ἀναχασσάμενος λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ,
Κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε, μέγαν τε·
Τῷ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον,
Μέσσον ἐπομφάλιον· περιήχησεν δ' ἄρα χαλκός.
Δεύτερος αὖτ' Αἴας πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκ' ἐπιδινήσας, ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον·
Εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε, βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ·
Βλάψε δέ οἱ φίλα γούναθ'· ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη,
Ἀσπίδι ἐγχριμφθείς· τὸν δ' αἶψ' ὤρθωσεν Ἀπόλλων.
Καί νύ κε δὴ ξιφέεσσ' αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο,
Εἰ μὴ κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
Ἦλθον, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ' Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
Ταλθύβιός τε καὶ Ἰδαῖος, πεπνυμένω ἄμφω.
Μέσσω δ' ἀμφοτέρων σκῆπτρα σχέθον· εἶπέ τε μῦθον
Κῆρυξ Ἰδαῖος πεπνυμένα μήδεα εἰδώς·
Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε, μηδὲ μάχεσθον·

Et cæsim super cervicem venit: ater autem subsiliit sanguis.
Verùm ne sic quidem cessavit à pugnâ expeditè-pugnam-ciens Hector;
Sed retrocedens lapidem prehendit manu robustâ,
Jacentem in campo, nigrum, asperumque, magnumque:
Eo percussit Ajacis ingens scutum septem-bubulis-pellibus-munitum,
Medium ad umbonem; circumsonuitque æs.
Secundus autem Ajax, multo majore lapide sublato,
Misit contortum, adhibuitque-connixus vires immensas:
Perfregit autem clypeum, percussum molari-veluti saxo;
Læsitque ei genua: is autem supinus extensus est,
Scuto inhærens; sed eum statim erexit Apollo.
Jamque ensibus cominus vulnerâssent *se invicem*,
Nisi præcones, Jovis nuncii atque hominum,
Advenissent, alter Trojanorum, alter Achivorum ære-loricatorum,
Talthybiusque & Idæus, prudentes ambo.
Medii autem inter-utrosque sceptra tenuerunt: dixitque sermonem
Præco Idæus, prudentium consiliorum peritus;
" Ne ampliùs, filii dilecti, bellate, neque pugnate;

Ver. 263. ——κορυθαίολος] Vide suprà ad *β*, 816.

Ver. 265. ——τρηχυν] Vide suprà ad *ι*, 308.

Ver. 274. ——κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι.] Vide suprà ad *α*, 334.

Ver. 277. Μέσσω.] Ità accepit *Eustathius*, Μέσσοι ἀμφοτέρων κήρυκες. Atque ità edidit *Stephanus*. In editione tamen *Eustathianâ*, quam hìc secutus est *Barnesius* Aliique, scriptum est Μέσσῳ.

Ver. 279. Μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε.]
Nè, pueri, nè tanta animis assuescite bella.
Æn. VI, 832.

De versûs proximè sequentis, " *Neu patriæ*
" *validas in viscera vertite vires*," κακοφωνίᾳ; vide suprà ad *γ*', 363.

Ibid. ——πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθον.]
——*pugnas* ineant, & *prælia* tentent.
Æn. XI, 912.

" *Quum —— ista multa & continua nomina*
" *nihil plus demonstrent quàm prælium, hujus*
" *tamen rei varia facies delectabiliter ac de-*
" *corè multis variisque verbis depicta est.*
" *Neque non illa quoque —— una in duobus*
" *verbis sententia cum egregiâ ratione repe-*
" *tita est*, ——πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθε, [*Al.*
" μάχεσθον.] *In quo versu non oportet videri*
" *alterum verbum, idem quod superius signi-*
" *ficans, supplendi numeri causâ extrinsecus*
" *additum & consarcinatum; Est enim hoc*
" *inane*

Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἄμφω δ' αἰχμητά· τόγε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες.
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
Ἰδαῖ', Ἕκτορα ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι·
Αὐτὸς γὰρ χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους·
Ἀρχέτω, αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι, εἴπερ ἂν οὗτος.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε,
Καὶ πινυτὴν, περὶ δ' ἔγχει Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι,
Νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτῆτος,
Σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην·
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι·
Ὡς σύ τ' ἐϋφρήνῃς πάντας παρὰ νηυσὶν Ἀχαιοὺς,
Σούς τε μάλιστα ἔτας, καὶ ἑταίρους, οἵ τοι ἔασιν·
Αὐτὰρ ἐγὼ, κατὰ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
Τρῶας ἐϋφρανέω καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους,
Αἵ τέ μοι εὐχόμεναι θεῖον δύσονται ἀγῶνα.
Δῶρα δ' ἄγ' ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω,

" Ambos enim vos diligit nubes-cogens Jupiter:
" Ambo autem *estis* armis-acerrimi: quod quidem & scimus omnes.
" Nox verò jam adest; bonum etiam nocti parere.
Hunc autem respondens allocutus est Telamonius Ajax;
" Idæ, Hectorem hæc jubete loqui;
" Ipse enim ad pugnam provocavit quosque fortissimos:
" Incipiat, ac ego omninò parebo, si quidem ille *paruerit*.
Hunc autem vicissim allocutus est ingens pugnam-expeditè-ciens Hector;
" Ajax, quandoquidem tibi dedit deus magnitudinemque vimque,
" Et prudentiam, hastâ autem Achivorum longè præstantissimus es;
" Nunc quidem cessemus à pugnâ & certamine
" Hodiè; posthâc rursum pugnabimus, donec fatum
" Nos dirimat, det autem alterutri victoriam.
" Nox verò jam est; bonum etiam nocti parere:
" Ut túque lætos-facias omnes ad naves Achivos,
" Tuosque maximè amicos, & socios, qui tibi sunt:
" At ego per urbem magnam Priami regis
" Trojanos lætos-faciam & Trojanas longa-peplorum-syrmata-trahentes,
" Quæ utique pro me supplicantes divinum ingredientur templum.
" Dona autem age mutuò inclyta demus ambo,

" *inane admodum & futile: Sed quum in* " *juvenibus gloriæ studio flagrantibus pervicaciam ferociamque & cupidinem pugnæ, leniter tamen ac placidè, objurgaret; atrocitatem rei, & culpam perseverandi, bis idem dicendo alio atque alio verbo auxit inculcavitque; duplexque eadem compellatio admonitionem facit instantiorem.*" Gell. lib. XIII, cap. 23. Vide suprà ad *ver.* 232.

Ver. 280. ——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 292. ——διακρίνῃ] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 298. ——θεῖον δύσονται ἀγῶνα.] Ἀγῶνα λέγει μὲν καὶ τὸν τόπον· " Λείηναν δὲ " χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα," (*Odyss.* θ', 260.) ———Θεῖον οὖν ἀγῶνα νῦν, τὸ ἱερὸν εἶπε, καὶ τὸν ναόν· ἤτοι θεῖον τόπον ὄντα, ἢ θεῖον ἄθροισμα περιέχοντα· διὰ τὸ πολλῶν θεῶν ἀνατίθεσθαι ἐν αὐτῷ ἀγάλματα. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 20.

Ver. 299. Δῶρα δ' ἄγ'] *Al.* Δῶρα δέ γ', notante *Eustathio*.

Ver.

Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε·
Ἠ μὲν ἐμαρνάσθην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο,
Ἠδ' αὖτ' ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.
Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον,
Σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι·
Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
Τὼ δὲ διακρινθέντε, ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν
Ἤϊ', ὁ δ' ἐς Τρώων ὅμαδον κίε· τοὶ δ' ἐχάρησαν,
Ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα,
Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Καί ῥ' ἦγον προτὶ ἄστυ, ἀέλποντες σόον εἶναι.
Αἴαντ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Ἄρσενα, πενταέτηρον, ὑπερμενέϊ Κρονίωνι·
Τὸν δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα,
Μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως, πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,

" Ut quis sic dicat Achivorúmque Trojanorúmque:
" Profectò pugnabant per contentionem animum-rodentem,
" Et iterùm in amicitiâ discessere conciliati.
Sic utique locutus dedit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Cum vaginâque offerens & scitè-facto balteo:
Ajax vero cingulum dedit puniceo-colore splendidum.
Hi itaque digressi, alter quidem ad populum Achivorum
Ibat, alter verò ad Trojanorum multitudinem vadebat: Hi autem gavisi sunt,
Ut viderunt vivumque & incolumem venientem,
Ajacis elapsum fortitudinem & manus invictas:
Et deduxerunt ad urbem, desperantes salvum esse.
Ajacem verò ex-alterâ-parte benè-ocreati Achivi
Ad Agamemnonem nobilem deduxerunt lætum victoriâ.
Hi autem cum jam in tentoriis Atridæ essent,
Horum-causâ bovem sacrificavit Rex virorum Agamemnon
Marem, quinquennem, præpotenti Saturnio:
Huic pellem-detraxerunt, & curârunt, & ipsum dissecuerunt totum,
Et in-frusta-parva-conciderunt scitè, & transfixerunt verubus,
Et assârunt accuratè, detraxeruntque omnia.
Cæterùm ubi cessâssent ab opere, apparâssentque convivium,

Ver. 303. Ὣς ἄρα φωνήσας δῶκε ξίφος.] Sic ait illachrymans: humero simul exuit ensem
Auratum, mirâ quem fecerat arte Lycaon
Gnossius, atque habilem vaginâ aptârat eburnâ. *Æn.* IX, 303.

Ver. 304. ——ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι.] Ita edidit *Barnesius*, ex duobus MSS. *Vulg.* ἐϋδμήτῳ τελαμῶνι. Veri eò similior hoc in loco *Barnesii* emendatio, quòd eâdem in voce infrà, *Iliad.* ψ', 825, varient & *Codices.*

Ver. 310. ——προτὶ] *Al.* ποτί.

Ibid. ——ἀέλποντες σόον εἶναι.] *Præ lætitiâ vix credentes verum id esse, quod viderent:* Ut rectè notavit *Domina Dacier.* Nonnulli hîc olim legerunt, ἀελπέοντες· notante *Eustathio.*

Ver. 313. Οἱ δ' ὅτε——, Τοῖσι δὲ] Quâ ratione posterius istud δὲ non sit supervacaneum, vide suprà ad α', 57.

Ver.

Δαίνυντ', ἐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν
Ἥρως Ἀτρείδης, εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, ἔ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βυλή·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρείδη τε, καὶ ἄλλοι ἀριστῆες παναχαιῶν·
Πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰρροον ἀμφὶ Σκάμανδρον
Ἐσκέδασ' ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθον.
Τῷ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν,
Αὐτοὶ δ' ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκρὲς
Βυσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακήομεν αὐτὲς
Τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος
Οἴκαδ' ἄγῃ, ὅταν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν·
Τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες,

Epulati sunt, neque quicquam animus indiguit epuli æqualis.
Tergo verò Ajacem perpetuo honoravit
Heros Atrides, latè-dominans Agamemnon.
Ac postquam potûs & cibi appetentiam exemissent,
His senex primus-omnium texere cœpit consilium
Nestor, cujus & anteà optimum apparuerat consilium:
Qui ipsis prudens concionatus est & dixit;
" Atridaque & cæteri principes Achivorum;
" Multi quidem mortui sunt comantes Achivi,
" Quorum nunc sanguinem atrum, pulchrè-fluentem circa Scamandrum,
" Diffudit acer Mars, animæque ad orcum descenderunt:
" Itaque te oportet pugnam quidem primâ luce intermittere Achivorum,
" Nos verò congregati curribus-advehemus huc cadavera
" Bobus & mulis; ac comburemus ea
" Propè à navibus, ut ossa filiis quisque
" Domum ferat, quando revertamur in patriam terram:
" Tumulum autem circa pyram unum aggestâ-terra faciamus egressi,

Ver. 320. ——*δαιτὸς ἐΐσης*] Vide suprà ad *ά*, 468.

Ver. 321. Νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι]

Vescitur Æneas ————
Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis.
Æn. VIII, 182.

Al. Νώτοισι δ' Αἴαντα. Quod perinde est: Vide ad *ά*, 51.

Ver. 332. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος]

Postquam exempta fames, & amor compressus edendi. *Æn.* VIII, 184.

Ver. 325. ——*ἀρίστη φαίνετο βυλή.*] Vide suprà ad *β'*, 5.

Ver. 328. Πολλοὶ γάρ.] Refertur istud *γάρ*, ad id quod elegantiùs reticuit: "*Audite me* "*de induciis jam paciscendis*; *NAM multi* &c." Vide suprà ad *ί*, 22.

Ver. 329. ——*αἷμα κελαινὸν ἐΰρροον ἀμφὶ Σκάμανδρον.*]

Et Tybrim multo spumantem sanguine cerno. *Æn.* VI, 87.
——recalent nostro Tyberina fluenta
Sanguine adhuc, campique ingentes ossibus albent. *Æn.* XII, 35.

Ver. 332. ——*κυκλήσομεν.*] *Eustath.* ἐφ' ἁμαξῶν κομίσωμεν· ——*πρωῒ ὦν ἐμοί*, "Ἀ- "*μαξάων ἐπάευραν*," *ver.* 426. *Al.* ἐν κύκλῳ συνελάσομεν.

Ver. 333. ——*κατακήομεν αὐτὲς*] Vide infrà ad *ver.* 428, & 430. Cæterùm *Eustathius*, quanquam hanc lectionem probat, tamen apud Veterum plerosque scriptum testatur *κατακείομεν*.

Ver. 334. Τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν] *Ante naves, parvo interjecto intervallo.*

Ver. 336. ——*ἐξαγαγόντες.*] Vide suprà ad *ζ*, 252.

Ver.

Ἄκριτον ἐν πεδίῳ· ποτὶ δ' αὐτὸν δείμομεν ὦκα
Πύργους ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν·
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον
Ἥ χ' ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα,
Μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες.
Τρώων αὖτ' ἀγορὴ γένετ' Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ,
Δεινὴ, τετρηχυῖα, παρὰ Πριάμοιο θύρῃσι·
Τοῖσιν δ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Δεῦτ' ἄγετ', Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν· νῦν δ' ὅρκια πιστὰ

" Omnibus-communem in campo: juxta autem ipsum ædificemus citò
" Turres altas, propugnaculum naviumque & *nostrûm* ipsorum.
" In ipsis autem portas faciamus benè coagmentatas,
" Ut per ipsas equestris via sit:
" Exteriùs autem profundam fodiamus propè fossam,
" Quæ equos & viros prohibeat circum-ducta,
" Nè quando ingravescat bellum Trojanorum superborum.
Ita dixit: Omnes autem approbârunt principes.
Trojanorum item concio facta est Ilii in arce summâ,
Trepida, turbulenta, ad Priami fores:
His autem Antenor prudens incepit concionari;
" Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii,
" Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet.
" Eja agite, Argivam Helenam & opes cum ipsâ
" Reddamus Atridis abducendas: nunc autem fœderibus fidis

Ver. 337. Ἄκριτον] De κρίνω, κριτὸς, ἄκριτος, vide suprà ad α', 309 & 314.

Ibid. ——ἐν πεδίῳ] *Al.* ἐκ πεδίου. Sicuti infrà, *ver.* 436.

Ibid.——ποτὶ] *Al.* προτί. Quod perinde est.

Ver. 338. ——εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.] Rectè hic annotat *Popius*, (itemque *Domina Dacier*, ad θ', 177,) castris munitis ante ultimum hunc annum nihil opus fuisse Græcis. Quippe, dum *Achilles* adesset,

Οὐδέποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων
Οἴχνεσκον, κεῖνον γὰρ ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος.
ι, 789.

absente autem *Achille*, Agamemnon

————μάλα πολλὰ πονήσατο————,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς δύναται σθένος Ἕκτορος——.
ι, 348.

Ver. 339. ——εὖ] *Al.* ἐπὶ· notante *Eustathio*.

Ver. 340. ——ἱππηλασίη] *Al.* ἱππηλασίη.

Ver. 343. Μήποτ' ἐπιβρίσῃ.] *Futura* & *Aoristi* Verborum in ίζω corripiuntur, quia etiam in *Præsenti* vocalem habent non *naturâ*, sed *positione tantùm* productam. At βρίθω Iota habet *naturâ* longam.

Ver. 347——354. ——Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν ——τοῖσι δ' ἀνέστη Δῖος Ἀλέξανδρος.] *Horatius*, *Lib.* I, *epist.* 2;

Antenor censet belli præcidere causam.
Quid Paris? ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat.————

Nempe, ut redditâ *Helenâ* belli causam præcideret, id verò à *Paride* nè eâ quidem impetrari mercede potuit, etiam ut salvus deinceps & beatus regnaret. *Sententia*, perspicua admodum, & luculenta. *Verba* autem cùm apud *Horatium* paullò essent impeditiora, eleganter isto modo emendavit *Bentleius*:

Antenor censet belli præcidere causam:
Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat.————

Ψευσάμενοι μαχόμεσθα· τῷ οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν
Ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.
Ἦ τοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ὅς μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντῆνορ, σὺ μὲν οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί.
Αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω·
Ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω·
Κτήματα δ', ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ,
Πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι.
Ἦ τοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Δαρδανίδης Πρίαμος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν, ὡς τοπάρος περ,

" Violatis pugnamus: quare nihil utile nobis
" Autumo effectum-iri, nisi fecerimus ita.
Ille quidem sic locutus resedit: Iis autem surrexit
Nobilis Alexander, Helenæ maritus pulchræ-comas:
Qui ipsum respondens verbis alatis allocutus est;
" Antenor, tu quidem non jam mihi grata hæc dicis:
" Nôsti & aliam sententiam meliorem hâc excogitare:
" Sin autem reverâ hanc seriò dicis,
" Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipsi.
" At ego Trojanos inter equûm-domitores dicam-sententiam;
" Apertè autem profiteor, conjugem quidem non reddam:
" Opes verò quascunque abduxi ex Argo nostram domum,
" Omnes volo dare, atque etiam de meo alias adjungere.
Ille quidem sic locutus consedit: Inter eos autem surrexit
Dardanides Priamus, diis consiliarius par:
Qui ipsis sapiens concionatus est & dixit;
" Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii,
" Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet.
" Nunc quidem cœnam sumite per exercitum, sicut anteâ,

Ver. 353. ——ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε.] Vocabulorum, ἵνα μὴ, vis hujusmodi est: "*Nihil video, cujus rei spe adduci possimus, QUOMINUS Helenam reddamus.*" Porrò quâ ratione, ἵνα, hîc ultimam producat; item Ἀλέξανδρος, *ver.* 355; & ἀμειβόμενος, *ver.* 356; & ἀντικρὺ, *ver.* 362; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 355. ——Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο.] Τὸν Ἀλέξανδρον Ὅμηρος "Ἑλένης πόσιν ἠϋκόμοιο," μηδὲν ἔχοντα πρὸς δόξαν ἄλλο, σεμνύνων, ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνομάζει πολλάκις. *Plutarch. in Galbâ.*

Ver. 358. Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα.] Μὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ἐπιφυόμενον, ἀλλ', ὡς Ὅμηρος, ἠθικώτερον. —— "οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα." *Plutarch. παραγγέλμ. πολιτικά.*

Ver. 359. Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ——. Ἐξ ἄρα δή.] De isto, δὴ, vide suprà ad β', 158.

Ver. 366. ——θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος.] Non quòd *Priamus* hâc in parte sententiam potiorem sequeretur, *Paridi* nimiùm facilis; sed quòd in universum vir esset gravis, sapiens & benignus. De voce, ἀτάλαντος, vide suprà ad β', 627.

Ver. 370. ——κατὰ στρατόν.] *Al.* κατὰ πτόλιν· Minùs rectè. Nam, *ver.* 380, Δόρποι ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατόν.

Kαὶ

Καὶ φυλακῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος·
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἴτω κοίλας ἐπὶ νῆας,
Εἰπέμεν Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε.
Καὶ δὲ τόδ' εἰπέμεναι πυκινὸν ἔπος, αἴ κ' ἐθέλωσι
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσιν.
Ἠῶθεν δ' Ἰδαῖος ἔβη κοίλας ἐπὶ νῆας.
Τοὺς δ' εὗρ' εἰν ἀγορῇ Δαναοὺς, θεράποντας Ἄρηος,
Νηῒ πάρα πρύμνῃ Ἀγαμέμνονος· αὐτὰρ ὁ τοῖσι,
Στὰς ἐν μέσσοισιν, μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ·
Ἀτρείδαι τε, καὶ ἄλλοι ἀριστῆες παναχαιῶν,
Ἤνωγει Πρίαμός τε, καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοὶ,
Εἰπεῖν, αἴκε περ ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο,
Μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε.
Κτήματα μὲν ὅσ' Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
Ἠγάγετο Τροίηνδ', ὡς πρὶν ὤφελλ' ἀπολέσθαι,
Πάντ' ἐθέλει δόμεναι, καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι·

" Et excubiarum mementote, & vigilate quiſque:
" Manè autem Idæus eat cavas ad naves,
" Nuntiatum Atridis, Agamemnoni & Menelao,
" Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta eſt.
" Quin & hunc addat prudentem ſermonem, num velint
" Ceſſare à bello horriſono, donec cadavera
" Combuſſerimus: poſteà iterùm pugnabimus, donec fatum
" Nos dirimat, detque alterutris victoriam.
Sic dixit: Illi autem ei maximè auſcultârunt, & paruerunt.
Cœnam deinde ſumpſerunt per exercitum turmatim.
Manè autem Idæus ivit cavas ad naves.
Invenit verò in concione Danaos, famulos Martis,
Navis ad puppim Agamemnonis: atque ille inter eos,
Stans in mediis, vocem-edidit vocalis præco;
" Atridæque & alii Principes omnium Græcorum,
" Juſſit Priamuſque, & alii Trojani illuſtres,
" Dicere, ſi quidem vobis gratum & jucundum ſit,
" Sententiam Alexandri, cujus causâ contentio exorta eſt.
" Opes quidem quaſcunque Alexander cavis in navibus
" Adduxit Trojam, (utinam antè periiſſet,)
" Omnes vult dare, & etiam de ſuo alias adjungere:

Ver. 374 & 388. ——τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρε.] Ορωρε, hoc in loco, non eſt ab ὄρνυμι, ſed ab ὄρωρα. *Cujus causâ bellum hodiè gerimus.* Vide ſuprà ad α', 37.

Ver. 375. ——πυκινὸν ἔπος.] Quâ ratione, πυκινὸν, hîc ultimam producat; item, μὲν, ver. 389; & πρὶν, ver. 390; vide ſuprà ad α', 51.

Ver. 377. Κήομεν] *Al.* καίομεν. Vide ſuprà ad ver. 333.

Ver. 378. Ἄμμε] *Nos duos populos.* Vide ſuprà ad α', 59 & 566; item ad β, 288; & ad ε', 487.

Ibid. ——διακρίνῃ] Vide ſuprà ad α', 309.

Ver. 384. ——ἠπύτα] Vide ſuprà ad α', 175.

Ver. 385. ——ἀριστῆες παναχαιῶν.] Ita edidit *Barneſius*, ex tribus MSS. *Al.* ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.

Ver.

Κουριδίην δ' ἄλοχον Μενελάου κυδαλίμοιο
Οὔ φησιν δώσειν· ἦ μιν Τρῶές γε κέλονται.
Καὶ δὲ τόδ' ἠνώγεον εἰπεῖν ἔπος, αἴ κ' ἐθέλητε
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἰσόκε δαίμων
Ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Μήτ' ἄρ τις νῦν κτήματ' Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω,
Μήθ' Ἑλένην· γνωτὸν δὲ, καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν,
Ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Καί τοτ' ἄρ' Ἰδαῖον προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Ἰδαῖ', ἤτοι μῦθον Ἀχαιῶν αὐτὸς ἀκούεις,
Ὡς τοι ὑποκρίνονται· ἐμοὶ δ' ἐπιανδάνει οὕτως.
Ἀμφὶ δὲ νεκροῖσιν κατακαιέμεν οὔτι μεγαίρω·
Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνειώτων

" Juvenem autem uxorem Menelai gloriosi
" Negat *se* redditurum: quanquam eum Trojani sanè hortantur.
" Quin & hunc *insuper* jusserunt dicere sermonem, num velitis
" Cessare à bello horrisono, donec mortuos
" Cremaverimus; posteà iterùm pugnabimus, donec fatum
" Nos dirimat, detque alterutris victoriam.
Sic dixit: illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Tandem autem inter eos locutus est pugnâ-strenuus Diomedes;
" Nè quis nunc opes Alexandri accipiat,
" Neque *ipsam quidem* Helenam: Manifestum enim *ei*, qui vel planè infans est,
" Quod jam Trojanis interitûs extremitates immineant.
Sic dixit: omnes autem acclamabant filii Achivorum,
Sermonem admirati Diomedis equûm-domitoris.
Atque tum porrò Idæum allocutus est rex Agamemnon;
" Idæe, utique sententiam Achivorum ipse audis,
" Quemadmodum tibi respondeant: mihi autem *itidem* placet sic.
" Sed de mortuis cremandis nihil ægrè-fero:
" Non enim ullo modo invidendum cadaveribus mortuis

Ver. 392. Κουριδίην δ' ἄλοχον.] Vide suprà ad ά, 114.

Ver. 394. Καὶ δὲ τόδ' ἠνώγεον.] Pronuntiabatur, ἠνώγουν.

Ver. 395. Παύσασθαι——, εἰσόκε νεκροὺς Κήομεν.]

Corpora, per campos ferro quæ fusa jacebant,
Redderet, ac tumulo sineret succedere terræ. *Æn.* XI, 102.

Ver. 396. Κήομεν] Vide suprà ad *ver.* 333.

Ver. 398. ——ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.] Τῶν Ἑλλήνων τὸ μὲν Πλῆθος σιγᾷ, ὅτι τῶν Βασιλέων ἦν τὸ ἀποκρίνασθαι· Οἱ δέ γε Βασιλεῖς σιωπῶσιν, οὐ μόνον φειδοῖ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐπὶ καλῷ τῷ Ἑαυτῶν οἱ Ἀτρεῖδαι παραβάλλειν κινδύνοις τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καὶ διότι θαῤῥοῦσιν, ὡς αἰσχυνόμενοι οἱ ἀριστεῖς οὐδὲν ἐροῦσιν ἄνανδρον. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 92.

Ver. 399. ——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 400. Μήτ' ἄρ τις.] Repperit *Barnesius* in uno MS, Μὴ γάρ τις. Quod emphasin habet non contemnendam.

Ver. 401. Μήθ' Ἑλένην.] *Neque ipsam quidem Helenam*, ὡς εἴπερ νῖκος ὄρεγε. Pulcherrimè hoc, & (ut rectè notavit *Eustathius*) convenientissimè ad personam *Diomedis* ὄντος μεγαλόφρονος.

Ver. 402. Ὡς ἤδη] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 407. ——ὑποκρίνονται] Vide suprà ad ά, 309.

Ver. 408. ——κατακαιέμεν] Vide suprà ad *ver.* 333.

Ver. 409. Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων.]

Nullum

Γίνετ', ἐπεί κε θάνωσι, πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα·
Ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω ἐρίγδουπος, πόσις Ἥρης.
Ὣς εἰπὼν, τὸ σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν.
Ἄψοῤῥον δ' Ἰδαῖος ἔβη ποτὶ Ἴλιον ἱρήν·
Οἱ δ' ἕατ' εἰν ἀγορῇ Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὁππότ' ἂν ἔλθοι
Ἰδαῖος· ὁ δ' ἄρ' ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε,
Στὰς ἐν μέσσοισιν· τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα,
Ἀμφότερον, νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν
Ὤτρυνον νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην·
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας,
Ἐξ ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο,
Οὐρανὸν εἰσανιών· οἱ δ' ἤντεον ἀλλήλοισιν.
Ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον·
Ἀλλ' ὕδατι νίζοντες ἀπὸ βρότον αἱματόεντα,
Δάκρυα θερμὰ χέοντες, ἀμαξάων ἐπάειραν.
Οὐδ' εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας· οἱ δὲ σιωπῇ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·

" Est, postquam occubuerint, igne gratum-officium-facere ocyùs:
" Fœderis autem Jupiter esto-testis, altitonans, maritus Junonis.
Sic locutus, sceptrum sustulit omnibus diis.
Retrò verò Idæus ivit ad Ilium sacram:
Sedebant autem in concione Trojani & Dardani,
Omnes congregati, expectantes quando rediret
Idæus: Ille autem venit & nuntium exposuit,
Stans in mediis: Hi autem accingebantur perquàm celeriter,
Utrumque *ad opus*, *alii* ad cadavera advehenda, alii verò ad lignandum:
Argivi item ex-alterâ-parte bonis-transtris-instructis à navibus
Properabant, *alii* ut cadavera adveherent, alii verò lignatum.
Sol quidem dein recens percutiebat *radiis* arva,
Ex leniter-fluente profundo Oceano,
Cœlum ascendens: illi verò occurrebant sibi invicem.
Tunc dignoscere difficile erat virum quemque *in mortuis*:
Sed aquâ abluentes tabum sanguino lentum,
Lachrymas calidas fundentes, curribus imposuerunt.
Neque sinebat flere Priamus magnus: illi igitur silentio
Cadavera rogo cumulatim-imponebant, mœrentes corde:

Nullum cum victis certamen, & æthere cassis. *Æn.* XI, 104.

Ibid. —— νεκύων κατατεθνειώτων.] Non esse hoc ταυτολόγον, liquet ex Scriptoribus Tragicis, quorum locutio *Sermoni* propior est:

Οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανὼν νέκυς.
Sophoc. Antig. 525.

Ibid. —— κατατεθνειώτων.] Vide suprà ad ά, 265; ad β', 818; & ad ζ', 464.

Ver. 412. —— ἀνέσχεθε] *Al.* ἀνέσχετο.

Ver. 413. —— ποτὶ] *Al.* προτί.

Ver. 415. — ποτιδέγμενοι] *Al.* προτιδέγμενοι.

Ver. 416. Ἰδαῖος.] Quâ ratione, Ἰδαῖος, hîc ultimam producat; item, ἀγέμεν, *ver.* 418 & 420; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 417. —— τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα —— μεθ' ὕλην' Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν.]

—— & pace sequestrâ
Per sylvas Teucri, mixtique impunè Latini
Erravere jugis —— *Æn.* XI, 133.

Ver. 418. — μεθ' ὕλην.] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 421. — ἀρούρας.] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 422. —— ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.] Ἀκαλαῤῥείταο δὲ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πρᾳεῖαν, καὶ οὐ τελέως ῥοώδη. *Strabo, lib.* I, *p.* 9. Ἐπὶ τοῦ βραδυκινήτου ῥεύματος τοῦ ὕδατος, —— ὅπου μὲν, τὸ ἠρεμαῖον δηλῶν τῆς ἐπιῤῥοῆς· φησὶν οὖν, " Ἐξ " ἀκαλαῤῥείταο —." ὅπου δὲ, τὴν αἰτίαν ἐμφαίνων τῆς βραδυκινησίας· λέγει γὰρ, " βαθυῤῥόου " ὠκεανοῖο." *Aristid. Quintilian. de Musicâ, lib.* II. *p.* 81.

Ver. 428. Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον.]

 Constituere

Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν ποτὶ Ἴλιον ἱρήν.
Ὡς δ' αὔτως ἑτέρωθεν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἀχνύμενοι κῆρ·
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ,
Τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς Ἀχαιῶν·
Τύμβον δ' ἀμφ' αὐτὴν ἕνα ποίεον ἐξαγαγόντες
Ἄκριτον ἐκ πεδίου· ποτὶ δ' αὐτὸν τεῖχος ἔδειμαν,
Πύργους θ' ὑψηλούς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
Ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας,
Ὄφρα δι' αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη·
Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ὄρυξαν,
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν.
Ὡς οἱ μὲν πονέοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί.
Οἱ δὲ θεοί, πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἀστεροπητῇ,

Quum verò igne cremâssent, redierunt ad Ilium sacram.
Similiter etiam ex-alterâ-parte benè-ocreati Achivi
Cadavera rogo cumulatim-imponebant, mœrentes corde:
Iisque igne crematis, redierunt cavas ad naves.
Cum verò nondum *esset* aurora, sed adhuc sublustris nox,
Tum circa pyram lecta surrexit manus Achivorum;
Tumulum autem circa eam unum fecerunt egressi
Omnibus-communem extra campum: juxtàque ipsum, murum ædificàrunt,
Turrésque altas, propugnaculum naviumque & ipsorum.
In eis autem portas fecerunt benè coagmentatas;
Ut per illas equestris via esset:
Exteriùs autem profundam propè illum fossam foderunt,
Latam, magnam; inque *eâ* vallos defixerunt.
Sic quidem laborabant comantes Achivi.
Cæterùm dii, apud Jovem sedentes fulgurum-auctorem,

Constituere pyras; huc corpora quisq; suorum
More tulere patrum; subjectisq; ignibus atris
Conditur in tenebras altum caligine cœlum. *Æn.* XI, 185.

Ver. 429. —ποτὶ] *Al.* προτί.

Ver. 430. Ὡς δ' αὔτως ἑτέρωθεν——Ἀχαιοὶ Νεκροὺς]
Nec minùs & miseri diversâ in parte Latini
Innumeras struxere pyras;——
——confusæque ingentem cædis acervum
Nec numero nec honore cremant.——
Mœrentes altum cinerem & confusa ruebant
Ossa focis, tepidoque onerabant aggere terræ. *Æn.* XI, 203.

Ver. 431. —ἀχνύμενοι] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 433. Ἦμος δ' οὔτ' ἄρ πω ἠώς.]
Aurora intereà miseris mortalibus almam
Extulerat lucem.—— *Æn.* XI, 182.

Ibid. —ἀμφιλύκη νύξ.] Ὅτι πᾶσιν ἐστι σκότος, ὁ λύκος βλέπει. Ἔνθεν τοι καὶ Λυκόφως κέκληται ὁ καιρὸς οὗτος τῆς νυκτός.——Δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος λέγειν ἀμφιλύκην νύκτα, καθ' ἣν ἤδη βλέποντες λύκοι βαδίζουσιν. *Ælian. de Animal. lib.* X, *c.* 26 "Prisci Græcorum "primam lucem, quæ præcedit Solis exortus, "λύκην appellaverunt, ἀπὸ τοῦ λευκοῦ· Id temporis hodieque λυκόφως cognominant. De "quo tempore, ita Poëta scribit,—ἀμφιλύκη "νύξ. Idem Homerus,——Ἀπόλλωνι λυκηγενεῖ,—quod significat, τῷ γεννῶντι τὴν λύκην, id est, qui generat exortu suo lucem. "(*Vide suprà ad* δ', 101.)—Annum quoque "vetustissimi Græcorum λυκάβαντα appellant, "τὸν ἀπὸ τοῦ λύκου, id est *Sole*, βαινόμενον καὶ "μετρούμενον. Λύκον autem *Solem* vocari, e"tiam Lycopolitana Thebaïdos civitas testi"monio est; quæ pari religione *Apollinem*, "itemque *Lupum*, hoc est, λύκον colit; in u"troque *Solem* venerans." *Macrob. Saturnal. lib.* I, *c.* 17.

Ver. 434. ——κριτὸς] Vide suprà ad ά, 309 & 314.

Ver. 436. —ἐκ πεδίου.] *Ver.* 337, scriptum est, ἐν πεδίῳ. Quo tamen & ipso in loco *Eustathius* videtur legisse, ἐκ πεδίου. Nam & istic ità commentatur; ἔξω που τῆς πεδιάδος, πλὴν οὐ πάνυ μακράν. Vide & suprà ad ζ, 252.

Ver. 437. ——εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.] Vide suprà ad *ver.* 338. Cæterùm hoc in loco scribit *Barnesius*, αὐτῶν.

Ver. 438, 439. ——εὖ ἀραρυίας, ——ἱππηλασίη.] *Al.* ἐπὶ ἀραρυίας, ——ἱππηλασίη.

Ver. 440. Ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν] Vide infrà ad *ver.* 449.

Ver.

Θηεῦντο μέγα ἔργον Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Ὅστις ἔτ' ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;
Οὐχ ὁρᾷας δ', ὅτι αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Τεῖχος ἐτειχίσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας;
Τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς·
Τοῦ δ' ἐπιλήσονται, ὅ, τ' ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσαμεν ἀθλήσαντε.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές, οἷον ἔειπες·
Ἄλλος κέν τις τοῦτο θεῶν δείσειε νόημα,
Ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε·
Σὸν δ' ἤτοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς.

Admirabundi-spectabant magnum opus Achivorum ære-loricatorum.
Eosque inter loqui orsus est Neptunus concussor-terræ;
" Jupiter pater, ecquis est mortalium in immensâ terrâ,
" Qui posthac immortalibus mentem & consilium *suum* dicat?
" Non vides verò, quomodo rursùm comantes Achivi
" Murum struxerint pro navibus, circúmque fossam
" Duxerint, neque diis dederint inclytas hecatombas?
" Hujus profectò gloria erit, quâcunque diffunditur lux.
" Illius autem obliviscentur, quem ego & Phœbus Apollo
" Heroï Laomedonti ædificavimus-circa-urbem, malis-exerciti-laboribus.
Hunc autem graviter indignatus allocutus est nubes-cogens Jupiter;
" Papæ, terræ-concussor latè-potens, quale *hoc* dixisti!
" Alius utique aliquis deorum hoc reformidâsset *opus* excogitatum,
" Qui te multò imbecillior manibusque animisque:
" Tua verò certè gloria *tibi* erit, quàm-latè diffunditur lux.

Ver. 444. Θηεῦντο μέγα] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 446. ——ἀπείρονα γαῖαν]
——vastæ——terræ. *Æn.* X, 57.

Ver. 447.—ἀθανάτοισι] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid. ——νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει;] Duplicem horum verborum explicandi rationem affert *Eustathius*: Ut accipiantur scilicet vel ἀποφατικῶς, *sine* interrogatione; Εἰσί τινες ἔτι, καὶ μετὰ τοὺς Τιτᾶνας ἐκείνους καὶ τοὺς γίγαντας, οἱ κακολογοῦσι καὶ βλάψουσιν ἡμᾶς, εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα δρῶσι δίχα ἡμῶν. Vel, *cum* interrogatione; Ἆρα δὴ ἐστί τις περὶ γῆν, ὃς ἐνίψει (τουτέστιν ἐνίσπῃ) βουλὴν οἰκείαν ἡμῖν τοῖς θεοῖς, λόγῳ μαντείας, ἢ καὶ θύσει; εἴπερ οἱ Ἀχαιοὶ οὕτω τειχίζουσι, μήτε μαντευσάμενοι, μήτε θύσαντες. Posteriorem explicandi rationem secuti sunt Recentiores: Priorem præfert *Eustathius*, τάτ' ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ ἐνίψει οὐχ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ ἐνίσπῃ, ἤγουν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ κακολογήσει. *Mihi* ita videtur: utique si *Eustathii* sententia vera esset, jam neque illud τις [ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν] satis venustè positum; neque amplificationem istam, ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, rectè interjectam; neque istud, ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει, satis id significanter dicere, quod sit *ità* κακολογεῖν καὶ βλάπτειν θεούς, *quomodo* eos Titanes & Gigantes ἐκακολόγησαν καὶ ἔβλαψαν.

Ver. 448. Ζεῦ πάτερ, ——Οὐχ ὁρᾷας δ'.]
Jupiter omnipotens,——
Aspicis hæc? ——*Æn.* IV, 206, 208.

Ibid. ——αὖτε] *Rursùm*; post nostrum scilicet dirutum.

Ver. 449. —ἐτειχίσσαντο] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut mihi quidem videtur. Nam ἐτειχίσαντο antepenultimam necessariò corripit. Vide suprà ad ά, 140.

Ibid.—ἀμφὶ δὲ τάφρον Ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι]
——Quibus hæc medii fiducia valli,
Fossarumque moræ, leti discrimina parva,
Dant animos; annon vident moenia Trojæ
Neptuni fabricata manu considere in ignes? *Æn.* IX, 142.

Ver. 454. ——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 456. Ἄλλος κέν τις.] Non vacat istud, κέν· Eam enim ferè vim habet, ac si latinè dicas, *Utique alius aliquis*; vel, *Aliùs sanè aliquis*.

Ver. 457. Σὸν δ' ἤτοι] *Al.* Σοὶ δή τοι· &, Σοὶ δ' ἤτοι.

Ἄγρει μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Τεῖχος ἀναῤῥήξας, τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι,
Ὥς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται Ἀχαιῶν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Δύσετο δ' ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν.
Βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας, καὶ δόρπον ἕλοντο.
Νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν, οἶνον ἄγουσαι,
Πολλαὶ, τὰς προέηκεν Ἰησονίδης Εὔνηος,
Τόν ῥ' ἔτεχ' Ὑψιπύλη ὑπ' Ἰήσονι ποιμένι λαῶν.
Χωρὶς δ' Ἀτρείδῃσ', Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ,
Δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ, χίλια μέτρα.
Ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
Ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτοῖσι βόεσσιν,
Ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσι· τίθεντο δὲ δαῖτα θάλειαν.
Παννύχιοι μὲν ἔπειτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Δαίνυντο· Τρῶες δὲ κατὰ πτόλιν ἠδ' ἐπίκουροι.
Παννύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο μητίετα Ζεὺς,
Σμερδαλέα κτυπέων· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει·
Οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, οὐδέ τις ἔτλη
Πρὶν πιέειν, πρὶν λεῖψαι ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
Κοιμήσαντ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

" Age porrò, cùm retrò comantes Achivi
" Abierint cum navibus dilectam in patriam terram,
" Murum deturbatum hunc quidem in mare totum demergito;
" Posteà autem littus magnum arenâ obtegito;
" Ut adeò ingens murus evanescat Achivorum.
Sic illi quidem talia inter se colloquebantur.
Occidit verò sol, absolutumque est opus Achivorum.
Boves autem mactabant per tentoria, & cœnam sumebant.
Naves porrò è Lemno appulerant, vinum vehentes,
Multæ, quas miserat Iasonides Euneus,
Quem peperit Hypsipyle ex Iasone pastore populorum.
Seorsum autem Atridis, Agamemnoni & Menelao,
Dederat Iasonides munere-ferendum vinum mille mensuras.
Inde utique vinum emebant comantes Achivi,
Alii quidem ære, alii autem splendido ferro,
Alii autem pellibus, alii verò ipsis bobus,
Alii demum mancipiis; apparabántque convivium lætum.
Per-totam-noctem quidem deinde comantes Achivi
Epulabantur; Troës verò per urbem, & socii.
Pernox verò ipsis mala moliebatur providus Jupiter,
Terribiliter tonans; illos autem pallidus timor cepit:
Vinum autem ex poculis in terram fundebant, nec quisquam ausus est
Ante bibere, quam libâsset præpotenti Saturnio.
Decubuerunt deindè, & somni donum ceperunt.

Ver. 462. —ἠϊόνα μεγάλην.] Quâ ratione, ἠϊόνα, hîc ultimam producat; item δὲ, *ver.* 474; vide suprà ad α, 51.

Ver. 465. Δύσετο] Vide suprà ad β, 35; & ad ι, 109.

Ver. 474. —αὐτοῖσι βόεσσιν] *Al.* αὐτῇσι βόεσσιν.

Ver. 478. —μητίετα] Vide suprà ad α, 175.

Ver. 479. —κτυπέων] Vide suprà ad δ, 455.

Ibid. —ᾕρει.] Vide suprà ad δ, 492.

Ver. 481. —λεῖψαι.] Vide suprà ad β, 267.

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Θ΄.

Ὑπόθεσις τῆς Θ΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

ΖΕΥ͂Σ ἀπαγορεύσας τοῖς θεοῖς μηδετέρῳ βοηθεῖν τῶν στρατῶν, ἐπὶ τὴν Ἴδην κατέρχεται· καὶ ἀμφοτέρους ἴσον μαχομένους τοὺς Ἕλληνας, ἐλάττονας τῶν Τρώων καθίστησιν. Ἥραν δὲ καὶ Ἀθηνᾶν ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Ἕλλησιν ἐξιούσας ἐπέχει Ἶρις, Διὸς κελεύσαντος. Ἑσπέρας δὲ γενομένης, Ἕκτωρ ἐδημηγόρησεν ἐν τῷ πεδίῳ, ὥστε στρατοπεδεύσασθαι, καὶ πῦρ δι' ὅλης νυκτὸς καίειν.

ἌΛΛΗ.

ΖΕΥ͂Σ καλέσας εἰς ἐκκλησίαν τοὺς θεοὺς, ἀπαγορεύει μετὰ ἀπειλῆς, μηδετέροις τῶν μαχομένων βοηθεῖν. Ἀθηνᾶ δὲ αἰτεῖται παρ' αὐτοῦ, εἰ καὶ μὴ φανερῶς συγχωρεῖ αὐτῇ τὴν τοῖς Ἕλλησι βοήθειαν, κἂν γνώμην τινὰ αὐτοῖς ὑποθέσθαι, ὡς μὴ παντάπασιν ἀπόλωνται. Συμπεσόντων δὲ εἰς τὴν μάχην, τὰ μὲν πρῶτα ἰσοπαλὴς πόλεμος γίνεται· μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Τρῶες βελτίονι γίγνονται ῥοπῇ κατὰ Διὸς γνώμην, κεραυνοῦ περὶ τὸν ἵππον τοῦ Διομήδους ἐνεχθέντος, καὶ τῶν ἀριστέων φοβηθέντων καὶ εἰς φυγὴν τραπέντων. Καὶ Ποσειδῶν μὲν, προτρεψάσης αὐτὸν Ἥρας βοηθεῖν τοῖς Ἕλλησιν, ἀρνεῖται· ἀναθαῤῥησάντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, Τεύκρου πολλοὺς τοξεύσαντος, Ζεὺς πάλιν τὴν νίκην ἐπὶ τοὺς Τρῶας μεταφέρει. Ἀθηνᾶ δὲ καὶ Ἥρα, ὀλίγον τῶν Διὸς ἀπειλῶν φροντίσασαι, κατίασιν εἰς τὸν πόλεμον, βοηθήσουσαι τοῖς Ἕλλησιν· ἀλλὰ, Διὸς ἐπ' αὐτὰς Ἶριν πέμψαντος μετ' ἀπειλῆς, ὑποστρέφουσι. Καὶ τότε Ἕκτωρ πλησίον τῶν νεῶν ἐπαγαγὼν τοὺς Τρῶας, καὶ παῤῥησιαζόμενος ἐπὶ τῇ νίκῃ, κελεύει αὐτοὺς πῦρ καίειν περὶ τῶν νηῶν, καὶ φυλάσσειν, ὡς ἂν μὴ λάθωσιν Ἕλληνες φεύγοντες, διὰ τὸ ἡττῆσθαι, ἐς τὰς πατρίδας.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγορά· καὶ, κόλος μάχη.

Ἄλλως.

Θῆτα, θεῶν ἀγορὴ, Τρώων κράτος, Ἕκτορος εὖχος.

Ἄλλως.

Θῆτα δ' ἅπαντας ἔτρεψεν Ἀχαιοὺς Ἕκτορος αἰχμή.

ἨΩ͂Σ μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν·
Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος,

AURORA quidem croceo-peplo-induta spargebatur totam per terram;
Jupiter verò deorum concionem habuit gaudens-fulmine,

Ver. 1. ἨΩ͂Σ μὲν κροκόπεπλος]
——*croceum* linquens Aurora cubile.
Æn. IV, 585.
Alia ex *Virgilio* complura videas *suprà* citata, ad α, 477: Pulcherrima & illa; vim tamen vocabulorum, ῥοδοδάκτυλος & κροκόπεπλος, non assequuta est linguæ Romanæ angustia.

Ver. 2, 4. Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ——,
Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε.]

Ver.

Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο·
Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἄκουον·
Κέκλυτέ μευ, πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Μήτε τις οὖν θήλεια θεὸς τόγε, μήτε τις ἄρσην
Πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος· ἀλλ' ἅμα πάντες
Αἰνεῖτ', ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα.
Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω
Ἐλθόντ', ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν, ἢ Δαναοῖσι,
Πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε·
Ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα,
Τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός,
Τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης·

Summo *in* vertice multa-cacumina-habentis Olympi:
Ipse autem illis concionabatur, dii verò simul omnes auscultabant;
" Audite me, omnésque dii, omnésque deæ,
" Ut dicam, quæ me animus in pectoribus jubet:
" Nè qua igitur fœmina dea hoc, neu quis mas
" Tentet rescindere meum verbum: sed simul omnes
" Assentimini, ut celerrimè perficiam hæc opera.
" Quemcunque verò ego seorsùm deorum ultroneum intellexero
" Profectum, ut vel Trojanis auxilium ferat, vel Danais;
" Sauciatus indecorè redibit in Olympum:
" Aut ipsum correptum projiciam in Tartarum tenebrosum,
" Procul valdè, ubi profundissimum sub terrâ est barathrum,
" Ubi terreæque portæ & æreum limen,
" Tantum infra Orcum, quantum cœlum distat à terrâ:

Conciliumque vocat Divûm pater atque hominum rex
Sideream in sedem:——
Considunt tectis bipatentibus, incipit Ipse.
Æn. X, 2.

Ver. 4. ——ἅμα] *Al.* ὑπό.

Ver. 7. ——τόγε] *Al.* τόδε.

Ver. 8. ——ἐμὸν ἔπος.] Quî ratione, ἐμὸν, hîc ultimam producat; item, ὅν, *ver.* 21; & τεόν, *ver.* 25; vide suprà ad α', 51.

Ver. 12. Πληγεὶς] Vide suprà ad γ', 31.

Ver. 14. ——ἧχι] *Al.* ἔνθα.

Ibid. ——βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον.] Ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὄν, καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς· τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτό, " Τῆλε μάλ', ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον." ὃ καὶ ἄλλοθι κἀκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν.—Οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων,—τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσι. *Plato in Phædone.* Cæterùm ingeniosè hæc ad *Terram nostram*, e serenis *Lunæ* regionibus prospectatam, transfert *Plutarchus*: Ἐοίκασι δ' ἂν [τοὺς ἐν τῇ σελήνῃ κατοικοῦντας] εἰ... πολὺ μᾶλλον ἀποθαυμάσαι τὴν γῆν, ἀφορῶντας οἷον ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν τοῦ παντὸς ἐν ὑγροῖς καὶ ὁμίχλαις καὶ νέφεσι διαφαινομένην ἀλαμπὲς καὶ ταπεινὸν καὶ ἀκίνητον χωρίον, εἰ ζῷα φύει καὶ τρέφει μετέχοντα κινήσεως, ἀναπνοῆς, θερμότητος. Κἂν εἴ ποθεν αὐτοῖς ἐγγένοιτο τῶν Ὁμηρικῶν τούτων ἀκοῦσαι, " Τόσσον ἔνερθ' Ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης," ταῦτα φήσουσιν ἀτεχνῶς περὶ τοῦ χωρίου τούτου λέγεσθαι, καὶ τὸν ᾅδην ἐνταῦθα καὶ τὸν τάρταρον ἀπῳκίσθαι, γῆν δὲ μίαν εἶναι τὴν Σελήνην. *De facie in orbe Lunæ.*

Ver. 15. Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός.]

Porta adversa ingens, solidoque adamante columnæ,
Vis ut nulla virûm, non ipsi excindere ferro
Cælicolæ valeant: stat ferrea turris ad auras.
Æn, VI, 552.

Ver. 16. Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.] Quod *Homerus* hîc audacter ἔνερθ' ἀΐδεω, *Hesiodus* multò languidiùs dixit ἔνερθ' ὑπὸ γῆς·

Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.
Theogon. ver. 720.

Melius *Virgilius*;

——tum

Γνώσετ' ἔπειθ', ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων.
Εἰδ' ἄγε, πειρήσασθε θεοὶ, ἵνα εἴδετε πάντες,
Σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες·
Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι·
Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε
Ζῆν' ὕπατον μήστωρ', οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι,
Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ', αὐτῇ τε θαλάσσῃ·
Σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο
Δησαίμην· τὰ δέ κ' αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο.
Τόσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἰμ' ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευεν.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,

" Cognoverit deinde, quanto sim deorum potentissimus omnium.
" Quin agite, periculum-facite Dii, ut sciatis omnes,
" Catenâ aureâ de cœlo suspensâ;
" Omnes autem ex eâ pendete dii, omnésque deæ:
" At non traxeritis de cœlo in terram
" Jovem summum consiliarium, ne quidem si valde multum labore-contenderitis.
" Verùm quando deinceps ego lubens voluero trahere,
" Cum ipsâ utique terrâ traxero, ipsóque mari:
" Catenam quidem dein circa cacumen Olympi
" Alligavero: illa verò sublimia omnia pependerint.
" Tanto ego superque sum deos, superque sum homines.
Sic dixit: Hi autem omnes obmutuerunt silentio,
Orationem admirati: valde enim minaciter concionatus erat.
Tandem verò interlocuta est dea cæsiis-oculis Minerva;
" O pater noster, Saturnie, summe regum,

———tum Tartarus ipse
Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras,
Quantus ad æthereum cœli suspectus olympum. *Æn.* VI, 577.

Ver. 18. *Εἰδ' ἄγε.*] Non minùs venustè dicitur *ἄγε*, quàm *ἄγετε*: Vide suprà ad ζ', 376. Porrò; voculæ, *εἰ*, vis hujusmodi est: *Si dubitatis, agite* &c.

Ver. 19. *Σειρὴν χρυσείην.*] *Τὴν σειρὰν*, inquit *Plato* in *Theæteto*, *οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὅμηρος λέγει καὶ δηλοῖ.* Et ingeniosè admodùm conjicit *Popius*, *catenam auream* veteribus *Ægyptiis* Astronomiæ peritis *Vim* fuisse *Solis*, quâ in Orbibus suis continerentur *Planetæ*. Cæterùm vide suprà ad α', 399.

Ver. 20. *Πάντες δ' ἐξάπτεσθε.*] Plerique hoc in loco, præcedenti *κρεμάσαντες* cum *ἐξάπτεσθε* conjunctâ, voculam *δὲ* prorsùs supervacaneam efficiunt, & in versionibus suis proinde omittunt. At hæc non est *Homeri* ratio. Vide tamen suprà, ad α', 57.

Ver. 21. *Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ'*] *Τὸ μὲν ὅλως ἀκίνητον, ὑπ' οὐδενὸς ἐνδέχεται κινηθῆναι·* " *Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐρύσαιτ' ἐξ οὐρανόθεν*" &c. *Aristot. περὶ τῆς κοινῆς τῶν ζώων κινήσεως.* *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione Syllaba *ἂν* produci hic posset, edidit tamen ex conjecturâ, *Ἀλλ' οὐκ ἄν μ' ἐρύσαιτ'*, " *Idque adeò evidens*," inquit, *ut non ampliùs* " *sit dubitandum*." Attamen longè venustiùs reticetur illud, *μ'*.

Ver. 23. ——*πρόφρων*] Fuerunt qui legerent, *πρόσσω*.

Ver. 26. ——*μετήορα.*] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 28. ——*οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.*]

———olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 30. ——*γλαυκῶπις*] Vide suprà ad α', 206.

Ver. 31. *Ὦ πάτερ ἡμέτερε.*]
O pater, O hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ' αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
Ἀλλ' ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ', εἰ σὺ κελεύεις·
Βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὐ νύ τι θυμῷ
Πρόφρονι μυθέομαι· ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω
Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε·
Χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ· γέντο δ' ἱμάσθλην
Χρυσείην, εὔτυκτον, ἑοῦ δ' ἐπεβήσατο δίφρου.
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην,
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ἴδην δ' ἵκανεν πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν,
Γάργαρον, ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις·
Ἔνθ' ἵππους ἔστησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,

" Benè & nos scimus, quòd tibi potentia vinci-nescia:
" Attamen Danaos lugemus bellicosos,
" Qui jam malo fato expleto perierint.
" Verùm enimverò bello quidem abstinebimus, si tu jubes:
" Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit;
" Ut ne omnes pereant, irato te.
Hanc autem subridens allocutus est nubes-cogens Jupiter;
" Bono-esto-animo, Tritonia, dilecta filia: neutiquam animo
" Serio loquor; volo autem tibi mitis esse.
Sic fatus, sub curru junxit æripedes equos
Celeriter-volantes, aureis jubis comantes:
Aurum autem ipse induit circa corpus; accepitque scuticam
Auream, scitè-factam, suumque conscendit currum.
Scuticâ autem percussit, ut-inirent-cursum: iique non inviti volabant,
In medio inter terramque & cœlum stellatum.
Idam autem venit fontibus-irriguam, matrem ferarum,
Ad Gargarum, ubi utique *erat* ei ager sacer altaréque odoratum:
Ibi equos stitit pater hominumque deûmque,

Ver. 32. Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν.] Pulcherrimè hæc ex personâ *Minervæ*, prudentiæ scilicet & sapientiæ antistitæ. *Juno* si hîc sit, quàm diversa loquatur! Ut rectè annotavit *Eustathius*.

Ibid. — ὅ τοι] Vide suprà ad α, 537.

Ver. 38. —νεφεληγερέτα] Vide suprà ad α, 175.

Ver. 41. —χαλκόποδ' ἵππω.] Similiter *Virgilius*;

—æripidem cervam— *Æn.* VI, 802.

Ver. 42. —χρυσέῃσιν] Pronuntiabatur χρυσῄσιν, quomodò & scribi posteà cœptum est. Vide suprà ad β, 268.

Ver. 43. —γέντο δ' ἱμάσθλην.] *Eustathius* ad λ, 369; φίλτατος, φίντατος· ἦλθεν, ἦνθεν· ἕλετο, ἕντο· καὶ δωρικὰς γέντο· κέλετο, κέντο· Equidem crediderim potiùs ab inusitato quodam γένω, vel γέννω, vel γείνω deductam. Nam *Dorica* ista, quæ memorat *Eustathius*, recentiora videntur, & *Homero* (ut opinor) ignota.

Ver. 44. —ἐπεβήσατο] Vulgg. ἐπεβήσετο. Vide suprà ad β, 35; & ad ε, 109.

Ver. 46. Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ.] Vide suprà ad ε, 769.

Ver. 49. —πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.]

—Divûm pater atque hominum Rex. *Æn.* I, 69.

—hominum sator atque Deorum. *Æn.* XI, 725.

Ver.

Λύσας ἐξ ὀχέων, κατὰ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευεν.
Αὐτὸς δ' ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ' ἄρα δεῖπνον ἕλοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Ῥίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ' αὐτοῦ θωρήσσοντο.
Τρῶες δ' αὖ ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὡπλίζοντο
Παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὣς ὑσμῖνι μάχεσθαι,
Χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.
Πᾶσαι δ' ὠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ' ἔσσυτο λαὸς,
Πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σύν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα, καὶ μένε' ἀνδρῶν
Χαλκεοθωρήκων· ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἥπτετο, πῖπτε δὲ λαός·

Solutos curru, caliginémque multam circumfudit.
Ipse autem in verticibus sedit gloriâ exultans,
Inspiciens Troúmque urbem & naves Achivorum.
Interim jentaculum sumpserunt comantes Achivi
Raptim per tentoria, statimque post id armabantur.
Trojani item ex-alterâ-parte per urbem armabantur
Pauciores: prompti tamen erant etiam sic pugnâ contendere,
Necessitate durâ, proque liberis & pro uxoribus.
Omnes itaque aperiebantur portæ, foràsque ruebant copiæ,
Peditésque equitésque; ingensque tumultus coortus est.
Hi autem cum jam in locum unum congredientes convenissent,
Commiserunt scuta, itemque hastas, & robora virorum
Æreis-thoracibus-indutorum; ac clypei umbonibus-muniti
Appropinquabant invicem: ingénsque tumultus est coortus.
Tum verò simul ejulatusque & jactantia erat virorum,
Perdentiúmque & pereuntium: fluebat autem sanguine terra.
Quamdiu quidem tempus matutinum erat, & crescebat sacra dies,
Tamdiu valde utrosque tela attingebant, cadebátque populus:

Ver. 50. ——κατά.] *Al.* περί.
Ver. 51.——ἐν κορυφῇσι καθέζετο—Εἰσορόων]
——cùm Jupiter æthere summo
Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes,
Littoraque, & latos populos, sic vertice cœli
Constitit, & Libyæ defixit lumina regnis. *Æn.* I, 227.
Sideream in sedem, terras unde arduus omnes,
Castraque Dardanidum aspectat, populosque Latinos. *Æn.* X, 3.
——hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI, 725.
——fulvâ pugnas de nube tuentem. *Æn.* XII, 792.

Ver. 53. Οἱ δ' ἄρα δεῖπνον.] Vocula, ἄρα, nequaquam hîc supervacua est; sed eleganter *connectit* quod erat suprà dictum, (β, 476,) Παννύχιοι μὲν ἔπειτα ——Ἀχαιοὶ δαίνυντο.

Ver. 57.—πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν.]
——nunc conjugis esto
Quisque suæ tectique memor.—— *Æn.* X, 280.

Ver. 59, 63.——ὀρώρει.] Vide suprà ad δ', 492; & β', 810.

Ver. 60. Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἐς χῶρον ἕνα] Vide suprà ad δ', 446.

Ver. 64. Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε] Vide suprà ad δ', 450.

Ver. 65. ——ὀλλυμένων.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver.

Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τρώων θ' ἱπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε δ' αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν.
Αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἑζέσθην· Τρώων δὲ, πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν.
Αὐτὸς δ' ἐξ Ἴδης μεγάλ' ἔκλυπε, δαιόμενον δὲ
Ἧκε σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν· οἱ δὲ ἰδόντες
Θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.
Ἔνθ' οὔτ' Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν, οὔτ' Ἀγαμέμνων,

Quùm verò sol medium cœlum conscendisset,
Tum utique aureas pater attollebat lances;
Imposuitque duo fata longum-somnum-adferentis mortis,
Troúmque equitum & Achivorum ære-loricatorum:
Sustinuitque medias prehensas: inclinata est autem fatalis dies Achivorum.
Utique Achivorum fata in terrâ almâ
Considebant; Troüm verò, ad cœlum latum sublata-erant.
Ipse autem ex Idâ magnùm tonabat, ardensque
Misit fulgur in exercitum Achivorum: illi autem conspicati
Obstupuerunt, & omnes pallidus timor cepit.
Tum verò nec Idomeneus ausus est manere, nec Agamemnon,

Ver. 68. Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν]
—— medios cùm Sol accenderit æstus.
Georgic. IV, 401.
—— medium Sol igneus orbem
Hauserat. —————— *ibid.* 426.
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem. *Æn.* VIII, 97.

Ibid. —— ἀμφιβεβήκει.] Vide suprà ad α', 37; & ad δ', 492.

Ver. 69. Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα.]
Jupiter ipse duas æquato examine lances
Sustinet, & fata imponit diversa duorum;
Quem damnet labor, & quo vergat pondere letum. *Æn.* XII, 725.

Inferiorem hîc Virgilium Homero observavit *Macrobius*, eò quòd *Homerus* hæc, jam antequam appareret utram in partem propenderet victoria; *Virgilius* autem eadem *serò* dicat, postquam & prævisum & prædictum fuisset (*Æn.* XII, 149, 150) Turnum utique periturum. "Hæc autem ratio "fuit non æquandi omnia quæ ab auctore "transcripsit, quod in omni operis sui parte "alicujus Homerici loci imitationem vole- "bat inserere, nec tamen humanis viribus "illam divinitatem, ubique poterat æquare. "—— Sed hæc & alia ignoscenda Virgilio, "qui studii circa Homerum nimietate ex- "cedit modum, & reverà non poterat non "in aliquibus minor videri, qui per omnem "poësim suam hoc uno est præcipuè usus "archetypo. Acriter enim in Homerum "oculos intendit, ut æmularetur non modò "magnitudinem, sed & simplicitatem, & "præsentiam orationis, & tacitam majesta- "tem. Hinc diversarum inter heroas suos "personarum varia magnificatio; hinc deo- "rum interpositio; hinc auctoritas fabulo- "sorum; hinc affectuum naturalis expres- "sio; hinc monumentorum persecutio; "hinc parabolarum exaggeratio; hinc tor- "rentis orationis sonitus; hinc rerum sin- "gularum cum splendore fastigium." *Macrob. lib.* V, *cap.* 13.

Ver. 75. —— ἔκτυπε, δαιόμενον δὲ Ἧκε σέλας —— · οἱ δὲ ἰδόντες Θάμβησαν.] Non modò tempore meridiano, *ver.* 68; sed & cœlo, ut videtur, sereno.
Ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις.
Odyss. υ', 113.
—— cœlo ceciderunt plura sereno
Fulgura. —————— *Georgic.* I, 487.
—————— Diespiter
Igni corusco nubila dividens
Plerunque, *per purum* tonantes
Egit equos volucremque currum.
Horat. Carm. I, 34.

Ver. 77. — καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.]
Tum verò tremefacta novus per pectora cunctis
Insinuat pavor. —————— *Æn.* II, 228.
—— Dii me terrent, & Jupiter hostis.
Æn. XII. 895.

Ver. 78. — οὔτ' Ἀγαμέμνων,] *Al.* ἠδ' Ἀγαμέμνων. Quod, hoc in loco, minùs εὔφορον.

Ver.

Οὔτε δύ' Αἴαντες μενέτην, θεράποντες Ἄρηος·
Νέστωρ δ' οἶος ἔμιμνε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Οὔτι ἑκών, ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο· τὸν βάλεν ἰῷ
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ἄκρην κακκορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν·
Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ·
Σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε, κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.
Ὄφρ' ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέταμνε
Φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρ' Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι
Ἦλθον ἀν' ἰωχμόν, θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες
Ἕκτορα· καί νύ κεν ἔνθ' ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,

Neque duo Ajaces manserunt, famuli Martis:
Nestor autem solus mansit Gerenius, custos Achivorum,
Minimè volens, sed equus debilitatus erat; quem percusserat sagittâ
Nobilis Alexander, Helenæ vir pulchras-comas,
Summo in vertice, ubi scilicet primi crines equorum
Cranio innascuntur; maximè autem lethalis est *locus*.
Dolore itaque correptus erigebatur, sagitta enim ad cerebrum penetrârat;
Conturbabátque equos, volutans se circa ferrum.
Porrò dum senex equi *hujus* lora abscindebat
Gladio insurgens, interim Hectoris veloces equi
Venerunt per turbam-insequentium, audacem aurigam ferentes
Hectorem: atque tum senex vitam perdidisset,

Ver. 81. ——τὸν βάλεν ἰῷ——, Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο.]

—————————————inter
Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam.
Tollit se arrectum quadrupes, & calcibus auras
Verberat, effusumque equitem super ipse sequutus
Implicat, ejectoque incumbit cernuus armo.
Æn. X, 890.
Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit:
Quo sonipes ictu furit arduus, altaque jactat,
Vulneris impatiens, arrecto pectore crura.
Æn. XI, 637.

Ver. 82. ——Ἀλέξανδρος, Ἑλένης.] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 83.——ὅθι τε πρῶται τρίχες——, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν.] Λεπτότατον τὸ ὀστοῦν (ὡς κατὰ μέγεθος) ἔχουσιν [οἱ ἵπποι] περὶ τὸν ἐγκέφαλον, τῶν ἄλλων. Τεκμήριον δ' ὅτι καίριος ἡ πληγὴ ἡ εἰς τὸν τόπον τοῦτον γίνεται τούτοις. Διὸ καὶ Ὅμηρος οὕτως ἐποίησεν· "ἵνα τε τρίχες "ἵππων Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καί-"ριόν ἐστι." *Aristot.* περὶ ζώων γενέσεως, *lib.* V, c. 5. (Ubi in transcursu notandum, quod hodiè scriptum est ὅθι τε, *Aristotelem* legisse ἵνα τε.)

——quà fata celerrima—. *Æn* XII, 507.

Ver. 85. ——ἀνέπαλτο] Ex verbo, ἀναπάλλομαι· ut rectè annotavit *Barnesius*. Nam ex ἅλλομαι fit ἆλτο.

Ver. 86. ——κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.] Scholiastes; περὶ τῷ σιδήρῳ τῶν ἐπισώτρων, ὅ ἐστι, τῶν κανθῶν. At *Eustathius*; Τὸ, περὶ χαλκῷ, τῷ τοῦ οἰστοῦ σιδήρῳ δηλαδή.

Ver. 87. ——ἀπέταμνε.] *Al.* ἀπέτεμνε. Minùs rectè. Εἰ δὲ καὶ ἦν εἰπεῖν [ἀπέτεμνε] κοινότερον, ἀλλ' Ὅμηρος τὴν κατ' αὐτὸν Ἰάδα γλῶσσαν τιμᾷ, τὸ τέμνειν τάμνειν λέγουσαν. Porrò singularem hîc vim habet *tempus* illud *imperfectum*: Τὸ δὲ "ἀπέταμνεν," inquit *Eustathius*, ἀστείως εἴρηται, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν. Οὐ γὰρ δυνάμενος ὁ οὕτω γέρων ταχὺ ἀποταμεῖν, ἀπέταμνε κατ' ὀλίγον ἐν Παρατάσει χρόνου, καίτοι μὴ ἀνιέμενος, ἀλλ' ἀΐσσων, ὅ ἐστι πάνυ σπεύδων. Similiter *Scholiastes*: Δεινός ἐστιν Ὅμηρος, καὶ διὰ μιᾶς λέξεως ὅλον τὸν ἄνδρα σημαίνειν. Διὰ γὰρ τοῦ "ἀπέταμνε," τὴν ἀσθένειαν τοῦ γέροντος δηλοῖ, καὶ ἐντεῦθεν τὸ βραδὺ τῆς ἐνεργείας. Πρεπόντως οὖν ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου ἐχρήσατο τῷ Παρατατικῷ χρόνῳ, εἰπὼν τὸ "ἀΐσσων." Ἐπὶ δὲ τοῦ νέου Αὐτομέδοντος τῷ Συντελικῷ, εἰπών, "ἀΐξας" καὶ "ἀπέκοψε," συντόμως τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσεν. Et *Tatianus*: Νέστορα μὲν,— τῶν ἵππων τὰς παρηορίας βραδέως ἀποτέμνοντα διὰ τὸ ἄτονον καὶ νωθὲς τῆς ἡλικίας, θαυμάζεσθαι. *Orat. ad Græcos* § 51.

Ver.

Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησεν, ἐποτρύνων Ὀδυσῆα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Πῇ φεύγεις, μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὣς, ἐν ὁμίλῳ;
Μήτις τοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ.
Ἀλλὰ μέν', ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἐσάκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Ἀλλὰ παρήϊξεν κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Τυδείδης δ', αὐτός περ ἐὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη·
Στῆ δὲ πρόσθ' ἵππων Νηληϊάδαο γέροντος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί·
Σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει·
Ἠπεδανὸς δέ νύ τοι θεράπων, βραδέες δέ τοι ἵπποι.
Ἀλλ' ἄγ', ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο, ὄφρα ἴδηαι
Οἷοι Τρώϊοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
Κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι,
Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην μήστωρα φόβοιο.
Τούτω μὲν θεράποντε κομείτων· τώδε δὲ νῶϊ

Nisi illicò animadvertisset pugnâ strenuus Diomedes:
Horrendùm autem clamavit, adhortans Ulyssem;
« Nobilissime Laërtiade, solertiâ-pollens Ulysse,
« Quò fugis, tergo obverso, ignavus veluti, in turbâ?
« *Cave*, nequis tibi fugienti tergo hastam infigat.
« Quin mane, ut à sene propellamus trucem virum.
Sic dixit: At non exaudivit patiens nobilis Ulysses,
Verùm raptim-præteriit cavas ad naves Achivorum.
Tydides autem, solus licèt existens, primis-pugnatoribus mixtus est:
Stetitque ante equos Neleïdæ senis,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
« O senex, certe valde jam te juvenes premunt bellatores:
« Tua utique vis soluta est, gravisque te senecta persequitur:
« Debilis autem tibi famulus, segnésque tibi equi.
« Verùm age, meos currus conscende; ut videas
« Quales Troïi equi, periti per-campum
« Rapidè valde huc & illuc insequi & fugere;
« Quos nuper ab Æneâ cepi artifice fugandi-*hostes*.
« Istos quidem *tuos* famuli, *tuus & meus*, curent: hos verò nos

Ver. 91. ——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 94. ——μετὰ νῶτα βαλὼν, κακὸς ὡς, ἐν ὁμίλῳ;] Editor eruditus *Ciceronis dialogorum de Oratore*, ad *lib.* II, § 72, legendum hic conjicit,——μετὰ νῶτα βαλὼν σάκος, ὡς ἐν ὁμίλῳ Μήτις τοι *&c.* Sed multò elegantius est, ut ἐλλιπῶς dicatur, ὅρα ἵνα μή σοι φεύγοντί τις πλήξῃ. Quomodo interpretatus est *Eustathius*.

Ver. 95. ——μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ.] Non, ἐν μεταφρένῳ πήξῃ· sed, μεταφρένῳ ἐμπήξῃ.

Ver. 97. ——πολύτλας Ὀδυσσεύς.] Virgilio, *infelicis Ulyssei.* Horatio, *patientis Ulyssei*

Ver. 103. ——λέλυται.] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 105. ——ἐπιβήσεο.] Vide suprà ad β', 35; & ad ι', 109.

Ver. 108. Οὕς ποτ' ἀπ' Αἰνείαν ἑλόμην.] Οὓς Αἰνείαν ἀφειλόμην· Constructio similis atque illa,——Τεῦκρον Τελαμώνιον τεῦχος ἀπηύρα· ο, 462. Et *Odyss.* λ', 201, 202. Ἀλλά με σός τε πόθος——μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα. Et alibi non semel.

Ver.

Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ
Εἴσεται, εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
Νεστορέας μὲν ἔπειθ' ἵππους θεράποντε κομείτην
Ἴφθιμοι Σθένελός τε καὶ Εὐρυμέδων ἀγαπήνωρ·
Τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἅρματα βήτην.
Νέστωρ δ' ἐν χείρεσι λάβ' ἡνία σιγαλόεντα·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τάχα δ' Ἕκτορος ἄγχι γένοντο.
Τοῦ δ' ἰθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρτεν· ὁ δ' ἡνίοχον θεράποντα,
Υἱὸν ὑπερθύμου Θηβαίου Ἡνιοπῆα,
Ἵππων ἡνί' ἔχοντα, βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου,
Κεῖσθαι· ὁ δ' ἡνίοχον μέθεπε θρασύν, οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Ἵππω δευέσθην σημάντορος· αἶψα γὰρ εὗρεν
Ἰφιτίδην Ἀρχεπτόλεμον θρασύν, ὅν ῥα τόθ' ἵππων
Ὠκυπόδων ἐπέβησε, δίδου δέ οἱ ἡνία χερσίν.

" Trojanos in equûm-domitores dirigamus, ut & Hector
" Sciat, an & mea hasta insaniat in manibus.
Sic dixit: neque non obsecutus est Gerenius eques Nestor.
Nestoreas quidem posteà equas famuli curabant
Fortes, Sthenelusque & Eurymedon virtutis-amans:
Hi autem ambo Diomedis currum conscenderunt.
Nestor autem in manus sumpsit habenas miro-artificio-factas;
Percussitque scuticâ equas, celeriterque Hectorem propè fuerunt:
Hunc porrò rectà irruentem telo-petiit Tydei-filius:
Et ab eo quidem aberravit; sed aurigam famulum,
Filium magnanimi Thebæi Eniopeum,
Equorum habenas tenentem, percussit pectus juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesserúntque ejus equi
Veloces: ejus autem ibi soluta est animáque robúrque.
Hectorem verò gravis dolor operuit animum propter-aurigam:
Hunc quidem dein sivit, tametsi dolens sodalis *gratiâ*,
Jacere; ipse autem aurigam quærebat audacem: neque sanè diutiùs
Equi indigebant rectore; statim enim invenit
Iphitidem Archeptolemum audacem, quem tunc equos
Pedibus-veloces conscendere-fecit, deditque ei habenas in manus.

Ver. 110. ——ἐφ' ἱπποδάμοις ἰθύνομεν.] Ità optimè restituit *Barnesius* ex MS. *Al.* ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἰθύνομεν. Malé. Neque enim in his ulla est Licentia.

Ver. 111. ——δόρυ μαίνεται] Vide suprà ad δ', 126.

Ver. 112.——ἱππότα] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 116. ——σιγαλόεντα] *Al.* φοινικόεντα. Quod pronuntiabatur φοινικοῦντα: Nam secundam necessariò producit: Neque in his ullus unquam Licentiæ locus.

Ver. 118. ——μεμαῶτος] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ, 464.

Ibid. ——ἀκόντισε] Vide suprà ad α', 140, 309, 314.

Ver. 124. —πύκασε] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 125.——εἴασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. ——ἀχνύμενος] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 126.—οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν.] Quâ ratione, ἔτι, hîc ultimam producat; vide suprà ad α', 51.

Ver. 128.—ῥα τόθ'] Non supervacaneum est istud, ῥα. Nam eam ferè vim habet ac si latinè dicas, *tum dein*, *tum utique*, *tum porrò*, *tum igitur*, aut siquid simile.

Verò

Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο·
Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠύτε ἄρνες,
Εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν, ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνὸν,
Κὰδ δὲ πρόσθ' ἵππων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε·
Δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο.
Τὼ δ' ἵππω δείσαντε καταπτήτην ὑπ' ὄχεσφιν·
Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα·
Δεῖσε δ' ὅγ' ἐν θυμῷ, Διομήδεα δὲ προσέειπε·
Τυδείδη, ἄγε δ' αὖτε φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους.
Ἦ οὐ γιγνώσκεις, ὅ τοι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή;
Νῦν μὲν γὰρ τούτῳ Κρονίδης Ζεὺς κῦδος ὀπάζει
Σήμερον· ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν, αἴ κ' ἐθέλῃσι,
Δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔτι Διὸς νόον εἰρύσσαιτο,
Οὐδὲ μάλ' ἴφθιμος· ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·

Tum verò ingens-clades fuisset, & exitialia facinora edita fuissent:
Quin & conclusi-fuissent-ut-in-stabulo *Trojani* in Ilium, ceu agni;
Nisi citò animadvertisset pater hominúmque deúmque:
Tonans autem graviter, emisit candens fulmen,
Et ante equos Diomedis injecit in terram:
Terribilis autem flamma exorta est sulphuris ardentis.
Et equi territi consternabantur sub curru:
Nestoris autem è manibus fugerunt habenæ miro-artificio-factæ:
Timuitque ille animo, Diomedemque allocutus est;
" Tydide, age jam in fugam dirige solidos-ungulis equos.
" An non sentis, quòd tibi à Jove non sequitur victoria?
" Nunc quidem enim huic Saturnius Jupiter gloriam præbet
" Hodie; postea rursus etiam nobis, si voluerit,
" Dabit: homo autem nequaquam Jovis mentem impedierit,
" Nè quidem fortissimus; quoniam *ille* longè potentissimus est.
Huic autem respondit deinde pugnâ strenuus Diomedes;
" Profectò hæc omnia, senex, rectè dixisti:
" Sed ille gravis dolor *mihi* cor & animum incessit:

Ver. 131. Καί νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον, ἠύτε ἄρνες.] Ridiculè hîc Barnesius, " *Addendum videtur tale quid*, Τρῶες ὑπ' ἠνορέῃ Διομήδεος ἱπποδάμοιο·" quò scilicet *Trojani soli*, non utique & *Hector*, ut repellerentur futurum fuisse dicatur. Quasi verò in urbem conclusi si fuissent *Trojani*, non utique & *Hector* unà conclusus intelligeretur.

Ver. 132. ——πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.] Vide suprà ad ά, 544.

Ver. 133. Βροντήσας δ' ἄρα δεινόν.]
Hic pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit, radiisque ardentem lucis & auro
Ipse manu quatiens ostendit ab æthere nubem. *Æn.* VII, 141.

Ver. 135. ——φλὸξ] Vide suprà ad β, 267.

Ver. 137. ——σιγαλόεντα] Vide suprà ad *ver.* 116.

Ver. 140. ——γιγνώσκεις] Alii scribunt, γινώσκεις, Quòd perinde est. Prima enim ubique producitur.

Ibid. ——ὅ τοι] Ità edidit *Barnesius* ex *Eustathio* & MS. Rectè, ut mihi quidem videtur, & ad sententiam & ad venustatem. *Al.* ὅτι. De versione hoc in loco minùs latinâ, vide suprà ad ά, 537.

Ibid. ——ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή.]
————Jupiter ipse
Auxilium solitum eripuit.—*Æn.* IX, 128.

Ver. 144. ——ἴφθιμος· ἐπειὴ] Quâ ratione, ἴφθιμος, hîc ultimam producat; item, ἰσχυρὸν, *ver.* 158; & δὴ, *ver.* 179; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει, ἐνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων,
Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο φοβεύμενος ἵκετο νῆας.
Ὥς ποτ' ἀπειλήσει· τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὤμοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες·
Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,
Ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων,
Τάων ἐν κονίῃσι βάλες θαλεροὺς παρακοίτας.
Ὣς ἄρα φωνήσας φύγαδ' ἔτραπε μώνυχας ἵππους,
Αὖθις ἀν' ἰωχμόν· ἐπὶ δὲ Τρῶές τε καὶ Ἕκτωρ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο.
Τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Τυδείδη, περὶ μέν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι·
Νῦν δέ σ' ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ' ἀντὶ τέτυξο.

" Hector enim aliquando dicet, inter Trojanos concionans,
" Tydides à me fugatus se-recepit-ad naves.
" Sic aliquando gloriabitur; tunc mihi dehiscat lata terra.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Hei mihi, Tydei fili bellicosè, quale *verbum* dixisti!
" Etsi enim te Hector ignavum & imbellem dixerit,
" Attamen non credent Trojani & Dardanidæ,
" Et Trojanorum uxores magnanimorum clypeatorum,
" Quarum in pulvere dejecisti juvenes maritos.
Sic locutus in fugam vertit solidos-ungulis equos,
Retrò in turbam *fugientium*: in *eos* autem Trojanique & Hector
Cum clamore ingenti tela tristia fundebant.
Tum verò altùm inclamavit ingens pugnam-expeditè-ciens Hector;
" Tydide, præ *cæteris* quidem te honorabant Danai pernices-equites
" Sedéque, carnibúsque, & plenis poculis:
" Nunc verò te ignominià-afficient; mulieris utique similis es.

Ver. 148. Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει.] Ἀνδρειότατοι δοκοῦσιν εἶναι, παρ' οἷς οἱ δειλοὶ ἄτιμοι, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι. Τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, οἷον τὸν Διομήδην·—— " Ἕκτωρ " γάρ ποτε φήσει" *&c. Aristot. Ethic. Nicom. Lib.* III, *cap.* 11.

Ver. 150. ——τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών.] Vide suprà ad δ', 182.

Ver. 151. ——ἱππότα] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 153. Εἴπερ γάρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν]

Pulsus ego? aut quisquam——pulsum
Arguet? Iliaco tumidum qui crescere Tybrim
Sanguine, & Evandri totam cum stirpe videbit
Procubuisse domum, atque exutos Arcadas armis? *Æn.* XI, 392.

Ver. 156. ——ἐν κονίῃσι βάλες] Latinè itidem rectè dicas, *in pulvere dejicere.* Non quòd, *in pulvere*, idem ipsum sit, quod est alterum illud, *in pulverem*; (id quod planè ineptissimus sit qui dixerit;) sed quòd, *in pulvere dejicere*, sit, *humi dejicere in pulvere*; quippe cùm is, qui sit *in terram dejectus*, jaceat *in pulvere* necesse sit. Similiter, quod aiunt, *in Senatu venire*, est, *venire in curiam inter Senatores*: *In conspectu venire*, est, *accedere ad aliquem in conspectu*: *Projicere globum in herbâ*, est, *globum in terram demissum provolvere in herbâ*. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico*, *lib.* IV, § 9. Item suprà, ad α', 593.

Ver. 160. Τῷ δ' ἐπὶ.] Pessimè hìc Scholiastes interpolatus, (quem perpetuò sequutus est *Barnesius*, magno & venustatis & sententiæ ipsius detrimento;) τὸ ὅδε, τοῦδε, τῷδε, *inquit*, ἄρθρον ἐστὶ συνδετικόν, ἤπερ σὺ δὲ σύνδεσμος, δέ. Sanè in *Transitionibus* semper scribendum est, ὁ δὲ, τὸν δὲ, τῷ δέ. Quibus autem in locis usurpanda sint ista, ὅδε, τοῦδε, τῷδε, ex orationis contextu est judicandum. Vide suprà ad α', 57; & ad γ', 200.

Ibid. —κορυθαιόλος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 162. ——πλείοις δεπάεσσι.] Malè hìc

3 Editio

Ἔῤῥε, κακὴ γλήνη· ἐπεὶ οὐκ, εἴξαντος ἐμεῖο,
Πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι, οὐδὲ γυναῖκας
Ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω.
Ὣς φάτο· Τυδεΐδης δὲ διάνδιχα μερμήριξεν,
Ἵππους τε στρέψαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
Τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Τρὶς δ' ἄρ' ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεύς,
Σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι, μάχης ἑτεραλκέα νίκην.
Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,
Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς.
Γινώσκω δ', ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων
Νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε πῆμα.
Νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο,
Ἀβλήχρ', οὐδενόσωρα· τάδ' οὐ μένος ἁμὸν ἐρύξει·
Ἵπποι δὲ ῥεῖα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν.
Ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι γένωμαι,
Μνημοσύνη τις ἔπειτα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω,
Ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς
Ἀργείους παρὰ νηυσὶν, ἀτυζομένους περὶ καπνῷ.
Ὣς εἰπὼν, ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε·

" Abi-in-malam-rem, timida puella: quoniam minimè, cedente me,
" Turres nostras conscendes, neque mulieres
" Abduces in navibus: priùs tibi fatum dabo.
Sic dixit: Tydides autem bifariam anxie-cogitavit,
Equósque convertere, & contra pugnare.
Ter quidem cogitavit mente & animo:
Ter verò ab Idæis montibus intonuit providus Jupiter,
Signum dans Trojanis, pugnæ alternantem victoriam.
Hector autem Trojanos hortabatur, altè vociferans;
" Trojani, & Lycii, & Dardani cominus pugnantes,
" Viri estote, amici, mementote autem strenuæ fortitudinis.
" Sentio utique, quòd mihi lubens annuit Saturnius
" Victoriam & magnam gloriam, at Danais exitium.
" Stulti, qui scilicet hos muros struxerunt
" Infirmos, contemnendos, qui non robur meum arcebunt:
" Equi verò facilè fossam transilient, quam *illi*-foderunt.
" Verùm quando jam naves ad cavas pervenero,
" Memoria aliqua tum ignis ardentis esto,
" Ut igne naves incendam, interficiam autem & ipsos
" Argivos apud naves, attonitos in fumo.
Sic fatus, equos adhortatus est, dixitque;

Editio *Wetsteniana*, (in quâ Versio plerunque cæteris elegantior;) *crebrioribus poculis*. Quod utique non est πλώοις, sed πλείοσιν.

Ver. 170. —μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 175. Γινώσκω] Vide suprà ad *ver.* 140.

Ibid. ——ὅτι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 177. ——οἳ ἄρα δὴ] *Qui scilicet.* Ut adeo nequaquam supervacaneum sit istud, ἄρα δή.

Ver. 178. ——τάδ' οὐ] *Al.* τά γ' οὐ.

Ver. 183. ——περὶ καπνῷ.] *Al.* ὑπὸ καπνῷ. Sed præstat vulgata Lectio, quæ fumo circumdatos depingit.

Ver. 184. ——ἵπποισιν ἐκέκλετο, φώνησέν τε]
——equum duci jubet;——
——alloquitur mærentem, & talibus infit;
Rhæbe,———— *Æn.* X, 858.

Ξάνθε τε, καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,
Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον, ἣν μάλα πολλὴν
Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,
Ὑμῖν πὰρ προτέροισι, μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν,
Οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι,
Ἢ ἐμοί, ὅσπερ οἱ θαλερὸς πόσις εὔχομαι εἶναι.
Ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὄφρα λάβωμεν
Ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει,
Πᾶσαν χρυσείην ἔμμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν·
Αὐτὰρ ἀπ' ὤμοιϊν Διομήδεος ἱπποδάμοιο,
Δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἥφαιστος κάμε τεύχων.
Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐελποίμην ἂν Ἀχαιοὺς
Αὐτονυχεὶ νηῶν ἐπιβησέμεν ὠκειάων.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· νεμέσησε δὲ πότνια Ἥρη·
Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον·
Καί ῥα Ποσειδάωνα, μέγαν θεόν, ἀντίον ηὔδα·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαιε, εὐρυσθενές, οὐδέ νύ σοί περ
Ὀλλυμένων Δαναῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός;

" Xanthéque, & tu Podarge, & Æthon, Lampéque generose,
" Nunc mihi alimentorum-præmia rependite, quæ permulta
" Andromache, filia magnanimi Eëtionis,
" Vobis prioribus, suave utique triticum apposuit,
" Vino etiam immisto ad bibendum, quandocunque animus juberet,
" Quàm mihi, qui ei juvenis maritus glorior esse.
" Verùm insequimini & festinate; ut capiamus
" Clypeum Nestoreum, cujus nunc fama ad cœlum pervenit,
" Totum aureum esse, manubriáque & ipsum:
" Atque ab humeris Diomedis equûm-domitoris,
" Affabrè-factum thoracem, quem Vulcanus elaboravit fabricans.
" Si hæc utique ceperimus, speraverim equidem Achivos
" Hâc-ipsâ-nocte naves conscensuros veloces.
Sic dixit glorians; indignata autem est veneranda Juno;
Et commovit se in solio, tremefecitque magnum Olympum:
Et Neptunum, magnum deum, coram allocuta est;
" Eheu, Terræ-quassator, latè-potens, nonne tibi quidem
" Pereuntium Danaorum miserescit in præcordiis animus?

Ver. 185. Ξάνθε τε, καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε,
Νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον.] Fuerunt qui, propter dualia, ἀποτίνετον, ἐφομαρτεῖτον & σπεύδετον, *duos* tantùm equos crediderint, *Xanthum* & *Lampum*, duobus epithetis, πόδαργε & αἴθων, insignitos. Sed istam constructionem neque ullo modo fert ipse *verborum ordo*; neque aliunde quicquam est causæ, quominùs *quatuor* hîc intelligendi sint equi. *Tres* Nestori fuisse equos, liquet ex *ver.* 86 & 109 suprà; ubi *unus* vulneratus, reliquos conturbavit *binos*, παρήορος videlicet συνήορυς. Sed & equorum τετραόρων nominatim meminit *Homerus*, *Odyss.* ν', 81. Verba autem *dualia* rectè hoc in loco usurpantur, eò quòd equi *bis bini* essent, vel ἐν διῤῥυμία, vel συνήοροι duo, quam ξυνωρίδα appellabant; itemque duo παρήοροι. Alloquebatur igitur *Hector* δύο συστήματα, ut ait *Eustathius*, ἤγουν τὴν δεξιὰν συζυγίαν καὶ τὴν ἐξ ἀριστερῶν.

Ver. 186. ——ἀποτίνετον] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad β', 43.

Ver. 189.—ἐγκεράσασα] Vide suprà ad α', 67.

Ibid. ——ὅτε.] *Al.* ὅ, τι.

Ver. 190. Ἢ ἐμοί, ὅσπερ οἱ.] Quâ ratione, ὅσπερ, hîc ultimam producat, etiam extra cæsuram; vide suprà ad α'. 51.

Ver. 199. Σείσατο] Vide suprà ad γ', 141. Cæterùm *Strabo*, *lib.* VIII, *p.* 543, legit; Εἴσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ.

Ver. 202. Ὀλλυμένων] Vide suprà ad γ', 260.

Οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην.
Εἴπερ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, ὅσοι Δαναοῖσιν ἀρωγοὶ,
Τρῶας ἀπώσασθαι, καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν',
Αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος οἶος ἐν Ἴδῃ.
Τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη κρείων Ἐνοσίχθων·
Ἥρη ἀπτοεπὲς, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;
Οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι Διῒ Κρονίωνι μάχεσθαι
Ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπειὴ πολὺ φέρτατός ἐστιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Τῶν δ' ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργε,
Πλῆθεν ὁμῶς ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων
Εἰλομένων· εἴλει δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκε.
Καί νύ κεν ἔπρησεν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' Ἀγαμέμνονι πότνια Ἥρη,
Αὐτῷ ποιπνύσαντι, θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιούς.
Βῆ δ' ἰέναι παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ·

" Qui tamen tibi Helicénque & Ægas dona ferunt
" Multáque & elegantia: tu itaque ipsis cupias victoriam.
" Siquidem enim velimus, quotquot Danais fautores-*sumus*,
" Trojanos repellere, & coërcere late-sonantem Jovem;
" Illic sanè tunc tristaretur sedens solus in Idâ.
Hanc autem valdè indignatus allocutus est rex Neptunus;
" Juno in-dicendo-audax, qualem hunc sermonem dixisti?
" Non equidem ego velim cum Jove Saturnio pugnare
" Nos alios, quoniam longè potentissimus est.
Sic hi quidem talia inter se invicem loquebantur.
Græcis autem quod spatii *jam inde* ex navibus à muro fossa inclusit,
Repletum erat pariter equisque & viris scutatis
Coactis-in-angustum; cogebat verò veloci par Marti
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit.
Et sanè concremâsset igne ardenti naves æquales,
Nisi in præcordia posuisset Agamemnoni veneranda Juno,
Ipsi per-se studiosè-agenti, ocyùs incitare Achivos.
Perrexit itaque ire ad tentoriáque & naves Achivorum,
Purpuream magnam pallam tenens manu robustâ:

Ver. 203. Οἱ δέ τοι —— δῶρ' ἀνάγουσι Πολλά τε καὶ χαρίεντα]

—————— ——— - - tua largâ
Sæpe manu multisque oneravit limina
donis. *Æn.* X, 619.

Ver. 206. —— εὐρύοπα Ζῆν'] Ineptissimum est, quod hîc vulgò afferunt, εὐρύοπα *vocativum* pro *accusativo* positum: Id quòd nè de *nominativo* quidem ullâ ratione ferri potest. Vide suprà ad ά, 175 & 498. Εὐρύοπα, hoc in loco, est ab εὐρύοψ.

Ver. 209. —— ἀπιοεπὲς.] *Al.* ἀπτοεπές· Ut sit, ἀπτόητε ἐν τῷ λέγειν.

Ver. 211. —— φέρτατος] *Al.* φέρτερος.

Ver. 215. — ἀτάλαντος] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 216. — Πριαμίδης] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 217. Καί νύ κεν ἔπρησεν] *Al.* Καί νύ κ' ἐνέπρησεν. Uti suprà, *ver.* 182; & infrà *ver.* 235.

Et si continuò victorem ea cura subisset
Rumpere claustra manu, sociosque immittere portis,
Ultimus ille dies bello gentique fuisset.
Æn. IX, 757.

Ibid. —— κηλέῳ] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ibid. —— νῆας ἐΐσας] Similitérque *ver.* 225; Vide suprà ad ά, 306.

Ver. 219. —— ὀτρῦναι] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 221. Πορφύρεον] Vide suprà ad ά, 482.

Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠμὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίης Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον, Δαναοῖσι γεγωνώς·
Αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί·
Πῆ ἔβαν εὐχωλαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι·
Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε,
Ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν ὀρθοκραιράων,
Πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο,
Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος
Στήσεσθ' ἐν πολέμῳ; νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν

Stetit autem in Ulyssis ingenti nave nigrâ,
Quæ in medio erat, ut-vox-exaudiri-posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentorium Telamonii,
Et ad Achillis, qui *duo* utique ad extrema naves æquales
Subduxerant, virtute freti & robore manuum.
Vociferatus autem est altâ-voce, Danaos inclamans;
" *Proh* pudor, Argivi, turpia probra, formâ *tantùm* admirabiles!
" Quò abierunt gloriationes, cùm profitebamur nos esse fortissimos;
" Quas olim in Lemno vana-jactantes proferebatis,
" Comedentes carnes multas boum cornutorum,
" Bibentesque crateras coronatos vino:
" *Scilicet* Trojanorum adversus centenosque ducenosque, quemque *vestrum*
" Staturum in pugnâ? nunc autem ne uni quidem æquales sumus

Ver. 225.——ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα ——ἠνορέῃ πίσυνοι.] De eo, quantâ cum arte *Achillem* nusquam non inserat Poëta; vide suprà, ad ί, 788; & ad β́, 673 & 681; & ad γ́, 228.

Ibid.——ἔσχατα] *Al.* ἔσχατοι. Sed ἔσχατα rectè edidit *Barnesius* ex MS: Atque *Eustathium*, pluribus ex ejus commentario locis allatis, ità legisse ostendit.

Messapus *primas* acies, *postrema* coërcent
Tyrrheidæ juvenes.—— *Æn.* IX, 27.
Καὶ νῦν ἐπὶ σκηναῖς σε ναυτικαῖς ὁρῶ
Αἴαντος, ἔνθα τάξιν ἐσχάτην ἔχει.
Sophocl. Aj. ver. 4.
Αἴας——ὅρμοις πλάταισιν ἐσχάταισιν.
Eurip. Iphig. in Aul. 291.

Ver. 229.——ἔβαν] Ultimâ brevi, ex ἔβησαν; simili analogiâ, ac τύπτον, γράφον, & similia, ex ἐτύπτησαν, ἐγράφησαν, &c.

Ibid.——φάμεν εἶναι ἄριστοι.] Summâ cum arte, ad minuendam invidiam, & ad conciliandam Militum benevolentiam; quibus istud κενεαυχέες ἠγοράασθε exprobrat, *ver.* 230; de iisdem hîc, & infrà *ver.* 234, mutatâ personâ, φάμεν εἶναι ἄριστοι, & οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν, dicit. Ut rectè annotavit *Eustathius*: Τὸ δὲ, "ἔφαμεν," παραμυθητικῶς ἔχει, λεαῖνον τὸ τραχὺ τοῦ λόγου, οἷα τοῦ βασιλέως κοινοποιουμένου τὸ ὄνειδος. Διὸ καὶ "οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν" εἶπεν, ἵνα μὴ ἄγαν ὁ ὄχλος λυπῆται ἀκούσας τὸ Ἐστέ. Vide infrà ad *ver.* 234.

Ver. 230. Ἃς ὁπότ' ἐν Λήμνῳ—ἠγοράασθε.] Τὸ ὁπότε ἐστὶ, ἀντὶ τοῦ, ποτέ· inquit Scholiastes. *Eustathius* similiter: Τὸ δὲ, ἃς ὁπότε, ἀντὶ τοῦ ποτε, εἴρηται. Equidem minimè crediderim, aliud *dixisse* Homerum, aliud *voluisse*. Ἀσυνήθως μέν τοι, διὸ καὶ σημειῶδές ἐστι, fatetur ipse *Eustathius*. Vera sententiæ constructio, hujusmodi est: "*Quas, quum in Lemno e-*
"*ratis, proferebatis;*" Vel, "*Quas* protere-
" batis, *quum in Lemno gloriabamini.*"

Ver. 231. Ἔσθοντες κρέα πολλά.] *Aristarchus*, teste *Athenæo, lib.* II, *cap.* 3, delendum hunc versum censuit, propterea quòd *carnis esui* id tribuere videatur, quod erat *Vino soli* tribuendum: —— Τὸν στίχον, ὃς ὑπὲρ κρεωφαγίας [al. rectiùs, ὑπὸ κρεωφαγίας] αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας. Mirè admodùm. Græci enim hoc in loco non utique ideò se jactabant, quòd *carnes comedissent*, vel quòd *vinum bibissent*; sed quòd *Hostis* videlicèt *abesset*.

Ver. 232.—κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο.] Vide suprà ad ά, 470. Cæterùm quâ ratione, ἐπιστεφέας, hîc ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 233. Τρώων ἀνθ' ἑκατόν τε.] Ἀντίσταθμοι καὶ ἰσοβαρεῖς ἑκατὸν καὶ διακοσίων ἕκαστος ἠπείλει ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 25.

Ver. 234.——νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν.] Ἐπεὶ

Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ.
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τιν' ἤδη ὑπερμενέων βασιλήων
Τῇδ' ἄτῃ ἄασας, καί μιν μέγα κῦδος ἀπηύρας;
Οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν
Νηῒ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔρρων·
Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί' ἔκηα,
Ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.
Ἀλλά, Ζεῦ, τόδε πέρ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ,
Αὐτοὺς δή περ ἔασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι,
Μηδ' οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς.
Ὣς φάτο· τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα·
Νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε, τελειότατον πετεηνῶν,
Νεβρὸν ἔχοντ' ὀνύχεσσι, τέκος ἐλάφοιο ταχείης·
Πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε νεβρόν,
Ἔνθα πανομφαίῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί.
Οἱ δ' ὡς οὖν εἴδον, ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις,

« Hectori, qui mox naves incendet igne ardenti.
« Jupiter pater, anne ullum adhuc præpotentium regum
« Tali clade afflixisti, & eum magnâ gloriâ privâsti?
« Et tamen nego *me* unquam tuum *nullum* perpulchrum altare
« Nave multis-transtris-instructâ præteriisse, quum huc malo-fato-venirem:
« Sed in omnibus boum adipem & femora combussi,
« Cupiens Trojam bene-munitam exscindere.
« At, Jupiter, hoc saltem mihi perfice votum;
« *Nos* ipsos saltem permitte effugere & evadere,
« Neque sic à Trojanis finas interimi Achivos.
Sic dixit: Hujus autem *Deorum* pater misertus est lacrymantis;
Annuitque ei exercitum salvum fore, neque periturum.
Statim verò aquilam misit certissimum-augurium-facientem ex volucribus,
Hinnulum tenentem unguibus, sobolem cervæ velocis:
Juxta autem Jovis altare perpulchrum, dejecit hinnulum,
Ubi Panomphæo Jovi sacrificabant Achivi.
Hi autem postquam viderunt, quòd à Jove venisset avis;

Ἐπεὶ φαύλους γε ὄντας αὐτοὺς, ἑτέροις τε τοιούτοις ὁμιλοῦντας, ἐξάγει τὰ πράγματα πολλάκις εἰς τὸ νουθετεῖν· ἐπιεικέστατος ἂν εἴη τρόπος, ὁ συνεμπλέκων καὶ συνεπιλαμβάνων ἁμηγέπη τῷ ἐγκλήματι τὸν παρρησιαζόμενον. Ἐν ᾧ λέγεται καὶ τὸ, « Τυδείδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;» καὶ τὸ, « Νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν Ἕκτορος.» Καὶ ὁ Σωκράτης οὕτως ἀτρέμα τοὺς νέους ἤλεγχεν, ὡς μηδ' αὐτὸς ἀπηλλαγμένος ἀμαθίας. *Plutarch. de Adulat. & Amici discrim.* Vide suprà ad *ver.* 229.

Ver. 235. —κηλέῳ.] Pronuntiabatur, κηλῷ.

Ver. 237. ——ἄασας] Vide infrà ad ί, 116.

Ver. 243. ——ἔασον] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 247. Αὐτίκα δ' αἰετὸν ἧκε]

Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ,——
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
——donec vi victus & ipso
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit.
Tum verò augurium Rutuli clamore salutant. *Æn.* XII, 247.

Ver. 248. ——τέκος ἐλάφοιο.] Quâ ratione hîc τέκος, ultimam producat; item, Ζηνὶ, *ver.* 250; & εἴδον. *ver.* 251; & θοῦριν, *ver.* 262; & Εὐρύπυλος, *ver.* 265; & σάκεϊ, *ver.* 267; Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 250. ——πανομφαίῳ Ζηνὶ.] Πανομφαῖός ἐστιν, ὁ πάσης μαντείας αἴτιος. Οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες, ὑποφῆται Διός εἰσιν, εἴτε δαίμονες ἐκεῖνοι, εἴτε ἄνθρωποι. *Eustath.*

Ibid. ——ῥέζεσκον] Vide suprà ad ά, 444.

Ver. 251. ——εἴδον ὅτ'] *Barnesius* ex tribus MSS edidit, εἴδονθ' ὅτ'. Quomodo & olim legerat *Eustathius.* Neutrum malé. Quanquam

Μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, μνήσαντο δὲ χάρμης.
Ἔνθ' οὔτις πρότερος Δαναῶν, πολλῶν περ ἐόντων,
Εὔξατο, Τυδείδαο πάρος, σχέμεν ὠκέας ἵππους,
Τάφρου τ' ἐξελάσαι, καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι·
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν,
Φραδμονίδην Ἀγέλαον· ὁ μὲν φύγαδ' ἔτραπεν ἵππους·
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι, μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν,
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ,
Τὸν δὲ μετ' Ἀτρεῖδαι, Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος·
Τοῖσι δ' ἐπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκήν·
Τοῖσι δ' ἐπ' Ἰδομενεὺς, καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος
Μηριόνης, ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ·
Τοῖσι δ' ἐπ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός.
Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε, παλίντονα τόξα τιταίνων·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπ' Αἴαντος σάκεϊ Τελαμωνιάδαο.
Ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερεν σάκος, αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τιν' ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Βεβλήκει, ὁ μὲν αὖθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν,

Alacriùs in Trojanos erumpebant, recordabantúrque pugnæ.
Tum nemo prior ex Danais, multi licèt essent,
Gloriatus est, Tydidem ante, agitâsse veloces equos,
Extráque fossam egisse, & contrà pugnâsse:
Sed longè primus *ille* Trojanorum interemit virum armatum,
Phradmonidem Agelaum: is quidem in-fugam verterat equos;
Ei autem converso, dorso hastam infixit,
Humeros inter, perque pectora adegit:
Decidit autem de curribus, sonitumque dederunt arma super ipso.
Post hunc autem Atridæ, Agamemnon & Menelaus;
Postque hos, Ajaces, strenuam induti fortitudinem;
Postque hos Idomeneus, & armiger Idomenei
Meriones, par Marti homicidæ:
Postque hos Eurypylus, Euæmonis præclarus filius.
Teucer autem nonus venit, resilientes arcus tendens;
Stetitque sub Ajacis scuto Telamonii.
Ibi Ajax quidem *ei* submovebat scutum; at iste heros
Circumspiciens, posteaquam aliquem jaculatus in turbâ
Vulnerâsset, ille quidem [*qui vulneratus erat*] ibi delapsus animam amittebat,

Quanquam usitatius *Homero* ἴδον, quàm ἴδοντο. Cæterùm de *versione* hujus versûs, vide suprà ad α', 537.

Ibid. ——ἤλυθεν] Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 258. ——μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν.] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ sed, μεταφρένῳ ἐνέπηξεν.

Ver. 260. ——ἀράβησε] Vide suprà ad δ', 455 & 504.

Ver. 261. Τὸν δὲ——Τοῖσι δ'] Pessimè in his & similibus ex Scholiaste edidit *Barnesius*, Τόνδε——Τοῖσιδ', Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 264. ——Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ] Vide suprà ad β', 651.

Ver. 266. ——παλίντονα τόξα τιταίνων.]
Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu:
Aureus ex humeris sonat arcus,———
Æn. XI, 773.

Ver. 268. ——ὑπεξέφερεν σάκος.] *Scutum submovebat, ut locum haberet Teucer jaculandi.* Editio *Wetsteniana*, (quam hîc secutus est *Barnesius*,) licèt ad Versionem plerunque elegans, hoc tamen in loco sententiam planè pessundat; vertitque, contrà ac res erat, "*ante eum tenebat scutum.*"

Αὐτὰρ ὁ αὖτις ἰὼν, παῖς ὡς ὑπὸ μητέρα, δύσκεν
Εἰς Αἴανθ'· ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.
Ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε Τεῦκρος ἀμύμων;
Ὀρσίλοχον μὲν πρῶτα, καὶ Ὄρμενον, ἠδ' Ὀφελέστην,
Δαίτορά τε, Χρομίον τε, καὶ ἀντίθεον Λυκοφόντην,
Καὶ Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα, καὶ Μελάνιππον,
Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Τὸν δὲ ἰδὼν γήθησεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων,
Τόξου ἄπο κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας·
Στῆ δὲ παρ' αὐτὸν ἰὼν, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι,
Πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Καί σε, νόθον περ ἐόντα, κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Τὸν, καὶ τηλόθ' ἐόντα, ἐϋκλείης ἐπίβησον.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐξερέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Αἴκεν μοι δώῃ Ζεὺς αἰγίοχος καὶ Ἀθήνη

Ipse verò [*Teucer*] retrò se-recipiens, puer tanquam ad matrem, summittebat se
Ad Ajacem: Ille vero eum scuto tegebat splendido.
Tum, quem primum Trojanorum interfecit Teucer eximius?
Orsilochum quidem primùm, & Ormenum & Ophelestem,
Dætoraque, Chromiumque, & deo-parem Lycophontem,
Et Polyæmonidem Hamopaonem, & Melanippum,
Omnes alium-super-alium dejecit in terram almam.
Eum autem conspicatus, lætatus est rex virorum Agamemnon,
Arcu e ferri Trojanorum perdentem phalangas:
Stetit autem ad eum profectus, & ipsum allocutus est;
" Teucer, carum caput, Telamonie, princeps populorum,
" Jaculare sic; siquod forte lumen Danais fias,
" Patrique tuo Telamoni, qui te educavit parvulum existentem,
" Et te, spurium licet existentem, studiose-aluit suâ in domo:
" Hunc, etiamsi procul absit, in gloriam evehe.
" Tibi autem ego edico, ut & perfectum erit;
" Si mihi dederit Jupiter Ægiochus & Minerva

Ver. 272. ——ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.] Sic apud *Virgilium*:

——magnum——se post cratera tegebat.
Æn. XI, 346.

Χρησιμώτατόν ἐστι τοῖς ἀδελφοῖς τὸ μὴ ζηλοῦσθαι μήτε τὰς τιμὰς, μήτε τὰς δυνάμεις, ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἕτερον ἀπ' ἑτέρου. Καὶ γὰρ —— τῶν ἀθλητῶν οἱ πρὸς ἓν ἄθλημα κάμνοντες, ἀνταγωνισταί. Πύκται δὲ παγκρατιασταῖς φίλοι, καὶ δολιχοδρόμοι παλαισταῖς εὐμενεῖς εἰσι, καὶ συναγωνιῶσι καὶ σπουδάζουσιν ὑπὲρ ἀλλήλων. Διὸ καὶ τῶν Τυνδαριδῶν, πὺξ μὲν ὁ Πολυδεύκης ἐνίκα, δρόμῳ δὲ ὁ Κάστωρ. Εὖ δὲ καὶ τὸν Τεῦκρον Ὅμηρος πεποίηκεν ἀπὸ τῆς τοξικῆς εὐδοκιμοῦντα, τοῦ ἀδελφοῦ πρωτεύοντος ἐν τοῖς ὁπλίταις· "ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ." *Plutarch.* περὶ φιλαδελφίας.

Ver. 273. ——τίνα πρῶτον.] Ex his verbis liquet quam inepti fuerint, qui suprà, *ver.* 209, voces istas, ἔπ' ἄρ τιν', immutaverint, scripserintque ἐπ' Ἴαρτιν, vel ἐπὶ Ἄρτιν, vel Ἐπίαρτιν.

Ver. 277. ——πέλασε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 281.——φίλη κεφαλὴ] Sic apud *Virgilium*;

——capitisque injuria chari. *Æn.* IV, 354.

Ver. 282. ——αἴκεν τι φόως] *Siquod fortè lumen*, vel, *siquid fortè Luminis*. Editio *Wetsteniana*, eamque secutus *Barnesius*, minùs latinè hîc reddidit, "*si fortè quid lumen.*"

Ver. 283. ——ὅ σ' ἔτρεφε.] *H. Stephanus*, aliique ediderant, ὅς σ' ἔτρεφε: Id quod *nullâ* potest *Licentiâ* excusari. Alii, ὅς ἔτρεφε. Quod ferri quidem potest, sed haud satis est venustum. Optimè *Barnesius*, ὅ σ' ἔτρεφε. Ex *Schrevelii* editione, & ex MS. & analogiâ ex ipso *Homero* petitâ, χ', 480,——ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.

Ver. 286. ——ὡς καὶ] *Al.* τόδε καί.

Ver. 287. ——αἰγίοχος] Vide suprà ad ά, 202.

Ver.

Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Πρώτῳ τοι μετ' ἐμὲ πρεσβήϊον ἐν χειρὶ θήσω,
Ἢ τρίποδ', ἠὲ δύω ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἠὲ γυναῖχ', ἥ κέν τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε Τεῦκρος ἀμύμων·
Ἀτρείδη κύδιστε, τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν
Ὀτρύνεις; οὐ μέν τοι, ὅση δύναμίς γε πάρεστι,
Παύομαι· ἀλλ' ἐξ οὗ προτὶ Ἴλιον ὠσάμεθ' αὐτοὺς,
Ἐκ τοῦ δὴ τόξοισι δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω·
Ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊστοὺς,
Πάντες δ' ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηϊθόων αἰζηῶν·
Τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν κύνα λυσσητῆρα.
Ἦ ῥα, καὶ ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός·
Καὶ τοῦ μέν ῥ' ἀφάμαρθ'· ὁ δ' ἀμύμονα Γοργυθίωνα,
Υἱὸν ἐῢν Πριάμοιο, κατὰ στῆθος βάλεν ἰῷ·
Τόν ῥ' ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ,
Καλὴ Καστιάνειρα, δέμας εἰκυῖα θεῇσι.
Μήκων δ' ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥτ' ἐνὶ κήπῳ

" Ilii evertere benè-ædificatam urbem,
" Primo tibi post me præmium-honorarium in manu ponam,
" Vel tripodem, vel duos equos cum ipsis currubus,
" Vel mulierem, quæ tecum eundem lectum conscendat.
Hunc autem respondens allocutus est Teucer eximius;
" Atrida illustrissime, cur me properantem & ipsum
" Incitas? neque enim, quantum in me certè est,
" Cesso; sed ex quo Ilium versùs repulimus ipsos,
" Ex eo utique sagittis exceptos viros interficio.
" Octo sanè jam emisi longos-hamos-habentes sagittas,
" Omnes autem in corpore fixæ sunt bellicosorum juvenum;
" Hunc verò nequeo percutere canem rabidum.
Dixit, & aliam sagittam à nervo misit
Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus:
Et ab eo quidem aberravit; sed eximium Gorgythionem,
Filium fortem Priami, ad pectus percussit sagittâ:
Quem utique ex Æsymâ ducta peperit mater,
Pulchra Castianira, corpore similis deabus.
Papaver autem sicuti in-alteram-partem caput inflexit, quod in horto

Ver. 295. —— προτὶ] *Al.* ποτί. Quod perinde est.

Ver. 297. Ὀκτὼ δὴ ——. Πάντες δ' ἐν χροῒ]
Quotq; emissa manu contorsit spicula virgo,
Tot Phrygii cecidere viri.— *Æn.* XI, 676.

Ver. 300. —— ἀπὸ νευρῆφιν.] Quâ ratione, ἀπὸ, & hîc & *ver.* 309, ultimam producat; item ἀντικρὺ, *ver.* 301 & 310; item δέμας, *ver.* 305; & σμερδαλέα, *ver.* 321; & ἐπὶ, *ver.* 324; Vide suprà ad α', 51.

Ver. 302. Καὶ τοῦ μὲν ῥ' ἀφάμαρθ'.]
Æneam petiit; sed non & figere contrà
Est licitum. ———— *Æn.* X, 343.

Ver. 304. Τόν ῥ' ἐξ] Vocula ῥα non est in his supervacanea. Vide suprà ad ε, 858.

Ver. 305. Καλὴ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 306. Μήκων δ' ὡς] Transtulit hæc ad *Euryalum* Virgilius:
—— inq; humeros cervix collapsa recumbit:
Purpureus veluti cùm flos succisus aratro
Languescit moriens, lassove papavera collo
Demisere caput, pluviâ cùm fortè gravantur. *Æn.* IX, 434.

Nec sine magnâ gratiâ vocem, *purpureus*, interseruit Poëta Romanus, qui & *Hominem* fuisse *Formosum* innuit. Quantam *venustatem* idem vocabulum & in Græcis istis alicubi addiderit, quis non videt?
Ὡς δ' ὅτε τὰν ὑάκινθον ἐν ὤρεσι ποιμένες ἄνδρες
Ποσσὶ καταστείβοισι, χαμαὶ δέ τε πορφύρεον ἄνθος.

Καρπῷ βριθομένη, νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν·
Ὡς ἑτέρωσ' ἤμυσε κάρη πήληκι βαρυνθέν.
Τεῦκρος δ' ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλεν
Ἕκτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός.
Ἀλλ' ὅγε καὶ τόθ' ἅμαρτε· παρέσφηλεν γὰρ Ἀπόλλων·
Ἀλλ' Ἀρχεπτόλεμον, θρασὺν Ἕκτορος ἡνιοχῆα,
Ἱέμενον πόλεμόνδε, βάλε στῆθος παρὰ μαζόν·
Ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ὑπερώησαν δέ οἱ ἵπποι
Ὠκύποδες· τοῦ δ' αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.
Ἕκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἡνιόχοιο·
Τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου·
Κεβριόνην δ' ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος,
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρί·
Βῆ δ' ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγεν.
Ἤτοι ὁ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστὸν,
Θῆκε δ' ἐπὶ νευρῇ· τὸν δ' αὖ κορυθαίολος Ἕκτωρ

Fructu *sit* gravatum, humoreque verno;
Sic *ille* in-alteram-partem inclinavit caput casside gravatum.
Teucer verò aliam sagittam à nervo misit
Hectorem contra, percutere autem ipsum cupiebat animus.
At iste etiam tunc aberravit; avertit enim Apollo:
Sed Archeptolemum, audacem Hectoris aurigam,
Ruentem ad pugnam, percussit in pectore juxta mammam:
Decidit autem de curru, retrocesseruntque ejus equi
Veloces: ipsius verò ibi soluta est animâque robúrque.
Hectori autem gravis dolor contexit mentem *ob* aurigam:
Hunc tamen demùm reliquit, tristis licèt *sui* sodalis gratiâ;
Cebrionem autem jussit fratrem, propè existentem,
Equorum habenas capere: Hic porrò non immorigerus-fuit, ut audivit.
Ipse autem de curru humi desiliit collucente,
Horribiliter vociferans; & saxum prehendit manu:
Perrexitque rectà in Teucrum, ac ferire ipsum animus jubebat,
Ille quidem pharetrâ exemerat amaram sagittam,
Posueratque ad nervum: illum verò pugnam-expeditè-ciens Hector

E contrario, *Virgilium Homero* rectè hîc annotat *Popius* in eo inferiorem, quòd in *Euryli* sui morte coloribus ex *Homero* desumptis depingendâ, pulchrum istud, κάρη πήληκι βαρυνθὲν, omiserit; præcipuè cùm eum & *ipsa Galea* in nocte sublustri prodidisset.

Ibid. —— ἥτ' ἐνὶ κήπῳ Καρπῷ βριθομένη.] Scilicèt, βριθομένη ἐστί. Dubitat *ineptè admodùm* Scholiastes, itáne intelligendum sit; an potiùs vox, ἥ τε, dicenda sit περιττεύουσα. Quasi verò istiusmodi vocabulum *de nihilo* intrudere potuerit scriptor non planè ridiculus.

Ver. 316. —— πύκασε] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 317. —— εἴασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. —— ἀχνύμενος] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 318. —— ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν —— Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν.]

—— furens, acrique incensa dolore,
Tradit equum comiti, paribusque assistit in armis. *Æn.* XI, 709.

Ver. 321. Σμερδαλέα ἰάχων.] De hiatu isto ad sonum continuum productioremque efficiendum consultò summâque cum arte interjecto, quo quasi auribus accipiatur clamor intentus; vide suprà ad δ', 456.

Ver. 322. —— ἄνωγεν.] Aut legendum ἀνώγει, quomodo in uno MS scriptum repperit *Barnesius*; aut ἄνωγεν erit, non ex ἄνωγα, sed ex aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Nam ἄνωγα, non est, *jussi*; sed, *jubeo*. Ut videre est κ', 120; ξ', 105; ψ', 245; aliisque omnibus in locis. Vide suprà ad α'. 37.

Ver. 324. —— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Αὖ ἐρύοντα, παρ' ὦμον, ὅθι κληῒς ἀποέργει
Αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι,
Τῇ ῥ' ἐπὶ οἱ μεμαῶτα βάλεν λίθῳ ὀκριόεντι·
Ῥῆξε δέ οἱ νευρήν· νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Αἴας δ' οὐκ ἀμέλησε κασιγνήτοιο πεσόντος,
Ἀλλὰ θέων περίβη, καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε.
Τὸν μὲν ἔπειθ' ὑποδύντε δύω ἐρίηρες ἑταῖροι,
Μηκιστεὺς, Ἐχίοιο πάϊς, καὶ δῖος Ἀλάστωρ,
Νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα.
Ἂψ δ' αὖτις Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὦρσεν,
Οἱ δ' ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὦσαν Ἀχαιούς·
Ἕκτωρ δ' ἐν πρώτοισι κίε, σθένεϊ βλεμεαίνων.
Ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου, ἠὲ λέοντος,
Ἅπτηται κατόπισθε, ποσὶν ταχέεσσι πεποιθὼς,
Ἰσχία τε γλουτούς τε, ἑλισσόμενόν τε δοκεύει·
Ὡς Ἕκτωρ ὤπαζε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν
Φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων ὑπὸ χερσὶν,
Οἱ μὲν δὴ παρὰ νηυσὶν ἐρητύοντο μένοντες,
Ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι, καὶ πᾶσι θεοῖσι
Χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος.
Ἕκτωρ δ' ἀμφιπεριστρώφα καλλίτριχας ἵππους,

Retrò ducentem *nervum*, ad humerum, quâ-parte junctura dirimit
Cervicemque pectusque, maximè autem lethalis locus est,
Eâ utique parte in se ardentem percussit lapide aspero;
Rupit autem ei nervum: obtorpuit verò manus ad juncturam:
Constititque in genua lapsus, arcus verò ei excidit de manu.
Ajax autem non neglexit fratrem collapsum,
Sed accurrens protexit, & ei scutum prætendit.
Hunc quidem posteà subeuntes duo chari socii,
Mecisteus, Echii filius, & nobilis Alastor,
Naves ad cavas portârunt graviter gementem.
Rursus autem Trojanis Olympius animos excitavit;
Illique rectà ad fossam profundam repulerunt Achivos.
Hector autem inter primos ibat, præ ferociâ oculos-truces-circumferens.
Ut verò cùm & aliquis canis aprum sylvestrem, vel leonem,
Apprendat à tergo, pedibus velocibus fretus,
Coxasque clunésque, convertentémque se observat:
Sic Hector insequebatur comantes Achivos,
Semper occidens postremum *quemque*: hi verò fugiebant.
At postquam pérque vallos & fossam transiissent
Fugientes, multique domiti essent Trojanorum sub manibus;
Hi quidem jam apud naves continebantur manentes,
Invicemque hortantes, & omnibus diis
Manus attollentes, altâ-voce precabantur unusquisque.
Hector verò undique-circum-agebat pulchras-jubas-habentes equos,

Ver. 325. Αὖ ἐρύοντα] Vide suprà ad α', 459.

Ver. 327. —— μεμαῶτα.] Vide suprà ad β, 818; & ad ζ, 464.

Ver.

Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων, ἠδὲ βροτολοιγοῦ Ἄρηος.
Τοὺς δὲ ἰδοῦσ' ἐλέησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
Αἶψα δ' Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτι νῶϊ
Ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθ', ὑστάτιόν περ;
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται
Ἀνδρὸς ἑνὸς ῥιπῇ· ὁ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς
Ἕκτωρ Πριαμίδης, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην οὗτός γε μένος θυμόν τ' ὀλέσειε,
Χερσὶν ὑπ' Ἀργείων φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ·
Ἀλλὰ πατὴρ οὑμὸς φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι,
Σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρὸς, ἐμῶν μενέων ἀπερωεύς.
Οὐδέ τι τῶν μέμνηται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν
Τειρόμενον σώεσκον ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.
Ἤτοι ὁ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανόν· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς
Τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' οὐρανόθεν προΐαλλεν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδε' ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν,
Εὖτέ μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν,
Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο,

Gorgonis oculos habens & hominum-perniciei Martis.
Hos autem conſpicata, miſerta eſt dea candida-ulnis Juno,
Statimque Minervam verbis alatis allocuta eſt;
" Eheu! Ægiochi Jovis filia, nonne jam nos
" Pereuntes Danaos curabimus, extremo ſaltem *in eorum caſu?*
" Qui *jam* utique malo fato expleto perierint
" Viri unius impetu: quippe furit non amplius tolerabiliter
" Hector Priamides, & ſanè mala multa fecit.
Hanc autem viciſſim allocuta eſt dea cæſiis-oculis Minerva:
" Atqui omninò hic quidem ferociam animamque perdidiſſet,
" Manibus Argivorum confectus in patriâ terrâ;
" Sed pater ille meus mente furit non ſanâ,
" Durus, ſemper iniquus, mei animi-impetûs impeditor.
" Nec quicquam horum recordatur, quòd ei valdè ſæpe filium *Herculem*
" Preſſum ſervavi ſub Euryſthei laboribus.
" Certè is quidem flebat ad cœlum: ſed me Jupiter
" Ei auxiliaturam de cœlo demiſit.
" At ſi ego hæc ſciviſſem mente prudenti,
" Cùm eum ad orcum validas-portas-habentem miſit,
" Ex Erebo ducturum canem horrendi Plutonis;

Ver. 349. ——ὄμματ'] *Al.* οἴματ'.

Ver. 353. Ὀλλυμένων] Vide ſuprà ad γ', 260.

Ver. 356. ——Πριαμίδης.] Vide ſuprà ad α', 398.

Ver. 359. —φθίμενος ἐν] Quâ ratione, φθίμενος, hîc ultimam producat; vide ſuprà ad α', 51.

Ver. 363. Τειρόμενον—ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων.]
——ut duros mille labores
Rege ſub Euryſtheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit.—— *Æn.* VIII, 291.

Ver. 366. Εἰ γὰρ ἐγώ.] Refertur iſtud, γάρ, non ad id quod proximè præceſſit, ſed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Sed me facti pœnitet, NAM ſi &c.*" Vide ſuprà ad ἕ, 22.

Ver. 368. Ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα.]
Tartareum ille manu cuſtodem in vincla petivit,
Ipſius a ſolio Regis, traxitque trementem.
Æn. VI, 395.
Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci
Oſſa ſuper recubans antro ſemeſa cruento.
Æn. VIII, 296.

Οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.
Νῦν δ' ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλὰς,
Ἥ οἱ γούνατ' ἔκυσσε, καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου,
Λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον.
Ἔσται μὰν, ὅτ' ἂν αὖτε φίλην Γλαυκώπιδα εἴπῃ.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν νῶϊν ἐπέντυε μώνυχας ἵππους,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ, καταδῦσα Διὸς δόμον αἰγιόχοιο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι
Εἰ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαιόλος Ἕκτωρ
Γηθήσει, προφανέισα ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας.
Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας ἠδ' οἰωνοὺς
Δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
Ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους
Ἥρη, πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,

" Non utique effugisset Stygis aquæ profunda fluenta.
" Nunc autem me quidem odit, Thetidis verò perfecit consilia,
" Quæ ei genua osculata est, & prehendit manu barbam,
" Supplicans, ut honoraret Achillem urbium-eversorem.
" Erit tamen, cùm iterùm dilectam Minervam dicat.
" Quin tu quidem nunc nobis junge solidos-unguils equos;
" Dum ego, ingressa Jovis domum Ægiochi,
" Armis ad bellum instruar, ut videam
" An nos *conspiciens* Priami filius pugnam-expeditè-ciens Hector
" Gavisurus sit, quum apparebimus per belli semitas.
" Certè aliquis & Trojanorum saturabit canes & alites
" Pinguedine & carnibus, stratus ad naves Achivorum.
Sic dixit: Neque non obsecuta est dea candida-ulnas Juno.
Ac quidem discurrens auro-phaleratos instruebat equos
Juno, veneranda dea, filia magni Saturni.
Minerva autem, filia Jovis Ægiochi,

Ver. 369. ——Στυγὸς ὕδατος.] *Pausanias*, *lib.* VIII, *cap.* 18. citato hoc versu, Τὸ δὲ ὕδωρ, *inquit*, τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν· διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι. Θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζώῳ παντί. Λέγεται δὲ, ὅτι γένοιτό ποτε ὄλεθρος ὑπ' αὐτοῦ καὶ αἰξὶν, αἳ τοῦ ὕδατος ἔπιον πρῶτον· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγνώσθη, καὶ εἰ δή τι ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι τῶν ἐς θαῦμα ἡκόντων.

Ver. 372. ——τιμῆσαι Ἀχιλλῆα.] Quanto cum artificio *Achillem* nusquam non insequerit Poëta, vide suprà ad β, 673, 681; & ad ἐ, 788; & ad ἠ, 228.

Ver. 377. Εἰ νῶϊ ——Γηθήσει προφανέισα ἀνά.] De venustate istius, γηθήσει· vide suprà ad ά, 330. Cæterùm constructio, νῶϊ γηθήσει προφανέισα (quemadmodum & in istâ locutione, τίς ἂν τάδε γηθήσειεν;) vel hujusmodi est, δι' ἡμᾶς γηθήσει προφανείσας, vel, ἡμᾶς ἰδὼν γηθήσει προφανείσας. Nam quod addit *Eustathius*, (δύναται δὲ θεραπευθῆναι τὸ σολοικοειδὲς, ἢ δι' Ἀντιπτώσεως, ——ἀντὶ τοῦ, ἡμῶν φανεισῶν·) planè est, quod de omni semper *Antiptosi* dictum sit, absurdissimum: Quasi scilicet ullus unquam non contemnendus Scriptor, aliud *dixisse* potuerit, aliud *voluisse*. Porrò, fuerunt qui hîc legerent (ut ex Scholiis liquet) προφανείσας, vel potiùs προφανεῖσας· Quod ferri omninò non potest: Nam *Doricum* illud ᾰς breve in Accusativis fæmininorum, *Homero* prorsùs erat ignotum. Quod autem in MS repperit *Barnesius*, προφανέντε, rectè scribi potuerat, licèt de *Fæminis* sermo sit; ut fusè ostendimus suprà ad ἱ, 778.

Ver. 378. ——πτολέμοιο γεφύρας.] Τὰς διὰ τοῦ ῥεύματος τῶν αἱμάτων διόδους. *Eustath.* Vide autem suprà ad δ, 371.

Ver. 379. Ἦ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας.] *Trojanorum aliquis, & ante omnes ipse scilicet Hector.* Miro autem errore hoc in loco *Eustathius* istud, Τρώων, non ad τις, sed ad κύνας ἠδ' οἰωνοὺς refert.

Ver. 382. ——ἔντυεν] Vide suprà ad ἱ, 720,

Ver,

Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει,
Ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·
Ἡ δὲ χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο,
Τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα.
Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα ποσὶ βήσατο, λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους.
Αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὧραι,
Τῇς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς, Οὔλυμπός τε,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.
Τῇ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν ἐπεὶ ἴδε, χώσατ' ἄρ' αἰνῶς·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε, μηδ' ἔα ἄντην
Ἔρχεσθ'· οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πτόλεμόνδε.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Γυιώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους·
Αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέω, κατά θ' ἅρματα ἄξω·

Peplum quidem laxatum-defluere-ſivit pulchrum patris ſuper pavimento,
Varium, quod utique ipſa fecerat & elaborârat manibus:
Ipſa verò loricam induta Jovis nubes-cogentis,
Armis ad bellum armabatur lachrymoſum.
In currus autem fulgidos pedibus conſcendit, ſumpſitque haſtam
Gravem, magnam, validam, quâ domat ordines virorum
Heroüm, quibuſcunque iraſcitur præpotenti-patre-nata.
Juno porrò ſcuticâ velociter urgebat equos.
Sponte-ſuâ autem portæ crepuerunt cœli, quas cuſtodiebant Horæ,
Quibus commiſſum eſt magnum cœlum Olympúſque,
Ut & aperiant denſam nubem, & claudant.
Hâc utique *viâ*, per eas, ſtimulo-parentes dirigebant equos.
Jupiter autem pater ab Idâ ut vidit, iratus eſt graviter:
Irimque excitavit aureas-alas-habentem, nunciaturam;
" Vade age, Iri velox, retrò verte, neque *eas* ſine adverſus *me*
" Venire: non enim commodè congrediemur in prælium.
" Sic enim edico, quod & perfectum erit:
" Claudos-reddam quidem ipſis ſub curribus veloces equos;
" Ipsáſque de curru dejiciam, & currus confringam:

Ver. 385. ——ἑανὸν] Vide ſuprà ad γ', 385.

Ver. 389. Ἐς δ' ὄχεα φλόγεα.] Quâ ratione, φλόγεα, hîc ultimam producat; item κεντρηνεκέας, *ver.* 396; & ἂν, *ver.* 406; vide ſuprà ad α', 51.

Ibid. ——βήσατο] *Al.* βήσετο. Vide ſuprà ad β', 35; & ad ι', 109.

Ver. 391. ——ὀβριμοπάτρη.] Vide ſuprà ad α', 43 & 58.

Ver. 392. Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπιμαίετ' ἄρ' ἵππους.] Ita equidem ſcribendum exiſtimo, (quomodò eundem verſum legimus, ε', 748; atque etiam hoc in loco edidit *H. Stephanus*,) Ἥρη δὲ μάστιγι. Ferri tamen poteſt & Ἥρη δή· ut ſit ſcilicet, Ἥρη ἄρα δὴ ἐπιμαίετο· adeóque augeatur vis vocabuli ἄρα, quæ hæc cum *præcedente ver.* 383 connectit. Alioqui ſcribere potuiſſet Poëta, ἐπιμαίετο ἵππους.

Ver. 393. ——μύκον] Vide ſuprà ad β', 314.

Ver. 395. ——ἀνακλῖναι] Vide ſuprà ad α', 309.

Ver. 396. Τῇ ῥα] Vide ſuprà ad α', 56; & ad ε', 858.

Ver. 399. Βάσκ' ἴθι.] Vide ſuprà ad β', 8.

Ver. 400. ——καλὰ] Vide ſuprà ad β', 43.

Ver.

Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε᾽ ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός.
Ὄφρ᾽ εἰδῇ Γλαυκῶπις, ὅτ᾽ ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται.
Ἥρῃ δ᾽ οὔτι τόσον νεμεσίζομαι, οὐδὲ χολοῦμαι·
Αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾶν, ὅ, ττι νοήσω.
Ὣς ἔφατ᾽· ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα·
Βῆ δὲ κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἐς μακρὸν Ὄλυμπον.
Πρώτῃσιν δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο
Ἀντομένη κατέρυκε· Διὸς δέ σφ᾽ ἔννεπε μῦθον·
Πῆ μέματον; τί σφῶϊν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ;
Οὐκ ἐάᾳ Κρονίδης ἐπαμυνέμεν Ἀργείοισιν.
Ὧδε γὰρ ἠπείλησε Κρόνου παῖς, εἰ τελέει περ,
Γυιώσειν μὲν σφῶϊν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους,
Αὐτὰς δ᾽ ἐκ δίφρου βαλέειν, κατὰ θ᾽ ἅρματα ἄξειν.
Οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς
Ἕλκε᾽ ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνός.
Ὄφρ᾽ εἰδῇς, Γλαυκῶπις, ὅτ᾽ ἂν σῷ πατρὶ μάχηαι.
Ἥρῃ δ᾽ οὔτι τόσον νεμεσίζεται, οὐδὲ χολοῦται·
Αἰεὶ γάρ οἱ ἔωθεν ἐνικλᾶν, ὅ, ττι νοήσῃ.
Ἀλλὰ σύγ᾽, αἰνοτάτη, κύον ἀδδεὲς, εἰ ἐτεόν γε

" Nec decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè-sanare-poterunt, quæ deprehensis impresserit fulmen.
" Ut sciat Minerva, quando cum suo patre pugnaverit.
" Junoni autem non tantopere succenseo, neque irascor;
" Semper enim mihi solet interrumpere, quicquid in-animum-induxero.
Sic dixit: Festinabat autem Iris cursu-procellas-æquans, nunciatura:
Ivitque ex Idæis montibus, ad magnum Olympum.
Primis autem in portis multas-convalles-habentis Olympi
Occurrens detinuit *eas*, Jovisque ipsis exposuit sermonem;
" Quo tenditis? cur vobis in præcordiis furit animus?
" Non finit Saturnius auxilium-ferre Argivis.
" Sic enim minatus est Saturni filius, si quidem perficiet,
" Claudos-redditurum quidem vobis sub curribus veloces equos,
" Vósque ipsas de curru dejecturum, & currus confracturum.
" Neque decem vertentibus annis
" Vulnera perfectè-sanabimini, quæ deprehensis-impresserit fulmen.
" Ut scias, Minerva, quando cum tuo patre pugnaveris.
" Junoni autem non tantopere succenset, neque irascitur:
" Semper enim *illa* ei solet interrumpere, quicquid in-animum-induxerit.
" Sed tu, ô teterrima, ô canis inverecunda; si reverâ

Ver. 406. Ὄφρ᾽ εἰδῇ.] Vel facetè; " *Ut sciat quando cum patre suo pugnare oporteat.*" Vel ἐλλειπτικῶς: " *Ut, quando cum patre suo pugnaverit, sciat deinceps* — - -." Notante *Eustathio*.

Ver. 409. ——ἀέλλοπος ἀγγελέουσα.]
——at illa leves cœli demissa per auras.
Æn. XI, 595.

Ver. 419. ——ἀπαλθήσεσθον.] *Al.* ἀπαλθήσεσθαι.

Ver. 420. Ὄφρ᾽ εἰδῇς] Vide suprà ad ver. 406.

Ibid. ——Γλαυκῶπις] *Al.* Γλαυκῶπι.

Ver. 422. ——γάρ οἱ] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 423. Ἀλλὰ σύγ᾽, αἰνοτάτη, κύον ἀδδεὲς.] Non hæc venustè *Iris* ex *suâ* personâ, sed ex Jovis. Quare hoc modo, ut opinor, vertendum, " *At Tu, inquit, O teterrima,* " *&c.*"

Ibid. ——εἰ ἐτεόν γε Τολμήσεις.] Quo istud εἰ τολμήσεις referatur, nihil subjungit. De quâ elegantissimâ *Aposiopesi*, vide suprà ad ά, 340.

Ver.

Τολμήσεις Διὸς ἄντα πελώριον ἔγχος ἀεῖραι.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις.
Αὐτὰρ Ἀθηναίην Ἥρη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτ' ἔγωγε
Νῶϊν ἐῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἕνεκεν πολεμίζειν·
Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω, ἄλλος δὲ βιώτω,
Ὅς κε τύχῃ· κεῖνος δὲ τὰ ἃ φρονέων ἐνὶ θυμῷ,
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω, ὡς ἐπιεικές.
Ὣς ἄρα φωνήσασα, πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους.
Τῇσιν δ' Ὧραι μὲν λῦσαν καλλίτριχας ἵππους·
Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ' ἀμβροσίῃσι κάπῃσιν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα.
Αὐταὶ δὲ χρυσέοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον
Μίγδ' ἄλλοισι θεοῖσι, φίλον τετιημέναι ἦτορ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδηθεν εὔτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
Οὔλυμπόνδ' ἐδίωκε, θεῶν δ' ἐξίκετο θώκους.
Τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
Ἅρματα δ' ἀμβωμοῖσι τίθει, κατὰ λῖτα πετάσας.
Αὐτὸς δὲ χρύσειον ἐπὶ θρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἕζετο, τῷ δ' ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.

" Audebis, Jovem contra, ingentem hastam-attollere.
Ac quidem sic locuta, abiit pedibus velox Iris.
Tum Minervam Juno allocuta est;
" Eheu, Ægiochi Jovis filia, non ampliùs ego
" Nobis permitto, Jovem contra, mortalium causâ pugnare;
" Quorum alius quidem intereat, alius autem vivat,
" Ut cuique sors-ferat: ille verò quæ sua sunt cogitans animo,
" Trojanisque & Danais adjudicet, ut æquum *est*.
Sic fata, retrò vertit solidos-ungulis equos.
His porrò Horæ quidem solverunt pulchros-jubis equos;
Et eos quidem alligârunt ad ambrosia præsepia:
Currus autem inclinârunt ad parietes collucentes.
Ipsæ autem [*Juno & Minerva*] aureis in sellis-recubitoriis sederunt
Mixtim *cum* aliis diis, suo mœstæ corde.
Jupiter autem pater ab-Ida pulchras-rotas-habentem currum & equos
Ad Olympum egit, deorumque pervenit ad sedes.
Huic autem & equos quidem solvit inclytus terræ-quassator [*Neptunus*;]
Currus verò ad receptaculum posuit, linteo circumdato.
Ipse autem aureum in thronum latè-sonans Jupiter
Consedit, eique sub pedibus magnus concutiebatur Olympus.

Ver. 429. Τῶν ἄλλος μὲν ἀποφθίσθω.] *Eustathius* legit ἀποφθείσθω· Φθιέσθω, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν τὸ Φθεῖσθαι. Cæterùm aptissimè hæc ad personam *Junonis* superbam atque præfractam; quæ ut primùm, quod maximè velit, non possit; continuò, " *Nihil hæc* " *Sui interesse; Sibi perinde esse, quis vin-* " *cat, quis pereat Mortalium.*"

Ver. 432. —τρέπε] *Al.* τράπε.

Ver. 435. —ἔκλιναν] Vide suprà ad α', 309.

Ver. 436. —χρυσέοισιν] Pronunciabatur χρυσοῖσιν. Vide suprà ad β', 268.

Ver. 441. —ἀμβωμοῖσι.] Βωμοὶ, οὐ μόνον ἐφ' ὧν ἔθυον, ἀλλὰ καὶ — ἁπλῶς αἱ βάσεις, ἐφ' οὗ ἐστι βῆναί τι καὶ τεθῆναι. Οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀγαλμάτιά τινα, δᾶδας ἐν χερσὶν ἔχοντα, ἱστάμενα ἐπὶ βωμῶν, ἤτοι βάσεών τινων, ἔφαινον. *Eustath.*

Ibid. —πετάσσας.] Ità rectè edidit *Barnesius*. *Vulgg.* malè, πετάσας: Quod penultimam corripit.

Ver. 442. —εὐρύοπα Ζεὺς]. Vide suprà ad α', 175 & 498.

Ver. 443. —ὑπὸ ποσσὶ μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος.] Vide suprà ad α', 528, 529.

Αἱ δ' οἶαι Διὸς ἀμφὶς Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Ἥσθην, οὐδέ τί μιν προσεφώνεον, οὐδ' ἐρέοντο·
Αὐτὰρ ὁ ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Τίφθ' οὕτω τετίησθον, Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη;
Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ
Ὀλλῦσαι Τρῶας, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἔθεσθε.
Πάντως, οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι,
Οὐκ ἄν με τρέψειαν, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ.
Σφῶϊν δὲ πρίν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα,
Πρὶν πόλεμόν τ' ἰδέειν, πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων, πληγέντε κεραυνῷ,
Ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον, ἵν' ἀθανάτων ἕδος ἐστίν.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐπέμυξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη.
Πλησίαι αἵγ' ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην.
Ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε,
Σκυζομένη Διῒ πατρὶ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα·
Αἰνότατε Κρονίδη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες;

At solæ à Jove seorsum Minerváque & Juno
Sedebant, nec omninò ipsum alloquebantur, neque interrogabant:
Sed ille cognovit suâ in mente, dixitque;
" Cur ità mœstæ estis, Minerváque & Juno?
" Non sanè diù laborâstis pugnâ in gloriosâ
" Ad perdendos Trojanos, quorum odium acerbum cepistis.
" Omninò, quæ *sunt* meæ vires & manus invictæ,
" Non me verterint quotquot dii sunt in Olympo.
" Vobis autem priùs tremor cepit pulchros artus,
" Quam pugnamque videretis, pugnæque magna facinora.
" Sic enim edico, quod & perfectum fuisset:
" Haud sanè in vestris curribus, percussæ fulmine,
" Ampliùs in Olympum rediissetis, ubi immortalium sedes est.
Sic dixit: at compressis-labris-gemebant Minerváque & Juno.
Propinquæ hæ utique sedebant, malaque Trojanis cogitabant.
Ac Minerva quidem tacita erat, neque quicquam dixit,
Irata Jovi patri, ira quippe ipsam atrox tenebat:
Juno verò non continuit in pectore iram, sed allocuta est;
" Gravissime Saturnie, quale verbum dixisti?

Ver. 444. ——Διὸς ἀμφὶς] Vide suprà ad α', 349.

Ver. 448. Οὐ μὲν δὴν κάμετόν γε] Acerba & faceta irrisio: " *Citò sanè reversæ estis.*" Cæterùm Alii hîc legunt, Οὐ μὲν θὴν, & Οὐ μὲν δὴ, & Οὐ μέν τοι.

Ver. 454. Ὧδε γὰρ ἐξερέω.] Refertur istud γὰρ, non ad id quòd proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur: " *Ac* " *Feliciter quidem vobis evenit, quod pug-* " *nam inire timueritis; NAM* &c." Vide suprà ad ί, 22.

Ibid. ——ἔσται.] *Al.* ἦεν. Scilicet, ἦεν ἄν.

Ver. 455. ——πληγέντε.] De voce, πληγεὶς, vide suprà ad γ', 31. De constructione elegantissimâ, πληγέντε, etiam cùm de *Fœminis* sermo sit; vide ad ί, 778.

Ver. 456. ——ἀθανάτων] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 458. ——αἵ γ'] Notandum, quàm non sit supervacaneum istud γε, ad connectendam sententiam.

Ver. 461. Ἥρῃ] *Al.* Ἥρη, & Ἥρης. Vide suprà ad δ', 24.

Ver. 462. ——ἔειπες] *Al.* ἔειπας. Quòd perinde est; & hîc, & aliis permultis in locis.

Ver.

Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν·
Ἀλλ' ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθ' αἰχμητάων,
Οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται.
Ἀλλ' ἤτοι πολέμου μὲν ἀφεξόμεθ', εἰ σὺ κελεύεις·
Βουλὴν δ' Ἀργείοις ὑποθησόμεθ', ἥτις ὀνήσει,
Ὡς μὴ πάντες ὄλωνται, ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠοῦς δὴ καὶ μᾶλλον ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ὄψεαι, αἴκ' ἐθέλησθα, βοῶπις πότνια Ἥρη,
Ὀλλύντ' Ἀργείων πουλὺν στρατὸν αἰχμητάων.
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμου ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἕκτωρ,
Πρὶν ὦρθαι παρὰ ναῦφι ποδώκεα Πηλείωνα,
Ἤματι τῷ, ὅτ' ἂν οἱ μὲν ἐπὶ πρύμνῃσι μάχωνται,
Στείνει ἐν αἰνοτάτῳ, περὶ Πατρόκλοιο πεσόντος.
Ὣς γὰρ θέσφατόν ἐστι· σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
Χωομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηαι
Γαίης καὶ πόντοιο, ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε
Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῇς ὑπερίονος ἠελίοιο
Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι· βαθὺς δέ τε τάρταρος ἀμφίς·
Οὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὐ σεῦ ἔγωγε

" Benè & nos scimus, quòd tibi potentia vinci-nescia:
" Attamen Danaos lugemus bellicosos,
" Qui jam sanè malo fato expleto perierint.
" At certè bello quidem abstinebimus, si tu jubes:
" Consilium verò Argivis suggeremus, quod proderit,
" Ut nè omnes pereant, irato Te.
Hanc autem respondens allocutus est nubes-cogens Jupiter;
" Crastino-manè etiam magis, præpotentem Saturnium
" Videbis, si vis, magnos-oculos-habens veneranda Juno,
" Perdentem Argivorum ingentem exercitum bellicosorum.
" Non enim priùs à bello cessabit fortis Hector,
" Quàm excitatus sit ad naves velox-pedibus Pelides,
" Die illo, quando hi quidem ad puppes pugnaturi sint
" Angustiâ in gravissimâ, de Patroclo occiso.
" Sic enim fatale est: Tui verò ego non rationem-habeo
" Iratæ, neque si ultimos fines adieris
" Terræ & maris, ubi Iapetúsque Saturnúsque
" Sedentes, neque splendore supra-gradientis solis
" Oblectantur, neque ventis; profundus autem tartarus circum:
" Nè quidem si illuc (*inquam*) perveneris errabunda, tui ego

Ver. 463. ——ὅ, τοι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 468. ——ὀδυσσαμένοιο τεοῖο.] Ita & suprà, *ver.* 37. Quare pessimè in plerisque editum hîc, Θεοῖο. Quod hoc in loco prorsùs est invenustum.

Ver. 469. ——νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 471. ——βοῶπις] Vide suprà ad ά, 551.

Ver. 474. Πρὶν ὦρθαι.] Quâ ratione, ὠρὶ, hîc producatur; item Διῒ, *ver.* 493; & ἐρεισάμενος, *ver.* 496; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ——Πηλείωνα] De *Achille* nusquam non inserto, vide suprà ad β, 673, 681; ad έ, 788; & ad ή, 228.

Ver. 477. Ὣς γὰρ θέσφατόν ἐστι.]
——Sic fata Deûm Rex
Sortitur,—— *Æn.* III, 375.

Ver.

Σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη λευκώλενος Ἥρη.
Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Τρωσὶν μέν ῥ' ἀέκουσιν ἔδυ φάος· αὐτὰρ Ἀχαιοῖς
Ἀσπασίη, τρίλλιστος, ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.
Τρώων δ' αὖτ' ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἔπι δινήεντι,
Ἐν καθαρῷ· ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος.
Ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα, μῦθον ἄκουον,
Τόν ῥ' Ἕκτωρ ἀγόρευε, Διῒ φίλος· ἐν δ' ἄρα χειρὶ
Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης·
Τῷ ὅγ' ἐρεισάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Κέκλυτέ μευ, Τρῶες, καὶ Δάρδανοι, ἠδ' ἐπίκουροι·
Νῦν ἐφάμην, νῆάς τ' ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς,
Ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν·
Ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ νῦν ἐσάωσε μάλιστα

“ Iratæ rationem-habeo; quoniam non te impudentius aliud.
Sic dixit: Ei autem nihil respondit candida-ulnis Juno.
Occidit verò in Oceanum splendidum lumen solis,
Trahens noctem nigram super almam terram.
Ac Trojanis quidem invitis occidit lux: sed Achivis
Grata, exoptatissima, supervenit nox tenebrosa.
Trojanorum verò concionem habuit illustris Hector,
Seorsum à navibus quùm duxisset, fluvium ad vorticosum,
In puro; ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium.
Ex equis verò cum descendissent in terram, orationem audiebant,
Quam Hector dicebat, Jovi carus: in manu autem
Hastam tenebat undecim-cubitorum; prænitebat verò hastæ
Cuspis ærea, circumque aureus ambibat annulus:
Hâc ille nixus, verba alata locutus est:
“ Audite me, Trojani, & Dardani, & Socii;
“ Modò credidi, navibusque perditis & omnibus Achivis,
“ Retrò me rediturum ad Ilium ventosam:
“ Sed priùs caligo supervenit, quæ nunc servavit maximè

Ver. 485. Ἐν δ' ἔπεσ' —— Ἕλκον νύκτα]
Vertitur intereà cœlum, & ruit Oceano nox,
Involvens umbrâ magnâ terramque polumque. *Æn.* II, 250.
Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis. *Æn.* VIII, 369.

Ver. 486. —— ἄρουραν] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 387. Τρωσὶν μέν ῥ'] Non vacat istud ῥα; Eam enim vim habet, quam & in versione servavi, *Ac Trojanis quidem*, &c.

Ver. 488. —— ἐπήλυθε] Non ex ἐπήλυθα, sed ex ἐπήλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad α, 37.

Ver. 490. Νόσφι] Vide suprà ad α, 349.

Ibid. —— ποταμῷ ἔπι] Ità rectè edidit *Barnesius*. Erat enim non, ut vulgò legitur, ποταμοῦ ἐπί· sed (ut infrà *ver.* 556) μεσηγὺ νεῶν, ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων.

Ver. 492. Ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες]
——tota cohors——relictis
Ad terram defluxit equis.—— *Æn.* XI, 500.

Ver. 494. —— ἔχ' ἑνδεκάπηχυ.] Vide suprà ad ζ, 319.

Ver. 495. —— χρύσεος.] Pronuntiabatur χρυσοῦς. Vide suprà ad β, 268.

Ver. 498. Νῦν ἐφάμην —— ἀπονοστήσειν.] Refertur istud Νῦν, non ad ἐφάμην, sed ad ὀλέσας ἀπονοστήσειν.

Ver. 499. —— προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod idem est.

Ἀργείους καὶ νῆας ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθ'· αὐτὰρ καλλίτριχας ἵππους
Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ' ἐδωδήν·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξεσθε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε,
Ὥς κεν παννύχιοι, μέσφ' ἠοῦς ἠριγενείης,
Καίωμεν πυρὰ πολλά, σέλας δ' εἰς οὐρανὸν ἵκῃ·
Μήπως καὶ διὰ νύκτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Φεύγειν ὁρμήσωνται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι,
Ἀλλ' ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ,
Βλήμενος ἢ ἰῷ, ἢ ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Νηὸς ἐπιθρώσκων· ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος
Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν ἄρηα.
Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ Διῒ φίλοι ἀγγελλόντων,
Παῖδας πρωθήβας, πολιοκροτάφους τε γέροντας
Λέξασθαι περὶ ἄστυ, θεοδμήτων ἐπὶ πύργων·

« Argivos & naves in littore maris.
« Verùm nunc quidem obſequamur nocti nigræ,
« Cœnáſque inſtruamus; atque pulchris-jubis equos
« Solvite ex curribus, ipſiſque apponite pabulum:
« Ex urbe autem ducite boves & pingues oves
« Properè, vinúmque ſuave afferte,
« Panemque ex domibus; inſuperque ligna multa colligite,
« Ut per-totam-noctem, uſque-ad auroram manè-genitam,
« Accendamus ignes multos, ſplendorque ad cœlum perveniat:
« Nè fortè etiam per noctem comantes Achivi
« Fugere aggrediantur ſuper lata dorſa maris.
« Nè ſaltem illaceſſiti naves aſcendant, *&* quieti;
« Sed *faciamus* ut quis eorum vulnus etiam domi curet,
« Percuſſus vel ſagittâ, vel haſtâ acutâ,
« Dum navem properè- conſcendit: ut quis horreat etiam alius
« Trojanis equûm-domitoribus inferre lamentabile bellum.
« Præcones autem per urbem Jovi cari jubeant,
« Pueros pubeſcentes, & temporibus-canos ſenes
« Excubias-agere circum urbem, à-Diis-ædificatis in turribus:

Ver. 501. ——*ἐπὶ ῥηγμῖνι.*] Quâ ratione, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item, Διῒ, *ver.* 517; vide ſuprà ad *ά*, 51.

Ver. 504. —*πειθώμεθα νυκτὶ*—, *Δόρπα τ'*]
Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei;
Quod ſupereſt, læti benè geſtis corpora rebus
Procurate, viri; & pugnam ſperate parati.
Æn. IX, 156.

Ver. 503. ——*ἐφοπλισόμεσθ'*] Vide ſuprà ad *ά*, 140.

Ver. 504. *Λύσαθ' ὑπ' ἐξ ὀχέων.*] Non ſupervacaneum eſt iſtud, *ὑπό*. Vide infrà ad *ver.* 543.

Ver. 510. ——*διὰ νύκτα.*] *Schol.* Ἀντὶ τοῦ, *διὰ νυκτός*. Sed *διὰ νύκτα φεύγειν*, non eſt illud modò, quod dicimus (*διὰ νυκτὸς*) *noctis fugere*, ſed & *noctis beneficio fugere.*

Ver. 514. ——*ὀξυόεντι*] Vide ſuprà ad *ί*, 50.

Ver. 516. ——*πολύδακρυν ἄρηα*] Vide ſuprà ad *γ'*, 132.

Ver. 517. Κήρυκες——Διῒ φίλοι] Jure gentium ſacroſancti & inviolati.

Ver. 518. ——*πολιοκροτάφους*]
Candidior——tondenti barba cadebat.
Virg. Ecl. I, 29.

Ver. 519. *Λέξασθαι*] Vide ſuprà ad *β*, 515.

Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάστη
Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω,
Μὴ λόχος εἰσέλθησι πόλιν, λαῶν ἀπεόντων.
Ὧδ' ἔστω, Τρῶες μεγαλήτορες, ὡς ἀγορεύω·
Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔστω·
Τὸν δ' ἠοῦς, Τρώεσσι μεθ' ἱπποδάμοις ἀγορεύσω.
Εὔχομαι ἐλπόμενος Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν,
Ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους,
Οὓς κῆρες φορέουσι μελαινάων ἐπὶ νηῶν.
Ἀλλ' ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτούς·
Πρωῒ δ' ὑπ' ἠοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.
Εἴσομαι, αἴ κέ μ' ὁ Τυδεΐδης κρατερὸς Διομήδης
Πὰρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται, ἦ κεν ἐγὼ τὸν
Χαλκῷ δηώσας, ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι.
Αὔριον ἣν ἀρετὴν διαείσεται, αἴ κ' ἐμὸν ἔγχος

" Sequioris autem sexûs Fœminæ in suis ædibus quæque
" Ignem magnum accendant; custodiáque aliqua firma sit,
" Nè manus-hostium-per-insidias ingrediatur urbem, copiis absentibus.
" Sic esto, Trojani magnanimi, ut dico:
" Ac Sermo *hic*, qui quidem nunc utilissimus, dictus esto:
" Qui autem manè *utilis sit*, Trojanos inter equûm-domitores dicam.
" *Utique* vota facio sperans, Jovique cæterisque diis,
" Expulsurum *me* hinc canes funestis-fatis-adductos,
" Quos fata adduxerunt nigris in navibus.
" Verùm enimverò per noctem custodiamus nos ipsos:
" Manè autem sub auroram armis armati,
" Naves ad cavas excitemus acrem martem.
" Videbo, utrúmne me Tydides fortis Diomedes
" A navibus ad murum repellat, an ego illum
" Ære cùm-occidero, spolia cruenta auferam.
" Cras suam virtutem perspectam-dabit, si meam hastam

Ver. 520. Θηλύτεραι δὲ γυναῖκες.] *Imbecilliori sexu Fœminæ.* Sic apud *Sophoclem*, *Trachin.* 1070, Γυνὴ δὲ, θῆλυς οὖσα· " *Fœminea vis, fœminea manus,*" vertente Cicerone: Et mox de seipso Hercules, *ibid. ver.* 1083, θῆλυς εὕρημαι τάλας, " *fœminata virtus accidit,*" vertente itidem Cicerone. Stultissimè igitur vocem hanc, θηλύτεραι, ad sententiam minùs honestam hîc detorsit *Scholiastes*, & apud *Eustathium Porphyrius*. Quod & *ad rem*, hoc in loco, *ineptissimum* est; & *Hectore*, viro in primis gravissimo, *indignissimum*; cúmque etiam *de Suis* loquatur, planè *absurdissimum*.

Ver. 521. Πῦρ μέγα καιόντων· φυλακὴ δὲ]
Intereà vigilum excubiis obsidere portas,
———& mœnia cingere flammis.
Æn. IX, 159.

Ver. 524. Μῦθος δ', ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς, εἰρημένος ἔστω.] Sententia ea est, quam in *Versione* exhibui. *Eustathius* alitèr accipit: Ὁ μὲν λόγος, ὃς νῦν εἰρημένος ἐστὶν, ὑγιὴς ἔστω. Καὶ συντέτακται μὲν καθ' Ὑπερβατόν. —— Ὑγιὴς δὲ λόγος, ὁ ἀπαραποίητος καὶ ἀκόλουθος. Verùm *Hyperbata* ista *Homero*, scriptori summè perspicuo, prorsùs erant ignota.

Ver. 529. ——ἡμέας αὐτούς.] Pronuntiabatur, ἡμᾶς αὐτούς. Nam ἡμέας ultimam *producit*; ideóque contrahitur in ἡμᾶς. Alioqui contraheretur in ἡμεῖς; sicuti βασιλέας, βασιλεῖς· ἀληθέας, ἀληθεῖς.

Ver. 530. ——σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες —— ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα.] Istud Σὺν τεύχεσι (propter adjunctam *præpositionem*) non refertur ad θωρηχθέντες, (vide ι', 737, & θ', 376, 388;) sed ad ἐγείρομεν ὀξὺν ἄρηα. Quemadmodum & latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari*: è contrario, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad α, 528, 529.

Μείνῃ ἐπερχόμενον· ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀΐω
Κείσεται οὐτηθεὶς, πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι,
Ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον. Αἲ γὰρ ἐγὼν ὣς
Εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα,
Τιοίμην δ' ὡς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
Ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισιν.
Ὣς Ἕκτωρ ἀγόρευ'· ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν.
Οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας,
Δῆσαν δ' ἱμάντεσσι παρ' ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος·
Ἐκ πόλιος δ' ἄξαντο βόας καὶ ἴφια μῆλα
Καρπαλίμως· οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο,
Σῖτόν τ' ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο.
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω.
Οἱ δὲ, μέγα φρονέοντες, ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ
Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.
Ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην
Φαίνετ' ἀριπρεπέα, ὅτε τ' ἔπλετο νήνεμος αἰθὴρ,
Ἔκ τ' ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαὶ, καὶ πρώονες ἄκροι,

" Sustinuerit irruentem: sed in primis puto
" Jacebit vulneratus, multique circa ipsum socii,
" Sole orto cras. Utinam enim ego ità
" Sim immortalis & expers-senectutis *per* dies omnes,
" Et honorer sicut honoratur Minerva & Apollo,
" Ut jam dies hic malum feret Argivis.
Sic Hector concionatus est: Trojani autem acclamabant.
Illique equos quidem solvebant jugo sudantes,
Ligabantque capistris apud currus suos unusquisque:
Ex urbe autem adducebant boves & pingues oves
Propere; vinúmque suave afferebant,
Panemque ex domibus: & insuper ligna multa colligebant.
Nidorem autem ex campo venti ferebant *ad* Cœlum usque.
Ipsi verò, multùm elati, secundum bellicos ordines
Sedebant per-totam-noctem; ignésque eis ardebant multi.
Sicut autem quando in cœlo stellæ lucidam circa lunam
Apparent perdecoræ, quando utique est sine vento æther;
Apparentque omnes speculæ, & cacumina summa,

Ver. 536. ——ἐπειχόμενον· ἀλλ'] Quâ ratione, ἐπειχόμενον, hîc ultimam producat; item, ἀριπρεπέα, *ver.* 552; vide suprà ad α', 51.

Ver. 539. ——ἀθάνατος] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 543. ——λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας.] Ζυγοῦ ὑπέλυσαν. [ut ὑπελύσαο δεσμῶν, α', 401;] *Loris subtùs solutis expedierunt.* Nam istud, ὑπὸ, non refertur ad ζυγοῦ. Vide suprà, *ver.* 504.

Ver. 547, 549. ——ξύλα πολλὰ λέγοντο. ——Οἱ δὲ μέγα] *Barnesius* ex *Platonis Alcibiade secundo* locum hunc quatuor versibus (non ineptis quidem illis, si fortè huc pertineant) auctiorem edidit.

——ξύλα πολλὰ λέγοντο
Ἕρδον δ' ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας·
Κνίσσην δ' ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω
Ἡδεῖαν· τῆς δ' οὔτι θεοὶ μάκαρες δατέοντο,
Οὐδ' ἔθελον· μάλα γάρ σφιν ἀπήχθετο Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
Οἱ δὲ μέγα φρονέοντες————.

Ver. 549. ——ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ] *Al.* γεφύραις, sive γεφύρας. *Al.* ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας· ut suprà, *ver.* 378. Quem locum vide; itémque δ', 371.

Ver. 550. Εἵατο παννύχιοι· πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλά.]

Collucent ignes; noctem custodia ducit
Insomnem, ———— *Æn.* IX, 166.

Fer.

Καὶ νάπαι· οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ,
Πάντα δέ τ' εἴδεται ἄστρα· γέγηθε δέ τε φρένα ποιμήν·
Τόσσα, μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων,
Τρώων καιόντων πυρὰ φαίνετο Ἰλιόθι πρό.
Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο· πὰρ δὲ ἑκάστῳ
Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.
Ἵπποι δὲ κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας,
Ἑσταότες παρ' ὄχεσφιν, ἐΰθρονον ἠῶ μίμνον.

Et saltus: cœlitùs autem aperitur immensus æther,
Et omnia conspiciuntur astra; gaudétque porrò animo pastor:
Ita tot, inter naves & Xanthi fluenta,
Trojanorum accendentium ignes apparebant Ilium ante.
Mille utique in campo ignes ardebant: ad singulos autem
Sedebant quinquageni *viri*, *ad* lumen ignis ardentis.
Equi verò hordeum album comedentes & avenas,
Stantes apud currus, pulchro-sedentem-in solio-auroram expectabant.

Ver. 554. ——οὐρανόθεν δ' ἄρ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ] Elegantissima & planè mirifica descriptio. *Discissis subter & disjectis undique nubibus, aperuit se in immensum æther.*

Ver. 558. Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ] Notandum istud, ἄρ', singularem hîc *vim* habere in connectendâ sententiâ. "*Tot ignes apparebant: Utique mille in campo ignes.*" &c. Tolle hanc particulam; perit continuò tota sententiæ venustas.

Ibid ——πὰρ δὲ ἑκάστῳ Εἵατο πεντήκοντα, σέλας πυρὸς αἰθομένοιο.] Alii legunt, σέλα· Quod ferri potest. Quod autem addit Scholiastes; Τῷ ἑκάστῳ, συναπτέον τὸ σέλα· ἵν' ᾖ, παρ' ἑκάστῳ σέλαϊ καὶ φωτὶ τοῦ πυρός· jejuna est valdè, & inconcinna constructio. Cæterùm meritò hîc *Popius Terassonum*, scriptorem Gallicum, negligentiæ postulat; qui apud *Homerum* Trojanos cum Sociis non ampliùs decem fuisse millia contenderit, cùm hîc liquidò dictum sit milites numero fuisse quinquagies mille.

Ver. 560. Ἵπποι δὲ]

——& religatos ritè videbat
Carpere gramen equos——*Æn.* IX, 352.

Ver. 561. ——ἐΰθρονον ἠῶ μίμνον.] Potuisset dicere, ——ἔμιμνον ἐΰθρονον ἠῶ. At longè venustior est *Spondæus* iste, ad longinquam auroræ expectationem, & spem arduam, noctisque impatientem.

ΤΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι΄.

Ὑπόθεσις τῆς Ι΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἀγαμέμνονος συμβουλεύσαντος τοῖς Ἕλλησι φεύγειν, ἵστανται τὴν ἐναντίαν ἀποφαινόμενοι γνώμην Διομήδης καὶ Νέστωρ. Συμβουλεύσαντος δὲ Νέστορος, πρὸς Ἀχιλλέα πέμπονται πρέσβεις. Καὶ δεηθεῖσιν ἀπειθεῖ αὐτοῖς Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ ἀπαγγέλλουσι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ὕπνον τρέπονται.

ἌΛΛΗ.

Ἐπαυλισαμένων τῶν πολεμίων, διὰ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον εὐημερίαν, παρὰ τῷ ναυστάθμῳ, Ἀγαμέμνων ἀπηλπικὼς τὴν σωτηρίαν, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποφαινόμενος γνώμην, ἀποφεύγειν ἐπιβάντας τῶν νηῶν κελεύει τοὺς Ἕλληνας· Διομήδους δὲ ἀντειπόντος, Νέστωρ παραυτίκα ἀμείβεται τοῦτον. Προστίθησι δὲ τὰ λείποντα αὐτοῦ τοῖς λόγοις, φύλακας κελεύων ἐπὶ τὴν τάφρον ἐκπέμπειν, καὶ τοὺς ἀρίστους ἀθροίσαντα βουλεύσασθαι μετ' αὐτῶν περὶ τῶν ἐπειγόντων. Πείθεται τούτοις ὁ βασιλεύς, καὶ τοὺς ἀρίστους ἑστιᾷ, ἐν οἷς πάλιν Νέστωρ Ἀγαμέμνονι σύμβουλος τῶν καλλίστων γίγνεται, τῆς μὲν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα κελεύων αὐτὸν ὀργῆς λαθέσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἐπείγοντα καιρὸν ἁρμόσασθαι, καὶ πρεσβείαν ὡς τὸν τοῦ Πηλέως ἀποστεῖλαι. Τοῦ δὲ βασιλέως καὶ δῶρα πολλὰ ὑπισχνουμένου δώσειν, καὶ κηδεστὴν ἀξιώσαντος γενέσθαι, παραγίγνονται πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ὅ, τε Ἰθακήσιος, καὶ ὁ τοῦ Τελαμῶνος, καὶ πρὸς τούτοις Φοῖνιξ. Τῶν δὲ πρεσβέων ἐλθόντων, καὶ τὴν δέησιν ποιουμένων, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας μηνυσάντων, καὶ τὴν ἔπειξιν δηλούντων, ἄτεγκτος ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ οὐδ' ὅλως ἐνδιδοὺς πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων εὑρίσκεται· ἀλλὰ μνησικακῶν μὲν τῷ Ἀγαμέμνονι, τῶν δὲ δώρων καταφρονῶν, καὶ τῆς συγγενείας τοῦ βασιλέως ὑπερφρονῶν. Καὶ μετὰ τοῦτο Φοῖνιξ πείθειν αὐτὸν πειρᾶται, καὶ δακρύει τὴν παροῦσαν τῶν Ἑλλήνων τύχην, ὡς εἰς ἔλεον αὐτὸν ὑπάξων· καὶ τῆς περὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν ὑπομιμνήσκει τροφῆς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ, παραδείγματι τῷ κατὰ τὴν παλλακίδα χρώμενος, πάντα μητρὶ πείθεσθαι, δι' ὧν εἶπεν, αἰνίττεται· καὶ ὡς πρὸς ἀνάγκην βοηθήσας, χωρὶς τιμῆς, μεταγνώσεται, τὴν Μελεάγρου μάχην καὶ Αἰτωλῶν διηγούμενος. Οὔτε δὲ Φοῖνιξ, πρεσβευτὴς εὐτυχής· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπίσης τοῖς ἄλλοις ἀποτυγχάνει. Οὔτε δὲ ὁ συγγενὴς αὐτὸν Αἴας ἔτρεψεν, ἐπιπλήσσων τε, καὶ ἱκετεύων, καὶ λοιδορούμενος, καὶ παντὶ τρόπῳ πεῖσαι πειρώμενος. Ἀλλὰ Φοίνικα μὲν παρ' ἑαυτῷ κατέχει Ἀχιλλεύς· Ὀδυσσεὺς δὲ, σὺν Αἴαντι, τὰ πρὸς τοῦ Ἀχιλλέως ἀποπρεσβεύουσι τοῖς Ἕλλησιν. Ἐφ' οἷς Διομήδης καθάπτεται μὲν Ἀχιλλέως, ὡς οὐ δέοντος ἀμέτρῳ ὀργῇ χολάζοντος· τοὺς δὲ ἀρίστους ἐπὶ τὴν μάχην προτρέπεται.

Ἐπιγραφαί

Ἐπιγραφαί.

* Ἀπόπειρα· Πρεσβεία, ἢ Λιταί.

* Vide Annot. ad ver. 17.

Ἄλλως.

Ἐξοχίη δ' Ἀχιλῆος ἀπειθέος ἐστὶν Ἰῶτα.

Ὣς οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Θεσπεσίη ἔχε φύζα, φόβου κρυόεντος ἑταίρη·
Πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄριστοι.
Ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα,
Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρῄκηθεν ἄητον,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
Κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευαν·
Ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
Ἀτρείδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ,
Φοίτα, κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων,

ITA quidem Trojani custodias agebant: sed Achivos
Divinitus-immissa agebat Fuga, Metûs frigidi socia:
Luctu vero intolerando sauciati erant omnes fortissimi.
Sicut autem venti duo pontum commovent piscosum,
Boreas & Zephyrus; qui utique e Thraciâ spirant,
Advenientes repentino; simulque & unda nigra
In acervum attollitur, multamque extra mare algam fundunt:
Sic scindebatur animus in pectoribus Achivorum.
Atrides autem dolore magno sauciatus cor,
Obibat, præcones canoros jubens,

Ver. 1. Ὣς οἱ μὲν] "Nec poëticâ modò, sed "*oratoriâ* virtute (*Homerus*) eminentissimus. "Nam, ut de laudibus, exhortationibus, con- "solationibus taceam; nonne vel *Nonus liber*, quo missa ad Achillem legatio con- "tinetur, —— omnes litium ac consiliorum "explicat artes? Affectus quidem vel illos "mites, vel hos concitatos, nemo erit tam "indoctus qui non in suâ potestate hunc "auctorem habuisse fateatur." *Quintilian. lib.* X, *cap.* 1. Καὶ ἐν αὐτῇ πρεσβείᾳ, ποικίλαις τέχναις ποιεῖ χρωμένους τοὺς ῥήτορας· Ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20. Ubi totum harum orationum artificium retexitur & enarratur. Ut & altero in Libro, qui inscribitur Τέχνη, § 8 & 9.

Ver. 3. Πένθεϊ δ' —— ἄριστοι.] Οἱ μὲν ἄλλοι περὶ φυγῆς ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο· οἱ δὲ ἄριστοι ἐν πένθει ἦσαν. *Schol. Victoriana*; sc. ex *Petri Victorii codice exscripta.*

Ver. 4. Ὡς δ' ἄνεμοι δύο —— Ὣς ἐδαΐζετο θυμός.]

Adversi rupto ceu quondam turbine venti
Confligunt Zephyrusque Notusque ——.
Æn. II, 416.

Cæterùm nodum hîc in scirpo quæsiverunt plerique, *quibusnam affectibus duobus* distraherentur Achivorum animi. *Porphyrius* (quem secutus est Scholiastes,) φόβον καὶ λύπην intelligit: *Quæst. Homeric.* 5. Sch. Victorian. ἔκπληξιν τῶν παρόντων καὶ δέος τῶν μελλόντων. Alii ibidem memorati, Ζηνός τε νόον, καὶ Τρῶας ἀγαυούς. Admodum invenustè omnes. Unus rem acu tetigit *Eustathius*: Δαΐζονται, ὅ ἐστι μερίζονται βουλαῖς, εἴτε μένειν, εἴτε φεύγειν χρεών· *fugerentne an permanerent; id scilicet in dubio erat.*

Ver. 5. Βορέης καὶ Ζέφυρος.] *Porphyrio* (Quæst. Homeric. 5,) scriptum est, Βόρρης. Quomodo Βορέης scilicet pronuntiabatur.

Ibid. —— τώ τε Θρῄκηθεν ἄητον.] Eo nimirum in pelago, cui & ab Aquilonis & ab Occidentis partibus adjacebat *Thracia* procellosa. Vide *Strabon. lib.* I, *pag.* 49.

Ver. 9. —— ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος.] Quâ ratione, ἄχεϊ, hîc ultimam producat; item ὑπερμενέϊ, *ver.* 23; & πάλιν, *ver.* 56; vide suprà ad α', 51. Porrò alii hîc legunt, βεβλημένος.

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι΄.

Ὑπόθεσις τῆς Ι΄ ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας.

Ἀγαμέμνονος συμβουλεύσαντος τοῖς Ἕλλησι φεύγειν, ἵστανται τὴν ἐναντίαν ἀποφαινόμενοι γνώμην Διομήδης καὶ Νέστωρ. Συμβουλεύσαντος δὲ Νέστορος, πρὸς Ἀχιλλέα πέμπονται πρέσβεις. Καὶ δεηθεῖσιν ἀτιμάζει αὐτοῖς Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ ἀπαγγέλλουσι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ὕπνον τρέπονται.

Ἄ Λ Λ Η.

Ἐπαυλισαμένων τῶν πολεμίων, διὰ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον εὐημερίαν, παρὰ τῷ ναυστάθμῳ, Ἀγαμέμνων ἀπηλπικὼς τὴν σωτηρίαν, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποφαινόμενος γνώμην, ἀποφεύγειν ἐπιβάντας τῶν νηῶν κελεύει τοὺς Ἕλληνας· Διομήδους δὲ ἀντειπόντος, Νέστωρ παραυτίκα ἀμείβεται τοῦτον. Προστίθησι δὲ τὰ λείποντα αὐτοῦ τοῖς λόγοις, φύλακας κελεύων ἐπὶ τὴν τάφρον ἐκπέμπειν, καὶ τοὺς ἀρίστους ἀθροίσαντα βουλεύσασθαι μετ' αὐτῶν περὶ τῶν ἐπειγόντων. Πείθεται τούτοις ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς ἀρίστους ἑστιᾷ, ἐν οἷς πάλιν Νέστωρ Ἀγαμέμνονι σύμβουλος τῶν καλλίστων γίγνεται, τῆς μὲν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα κελεύων αὐτὸν ὀργῆς λαθέσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἐπείγοντα καιρὸν ἁρμόσασθαι, καὶ πρεσβείαν ὡς τὸν τοῦ Πηλέως ἀποστεῖλαι. Τοῦ δὲ βασιλέως καὶ δῶρα πολλὰ ὑπισχνουμένου δώσειν, καὶ κηδεστὴν ἀξιώσαντος γενέσθαι, παραγίγνονται πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ὅ, τε Ἰθακήσιος, καὶ ὁ τοῦ Τελαμῶνος, καὶ πρὸς τούτοις Φοῖνιξ. Τῶν δὲ πρεσβέων ἐλθόντων, καὶ τὴν δέησιν ποιουμένων, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας μηνυσάντων, καὶ τὴν ἔπειξιν δηλούντων, ἄτεγκτος ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ οὐδ' ὅλως ἐνδιδοὺς πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων εὑρίσκεται· ἀλλὰ μνησικακῶν μὲν τῷ Ἀγαμέμνονι, τῶν δὲ δώρων καταφρονῶν, καὶ τῆς συγγενείας τοῦ βασιλέως ὑπερφρονῶν. Καὶ μετὰ τοῦτο Φοῖνιξ πείθειν αὐτὸν πειρᾶται, καὶ δακρύει τὴν παροῦσαν τῶν Ἑλλήνων τύχην, ὡς εἰς ἔλεον αὐτὸν ὑπάξων· καὶ τῆς περὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν ὑπομιμνήσκει τροφῆς· καὶ ὅτι οὐ χρὴ, παραδείγματι τῷ κατὰ τὴν παλλακίδα χρώμενος, πάντα μητρὶ πείθεσθαι, δι' ὧν εἶπεν, αἰνίττεται· καὶ ὡς πρὸς ἀνάγκην βοηθήσας, χωρὶς τιμῆς, μεταγνώσεται, τὴν Μελεάγρου μάχην καὶ Αἰτωλῶν διηγούμενος. Οὔτε δὲ Φοῖνιξ, πρεσβευτὴς εὐτυχής· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπίσης τοῖς ἄλλοις ἀποτυγχάνει. Οὔτε δὲ ὁ συγγενὴς αὐτὸν Αἴας ἔτρεψεν, ἐπιπλήσσων τε, καὶ ἱκετεύων, καὶ λοιδορούμενος, καὶ παντὶ τρόπῳ πεῖσαι πειρώμενος. Ἀλλὰ Φοίνικα μὲν παρ' ἑαυτῷ κατέχει Ἀχιλλεύς· Ὀδυσσεὺς δὲ, σὺν Αἴαντι, τὰ πρὸς τοῦ Ἀχιλλέως ἀποπρεσβεύουσι τοῖς Ἕλλησιν. Ἐφ' οἷς Διομήδης καθάπτεται μὲν Ἀχιλλέως, ὡς οὐ δεόντως ἀμέτρῳ ὀργῇ χολάζοντος· τοὺς δὲ ἀρίστους ἐπὶ τὴν μάχην προτρέπεται.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπιγραφαί.

* Ἀπόπειρα· Πρεσβεία, ἢ Λιταί. * Vide Annot. ad ver. 17.

Ἄλλως.

Ἐξεσίη δ' Ἀχιλῆος ἀπειθέος ἐςὶν Ἰῶτα.

ΩΣ οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Θεσπεσίη ἔχε Φύζα, Φόβε κρυόεντος ἑταίρη·
Πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ βεβολήατο πάντες ἄρισοι.
Ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα,
Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρήκηθεν ἄητον,
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
Κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευαν·
Ὡς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ σήθεσιν Ἀχαιῶν.
Ἀτρείδης δ' ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ,
Φοίτα, κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων,

ITA quidem Trojani custodias agebant: sed Achivos
Divinitus-immissa agebat Fuga, Metûs frigidi socia:
Luctu vero intolerando sauciati erant omnes fortissimi.
Sicut autem venti duo pontum commovent piscosum,
Boreas & Zephyrus; qui utique e Thraciâ spirant,
Advenientes repentino; simulque & unda nigra
In acervum attollitur, multamque extra mare algam fundunt:
Sic scindebatur animus in pectoribus Achivorum.
Atrides autem dolore magno sauciatus cor,
Obibat, præcones canoros jubens,

Ver. 1. Ὡς οἱ μὲν] "Nec poëticâ modò, sed "*oratoriâ* virtute (*Homerus*) eminentissimus. "Nam, ut de laudibus, exhortationibus, con- "solationibus taceam; nonne vel *Nonus* "*liber*, quo missa ad Achillem legatio con- "tinetur,——omnes litium ac consiliorum "explicat artes? Affectus quidem vel illos "mites, vel hos concitatos, nemo erit tam "indoctus qui non in suâ potestate hunc "auctorem habuisse fateatur." *Quintilian. lib.* X, *cap.* 1. Καὶ ἐν αὐτῇ πρεσβείᾳ, ποικίλαις τέχναις ποιεῖ χρωμένους τοὺς ῥήτορας· Ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20. Ubi totum harum orationum artificium retexitur & enarratur. Ut & altero in Libro, qui inscribitur Τέχνη, §8 & 9.

Ver. 3. Πένθεϊ δ'——ἄρισοι.] Οἱ μὲν ἄλλοι περὶ φυγῆς ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο· οἱ δὲ ἄρισοι ἐν πένθει ἦσαν. *Schol. Victoriana*; sc. ex *Petri Victorii codice exscripta.*

Ver. 4. Ὡς δ' ἄνεμοι δύο——· Ὡς ἐδαΐζετο θυμός.]

Adversi rupto ceu quondam turbine venti
Confligunt Zephyrusque Notusque——.
Æn. II, 416.

Cæterùm nodum hîc in scirpo quæsiverunt plerique, *quibusnam affectibus duobus* distraherentur Achivorum animi. *Porphyrius* (quem secutus est Scholiastes,) φόβον καὶ λύπην intelligit: *Quæst. Homeric.* 5. Sch. Victorian. ἔκπληξιν τῶν παρόντων καὶ δέος τῶν μελλόντων. Alii ibidem memorati, Ζηνός τε νόον, καὶ Τρῶας ἀγαυούς. Admodum invenustè omnes. Unus rem acu tetigit *Eustathius*: Δαΐζονται, ὅ ἐστι μερίζονται βουλαῖς, εἴτε μένειν, εἴτε φεύγειν χρεών· *fugerentne an permanerent; id scilicet in dubio erat.*

Ver. 5. Βορέης καὶ Ζέφυρος.] *Porphyrio* (Quæst. Homeric. 5,) scriptum est, Βόῤῥης. Quomodo Βορέης scilicet pronuntiabatur.

Ibid. ——τώ τε Θρήκηθεν ἄητον.] Eo nimirum in pelago, cui & ab Aquilonis & ab Occidentis partibus adjacebat *Thracia* procellosa. Vide *Strabon. lib.* I, *pag.* 49.

Ver. 9. ——ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος.] Quâ ratione, ἄχεϊ, hîc ultimam producat; item ὑπερμενέϊ, *ver.* 23; & πάλιν, *ver.* 56; vide suprà ad ά, 51. Porrò alii hîc legunt, βεβλημένος.

Κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον,
Μηδὲ βοᾶν· αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο.
Ἷζον δ' εἰν ἀγορῇ τετιηότες· ἂν δ' Ἀγαμέμνων
Ἵστατο δακρυχέων, ὥστε κρήνη μελάνυδρος,
Ἥ τε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ·
Ὣς ὁ βαρυστενάχων ἔπε' Ἀργείοισι μετηύδα·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ·
Σχέτλιος, ὃς πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν,
Ἴλιον ἐκπέρσαντ' εὐτείχεον ἀπονέεσθαι·
Νῦν δὲ κακὴν ἀπάτην βουλεύσατο, καί με κελεύει
Δυσκλέα, Ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λαόν.
Οὕτω που Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι,
Ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα,
Ἠδ' ἔτι καὶ λύσει· τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες,
Φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

Nominatim ad concionem vocare virum unumquemque,
Minimè autem clamare: ipseque inter primos laborabat.
Sedebant porrò in concione tristes: Agamemnon autem
Surrexit lachrymas-fundens, ceu fons aquis niger,
Qui utique ab excelsâ petrâ nigram fundit aquam:
Sic ille graviter suspirans verba Argivis fecit;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Jupiter me valde Saturnius detrimento irretivit gravi:
" Infestus, qui antea quidem mihi promisit & annuit,
" Ilio exciso bene-munito rediturum;
" Nunc verò malam fraudem struxit, & me jubet
" Inglorium, Argos redire, postquam multum perdidi populum.
" Ita scilicet Jovi erit præpotenti placitum,
" Qui jam multarum urbium demolitus est vertices,
" Atque adhuc demolietur: hujus enim potentia est maxima.
" Verùm agite, ut ego dixero, pareamus omnes;
" Fugiamus cum navibus dilectam in patriam terram:
" Non enim jam Trojam capiemus latas-vias-habentem.
Sic dixit; illi vero omnes taciti facti sunt silentio;

Ver. 11. Κλήδην——ἄνδρα ἕκαστον, Μηδὲ βοᾶν.] Ἕκαστον, scilicet τῶν Ἡγεμόνων. Et, μὴ βοᾶν· nè vel Hostes, vel etiam Sui, quantum trepidaretur, intelligerent. Ut rectè *Schol. Victorian.* Κατ' ὄνομα τοὺς ἀρίστους συνάγει, ἵνα μὴ ἔκπυστα γένηται τοῖς πολεμίοις τὰ πρασσόμενα· ἢ καὶ πρὸς τὸ μὴ ταράξαι τοὺς οἰκείους.

Ver. 14. Ἵστατο δακρυχέων]

Multa gemens, largoque humectat flumine vultum. *Æn.* I, 469.

Ver. 17. Ὦ φίλοι,] Eâdem oratione suprà usus est *Agamemnon* ad tentandos Suorum animos, *lib.* β', 110, *&c.* Unde & hic *liber nonus* inscribitur, Ἀπόπειρα.

Ver. 18. Ζεύς με μέγα] Vide suprà ad β', 111. Cæterùm *Schol. Victorian.* hîc legendum volunt, σὺν τῷ σ', τὸ " μέγας."

Ver. 19. ——πρὶν μέν μοι ὑπέσχετο] Τότε μὲν,——ὅτε τὸν ὄνειρον ἔπεμψεν (β', 12:) ἐπεὶ δὲ, πρὶν, διὰ τό, " Ἀστράπτων ἐπιδέξια." (β', 350, 353.) *Schol. Victorian.*

Ver. 20.——ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 25.——καὶ λύσει.] Vide suprà ad β', 118.

Ver. 29. ——ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.] Vide suprà ad γ', 95.

Ver.

Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.
Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι,
Φὰς ἔμεν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσασ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι, ἠδὲ γέροντες·
Σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω·
Σκήπτρῳ μέν τοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων·
Ἀλκὴν δ' οὔτοι δῶκεν, ὅ, τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Δαιμόνι', οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν
Ἀπτολέμους τ' ἔμμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις;
Εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται, ὥστε νέεσθαι,
Ἔρχεο· πάρ τοι ὁδὸς, νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης
Ἑστᾶσ', αἵ τοι ἕποντο Μυκήνηθεν μάλα πολλαί·
Ἀλλ' ἄλλοι μενέουσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Εἰσόκε περ Τροίην διαπέρσομεν· εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ,
Φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Νῶϊ δ', ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθ', εἰσόκε τέκμωρ

Diù autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem verò inter eos locutus est pugnâ-strenuus Diomedes;
" Atrida, tibi primùm adversabor inconsultè-loquenti,
" Quâ fas est, ô rex, *in* concione: tu verò ne irascaris.
" De fortitudine quidem mihi primùm convitium-fecisti inter Danaos,
" Dicens *me* esse imbellem & fortitudinis-expertem: Hæc autem omnia
" Sciunt Argivorum & juvenes & senes.
" Tibi vero ex-duobus-alterum dedit Saturni filius versuti:
" Sceptro quidem tibi dedit honorari supra omnes;
" Virtutem autem non dedit, quod utique imperium est maximum.
" Bone vir, itáne planè credis filios Achivorum
" Imbellesque esse & fortitudinis-expertes, ut dicis?
" Utique, si tibi ipsi animus properat ad redeundum,
" Abi: patet tibi via, navesque tibi prope mare
" Stant, quæ te secutæ sunt Mycenis valde multæ:
" At alii manebunt comantes Achivi,
" Donec Trojam everterimus: Quòd si & ipsi *volunt*,
" Fugiant cum navibus dilectam in patriam terram:
" Nos verò, ego Sthenelusque, pugnabimus; donec finem

Ver. 30. Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν.] Οὔτε γὰρ μένοντες, χρηστὴν εἶχον ἐλπίδα· οὔτε φεύγειν εὐκλεὲς ἡγοῦντο. *Schol. Victorian.*

Ver. 31. ——βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver. 32. Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι.]
Dicam equidem, licèt arma mihi mortemque minetur. *Æn.* XI, 348.
Cæterùm totum hujus loci artificium retexit & singulatim enarrat *Dionys. Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, § 8 & 9; quem vide.

Ver. 34. Ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας.] Nempe in δ', 370 &c. Vide autem & ad δ', 401. Porrò *Schol. Victorian.* hîc legunt, πρῶτος. De prosodiâ autem vocis, ὀνείδισας; vide suprà ad α, 140.

Ver. 40. Δαιμόνι'] Vide suprà ad β', 190.

Ver. 42. ——ἐπέσσυται] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 46. ——εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, φευγόντων.] Elegantissima *Aposiopesis.* Κομματικῶς δὲ εἶπε, μιμούμενος τὸν θυμούμενον. *Schol. Victorian.*

Ver. 48. ——ἐγὼ Σθένελός τε.] Quantâ hîc cum arte *Sthenelum* collaudat, & προσεπισχυρίζει!

Ἰλίου εὕρωμεν· σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετεφώνεεν ἱππότα Νέστωρ·
Τυδείδη, πέρι μὲν πολέμῳ ἔνι καρτερός ἐσσι,
Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος.
Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοί,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης
Ὁπλότερος γενεῆφιν, ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις
Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγ', ἐγών, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχομαι εἶναι,
Ἐξείπω, καὶ πάντα διίξομαι· οὐδέ κέ τίς μοι
Μῦθον ἀτιμήσει, οὐδὲ κρείων Ἀγαμέμνων.
Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου, ὀκρυόεντος.

" Ilii invenerimus: favente enim Deo venimus.
Sic dixit: Atque omnes acclamârunt filii Achivorum,
Orationem admirati Diomedis equûm-domitoris.
Inter eos autem surgens locutus est eques Nestor;
" Tydide, eximiè quidem in pugnâ fortis es,
" Et consilio inter omnes æquales es optimus.
" Nemo tibi hanc sententiam vituperaverit, quotquot *sunt* Achivi,
" Neque contra dixerit: sed non ad finem pervenisti consiliorum.
" Utique juvenis es, meus verò etiam filius esse posses
" Minimus natu; & tamen prudentia loqueris
" Argivorum regibus, quoniam rectè dixisti.
" Verùm age; ego, qui te senior glorior esse,
" Eloquar, & omnia persequar: neque aliquis mihi
" Sermonem improbaverit, ne quidem rex Agamemnon.
" Sine-tribu, sine-lege, sine-lare est ille,
" Quisquis bellum amat intestinum, horrendum.

ισχυράζει! Ita ferè Cæsar: " *Quod si præterea* " *nemo sequatur, tamen Se cum solâ decimâ* " *legione* (contra Germanos) *iturum, de quâ* " *non dubitaret; sibique eam prætoriam co-* " *hortem futuram.*" De bello Gallico, lib. I, § 40; *al.* 31. Et: " *An, me deleto,* " *non animadvertebatis decem habere legiones* " *populum Romanum, quæ non solum vobis* " *obsistere, sed etiam cœlum diruere possent?*" De bello Hispanico, § ult.

Ver. 49. ——εἰλήλουθμεν.] Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 52.——*ἱππότα*] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 53. Τυδείδη, περὶ μὲν] Vide suprà ad δ', 249. Cæterùm de hujus orationis arte Rhetoricâ, vide enarrationem *Dionysii Halicarn.* in libro qui inscribitur Τέχνη, § 8.

Scis ut te cunctis unam——
Prætulerim.—————*Æn.* XII, 143.

Ver. 55. Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται,——ἀτὰρ οὐ τέλος.] Ἐνίοις δὲ καὶ συναναπληροῦν μετὰ εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον· ὡς ὁ Νέστωρ· " Οὔτις τοι τὸν μῦθον" &c. *Plutarch.* Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον.

Ver. 58.——πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλῆας.] Βάζεις πρὸς τοὺς βασιλεῖς. *Eustath.* Παρὰ πάντας τοὺς βασιλεῖς. *Schol.*

Ver. 63. Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος.] E patriâ, e tribu, e familiâ omni ejectus. " *Nam* " *nec privatos Focos, nec publicas Leges videtur,* " *nec Libertatis jura cara habere; quem Dis-* " *cordia, quem Cædes civium, quem Bellum* " *civile delectat.*" Cicero, Philipp. 13. Ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστί, καὶ ὅτι ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον· καὶ ὁ ἄπολις διὰ φύσιν, καὶ οὐ διὰ τύχην, ἤτοι φαῦλός ἐστιν, ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος· ὥσπερ καὶ ὁ ὑφ' Ὁμήρου λοιδορηθείς, " ἀφρήτωρ ἀθέμιστος, ἀνέστιος." *Aristot. de Republ. lib.* I, *cap.* 2.

——perjurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus.——
Horat. Serm. II, 5, 15.

Ver. 64. Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου.] Videtur

Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα· φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι
Λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ ἔπειτα,
Ἀτρεΐδη, σὺ μὲν ἄρχε· σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι·
Δαίνυ δαῖτα γέρουσιν· ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικές.
Πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν
Ἠμάτιαι Θρήκηθεν ἐπ' εὐρέα πόντον ἄγουσι.
Πᾶσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη, πολέεσι δ' ἀνάσσεις.
Πολλῶν δ' ἀγρομένων, τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην
Βουλὴν βουλεύσῃ· μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς
Ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δήϊοι ἐγγύθι νηῶν
Καίουσιν πυρὰ πολλά· τίς ἂν τάδε γηθήσειε;
Νὺξ δ' ἥδ' ἠὲ διαρραίσει στρατὸν, ἠὲ σαώσει.

" Verùm enimvero nunc quidem pareamus nocti nigræ,
" Cœnasque instruamus: custodes autem quique
" Incubent ad fossam quam fodimus murum extra.
" Juvenibus quidem hæc præcipio; at deinde
" Atrida, tu quidem incipias: tu enim supremus es:
" Præbe convivium senibus: decet te, nequaquam *est* indecorum.
" Plena *sunt* tibi vino tentoria, quod naves Achivorum
" Quotidianæ ex Thraciâ per latum pontum advehunt.
" Omnis tibi adest ad-excipiendum-apparatus; multisque imperas.
" Multis autem congregatis, illi obsequaris, qui optimum
" Consilium dederit: valde enim opus *est* omnibus Græcis *consilio*
" Bono & prudenti; quoniam hostes prope naves
" Accendunt ignes multos: Quis in his lætetur?
" Nox autem hæc vel disperdet exercitum, vel servabit.

Videtur hîc nonnullis, *Achillem* perstringere. At multò rectiùs *Dionysius Halicarn.* ὡς διὰ κοινοῦ δόγματος, καθαπτόμενος τοῦ Ἀγαμέμνονος· *libro suprà citato.* Ita enim infrà, *ver.* 109, 110, *Agamemnoni* vitio vertit Nestor, quòd Achillem, Achivorum fortissimum, non honorâsset.

Ver. 66. —ἐφοπλισόμεσθα] Vide suprà ad α', 140.

Ibid. —φυλακτῆρες.] *Aristarchus* legit φυλακτῆρας.

Ver. 67. Λεξάσθων.] Δυϊκὸν ῥῆμα, τὸ λεξάσθων, συντέτακται (inquit *Eustathius*) ὀνόματι πληθυντικῷ. Quod absurdum est, nisi quum de *Duobus* sermo sit; ut fusè ostendimus suprà ad α', 566; & ad β', 288. Quare aut contractum erit λεξάσθων ex λεξάσθωσαν; aut eò scilicet spectabat *Nestor*, ut in stationibus *singulis* milites in vigiliâ manerent *bini.*

Ibid. —παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός.] Ἔσω τῆς τάφρου. *Schol. Victor.* Rectè. Ita enim infrà, *ver.* 87; —μέσσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες.

Ver. 69. —βασιλεύτατος.] *Al.* βασιλεύτερος.

Ver. 70. Δαίνυ δαῖτα γέρουσιν.] Ἵνα μὴ διαβάλλειν δοκῇ τὸν Ἀγαμέμνονα πρὸς τὸ Πλῆθος, ὡς ἁμαρτόντα καὶ χρησάμενον ὀργῇ. *Plutarch. de audiendis Poëtis.* Item, *Symposiac. lib.* VII, *Qu.* 9. Cæterùm de Prosodiâ vocis, δαίνυ, vide suprà ad γ', 260. Rectè hanc ad rem citat *Barnesius* ex Aristophane;

Στόρνυ τέ μοι καὶ τῇδε κυρίδιον λέχος.

Item ex Euripide;

Ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον, ὅστις εὐσεβής.
Iphig. in Taur. 743.

Quibus adde;

Ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' ἥλιον πατρός.
Medea, 746.

Ὄμνυμι γαῖαν, λαμπρὸν ἡλίου τε φῶς.
Ibid. 752.

Et similia passim. Nam in his, nullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 75. —χρεὼ.] Pronuntiabatur, χρῶ. Vide autem infrà ad κ', 43.

Ver. 77. Καίουσιν] *Al.* καίουσι· Quod perinde est. Vide ad α', 51.

Ibid. —τίς ἂν τάδε γηθήσειε;] Vide suprà ad α', 330.

Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Ἐκ δὲ φυλακτῆρες σὺν τεύχεσιν ἐσσεύοντο,
Ἀμφί τε Νεστορίδην Θρασυμήδεα, ποιμένα λαῶν,
Ἠδ' ἀμφ' Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον υἷας Ἄρηος,
Ἀμφί τε Μηριόνην, Ἀφαρῆά τε, Δηΐπυρόν τε,
Ἠδ' ἀμφὶ Κρείοντος υἱὸν, Λυκομήδεα δῖον.
Ἑπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ
Κοῦροι ἅμ' ἔστειχον, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες·
Κὰδ δὲ μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες·
Ἔνθα δὲ πῦρ κήαντο, τίθεντο δὲ δόρπον ἕκαστος.
Ἀτρείδης δὲ γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν
Ἐς κλισίην, παρὰ δέ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ὁ γέρων πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι· οὕνεκα πολλῶν
Λαῶν ἐσσὶ ἄναξ, καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξε

Sic dixit; illi vero eum libenter & audierunt & obsecuti sunt.
Ac custodes cum armis properè-exierunt,
Nempe Nestoridesque Thrasymedes, pastor populorum,
Et Ascalaphus & Ialmenus filii Martis,
Merionesque, Aphareusque, Deïpyrusque,
Et Creontis filius Lycomedes nobilis.
Septem erant duces custodum, centeni vero cum singulis
Juvenes ordine-ibant, longas hastas manibus tenentes;
Atque in medio fossæ & muri sedebant profecti:
Ibi ignem accenderunt, apposueruntque cœnam unusquisque.
Atrides autem proceres frequentes duxit Achivorum
In tentorium; ipsisque apposuit gratum-animo convivium:
Hi autem ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Ac postquam potûs & cibi desiderium exemissent,
Illis senex omnium-primus texere cœpit consilium
Nestor, cujus & antea optimum apparuerat consilium:
Qui ipsis cordatus concionatus est & dixit;
" Atrida, gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" In te quidem finiam, a te autem incipiam; quoniam multorum
" Populorum es rex, & tibi Jupiter in-manus-dedit

Ver. 81. Ἀμφί τε Νεστορίδην] De hujus loquendi ratione, vide suprà ad γ', 146.

Ver. 85. Ἑπτ' ἔσαν——, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ]
Bis septem Rutuli, muros qui milite servent,
Delecti; ast illos centeni quemque sequuntur,
Purpurei cristis juvenes, auroque corusci.
Æn. IX, 161.

Ver. 94. ——ἀρίστη φαίνετο βουλή.]
——potior sententia visa est. *Æn.* IV, 287.

Ver. 95. Ὅς σφιν] Ita rectè edidit *Barnesius. Stephanus*, aliiq; permulti, Ὃ σφιν. Malè.

Ver. 97. Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι.]
A Te principium, Tibi desinet.——
Virg. Ecl. VIII, 11.
Primâ dicte mihi, summâ dicende Camœnâ. *Horat. Epist.* I, 1, 1.
Ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσι.
Hesiod.

Ver.

Σκῆπτρόν τ', ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα.
Τῷ σε χρὴ πέρι μὲν φάσθαι ἔπος, ἠδ' ἐπακοῦσαι,
Κρηῆναι δὲ καὶ ἄλλῳ, ὅταν τινὰ θυμὸς ἀνώγῃ
Εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν· σέο δ' ἕξεται, ὅ, τι κεν ἄρχῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει,
Οἷον ἐγὼ νοέω, ἠμὲν πάλαι, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν,
Ἐξέτι τοῦ, ὅτε, διογενὲς, Βρισηΐδα κούρην
Χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας·
Οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε
Πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν,
Ἠτίμησας· ἑλὼν γὰρ ἔχεις γέρας· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Φραζώμεσθ', ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν
Δώροισίν τ' ἀγανοῖσιν, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
    Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας·

" Sceptrumque, & jura; ut ipsis consulas.
" Ideo te oportet supra *omnes* & dicere sententiam, & audire,
" Perficere etiam & alterius *consilium*, quum aliquem animus jusserit
" Dicere in bonum: penes te autem erit quicquid optimum-visum-fuerit.
" At ego dicam, ut mihi videtur esse optimum.
" Non enim quis sententiam alius meliorem hâc excogitaverit,
" Qualem ego sentio, & olim, & etiam nunc,
" Ex eo *tempore*, quando, generose, Briseïda puellam
" Irati Achillis abiisti a tentorio auferens:
" Nequaquam secundum nostram quidem sententiam: valde enim tibi ego
" Multis dissuadebam: tu autem tuo magno animo
" Cedens, virum fortissimum, quem etiam immortales honorârunt,
" Contumeliâ-affecisti; ereptum enim habes præmium: verùm etiam & nunc
" Deliberemus, quomodo ipsum placantes flectamus
" Donisque placidis, verbisque blandis.
Hunc autem rursum allocutus est rex virorum Agamemnon:
" O senex, neutiquam mentitus mea errata enumerâsti:

Ver. 99. Σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας.] Σκῆπτρον, διὰ τὸ κράτος· θέμιστας, διὰ τὸ δίκαιον· οὔπω γὰρ εἶχον γραπτοὺς νόμους. *Schol. Victorian.*

Ver. 102. —σέο δ' ἕξεται, ὅ, τι κεν ἄρχῃ·] Τὸ τῶν λόγων κατόρθωμα, σὸν ἔσται· εἰς σὲ γὰρ ἀνενεχθήσονται, ὅ, τι ἂν κρατῇ καὶ συμφέρῃ.——Ὁ δήποτε τῆς παραινέσεως πραχθῇ καὶ ἐπιτευχθῇ, ἐκ σοῦ γίνεται. Καὶ ἀλλαχοῦ, (Odyss. λ', 345,) —— " ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε ἔπος τε." *Schol. Vulg. & Victorian.*

Ver. 104. Οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα] Vide suprà ad ά, 249, 260; & ad β', 372. Cæterùm alii hîc legunt, νόον ἄλλον.

Ver. 106. —διογενές.] *Al.* διογενοῦς. Ut referatur scilicet ad Ἀχιλῆος. Quod est hoc in loco minùs venustum.

Ver. 109. —σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας.] Δεξιῶς ὑπήλλαξε τὰ ὀνόματα· τὴν αὐθάδειαν μεγαλοφροσύνην καλῶν· καὶ τὸ προπετὲς, εἴξας, λέγων. *Schol. Victorian.* Φίλος ἐπιεικὴς——ἐπαίνῳ μᾶλλον ἢ ψόγῳ χαίρει πρὸς ἐπανόρθωσιν ἤθους χρώμενος. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ποιεῖ τὸν παρρησιαζόμενον ἥκιστα λυπεῖν καὶ μάλιστα θεραπεύειν, ἢ——μετ' εὐνοίας προσφέρεσθαι τοῖς ἁμαρτάνουσιν. Ὅθεν οὔτε ἀρνουμένους δεῖ πικρῶς ἐξελέγχειν, οὔτε κωλύειν ἀπολογουμένους, ἀλλὰ καὶ προφάσεις εὐσχήμονας ἁμωσγέπως συνεκπορίζειν, καὶ, τῆς χείρονος αἰτίας ἀφισταμένους, αὐτὸν ἐνδιδόναι μετριώτερον· ὡς——πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὁ Νέστωρ, " σὺ δὲ σῷ " μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας." Ἠθικώτερον γὰρ, οἶμαι, τοῦ ἠδίκησας καὶ ἠσχημόνησας &c. Plutarch. de Adul. & Amici discrim.

Ver. 110. —ἀθάνατοι.] Vide suprà ad ά, 398

Ver. 115. —οὔτι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας.]

Ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι· ἀντί νυ πολλῶν
Λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ, ὅντε Ζεὺς κῆρι φιλήσῃ.
Ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα·
Ὑμῖν δ' ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ' ὀνομήνω,
Ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

" Peccavi, neque ipse nego; multarum nempe instar
" Copiarum est vir, quem Jupiter ex-animo dilexerit.
" Sicut nunc hunc honoravit, domuitque populum Achivorum.
" Verùm quoniam peccavi, animo lævo obsecutus,
" Iterùm volo placare, dareque ingentia dona:
" Vobis autem coram omnibus inclyta dona nominabo,
" Septem igni-nunquam-admotos tripodas, decemque auri talenta,
" Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
" Validos, in-cursu victores, qui præmia pedibus reportârunt.

τέτληξας.] Ἔστι δὲ, inquit *Eustathius*, τὸ "ψεῦ-" "δος" μὲν ἐπιῤῥηματικὸν, ἀντὶ τοῦ, ψευδῶς· εἰ μή τις ἴσως ἐθέλει στίζειν ἐν τῷ, "οὔτι ψεῦ-" "δος·" εἶτα ἐπάγειν ἀσυνδέτως κατ' ἔλλειψιν τὸ ἑξῆς· ἵνα λέγῃ κομματικῶς, "οὔτι ψεῦ-" "δός ἐστιν ὧν ἐδημηγόρησας· ἐμὰς ἄτας κα-" "τέλεξας." Minùs peritè, ut mihi quidem videtur. Quid enim invenustiùs, aut magis hiulcè dici potuisset? Reverà illud, ψεῦδος, hoc in loco est, κατὰ ψεῦδος· cujus contrarium est, κατ' ἀλήθειαν, vel, πρὸς ἀλήθειαν.

Ver. 116. Ἀασάμην.] Verbum hoc fictitium & abnorme, ά in primis syllabis utramque habet *ancipitem*. Quod in hoc verbo (credo) est *singulare*. Fortè tamen hujus rei ratio ex eâ petenda erit analogiâ, quâ analogiâ dicitur Κρονίονος & Κρονίωνος, τεθνηότος & τεθνεῶτος, μετήορος & μετέωρος, λαὸς & λεὼς, βασιλῆος & βασιλέως, βασιλῆα & βασιλέα, Ἀχιλλῆα & Ἀχιλλέα, *&c.*

Ibid. ——ἀντί νυ πολλῶν.] Notandum quàm non supervacaneum hîc sit illud νυ, sed eandem ferè vim habeat ac Latinum *nempe*.

Ver. 119. Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην.] Vide suprà ad *ver.* 116. Item ad β', 111.

Ibid. ——φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας, Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.] Οὕτω δὲ τὰ ἔπη ταῦτα προενήνεκτο Διοσκουρίδης ὁ Ἰσοκράτους μαθητὴς,

Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας,
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ' ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι ——*Athenæus, lib.* I, *c.* 9.

Barnesius versum *istum alterum* inserendum potiùs contendit (ubi & *Eustathius* ejusdem meminit) infrà in *lib.* τ', post *vers.* 137:

Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, (καί μευ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,)
Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ' ἔβλαψαν θεοὶ ἄλλοι,
Ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι.————

Sed neutro in loco satis aptè cohæret versus iste. Nam *priore* in loco, ubi Jovis mentio non fit, non rectè inseritur istud θεοὶ ἄλλοι. Et *posteriore* in loco, non satis aptè apponitur istud οἴνῳ μεθύων, nisi Parenthesi inclusa dempseris; quæ tamen si dempseris, jam non ampliùs cohærebit alterum istud θεοὶ ἄλλοι.

Ver. 120. ——δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα.] Ἵνα μὴ, σμικροψυχίας ἕνεκα, δοκῇ τὸν στρατὸν ἀποστερεῖν συμμαχίας. *Schol. Victorian.* Τῆς Βρισηΐδος τὴν ἀφαίρεσιν εἰς τὴν Ἄτην (suprà *ver.* 18) ἀναφέρων ὁ Ἀγαμέμνων, ὅμως "ἂψ ἐθέλει ἀρέσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄ-" "ποινα." Καὶ γὰρ τὸ δεῖσθαι, τοῦ μὴ καταφρονοῦντός ἐστι· καὶ ταπεινὸς φανεὶς ὁ ἀδικήσας, ἔλυσε τὴν τῆς ὀλιγωρίας δόξαν. *Plutarch.* περὶ ἀοργησίας.

Ver. 121. Ὑμῖν] *Al.* Ἡμῖν.

Ver. 122. ——ἀπύρους τρίποδας——Αἴθωνας δὲ λέβητας.]

Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis,
Pocula:————
Et tripodas geminos; auri duo magna talenta. *Æn.* IX, 263.

Ἀπύρους, πρὸς σύγκρισιν τῶν ἐμπυριβητῶν· αἴθωνας δὲ, τοὺς εἰς πῦρ βαλλομένους. *Schol. Victorian.* Ἦν γὰρ τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων, οὓς καλεῖσθαι λέβητας συνέβαινεν ἀμφοτέρους.——Τρίπους χαλκοῦς——ὃν νῦν λέβητα καλοῦσι. Οὗτοι δ' ἦσαν οἱ μὲν ἄπυροι, εἰς οὓς τὸν οἶνον ἐξεκεράννυον· οἱ δὲ λοετροχόοι, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ ἐθέρμαινον, καὶ ἐμπυριβῆται. *Athenæus, lib.* II, *c.* 2.

Ver. 124. ——οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.] Οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ ἦσαν οἱ ἵπποι ἠγωνισμένοι· ἦσαν γὰρ ἂν ἤδη γέροντες· ἀλλ' ἐν Ἰλίῳ νενικήκασιν, ἐπιταφίους ἀγῶνας ἀγωνισάμενοι. *Schol. Victorian.*

Ver.

Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσα γένοιτο,
Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσα μοι ἠνείκαντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι.
Δώσω δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας· ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλεν αὐτὸς,
Ἐξελόμην, αἳ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
Τὰς μέν οἱ δώσω, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τότ' ἀπηύρων
Κούρην Βρισῆος· καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣ θέμις ἀνθρώπων πέλει, ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω,
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω,
Αἵ κε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν μοι ἔοι· τίσω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ,

" Non sanè pauper esset vir, cui tot contigerint,
" Neque inops valde-preciosi auri,
" Quot mihi attulerunt præmia solidi-ungulis equi.
" Dabo item septem mulieres formâ-præstante, operum scientes,
" Lesbias; quas, quando Lesbum bene-habitatam cepit ipse,
" Delegi, quæ pulchritudine vincebant genus mulierum.
" Has quidem ei dabo; interque *eas* erit, quam tunc abstuli
" Filiam Brisei; & magnum jusjurandum addam,
" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum eâ rem habuisse,
" Quâ mos hominum est, virorum & mulierum.
" Hæc quidem statim omnia aderunt: si vero insuper
" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abundè auro & ære *congesto* impleat,
" Ingressus, quando dividemus prædam Achivi.
" Trojanas porro mulieres viginti ipse deligat,
" Quæ post Argivam Helenam pulcherrimæ sint.
" Quod si *unquam* Argos pervenerimus Achaïcum, uber agri;
" *Tum vero* gener mihi sit; honorabo autem ipsum æqualiter Oresti,

Ver. 127. ——μώνυχες ἵπποι.]
——solido—ungula cornu. *Georg.* III, 88.

Ver. 128. ——ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας.] *Al.* ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας.
Præterea bis sex genitor lectissima matrum
Corpora, captivosque dabit.——
Æn. IX, 272.

Ver. 129. ——ἃς——ἕλεν αὐτός.] Πιθανῶς ἐπαινεῖ Ἀχιλλέως παρεντίθησι, καὶ μονονουχὶ παραχωρήσειν φησὶ τῶν αὐτοῦ σκύλων. Ἅμα δὲ καὶ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν δωρεὰν ἄγει, ἐμφαίνων ὅτι, ἃ οὐδὲν ἐκεῖνος, δίδωσιν. Ἁπλῶν δὲ τὸ ἦθος, καὶ πάντα πρὸς πειθώ. *Schol. Victorian.*

Ver. 131. Τὰς μέν οἱ δώσω.] Quâ ratione hîc μὲν, (etiam extra cæsuram,) producatur; item ἐπὶ, *ver.* 132; & ἦν, *ver.* 144; & πρὸς, *ver.* 147; vide suprà ad α', 51.

Ver. 134. Ἣ θέμις ἀνθρώπων.] Θαυμασίως τὴν αἰσχρὰν λέξιν ἐκάλυψε,—— τιμιωτάταις προσηγορίαις ἐπισκιάζων. *Schol. Victorian.*

Ver. 135. ——εἰ δέ κεν αὖτε]
Si verò capere Italiam, sceptrisque potiri
Contigerit victori, & prædæ ducere sortem:
Æn. IX, 267.

Ver. 137. Νῆας ἅλις χρυσοῦ.] Plerique hîc legunt, Νῆα ἅλις χρυσοῦ. Quod ferri potest. Verùm cum infrà, *ver.* 297, a plerisque scribatur Νῆας· & hîc quoque, cum *Barnesio*, Νῆας edidi. *Eustathius* utrobique legit, Νῆα. Quod perinde erit.

Ver. 141. ——ἀρούρης] Vide suprà ad ζ', 142.

Ver. 142. ——ἔοι.] *Al.* εἴη.

Ver.

Ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται, θαλίῃ ἔνι πολλῇ.
Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλῃσι, φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ' ἐπιμείλια δώσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.
Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,
Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύῤῥηνες, πολυβοῦται,
Οἵ κέ ἑ δωτίνῃσι, θεὸν ὥς, τιμήσουσι,
Καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
Ταῦτά κέ οἱ τελέσαιμι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Δμηθήτω· Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος, ἠδ' ἀδάμαστος,

"Qui mihi unicus nutritur, rerum-copiâ in magnâ.
"Tres autem mihi sunt filiæ in domo bene-constructâ,
"Chrysothemis, & Laodice, & Iphianassa:
"Harum, quam velit, dilectam sine-sponsalibus ducat
"Ad domum Pelei: ego vero dotalia-dona dabo
"Multa valde, quot adhuc nemo suæ dedit filiæ.
"Septem porrò ei dabo bene-habitatas urbes,
"Cardamylen, Enopenque, & Hiran herbosam,
"Pherasque inclytas, & Antheam profunda-habentem-prata,
"Pulchramque Æpeam, & Pedasum vitiferam.
"Omnes autem prope mare *sunt*, ultimæ Pylum *versus* arenosam:
"Virique *eas* incolunt pecudibus & bobus abundantes,
"Qui ipsum donis, deum tanquam, honorabunt,
"Et ejus sub sceptro opulenta solvent tributa. [vel, *læta perficient jura.*]
"Hæc utique ei præstabo, si cessaverit ab irâ.
"Exorari-se-sinat: Pluto *solus* implacabilis & inexorabilis,

Ver. 144. Τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες] Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ:
Quarum quæ formâ pulcherrima, Deïopeiam
Connubio jungam stabili, propriamque dicabo;
Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat, & pulchrâ faciat te prole parentem. *Æn.* I, 75.

Ver. 147. —ἐπιμείλια δώσω.] *Al.* ἐπὶ μείλια δώσω. Nempe μείλια ἐπιδώσω.

Ver. 149. Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω.] Ἄδηλον, εἴτε φερνὴν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ καὶ ταύτας δίδωσι τὰς πόλεις· ἢ ἔξωθεν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα δῶρα. *Schol. Victorian.* At verò mihi nequaquam hoc ἄδηλον videtur. Si enim φερνῇ & has urbes annumerâsset, dixisset utique, non Ἑπτὰ δέ οἱ δώσω, sed Ἑπτὰ ἄρ' οἱ δώσω· non, *Septem autem*, vel *Septem porrò*; sed *Septem utique*, ei dabo.

Ibid. —εὖ ναιόμενα πτολίεθρα.— Καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ.]
Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.

Ver. 150. —Ἱρὴν] *Al.* Ἴρην & Ἴρην.

Ver. 152. Καλὴν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 153. —ἐγγὺς ἁλός νέαται Πύλου.] Vel νέαται, ὅ ἐστιν ἔσχαται, αἱ ὁμοροῦσαι τῇ Πύλῳ· vel νέαται, συγκοπὴν ἐκ τοῦ ναιέαται, ὃ δηλοῖ τὸ, οἰκοῦνται. *Eustath.* Ἀπολλόδωρος δὲ γράφει, κέαται. *Schol. Victorian.* Certè *Homeri* temporibus nihil hîc inerat ambigui. A prioris interpretationis partibus stat illud infrà, λ', 711, —νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος.

Ver. 155. —θεὸν ὥς.] Quâ ratione, θεὸν, hîc ultimam producat; item Διὶ, *ver.* 168: & Ὀδυσσῆϊ, *ver.* 180; vide suprà ad α', 51.

Ver. 158. —Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος.]
Non si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places *illachrymabilem*

Plutona

Τοὔνεκα καί τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων·
Καί μοι ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι,
Ἠδ' ὅσσον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι εἶναι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,
Δῶρα μὲν οὐκ ἔτ' ὀνοστὰ διδοῖς Ἀχιλῆϊ ἄνακτι·
Ἀλλ' ἄγετε κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε τάχιστα
Ἔλθωσ' ἐς κλισίην Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.
Εἰ δ' ἄγε, τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι, οἱ δὲ πιθέσθων·
Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα, Διῒ φίλος, ἡγησάσθω,
Αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς·
Κηρύκων δ' Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης ἅμ' ἑπέσθων.
Φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ, εὐφημῆσαί τε κέλεσθε,
Ὄφρα Διῒ Κρονίδῃ ἀρησόμεθ', αἴκ' ἐλεήσῃ.
Ὡς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἑαδότα μῦθον ἔειπεν.
Αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσαντ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,

" Quare & hominibus *est* deorum odiosissimus omnium:
" Atque etiam mihi cedat, quatenus major imperio sum,
" Et quatenus natu major glorior esse.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
" Dona quidem neutiquam aspernanda das Achilli regi.
" Sed agite, delectos excitemus, qui celerrime
" Eant ad tentorium Pelidæ Achillis.
" Quin age, hos ego legam; ii autem pareant.
" Phœnix quidem primum, Jovi dilectus, sit-dux,
" Ac deinceps *eat* Ajax magnus, & nobilis Ulysses:
" Præconum autem Hodiusque & Eurybates simul sequantur.
" Ferte autem ad-manus-*lavandas* aquam, & linguis-favere jubete,
" Ut Jovi Saturnio supplicemus, si forte misereatur.
Sic dixit: his autem omnibus gratam sententiam dixit.
Illico præcones quidem aquam in manus fuderunt,
Juvenes autem crateras coronaverunt vino:
Distribueruntque inde omnibus, auspicantes poculis.
Ac postquam libassent, bibissentque, quantum voluit animus;

Plutona tauris. ——— *Hor. Carm.* II, 14.
——Manesque adiit, regemque tremendum,
Nesciaque humanis precibus *mansuescere* corda. *Virg. Georg.* IV, 469.

Ver. 162. ——ἱππότα] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 166. ——Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος] Vide suprà ad α', 1.

Ver. 167. Εἰ δ' ἄγε.] Particulæ, *si, vis* hujusmodi est: *Quod si meo consilio parebis, age &c.* Vide suprà ad ζ, 376.

Ibid. ———πιθέσθων.] Aut contractum hoc ex πιθέσθωσαν· aut, *duale* si sit, quâ ratione id fiat, vide infrà ad *ver.* 182.

Ver. 168. Φοῖνιξ] Vide suprà ad β', 267.

Ver. 170. Κηρύκων δ' Ὀδίος τε καὶ Εὐρυβάτης.] Ἵνα δηλωθῇ, ὅτι δημοσία ἐστὶν ἡ πρεσβεία. Ταλθύβιος δὲ οὐ πέμπεται, ὡς Ἀγαμέμνονος. *Schol. Victorian.*

Ver. 175. ——ἐπεστέψαντο] Vide suprà ad α, 470, 471.

Ver. 177. ——σπεῖσαντ'] Fortè, σπεῖσαν τ'. Quod est usitatius.

Z

Ver.

Ὡρμῶντ' ἐκ κλισίης Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο.
Τοῖσι δὲ πόλλ' ἐπέτελλε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Δενδίλλων ἐς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα,
Πειρᾶν, ὡς πεπίθοιεν ἀμύμονα Πηλείωνα.
Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ Ἐννοσιγαίῳ,
Ῥηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
Μυρμιδόνων δ' ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθην·
Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
Καλῇ, δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν·
Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, πόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.

Properabant ex tentorio Agamemnonis Atridæ.
Illis autem multa mandata dedit Gerenius eques Neſtor,
Oculos in unumquemque vertens, Ulyſſem autem maxime,
Obſecrans eniti, ut flecterent eximium Pelidem.
Hi autem iverunt juxta littus multum-ſtrepentis maris,
Permulta vota facientes terram-cingenti Neptuno,
Ut facile flecterent magnos animos Æacidæ.
Myrmidonum vero ad tentoriaque & naves pervenerunt:
Illumque invenerunt animum oblectantem cithara arguta,
Pulchra, affabre-facta, (ſuperne autem argenteum jugum erat,)
Quam ceperat è ſpoliis, urbe Eetionis everſa:
Hac is animum oblectabat, canebatque utique præclara-facinora virorum.

Ver. 179. ——ἱππότα.] Vide ſuprà ad ά, 175.

Ver. 180. Δενδίλλων ἐς ἕκαστον] Οἷον τῇ ὄψει ἱκετεύων, ὡς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ παντὸς στελλομένους. *Schol. Victorian.*

Ibid. ——Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα.] Quippe cujus prudentiæ & ſapientiæ maximam habuit fiduciam.

Ver. 182. Τὼ δὲ βάτην] Nempe *Ajax* & *Ulyſſes*: Ut rectè *Schol. Victorian.* Nam *Phœnix* non erat ipſe Legatus, ſed Legatorum ad *Achillem* alumnum ſuum Ductor, *ver.* 168. Ἔνιοι δὲ (inquit *Scholiaſtes*) λέγουσι καὶ συμπεπρεσβευκέναι τὸν Φοίνικα· καὶ οὐδὲ εἶναι τεκμήριον τὸν παρὰ τῷ Ποιητῇ ἀριθμόν· πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ πλειόνων αὐτὸν [τὸν δυϊκὸν] τετάχθαι ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ, (*Iliad.* ά, 566,)

Μή νύ τοι οὐ χραίσμωσιν ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ,
Ἆσσον ἰόντε.

καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ (*Odyſſ.* θ', 48.)

Κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα.

Sed abſurda admodum eſt iſta ſententia: Neque ullo pacto adhiberi poteſt Numerus *Dualis*, niſi quum ſermo ſit de *Duobus*: Ut fusè oſtendimus ſuprà ad ά, 566; & β', 288; & έ, 487. Iſtud ἆσσον ἰόνθ' (*Iliad.* ά, 577,) non utique eſt ἆσσον ἰόντι, ſed ἆσσον ἰόντα· ut ibi oſtendimus. Et quamvis rectè dicatur, (*Odyſſ.* θ', 48.) κούρω δύω καὶ πεντήκοντα, (quod eſt videlicet κούρω δύω καὶ κοῦροι πεντήκοντα;) non tamen rectè dici potuiſſet (quod voluit Scholiaſtes) κούρω πεντήκοντα καὶ δύω. Nec quoniam rectè dicas tam κοῦροι δύο, quàm κούρω δύο; idcirco viciſſim dicere licebit, κούρω τρεῖς, vel κούρω πεντήκοντα. Cujus rei rationem ſuprà adjecimus; ad ά, 566. Porro in tranſcurſu id monitum Lectorem velim; rectè editum à *Barneſio* verſum iſtum, κούρω δὲ κρινθέντε ——, quòd in aliis *peſſimè* ſcriptum eſt, κούρω δὲ κριθέντε. Nam κριθέντε primam neceſſariò corripit, (vide ſuprà ad ά, 309.) Neque in his ullus unquam eſt *licentiæ* locus.

Ver. 184. Ῥηϊδίως πεπιθεῖν.] Non, ut *Neptunus facilè flecteret*, (quomodo *Editio Wetſteniana*, eamque ſecutus *Barneſius* peſſimè vertunt;) ſed, *ut Legati facilè flecterent &c.*

Ver. 185. ——ἱκέσθην] Vide ad *ver.* 182.

Ver. 186. ——φρένα τερπόμενον φόρμιγγι]
——canit, & mœſtum muſâ ſolatur amorem.
Æn. X, 191.

Ver. 187. Καλῇ.] Vide ſuprà ad β', 43.

Ibid. ——ἐπὶ δ' ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν.] *Plutarchus* περὶ μουσικῆς, *ſub finem*, citat hoc modo; περὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν. Et *Barneſius* in uno MS repperit, ἀργύρεον ζυγόν.

Ver. 189. ——ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.]
——heroum laudes, & facta parentis.
Eclog. IV, 26.

——equos,

Πάτροκλος δέ οἱ οἶος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ,
Δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν ἀείδων.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς·
Στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς,
Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπὼν ἕδος, ἔνθα θάασσεν.
Ὣς δ' αὔτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη·
Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον· ἦ τι μάλα χρεώ,
Οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον.
Ὣς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε πορφυρέοισιν·
Αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
Μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενοιτίου υἱὲ, καθίστα,

Patroclus autem ei solus e-regione sedebat tacitus,
Expectans Æacidem, quando desineret canere.
Hi verò progressi sunt ulterius, præibat autem nobilis Ulysses:
Steteruntque ante ipsum: attonitus autem exiliit Achilles,
Ipsa cum cithara, relicta sede, in qua sedebat.
Eodem modo & Patroclus, postquam vidit viros, surrexit.
Eos autem dextra prehendens compellavit, pedibus velox Achilles;
" Salvete, sanè amici viri venistis; certè aliqua magna necessitas *urget*.
" Qui mihi, quamvis irato, Achivorum gratissimi estis.
Sic fatus, ulterius duxit nobilis Achilles;
Et sedere fecit in sellis recubitoriis, tapetibusque purpureis:
Statim autem Patroclum allocutus est, qui prope aderat.
" Majorem jam craterem, Menœtii fili, appone,

——equos, atque arma virûm pugnasque canebat. *Æn.* IX, 777.

Ὥστε οὐδέποτε ἐκλανθάνεσθαι δέον τῆς ἀρετῆς οὐδὲ τῶν εὐκλεῶν πράξεων, οὔτε πίνοντα, οὔτε ᾄδοντα, τὸν γενναῖον ἄνδρα καὶ βασιλικόν· ἀλλ' ἀεὶ διατελεῖν ἢ πράττοντα αὐτόν μέγα τι καὶ θαυμαστὸν, ἢ μεμνημένον τῶν ὁμοίων. *Dion. Orat.* 2. Κλέα γὰρ ἀνδρῶν ᾄδειν, καὶ πράξεις ἡμιθέων, ἔπρεπεν Ἀχιλλεῖ τῷ Πηλέως τοῦ δικαιοτάτου. *Plutarch.* περὶ μουσικῆς, *sub finem.* Τινὸς αὐτῷ [τῷ Ἀλεξάνδρῳ] τῶν ἐγχωρίων ὑπισχνουμένου τὴν Πάριδος λύραν, εἰ βούλοιτο, δώσειν· οὐδὲν (ἔφη) τῆς ἐκείνου δέομαι· τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἀνεπαύετο, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν· ἡ δὲ Πάριδος, πάντως μαλακήν τινα καὶ θήλειαν ἁρμονίαν [imbelli citharâ, *Horat. Carm.* I, 15; vide suprà ad γ', 54,] ἐρωτικοῖς ἔψαλλε μέλεσι. Φιλοσόφου τοίνυν ἐστὶ ψυχῆς, σοφίας ἐρᾶν, καὶ σοφοὺς ἄνδρας θαυμάζειν μάλιστα. *Id. de Alexandri Magni fortunâ sive virtute, lib.* I. Porrò, lautissimè hæc verba (ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν) vertit *Athenæi* Interpres Latinus, *lib.* XIV, *cap.* 8; " *Herculem ex heroibus vi-* " *ris ab Achille præcipuè cantionibus lauda-* " *tum;*" atque etiam alibi rem eandem repetit: Scilicet credidit ἄρα κλέα, idem esse atque Ἡρακλέα.

Ver. 191. ——ὁπότε λήξειεν] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 192. Τὼ δὲ βάτην] *Ulysses* & *Ajax*, ductore *Phœnice*. Vide suprà ad *ver.* 182.

Ibid. ——προτέρω.] Προσωτέρω· ἐνδοτέρω. *Schol.* Sic *ver.* 199, προτέρω ἄγε.

Ibid. ——ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.] *Ajaci* præibat *Ulysses*, cujus erant præcipuæ videlicet in perorando partes: Ducebat autem ambos *Phœnix*.

Ver. 194. Αὐτῇ σὺν φόρμιγγι.] Ὑπὸ φιλοφροσύνης ἀπήντησεν αὐτοῖς οὕτως, ὡς εἶχεν, σὺν τῇ κιθάρᾳ. Τινὲς δὲ, ὑφ' ἓν, αὐτῇ σὺν φόρμιγγι λιπὼν ἕδος, ὡς αἰδούμενος. *Schol. Victorian.* Amicis inopinatò advenientibus assurrexit incompositus.

Ver. 196. —δεικνύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. —πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad α', 58.

Ver. 197. Χαίρετον,——ἱκάνετον,——ἐστόν] Vide ad *ver.* 182.

Ibid. ——ἦ τι μάλα χρεώ, Οἵ μοι σκυζομένῳ περ——φίλτατοι.] Summâ certè necessitate adducti, ad me iratum advenistis; vos tamen omnium mihi gratissimi advenistis, etiam irato.

Ver. 200. Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε]

Aureâ composuit spondâ,——
——stratoque super discumbitur ostro.
Æn. I, 702.

Ibid. ——πορφυρέοισιν.] Vide suprà ad α', 482.

Ver. 202. Μείζονα δὴ κρητῆρα] Vide suprà

Ζωρότερον δὲ κέραιρε, δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ·
Οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ' ἑταίρῳ.
Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγὸς,
Ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς·
Καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε·
Πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖεν μέγα, ἰσόθεος φώς.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη,
Ἀνθρακιὴν στορέσας, ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε·
Πάσσε δ' ἁλὸς θείοιο, κρατευτάων ἐπαείρας.

" Meraciusque misce, poculumque para unicuique:
" Hi enim carissimi viri meo sunt sub tecto.
Sic dixit: Patroclus autem dilecto obsecutus est socio.
Ac ipse vas-carnarium magnum imposuit in ignis splendore,
Et in *illo* tergum posuit ovis & pinguis capræ,
Injecit etiam porci saginati tergum abundans pinguedine,
Ipsi autem *Achilli* tenebat *carnes* Automedon, secabatque nobilis Achilles:
Atque eas quidem scite in-minuta-dividebat, & verubus transfigebat:
Ignem autem Menœtiades accendebat magnum, deo-similis vir.
Ac postquam ignis deflagrasset, & flamma elanguisset,
Prunis stratis, *is* verua desuper extendit:
Inspersitque sale sacro, e fulcris elevans.

ad ζ', 528. Cæterùm notanda hîc vis vocabuli, δὴ· *Majorem (quæso) craterem &c.*

Ver. 203. *Ζωρότερον δὲ κέραιρε.*] *Aristoteles* interpretatur, οὐ τὸ ἄκρατον, ἀλλὰ τὸ θᾶττον. *Poetic. cap.* 25. Alii, apud *Athenæum, lib.* X, *cap.* 6; & apud *Plutarchum, Sympos. lib.* V, *Probl.* 4; τὸ κεκραμένον accipiunt, & τὸ θερμὸν, *&* τὸ εὔκρατον· Alii, τὸν πολυετῆ καὶ παλαιὸν οἶνον. Præfert autem *Plutarchus*, contra quam *Aristoteles*, ἀκρατότερον εἰρῆσθαι τὸ ζωρότερον. Quæ quidem & potior videtur sententia.

Ibid. ——δέπας δ' ἔντυνον ἑκάστῳ.] Quâ analogiâ fit φαίνω, ἔφαινον, ἔφηνα, φανῶ, ἔφανον, *&c.* κρίνω, ἔκρινον, ἔκρινα, κρινῶ, *&c.* μαρτύρομαι, ἐμαρτυρόμην. ἐμαρτυράμην, μαρτύρομαι, *&c.* & similia: Eâdem analogiâ fit ἐντύνω, ἔντυνον, ἔντυνα, ἐντυνόμην, (vide suprà ad δ', 42,) ἐντύνω, ἔντυνον, sive ἔντυον. Vide suprà ad ι, 72[illegible], & ad α', 338.

Ver. 204. ——ὑπέασι] Nonnulli, ὑπέασσι. Minùs rectè.

Ver. 209. Τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.] Τούτῳ δὲ, τῷ Ἀχιλλεῖ ὑπηρέτει τὰ κρέα ὁ Αὐτομέδων, οἷον ὑπεῖχεν αὐτά· ἐκεῖνος δὲ διέτεμνεν. *Schol. Victorian.*

Ver. 210, 211, &c.] Quanto cum artificio Poëta in rebus *minutis* narrandis, & hîc & aliàs, sententias singulas singulis versibus absolvat. vide suprà ad α', 436 *&c.* & ad β', 102. Εἰς ταπεινὴν τάξιν μαγειρικὴν κατερχόμενος, ὅμως ἀντίον τὴν ἡρωϊκὴν διαφυλάττει σεμνότητα. *Schol. Victorian. ad ver.* 206. Et *ad ver.* 212. Εἰς ταπεινὴν ἀπαγγελίαν, ὅσης τοσαύτην ἐπέθηκε σεμνότητα. *Homerum nemo in magnis sublimitate, in parvis proprietate superaverit.* Quintilian. lib. X, cap. 1.

Ver. 212. Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη.]

Postquam collapsi cineres, & flamma quievit. *Æn.* VI, 226.

Plutarchus, de facie in Orbe Lunæ, versum hunc ita citat,

Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ.

Alii isto modo,

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ.

Utrique minùs eleganter.

Ver. 213. ——ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε.] Quod erat prunis hoc modo *impositum*, dicebatur Romanis *In igne versari*, simili ferè loquendi ratione ac Equitem dicebant *In equo vehi.* Quod cùm non intelligeret *Jul. Cæs. Scaliger,* (*Poëtic. lib.* VI, *cap.* 7.) imperitè admodum istud *Horatii* reprehendit, ——" *turdos versat in igne;*" contenditque *Horatium* scribere debuisse, ——" *versat ad* " *ignem.*" Quæ *alia res* est, ac quod voluit *Horatius.*

Ver. 214. ——ἁλὸς θείοιο.] Θείοιο, ἢ ὅτι τὰς φιλίας συνάγει, ἢ διὰ τὸ ἄσηπτα τηρεῖν πασσόμενα. *Schol. Victorian.* Vel, quia in universa

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὤπτησε, καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε,
Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ,
Καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τοίχου τοῦ ἑτέροιο· θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Νεῦσ' Αἴας Φοίνικι· νόησε δὲ θεῖος Ὀδυσσεύς,
Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας, δείδεκτ' Ἀχιλῆα·
Χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς,
Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο,
Ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
Δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν·
Ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες,
Δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ, σαωσέμεν, ἢ ἀπολέσθαι

Ac postquam assavisset, & in mensas-coquinarias fudisset,
Patroclus quidem panem acceptum distribuit in mensa,
Pulchris in canistris: Sed carnes distribuit Achilles.
Ipse autem e-regione sedit Ulyssis divini,
Ad parietem alterum: diis autem sacrificare jussit
Patroclum, suum socium: is vero in ignem jecit primitias.
Hi itaque in cibos paratos appositos, manus extenderunt.
Ac postquam potûs & cibi desiderium exemissent,
Innuit Ajax Phœnici: animadvertit autem divinus Ulysses,
Impletoque vino poculo, propinavit Achilli:
" Salve, Achille; epulorum quidem æqualium non indigentes *sumus*,
" Tum in tentorio Agamemnonis Atridæ,
" Tum etiam hic nunc: adsunt enim animo-grata multa
" Ad-epulandum: Atqui non *jam* convivii amabilis opera sunt-curæ:
" Sed valde magnam cladem, Jovis-alumne, inspicientes,
" Timemus; in dubio utique, utrum servandæ, an perituræ sint

universa vita plurimus ejus & communis est usus; quâ de causâ *Aqua* itidem & *Lux* eandem habent appellationem. *Plutarch. Symposiac. lib.* V, *Probl.* 10.

Ver. 215. ——ἐλεοῖσιν ἔχευε.] *Athenæus, lib.* IV, *cap.* 22, legit; ἐλεοῖσιν ἔθηκε. *Al.* ἐλεοῖσιν.

Ver. 217. Καλοῖς] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 220. Πάτροκλον, ὃν] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ——ἐν πυρὶ βάλλε] Vide suprà ad ά, 593.

Ver. 222. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος] Vide suprà ad ά, 469.

Ver. 223. Νεῦσ' Αἴας Φοίνικι, νόησε δὲ θεῖος Ὀδυσσεύς·] Nempe Bellator erat, & ingenii subasperi *Ajax*, non Orator. Itaque *Ulyssi* tributæ erant dicendi partes. Innuit autem Ajax *Phœnici*, qui *Achillis* altor fuerat atque assecla, eosque jam ad Alumnum suum duxerat; ut ipse, quod ad loquendum tempus esset opportunum, nutu significaret.

Ver. 224. Πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας, δείδεκτ' Ἀχιλῆα.] Vide suprà ad δ', 4 & 262.

Ver. 225. Χαῖρ' Ἀχιλεῦ·] De hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ibid. ——δαιτὸς μὲν ἐΐσης] Vide suprà ad ά, 468.

Ibid. ——ἐπιδευεῖς, Ἠμὲν ἐνί.] *Al.* ἐπιδευεῖς Εἰμὲν, ἐνί. *Al.* ἐπιδευέες. Minùs rectè.

Ver. 226——231. Ἠμὲν ἐνὶ κλισίῃ——, σύγε δύσεαι ἀλκήν.] Καλῶς τὰ περὶ τὴν Ἐξίασιν ὅμοια τῇ παρ' Ἀγαμέμνονι λέγει, ἐν ᾗ οὐδεμίαν ἑώρα φιλοτιμίαν· τὴν δὲ Σωτηρίαν, ἐν Ἀχιλλεῖ κεῖσθαι μόνῳ φησί· Τοῦτο γάρ, φησιν, ἥκομεν αἰτοῦντες, ὃ ἐξ ἄλλου λαβεῖν οὐ δυνάμεθα. *Schol. Victorian.*

Ver. 228. ——ἐπηράτου.] Deductum hoc vocabulum, non ex ἐρῶμαι, (penultimam enim tum necessariò produceret;) sed ex ἔραμαι. Vide suprà ad ά, 67.

Νῆας ἐϋσσέλμους, εἰ μὴ σύγε δύσεαι ἀλκήν.
Ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
Τρῶες ὑπέρθυμοι, τηλεκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατὸν, οὐδ' ἔτι φασὶν
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐνὶ νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀστράπτει· Ἕκτωρ δὲ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Διΐ, οὐδέ τι τίει
Ἀνέρας, οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν.
Ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν·
Στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα,
Αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
Δηώσειν παρὰ τῇσιν ἀτυζομένους ὑπὸ καπνοῦ.
Ταῦτ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλὰς
Ἐκτελέσωσι θεοί· ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη
Φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε, καὶ ὀψέ περ, υἷας Ἀχαιῶν
Τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ
Αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
Ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν

" Naves bonis-transtris-instructæ, ni tu indueris fortitudinem.
" Prope enim naves & murum castra posuerunt
" Trojani superbi & e-longinquo-vocati socii,
" Accensis ignibus multis per exercitum; neque amplius aiunt
" Prohiberi *se* posse, quin in naves nigras invadant.
" Jupiter autem ipsis Saturnius fausta signa ostendens
" Fulgurat: Hector vero valde fortitudine oculos-truces circumferens,
" Furit terribiliter, fretus Jove, nec quicquam veretur
" Homines, neque deos: ingens enim ipsum rabies subiit.
" Precatur autem, ut citissime appareat aurora divina:
" Affirmat enim navium *se* abscissurum summa rostra,
" Ipsasque incensurum pernicioso igne; atque Achivos
" Interfecturum ad ipsas, attonitos in fumo.
" Hæc graviter timeo in mente; ne ei minas
" Perficiant dii; nobisque jam fatale sit
" Perire in Troja, longe ab Argo equis-apto.
" Verum surge, si in animo tibi est, quamvis sero, filios Achivorum
" Afflictos defendere a Trojanorum impetu.
" Ipsi *sane* tibi postea dolor erit, neque ullo modo
" Acceptæ *jam* cladis est remedium invenire: sed longe ante

Ver. 236. Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης] *Al.* Ζεὺς γάρ σφι Κρονίδης. *Cicero*, de *Divinatione*, *lib.* II, § 39, memoriâ lapsus, *Ajaci* hæc tribuit: " *Homericus Ajax, apud Achillem* " *querens de ferocitate Trojanorum nescio quid,* " *hec modo nuntiat;*

Prospera Juppiter his dextris fulgoribus edit."

Ver. 241. —— νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα] Ἠ, ὡς ἂν μὴ ἅψηται τὸ πῦρ τῶν ἐντετυπωμένων αὐτοῖς Ἀγαλμάτων· ἢ μάλιστα, ἵνα, κατὰ παλαιὸν ἔθος, ἀναθήσῃ αὐτὰ ναοῖς ἐσχαρίοις εἰς τρόπαια. *Eustath.*

Ver. 243. —— ἀτυζομένους ὑπὸ καπνοῦ.] *Al.* ὀρινομένους ὑπὸ καπνῷ. Suprà, θ', 183; ἀτυζομένους περὶ καπνῷ.

Ver. 249. —— οὐδέ τι μῆχος —— ἐστι.] Ἀμήχανόν ἐστι. Cæterùm fuerunt qui hîc legerent, οὐδέ τι μῆχαρ.

Ver.

Φράζευ, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
Τέκνον ἐμὸν, κάρτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη
Δώσουσ', αἴκ' ἐθέλωσι· σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν
Ἴσχειν ἐν στήθεσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
Ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
Τίωσ' Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Παύε', ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων
Ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω,
Ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
Ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
Πηγοὺς, ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Οὔ κεν ἀλήϊος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,

" Considera, ut Danais arceas funestum diem.
" O amice, profecto tibi pater præcipiebat Peleus
" Die illo, cum te ex Phthia Agamemnoni misit;
" Fili mi, fortitudinem quidem Minervaque & Juno
" Dabunt, si voluerint; tu verò ingentes animos
" Contine in pectoribus; humanitas enim melior:
" Desine autem a contentione noxia, ut te magis
" Honorent Argivorum & juvenes & senes.
" Sic præcipiebat senex; tu vero obliviſceris. Atqui vel etiam nunc
" Cessa, mitteque iram tristem. Tibi vero Agamemnon
" Digna dona dat, si desieris ab ira.
" Quod si *vis*, tu quidem me audi, egoque tibi recensebo,
" Quot tibi in tentoriis promiserit dona Agamemnon;
" Septem igni-nunquam-admotos tripodas, decemque auri talenta,
" Splendidosque lebetas viginti, duodecimque equos
" Validos, in cursu-victores, qui præmia pedibus reportârunt.
" Non sane pauper esset vir, cui tot contigerint,

Ver. 255. ——σὺ δὲ μεγαλήτορα.] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 258. ——Τίωσ'] *Al.* Τίωσ'.

Ver. 259. ——σὺ δὲ λήθεαι.] Πράως καθήψατο, οὐκ ἀμελεῖν αὐτὸν φήσας, ἀλλ' ἐπιλελῆσθαι. *Schol. Victorian.*

Ver. 260. Παύε'] Editi habent παῦε. Quod aliis in locis *Activum* est. *Barnesius* edidit, παύε'· ex MSS duobus, in quibus scriptum erat, παύεο. Neque non verisimile est, scripsisse *Homerum*, παύεο· quod utique pronuntiabatur, παοῦ.

Ver. 261. Ἄξια δῶρα δίδωσι.] Καλῶς—— Μετὰ τὸ, τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους παντάπασιν αὐτὸν, προσφέρει τὰ δῶρα· αἰσχροκερδὲς γὰρ ἦν ἀπ' ἀρχῆς. *Schol. Victorian.*

Ver. 262. Εἰ δὲ, σὺ μέν μευ ἄκουσον.] Hæc ita accipienda existimat *Domina Dacier*, ac si istud Εἰ δὲ, incipientis esset id dicere, quod versu demum trecentesimo profertur, Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο——· quæ autem hîc inseritur donorum enumeratio, δι' ἀποσιωπήσεως esset interposita: Εἰ δὲ——· (σὺ μέν μευ ἄκουσον,) ——· εἰ δέ τοι Ἀτρείδης &c. Verùm, præterquam quòd hoc longiùs videatur petitum; liquet, istâ ratione, non utique σὺ Μέν μευ ἄκουσον, sed σὺ Δ' ἄρ μευ ἄκουσον, dictum oportuisse. Istud autem Εἰ δὲ, revera simile est atque Εἰ δ' ἄγε, ζ', 376; θ', 18; π', 667; aliisque multis in locis; atque etiam hoc ipso suprà in libro, *ver.* 167.

Ver. 264——299.] Vide suprà ad *ver.* 122——157.

Οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
Ὅσσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
Δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Λεσβίδας, ἃς, ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλες αὐτὸς,
Ἐξέλεθ', αἳ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
Τὰς μέν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται, ἣν τότ' ἀπηύρα
Κούρην Βρισῆος, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμεῖται,
Μήποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι, ἠδὲ μιγῆναι,
Ἣ θέμις ἐστὶν, ἄναξ, ἤτ' ἀνδρῶν, ἤτε γυναικῶν.
Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὖτε
Ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ' Ἀχαιοί.
Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθαι,
Αἵ κε μετ' Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' Ἀχαιϊκὸν, οὖθαρ ἀρούρης,
Γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἶσον Ὀρέστῃ,
Ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.
Τρεῖς δέ οἱ εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ἰφιάνασσα·
Τάων, ἥν κ' ἐθέλῃσθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
Πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὖτ' ἐπιμείλια δώσει
Πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί.

" Neque inops valde-pretiosi auri,
" Quot Agamemnonis equi præmia pedibus reportârunt.
" Dabit item septem mulieres forma-præstantes, operum scientes,
" Lesbias; quas, quando Lesbum bene habitatam cepisti ipse,
" Delegit, quæ tunc pulchritudine vincebant genus mulierum.
" Has quidem tibi dabit, interque *eas* erit, quam tunc abstulit
" Filiam Brisei: & insuper magnum jusjurandum addet,
" Nunquam *ejus* cubile ascendisse, vel cum eâ rem habuisse,
" Qua mos est, rex, & virorum & mulierum.
" Hæc quidem statim omnia aderunt: si verò porro
" Urbem magnam Priami dii dederint evertere,
" Naves abunde auro & ære *congesto* impleas
" Ingressus, quando dividemus prædam Achivi.
" Trojanas porro mulieres viginti ipse deligas,
" Quæ post Argivam Helenam pulcherrimæ fuerint.
" Quod si *unquam* Argos pervenerimus Achaïicum, uber agri,
" Tum verò gener ei sis: honorabit autem te æqualiter Oresti,
" Qui ei unicus nutritur rerum-copia in magna.
" Tres autem ei sunt filiæ in domo bene-constructâ,
" Chrysothemis, & Laodice, & Iphianassa:
" Harum, quam velis, dilectam sine-sponsalibus ducas
" Ad domum Pelei: ille autem dotalia-dona dabit
" Multa valde, quot antehac nemo suæ dedit filiæ.

Ver. 274. ——*καὶ ἐπὶ μέγαν.*] Quâ ratione hîc, *ἐπὶ*, ultimam producat; item *κεν*, *ver.* 284; & *ὅς*, *ver.* 285; & *ἐνὶ*, *ver.* 286; & *πρὸς*, *ver.* 289; & *θεὸν*, *ver.* 297, 302; & *μάλα*, *ver.* 303; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver.

Ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὖ ναιόμενα πτολίεθρα,
Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν,
Φηράς τε ζαθέας, ἠδ' Ἄνθειαν βαθύλειμον,
Καλήν τ' Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν·
Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου ἠμαθόεντος·
Ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι, πολύῤῥηνες, πολυβοῦται,
Οἵ κέ σε δωτίνῃσι, θεὸν ὣς, τιμήσουσι,
Καί τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας·
Ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο.
Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
Αὐτὸς, καὶ τοῦ δῶρα· σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοὺς
Τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατὸν, οἵ σε, θεὸν ὣς,
Τίσουσ'· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ,
Λύσσαν ἔχων ὀλοήν· ἐπεὶ οὔτινα φησὶν ὁμοῖον
Οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν,
Ἧ περ δὴ φρονέω τε, καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται,
Ὡς μή μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.

" Septem porro tibi dabit bene-habitatas urbes,
" Cardamylen, Enopenque, & Hiran herbosam,
" Pherasque inclytas, & Antheam profunda-habentem-prata,
" Pulchramque Æpeam, & Pedasum vitiferam:
" Omnes autem prope mare *sunt*, extimæ ad Pylum arenosam:
" Viri autem *eas* incolunt pecudibus & bobus abundantes,
" Qui te donis, Deum tanquam, honorabunt,
" Et tibi sub sceptro opulenta solvent tributa:
" Hæc utique tibi præstabit, si desieris ab ira.
" Quod si tibi Atrides quidem invisus est ex-animo magis,
" Ipse, & ejus dona; at tu alios tamen universos-Achivos
" Afflictos miserare in castris, qui te, deum velut,
" Honorabunt: certe enim apud ipsos valde magnam gloriam tuleris.
" Nunc enim Hectorem interfeceris, quum utique valde tibi prope venerit,
" Rabiem habens perniciosam: quippe neminem putat similem
" Sibi esse Danaorum, quos huc naves vexerunt.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Nobilissime Laertiade, solertia pollens Ulysses,
" Oportet sane sententiam *meam* aperte dicere,
" Quemadmodum sentioque, & quemadmodum perfectum erit,
" Ut ne mihi obstrepatis assidentes aliunde alius.

Ver. 304. Νῦν γάρ χ' Ἕκτορ' ἕλοις.] Καλῶς εἶπε καὶ ἐνταῦθα τὸ, " νῦν" ὡς πρὶν αὐτοῦ πλήξαντος ἐν τῷ τείχει. Ὥστε μὴ καὶ ἀπολέσῃ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ μεγάλα δύναται ἐπιδείξασθαι κατὰ τῶν πολεμίων.

Ver. 307. ——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad ά, 58.

Ver. 308——313. Ἐν τούτοις δηλοῖ τοῖς ἔπεσι τὸν τρόπον ἑκατέρου τοῦ ἀνδρός· ὡς ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς εἴη ἀληθής τε καὶ ἁπλοῦς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, πολύτροπός τε καὶ ψευδής. *Plato in Hippiâ.*

Ver. 310. Ἧπερ δὴ φρονέω τε.] Ὥσπερ δὴ φρονέω τε. *Plato, ubi suprà.* Al. Ἧπερ δὴ κρανέω τε, apud *Eustathium.*

Ibid. ——καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται.] Καὶ ὡς τελεῖσθαι οἴομαι. *Plato, ubi suprà.*

Ver.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος, ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
Οὔτε μέ γ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω,
Οὔτ' ἄλλους Δαναοὺς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
Μάρνασθαι δηΐοισι μετ' ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεί.
Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός.
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ, τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ, τε πολλὰ ἐοργώς·
Οὐδέ τι μοὶ περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
Ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι
Μάστακ', ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ·
Ὣς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον,
Ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
Ἀνδράσι μαρνάμενος, ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.

" Inimicus enim mihi ille æque ac inferni portæ,
" Qui aliud quidem occultat in animo, aliud vero dicit.
" Sed ego dicam, ut mihi videtur esse optimum:
" Neque mihi Atridem Agamemnona persuasurum puto,
" Nec alios Danaos; quippe *ei* haud, *unquam* gratia fuit *tributa*,
" Qui pugnaverit hostibus cum viris assidue semper.
" *Utique* æqua pars *datur* cessanti, ac si acriter quis pugnet:
" Inque eodem honore tum ignavus, tum fortis.
" Occumbit æque & iners vir, & qui multum laboravit.
" Nec quidquam mihi præ *aliis* ex re fuit, quod pertulerim mala animo.
" Semper meam animam objectans *periculis* pugnæ.
" Sicut autem avis implumibus pullis affert
" Escam, postquam ceperit; male autem ei est ipsi:
" Sic & ego multas quidem insomnes noctes duxi,
" Dies autem cruentos exegi pugnans,
" *Cum* viris prælians, uxorum gratia [*Atridarum*] istorum.

Ver. 312. Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος.]
Ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς,
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἁπλοῦς ἔχειν.
Achill. apud Eurip. Iphigen. in Aul. ver. 926.

Ver. 313. Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.] Ὅς γ' ἕτερον μὲν κευθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. *Plato, ubi suprà.*

Ver. 314. ——ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.] Ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται. *Plato ibid.*

Ver. 315. Οὔτε μέ γ'] Neque mihi *equidem*, &c.

Ver. 318. ——πολεμίζοι.] *Al.* πολεμίζει.

Ver. 319. Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ.] Ita edidit *Barnesius* ex *MSS* & *Editt. Vett.* Rectè, ut mihi quidem videtur; nam ἰῇ primam corripit. *Al.* Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ.

Ver. 322. Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν]
—— ——in certamina rursus
Succedunt, animasque in aperta pericula
mittunt. *Æn.* IX, 662.

Ver. 324. ——κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ] Κακῶς δέ τε οἱ πέλει αὐτῇ. Apud *Plutarch. de Amore prolis.* Atque ita quoque *Schol. Victorian.*

Ver. 327. ——μαρνάμενος, ὀάρων ἕνεκα σφετεράων.] Vide suprà ad α', 51. Cæterùm malè hic Versio *Wetsteniana*, cæteroqui plerunque elegantissima; " *uxorum gratiâ VESTRARUM.*" Sententia enim ea est, quam exhibent *Schol. Victorian.* Οὐ δι' ἰδίαν ἡδονὴν, " Οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἕνεκ' ἤλυθον" ἀλλὰ διὰ τὸ γύναιον Ἀγαμέμνονος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ, " Ὀάρων ἕνεκα σφετεράων." Quâ de re & *Eustathius*: Ἐντεῦθεν ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς, ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν Αὐτοῦ γυναῖκα ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο· ταὐτόν τι λογισάμενος τὸ, διὰ τὴν Αὐτοῦ, καὶ τὸ, διὰ τὴν τοῦ Μενελάου τοῦ ἀδελφοῦ. Addunt autem *Schol. Victorian.* & aliam interpretationem: ἢ, τολμηρῶς πολεμῶν πρὸς ἄνδρας, ὑπὲρ παίδων μεμψιμοιρούντων ἀγωνιζομένους.

Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
Πεζὸς δ' ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
Τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
Ἀτρείδῃ· ὁ δ' ὄπιθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῇσι,
Δεξάμενος, διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
Ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα, καὶ βασιλεῦσι·
Τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν
Εἵλετ'· ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα, τῇ παριαύων
Τερπέσθω. Τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν
Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρείδης; ἦ οὐχ' Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο;
Ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεῖδαι; ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων,
Τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται· ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
Ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητήν περ ἐοῦσαν.

" Duodecim utique classe urbes vastavi hominum,
" Pedester vero undecim aio per Troicum-agrum glebosum:
" His ex omnibus, supellectilem multam & pretiosam
" Abstuli, & omnia ferens Agamemnoni dabam
" Atridæ: is vero remanens apud naves veloces,
" Accipiens, pauca dividebat, pleraque autem retinebat.
" Alia vero optimatibus dabat munera, & regibus:
" *Ac* istis quidem *ea* firma manent; à me verò solo Achivorum
" Abstulit: habetque uxorem *meam* animo-gratam; cui condormiens
" Oblectetur. Quid autem oportet bellare cum Trojanis
" Argivos? Quid verò exercitum adduxit huc congregatum
" Atrides? an non Helenæ causa pulchræ-comis?
" An soli diligunt uxores *suas* articulatâ-voce loquentium hominum
" Atridæ? Utique quisquis vir bonus & prudens,
" Suam ipsius amat & curat: ut & ego hanc
" Ex animo amabam, captivam licet existentem.

ἀγωνιζομένους. Quæ languidior multò est sententia.

Ver. 328. Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις.] Meritò hîc reprehendit *Popius Eustathium*, qui ambiguitatem hîc exquisivit, quæ nulla est; ἢ, πόλεις ἀλάπαξα σὺν δώδεκα ναυσιν, ἢ δώδεκα πόλεις σὺν ναυσί. Quasi scilicet δώδεκα & ἕνδεκα non essent hoc in loco tam *perspicuè* inter se opposita, ut nihil possit suprà. De *Achillis* autem, quam quis hîc nimiam fortè arguerit, Laudatione Sui, rectè Plutarchus: Ἀδικουμένῳ τῷ πολιτικῷ δίδονται τὸ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας· ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλοις μὲν ὑφίετο τοῦ θείου τῆς δόξης, καὶ μέτριος ἦν λέγων. " αἴκέ ποθι " Ζεὺς Δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλα" πάξαι·" ὑβρισθεὶς δὲ παρ' ἀξίαν καὶ προπηλακισθεὶς, ἀφίησι τὴν μεγαλαυχίαν τῇ ὀργῇ, " Δώδεκα γὰρ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀν" θρώπων·" καὶ, " Οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσ" σουσι μέτωπον Ἐγγύθι λαμπομένης." De *Laude Sui*. Porro, notanda hîc vis vocabuli, δή· Δώδεκα δὴ, *Duodecim utique*, vel, *Duodecim scilicet*. Videtur *Plutarchus* legisse, δώδεκα γάρ. Quod eodem redit.

Ver. 330. ——πασέων.] Pronuntiabatur, πασῶν. Nam prima necessariò producitur.

Ver. 336. ——παριαύων.] Non συνιαύων, sed παριαύων, διὰ τὸ κάλλιον. Ut *Odyss.* χ', 37. Δμωῇσιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως. *Schol. Victorian.*

Ver. 340. Ἦ μοῦνοι φιλέουσ'————Ἀτρεῖδαι;]

——ferro sceleratam exscindere gentem
Conjuge præreptâ: Nec solos tangit Atridas
Iste dolor, solisque licet capere arma Mycenis. *Æn.* IX, 137.

Ver. 341. ——ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθός.] Ità edidit *Barnesius* ex MSS. *Al.* ἐπειὴ ὅστις ἀγαθός.

Ver.

Νῦν δ' ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἵλετο, καί μ' ἀπάτησε,
Μή μευ πειράτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει·
Ἀλλ', Ὀδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι
Φραζέσθω, νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ.
Ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην· ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς δύναται σθένος Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο
Ἴσχειν· ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
Οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ,
Ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν.
Ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν.
Νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἕκτορι δίῳ,
Αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
Νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω,
Ὄψεαι, ἢν ἐθέλῃσθα, καὶ αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ,
Ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας

" Nunc autem, poſtquam e manibus præmium eripuit & me fraudavit,
" Ne me tentet probe-gnarum, neque *enim* mihi perſuadebit.
" Verum, ô Ulyſſes, tecum & aliis regibus
" Cogitet, *quomodo* à navibus propellat hoſtilem ignem.
" Sane quidem jam permulta fecit ſine me,
" Ac ſcilicet murum ædificavit, & duxit foſſam prope ipſum
" Latam, magnam; inque *ea* vallos defixit:
" Sed ne ſic quidem poteſt vim Hectoris homicidæ
" Suſtinere. Dum autem ego inter Achivos pugnabam,
" Non voluit pugnam procul a mœnibus ciere Hector,
" Sed quantum ad Scæaſque portas & fagum progrediebatur:
" Ibi olim *me* ſolum *ſemel* manſit, vix autem meum effugit impetum.
" Nunc vero, quoniam nolo pugnare cum Hectore nobili;
" Cras, ſacris Jovi factis & omnibus diis,
" Oneratas bene naves poſtquam in mare deduxero,
" Videbis, ſi volueris, & ſi tibi hæc curæ-fuerint,
" Bene mane Helleſpontum ſuper piſcoſum navigantes

Ver. 346. ——σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι.] Τοῦ βασιλέως εἰπόντος, (ά, 175.) ὡς πάρεισι μοι καὶ ἄλλοι, οἵ κέ με τιμήσουσι· λέγει νῦν Ἀχιλλεὺς βαρέως μάλα πρὸς ἐκεῖνο· Ἀλλ' Ὀδυσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλεῦσι, φραζέσθω &c. *Euſtath.*

Ver. 349. Καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον.]

——— hæc medii fiducia valli,
Foſſarumque moræ, leti diſcrimina parva.
Æn. IX, 143.

Ibid. ——καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ.] *Al.* καὶ ἤλασεν ἔκτοθι τάφρον.

Ver. 350. ——ἐν δὲ σκόλοπας] *Al.* περὶ δὲ σκόλοπας.

Ver. 352. ——ὄφρα δ' ἐγὼ——, Οὐκ ἐθέλεσκε—— Ἕκτωρ.] Vide ſuprà ad *ver.* 328. Item ?, 788.

Ver. 353. ——ὀρνύμεν' Ἕκτωρ.] Vide ſuprà ad γ', 260.

Ver. 356. ——οὐκ ἐθέλω.] Τοῖς εἰρωνικοῖς, " οὐ δύναμαι." διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol. Victorian.*

Ver. 357. ————Διί.] Quâ ratione, Διί, hîc ultimam producat; vide ſuprà ad ά, 51.

Ibid. ———ῥέξας] Vide ſuprà ad ά, 444.

Ver. 359. Ὄψεαι——— Ἦρι——— πλεούσας Νῆας ἐμάς.] Ὅρα ὡς, πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, Ἀπιέναι φησί· πρὸς Φοίνικα δὲ, Μένειν, μὴ μέντοι πολεμήσειν· πρὸς Αἴαντα δὲ, Πολεμήσειν. ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη. Καλῶς· Τοῦτο δὲ θυμώδους ἀνδρός, καὶ, πρὸς τὸ μὴ καταφρονεῖσθαι, ἀγωνιζομένου. *Schol. Victorian. ad ver.* 309, *ſuprà.* Vide & infrà, ad *ver.* 646.

Ver.

Νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·
Εἰ δέ κεν εὐπλοΐην δώῃ κλυτὸς Ἐννοσίγαιος,
Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.
Ἔστι δέ μοι μάλα πολλά, τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔρρων·
Ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν καὶ χαλκὸν ἐρυθρόν,
Ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους, πολιόν τε σίδηρον
Ἄξομαι, ἅσσ' ἔλαχόν γε. Γέρας δέ μοι, ὅσπερ ἔδωκεν,
Αὐτὸς ἐφυβρίζων ἕλετο κρείων Ἀγαμέμνων
Ἀτρείδης· τῷ πάντ' ἀγορευέμεν, ὡς ἐπιτέλλω,
Ἀμφαδόν· ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοί,
Εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν,
Αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
Τετλαίη, κύνεός περ ἐών, εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
Οὐδέ τί οἱ βουλὰς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον.
Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε, καὶ ἤλιτεν· οὐδ' ἂν ἔτ' αὖτις

" Naves meas, inque *ipsis* viros remigandi cupidos,
" Si autem prosperam-navigationem dederit inclytus Neptunus,
" Die sanè tertio Phthiam glebosam pervenero.
" Sunt autem mihi permulta, quæ reliqui, huc malo-fato-veniens:
" Aliud vero hinc aurum & æs rubrum,
" Et fœminas eleganter cinctas, splendidumque ferrum
" Abducam, quæ quidem sortitus sum. Præmium autem mihi, qui dedit,
" Ipse per-injuriam abstulit rex Agamemnon
" Atrides: ei omnia referto, ut mando,
" Palam: ut & alii indignentur Achivi,
" Si quem Danaorum adhuc sperat *se* fraudaturum,
" Semper impudentia indutus; neque sane mihi
" Ausit, proterve-audax licet sit, faciem intueri:
" Neque omnino cum eo consilia communicabo, neque factum *ullum*.
" Nam jam me decepit & offendit, neque adhuc rursus

Ver. 361. ——*μεμαῶτας.*] Vide suprà ad β, 818.

Ver. 363. Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην.] Ὄναρ δόξας [Σωκράτης] τινὰ αὐτῷ λέγειν, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο· πρὸς Αἰσχίνην ἔφη, εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. *Diog. Laert.* in vitâ *Socratis.* Ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με; ——— τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ᾗ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον. ——— Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἑτέρας· τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐνυπνίου ὃ ἑώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός. ——— Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα, καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὦ Σώκρατες, Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο. *Plato in Critone.* Est apud Platonem Socrates, quum esset in custodiâ publicâ, dicens Critoni suo familiari, sibi post tertium diem esse moriendum; vidisse enim se in somnis pulchritudine eximiâ fœminam, quæ se nomine appellans, diceret Homericum quendam ejusmodi versum,

Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit.

Cic. de Divinat. lib. I, §. 25.

Ver. 364. Ἔστι δέ μοι μάλα πολλά,] Ne adeo *Agamemnonis* scilicet dona, mihi opus sint. Vide autem & infrà, ad *ver.* 400.

Ver. 367. ——ἅσσ' ἔλαχόν γε.] *Al.* ὅσσ', & ἔλαχόν τι, & ὅσσα λέλογχα.

Ibid. ——ὅσπερ ἔδωκεν, Αὐτὸς ——ἕλετο.] *Al.* ὥσπερ ἔδωκεν, Αὖτις ——ἕλετο. Quòd autem *Achilles* hîc perpetuò eodem redeat, repetatque id quod jam antè sæpiùs dixerat, *ver.* 335, 344; personæ optimè convenit, & τὸ ὀργίλον ἦθος apprimè condecet.

Ver. 374. ——συμφράσσομαι.] Rectè: Nam φράσομαι primam corripit. Vide suprà ad α, 140.

Ver. 375. Ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε, καὶ ἤλιτεν·——ἐν καρὸς αἴσῃ.] Veteres distinguebant: δή μ' ἀπάτησε· καὶ ἤλιτεν· teste *Eustathio.* Τὸ ἐντεῦθεν δὲ ὀργίλον ἦθος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, διαγράφων ὁ ποιητής, ἐγκόπτει συχνὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀχιλλέως, κομμα-

τικῶς

2

Ἐξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν· ἅλις δέ οἱ· ἀλλὰ ἕκηλος
Ἐρρέτω· ἐκ γάρ οἱ φρένας εἵλετο μητίετα Ζεύς.
Ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα· τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.
Οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη,
Ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο·
Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν προτινίσσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
Αἵ θ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·
Οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,

"Fallet verbis: satis autem ei *sit*: verum quietus
"Pereat: nam ei mentem ademit providus Jupiter.
"Invisa autem mihi ejus dona, æstimoque eum nihili.
"Neque si mihi deciesque & vicies tot daret,
"Quot & ei nunc sunt, & si alicunde alia accederent:
"Nec quot Orchomenon adveniunt, nec quot Thebas
"Ægyptias, ubi plurimæ in domibus opes reconditæ-jacent;
"Quæ & centum habent portas, duceni autem per unamquamque
"Viri egrediuntur cum equis & curribus:
"Neque si mihi tot daret, quot *sunt* arenæque pulvisque,

τικῶς προάγων τὴν ἀγγελίαν· ὅπερ ἦθος τοῖς τραχυνομένοις. Ἐν γοῦν τέσσαρσι φησι στίχοις ἀπὸ τοῦ, "οὐδὲ μὲν ἔργον," ἐννέαι ἐκεῖ στίζονται αὐτοτελεῖς. Similiter *Schol. Victorian.* Ἐμφατικώτεροι γίνονται οἱ λόγοι, θᾶττον δὴ κοπτόμενοι· ἐν γοῦν τέτταρσι στίχοις, ὀκτὼ εἰσὶν αὐτοτελεῖς στιγμαί.

Ver. 377. —ἐκ γάρ οἱ.] Quî ratione, γάρ, hîc producatur, etiam extra cæsuram; vide suprà ad ά, 51. *Al.* ἐκ γάρ εὖ.

Ibid. —μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 378. —τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.] Vocabulum καρός, cùm alibi non occurrat, quam vim hoc in loco habeat, haud satis liquet. Alii ἔγκαρος legunt, & ἐγκεφάλου interpretantur; quia scilicet Athenienses τὸν ἐγκέφαλον non comederent: Sed & longè petitum hoc, & admodum invenustè dictum, & res ipsa (crediderim) haud *Homero* nota. Alii καρός, sive ἔγκαρος, exponunt φθειρὸς τοῦ περὶ τὴν κεφαλήν· Sed auctoribus haud satis idoneis. Alii accipiunt, ἐν Καρὸς αἴσῃ, ἐν Μισθοφόρου τάξει· quia scilicet Κᾶρες μισθοφόροι, & ἄτιμοι· Sed neque demonstrati sunt *Cares*, Homeri temporibus, μισθοφορήσαντες· neque, si id factum fuisset, potuisset vox Καρὸς secundam non producere:

Νάστης αὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων.
β, 867.
Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι.
κ, 428.
Δράσω τάδ'· ἐν τῷ Καρὶ κινδυνεύσομεν.
Eurip. Cyclop. 650.

Quod autem apud *Theocritum* legitur, *Idyll.* 17, 89, —φιλοπτολέμοισι τε Κάρεσσι, etiam si vera sit ista lectio, (quod *Barnesius* emendandum contendit —φιλοπτολέμοισί τε Καρσί,) huc tamen utcunque nihil faciet: Nam *Dorica* ista loquendi ratio, (ut de Accusativis τὰς αὐτὰς & similibus suprà observavimus, ad β, 43,) *Homero* prorsus erat ignota. Denique, οἱ ἀκριβέστεροι, apud *Eustathium*, τὸ καρὸς ἀντὶ τοῦ κηρὸς καὶ θανάτου· Sed neque isto modo, opinor, potuisset illud α' ullâ ratione non produci: Nam quòd μάκαρες dicantur μὴ καρὶ τοιαύτῃ ὑποπίπτοντες, merum est Commentum. Mihi id verisimillimum; vocem καρός, ejusdem esse originis atque ἄκαρι & ἀκαρής. Apud *Aristophanem*,

Τῶν γὰρ πατρῴων οὐδ' ἀκαρεῖ μέτεστί σοι.
Av. 1648.

Judicet Lector eruditus.

Ver. 381. —προτινίσσονται] *Al.* ποτινίσσονται. Quod idem.

Ibid. —οὐδ' ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας.] Hinc fortè de *Homeri* ætate nonnihil conjicere erit, quum *Thebæ* adhuc caput esset *Ægypti*.

Ver. 382. Αἰγυπτίας.] Vide suprà ad ε', 537.

Ver. 383. —διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.] Οὐ τὸ πλάτος τῶν πυλῶν θέλει σημαίνειν· οὐδὲ γὰρ ἅμα πάντας ἐξιέναι φησίν· ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· εἰ γε πύλας μὲν ἑκατὸν ἔχει, ἄνδρας δὲ ἁρματοφόρους δὶς μυρίους. *Schol. Victorian.* rectè. Porrò alii hîc scribunt, σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσι. Quod perinde est. Vide ad ά, 51.

Ver. 385. —ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε.] Καλῶς ἀμφοτέρας ἐμπεριέλαβε τοῦ λόγου, τήν θ' ἁλίαν καὶ τὴν πεδιάδα. *Schol. Victorian.*

2

Eisi

Οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει Ἀγαμέμνων,
Πρίν γ' ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι θυμαλγέα λώβην.
Κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο·
Οὐδ' εἰ χρυσείη Ἀφροδίτη κάλλος ἐρίζοι,
Ἔργα δ' Ἀθηναίη γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι,
Οὐδέ μιν ὧς γαμέω· ὁ δ' Ἀχαιῶν ἄλλον ἑλέσθω,
Ὅστις οἷ τ' ἐπέοικε, καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν.
Ἢν γὰρ δή με σάωσι θεοί, καὶ οἴκαδ' ἵκωμαι,
Πηλεύς θήν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσσεται αὐτός.
Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Κοῦραι ἀριστήων, οἵ τε πτολίεθρα ῥύονται.
Τάων ἥν κ' ἐθέλοιμι, φίλην ποιήσομ' ἄκοιτιν·
Ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ,
Γήμαντι μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν ἄκοιτιν,
Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς.
Οὐ γὰρ ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον, οὐδ' ὅσα φασὶν
Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὖ ναιόμενον πτολίεθρον,

" Ne sic quidem jam animum meum flexerit Agamemnon,
" Antequam totius mihi pœnas persolvat acerbæ contumeliæ.
" Filiam autem non ducam Agamemnonis Atridæ:
" Ne quidem si cum aurea Venere pulchritudine certet,
" Operibusque Minervæ oculis-cæsiæ par-sit,
" Ne sic quidem eam ducam; ipse vero Achivorum alium eligat,
" Qui ei conveniat, & qui major-imperio sit.
" Si enim porrò me servârint dii, & domum venero,
" Peleus tum mihi deinceps uxorem desponsabit ipse.
" Multæ *certe* Achivæ sunt in Hellade Phthiaque,
" Filiæ principum, qui utique urbes tuentur;
" Harum quam voluero, dilectam faciam uxorem:
" Illic autem mihi plurimum appetit animus generosus,
" Ducta legitima uxore, apta conjuge,
" Possessionibus frui, quas senex conquisivit Peleus.
" Non enim mihi vitæ æquiparandum, ne quidem quantas *opes* aiunt
" Ilium possedisse, bene-habitatam urbem,

Εἰσὶ δὲ ὑπερβολαὶ μειρακιώδεις· σφοδρότητα γὰρ δηλοῦσι· διὸ ὀργιζόμενοι λέγουσι μάλιστα· —— " *ἴσα ψάμαθός τε κόνις τε.*" *Aristot. Rhetoric. lib.* III, *cap.* 12.

Ver. 386. ——*πυσυ.*] Scribitur *πῦσυ*, & *πύσυ*.

Ver. 392. Ὅστις.] Quâ ratione hîc, ὅστις, ultimam producat, etiam extra cæsuram; vide suprà ad *ά*, 51.

Ibid. ——*καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστι,*] Ἐπεὶ *αὐτὸς ἔλεγε*, (suprà, *ver* 160.) " *Καί μοι ὑπο-* " *στήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι.*" *Schol. Victorian.*

Ver. 394. ——*θήν μοι*] *Al.* *δή μοι.*

Ibid. ——*γαμέσσεται.*] Γαμῆσαι μὲν, διὰ τοῦ η, (inquit *Eustathius*,) τὸ εἰς γάμον ἐλθεῖν, ἤτοι γυναῖκα λαβεῖν· γαμέσαι δὲ, διὰ τοῦ ε, τὸ γυναῖκα δοῦναι. Quod tamen an firmo nitatur fundamento, meritò dubitari potest.

Ver 395. Πολλαὶ Ἀχαιΐδες εἰσιν.] Ità rectè restituit *Barnesius* ex duobus MSS. *Al.* Πολλαι δ' Ἀχαιΐδες εἰσιν.

Sunt aliæ innuptæ Latio & Laurentibus agris,
Nec genus indecores.—— *Æn.* XII, 24.

Ver. 400. Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων]

Sunt tibi regna patris Dauni, sunt oppida capta
Multa manu; necnon aurumque animusque Latino. *Æn.* XII, 22.

Ver. 401. ——ἐμοὶ ψυχῆς ἀντάξιον.] *Al.* ἐμῆς ψυχῆς. Cæterum summo cum artificio (ut rectè annotavit *Popius*) hîc effecit Poeta, ut vitam longam, ingloriam & ignobilem, maximis laudibus per indignationem efferre:

Τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν·
Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος, Πυθοῖ ἔνι πετρηέσσῃ.
Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Κτητοὶ δὲ τρίποδές τε, καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα·
Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε ληϊστή,
Οὔθ' ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
Μήτηρ γάρ τέ με φησὶ θεά, Θέτις ἀργυρόπεζα,
Διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλοσδε·
Εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι,
Ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσαι·
Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν

" Antehac tempore pacis, priusquam advenissent filii Achivorum:
" Nec quantus lapideum limen jaculatoris intus continet
" Phœbi Apollinis, Pytho in saxosa.
" Prædando enim parabiles quidem bovesque & pingues oves,
" Parabiles autem tripodesque, & equorum flava capita:
" Hominis vero anima ut redeat, neque parabilis,
" Neque prensabilis, postquam semel transiverit septum dentium.
" Mater enim me dicit dea, Thetis argenteos-pedes-habens,
" Duplicia fata ferre mortis ad finem.
" Siquidem hic manens Trojanorum urbem circa-pugnavero,
" Periit quidem mihi reditus, sed gloria immortalis erit.
" Sin autem domum reversus fuero, dilectam in patriam terram;
" Periit mihi gloria bona, diuturnum vero mihi ævum

ret is, qui unus omnium hominum avidissimè esset gloriæ appetens, eamque revera vitæ longè anteferret.

Ver. 403. ——πρὶν ἐλθεῖν] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 404. ——ὅσα——οὐδὸς ἀφήτορος——Φοίβου Ἀπόλλωνος.] De hujusmodi *Epithetis*, vide suprà ad α', 43 & 75. De hujus Ædis *divitiis*, vide *Strabonem*, *lib.* IX, *pag.* 644, al. 421.

Ver. 406. Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες,——Ἀνδρὸς δὲ ψυχή.]

——τοῦτο γὰρ μόνον βροτοῖς
Οὐκ ἔστι τἀνάλωμ' ἀναλωθὲν λαβεῖν,
Ψυχὴν βροτείαν· χρημάτων δ' εἰσὶν πόροι.
Eurip. Supplic. 775.

Αἲ, Αἲ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
Ἠ τὰ χλωρὰ σέλινα, τό, τ' εὐθαλὲς οὖλον ἄνηθον,
Ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι·
Ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες,
Ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.
Mosch. Idyll. III.

Ver. 408. ——οὔτε ληϊστή.] Plerique λειστή. Sed nihil opus.

Ver. 410. ——γάρ τε] Respondet Latino, *Etenim*. Ut & suprà, *ver.* 406.

Ver. 413. ———κλέος ἄφθιτον ἔσαι.] Ex φθίνω, φθιτός, ἄφθιτος; simili analogiâ ac κριτός, ἄκριτος, ex κρίνω. Vide suprà ad α', 309; & ad β', 43. Cæterum notandum hîc, quàm singulari quámque modesto Poeta artificio, gloriam dicat Achillis *Suo* factam Poëmate sempiternam. Non, *exegi*, dixit, *monumentum*; Non, *jamque opus exegi*. Nusquam *Sui* meminit omnino; Nusquam, *Suorum Operum*; Nusquam, *Patriæ*; Nusquam, ne *Partium* quidem *suarum*: Ut adeo Europæusne fuerit ipse, an Asiaticus, planè non constet. Sed *Achillis* nomen atque famam immortalitati tradidit; idque eum, non qualis fingi debuerat heros, sed qualis esset, depingendo.

Ver. 414. Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκοιμι φίλην.] Ità edidit *Barnesius*: Rectè, ut opinor: Quomodo *Odyss.* μ', 345. Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα. *Al.* οἴκαδ' ἵκωμαι φίλην.

Ver. 415. ————μοι κλέος] *Al.* μὲν κλέος.

Ibid. ——ἐπὶ δηρὸν] Quâ ratione, ἐπὶ, hîc ultimam producat; item γὰρ, *ver.* 419; vide suprà ad α', 51.

Ver.

Ἔσσεται, οὐδέ κέ μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἐγὼ παραμυθησαίμην,
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γάρ ἑθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἰόντες ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν
Ἀγγελίην ἀπόφασθε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ γερόντων·
Ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω,
Ἥ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ, καὶ λαὸν Ἀχαιῶν
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇς· ἐπεὶ οὔ σφισιν ἥδε γ' ἑτοίμη,
Ἣν νῦν ἐφράσσαντο, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος.
Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' ἄμμι μένων κατακοιμηθήτω,
Ὄφρα μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔ τι μιν ἄξω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἱππηλάτα Φοῖνιξ,
Δάκρυ' ἀναπρήσας, περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσί, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,

" Erit, neque me celeriter finis mortis deprehenderit.
" Quin & aliis itidem ego suaserim,
" Domum navigare: quia jam non invenietis finem
" Ilii excelsæ: valdè enim ipsam late-sonans Jupiter
" Manu sua protegit, & animo-confirmato-sunt copiæ.
" Sed vos quidem profecti principibus Achivorum
" Nuncium renunciate, hoc enim munus est legatorum;
" Ut aliud excogitent mentibus consilium melius,
" Quod ipsis navesque servet, & populum Achivorum
" Navibus in cavis: quoniam non ipsis hoc expeditum *est*,
" Quod nunc excogitârunt, me iram-fovente.
" Phœnix autem hic apud nos manens cubet;
" Ut me in navibus dilectam in patriam sequatur
" Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducam.
Sic dixit. Illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodum enim vehementer recusaverat.
Tandem vero inter eos locutus est senex equûm-agitator Phœnix,
Lachrymas cum-suspiriis-effundens, valde enim timebat de navibus Achivorum;
" Si quidem jam reditum animo, illustris Achilles,

Ver. 418. —οὐκέτι δήετε τέκμωρ—, μάλα γὰρ—Ζεύς.] Τεχνικῶς ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν, τὸν λόγον· ἐπεὶ καὶ ἔλεγε, (*ver.* 236,) " Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια" —. Εἰ τοίνυν, ὡς φῄς, πολέμιον ἔχετε τὸν θεὸν, ὑπόλοιπον ὑμῖν ἐστιν ἀποπλεῖν. *Schol. Victorian.*

Ver. 419. —εὐρύοπα] Vide suprà ad α', 175, & 498.

Ver. 426. —ἐφράσσαντο] *Al.* ἐφράσαντο. Malé. Nam corripit ea vox secundam: Vide suprà ad α', 140.

Ibid. —ἀπομηνίσαντος.] Μηνίσας secundam *producit*, quippe à μηνίω deducta. Nam quæ in ζω desinunt, penultimam in Futuris & Aoristis *corripiunt*.

Ver. 427. Φοῖνιξ.] Vide suprà ad β', 267.

Ibid. —αὖθι] Ita restituendum existimavi, ex *Schol. Victorian.* ad *ver.* 427 & 434. *Al.* αὖτι. Quod alibi apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 431. —κρατερῶς.] Vehementer, præfractè.

Ver. 432. —ἱππηλάτα Φοῖνιξ.] Et mox, ἱππηλάτα Πηλεύς. Vide suprà ad α', 175.

Ver. 434. Εἰ μὲν δὴ—γε.] " *Siquidem* " *revera*" &c. Porrò, rectè *Schol. Victorian.*

A a

Βάλλεαι, ὐδέ τι πάμπαν ἀμυνέμεν νηυσὶ θοῇσι
Πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ·
Πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην
Οἶος; σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε
Νήπιον, ὔπω εἰδόθ' ὁμοιΐυ πολέμοιο,
Οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθυσι·
Τὔνεκά με προέηκε, διδασκέμεναι τάδε πάντα,
Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.
Ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, ὐκ ἐθέλοιμι
Λείπεσθ', ὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς,
Γῆρας ἀποξύσας, θήσειν νέον ἡβώοντα·
Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα,
Φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο·
Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο,

" Cogitas; neque omnino defendere à navibus velocibus
" Ignem vis pestiferum, quoniam ira incidit in animum:
" Quomodo tandem à te, care fili, hic relinquar
" Solus? tecum verò me misit senex equûm-agitator Peleus
" Die illo, quando te ex Phthia Agamemnoni misit
" Puerum, nondum peritum omnibus æque-gravis belli,
" Neque concionum, ubi & viri præclari fiunt.
" Propterea me misit, ut docerem *te* ista omnia,
" Verborumque orator ut esses, actorque rerum.
" Quare deinceps à te, dilecte fili, nolim
" Relinqui; ne quidem si mihi promitteret Deus ipse,
" Senectute abrasa, facturum me juvenem pubescentem:
" Qualis *eram*, cum primum liqui Hellada pulchris-mulieribus-abundantem,
" Fugiens jurgia patris Amyntoris Ormenidæ:
" Qui mihi de pellice irascebatur pulchra-comas,

tiam. Ἀπὸ τῦ καιρῦ τὸ προοίμιον δέχεται· ὐ γὰρ ὡς συμβυλεύσων, ἀλλ' ὡς διδάξων ἀποκρίνεται πρὸς τὸ, (*ver.* 427) " Φοῖνιξ δ' αὖθι παρ' " ἄμμι μένων."——Cæterùm de totius hujus orationis artificio, vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 435. Βάλλεαι,] *Al.* Βόλεαι.

Ver. 438. ——σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων]
Tum comitem Ascanio pater addidit: —
Æn. IX, 649.

Ver. 441. Οὐδ' ἀγορέων,] Pronuntiabatur, ἀγορῶν.

Ver. 443. Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων.] Ὅν γε δὴ ἄνδρα τέλειον Ὅμηρος δι' ὅλης, τῆς Ἰλιάδος δεῖξειν ἀπεργάζεσθαι πειρώμενος, καὶ ἐνί τινι ἔπει τὰς τύτυ ἀρετὰς περιλαβὼν ἔφη, " Μύθων μὲν ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκ-" τῆρα δὲ ἔργων." *Aristot. de Republ. lib.* IX. Ut ille apud Homerum Phœnix, qui se à Peleo patre Achilli juveni comitem esse datum dicit ad bellum, ut illum efficeret oratorem verborum, actoremque rerum: *Cic. de Orat.* III, 15. Sit ergo tam eloquentiâ quàm moribus præstantissimus, qui ad Phœnicis Homerici exemplum *dicere* ac *facere* doceat. *Quintilian. lib.* II, *cap.* 3. Barnesius, & ante eum *Versio Wetsteniana*, cæteroqui plerunque elegantissima, pessimè hunc locum corruperunt; " *Orator ut ES-* " *SEM, actorque rerum:*" Ac si *Seipsum* scilicet, non *Achillem*, docuisset has artes Phœnix. Cæterùm quâ ratione vocula, τὶ, hîc producatur; item, ἐμὲ, *ver.* 451; & κατὰ, *ver.* 459; & εἰλίποδας, *ver.* 462; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 447. Οἷον ὅτε πρῶτον λίπον.] Μυθολόγοι οἱ γέροντες καὶ παραδείγμασι παραμυθύμενοι. *Schol. Victorian.* Vide suprà ad ά, 260.

Ibid. ——Ἑλλάδα καλλιγύναικα.] *Demetrius* Grammaticus apud *Eustathium*, & *Scepsius* apud *Strabonem*, (lib. IX, pag. 670, *al.* 439;) legerunt, Ὀρμένιον πολύμηλον, *al.* Ὀρμένιον πολύπυρον.

Ver. 449. Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο.] Οἰκείως ταῦτα πρὸς τὸν ἕνεκα Βρισηΐδος χαλεπαίνοντα· ὅτι συγγνωστέος ἁμαρτήσας περὶ

περὶ

Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ᾽ ἄκοιτιν,
Μητέρ᾽ ἐμήν· ἡ δ᾽ αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων,
Παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν᾽ ἐχθήρειε γέροντα·
Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα· πατὴρ δ᾽ ἐμὸς, αὐτίκ᾽ ὀϊσθεὶς,
Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ᾽ ἐπεκέκλετ᾽ Ἐριννῦς,
Μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν,
Ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα· θεοὶ δ᾽ ἐτέλειον ἐπαράς,
Ζεύς τε καταχθόνιος, καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.
Ἔνθ᾽ ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετ᾽ ἐν φρεσὶ θυμὸς,
Πατρὸς χωομένοιο, κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι.
Ἦ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες
Αὐτοῦ λισσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι·
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ
Εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο·
Πολλὸν δ᾽ ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο τοῖο γέροντος.

" Quam ipse diligebat, & ignominia-afficiebat uxorem,
" Matrem meam: hæc autem semper me supplex-orabat *prehensis* genibus,
" Ut pellici prius-miscerer, ut *adeo* odio haberet senem.
" Huic parui, & feci. Pater autem meus, statim sentiens,
" Multa imprecatus est, horrendasque invocabat Diras,
" Ne unquam genibus suis imponeretur dilectus filius,
" Ex me genitus. Dii autem ratas-fecerunt imprecationes,
" Jupiterque infernus, & horrenda Proserpina.
" Tunc mihi non amplius omnino sustinuit in præcordiis animus,
" Patre irato, in domo versari.
" Certe quidem multum familiares & cognati circum-stantes
" Ibi orantes retinebant *me* in ædibus:
" Multasque pingues oves & flexipedes cornibus-camuris boves
" Jugulabant; multi quoque sues florentes pinguedine
" Assandi extendebantur per flammam Vulcani:
" Multum etiam ex doliis vinum bibebatur senis.

ξεῖνον Ἀγαμέμνονα, εἰ καὶ αὐτὸς συγγνώμης ἀξιοῦται παρὰ Πηλέως. *Schol. Victorian.*

Ver. 452. Παλλακίδι προμιγῆναι.] Οὐ τῆς ἤδη μιγείσης, ἀλλὰ τῆς εἰς τοῦτο τρεφομένης· φησὶ γοῦν, " Προμιγῆναι." Οὐκ ἀντίκειται δὲ τὸ, " Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ᾽ " ἄκοιτιν." ἔπραττε δὲ ταῦτα, νῷ ἔχων ἤδη τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν. *Schol. Victorian.* Idemque ferè, ex *Antiquis*, Eustathius.

Ver. 455. ———ἐφέσσεσθαι] *Al.* ἐφέζεσθαι.

Ver. 456. ——γεγαῶτα] Vide suprà ad β, 818; & ad ζ, 464.

Ver. 457. Ζεύς τε καταχθόνιος.
——Jovi Stygio——. *Æn.* IV, 638.
Post hunc versum 457, vel, ut alii, post versum 459, omissos quatuor versus, nec indignos quidem illos, meminit *Plutarchus*:

Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Ἀλλά τις ἀθανάτων παῦσεν χόλον· ὅς ῥ᾽ ἐνὶ θυμῷ
Δήμου θῆκε φάτιν, καὶ ὀνείδεα πόλλ᾽ ἀνθρώπων·
Ὡς μὴ πατροφόνος μετ᾽ Ἀχαιοῖσιν καλεοίμην.

Ὁ μὲν οὖν Ἀρίσταρχος ἐξεῖλε ταῦτα τὰ ἔπη, φοβηθείς· ἔχει δὲ πρὸς τὸν καιρὸν ὀρθῶς, τοῦ Φοίνικος τὸν Ἀχιλλέα διδάσκοντος οἷόν ἐστιν ὀργὴ, καὶ ὅσα διὰ θυμὸν ἄνθρωποι τολμῶσι, μὴ χρώμενοι λογισμῷ, μηδὲ πειθόμενοι τοῖς παρηγοροῦσι. *De audiend. Poëtis.* Eorundemque iterum versuum meminit, in libro *de Adul. & Amici discrimine*, haud longè à fine.

Ver. 462. ———ἕλικας βοῦς]
——camuris——sub cornibus——.
Georgic. III, 55.

Ver. 464. ——διὰ φλογὸς] Vide suprà ad β, 267: itemque ad *ver.* 213 *hujus libri.*

Εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ' αὐτῷ παρὰ νύκτας ἴαυον·
Οἱ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη
Πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ' αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς,
Ἄλλο δ' ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη μοι ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννὴ,
Καὶ τότ' ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας
Ῥήξας ἐξῆλθον, καὶ ὑπέρθορον ἑρκίον αὐλῆς
Ῥεῖα, λαθὼν φύλακάς τ' ἄνδρας, δμῳάς τε γυναῖκας.
Φεῦγον ἔπειτ' ἀπάνευθε, δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο,
Φθίην δ' ἐξικόμην ἐριβώλακα, μητέρα μήλων,
Ἐς Πηλῆα ἄναχθ'· ὁ δέ με πρόφρων ὑπέδεκτο,
Καί με φίλησ', ὡσεί τε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ
Μοῦνον, τηλύγετον, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι·
Καί μ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν·
Ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης, Δολόπεσσιν ἀνάσσων·
Καί σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Ἐκ θυμοῦ φιλέων· ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ' ἄλλῳ

" Per novem autem me circa ipsum noctes dormiebant:
" *Atque* hi quidem per-vices custodias habebant; neque unquam extinguebatur
" Ignis, alter quidem in porticu bene-munitæ aulæ,
" Alter autem in vestibulo, ante thalami fores.
" Sed quando tandem decima mihi advenit nox tenebrosa,
" Tunc ego thalami foribus solerter-junctis
" Effractis exivi, & transilii septum aulæ
" Facile, latens custodesque viros, famulasque mulieres.
" Fugi deinde procul, per Hellada spatiosam;
" Phthiamque perveni glebosam, matrem ovium,
" Ad Peleum regem: is autem me lubens suscepit,
" Et me dilexit, ut pater suum filium dilexerit
" Unicum, extrema-ætate-natum, amplis in possessionibus;
" Et me divitem fecit, multumque mihi dedit populum:
" Incolebam autem extremam-oram Phthiæ, Dolopibus imperans:
" Et te tantum feci, ô diis-par Achille,
" Ex animo diligens; quippe non volebas cum alio

Ver. 466. ——παρὰ] *Al.* περί.

Ver. 470. ——ἐπήλυθε.] Ex aoristo ἐπήλυθον. Vide suprà ad γ', 205.

Ver. 471. Καὶ τότ'] *Tum dein; tum verò.*

Ver. 472. ——ὑπέρθορον——Ῥεῖα, λαθών.] Rectè *Schol. Victorian.* τὸ, ὑπέρθορον, συναπτέον τῷ, ῥεῖα. Λαθεῖν γὰρ ῥαδίως, ἀδύνατον ἦν, τὸν οὕτω φυλαττόμενον· ῥεῖα δὲ ὑπέρθορε, διὰ τὴν νεότητα.

Ver. 476. ——Πηλῆα] Vide suprà ad α, 265; & ad ζ, 464.

Ver. 478. Μοῦνον, τηλύγετον.] Τουτέστι, μὴ ἔχουσιν ἕτερον γονεῦσι, μήτε ἕξουσι, γεγεννημένον. *Plutarch.* περὶ πολυφιλίας. De quali filio immaturè abrepto, pulchrè idem in Παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον Ἀλλ' ὅρα τὸ ἑξῆς, " Μοῦνος, τηλύγετος, πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι." Τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ὁ θεὸς πατρικῶς προνοῶν, καὶ κηδόμενος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, προορώμενος τὰ μέλλοντα συμβήσεσθαι, προεξάγει τινὰς ἐκ τοῦ ζῆν ἀώρους;

Ver. 479. ——ὤπασε] Vide suprà ad α, 140.

Ver. 482. ——οὐκ ἐθέλεσκες ἅμ' ἄλλῳ.] Οὐκ οἶδε παρὰ Χείρωνι τραφέντα αὐτόν. *Schol. Victorian.* Quod tamen hinc non necessariò sequitur. Potuit enim *Achilles* vel aliâ ætate, vel alias ad artes, *Chironi* fuisse discipulus. *Chironis* certè alibi meminit *Homerus*; δ', 219. Immo & *Pelei* fuisse amicum indicat; π', 141; & τ', 388,

——τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν
Πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεὺς,
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ τάμε Χείρων

Πηλίῳ

Οὔτ' ἐς δαῖτ' ἰέναι, οὔτ' ἐν μεγάροισι πάσασθαι,
Πρίν γ' ὅτε δή σ' ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνεσσι καθίσσας,
Ὄψου τ' ἄσαιμι προταμὼν, καὶ οἶνον ἐπισχών.
Πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Οἴνου ἀποβλύζων ἐν νηπιέῃ ἀλεγεινῇ.
Ὣς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πόλλ' ἐμόγησα,
Τὰ φρονέων, ὅ μοι οὔτι θεοὶ γόνον ἐξετέλειον
Ἐξ ἐμεῦ· ἀλλὰ σὲ παῖδα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Ποιεύμην, ἵνα μοί ποτ' ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς.
Ἀλλ', Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν· οὐδέ τί σε χρὴ
Νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
Τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε, βίη τε.
Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι,

" Neque ad convivium ire, neque in ædibus *tuis* cibum-sumere;
" Ante quam te meis ego genibus impositum
" Opsonioque satiassem secato-antea, & vinum admovens.
" Sæpe *utique* mihi rigâsti ad pectora vestem,
" Vino ex ore ejectato in infantia difficili.
" Ita tui causa permulta passus sum, & multa laboravi;
" Hæc cogitans, quod mihi nequaquam dii prolem perficiebant
" Ex me *ipso*: sed Te filium, diis par Achille,
" Adoptabam, ut à me aliquando indignum fatum propulsares.
" Verum, Achille, doma animum magnum: neque te oportet
" Immisericordem animum habere: flecti utique solent & dii ipsi,
" Quorum tamen & major virtus, honorque, potentiaque.
" Ac quidem hos sacrificiis & votis placidis,

Πηλέι ἐκ κορυφῆς φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσιν.
Quin &, eo docente, medicinam exercuisse *Achillem*; λ', 829,

——ἐπὶ δ' ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλὰ, τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.

Videtur utique *Phœnix* Altor fuisse *Achillis*, *Chiron* in disciplinis singularibus Magister.

Ver. 484. Πρίν γ' ὅτε δή] *Neque unquam contentus eras, aut te compescuisti, antea quàm, vel, nisi quum, &c.* Editt. *Henr. Stephani* & *Wetsteniana* aliæque, malè hîc distinguunt; ——πάσασθαι· Πρίν γ' ὅτε δή——τ' ἄσαιμι, ——καὶ οἶνον ἐπισχών, Πολλάκι μοι κατέδευσας. Quæ interpungendi ratio, cum isto ἄσαιμι minùs congruit.

Ibid. ——καθίσσας] Ita edidit *Barnesius*. Alii καθίσας, minùs rectè. Nam verba istius analogiæ, penultimam corripiunt. Vide ad έ, 140.

Ver. 486. Πολλάκι μοι κατέδευσας] Locum hunc vitio dat *Scaliger*, aliique. Rationibus, ut mihi quidem videtur, parùm idoneis. Πάθος enim in hâc re exiguâ inest non exiguum.

Ver. 487. ——ἀποβλύζων] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; ad δ', 455, 456, & 504.

Ver. 489. ——ὅ μοι οὔτι] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 491. ——ἵνα μοί ποτ'] Καλῶς, ἰδιούμενος τὴν σωτηρίαν Ἑλλήνων. *Schol. Victorian.*

Ver. 492. ——δάμασον θυμὸν μέγαν.] Ἅπερ Ὀδυσσεὺς εἰπεῖν εὐλαβήσατο, (πικρὸν γὰρ ἦν,) ἐπὶ δὲ τὸν Πηλέα (ver. 255.) ἀπήνεγκε· ταῦτα Φοίνικι δίδωσιν ἡ τῆς ἀνατροφῆς παῤῥησία. *Ibid.*

Ver. 493. ——στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί.] *Iliad.* ό, 203, ——" στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν."

Ver. 495. Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι]

————Tu munera supplex
Tende petens pacem:————
Namque dabunt veniam votis, irasque remittent:
Sed modus orandi qui sit, priùs ordine dicam. *Georgic.* IV, 534.

————Primùm prece numen adora:
————cane vota libens, dominamque potentem
Supplicibus supera donis.————
Æn. III, 437.

Νῦν δὲ περί τε τῶν ἔργων [τῆς ποιητικῆς] ῥητέον, καὶ τῶν ὀργάνων ὅσα ταύτῃ ἀναγκαῖα. Ταῦτα σχεδὸν πάντα ὁ ποιητὴς ὀλίγοις [τισὶν

Λοιβῇ τε, κνίσῃ τε, παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ.
Καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
Χωλαί τε, ῥυσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ·
Αἵ ῥά τε καὶ μετόπισθ' Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι.
Ἡ δ' Ἄτη σθεναρή τε καὶ ἀρτίπος· οὕνεκα πάσας
Πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν,
Βλάπτουσ' ἀνθρώπους· αἱ δ' ἐξακέονται ὀπίσσω.
Ὃς μέν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς, ἆσσον ἰούσας,
Τόνδε μέγ' ὤνησαν, καί τ' ἔκλυον εὐξαμένοιο·
Ὃς δέ κ' ἀνήνηται, καί τε στερεῶς ἀποείπῃ,
Λίσσονται δ' ἄρα ταί γε Δία Κρονίωνα κιοῦσαι,
Τῷ Ἄτην ἅμ' ἕπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ.
Ἀλλ', Ἀχιλεῦ, πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν ἕπεσθαι
Τιμὴν, ἥτ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν.
Εἰ μὲν γὰρ μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὄπισθ' ὀνομάζοι
Ἀτρείδης, ἀλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαίνοι,
Οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀπορρίψαντα κελοίμην

" Libamineque, nidoreque, avertunt *ab ira* homines
" Supplicantes, cum quis transgressus fuerit & peccarit.
" Etenim Preces sunt Jovis filiæ magni,
" Claudæque, rugosæque, strabæque oculis:
" Quæ etiam & à tergo Noxam curant sequentes.
" Noxa verò robustaque est, & pedibus-integra; ideo omnes
" Longe præcurrit, antevertitque omnem per terram,
" Lædens homines: hæ vero medentur postmodo.
" Quisquis quidem reverebitur filias Jovis, propius accedentes;
" Hunc valde juvant, & exaudiunt precantem:
" Qui verò renuerit, & obstinate recusaverit,
" Precantur tum quidem hæ Jovem Saturnium adeuntes,
" Eum ut Noxa simul sequatur, quo læsus pœnas-luat.
" Sed, Achille, da & tu, Jovis filias qui sequatur,
" Honorem, qui & aliorum utique flectit mentes fortium.
" Si quidem enim minime dona ferret, & alia in futurum nominaret
" Atrides, sed semper pertinaciter iratus esset,
" Non equidem te ira abjecta hortarer

ἔπεσι περιείληφε ποιῶν, —— " Καὶ μὴν τοὺς θυ- " έεσσι" *&c. Arist. de Republ. lib.* X. Ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας ἰόντες, πείθουσιν ὡς ἔστι παρὰ σφίσι δύναμις ἐκ θεῶν ποριζομένη, θυσίαις τε καὶ ἐπῳδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἡδονῶν τε καὶ ἑορτῶν. Τούτοις δὲ πᾶσι τοῖς λόγοις μάρτυρας Ποιητὰς ἐπάγονται —— " Καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς" *&c. Plato de Republ. lib.* II.

Ver. 498. Καί γάρ τε Λιταί εἰσι] Quàm *Senis* personam deceat longa hæc & verbosa descriptio, vide suprà ad ά, 249 & 260. Cæterùm quâ ratione, τε, & hîc & in sequente versu producatur; item δὲ, *ver.* 516; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 499. Χωλαί τε, ῥυσαί τε,] *Al.* ῥυσσαί τε. Cæterùm simili ferè loquendi ratione, ac *Homerus* Preces hîc vocat Διὸς κούρας χωλάς τε ῥυσσάς τε, *Euripides* mentis malè sibi consciæ Cogitationes appellat τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας. *Orest.* 256.

Ver. 506, 507. Ὃς δὲ, —— Λίσσονται δ'] De vi duplicis istius δὲ, vide suprà ad ά, 57.

Ver. 508. ——ἀποτίσῃ] Producit hæc vox penultimam, quippe ex ἀποτίω. Quæ enim in ίζω desinunt Verba, ea penultimam istam in Futuris & Aoristis corripiunt. Vide suprà ad ά, 140.

Ver.

Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι, χατέουσί περ ἔμπης·
Νῦν δ' ἅμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη,
Ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν ἀρίστους,
Κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιϊκόν, οἵτε σοι αὐτῷ
Φίλτατοι Ἀργείων· τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς,
Μηδὲ πόδας· πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
Οὕτω καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν
Ἡρώων, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι,
Δωρητοί τε πέλοντο, παράρρητοί τ' ἐπέεσσι.
Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, οὔτι νέον γε,
Ὡς ἦν· ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι.
Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι,
Ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον·
Αἰτωλοὶ μέν, ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος ἐραννῆς·
Κουρῆτες δέ, διαπραθέειν μεμαῶτες Ἄρηϊ.
Καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθρονος Ἄρτεμις ὦρσε
Χωσαμένη, ὅ οἱ οὔτι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς

" Argivis auxiliari, quantumvis indigentibus:
" Nunc verò simul in præsenti multa dat, aliaque in posterum pollicetur:
" Viros etiam, qui supplicarent, *ad te* misit præstantissimos,
" Electos per exercitum Achaicum, quique tibi ipsi
" Amicissimi Argivorum: horum ne tu orationem asperneris,
" Neque pedes, (*i. e.* iter *frustres.*) At prius haud reprehendendum, te ira-
" exarsisse.
" Sic & priscorum audivimus laudes virorum
" Heroum, quando aliquem vehemens ira occupâsset,
" Donisque placabiles erant, exorabilesque verbis.
" Memini hoc factum ego vetus, neutiquam recens,
" Quale esset; inter vos autem narrabo omnes amicos.
" Curetesque pugnabant & Ætoli fortiter-prælium-sustinentes,
" Circa urbem Calydona, & se-mutuo interficiebant:
" Ætoli quidem, defendentes Calydona amœnam;
" Curetes autem, vastare ardentes Marte.
" Etenim his malum aureo-solio-sedens Diana excitavit
" Irata; quod sibi non sacra post-fruges-comportatas in fœcundo-loco agri

Ver. 517. Κρινάμενος.] Vide suprà ad α', 309, 314, 338; & ad ζ, 434.

Ver. 518. ——τῶν μὴ σύγε μῦθον ἐλέγξῃς, Μηδὲ πόδας.] *Horum tu neque orationem, neque legationem; nec quid dixerint, nec quid fecerint tanti viri, itinere ad Te suscepto; asperneris.*

Ver. 519. ——πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.] Non, *antè* quàm dona daret Agamemnon, sed *antè* quàm oblatæ eum injuriæ pœniteret. Scilicet Achillis hîc non *commodi & utilitatis* rationem duxit Phœnix, sed *honoris.* Ut rectè annotavit *Domina Dacier.*

Ver. 520. ——τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων.]

——heroum laudes, & facta parentis.
Virg. Eclog. IV, 26.

Ver. 523. Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι]
Nam memini Hesiones visentem regna—.
Æn. VIII, 157.

Οἰκεῖον δὲ διδασκάλῳ, ἐκ τῶν παλαιῶν σωφρονίζειν τοὺς νέους. *Schol. Victorian.* Porrò, quàm deceat *Senis* personam longa hæc & verbosa narratio, jam anteà sæpè annotavimus.

Ver. 525. Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ] " Narrare verò —— quis *Significantiùs* " potest, quàm qui Curetum Ætolorumque " prælium exponit?" *Quintilian. lib.* X, *cap.* I.

Ver. 528. ——μεμαῶτες] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ, 464.

Οἰνεὺς ῥέξ'· ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ' ἑκατόμβας·
Οἴῃ δ' οὐκ ἔρρεξε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Ἢ λάθετ', ἢ οὐκ ἐνόησεν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ.
Ἡ δὲ χολωσαμένη, δῖον γένος, ἰοχέαιρα,
Ὦρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον, ἀργιόδοντα,
Ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν.
Πολλὰ δ' ὅγε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
Αὐτῇσιν ῥίζῃσι, καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων.
Τὸν δ' υἱὸς Οἰνῆος ἀπέκτεινεν Μελέαγρος,
Πολλέων ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας,
Καὶ κύνας· οὐ μὲν γάρ κ' ἐδάμη παύροισι βροτοῖσι·
Τόσσος ἔην, πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς.
Ἡ δ' ἀμφ' αὐτῷ θῆκε πολὺν κέλαδον καὶ ἀϋτήν,
Ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι,
Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων.

" Oeneus fecisset: Alii utique dii epulati-erant hecatombas;
" Soli vero non *sacra* fecit Jovis filiæ magni,
" Sive oblitus est, sive non advertit: devius-erat certe multum animi.
" Illa itaque irata, Jovis genus, sagittis-gaudens,
" Immisit sylvestrem Aprum, ferum, candidis dentibus,
" Qui damna multa patravit, frequentans Oenei agrum:
" Multas utique ille alias-super-alias humi prostravit arbores altas
" *Cum* ipsis radicibus, & ipsis floribus pomorum.
" Hunc autem filius Oenei occîdit Meleager,
" Multis ex urbibus venatoribus viris congregatis,
" Et canibus; non enim domitus fuisset paucis hominibus;
" Tantus erat, multosque adeo rogum ascendere-fecit tristem.
" Illa verò (*Diana*) circa ipsum excitavit magnum tumultum & bellum,
" Pro Suis capite & pelle hirsuta,
" Curetasque inter & Ætolos magnanimos.

Ver. 531, 532. ——ῥέξ'.——ἔρρεξε.] Vide suprà ad α. 444.

Ver. 533. Ἢ λάθετ', ἢ οὐκ ἐνόησεν·] Ἤτοι ἐννοήσας θῦσαι, ἐπελάθετο· ἢ οὐδ' ὅλως ἐπενόησεν. *Schol.* Cæterùm, ἢ οὐκ, in unam hîc syllabam coalescit; quomodo & suprà, ε, 349.

Ἢ οὐχ ἅλις, ὅττι————————;

Et apud *Euripidem*,

Ἢ οὐχ ἀξιόχρεως ὁ θεὸς ἀναφέροντί μοι;
Orest. 597.

Similiter, φεῦ ὦ, apud eundem,

Φεῦ ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων.
Hecub. 55.

Notandum tamen, istud ἢ, in *interrogativis* sæpiùs, quàm in *disjunctivis*, cum sequente Vocali coalescere solere; vide ad ε, 349. Quare in *Schol. Victorian.* scriptum est, Ἢ λάθ', ἢ οὐχ ἐνόησεν·——— Quod tamen longè minùs eleganter est dictum. Nam λαθεῖν, propriè est, *alium latere*; λαθέσθαι, *latere seipsum*, hoc est, *oblivisci*.

Ibid. ——ἀάσατο δὲ] De voce, ἀάσατο, vide suprà ad *ver.* 116. Alii hîc legunt ἀάσατο δή· Quod tamen nihil opus.

Ver. 534. ——δῖον γένος,] De *Dianâ* accipiunt plerique; ut sit videlicet, Διὸς θυγάτηρ. At *Schol. Victorian.* ad *Achillem* referunt, ut sit idem scilicet ac, διογενὴς· propterea quod Poëta hanc compellationem οὐδέποτε ἐπὶ θεοῦ τάσσει.

Ver. 535. Ὦρσεν ἐπὶ.] Ἐπῶρσε. Cæterùm *Aristoteles, de historiâ Animalium, lib.* VI, *cap.* 28, locum hunc isto modo citat:

Θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον· οὐδὲ ἐῴκει
Θηρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι.

Quæ lectio & παρὰ τῷ Γεωγράφῳ εὕρηται, notante *Eustathio*.

Ver. 536. ——ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν.] Οἰκεία τιμωρία, τῷ περὶ καρποὺς ἡμαρτηκότι. *Schol. Victorian.* Ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ ὡς διαφόρως λέγεται τὸ Ἔθειν τοῦ Ἔδειν, ὡς τὸ Κατεσθίειν τοῦ Ἐσθίειν. *Eustath.*

Ver. 539. Τὸν δ' υἱὸς Οἰνῆος] Vide ad ε, 51. Nec omnino audiendus *Barnesius*; qui, *potest*, inquit, *tutiùs legi*, Τὸν δ' Οἰνῆος υἱός.

Ver. 543. Ἡ δ'] Ἄρτεμις.

Ver.

Ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος ἀρηΐφιλος πολέμιζε,
Τόφρα δὲ Κουρήτεσσι κακῶς ἦν· οὐδ' ἐδύναντο
Τείχεος ἔκτοσθεν μίμνειν, πολέες περ ἐόντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅστε καὶ ἄλλων
Οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων,
(Ἤτοι ὁ, μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ,
Κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ, καλῇ Κλεοπάτρῃ,
Κούρῃ Μαρπίσσης καλλισφύρου Εὐηνίνης,
Ἴδεώ θ', ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν
Τῶν τότε, καί ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον
Φοίβου Ἀπόλλωνος, καλλισφύρου εἵνεκα νύμφης·
Τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ἀλκυόνην καλέεσκον ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτῆς
Μήτηρ, Ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα,
Κλαῖ', ὅτε μιν ἑκάεργος ἀνήρπασε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Τῇ ὅγε παρκατέλεκτο, χόλον θυμαλγέα πέσσων,

" Quamdiu igitur Meleager bellicosus pugnabat,
" Tamdiu utique Curetibus male erat; neque poterant
" Mœnia extra manere, multi quamvis essent.
" At quando jam Meleagrum subiit ira, quæ & aliorum
" Inflat in pectoribus mentem, probe licet sapientium;
" (Nempe ille, matri suæ Althææ iratus corde,
" Jacebat apud legitimam uxorem, pulchram Cleopatram,
" Filiam Marpissæ pedibus-elegantis Euenines,
" Idæque, qui fortissimus inter terrestres fuit viros,
" Eorum qui tunc erant; utique contra regem sumpsit arcum
" Phœbum Apollinem, pedibus-elegantis gratia nymphæ:
" Illam autem (*Cleopatram*) tunc in ædibus pater & veneranda mater
" Alcyonen vocabant cognomine, quod ipsius
" Mater, Alcyonis luctuosæ fatum habens,
" Flebat, quando ipsam longe-jaculans rapuit Phœbus Apollo.
" Huic is (*Meleager*) accubabat, iram tristem coquens,

Ver. 547. Τόφρα δὲ] *Tamdiu utique.* Quod cùm non videret *Barnesius*, pessimè edidit Τοφρὰ δ', contenditque παρέλκειν τὸ Δέ. Quod in hujusmodi vocabulis non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid. ——οὐδ' ἐδύναντο Τείχεος ἔκτοσθεν μίμνειν.] *Castra ipsi Sua tueri non poterant, nedum Urbem expugnare.*

Ver. 551——568. (Ἤτοι——ἔχουσα.)] Versus hosce *octodecim* in *Parenthesin* inclusi, & ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Id quod tantum abest ut Scriptori luculentissimo, & suprà omnes perspicuo, vertendum sit vitio; ut contrà summo hîc, si usquam aliàs, artificio, verbosam illam & *senilem* narrandi rationem, in *Phœnicis* personâ, depinxerit. *Popius* tamen videtur *aliter* sensisse. Vide infrà, ad λ', 687.

Ver. 552. ——καλῇ] Vide suprà ad β, 43.

Ver. 554. Ἴδεω.] Pronuntiabatur Ἴδω, vel Ἴδυ.

Ver. 555. Τῶν τότε.] Ἐπαινετικὸν τὸ ἀκριβὲς περὶ τὴν ἑκάστου ἱστορίαν· Ὁ μὲν Φοῖνιξ, κάρτιστον εἰπὼν τὸν Ἴδαν, ἵνα μὴ δόξῃ καὶ τοῦ Ἀχιλλέως αὐτὸν προτετιμηκέναι, ἐπήνεγκε τὸ, "τῶν τότε." *Schol. Victorian.*

Ver. 556. ——νύμφης.] *Marpissa*, uxoris suæ.

Ver. 557. Τὴν δὲ] *Cleopatram*, filiam suam.

Ver. 559. Μήτηρ] *Marpissa.*

Ver. 560. ——μιν] Vide ad α, 51. Cæterùm, pro Κλαῖ', ὅτε μιν, fuerunt qui legerent, Κλαῖεν ὅ μιν.

Ibid. ——ἀνήρπασε] Vide suprà ad α, 140.

Ver. 561. Τῇ ὅγε.] *Huic Cleopatra, Meleager.*

Ibid. ——παρκατέλεκτο.] Vide suprà ad β, 515.

Ver.

Ἐξ ἀρέων μητρὸς κεχολωμένος, ἥ ῥα θεοῖσι
Πόλλ' ἀχέουσ' ἠρᾶτο, κασιγνήτοιο φόνοιο·
Πολλὰ δὲ καὶ Γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία,
Κικλήσκουσ' Ἀΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν,
Πρόχνυ καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι,
Παιδὶ δόμεν θάνατον· τῆς δ' ἠεροφοῖτις Ἐριννὺς
Ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβεσφιν, ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα.)
Τῶν δὲ τάχ' ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει,
Πύργων βαλλομένων· τὸν δ' ἐλλίσσοντο γέροντες
Αἰτωλῶν, πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆας ἀρίστους,
Ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι, ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον·
Ὁππόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς,
Ἔνθα μιν ἤνωγον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι,
Πεντηκοντόγυον· τὸ μὲν ἥμισυ, οἰνοπέδοιο·
Ἥμισυ δὲ, ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι·
Πολλὰ δέ μιν λιτάνευε γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς,

" Propter diras matris iratus, quæ utique diis
" Multum dolens supplicabat, fraternæ cædis *causâ*:
" Multum autem & Terram almam manibus verberabat,
" Invocans Plutonem & horrendam Proserpinam,
" In-genua considens, (rigabantur autem lachrymis sinus,)
" Ut filio darent mortem; hanc autem per-tenebras-vagans Erinnys
" Exaudivit ex Erebo, implacabile cor habens.)
" Horum vero *tum* confestim ad portas tumultus & strepitus excitabatur,
" Turribus pulsis: illum autem supplices orabant senes
" Æolorum, mittebantque deorum sacerdotes lectissimos,
" Ut-exiret & propulsaret *hostes*, polliciti magnum donum:
" Ubi *scilicet* pinguissimus *erat* ager Calydonis amœnæ,
" Ibi eum jusserunt prædium perpulchrum eligere,
" Quinquaginta jugerum: dimidium quidem, vitiferi soli:
" Dimidium autem, non-consiti arabilis agri separatum-accipere.
" Multum item eum obsecrabat senex equûm-agitator Oeneus,

Ver. 562. Ἐξ ἀρέων] Pronuntiabatur ἀρῶν· ut rectè observavit *Barnesius*. Nam ἀρὴ (hoc significatu,) ἀρητὴρ, ἀρᾶμαι, primam producunt.

Ibid. ——ἥ ῥα] *Quæ utique.* Nam ad sententiam nullo modo supervacaneum est istud, ῥα.

Ver. 564. ——Γαῖαν ——χερσὶν ἀλοία.] Εὔχονται οἱ ἥρωες τοῖς μὲν Οὐρανίοις θεοῖς, Ἄνω τὰς

Χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ' εὐχετόωντο ἕκαστος.
τοῖς δὲ Θαλασσίοις,

Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο, χεῖρας ὀρεγνὺς,
εἰς Θάλασσαν δηλονότι· τοῖς Καταχθονίοις δὲ, κόπτοντες τὴν Γῆν, ὡς ἐνθάδε φησί. *Schol.*

Ver. 565. Κικλήσκουσ' Ἀΐδην]

Luctificam Alecto dirarum ab sede sororum
Infernisque ciet tenebris; cui tristia bella,
Iræque insidiæque & crimina noxia, cordi.
Æn. VII, 324.

Ver. 568. ——ἔχουσα.] Vide suprà ad *ver.* 553.

Ver. 569. Τῶν δὲ.] *Meleagri popularium, Ætolorum.*

Ibid. ——δοῦπος] Vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; & ad δ', 455, 456, 504.

Ibid. ——ὀρώρει.] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 570. ——τὸν δ' ἐλλίσσοντο] Vide suprà ad ζ', 45. *Al.* τὸν δ' ἐλίσσοντο, &, τὸν δὲ λίσσοντο. Quæ & ipsa ferri possunt; vide ad ά, 51.

Ver. 573. Ὁππόθι πιότατον πεδίον]

Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus.
Æn. IX, 274.

Ver. 574. ——ἤνωγον] Vide suprà ad θ', 322.

Ver. 576. ——ψιλὴν ἄροσιν] Τὴν ἄδενδρον χώραν. *Schol.*

Ver. 577. ——ἱππηλάτα] Vide suprà ad ά, 175.

Ἑστ

Οὐδοῦ ἐπεμβεβαὼς ὑψηρεφέος θαλάμοιο,
Σείων κολλητὰς σανίδας, γουνούμενος υἱόν·
Πολλὰ δὲ τόνδε κασίγνηται καὶ πότνια μήτηρ
Ἐλλίσσονθ'· ὁ δὲ μᾶλλον ἀναίνετο· πολλὰ δ' ἑταῖροι,
Οἵ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θάλαμος πύκα βάλλετο, τοὶ δ' ἐπὶ πύργων
Βαῖνον Κουρῆτες, καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ·
Καὶ τότε δὴ Μελέαγρον εὔζωνος παράκοιτις
Λίσσετ' ὀδυρομένη, καί οἱ κατέλεξεν ἅπαντα
Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει, τῶν ἄστυ ἁλώῃ·
Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει·
Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα·
Βῆ δ' ἰέναι, χροῒ δ' ἔντε' ἐδύσατο παμφανόωντα.
Ὣς ὁ μὲν Αἰτωλοῖσιν ἀπήμυνεν κακὸν ἦμαρ,

" Limine conscenso altum-tectum-habentis thalami,
" Quatiens conglutinatos asseres, suppliciter-orans filium:
" Multum etiam eum sorores & veneranda mater
" Orabant; ille autem magis recusabat: Multum & socii,
" Qui ei charissimi & amicissimi erant omnium:
" Sed ne sic *quidem* ejus animum in pectoribus flectebant,
" Antequam jam thalamus frequenter percuteretur, ipsique turres
" Conscenderent Curetes, & incenderent magnam urbem:
" Tum vero demum Meleagrum eleganter-cincta uxor
" Orabat lugens, & ei recensuit omnia
" Mala, quæcunque hominibus contingunt, quorum urbs capta-fuerit:
" Viros quidem occidunt, urbem autem ignis in-cineres-redigit;
" Liberosque alii abducunt, & profunde-succinctas mulieres.
" Hujus autem *tum* motus est animus audientis sæva facta:
" Perrexitque ire, corporeque arma induit collucentia.
" Sic ille quidem *ab* Ætolis propulsavit malum diem,

Ver. 580. ——κασίγνηται] *Al.* κασίγνητοι.

Ver. 581. Ἐλλίσσονθ'·] Vide suprà ad ζ, 45. *Al.* Ἐλίσσονθ'.

Ver. 585. ——ἐνέπρηθον.] *Jamjam incendebant; jamjam ad comburendum aggrediebantur.*

Ver. 588. Κήδε', ὅσ' ἀνθρώποισι πέλει.] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* I, *cap.* 7. citat isto modo; Ὅσσα κάκ' ἀνθρώποισι πέλει.

Ver. 589, 590. Ἄνδρας μὲν κτείνουσι,——γυναῖκας.] " Narrare verò——quis *Signifi-* " *cantiùs* potest? *Quintilian. lib.* X, *cap.* I. Καὶ διαιρούμενα δὲ εἰς τὰ μέρη, τὰ αὐτὰ μείζω φαίνεται· πλειόνων γὰρ ὑπεροχὴ φαίνεται· ὅθεν καὶ ὁ Ποιητής φησι,——

Λαοὶ μὲν φθινύθουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,

Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι——. *Aristot. Rhetoric. lib.* I, *cap.* 7. Ubi notandum, quòd hodie legimus, Ἄνδρας μὲν κτείνουσι legisse olim (aut memoriter citâsse) *Aristotelem*, Λαοὶ μὲν φθινύθουσι. Uberiùs de hoc loco *Hermogenes:* Πάσης πόλεως εἶπε [Ὅμηρος] πόρθησιν ἐν δυσὶν ἔπεσι.——Τὰ μεγάλα τῇ βραχύτητι τῆς ἑρμηνείας φυλάττει μεγάλα, τῆς συντομίας τὸ μέγεθος αὐτοῖς διασωζούσης· τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φαῦλα [vide suprà ad *ver.* 210; item ά, 433——439,] τῇ περιβολῇ τῶν λόγων μέγεθος προσλαμβάνει. Ταῦτα ποιεῖ Δημοσθένης, καὶ οὕτω τραγῳδεῖ Φωκέων ἅλωσιν, ἔθνους ὅλου, ἐν ὀλίγοις ῥήμασι λέγων· " Ἦν ἰδεῖν " οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη περιῃρημένα, " χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ, γύναια δὲ καὶ " παιδάρια ὀλίγα, καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους " οἰκτρούς." Μονονουχὶ παράφρασις τὸ Ὁμηρικόν. *Cap.* XXXIII, Περὶ μεθόδου δεινότητος.

Ver. 592. ——ἐδύσατο.] *Al.* ἐδύσσατο. Sed nihil opus: Nam ἐδύσατο secundam producit.

Ver.

Εἴξας ᾧ θυμῷ· τῷ δ' οὐκέτι δῶρ' ἐτέλεσσαν
Πολλά τε καὶ χαρίεντα· κακὸν δ' ἤμυνε καὶ αὔτως.
Ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσὶ, μηδέ σε δαίμων
Ἐνταῦθα τρέψειε, φίλος· κάκιον δέ κεν εἴη
Νηυσὶν καιομένῃσιν ἀμυνέμεν· ἀλλ' ἐπὶ δώροις
Ἔρχεο· ἶσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοί.
Εἰ δέ κ' ἄτερ δώρων πόλεμον φθισήνορα δύῃς,
Οὐκ ἔθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι, πόλεμόν περ ἀλαλκών·
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ, διοτρεφὲς, οὔτι με ταύτης
Χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ,
Ἥ μ' ἕξει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,

" Obsecutus suo animo: ei autem non deinceps dona persolverunt
" Multaque & pulchra: malum tamen depulit etiam sic.
" Atqui tu ne mihi ista cogites in animo, neque te dæmon
" Istuc vertat, amice: Pejus autem esset
" Navibus *demum* incensis *te* ferre auxilium: Sed *nunc* accepta conditione
" donorum
" Veni, æque enim te ac deum honorabunt Achivi.
" Quod si *tandem* sine donis pugnam viros perdentem inieris,
" Non tum æque *in* honore eris, bellum quamvis propulsaveris.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Phœnix, pater, senex, Jovis alumne, minime mihi hoc
" Opus *est* honore: puto enim *me* honoratum fore Jovis voluntate,
" Qui *honor* me consequetur apud naves recurvas, dum spiritus
" In pectoribus maneat, & mihi mea genua moveantur.
" Aliud autem tibi dicam, tu vero in animo reconde tuo:
" Ne mihi turba animum, flens & mœrens,

Ver. 594. Εἴξας ᾧ θυμῷ.] *Schol. Victor.* in plerisque optima, aliique fere, hoc ità accipiunt, ut dicatur Meleager vel *jam olim*, (πάλαι, οὐ νῦν, *antequam* suis opitularetur, *iræ* habenas dedisse; vel *nunc demum*, *quum* suis opitularetur, *rationi* (τῷ ἐπιλογισμῷ) fuisse obsequutus. Sed neutrum fert linguæ Græcæ ratio. Εἴξας τῷ θυμῷ, necessariò est, *jam tum* quum suis opitularetur, *animos sibi incitans*, *animo incitato demum habenas dans*, *effusis habenis hostem invadens*;

——————σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ
Εἴξας,———————— *ver.* 109, *hujus libri.*
————————————τὸν δεξιὸν ἵππον
Κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.
ψ', 336.
————————————βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ
Εἴξας, εἶσ' ἐπὶ μῆλα βροτῶν.——— ε', 42.
——irarumque omnes effundit habenas.
Æn. XII, 499.

Ver. 600. Εἰ δὲ κ' ἄτερ δώρων] *Quòd si tandem invitè & necessitate coactus &c.*

Ibid. ————φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 601. ————ὁμῶς τιμῆς] *Eodem loco honoris.* Al. ὁμῶς τιμῆς, quod est τίμιεις: Quâ ratione alibi dicitur, καὶ χρυσεῖ τιμήντα——, σ', 475.

Ver. 602. ——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad α', 58.

Ver. 603. ——ἄττα,] Ineptè admodum ex *Heinsio Barnesius* vocabulum hoc, ac si *Hebraicum* esset, *Tu*, Latinè reddit.

Ibid. ——οὔτι με ταύτης Χρεὼ τιμῆς.] Vide infrà ad κ', 43.

Ver. 604. ———τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ.] Πιθανῶς, τῇ παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος τιμῇ, ἀντέθηκε τὴν παρὰ τοῦ Διός. *Schol. Victorian.*

Ver. 605. ———εἰσόκ' ἀϋτμὴ]
————dum spiritus hos reget artus.
Æn. IV, 336.

Ver. 607. ——σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.] Vide suprà ad α', 297.

Ver. 608. Μή μοι σύγχει θυμὸν]

Defecto

Ἀτρείδῃ ἥρωϊ φέρων χάριν· ἐδέ τί σε χρὴ
Τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι·
Καλόν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν, ὅς κέ με κήδῃ·
Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε, καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς.
Οὗτοι δ' ἀγγελέεσι, σὺ δ' αὐτόθι λέξεο μίμνων
Εὐνῇ ἔνι μαλακῇ· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
Φρασσόμεθ', ἤ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ', ἤ κε μένωμεν.
Ἦ, καὶ Πατρόκλῳ ὅγ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε σιωπῇ,
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα
Ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο. Τοῖσι δ' ἄρ' Αἴας
Ἀντίθεος Τελαμωνιάδης μετὰ μῦθον ἔειπε·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἴομεν· ἐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ
Τῇδέ γ' ὁδῷ κρανέεσθαι· ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα
Χρὴ μῦθον Δαναοῖσι, καὶ ἐκ ἀγαθόν περ ἐόντα,
Οἵ πε νῦν ἕαται ποτιδέγμενοι· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμὸν,

" Atridæ heroi gratificans: neutiquam te convenit
" Istum amare, ut ne mihi odio sis *te nunc* amanti:
" Decet te mecum eum angere, qui me angat:
" Æqualiter mecum regna, & dimidium sortire honoris.
" Isti autem renunciabunt; tu vero hic cubato remanens
" Lecto in molli: simul autem atque aurora illuxerit,
" Consultabimus, an redeamus ad nostra, an maneamus.
Dixit, & Patroclo hic superciliis annuit tacite,
Phœnici ut sterneret densum lectum, ut citissime
E tentorio de reditu cogitarent. Inter hos autem Ajax
Deo-par Telamonius verba fecit;
" Nobilissime Laertiade, solertia-pollens Ulysse,
" Abeamus; non enim mihi videtur sermonis *nostri* exitus
" Hac quidem via perficiendus; renunciare autem citissime
" Oportet responsum Danais, etiamsi non lætum sit,
" Qui utique nunc sedent expectantes: sed Achilles
" Trucem in pectoribus reposuit superbum animum,

Desine meque tuis incendere teque querelis. *Æn.* IV, 360.

Ibid. ——ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.] *Al.* ——ἐνὶ στήθεσσιν ἀχεύων.

——lachrymansque gemensque. *Æn.* XI, 150.

Ver. 610. ——ἵνα μή μοι] *Vulgg.* ἵνα μή μοι. Sed, μοι, ἐχρῆν ὀρθοτονεῖν, ἵνα ἀντιδιαστέλληται Ἀγαμέμνονι. *Schol. Victorian.*

Ver. 611. Καλόν] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 613. ——λέξεο.] Vide suprà ad β', 515: & ι, 109.

Ver. 615. Φρασσόμεθ'] Vide suprà ad α', 140.

Ibid. ——ἤ κε μένωμεν.] Vide suprà ad ver. 359.

Ver. 618. ——Τοῖσι δ'] Malè *Barnesius*, Τοῖσιν δ'. Vide suprà ad γ', 200; & ad θ', 160.

I

Ver. 621. Ἴομεν· ἐ γάρ μοι.] Ὁ μὲν Φοῖνιξ τέχνῃ χρῆται. —— Ὁ δέ γε Αἴας, ἀπλεύστατος ὤν, βαθύτατος ἐν τοῖς λόγοις πάντων ἐστίν· ἀνίσταται γὰρ, ὡς ὀργιζόμενος, καὶ ἀξιῶν μηκέτι μηδὲ διαλέγεσθαι, καὶ λέγει,—— Οὗτος ἐν ὁ λόγος δείκνυσιν, ὅτι καὶ τῆς ἁπλότητος προσποίησις, σχήματος ἔργον ἐπιτελεῖ. *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* IX. Οἱ δ' εἰσὶ ῥήτορες· Ὀδυσσεὺς, συνετὸς, πανοῦργος, θεραπευτικός· Ἀχιλλεὺς, θυμικὸς, μεγαλόφρων· Φοῖνιξ, ἠθικὸς, πρᾶος, παιδευτικός· Αἴας, ἀνδρεῖος, σεμνὸς, μεγαλόφρων, ἁπλοῦς, δυσκίνητος, βαθύς· εἰ δὲ καὶ κινηθείη, ἐπικαίρως, εὐστόχως, διὰ βραχέων φησίν. *Schol. Victorian.*

Ver. 624. ——ποτιδέγμενοι] *Al.* προτιδέγμενοι. Quod perinde est.

Ver. 625. ——θέτο μεγαλήτορα] Quâ ratione,

Σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων,
Τῆς, ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων·
Νηλής· καὶ μέν τίς τε κασιγνήτοιο φόνοιο
Ποινὴν, ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνειῶτος·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ, πόλλ' ἀποτίσας,
Τοῦ δέ τ' ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ,
Ποινὴν δεξαμένου· σοὶ δ' ἄλληκτόν τε κακόν τε
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσι θεοὶ θέσαν, εἵνεκα κούρης
Οἴης· νῦν δέ τοι ἑπτὰ παρίσχομεν ἔξοχ' ἀρίστας,
Ἄλλά τε πόλλ' ἐπὶ τῇσι· σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν·
Αἴδεσαι δὲ μέλαθρον· ὑπωρόφιοι δέ τοι εἰμὲν
Πληθύος ἐκ Δαναῶν, μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων
Κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι, ὅσοι Ἀχαιοί.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Πάντα τι μοὶ κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι·
Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνου

" Durus, neque rationem-habet amicitiæ sodalium,
" Illius, qua eum apud naves honorabamus supra cæteros:
" Immisericors: Atqui aliquis etiam pro fratris cæde
" Pretium, vel pro suo filio accepit occiso:
" Et is quidem *qui interfecerit*, in *sua* civitate manet ibi, multis persolutis;
" Et alterius sedatur cor & animus elatus,
" Pretio accepto: tibi vero, *O Achille*, implacabilemque durumque
" Animum in pectoribus dii posuerunt, gratia puellæ
" Unius: nunc vero tibi septem præbemus eximie præstantissimas,
" Aliaque multa præter has. Tu vero propitium indue *tibi* animum:
" Reverere etiam *tuam* domum: sub tecto enim tuo sumus
" Ex cœtu Danaorum, studemusque tibi supra alios
" Charissimique esse & amicissimi *omnium*, quotquot *sunt* Achivi.
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
" Omnia quodammodo mihi ex animo visus es dixisse:
" Sed mihi tumet cor ira, quoties illius

tione, θέτε, hîc ultimam producat; item, ἔνι, *ver.* 614; vide suprà ad α΄, 51.

Ver. 628. Νηλής· καὶ μέν τίς τε.] *Al.* Νηλεής· (quod pronuntiabatur, Νηλής·) καὶ μήν τίς τε.

Ver. 629. ——τεθνειῶτος] Vide suprà ad β΄, 818; & ad ζ, 464.

Ver. 630. Καί ῥ' ὁ μὲν——, Τοῦ δέ.] *Is qui pretium dedit,——Ejus qui datum accepit.*

Ibid. ——αὐτοῦ.] *Al.* αὐτοῦ. *Al.* αὐτόθι.

Ver. 632. ——σοὶ δ'.] Elegantissimè orationem ab *Ulysse* repente ad *Achillem* convertit. Ἐντέχνως ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ Περὶ αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸν Πρὸς αὐτόν. *Schol. Victorian.*

Ver. 634. Οἴης·] *Al.* apud Scholiasten, οἴας; Minùs rectè.

Ver. 635. ——σὺ δ' ἵλαον ἔνθεο θυμόν.] Μεγαλοφυῶς· Θωπείας μετέχει ὁ λόγος· θωπεύει γὰρ αὐτόν πως, διὰ τοῦ, ἵλαον. *Schol. Victorian.*

Ver. 636. Αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον·] Τοὺς πρόσφυγας τῆς Ἑστίας αἰδέσαι. *Schol. Victorian.*

Ver. 638. Κήδιστοί τ' ἔμεναι καὶ φίλτατοι.] Ἐκ τοῦ πλήθους φήσας τοὺς ἐντιμοτάτους καὶ συγγενικωτάτους ἥκειν, πολλὰ δι' ὀλίγων ἐσήμανεν· ὑπεροψίας ἐπιτίμησιν, μετριότητος ὑπόμνησιν, αἰδῶ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἔλεον ἱκεσίας, ἐντροπὴν συγγενείας. *Schol. Victorian.*

Ver. 639. ——πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad α΄, 58.

Ver. 641. Πάντα τι μοί.] Dubitat *Barnesius*, legendúmne sit, Πάντα σύ μοι. Quod est longè minùs venustum.

Ver. 642. Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη] Corque meum penitus turgescit tristibus iris,

Cùm

Μνήσομαι, ὅς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ἀτρείδης, ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην.
Ἀλλ' ὑμεῖς ἔρχεσθε, καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε·
Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος,
Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἕκτορα δῖον,
Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι,
Κτείνοντ' Ἀργείους, κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.
Ἀμφὶ δέ τοι τῇ ἐμῇ κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ,
Ἕκτορα, καὶ μεμαῶτα, μάχης σχήσεσθαι ὀΐω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ ἕκαστος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον,
Σπείσαντες, παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Πάτροκλος δ' ἑτάροισιν, ἰδὲ δμωῇσι, κέλευσε.
Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος ὅττι τάχιστα·
Αἱ δ' ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος, ὡς ἐκέλευσε,
Κώεά τε, ῥῆγός τε, λινοιό τε λεπτὸν ἄωτον·

" Recordor, qui me inhonorum inter Argivos fecit
" Atrides, tanquam aliquem contemptibilem inquilinum.
" Sed vos abite, & nuncium renunciate:
" Non enim ante de pugna cogitabo sanguinolenta,
" Quam filius Priami bellicosi, Hector nobilis,
" Myrmidonum ad tentoriaque & naves venerit,
" Interficiens Argivos, incendatque igne naves.
" Circa vero meum tentorium & navem nigram
" Hectorem, quantumvis ardentem, a pugna destiturum puto.
Sic dixit. Illi vero unusquisque, accepto poculo duplice-rotundo,
Libatione facta, ad naves redierunt: præibat autem Ulysses.
Patroclus vero sociis & ancillis imperavit,
Phœnici sternere densum lectum quam celerrime:
Illæ autem obedientes straverunt lectum, ut imperavit,
Pellesque ovillas, stragulamque-tinctam, linique subtilem florem:

Cùm decore atque omni me orbatum laude recordor. *Cic. Tusc. Qu. lib.* III.

Ibid. —— ὁππότ' ἐκείνους——, ὅς μ' —— ἔρεξεν Ἀτρείδης.] *Al.* ὁππότε κείνων————, ὥς μ'————ἔθηκεν Ἀτρείδης.

Ver. 646. Οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο————, Πρίν γ' υἱὸν Πριάμοιο.] Vide suprà ad *ver.* 359. Πρὸς μὲν Ὀδυσσέα, ἀποπλεύσεσθαί φησιν· ἔτι γὰρ αὐτὸν σφόδρα ἐξέμαινε. Πρὸς δὲ Φοίνικα, ἤδη πραϋνόμενος, σκέψασθαί φησι περὶ τοῦ μένειν. Τὸν δὲ Αἴαντα αἰδεσθεὶς, τότε ἐξαμύνειν φησὶν, ἡνίκα ἂν πλησίον γίνωνται οἱ πολέμιοι. Οὔτε ἀνέλπιστον τὴν συμμαχίαν τοῖς Ἕλλησι καταστῆσαι θέλει, οὔτε ἕτοιμον ἵνα μὴ μέτρια δοκῇ πεπονθέναι. *Schol. Victorian.* Neque omnino idoneis rationibus *Plato* Achillem hîc vel ἐπιλήσμονα vel ψευδῆ appellat, eò quòd dixerit πρὸς μὲν τὸν Ὀδυσσέα, ἀποπλευσεῖσθαι· πρὸς δὲ τὸν Αἴαντα, μενεῖν. *Plato in Hippiâ.* Cæterùm notandum in *vers.* 646 & 650 *Platoni* citatis, corruptè μεθήσομαι scriptum pro μεδήσομαι; & Ἀμφὶ δέ μιν, pro Ἀμφὶ δέ τοι.

Ver. 649. ——κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας.] Pessimè hîc *Barnesius*, versioque (elegantissima plerunque illa) *Wetsteniana*, "*incenderitque igne naves*;" quod erat vertendum, "*incendatque igne naves.*" Non enim id ait *Achilles*, pugnaturum se tum demum, quum *incensa sint* naves, sed quum *incendantur*.

Ver. 650. Ἀμφὶ δέ τοι.] Apud *Platonem*, loco jam suprà citato, Ἀμφὶ δέ μιν. Corruptè.

Ver. 651. ——μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818; & ζ', 464.

Ver. 652. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ ——ἴσαν πάλιν.] Πάτροκλος οὐ λαλεῖ ἵνα μὴ προκρούσας Ἀχιλλεῖ, ὕστερον μὴ πείσῃ. *Schol. Victorian.*

Ibid. ——ἀμφικύπελλον.] Vide suprà ad α', 584.

Ver. 653. Σπείσαντες] *Al.* Λείψαντες.

Ver. 654. ——κέλευσε.] *Al.* κέλευε.

Ver. 656. ——λέχος, ὡς ἐκέλευσε.] *Al.* λέχος, ὡς ἐκέλευε. *Al.* λέχος ἐγκονέουσαι.

Ver. 657. Κώεά τε.] Vide suprà ad α', 51.

Ver.

Ἔνθ' ὁ γέρων κατέλεκτο, καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς εὗδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου·
Τῷ δ' ἄρα παρκατέλεκτο γυνή, τὴν Λεσβόθεν ἦγε,
Φόρβαντος θυγάτηρ, Διομήδη καλλιπάρῃος.
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἐλέξατο· πὰρ δ' ἄρα καὶ τῷ
Ἶφις εὔζωνος, τήν οἱ πόρε δῖος Ἀχιλλεύς,
Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον.
Οἱ δ' ὅτε δὴ κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο,
Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν
Δειδέχατ' ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδόν, ἔκ τ' ἐρέοντο·
Πρῶτος δ' ἐξερέεινεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ἦ ῥ' ἐθέλει νήεσιν ἀμυνέμεναι δήϊον πῦρ,
Ἦ ἀπέειπε, χόλος δέ τ' ἔχει μεγαλήτορα θυμόν;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Κεῖνός δ' οὐκ ἐθέλει σβέσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
Πιμπλάνεται μένεος· σὲ δ' ἀναίνεται, ἠδὲ σὰ δῶρα.
Αὐτόν σε φράζεσθαι ἀμ' Ἀργείοισιν ἄνωγεν,

Ibi senex cubuit, & auroram divinam expectabat.
Porro Achilles dormiit in recessu tentorii bene-compacti:
Huic autem accubuit mulier, quam e Lesbo duxerat,
Phorbantis filia, Diomede pulchra-genas.
Patroclus autem ex-altera-parte cubuit: juxta item & ipsum
Iphis eleganter-cincta, quam ei dederat nobilis Achilles,
Scyron cum-cepisset altam, Enyei urbem.
Illi vero postquam ad tentoria Atridæ venissent,
Eos quidem aureis poculis filii Achivorum
Excipiebant aliunde alius assurgentes, interrogabantque;
Primus autem interrogavit rex virorum Agamemnon;
" Dic age mihi, laudatissime Ulysses, ingens gloria Achivorum;
" Utrumne vult a navibus propulsare hostilem ignem,
" An recusavit, iraque adhuc tenet superbum animum?
Hunc autem allocutus est laboriosus nobilis Ulysses;
" Atrida gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Ille quidem non vult restinguere iram, sed adhuc magis
" Impletur ira: te autem aspernatur & tua dona.
" Ipsum te consultare una cum Argivis jubet,

Ver. 658, 660, 662. ——κατέλεκτο, ——παρκατέλεκτο, ——ἐλέξατο.] Vide suprà ad β, 515.

Ver. 665. ——κλισίῃσιν ἐν Ἀτρείδαο γένοντο.] Similis ferè loquendi ratio, ac apud Romanos ista, *in Senatum venire. in conspectum venire*, &c. Vide quæ Nos hâc de re ad *Cæsaris Commentar. de Bello Gallico, lib.* IV, §. 9. Item suprà ad α, 593; & ad θ, 156.

Ver. 666 Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι.] Pronuntiabatur, χρυσοῖσι. Prima enim necessariò producitur; neque in his ulla unquam est licentia.

Ver. 667. Δειδέχατ'] Vide suprà ad δ, 4.

Ibid. ——ἀνασταδόν, ἔκ τ' ἐρέοντο.]
Atque hic legatos Ætolâ ex urbe remissos,
Quæ referant, fari jubet; & responsa reposcit
Ordine cuncta suo.—— *Æn.* XI, 239.

Ver. 670. Ἦ ῥ' ἐθέλει.] Summæ expectationis imaginem brevitate mirabili, aptissimè ad personam, expressit. Ἐμιμήσατο τὸν σπουδάζοντα τὸ καίριον μαθεῖν *Schol. Victorian.*

Ver. 674. ——σβέσσαι.] Ità *Barnesius*: Rectè. *Al.* σβέσαι.

Ver. 676. ——ἀμ' Ἀργείοισιν.] *Al.* ἐν Ἀργείοισιν.

Ver.

Ὅππως κεν νῆάς τε σόῃς καὶ λαὸν Ἀχαιῶν·
Αὐτὸς δ' ἠπείλησεν, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Νῆας ἐϋσσέλμους ἅλαδ' ἑλκέμεν ἀμφιελίσσας·
Καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοισιν ἔφη παραμυθήσασθαι,
Οἴκαδ' ἀποπλείειν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε τέκμωρ
Ἰλίου αἰπεινῆς· μάλα γὰρ ἕθεν εὐρύοπα Ζεὺς
Χεῖρα ἑὴν ὑπερέσχε, τεθαρσήκασι δὲ λαοί.
Ὣς ἔφατ'· εἰσὶ καὶ οἵδε τάδ' εἰπέμεν, οἵ μοι ἕποντο,
Αἴας καὶ κήρυκε δύω, πεπνυμένω ἄμφω.
Φοῖνιξ δ' αὖθ' ὁ γέρων κατελέξατο· ὣς γὰρ ἀνώγει,
Ὄφρα οἱ ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδ' ἕπηται
Αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν· ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι· μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευσε.
Δὴν δ' ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες υἷες Ἀχαιῶν·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Ἀτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα,
Μυρία δῶρα διδούς· ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως,
Νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἤ κεν ἴῃσιν,

" Quomodo navesque serves & exercitum Achivorum:
" Ipse vero minatus est, simul atque aurora illuxerit,
" Naves bonis-transtris-instructas in mare deducturum utrinque-remis-actas:
" Atque etiam aliis dixit se suadere,
" Domum ut navigent: quia jam non (*inquit*) invenietis finem
" Ilii excelsæ: valde enim ipsam late-sonans Jupiter
" Manu sua protegit, & animo-confirmato sunt copiæ.
" Sic dixit. Adsunt *autem* & hi, ut hæc dicant, qui me secuti sunt
" Ajax & præcones duo, prudentes ambo.
" Phœnix vero illic senex cubavit: sic enim *ille* jussit,
" Ut se in navibus dilectam in patriam sequatur
" Cras, si voluerit: vi autem neutiquam eum abducet.
Sic dixit. Illi autem omnes obmutuerunt silentio,
Sermonem admirati: admodum enim aspere dixerat.
Diu autem muti erant tristes filii Achivorum:
Tandem vero inter eos locutus est pugna strenuus Diomedes;
" Atrida, gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Utinam non orâsses eximium Pelidem,
" Infinita dona dans: is utique insolens est etiam alioqui,
" Nunc vero eum multo magis in insolentiam conjecisti.
" Sed illum quidem missum-faciamus, sive abeat,

Ver. 677. —νῆάς τε σόῃς.] Ità iterum rectè *Barnesius*; sicutì suprà, *ver.* 424, Ἤ κέ σφιν νῆάς τε σόῃ. Plerique hîc ediderunt, νῆάς τε σοῶς. MSS nonnulli, νῆας σαώσῃς.

Ver. 682. —γὰρ ἕθεν] Vide suprà ad ά, 51.

Ibid. —εὐρύοπα] Vide suprà ad ά, 175 & 498.

Ver. 686. —κατελέξατο.] Vide suprà ad β', 515.

Ver. 690. —ἀγόρευσε.] *Al.* ἀπέειπε. Ex *ver.* 431, suprà.

Ver. 696. —ἐνῆκας.] *Al.* ἀνῆκας.

Ver. 697. —ἐάσομεν.] Vide suprà ad δ', 42.

Ἤ κε μένῃ· τότε δ' αὖτε μαχήσεται, ὁππότε κέν μιν
Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ, καὶ θεὸς ὄρσῃ.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Νῦν μὲν κοιμήσασθε, τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ
Σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή·
Αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν λαόν τε καὶ ἵππους
Ὀτρύνων· καὶ δ' αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεσαν βασιλῆες,
Μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.
Καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίηνδε ἕκαστος·
Ἔνθα δ' ἐκοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

" Sive maneat: tunc vero rursum pugnabit, quando ipsum
" Animus in pectoribus jusserit, & deus incitaverit.
" Sed agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes:
" Nunc quidem cubitum ite, refecti vestrum cor
" Cibo & vino; hoc enim, robur est & vis;
" At postquam illuxerit pulchra rosea-digitos aurora,
" Ocyus ante naves siste copiasque-pedestres & equestres
" Adhortans; quin & ipse inter primos pugna.
Sic dixit. Omnes autem assensi sunt reges,
Orationem admirati Diomedis equûm-domitoris
Et tunc porro libatione-facta iverunt ad suum tentorium unusquisque.
Ibi cubuerunt, & somni donum ceperunt.

Ver. 699. —ἀνώγῃ] *Al.* ὀρίνῃ.
Ver. 703. —καλὴ] Vide suprà ad β, 43.
Ibid. —ῥοδοδάκτυλος] Vide suprà ad α, 477.
Ver. 706. —ἐπήνησαν] *Al.* ἐπῄνησαν. Quod & Homero usitatius.

Ver. 708. Καὶ τότε δὴ.] *Et tunc porro; Et tunc utique.* Non enim supervacaneum est istud δὴ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 701, Νῦν μὲν κοιμήσασθε.

ΤΗΣ

ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Κ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Κ΄.

Ἀγαμέμνων ἀγρυπνήσας, ἀνίστησι τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων, αὐτός τε, καὶ Μενέλαος· καὶ ἐπὶ τῆς τάφρου συμβουλευσάμενοι, πέμπουσι κατασκόπους εἰς τὸ τῶν Τρώων στρατόπεδον; Ὀδυσσέα καὶ Διομήδην· οἳ Δόλωνα μὲν συναντήσαντες ἀναιροῦσι· πυθόμενοι δὲ παρ' αὐτοῦ, Ῥῆσόν τινα βασιλέα καὶ Θρᾷκας παρεῖναι, ἔνθα τε ἐστρατοπεδεύσαντο, ἐπελθόντες ἀλλοφονοῦσι τὸν Ῥῆσον, καὶ τῶν ἑταίρων τινάς, καὶ τοὺς ἵππους ἀπελάσαντες, εἰς τὸν ναύσταθμον παραγίνονται.

Ἐπιγραφαί.

Νυκτεγερσία· Δολώνεια, ἢ Δολωνοφονία, καὶ Ῥῆσος.

Ἄλλως.

Κάππα δ' ἀπ' ἀμφοτέρων σκοπιαζόμενοι ἤλυθον ἄνδρες.

Ἄλλως

Κάππα δὲ Ῥήσου τὴν κεφαλὴν ἕλε Τυδέος υἱός.

ΑΛΛΟΙ μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριστῆες Παναχαιῶν
Εὗδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,

CÆTERI quidem ad naves principes universorum Achivorum
Dormiebant per totam noctem, molli domiti somno:
At non Atridem Agamemnonem, pastorem populorum,

Ver. 1. Ἄλλοι μὲν —— Εὗδον ——· Ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδην.]
Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem
Corpora: ——————
——— somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum:
At non infelix animi Phœnissa; neque unquam
Solvitur in somnos, oculisve aut pectore noctem
Accipit. —————— *Æn.* IV, 522.
Cætera per terras omnes animalia somno
Laxabant curas, & corda oblita laborum:
Ductores Teucrûm ———
Æn. IX, 224.

Ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.
Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν,
Ἢ νιφετὸν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο·
Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν ἀνεστενάχιζ' Ἀγαμέμνων,
Νειόθεν ἐκ κραδίης· τρομέοντο δέ οἱ φρένες ἐντός.
Ἤτοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειε,
Θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ, τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ,
Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων·
Αὐτὰρ ὅτ' ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν,
Πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας
Ὑψόθ' ἐόντι Διΐ· μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ.
Ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ,
Νέστορ' ἔπι πρῶτον Νηλήϊον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
Εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,

Somnus tenebat dulcis, multa animo volventem.
Ut verò cùm fulgurat maritus Junonis pulchræ-comæ,
Parans vel multum imbrem immensum, vel grandinem,
Vel nives, quando nix alba-reddit arva,
Vel alicubi belli magnum os amari:
Sic crebro in pectoribus suspirabat Agamemnon,
Imo ex corde: tremebant autem ei præcordia intus.
Nempe, quoties in campum Trojanum aspiceret,
Mirabatur ignes multos, qui ardebant ante Ilium,
Tibiarum fistularumque sonum, tumultumque hominum:
Verum quoties in navesque aspiceret & exercitum Achivorum,
Multos ex capite radicitus vellebat capillos
Superne existenti Jovi; valdè autem gemebat generosum cor.
Illa vero ei in animo optima visa est sententia,
Nestorem primum Neleium adire virorum,
Si quod cum eo consilium bonum struere posset,

Ver. 4. ——πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα.] Vide suprà ad β', 2 & 3.

Ver. 5 & 9. Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ——, Ὣς πυκίν' ἐν στήθεσσιν.] *Quàm celeres micant, ex omni cœli parte, fulgurum coruscantium flammæ; tam variâ ac celeri commutatione agitabatur Agamemnonis animus.*

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV, 285.

Ver. 6. ——ὄμβρον ἀθέσφατον, ἠὲ χάλαζαν.] *Al.* ὄμβρον, ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν.

Ver. 7. Ἢ νιφετὸν, ὅτε.] Quâ ratione, νιφετὸν, hîc ultimam producat; item, Διΐ, *ver.* 16 & 49; vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——ἀρούρας] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 8. ——πτολέμοιο μέγα στόμα.] Sic apud Ciceronem: *E totius belli ore & faucibus.* Orat. pro Archiâ

Ver. 11. ——ἀθρήσειε,——ἐς νῆάς τε ἴδοι] *Animo videret: Secum circumspectaret.* Κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. *Aristot. Poetic. cap.* XXV.

Ver. 13. Αὐλῶν, συρίγγων τ' ἐνοπὴν]

——& rauco strepuerunt cornua cantu. *Æn.* VIII, 2.

Ver. 15. ——ἐκ κεφαλῆς——ἕλκετο χαίτας.]

Scindens dolore identidem intonsam comam.
Accius apud Cic. Tusc. Qu. lib. III, §. 26.

Ver. 17. Ἥδε δέ οἱ——ἀρίστη]

Hæc alternanti potior sententia visa est. *Æn.* IV, 287.

——omnia secum
Versanti, subitò vix hæc sententia sedit. *Æn.* XI, 550.

Ver. 18. Νέστορ' ἔπι——ἐλθέμεν.] *Al.* ἔπι, ut referatur ad Νέστορα: *Al.* ἐπὶ, ut referatur ad ἐλθέμεν.

Ver. 19. ——οἱ σὺν μῆτιν.] *Al.* οἱ συμμῆτιν. Quomodo infrà, *ver.* 197, συμμητιάασθαι.

Ver.

Ἤ τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
Ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος.
Ὣς δ' αὔτως Μενέλαον ἔχε τρόμος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ
Ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν
Ἀργεῖοι, τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα πουλὺν ἐφ' ὑγρὴν
Ἤλυθον ἐς Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες·
Παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε
Ποικίλῃ, αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας
Θήκατο χαλκείην· δόρυ δ' εἵλετο χειρὶ παχείῃ.
Βῆ δ' ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεὸν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ.
Τὸν δ' εὗρ' ἀμφ' ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ,
Νηῒ πάρα πρύμνῃ· τῷ δ' ἀσπάσιος γένετ' ἐλθών.
Τὸν πρότερος προσέειπε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Τίφθ' οὕτως, ἠθεῖε, κορύσσεαι; ἦ τιν' ἑταίρων
Ὀτρυνέεις Τρώεσσιν ἐπίσκοπον; ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς
Δείδω, μὴ οὔτις τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον,

Quod mala depulsurum ab omnibus Danais esset.
Erectus igitur induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos:
Deinde autem sanguine infectam circumdedit *sibi* pellem leonis
Fulvi, magni, talarem: sumpsitque hastam.
Eodem autem modo Menelaum tenebat tremor; neque enim illi
Somnus in palpebris insidebat, ne quid paterentur *infortunii*
Argivi, qui utique sui gratia longum per mare
Venerant ad Trojam, bellum audax molientes.
Pelle pardi quidem primum tergum latum texit
Varia, tum galeam capiti sublatam
Imposuit æream: hastamque cepit manu robusta.
Perrexit autem ire excitatum suum fratrem, qui summum cunctos
In Argivos imperium habebat, deusque veluti honorabatur a populo.
Hunc autem invenit circum humeros ponentem arma pulchra,
Navis ad puppim: huic autem gratus fuit veniens.
Hunc prior allocutus est pugna-strenuus Menelaus;
" Quid ita, venerande frater, arma induis? an aliquem sociorum
" Hortari-vis, qui Trojanos exploret? at perquam vehementer
" Timeo, ne nullus tibi promittat hoc officium,

Ver. 22. ——*ὑπαὶ λιπαροῖσιν.*] *Al.* *ὑπὸ λιπαροῖσιν.*

Ibid. ——*καλὰ*] Vide suprà ad *β'*, 43.

Ver. 23. *Ἀμφὶ δ' ἔπειτα——δέρμα λέοντος.*]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis.
Æn. II, 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum setâ, cum dentibus albis,
Indutus capiti.—— *Æn.* VII, 666.

Ibid. ——*δαφοινὸν ἑέσσατο.*] Apud *Barnesium*, *δαφοινεὸν ἕσσατο*, &c, *δ' ἀφεινὸν ἐ ἕσσατο.* Quæ posterior conjectura est mire inficeta.

Ver. 27. ——*τοὶ δὴ ἕθεν εἵνεκα.*] *Qui utique Sui causâ.* Non enim caret vi & venustate istud *δὴ*.

Ver. 34. *καλὰ.*] Vide suprà ad *β'*, 43.

Ver. 36. ——*βοὴν ἀγαθὸς.*] Vide suprà ad *β'*, 408.

Ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθὼν,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην· μάλα τις θρασυκάρδιος ἔσαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Κερδαλέης, ἥτις κεν ἐρύσσεται ἠδὲ σαώσει
Ἀργείους καὶ νῆας· ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.
Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ' ἱεροῖσιν·
Οὐ γάρ πω ἰδόμην, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος,
Ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐπ' ἤματι μητίσασθαι,
Ὅσσ' Ἕκτωρ ἔρρεξε Διῒ φίλος υἷας Ἀχαιῶν,
Αὔτως, οὔτε θεᾶς υἱὸς φίλος, οὔτε θεοῖο.
Ἔργα δ' ἔρεξ', ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοισι
Δηθά τε καὶ δολιχόν· τόσα γὰρ κακὰ μήσατ' Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα κάλεσσον,
Ῥίμφα θέων ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐπὶ Νέστορα δῖον
Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι· αἴκ' ἐθέλῃσιν

" Ut hostes speculetur solus accedens
" Noctem per placidam: aliquis admodum audax-animo fuerit.
Hunc autem respondens allocutus est rex Agamemnon;
" Opus-*est* consilio mihi & tibi, Jovis-alumne ô Menelaë,
" Prudenti, quod eximat-periculo & servet
" Argivos & naves: quandoquidem Jovis mutatus est animus.
" Hectoreis sane magis animum adjecit sacris:
" Nondum enim vidi, nec audivi, qui diceret,
" Virum unum tot ardua uno die molitum esse,
" Quot Hector fecit Jovi carus *in* filios Achivorum,
" Talis cum sit, neque deæ filius dilectus, neque dei.
" Facinora utique gessit, quæ puto curæ-fore Argivis
" Diu & *in* longum *tempus*: Tot enim mala struxit Achivis.
" Sed i nunc, Ajacem & Idomeneum voca,
" Cito currens ad naves: ego vero ad Nestorem nobilem
" Vado, & hortabor ut surgat; si velit

Ver. 43. Χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ,] *Tenet, premit, urget Me Teque necessitas atque inopia consilii.* Ἔστι δὲ σολοικισμὸς παρὰ τὰς πτώσεις, ἀντὶ τοῦ, ἐμοὶ καὶ σοί. *Schol.* Ἔστι δὲ τὸ μὲν, ἐμὲ καὶ σὲ, ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ καὶ σοί. *Eustath.* Absurdissimè uterque: Quasi scilicet *Homerus* scribere non potuisset, μοὶ σοί τε· aut non rectiùs diceretur, ἐμὲ καὶ σέ. Infrà, *ver.* 85, τίπτε δέ σε χρεώ; *quid tibi opus est? Cujus te rei tenet inopia?* Sic ί, 75. μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιούς. *Ibid.* 603. οὔτι με ταύτης χρεὼ τιμῆς. λ', 605, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο; σ', 406, τί με μάλα χρεώ. *Odyss.* ά 225, τίπτε δέ σε χρεώ. Constructio est, χρεὼ ἱκάνει βούλης, vel aliquid simile. Ut, in hoc libro, *ver.* 118, 142, & 172. Item *Odyss.* β', 28; ί, 189; & ζ, 136.

Ver. 45. ——ἐπεὶ Διὸς ἐτράπετο φρήν.] Notandus hîc significantissimus & maximè proprius *Vocis Mediæ* usus. "*Quoniam Jupiter* "*animum suum mutavit.*" Quod, ad Agamemnonis querimoniam, significantius est quàm si dixisset passivè; "*quoniam Jovis* "*mutatus est animus.*" Vide suprà ad γ', 141.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaûm: fractæ vires, aversa Deæ
mens. *Æn.* II, 169.

Ver. 48. ——ἐπ' ἤματι.] *Al.* ἐν ἤματι. *Barnesius*, ἔν' ἤματι: Non malè. Ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, Schol.

Ibid. ——μητίσασθαι.] *Barnesius* scribit μητίσσασθαι, "*ob Metrum,*" scilicet. Ineptè admodum. Fit enim non ex μητίζω, cujusmodi Verba *Aoristos & Futura* corripiunt; sed ex μητιάω, cujus formæ verba *Aoristos* & *Futura* producunt.

Ver. 50. ——οὔτε θεᾶς υἱός.] Non, ut *Achilles*, Deâ natus. *Achilles* nimirum *Agamemnoni*, in angustiis constituto, ob oculos nunquam non versabatur.

Ver. 55. Εἶμι, καὶ ὀτρυνέω.] Ex ὀτρύνω, fit ὀτρυνέω, sive ὀτρυνῶ; sicuti ex κρίνω, κρινῶ; ex

Ἐλθεῖν ἐς φυλάκων ἱερὸν τέλος, ἠδ' ἐπιτεῖλαι.
Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο· τοῦ γὰρ υἱὸς
Σημαίνει φυλάκεσσι, καὶ Ἰδομενῆος ὀπάων
Μηριόνης· τοῖσιν γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι, ἠδὲ κελεύεις;
Αὖθι μένω μετὰ τοῖσι, δεδεγμένος εἰσόκεν ἔλθῃς,
Ἦε θέω μετὰ σ' αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπιτείλω;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιϊν
Ἐρχομένω· πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι·
Φθέγγεο δ', ᾗ κεν ἴῃσθα, καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
Πάντας κυδαίνων· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ·
Ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα· ὧδέ που ἄμμι
Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν.
Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπεν ἀδελφεὸν, εὖ ἐπιτείλας.
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰέναι μετὰ Νέστορα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δ' εὗρεν παρά τε κλισίῃ καὶ νηῒ μελαίνῃ,

" Ire ad custodum sacrum agmen, & consilium dare.
" Illum enim potissimum audient: ejus enim filius
" Præest custodibus, & Idomenei armiger
" Meriones: his enim commisimus maxime.
" Huic autem respondit deinde pugna-strenuus Menelaus;
" Quomodo igitur mihi verbis mandas, & jubes?
" Ibine maneam cum illis, præstolans donec veneris;
" An recurram ad te, quum diligenter illis mandavero?
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon:
" Ibi mane, ne forte aberremus alter ab altero
" Euntes, multæ enim per castra sunt viæ.
" Clama autem, qua iveris, & vigilare jube,
" A-patre & stirpe *sua* compellans virum quemque,
" Omnes honorifice-nominans; neque superbias animo:
" Quin & nos etiam ipsi laboremus: ita nimirum nobis
" Jupiter nascentibus injecit calamitatem gravem.
Sic fatus, dimisit fratrem, postquam diligenter mandaverat.
Atque ipse perrexit proinde ire ad Nestorem, pastorem populorum.
Hunc autem invenit apud tentorium & navem nigram,

ex μαρτύρομαι, μαρτυρέομαι, μαρτυρέομαι, &c.

Ver. 57. Κείνου γάρ κε μάλιστα πυθοίατο.] *Al.* κείνῳ γάρ κε μάλιστα πιθοίατε. Cæterùm sermo in hisce versibus exilis & tenuis, Trepidantis personam apprimè decet.

Ver. 61. Πῶς γάρ μοι] Refertur istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantissimè reticetur. " *Nescio* " *quid faciam: NAM*" &c. Vide suprà ad ι, 22.

Ver. 67. —— ἐγρήγορθαι ἄνωχθι, —— ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον.] *Al.* ἐγρηγόρθαι.

——variisque instigat vocibus——
Nomine quemque vocans, reficitque in prælia pulsos. *Æn.* XI, 730.

Ver. 69. ——μηδὲ μεγαλίζεο] Vide ad α, 51. *Al.* μὴ δὴ μεγαλίζεο. Sed particula δὴ, locum hîc non habet, siquis sententiam perpendat.

Ver. 71. Ζεὺς ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει.] Ita Barnesius, rectè. Ζεὺς ἐφίει γεινομένοις. *Al.* ἐπιγεινομένοισιν ἵει.

Phi.

Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ· παρὰ δ' ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο,
Ἀσπὶς, καὶ δύο δοῦρε, φαεινή τε τρυφάλεια·
Πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ ῥ' ὁ γεραιὸς
Ζώννυθ', ὅτ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο,
Λαὸν ἄγων· ἐπεὶ οὐ μὲν ἐπέτρεπε γήραϊ λυγρῷ.
Ὀρθωθεὶς δ' ἄρ' ἐπ' ἀγκῶνος, κεφαλὴν ἐπαείρας,
Ἀτρείδην προσέειπε, καὶ ἐξερεείνετο μύθῳ·
Τίς δ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος,
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἠέ τιν' οὐρήων διζήμενος, ἢ τιν' ἑταίρων;
Φθέγγεο, μηδ' ἀκέων ἐπ' ἔμ' ἔρχεο· τίπτε δέ σε χρεώ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴσεαι Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων
Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς, εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.
Πλάζομαι ὧδ', ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος
Ἱζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν.
Αἰνῶς γὰρ Δαναῶν πέρι δείδια, οὐδέ μοι ἦτορ

Lecto in molli: juxta autem arma varia jacebant,
Scutum, & duæ hastæ, splendidaque galea:
Prope quoque balteus jacebat artificio-vario factus, quo senex
Cingebatur, quando ad pugnam viros-perdentem armaretur,
Copias ducens: quoniam nondum indulgebat senectuti tristi.
Erectus autem in cubitum, capiteque levato,
Atridem allocutus est, & interrogabat verbis;
" Quisnam ita propter naves per castra vadis solus,
" Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales cæteri?
" An aliquem custodum quærens, an aliquem sodalium?
" Loquere, neque tacitus ad me accede: quid tibi opus est?
Huic autem respondit deinde rex virorum Agamemnon;
" O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum,
" Agnosces Atridem Agamemnonem, quem supra omnes
" Jupiter conjecit in labores perpetuo, quoad spiritus
" In pectoribus maneat, & mihi mea genua moveantur.
" Erro ita, quoniam non mihi in oculis dulcis somnus
" Insidet, sed curæ est bellum & clades Achivorum.
" Vehementer enim de Danais timeo, neque mihi cor.

Ver. 77. ——*παναίολος*] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 78. *Ζώννυθ', ὅτ'*] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. ——*φθισήνορα*] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 82. Τίς δ' οὕτω] *Al.* Τίς δ' οὗτος.

Ver. 84. ——*ἢ τιν' ἑταίρων;*] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Al.* ἠέ τιν' ἑταίρων;

Ver. 85. ——*τίπτε δέ σε χρεώ;*] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 88. Εἴσεαι Ἀτρείδην.] *Plutarchus*, in lib. *περὶ εὐθυμίας*, citat; Γνώσεαι Ἀτρείδην. Quod & in duobus MSS reperit *Barnesius*.

Ver. 89. ——*εἰσόκ' ἀϋτμὴ Ἐν στήθεσσι μένῃ.*]
——dum spiritus hos reget artus.
Æn. IV, 336.

Ver. 92. ——*μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν.*]
————————secumque volutat
Eventus belli varios.——*Æn.* X, 159.

Ver. 93. ——*οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι.*] " *Non angor, sed ardeo dolore:* " οὐδέ μοι ἦτορ Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι. " *Non sum, inquam, mihi crede, mentis compos.*" Cic. Epist. ad Attic. lib. IX.

Ver.

Ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι· κραδίη δέ μοι ἔξω
Στηθέων ἐκθρώσκει, τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα.
Ἀλλ' εἴ τι δραίνεις, ἐπεὶ οὐδὲ σέ γ' ὕπνος ἱκάνει,
Δεῦρ' ἐς τοὺς φύλακας καταβείομεν, ὄφρα ἴδωμεν,
Μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται·
Δυσμενέες δ' ἄνδρες σχεδὸν εἵαται, οὐδέ τι ἴδμεν
Μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Οὔ θην Ἕκτορι πάντα νοήματα μητίετα Ζεὺς
Ἐκτελέσει, ὅσα πού νυν ἐέλπεται· ἀλλά μιν οἴω
Κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴκεν Ἀχιλλεὺς
Ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ.
Σοὶ δὲ μάλ' ἕψομ' ἐγώ· προτὶ δ' αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους,
Ἠμὲν Τυδείδην δουρικλυτὸν, ἠδ' Ὀδυσῆα,
Ἠδ' Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.

" Firmum, sed mentis-sum-attonitæ: cor autem mihi extra
" Pectora exilit, tremunt vero subtus pulchra membra.
" Enimvero siquid agere-cogitas, (nam neque te sane somnus capit,)
" Age ad custodes descendamus, ut videamus,
" Ne illi labore defessi, & somno *domiti*,
" Obdormiant, & excubiarum prorsus obliti sint.
" Hostes autem prope sedent, neque scimus
" An forte etiam per noctis-opportunitatem in-animo-habeant pugnare.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Atrida gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
" Non sane Hectori omnia cogitata providus Jupiter
" Perficiet, quæ forte nunc sperat: sed ipsum credo
" Curis laboraturum & pluribus, si modo Achilles
" Ab ira gravi converterit suum cor.
" Te vero libenter sequar ego: insuper & excitemus alios,
" Et Tydidem hasta-inclytum, & Ulyssem,
" Et Ajacem *Oilei* velocem, & Phylei fortem filium.

Ver. 94. ——κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει.] Hoc utique est, quod *alieno* in loco vertit Cicero, " *Toto pectore tremere.*" Vide suprà ad ή, 216.

Ver. 98. ——καμάτῳ ἀδδηκότες, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.] Versiones habent, " *Labore defessi & vigiliâ.*" Schol. τῇ ἀγρυπνίᾳ. Eustathius, τὸ δὲ ὕπνῳ, ἀντὶ τοῦ ἀγρυπνίᾳ,——τὸν μὴ παρόντα ὕπνον. Quod mihi admodum videtur invenustum. Sententia est; καμάτῳ ἀδδηκότες, καὶ ὕπνῳ δεδμημένοι. *Labore defatigati & somno oppressi.* Horat. Carm. lib. III, Od. IV, 11. ——*Ludo fatigatumque somno.*

Ver. 99. ——ἐπὶ πάγχυ λάθωνται] Πάγχυ ἐπιλάθωνται. *Al.* ἐπιπάγχυ, minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 71.

Ver. 102, 104. ——ἱππότα——μητίετα.] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 105. Ἐκτελέσει.] *Al.* Ἐκτελέει.

Ibid. ——ὅσα πού νυν ἐέλπεται] *Al.* νῦν ἔλπεται. *Stephanus* & plerique pessimè, νῦν ἐέλπεται. Vera lectio, νυν ἐέλπεται. Quomodo infrà, ψ', 485. Δεῦρό νυν ἢ τρίποδος ——. Item apud *Euripidem* & *Sophoclem*, citante *Eustathio*,

Σῶσόν νυν αὐτὸν, μηδ' ἔρα τοῦ πλησίον. Et,
Σῖγα νυν ἑστώς, καὶ μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων.

Ver. 106. ——εἴκεν Ἀχιλλεὺς] Vide suprà ad β, 673, 681; ad ί, 788; & ad ί, 228.

Ver. 108. ——προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod perinde est.

Ver. 110. ——Αἴαντα ταχύν.] Rectè *Schol.* Τὸν Ὀϊλέως· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις φησι,—— " Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας."

Ibid. ——καὶ Φυλέος ἄλκιμον υἱόν.] Absurdè

Ἀλλ' εἴ τις καὶ τούσδε μετοιχόμενος καλέσειεν,
Ἀντίθεόν τ' Αἴαντα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
Τῶν γὰρ νῆες ἔασιν ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς.
Ἀλλὰ, φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον
Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὡς εὕδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψεν πονέεσθαι.
Νῦν ὄφελεν κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι
Λισσόμενος· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτός.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ὦ γέρον, ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα·
Πολλάκι γὰρ μεθίει τε, καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι·
Οὔτ' ὄκνῳ εἴκων, οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο,
Ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων, καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν·
Νῦν δ' ἐμέο πρότερος μάλ' ἐπέγρετο, καί μοι ἐπέστη·
Τὸν μὲν ἐγὼ προέηκα καλήμεναι, οὓς σὺ μεταλλᾷς.
Ἀλλ' ἴομεν· κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων
Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Οὕτως οὔτις οἱ νεμεσήσεται, οὐδ' ἀπιθήσει

" Quin si quis & hos adiens vocaret,
" Deoque-parem Ajacem *Telamonium* & Idomeneum regem:
" Horum enim naves absunt longissimè, neque valde prope.
" At charum licet existentem & venerandum Menelaum
" Objurgabo, etiamsi mihi succenseas, neque celabo;
" Quoniam ita dormit, tibique soli permisit laborare.
" Nunc debuerat circa omnes principes laborare
" Suppliciter orans: necessitas enim urget non jam tolerabilis.
Hunc autem rursus allocutus est rex virorum Agamemnon;
" O senex, alias quidem te *cum* etiam accusare hortor;
" Sæpe enim cessat, nec vult laborare;
" (Non utique pigritiæ cedens, neque insipientiæ mentis;
" Sed me respiciens, & expectans dum ego incipiam:
" Nunc autem me prior multo surrexit, & mihi adstitit:
" *Atque* eum quidem ego præmisi, vocatum quos tu quæris.
" Verum eamus: illos utique inveniemus ante portas
" Inter custodes: ibi enim eos monui, ut congregarentur.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Ita nemo ei succensebit, neque non-obsequetur

surdè hîc *Schol.* Τὸ "σι" μικρὸν, διὰ τὸ μέτρον. Quasi verò versus non æquè caperet Φυλέως [pronuntiandum videlicet Φυλεῦς] ἄλκιμον υἱόν.

Ver. 111. Ἀλλ' εἴτις καὶ τούσδε] Elegantissimâ Aposiopesi in hujusmodi locutionibus reticeri solet sententiæ Apodosis; καλῶς ἂν ἔχοι, aut siquid simile. Vide suprà ad α, 135 & 340.

Ver. 115. Νεικέσω, εἴπερ μοι νεμεσήσεαι,]
Dicam equidem, licet——mihi——minetur. *Æn.* XI, 348.

Ver. 118. ————χρειὼ γὰρ ἱκάνεται] Vide suprà ad ver. 43.

Ver. 120. ——ἄνωγα] Vide suprà ad θ, 322.

Ver. 127. Ἐν φυλάκεσσ'· ἵνα γάρ σφιν.] *Barnesius* in *Var. Lect.* Ἐν φυλάκεσσιν ἵνα σφιν. Quia scilicet ἵνα, rarius significet "ibi"; sæpius "ubi".

Ver. 128. ——ἱππότα.] Vide suprà ad α, 175.

Ver. 129. Οὕτως οὔτις οἱ] Quâ ratione, οὔτις, hîc ultimam (etiam extra cæsuram) producat; item Διὶ & μῆνιν, ver. 137; vide suprà ad α, 51.

Ver.

Ἀργείων, ὅτε κέν τιν' ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ.
Ὣς εἰπὼν, ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν περονήσατο φοινικόεσσαν,
Διπλῆν, ἐκταδίην· οὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη.
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.
Βῆ δ' ἰέναι κατὰ νῆας Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Πρῶτον ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντον,
Ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Φθεγξάμενος· τὸν δ' αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ' ἰωὴ,
Ἐκ δ' ἦλθε κλισίης, καὶ σφέας πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τίφθ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην; ὅτι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Διογενὲς, Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μὴ νεμέσα· τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν Ἀχαιούς.
Ἀλλ' ἕπευ, ὄφρα καὶ ἄλλον ἐγείρομεν, ὅν τ' ἐπέοικε
Βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δὲ κλισίηνδε κιὼν πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο, βῆ δὲ μετ' αὐτούς.

" Argivorum, quando aliquem hortetur & jubeat.
Sic locutus, induit circa pectora tunicam,
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos,
Circum autem lænam fibula-connexuit puniceam,
Duplicem, amplam; crispa autem super eam florescebat lanugo.
Sumpsit dein validam hastam præfixam acuto ære.
Perrexitque ire apud naves Achivorum ære-loricatorum
Primum; deinde Ulyssem, Jovi consilio parem,
E somno excitavit Gerenius eques Nestor
Vociferans. Illi autem continuo ad animum accessit vox;
Exivitque e tentorio, & ipsos sermone allocutus est:
" Cur sic prope naves per castra soli erratis,
" Noctem per dulcem? quid est quod jam necessitas adeo urgeat?
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Nobilissime Laertiade, solertia-pollens Ulysse,
" Ne indigneris: tantus enim dolor oppressit Achivos.
" Sed sequere, ut & alium excitemus, quemcunque convenit
" Consilia agitare, vel fugiendi, vel pugnandi.
Sic dixit: In tentorium vero reversus consilio-abundans Ulysses,
Varium circa humeros scutum posuit, secutusque est eos.

Ver. 132. —καλὰ] Vide suprà ad β, 43.

Ver. 133. —φοινικόεσσαν.] Pronuntiabatur, φοινικῦσσαν. Secunda enim necessariò producitur. Neque in his ullus unquam est licentiæ locus.

Ver. 134. —ἐπενήνοθε.] Non ex præterito, ἐπενήνοθα; sed ex Aoristo, ἐπενήνοθον. Similiter, *ver.* 139, ἤλυθ' non ex præterito, ἤλυθα; sed ex Aoristo, ἤλυθον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad α, 37.

Ver. 135. —ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]
—ferro præfixum robur acuto.
Æn. X, 479.

Ver. 137. —ἀτάλαντον.] Vide suprà ad β, 627.

Ver. 140. —χρειὼ—ἵκει;] Vide suprà ad *ver.* 43.

Ver. 145, 146, 161. —βεβίηκεν—ἐπέοικε,—φευγέμεν.] Vide suprà ad α, 37.

Ver.

Βὰν δ' ἐπὶ Τυδείδην Διομήδεα· τὸν δ' ἐκίχανον
Ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εὗδον· ὑπὸ κρασὶν δ' ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν
Ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο· τῆλε δὲ χαλκὸς
Λάμφ', ὡς ἀστεροπὴ πατρὸς Διός· αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Εὗδ'· ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο·
Αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός.
Τὸν παρστὰς ἀνέγειρε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Λὰξ ποδὶ κινήσας, ὄτρυνέ τε, νείκεσέ τ' ἄντην·
Ἔγρεο, Τυδέος υἱέ· τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;
Οὐκ ἀΐεις, ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο
Εἵαται ἄγχι νεῶν, ὀλίγος δ' ἔτι χῶρος ἐρύκει;
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐξ ὕπνοιο μάλα κραιπνῶς ἀνόρουσε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις·
Οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν,
Οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλήων,
Πάντῃ ἐποιχόμενοι; σὺ δ' ἀμήχανός ἐσσι, γεραιέ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, φίλος, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Εἰσὶν μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ
Καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος καλέσειεν.

Iverunt porro ad Tydidem Diomedem; eumque invenerunt.
Extra pro tentorio cum armis; circumque socii
Dormiebant: sub capitibus autem habebant clypeos: hastæ vero ipsis
Erectæ in cuspide-posteriore fixæ erant: longeque æs
Splendebat, velut fulgur patris Jovis; cæterum ipse heros
Dormiebat; substrataque erat pellis bovis agrestis;
At sub capite tapes extensus erat splendidus.
Hunc juxta stans excitavit Gerenius eques Nestor,
Calce pedis movens, ursitque, objurgavitque aperte;
" Surge, Tydei fili, cur per-totam-noctem somnum suavem carpis?
" Non audis, ut Trojani in tumulo campi
" Sedent prope naves, exiguum autem jam spatium distinet?
Sic dixit: Ille vero e somno valde celeriter exiliit,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est;
" Arduus nimium es, senex; Tu quidem a labore nunquam cessas:
" An non & alii sunt juniores filii Achivorum,
" Qui utique unumquemque excitent regum,
" Quaquaversum obeuntes? tu vero nulla-arte-a-labore-revocabilis es, senex.
Hunc autem rursus allocutus est Gerenius eques Nestor;
" Sane hæc omnia, amice, recte dixisti:
" Sunt quidem mihi filii eximii, sunt & populi
" Etiam multi, quorum aliquis obiens vocare posset:

Ver. 155. ——ἔστρωτο ῥινόν.] Quâ ratione, ἔστρωτο, hîc ultimam producat; item μάλα, *ver.* 172; vide suprà ad α, 51.

Ver. 159. ——ὕπνον ἀωτεῖς; Carpebat somnos——. *Æn.* IV, 555.

Ver. 164. Σχέτλιός ἐσσι] *Nimium arduus es.* Vim hujus vocis non assecutæ sunt Versiones.

Ver. 167. ——ἀμήχανος.] Et hujus vocis Vis fere eadem est, ac superioris.

Ver.

Ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς·
Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι.
Ἀλλ' ἴθι νῦν, Αἴαντα ταχὺν, καὶ Φυλέος υἱὸν
Ἄνστησον, σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος· εἴ μ' ἐλεαίρεις.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἑέσσατο δέρμα λέοντος
Αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκές· εἵλετο δ' ἔγχος·
Βῆ δ' ἰέναι· τοὺς δ' ἔνθεν ἀναστήσας ἄγεν ἥρως.
Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισι γένοντο,
Οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον·
Ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.
Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ,
Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην
Ἔρχηται δι' ὄρεσφι· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ἐπ' αὐτῷ
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφισιν ὕπνος ὄλωλεν·
Ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροιϊν ὀλώλει,
Νύκτα φυλασσομένοισι κακήν· πεδίονδε γὰρ αἰεὶ
Τετράφαθ', ὁππότ' ἐπὶ Τρώων ἀΐοιεν ἰόντων.

" Verum valde magna necessitas oppressit Achivos:
" Nunc enim sane *res* omnibus in novaculæ sita est acie,
" Utrum valde triste exitium *futurum sit* Achivis, an vita.
" Verum i nunc, Ajacem *Oilei* velocem, & Phylei filium
" Excita, tu enim es junior; si mei misereris.
Sic dixit: Is vero circum humeros induit pellem leonis
Fulvi, magni, talarem; cepitque hastam,
Perrexitque ire; illosque illinc excitatos duxit heros.
Quum vero jam ad custodes congregatos pervenissent,
Neque itidem dormientes custodum duces invenerunt;
Sed vigilanter cum armis sedebant omnes.
Sicut nimirum canes circum oves difficulter-custodiunt in caula,
Feram audientes ferocem, quæ per sylvam
Veniat de montibus; multus autem strepitus super eam
Virorum *est* atque canum, atque ipsis somnus periit:
Sic horum suavis somnus a palpebris perierat,
Noctem excubias-agentibus tristem: ad campum enim semper
Conversi erant, siquando Trojanos audirent invadentes.

Ver. 173, 174. ——*ἵσταται ἀκμῆς,* Ἢ *μάλα.*] Horum duorum versuum sententiam non cepit *Barnesius:* Qui & Ἡ scripsit, pro Ἢ; & Ἡ *μάλα*, vertit, *Sanè valdè*; & deinceps malè interpunxit, *ἀκμῆς·* Ἢ *μάλα*.

Ver. 177. ——*ἀμφ' ὤμοισιν ἑέσσατο δέρμα λέοντος.*]

——latos humeros subjectaque colla
Veste super, fulvique insternor pelle leonis.
Æn. II, 721.

——tegmen torquens immane leonis
Terribili impexum seta, cum dentibus albis,
Indutus capiti.—— *Æn.* VII, 666.

Ver. 182. ——*ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.*]

Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est.
Æn. IX, 174.

Ver. 184. ——*ὕλην*] Vide suprà ad *γ'*, 151.

Ver. 186. ——*ἀπό τέ σφισιν*] *Al.* *ἀπὸ δέ σφισιν.*

Ver. 186, 187. ——*ὄλωλεν·* ——*ὀλώλει.*] De tempore præsenti alterum, alterum de præterito. Quorum utrumque licèt una eademque vox Latina, *periit*, rectè exprimere posset; græcè tamen utroque in loco, *ὄλωλεν*, dici non potuit. De cujus rei ratione, vide suprà ad *α'*, 37.

Ver.

Τοὺς δ' ὁ γέρων γήθησεν ἰδών, θάρσυνέ τε μύθῳ,
Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Οὕτω νῦν, φίλα τέκνα, φυλάσσετε· μηδέ τιν' ὕπνος
Αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσιν.
Ὣς εἰπών, τάφροιο διέσσυτο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἀργείων βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν.
Τοῖς δ' ἅμα Μηριόνης, καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός,
Ἤισαν· αὐτοὶ γὰρ κάλεον, συμμητιάασθαι.
Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες ὀρυκτήν, ἑδριόωντο
Ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος
Πιπτόντων· ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ' ὄβριμος Ἕκτωρ,
Ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ νὺξ ἐκάλυψεν.
Ἔνθα καθεζόμενοι, ἔπε' ἀλλήλοισι πίφαυσκον·
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ' ἑῷ αὐτοῦ
Θυμῷ τολμήεντι, μετὰ Τρῶας μεγαθύμους
Ἐλθεῖν; εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα,
Ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο,
Ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν

Hos autem senex gavisus est conspicatus, confirmavitque oratione;
Et ipsos compellans, verbis alatis allocutus est;
" Ita nunc, chari filii, excubias-agite: neque quenquam somnus
" Capiat; ne gaudium fiamus hostibus.
Sic locutus, fossam transiit: atque simul sequebantur
Argivorum reges, quotquot vocati-erant ad consilium.
Cum his autem Meriones, & Nestoris clarus filius,
Iverunt: ipsi enim vocabant, ut simul consultarent.
Fossam itaque transgressi depressam, consederunt
In puro, ubi utique cadaveribus vacuum apparebat spatium
Occisorum: unde rursus conversus fuerat impetuosus Hector,
Postquam multos-perdidisset Argivos, cum tandem nox circumtegeret.
Ibi considentes, sermones invicem dicebant.
His autem loqui cœpit Gerenius eques Nestor;
" O amici, an non jam aliquis vir confisus erit suo ipsius
" Animo audaci, ut ad Trojanos magnanimos
" Eat? si quem forte hostium capiat in extremis-castris-errantem,
" Vel aliquem forte etiam sermonem inter Trojanos audiat,
" Quæ utique consultent inter se: utrum in-animo habeant

Ver. 195. ——*βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλήν.*] *Al.* *βουλῇ.*

Ductores Teucrûm primi, & delecta juventus,
Consilium summis regni de rebus habebant. *Æn.* IX, 226.

Ver. 198. *Τάφρον δ' ἐκδιαβάντες.*] *Διὰ τῶν Προθέσεων δηλοῖ τὸ δυσδιάβατον τοῦ ὀρύγματος.* ——*Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν εἰς παραμυθίαν τῶν κατασκόπων, ἵνα προθυμότεροι γίνωνται, ἐγγὺς αὐτῶν ὄντων·* *Schol.* Ὁ Νέστωρ *πρῶτος τάφροιο διέσσυτο,* (*ver.* 194.) *ἵνα τῇ τόλμῃ δηλαδὴ καὶ τοὺς φύλακας καὶ τοὺς ἅμα ἑπομένους θαῤῥύνῃ, καὶ τοὺς μετὰ μικρὸν δὲ σταλησομένους εἰς κατασκοπεύωσιν.* *Eustath.*

Ver. 201. Ὀλλὺς Ἀργείους] Quâ analogiâ dicitur, *διδοὺς, διδοῦσα, διδόν·* *τιθεὶς, τιθεῖσα, τιθέν·* eâdem analogiâ dicitur, *ὀλλὺς, ὀλλῦσα, ὀλλύν·* neque in his ulla est licentia. Vide suprà ad *γ'*, 260.

Ver. 204. ———*οὐκ ἂν δή τις ἀνήρ.*] Vim habet illud, *δὴ*, perquam elegantem. " *An-* " *non aliquis, obsecro, &c.*" Vide supra ad *β'*, 158.

Ver.

Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς.
Ταῦτά κε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι
Ἀσκηθής, μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, καί οἱ δόσις ἔσσεται ἐσθλή.
Ὅσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Τῶν πάντων οἱ ἕκαστος ὄϊν δώσουσι μέλαιναν,
Θῆλυν, ὑπόῤῥηνον· τῇ μὲν κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον·
Αἰεὶ δ' ἐν δαίτῃσι καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Νέστορ, ἔμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατὸν, ἐγγὺς ἐόντα,
Τρώων· ἀλλ' εἴ τίς μοι ἀνὴρ ἅμ' ἕποιτο καὶ ἄλλος,
Μᾶλλον θαλπωρὴ, καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται.
Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν,

" Istic manere apud naves procul, an ad urbem
" Retro reversuri sint, quandoquidem domuerunt scilicet Achivos.
" Hæc omnia *fortasse* audiat, & rursum ad nos redeat
" Incolumis; magna certe ei sub cœlo gloria esset
" Universos apud homines; & ei premium erit egregium.
" Quotquot enim navibus imperant principes,
" Horum omnium ei singuli ovem dabunt nigram,
" Fœminam, agnum-ubere-alentem: cui quidem possessio nulla similis:
" Semperque in conviviis & epulis aderit.
Sic dixit: Illi vero omnes obmutuerunt silentio.
Inter hos autem & locutus est pugna strenuus Diomedes;
" Nestor, me movet cor & animus generosus
" Virorum hostium ingredi castra, prope existentia,
" Trojanorum; sed si quis me vir simul sequatur & alius,
" Magis [*major*] fiducia, & plus audaciæ erit.
" Duobus quippe simul euntibus, etiam alter ante alterum animadvertit,

Ver. 211. Ταῦτα κε πάντα] Non supervacaneum est istud, κέ. " *Hæc utique omnia, &c.*"

Ibid. ——ἡμέας ἔλθοι.] Pronuntiabatur, ἡμᾶς. Nam ἡμέας ultimam producit.

Ver. 212. ——μέγα κέν οἱ] Quâ ratione, κεν, hîc producatur; item γάρ, *ver.* 232; & ὄϊν, *ver.* 254; vide suprà ad ά, 51. Porrò, significanter hîc interposita est particula κέν " *Magna certè ei gloria &c.*" Multumque errat *Barnesius*, qui *fortè meliùs* (inquit) *poscit & legi* κἄν: Quæ voccula longè diversum habet intellectum.

Ver. 218. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.]

Dixerat *Æneas*: olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 220. ——ἔμ' ὀτρύνει κραδίη] Totum hunc locum expressit *Virgilius*, *Æn.* IX, 430.

——Tum Nisus, & unà
Euryalus, confestim alacres admittier orant: *Etc.*

Ver. 222. ——ἀλλ' εἴ τις μοι ἀνὴρ] Vide infrà ad *ver.* 325.

Ver. 224. Σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν.] Citato hoc versu *Aristoteles*, quòd rem vulgarem singulari cum venustate exponat; Καὶ γὰρ (inquit) νοῆσαι καὶ πρᾶξαι δυνατώτεροι. *De Moribus*, *lib.* VIII, *cap.* 1. Et Plato; Ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον, τό, " Σύν τε δύ' ἐρχομένω"—— εὐπορώτεροι γάρ πως ἅπαντές ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα. " Μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ," αὐτίκα περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται, καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσηται, ἕως ἂν ἐντύχοι. in *Protagorâ*. Imitatus est & *Euripides*;

——————————ἑνὸς
Καὶ ξυστρατηγούς· εἷς δ' ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.
Phœniss. 748, 752.

Ver.

Ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ,
Ἀλλά τέ οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἕπεσθαι·
Ἠθελέτην Αἴαντε δύω, θεράποντες Ἄρηος,
Ἤθελε Μηριόνης, μάλα δ' ἤθελε Νέστορος υἱός·
Ἤθελε δ' Ἀτρείδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος.
Ἤθελε δ' ὁ τλήμων Ὀδυσσεὺς καταδῦναι ὅμιλον
Τρώων· αἰεὶ γάρ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Τὸν μὲν δὴ ἕταρόν γ' αἱρήσεαι, ὅν κ' ἐθέλῃσθα,
Φαινομένων τὸν ἄριστον, ἐπεὶ μεμάασί γε πολλοί·
Μηδὲ σύ γ' αἰδόμενος σῇσι φρεσὶ, τὸν μὲν ἀρείω
Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον' ὀπάσσεαι, αἰδοῖ εἴκων,
Ἐς γενεὴν ὁρόων, μηδ' εἰ βασιλεύτερός ἐστιν.
Ὣς ἔφατ'· ἔδδεισεν δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ·
Τοῖς δ' αὖτις μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·

" Quomodo commodum sit: solus vero *unus*, etiamsi animadverterit,
" Tamen ei tardiorque animus, debiliusque consilium.
Sic dixit. Ac quidem volebant Diomedem multi sequi:
Volebant Ajaces duo, famuli Martis;
Volebant Meriones; valde autem volebat Nestoris filius;
Volebat & Atrides, hasta-inclytus Menelaus;
Volebat & fortis Ulysses penetrare in castra
Trojanorum; semper enim ei in præcordiis animus audebat.
Inter hos autem & locutus est rex virorum Agamemnon;
" Tydide Diomedes, meo charissime animo,
" Eum quidem sane socium eliges, quem volueris,
" Eorum qui adsunt fortissimum, quandoquidem prompti-sunt multi.
" Neque tu reveritus tuo animo, fortiorem quidem
" Relinquas, tuque *adeo* deteriorem comitem-eligas, pudori cedens,
" Ad genus respiciens; ne quidem si imperio major sit.
Sic dixit. Timuit videlicet de flavo Menelao.
Inter eos autem rursus locutus est pugna-strenuus Diomedes;

Cæterùm quàm concinna sit, quantamque *suo in loco* vim habeat *Syntaxis hujusmodi* ἀνακόλουθος, (quæ longissimè diversa est ab ineptâ illâ quam fingunt *Antiptosi*,) vide suprà ad β, 353, 681; ad γ', 211; ad ζ', 510; & infrà, ad *Odyss.* μ', 73. Εἶχε μὲν ὁ ποιητὴς ἀπροσκόπτως εἰπεῖν, " Σύν τε δύ' " ἐρχομένων." Εἵλετο δὲ —— συνεξαλλάξαι τὸ σχῆμα καινότερον.——Ὁ δὲ οὕτω συμβαρβαρίζειν ἑλόμενος τῷ Ποιητῇ μᾶλλον, ἤπερ εὐθυρρημονεῖν ἀφελῶς, εἴη ἂν ῥητόρων ὁ ἄριστος. *Eustath.*

Ver. 225. ——εἴπερ τε νοήσῃ.] *Barnesius* edidit, εἴπερ τε νοήσει. Minùs rectè. Sententia enim est; εἴπερ τε νοήσῃ, ὅππως κέρδος ἔῃ.

Ver. 230. ——δουρικλειτὸς] Ità edidit *Barnesius*. Rectè, ut mihi quidem videtur. Quod enim habent alii, δουρικλυτὸς, penultimam corripit. Neque in his solet esse licentia.

Ver. 235. Τὸν μὲν δὴ ἕταρον] *Barnesius* scribit & restituit, ut ad sententiam necessarium, Τῶν μὲν δὴ ἕταρον. Sed nihil opus. Quod enim quærit, id jam antè in manibus habet, atque etiam non paullò elegantiùs, Τὸν μὲν ἕταρον, φαινομένων τὸν ἄριστον, quàm, Τῶν μὲν ἕταρον φαινομένων τὸν ἄριστον.

Ver. 238. Καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον'] Posterior ista, σὺ, quæ à linguarum recentiorum ratione maximè abhorret, quantum in linguâ Græcâ habeat, atque etiam Romanâ venustatis; vide suprà ad γ', 409.

Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη;
Τούτου δ' ἑσπομένοιο, καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο
Ἄμφω νοστήσαιμεν, ἐπεὶ πέρι οἶδε νοῆσαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τυδείδη, μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νείκει·
Εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ' Ἀργείοις ἀγορεύεις.
Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς·
Ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε· παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ
Τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται.
Ὣς εἰπόνθ', ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην·
Τυδείδη μὲν δῶκε μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Φάσγανον ἄμφηκες, τὸ δ' ἑὸν παρὰ νηυσὶ λέλειπτο
Καὶ σάκος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε
Ταυρείην, ἄφαλόν τε, καὶ ἄλοφον· ἥτε καταῖτυξ

" Si quidem revera socium jubetis me ipsum eligere,
" Quomodo tunc Ulyssis ego divini oblivisci-potero,
" Cujus eximie quidem propensum cor, & animus fortis
" In omnibus laboribus; amatque ipsum Pallas Minerva?
" Eo certe comitante, etiam ex igne ardenti
" Ambo redierimus, quoniam est admodum peritus consilii.
Hunc autem vicissim allocutus est laboriosus nobilis Ulysses;
" Tydide, neque me admodum lauda, neque quicquam vitupera;
" Scientes enim hæc inter Argivos loqueris.
" Sed eamus; valde enim nox præcipitat, propeque aurora:
" Stellæ utique multum processerunt: præteriitque major noctis portio
" Duarum partium, tertia autem adhuc pars reliqua est.
Sic locuti, armis horrendis induerunt *se*.
Tydidæ quidem dedit bellator-strenuus Thrasymedes
Ensem ancipitem, suus quippe apud naves relictus erat,
Et scutum: circumque ei galeam capiti imposuit
Taurinam, & clavis carentem & crista; quæ καταῖτυξ

Ver. 242. Εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε.] In hujusmodi constructione quàm non sit supervacaneum istud, δὴ· vide suprà ad β', 158.

Ver. 243. Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος] Vide infrà ad *ver.* 559.

Ver. 244. Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ.]

Cùm *tales animos* juvenum, & *tam certa* tulistis
Pectora.———————*Æn.* IX, 249.

Ver. 251. ———ἐγγύθι δ' ἠώς.]

———nam lux inimica propinquat.
Æn. IX, 355.

Ver. 252. ——προβέβηκε· παρῴχηκεν——, λέλειπται.] Vide suprà ad α', 37.

Ibid. ———παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ.] Sic apud *Virgilium*;

Nunc adeò, *melior* quoniam *pars acta* diei.
Æn. IX, 156.

Alii, pro πλέων, habent πλέω. Ὡς ἡ νὺξ κατὰ πλέω μοῖραν τῶν δύο παρῆλθεν. *Eustath.*

Ver. 254. Ὣς εἰπόνθ'——ἐδύτην] *Diomedes & Ulysses.*

Ver. 256. Φάσγανον ἄμφηκες]

Sed ferro ancipiti——. *Æn.* VII, 525.

Ibid. ——παρὰ νηυσὶ] *Al.* παρὰ νηί.

Ver. 258. ———ἄλοφον.] Pronuntiabatur, ἄλλοφον. Vide suprà ad α, 4; & ad ζ', 45. Rectè autem & ταυρείην & ἄφαλον & ἄλοφος; nè id scilicet accideret, quod apud *Virgilium Euryalo*,

Et galea Euryalum sublustri noctis in umbrâ
Prodidit immemorem, radiisque adversa refulsit. *Æn.* IX, 373.

veritatem *diversa* (ut opinor) historiæ, *suo uterque Poëta* condecoravit ornatu.

Ibid. ———καταῖτυξ] Vide suprà ad β', 267. *Silio Italico* latinè appellatur, *Cudon.*

 Ver.

Κέκληται· ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν,
Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην,
Καὶ ξίφος· ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
Ῥινοῦ ποιητήν· πολέσιν δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν
Ἐντέτατο στερεῶς· ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες
Ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Εὖ καὶ ἐπισταμένως· μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει·
Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο
Ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας·
Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε Κυθηρίῳ Ἀμφιδάμαντι,
Ἀμφιδάμας δὲ Μόλῳ δῶκε ξεινήϊον εἶναι·
Αὐτὰρ ὁ Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ φορῆναι·
Δὴ τότ' Ὀδυσσῆος πύκασεν κάρη ἀμφιτεθεῖσα.
Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην,
Βάν ῥ' ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ' αὐτόθι πάντας ἀρίστους·
Τοῖσι δὲ δεξιὸν ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο

Vocatur: tuetur autem caput pubescentium juvenum.
Meriones porro Ulyssi dedit arcum, atque pharetram,
Et ensem, circumque ei galeam capiti imposuit
Ex pelle factam; multis autem intus loris
Illigata erat firmiter: extrinsecus autem candidi dentes
Albos-dentes-habentis apri frequentes muniebant hinc atque illinc,
Bene & scite: in media autem pileus *lana compacta* aptatus erat:
Hanc *galeam* quondam ex Eleone Amyntoris Hormenidæ
Ademerat Autolycus, solidam domum quum perfregisset;
In *Scandia* autem dedit Cytherio Amphidamanti;
Amphidamas vero, Molo dedit hospitale-munus ut esset;
Hic autem Merioni dedit suo filio gestandam:
Ac tunc *demum* Ulyssis texit caput circumposita.
Hi itaque, postquam armis horrendis induerant *se*,
Perrexerunt ire; reliquerunt vero illic omnes optimates.
His porro dextram misit ardeolam prope viam

Ver. 259. Κέκληται.] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 260. Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ——κυνέην]

Dat Niso Mnestheus pellem, horrentisque leonis
Exuvias; galeam fidus permutat Alethes.
Æn. IX, 306.

Ver. 264. ——θαμέες ἔχον] Quâ ratione, θαμέες, hîc ultimam producat; item, δῶκεν, *ver.* 270; item, ἐνὶ, *ver.* 272; & πάλιν, *ver.* 281; & ἔνιν, *ver.* 292; & ἐπὶ, *ver.* 304; Vide suprà ad α', 51.

Ver. 266. Τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος·] "*Hanc utique galeam olim ex Eleone*" &c. Vim enim habet vocula, ῥα, in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 261. Cæterùm totum hunc locum ita imitatus est *Virgilius:*

Euryalus phaleras Rhamnetis, & aurea bullis
Cingula; (Tiburti Remulo ditissimus olim
Quæ mittit dona, hospitio cùm jungeret absens,
Cædicus; ille suo moriens dat habere nepoti;
Post mortem bello Rutuli pugnâque potiti;)
Hæc rapit.———— *Æn.* IX, 359.

Ver. 268. Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε.] Ex stylo *Homerico* conjecerim equidem, intercidisse hîc forsitan versiculum; adeoque vocem, Σκάνδειαν, extitisse ex corrupto *Hominis* cujusdam nomine, qui galeam ab *Autolyco* acceptam tradiderit scilicet *Amphidamanti.* Sed conjecturis non temerè indulgendum.

Ver. 271. —πύκασεν] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 272. Τὼ δ', ἐπεὶ οὖν]

Protinus armati incedunt; quos omnis euntes
Primorum manus ad portas juvenumque senumque
Prosequitur votis.———*Æn.* IX, 308.

Ver.

Παλλὰς Ἀθηναίη· τοὶ δ' οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσι
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν.
Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεὺς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτε μοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω
Κινύμενος· νῦν αὖτε μάλιστά με φίλαι, Ἀθήνη·
Δὸς δὲ πάλιν ἐπὶ νῆας ἐϋκλείας ἀφικέσθαι,
Ῥέξαντας μέγα ἔργον, ὅ κεν Τρώεσσι μελήσει.
Δεύτερος αὖτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
Κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο, Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη·
Σπεῖό μοι, ὡς ὅτε πατρὶ ἅμ' ἕσπεο Τυδέϊ δίῳ
Ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ᾔει·
Τοὺς δ' ἄρ' ἐπ' Ἀσωπῷ λίπε χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς·
Αὐτὰρ ὁ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισι
Κεῖσ'· ἀτὰρ ἂψ ἀπιὼν μάλα μέρμερα μήσατο ἔργα,
Σὺν σοὶ, δῖα θεὰ, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης·
Ὣς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίστασο, καί με φύλασσε.

Pallas Minerva: ii tamen eam non viderunt oculis
Noctem propter tenebrosam, sed clangentem audierunt.
Gavisus est autem de ave Ulysses, & precatus est Minervam;
" Audi me, Ægiochi Jovis filia, quæ mihi semper
" In omnibus laboribus adstas, neque te lateo
" Quum moveor: nunc rursus maxime me dilige, Minerva:
" Da autem rursus ad naves *nos* gloria-onustos reverti,
" Patrato magno facinore, quod quidem Trojanis angori fuerit.
Secundus deinde precatus est pugna strenuus Diomedes;
" Audi nunc & me, Jovis filia, indomita;
" Sequere me, sicut quum patrem sequebaris Tydeum nobilem
" Ad Thebas, quando utique pro Achivis legatus ivit;
" Nempe ad Asopum reliquerat ære-loricatos Achivos;
" At ipse placidam orationem ferebat Cadmeis
" Illuc: sed rediens valde ardua edidit facinora,
" Te favente, magna dea, quando ei benevola adstares.
" Sic nunc mihi lubens adsta, & me serva.

Ver. 276. Νύκτα δι' ὀρφναίην]
——noctisque per umbram
Castra inimica petunt.——*ibid. ver.* 314.

Ver. 277. Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Ὀδυσεὺς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ.]
————tum maximus heros
Maternas agnoscit aves, lætusque precatur.
Æn. VI, 192.

Ver. 278. ——ἥτε μοι αἰεὶ, Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι.]
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ' ἀκούω.
Καιρὸν δ' ἐφήκεις· πάντα γὰρ τά τ' οὖν πάρος,
Τά τ' εἰσέπειτα, σῇ κυβερνῶμαι χερί.
Sophocl. Aj. 16, 34, 35.
Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην
Τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
Παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε.
Euripid. Rhes. 608.

Ver. 280. Κινύμενος.] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. ——φίλαι, Ἀθήνη.] Plerique; φίλε', Ἀθήνη. Pessimé. Nam φιλεῖν primam necessariò *corripit*, φίλασθαι primam necessariò *producit*. Neque in his ulla unquam est licentia. Vide suprà ad ἐ, 61 & 117. Item ad ά, 338.

Ver. 282. Ῥέξαντας μέγα ἔργον.] *Hectorem* ut opprimant, id vero non precatur: *Quanquam, O!* —— *ver.* 406. Sed præclarum *aliquod* facinus ut obeant.

Ver. 284. ——Ἀτρυτώνη] Vide suprà ad β', 157.

Ver. 286. ——ὅτε τε—— Τοὺς δ' ἄρ'] Quàm non supervacuæ hîc sint voculæ, τὲ & ἄρ; ex versione, quam adjeci, liquebit.

Ver. 289. ——ἀπιὼν] *Al.* ἀνιών.

Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφαν εὐχόμενοι· τῶν δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἠρήσαντο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Βάν ῥ' ἴμεν, ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν,
Ἀμφόνον, ἂν νέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.
Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασ' Ἕκτωρ
Εὕδειν, ἀλλ' ἅμυδις κικλήσκετο πάντας ἀρίστους,
Ὅσσοι ἔσαν Τρώων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·
Τοὺς ὅγε συγκαλέσας, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν·
Τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε
Δώρῳ ἔπι μεγάλῳ; μισθὸς δέ οἱ ἄρκιος ἔσται·

" Tibi vero dein ego sacrificabo juvencam anniculam, lata-fronte,
" Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir:
" Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso.
Sic dixerant precantes; eosque audivit Pallas Minerva.
Hi autem postquam precati sunt Jovis filiam magni,
Perrexerunt ire, veluti leones duo, per noctem nigram,
Per cædes, per cadavera, perque arma, & atrum cruorem.
Nec vero Trojanos fortes sivit Hector
Dormire, sed simul convocavit omnes optimates,
Quot erant Trojanorum ductores, atque principes:
His ille convocatis, solers struebat consilium;
" Ecquis mihi hoc opus pollicitus perfecerit,
" Præmium ob magnum? merces utique ei sufficiens erit;

Ver. 292, 294. ——ῥέξω.] Vide suprà ad ά, 444

Ibid. ——ἦνιν, εὐρυμέτωπον] Vide suprà ad ά, 51. *Al.* ἦιν: Nempe ἐν ἐκτάσει τῆς ληγούσης οἴδασιν οἱ Παλαιοὶ notante *Eustathio.*

Ver. 297. ——ὥστε λέοντε δύω, διὰ νύκτα μέλαιναν,]

——— ———inde, lupi ceu
Raptores, atrâ in nebulâ, quos improba ventris
Exegit cæcos rabies,——— ———
——— ———per tela, per hostes
Vadimus.——— ——— ——— *Æn.* II. 355.

Ver. 298. Ἀμφόνον, ἀν νέκυας, διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.] *Al.* ἂν φόνον, ἂν νέκυας. Est autem, credo, locus hic ex istorum numero, quos spectabat *Quintilianus*, quum de Homero, " *Idem* (inquit) *lætus ac pressus*; " ——*tum copiâ, tum brevitate mirabilis.*" lib. X, cap. 1. Καὶ ὅρα (inquit *Eustathius*) συντομίαν τῆς τε παραβολῆς, καὶ τοῦ λοιποῦ λόγου.——ὅρα δὲ καὶ τὸ κάλλος τῆς φράσεως, ἐπισκιρτώντος οἷον τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ τῶν κατασκόπων εὐψυχίᾳ συνεξορμῶντος, καὶ μιμουμένου τὸ ἐκείνων εὔθαρσες καὶ εὐκίνητον. Οἱ δὲ Παλαιοί φασιν καὶ ὅτι ἐπαινεῖται τοῦ Ξενοφῶντος τὰ τοιαῦτα· " Ἐπεὶ δ' ἔληξεν [apud " *Xenophontem* ad *Agesilaum*, ἐπεί γε μὴν " ἔληξεν] ἡ μάχη, παρῆν ἰδεῖν τὴν μὲν γῆν " [τότε δὴ θεάσασθαι, ἔνθα συνέπεσον ἀλλήλοις, τὴν μὲν γῆν] αἵματι πεφυρμένην, " νεκροὺς δὲ κειμένους [φιλίους καὶ πολεμίους μετ' " ἀλλήλων· ἀσπίδας δὲ διατεθρυμμένας,] δόρατα παρατεθραυσμένα [συντεθραυσμένα,] " ἐγχειρίδια γυμνὰ κολεῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ " δὲ σώμασιν ἐμπεπηγότα, [τὰ δ' ἐν σώ- " ματι, τὰ δ' ἔτι μετὰ χεῖρας."] Ταῦτα δὲ συλλαβὼν (φασιν) Ὅμηρος, ἐνὶ στίχῳ ἀπήγγειλεν.

Ver. 299. Οὐδὲ μὲν οὐδὲ] Singularem habet vim duplex ista negatio, quæ sermone Romano exprimi non potest.

Ibid. ——εἴασ' Ἕκτωρ] Mendosè hîc ediderunt Librarii, εἴασεν Ἕκτωρ· ignari scilicet verbum εἴασε nullâ posse licentiâ secundam corripere. Vide suprà ad δ', 42. Similis error irrepserat, ex ignoratâ prosodiâ, *Odyss.* λ', 303, ——λελόγχασιν ἶσα θεοῖσιν· ubi *Barnesius* rectè restituit,——λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι. Similisque error etiamnum insedit, *Iliad.* ά, 124; & *Odyss.* π', 2. Quo utroque in loco, pro ἐντύνοντο ἄριστον, necessariò restitutum oportet ἐντύνοντ' ἄριστον. Nam ἄριστον, *prandium*, semper primam producit.

Δώσω γὰρ δίφρον τε, δύω τ' ἐριαύχενας ἵππους,
Οἵ κεν ἀριστεύωσι θοῆς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Ὅστις κεν τλαίη, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο,
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεναι, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἢ ἤδη, χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλουσι
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος υἱὸς
Κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος, πολύχαλκος,
Ὃς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακὸς, ἀλλὰ ποδώκης·
Αὐτὰρ ὁ μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν·
Ὅς ῥα τότε Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι εἶπε παραστάς·
  Ἕκτορ, ἐμ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεναι, ἔκ τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον·
Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε, καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ,
Δωσέμεναι, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλείωνα·
Σοὶ δ' ἐγὼ οὐχ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι, οὐδ' ἀπὸ δόξης·

" Dabo enim currumque, duosque arduos-cervicibus equos,
" Qui quidem præstantissimi fuerint veloces apud naves Achivorum:
" Quicunque *hoc* ausus fuerit, sibi etiam ipsi gloriam reportaverit,
" Naves veloces prope accedere, & cognoscere,
" Utrum custodiantur naves veloces, sicut antea;
" An jam, manibus a nostris domiti,
" De fuga consilium-agitent inter se, neque velint
" Noctu excubias-agere, labore fatigati gravi.
Sic dixit. Illi vero omnes obmutuerunt silentio.
Erat autem quidam inter Trojanos Dolon, Eumedis filius
Præconis divini, dives-auri, dives-æris;
Qui specie quidem erat turpis, sed pedibus-velox;
Atque is solus erat inter quinque sorores:
Qui utique tunc Trojanisque & Hectori dixit adstans;
" Hector, me impellit cor & animus fortis
" Ad naves veloces prope accedere, atque cognoscere.
" Verum age, mihi sceptrum attolle, & mihi jura;
" Certe *ipsos* equosque, & currus varios ære,
" Daturum, qui ferunt eximium Pelidem:
" Tibi autem ego non vanus speculator ero, neque *tuam de me* frustrabor
  " opinionem.

Ver. 306. ——ἀριστεύωσι] *Al.* ἀριστεύσωσι, &, ἄριστοι ἔωσι.

Ver. 316. ——εἶδος μὲν ἔην κακός.] Τὸν Δόλωνα, " εἶδος μὲν ἔην κακός," οὐ τὸ σῶμα [λέγει] ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. *Aristot. Poët. cap.* 25.

Ver. 322. Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε.]
Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis,
Aureus? ipsum illum clypeum cristasque rubentes
Excipiam sorti, jam nunc tua præmia, Nise. *Æn.* IX, 269.

————————Dolonis,
Qui quondam, castra ut Danaûm speculator adiret,
Ausus Pelidæ pretium sibi poscere currus. *Æn.* XII, 349.

Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν ἄριστοι
Βουλὰς βουλεύειν, ἢ φευγέμεν, ἠὲ μάχεσθαι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, καί οἱ ὄμοσσε·
Ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος
Τρώων· ἀλλά σε φημὶ διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι.
Ὣς φάτο, καί ῥ' ἐπίορκον ἀπώμοσε· τὸν δ' ὀρόθυνεν.
Αὐτίκα δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐβάλλετο καμπύλα τόξα·
Ἕσσατο δ' ἔκτοσθεν ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο,
Κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην· ἕλε δ' ὀξὺν ἄκοντα·
Βῆ δ' ἰέναι προτὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιφ' ὅμιλον,
Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς· τὸν δὲ φράσατο προσιόντα
Διογενὴς Ὀδυσσεὺς, Διομήδεα δὲ προσέειπεν·
Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνὴρ,

" Eousque enim in castra penetrabo, donec venero
" *Ad* navem Agamemnoniam, ubi forte erunt principes
" Consilia agitantes, vel fugiendi, vel pugnandi,
Sic dixit. Ille vero in manibus sceptrum posuit, & ei juravit;
" Sciat nunc Jupiter ipse altitonans maritus Junonis,
" Non sane istis equis vir vehetur alius
" Trojanorum: sed te assero perpetuo *iis* gavisurum.
Sic dixit, & sane perjurium juravit: eum tamen incitavit.
Protinus vero *ille* circa humeros posuit curvos arcus:
Induitque exterius pellem cani lupi,
Capitique imposuit viverræ-pelle-munitam galeam; cepitque acutum jaculum.
Perrexitque ire ad naves ab exercitu: neque erat
Venturus a navibus retro, ut Hectori nuntium referret.
Quum autem jam equorumque & virorum reliquit cœtum,
Ibat per viam acer. Hunc autem animadvertit accedentem
Nobilis Ulysses, Diomedemque allocutus est:
" Iste sane, ô Diomedes, a castris venit vir,

Ver. 325. Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι.] Ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἴδιος χαρακτήρ· ὁ μὲν γὰρ Δόλων ἐπαγγέλλεται,

Τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι
Νῆ' Ἀγαμεμνονέην·

ὁ δὲ Διομήδης ἐπαγγέλλεται μὲν οὐδέν. ἧττον δ' ἄν φησι φοβηθῆναι (suprà *ver.* 222,) μεθ' ἑτέρου πεμπόμενος. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ver. 328. ——ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε.] Ὁ Ἕκτωρ μέν τοι ὑπισχνεῖται, καὶ, ὡς ἐζητήθη, (*ver.* 321.) ἀνασχὼν τὸ σκῆπτρον, ὀμνύει. *Eustath. Barnesius*, pro σκῆπτρον βάλε, edidit σκῆπτρον λάβε· quia scilicet " *Principes sceptrum non temerè Alii cuivis tradiderunt.*" Sed & illud, ἐν χερσὶ σκῆπτρον βάλε, sceptrum non utique *traditum* Doloni indicat, sed *porrectum*. Eustathius tamen in commentario scripsit, ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε, καί οἱ ὄμοσσεν.

Ver. 332. ——ἀπώμοσε,] *Al.* ἐπώμοσε.

Ver. 335. ——ἐπὶ κτιδέην κυνέην.] *Al.* ἐπ' ἰκτιδέην.

——caput his *Cudone* ferino
Stat cautum.—— *Sil. Italic. lib.* VIII.

Ver. 339. Βῆ ῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς.] *Ibat viâ tritâ, ardenter & incautus.*

Ibid. ——τὸν δὲ φράσατο προσιόντα] Vide suprà ad α', 140.

——procul hos lævo flectentes limite cernunt. *Æn.* IX, 372.

Veti

Οὐκ οἶδ', ἢ νήεσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν,
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἀλλ' ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο
Τυτθόν· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸν ἐπαΐξαντες ἕλοιμεν
Καρπαλίμως· εἰ δ' ἄμμε παραφθαίησι πόδεσσιν,
Αἰεί μιν ποτὶ νῆας ἀπὸ στρατόφιν προτιειλεῖν
Ἔγχει ἐπαΐσσων, μή πως προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσαντε, παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι
Κλινθήτην· ὁ δ' ἄρ' ὦκα παρέδραμεν ἀφραδίῃσιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀπέην, ὅσσον τ' ἐπὶ οὖρα πέλονται
Ἡμιόνων, αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
Ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον·
Τὼ μὲν ἐπεδραμέτην· ὁ δ' ἄρ' ἔστη δοῦπον ἀκούσας.
Ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀποστρέψοντας ἑταίρους
Ἐκ Τρώων ἰέναι, πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος·
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄπεσαν δουρηνεκὲς, ἢ καὶ ἔλασσον,
Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους· λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα
Φευγέμεναι· τοὶ δ' αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν.

" Haud ſcio an navibus explorator noſtris,
" An aliquod ſpoliaturus cadaverum mortuorum.
" Verum ſinamus ipſum primum præterire *nos* per campum
" Paululum: deinde vero ipſum inſequentes capiamus
" Celeriter: ſin nos præverterit pedibus,
" Semper ipſum naves verſus a caſtris compelle
" Haſta impetens, ne forte urbem verſus effugiat.
Sic itaque loquuti, extra viam inter cadavera
Reclinati ſunt: ille vero celeriter prætercurrit præ imprudentia.
Sed cum jam abeſſet, quantum ſulci ſunt
Mularum; (hæ enim bobus præſtantiores ſunt
Ad trahendum in novali alto compactile aratrum :)
Illi quidem accurrebant: hic vero conſtitit ſtrepitu audito:
Sperabat enim animo, qui *ſe* revocarent ſocios
Ex Trojanis venire, rurſus Hectore jubente.
Sed quando jam aberant haſtæ-jactum, vel etiam minus,
Senſit viros hoſtiles, velociaque genua movit
Ut fugeret: illi autem confeſtim inſequi feſtinarunt.

Ver. 343. ——νεκύων κατατεθνειώτων.] Vide ſuprà ad ἡ, 89 & 409.

Ver. 344. Ἀλλ' ἐῶμεν] Vide ſuprà ad ί, 256.

Ver. 347. ——ποτὶ] *Al.* προτὶ. Quod perinde eſt.

Ver. 352. ——προφερέστεραί εἰσιν Ἑλκέμεναι ——ἄροτρον.]

——fortes ad aratra juvencos.
Georgic. III, 50.

Ver. 354. ——δοῦπον.] Vide ſuprà ad δ', 455.

Ver. 356. Ἐκ Τρώων ἰέναι.] Diſtinguit Scholiaſtes poſt vocem Τρώων. Ut ſit, Ἕκτορος ὀτρύναντος πάλιν ἰέναι.

Ver. 357. ——δουρηνεκὲς.]

——ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή·
Iliad. ό, 358

Ver. 358. Γνῶ ῥ' ἄνδρας δηΐους·]

——ſenſit medios delapſus in hoſtes:
Obſtupuit, retroque pedem cum voce repreſſit. *Æn.* II, 377.

Ibid. ——λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα Φευγέμεναι.]

——celerare fugam in ſylvas, & fidere nocti. *Æn.* IX, 378.

Ver. 359. ——αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν. Ὡς δ' ὅτε ——κύνε εἰδότε θήρης.]

——trepidique pedem pede fervidus urget:
Incluſum veluti ſiquando in flumine nactus

Ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε εἰδότε θήρης,
Ἢ κεμάδ', ἠὲ λαγωὸν, ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ
Χῶρον ἀν' ὑλήενθ', ὁ δέ τε προθέῃσι μεμηκώς·
Ὣς τὸν Τυδείδης, ἠδὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς,
Λαοῦ ἀποτμήξαντε, διώκετον ἐμμενὲς αἰεί·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσιν,
Φεύγων ἐς νῆας, τότε δὴ μένος ἔμβαλ' Ἀθήνη
Τυδείδῃ· ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθῃ·
Δουρὶ δ' ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἠὲ μέν', ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι· οὐδέ σέ φημι
Δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἦ ῥα, καὶ ἔγχος ἀφῆκεν, ἑκὼν δ' ἡμάρτανε φωτός·
Δεξιτερὸν δ' ὑπὲρ ὦμον ἐΰξόου δουρὸς ἀκωκὴ
Ἐν γαίῃ ἐπάγη· ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε,

Ac veluti quum asperis dentibus duo canes, periti venationis,
Aut hinnulum, aut leporem, urgent constanter semper
Locum per sylvosum; ille autem præcurrit clamans.
Sic hunc Tydides, atque urbium-vastator Ulysses,
A suis cum interclusissent, persequebantur constanter semper.
Sed quando jam mox esset permixturus-se custodibus
Fugiens ad naves, jam tum robur injecit Minerva
Tydidæ; ut ne quis Achivorum ære-loricatorum
Prior gloriaretur vulnerasse, ipse vero secundus veniret:
Hasta itaque impetens allocutus est *eum* fortis Diomedes;
" Vel mane, vel te hasta assequar; neque te puto
" Diu mea a manu effugiturum certam mortem.
Dixit, & hastam emisit; volens autem aberravit ab homine:
Dexterumque supra humerum bene-politæ hastæ cuspis
In terra fixa est; ille autem constitit, trepidavitque,

Cervum, aut puniceæ septum formidine pennæ,
Venator cursu canis & latratibus instat;
Ille autem, insidiis & ripâ territus altâ,
Mille fugit refugitque vias, ut vividus Umber
Hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti
Increpuit malis, morsuque elusus inani est.
Æn. XII, 748.

Ubi in transcursu notandum, "*cervum in* "*flumine inclusum*," quod est scilicet, "*flu*-"*mine agrum ambiente interclusum*;" à *Ruæo* reddi, "*cervum deprehensum in flu*-"*vio*." Quasi vero "*cervus in fluvio de*-"*prehensus*," posset *mille vias fugere ac refugere*.

Ver. 360. ——δύω κύνε εἰδότε θήρης.] *Barnesius* edidit δύω κύνες. Quod, ad syntaxin, ferri quidem potest; vide suprà ad α', 566; & ad β', 288. Sed mutato nihil opus.

Ver. 362. ——ὑλήενθ'] Vide suprà ad γ', 151.

Ibid. ——ὁ δέ τε] *Ille autem usque.*

Ver. 363. ——πτολίπορθος] Vide suprà ad β', 278.

Ver. 365. Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε.]

——jamque imprudens evaserat hostes.
Æn. IX, 386.

Ubi iterum in transitu notandum, "*im*-"*prudens*," quod est scilicet, "*casu & for*-"*tuito, necdum gnarus quò evasisset*;" a *Ruæo* ineptissimè reddi, "*non providens* "*amico*."

Ver. 373. ——ἐΰξόου δουρός.] Pronuntiabatur, ἐΰξου. Sicuti suprà, α', 18. Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν——. Vide quoque ad β', 811.

Ver. 374. Ἐν γαίῃ ἐπάγη.] Vide suprà ad δ', 185.

Ibid. ——ὁ δ' ἄρ' ἔστη, τάρβησέν τε.] Metu impeditum & quasi rigescentem exhibent etiam versûs ipsius numeri. Vide suprà ad γ', 363.

Ver

Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίνετ' ὀδόντων,
Χλωρὸς ὑπαὶ δείους· τὼ δ' ἀσθμαίνοντε κιχήτην·
Χειρῶν δ' ἁψάσθην· ὁ δὲ δακρύσας ἔπος ηὔδα·
Ζωγρεῖτ', αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι· ἔστι γὰρ ἔνδον
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κ' ὔμμιν χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἴ κεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Θάρσει, μηδέ τι τοι θάνατος καταθύμιος ἔστω·
Ἀλλ' ἄγε, μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.
Πῆ δ' οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος,
Νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων;
Ἤ σ' Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς; ἦ σ' αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκε;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, ὑπὸ δ' ἔτρεμε γυῖα·
Πολλῇσίν μ' ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ,
Ὅς μοι Πηλείωνος ἀγαυοῦ μώνυχας ἵππους
Δωσέμεναι κατένευσε, καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ·
Ἠνώγει δέ μ' ἰόντα, θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,

Crepitans dentibus (stridor utique per os fiebat dentium,)
Pallidus præ timore: ii vero anhelantes assecuti sunt,
Manibusque prehenderunt: ille autem lacrymans dixit;
" Vivum *me* capite, at ego me redimam: est enim *mihi* intus
" Æsque, aurumque, & artificio multo-elaboratum ferrum:
" Ex his vobis donabit pater infinita-dona-ob-liberationem,
" Si me vivum *esse* audiverit apud naves Achivorum.
Hunc autem respondens allocutus est consilio-abundans Ulysses;
" Confide, neque omnino tibi mors obversetur animo:
" Sed age, mihi hoc dic, & vere narra;
" Quonam sic ad naves a castris vadis solus,
" Noctem per tenebrosam, quando dormiunt mortales cæteri?
" An aliquod spoliaturus cadaverum mortuorum?
" An te Hector præmisit speculatum singula
" Naves ad cavas? an te ipsum animus impulit?
Huic autem respondit deinde Dolon, subtusque tremebant membra;
" Multo me *meo* cum damno, præter voluntatem, induxit Hector;
" Qui mihi Pelidæ præclari solidos-ungulis equos
" Daturum annuit, & currus varios ære:
" Jussit autem me euntem, celerem per noctem nigram,

Ver. 375. Βαμβαίνων, ἄραβος δὲ] De ὀνοματοποιίᾳ hâc, vide suprà ad δ', 455, 456; item ad β', 210; & ad γ', 363.

Ver. 376. ——κιχήτην.] *Al.* κιχείτην.

Ver. 378. ——ἐμὲ λύσομαι.] Vide suprà ad α', 20.

Ver. 380. ——χαρίσαιτο] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 383. Θάρσει.] Ὅρα καὶ ὡς ἡ πολλὴ φιλία ἐξίκρωσε τὸν Δόλωνα τοῦ φρονεῖν. Ὁ γὰρ εἰς μηδὲν δέον (*ver.* 321.) ἀπαιτήσας ὀμόσαι τὸν Ἕκτορα, ἀκόλως ἐνταῦθα (*ver.* 392) καὶ δίχα ὅρκου πείθεται τῷ ἐχθρῷ λέγοντι, Θάρσει. *Eustath.*

Ver. 384. ——μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]
——mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ver. 387. ——νεκύων κατατεθνειώτων] Vide suprà ad η', 89 & 409.

Ver.

Ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι,
Ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ, ὡς τοπάρος περ,
Ἢ ἤδη χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες,
Φύξιν βουλεύοιτε μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλοιτε
Νύκτα φυλασσέμεναι, καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἦ ῥά νύ τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς,
Ἵππων Αἰακίδαο δαΐφρονος· οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι, ἠδ' ὀχέεσθαι,
Ἄλλῳ γ', ἢ Ἀχιλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.
Ἀλλ' ἄγε, μοὶ τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα, ποιμένα λαῶν;
Ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήϊα; ποῦ δέ οἱ ἵπποι;
Πῶς δ' αἱ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί;
Ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν· ἢ μεμάασιν
Αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἠὲ πόλινδε
Ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ' Ἀχαιούς.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν, ὅσοι βουληφόροι εἰσὶ,

" Ad hostes prope accedere, & cognoscere,
" Utrumne custodiantur naves veloces, sicut antea;
" An jam manibus nostris domiti,
" *De* fuga consilium agitetis inter vos, neque velitis
" Noctu excubias agere, labore fatigati gravi.
Hunc autem subridens allocutus est consiliis-abundans Ulysses;
" Sane tibi magna dona appetebat animus,
" Equos Æacidæ bellicosi: atqui hi difficiles *sunt*
" Viris mortalibus domitu, & equitatu,
" Alii utique, quam Achilli, quem immortalis peperit mater.
" Verum age mihi hoc dic, & vere narra;
" Ubi nunc huc profectus reliquisti Hectorem, pastorem populorum?
" Ubi vero ei arma jacent Martia? ubi vero ei equi?
" Quomodo item aliorum Troum excubiæque & contubernia?
" Quæque consultent inter se, *narra*; utrumne in animo habeant
" Illic manere secus naves procul, an ad urbem
" Redituri sint, quandoquidem domuerunt scilicet Achivos.
Hunc autem rursus allocutus est Dolon, Eumedis filius;
" Atqui ego tibi hæc valde vere narrabo;
" Hector quidem inter eos qui consiliarii sunt,

Ver. 396. ——— φυλάσσονται ———, ἢ ——— βουλεύοιτε ———, οὐδ' ἐθέλοιτε.] Malè hîc versio *Wetsteniana*, alioqui plerunque elegans: " *Utrum custodiantur* ———; " *an* ——— *consilium agitaretis, neque velletis, &c.*" Quo pacto neutiquam constat Temporum ratio.

Ver. 402. Ἵππων Αἰακίδαο] Vide suprà ad *ver.* 322.

Ver. 404. ——— ἀθανάτη] Vide suprà ad *d*, 398.

Ver. 406. Ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα] Vide suprà ad *ver.* 282.

Ver. 407. Ποῦ δέ οἱ ἵπποι] Vide *Plutarchum* περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς λόγ. β, *sub finem*.

Ver. 410. ——— ἀπόπροθεν.] Ita edidit *Barnesius*, ex MS & ex *ver.* 209 suprà. *Al.* ἀποπροθι.

[illegible]

Βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ σήματι Ἴλου,
Νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου· φυλακὰς δ' ἃς εἴρεαι, ἥρως,
Οὔτις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν, οὐδὲ φυλάσσει.
Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, οἷσιν ἀνάγκη,
Οἵδ' ἐγρηγόρθασι, φυλασσέμεναί τε κέλονται
Ἀλλήλοις· ἀτὰρ αὖτε πολύκλητοι ἐπίκουροι
Εὕδουσι· Τρωσὶν γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν·
Οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἵαται, οὐδὲ γυναῖκες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πῶς γὰρ νῦν, Τρώεσσι μεμιγμένοι ἱπποδάμοισιν
Εὕδουσ', ἢ ἀπάνευθε; δίειπέ μοι, ὄφρα δαείω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Δόλων, Εὐμήδεος υἱός·
Τοιγὰρ ἐγὼ καὶ ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω·
Πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες, καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι,
Καὶ Λέλεγες, καὶ Καύκωνες, δῖοί τε Πελασγοί·
Πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι, Μυσοί τ' ἀγέρωχοι,
Καὶ Φρύγες ἱππόδαμοι, καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί.
Ἀλλὰ τίη ἐμὲ ταῦτα διεξερέεσθε ἕκαστα;
Εἰ γὰρ δὴ μέματον Τρώων καταδῦναι ὅμιλον,
Θρήϊκες οἵδ' ἀπάνευθε νεήλυδες, ἔσχατοι ἄλλων·

" Consilia agitat, divini ad sepulchrum Ili,
" Seorsum a strepitu: excubias vero quas quæris, heros,
" Nullæ certæ tuentur castra, neque custodiunt.
" Quotquot enim Trojanorum ignis *sunt* foci, quibus necesse,
" Hi utique vigilant, excubiasque agere hortantur
" Inter-se: at contra e-multis-locis-convocati socii
" Dormiunt; Trojanis enim permittunt custodias;
" Non enim ipsis liberi prope sedent, neque uxores.
Hunc autem respondens allocutus est consiliis-abundans Ulysses;
" At enim quomodo nunc, Trojanis-permisti equûm-domitoribus
" Dormiunt, an seorsum? expone mihi, ut sciam.
Huic autem respondit deinde Dolon, Eumedis filius;
" Ego vero tibi etiam hæc valde vere narrabo:
" Ad mare quidem Cares & Pæones curvis-arcubus-armati.
" Et Leleges, & Caucones, nobilesque Pelasgi:
" Ad Thymbram vero obtinent Lycii, Mysique superbi,
" Et Phryges equûm-domitores, & Mæones bellatores-equestres.
" Sed cur me hæc percontamini singula?
" Si enim jam cupitis Trojanorum penetrare in castra,
" Thraces hi seorsum *sunt* novi-advenæ, extremi omnium:

Ver. 416. Νόσφιν] Vide suprà ad α', 349.

Ver. 417. ——κεκριμένη] Vide suprà ad φ', 309.

Ver. 418. Ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι.] ——περὶ τῶν ἐν πεδίῳ πυρῶν νῦν οὐ φωνῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλὰ βούλεσθαι εἰπεῖν, ὡς ὅσοι Τρῶες αὐθιγενεῖς, καὶ οὐ ξένοι, ἀλλ' ἑστίαν ἔχοντες· ὃ ἐν ἄλλοις περὶ τῶν αὐτῶν φησι, (β', 125.) "Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέστιοι ὅσσοι ἔασι." ————Τὸ οὖν, "Ὅσσαι μὲν Τρώων πυρὸς ἐσχάραι," δηλοῖ, ὅσσαι Τρώων ἑστίαι. ————ὅσσοι Τρώων ἐφέστιοι καὶ πολῖται. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 2.

Ver. 425. ————ἀπάνευθε] Vide suprà ad α', 349.

Ver. 427. ————ἐγὼ καὶ ταῦτα] *Al.* ἐγώ τοι ταῦτα.

Ver. 431. ————ἱπποκορυσταί.] Vide suprà ad β', 1.

Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεὺς, παῖς Ἠϊονῆος.
Τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον, ἠδὲ μεγίστους·
Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.
Ἅρμα δέ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται·
Τεύχεα δὲ χρύσεια, πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι,
Ἤλυθ' ἔχων· τὰ μὲν οὔτι καταθνητοῖσιν ἔοικεν
Ἄνδρεσσιν φορέειν, ἀλλ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ πελάσσετον ὠκυπόροισιν,
Ἠ' ἐμὲ δήσαντες λίπετ' αὐτόθι νηλέϊ δεσμῷ,
Ὄφρα κεν ἔλθητον, καὶ πειρηθῆτον ἐμεῖο,
Ἠὲ κατ' αἶσαν ἔειπον ἐν ὑμῖν, ἠὲ καὶ οὐκί.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Μὴ δή μοι φύξιν γε, Δόλων, ἐμβάλλεο θυμῷ,

" Inter ipsos autem Rhesus rex, filius Eionei.
" Cujus equidem pulcherrimos equos vidi, atque maximos:
" Candidiores *utique sunt* nive, cursu autem ventis pares.
" Currus vero ei auroque & argento scite elaboratus est:
" Arma autem aurea, suspicienda, mirabile visu,
" Venit habens: quæ quidem neutiquam mortalibus convenit
" Viris terre, sed immortalibus diis.
" At me nunc quidem navibus admovete velocibus,
" Aut me ligatum relinquite hic rigido in vinculo,
" Donec redieritis, & experti fueritis de me,
" Utrum secundum veritatem dixerim vobis, an etiam secus.
Illum autem torve intuens allocutus est fortis Diomedes;
" Ne, quæso, mihi effugium, Dolon, meditere animo,

Ver. 435. Ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεὺς] Vide infrà, *ver.* 474.

Nec procul hinc Rhesi niveis tentoria velis.
———, primo quæ prodita somno
Tydides multâ vastabat cæde cruentus,
Ardentesque avertit equos in castra——
Æn. I, 473.

Ver. 437. Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.]

Qui candore nives anteirent, cursibus auras. *Æn.* XII. 84.
——cursuque pedum prævertere ventos.
Æn. VII, 807.

Singularem autem hîc vim habet constructio ista ἀνακόλουθος, & interrupta; " ἵππους, " λευκότεροι χιόνος." Sicuti & infrà in re eâdem, *ver.* 545, 547.——" ἵππους,—— ἀκτίνεσσιν ἐοικότες." De cujusmodi syntaxeos ratione & elegantiâ, vide suprà ad β', 353, 681; & ad γ', 211; & ad ζ', 510; & ad hujus libri *ver.* 224; item infrà ad *Odyss.* μ', 73. Ἐπαινετὸν δὲ, ὅτι κατ' αἰτιατικὴν δυνάμενος εἰπεῖν, " Λευκοτέρους χιόνος," ——μετεμόρφωσε τὸν λόγον, θαυμαστικῶς ἀναφωνήσας τὸν ἔπαινον αὐτῶν. *Schol.* Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τῷ θαυμασίῳ τῆς ξυνωρίδος. καὶ τὸ σχῆμα τῆς φράσεως συνεξήλλακται. Εἰπεῖν γὰρ δυνάμενος ὁμοιοπτώτως—— " λευκοτέρους," καὶ τοῦ μέτρου ἐπιδεχομένου τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὅμως ὁ ποιητὴς κατὰ πτῶσιν εὐθεῖαν καινῶς ἐσχημάτισεν, ἐξομοιώσας τὸ ξενίζον τοῦ λόγου σχῆμα τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ πράγματος, καὶ θαυμαστικῶς τῇ μεταβολῇ τοῦ σχήματος ἰδίᾳ τὸν τοῦ ζεύγους ἐκφωνήσας ἔπαινον, καὶ συμμεταμορφώσας τὸν λόγον τῷ πράγματι. *Eustath.*

Ver. 438. ————ἤσκηται.] Vide suprà ad α, 37.

Ver. 439. ————πελώρια.] Οὐ κατὰ μέγεθος νῦν, μεγάλα· ἀλλὰ κατὰ τὸ κάλλος, τεράστια. *Schol.*

Ver. 441. ————ἀθανάτοισι] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 442. Ἀλλ' ἐμὲ νῦν μὲν νηυσὶ] Ita ex MSS restituit *Barnesius*: Rectè. *Al.* Ἀλλὰ ἐμὲ νῦν νηυσί. Quod est minùs venustum.

Ver. 445. Ἠὲ κατ' αἶσαν.] *Al.* Ἦ ῥα κατ' αἶσαν.

Ver. 447. Μὴ δή μοι φύξιν] Nequaquam vacat istud δή. " *Ne, quæso, mihi effugium* " *&c.*"

Fm

Ἐσθλά περ ἀγγείλας, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμάς·
Εἰ μὲν γάρ κέ σε νῦν ἀπολύσομεν, ἠὲ μεθῶμεν,
Ἦ τε καὶ ὕστερον εἶσθα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Ἠὲ διοπτεύσων, ἢ ἐναντίβιον πολεμίζων·
Εἰ δέ κ' ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς,
Οὐκ ἔτ' ἔπειτα σὺ πῆμά ποτ' ἔσσεαι Ἀργείοισιν.
Ἦ, καὶ ὁ μέν μιν ἔμελλε γενείου χειρὶ παχείῃ
Ἁψάμενος λίσσεσθαι· ὁ δ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε,
Φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε·
Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο,
Καὶ λυκέην, καὶ τόξα παλίντονα, καὶ δόρυ μακρόν·
Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρί, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Χαῖρε, θεά, τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ

" Bona quamvis nuntiasti, quum venisti manus in nostras:
" Si enim te nunc pretio-accepto-liberarimus, aut dimiserimus,
" Certe & posthac venies celeres ad naves Achivorum,
" Aut speculaturus, aut aperte pugnans:
" Sin autem meis manibus domitus vitam amiseris,
" Non amplius posthac tu nocumentum unquam eris Argivis.
Dixit, & ille quidem eum erat mento manu crassa
Prehenso supplex precaturus: is autem cervicem mediam percussit,
Ense insurgens, & ambos incidit nervos:
Loquentisque adeo illius caput pulveribus mistum est.
Ejus autem viverræ-pelle-munitam galeam a capite detraxerunt,
Et pellem-lupinam, & arcus resilientes, & hastam longam:
Et hæc quidem Minervæ prædatrici nobilis Ulysses
In altum sustulit manu, & precans verbum dixit;
" Gaude, dea, hisce: te enim primam in Olympo

Ver. 448. ——χεῖρας ἐς ἁμάς.] *Al.* χεῖρας ἐμεῖο.

Ver. 451. ——πολεμίζων] *Al.* πολεμίξων.

Ver. 457. Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.] " Vide nimiam celeritatem salvo pondere, ad quam non potuit " conatus *Maronis* accedere:

" Tum caput orantis nequicquam, & " multa parantis
" Dicere, deturbat terræ.——

Æn. X. 554.

" In quibus mihi visus est (*Virgilius*) gracilior auctore." *Macrob. lib.* V, *cap.* 13. *Scaliger* è contrario locum hunc *Homeri* vituperans, *Falsum est*, inquit, *a pulmone caput avulsum loqui posse*; Poëtic. lib. V, cap. 3. Quod planè est nodum in scirpo quærere. Hoc enim ait Poëta, caput jam *inter loquendum* fuisse abscissum. Εἰς γὰρ ἔπεσεν ἡ κεφαλὴ ἐκείνου, ἀρξαμένου μὲν φωνὴν ἀφιέναι, μήπω δὲ διχαρτίσαντος τὸ λεγόμενον. *Eustath.* Γράφεται μὲν, " φθεγγομένη δ' ἄρα " τοῦ γε κάρη·" οὐχ Ὁμηρικὴ δ' ἐστιν ἡ φράσις, οὐ γάρ ἐστι θηλυκῶς ἡ κάρη παρ' Ὁμήρῳ. *Idem.* Meminit & *Aristoteles, de partibus Animalium, lib.* III, *cap.* 10; qui hîc legerent, φθεγγομένη, non φθεγγομένου.

Ver. 458. ——κτιδέην κυνέην] Vide suprà ad *ver.* 335.

Ver. 460, 466. Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ ληΐτιδι ——Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην·]

——quercum——
Constituit——, fulgentiaque induit arma
Mezentî ducis exuvias; tibi, magne, trophæum,
Bellipotens.—— *Æn.* XI, 5.

Ver. 461. ——ἀνέσχεθε χειρί] *Al.* ἀνέσχεν χειρί. *Al.* χερσί.

Ibid. ——εὐχόμενος] Quâ ratione εὐχόμενος, hîc ultimam producat; item, ἀπὸ, *ver.* 465; & ἀνὰ, *ver.* 466; vide suprà ad ά, 51.

Ver.

I

Πάντων ἀθανάτων ἐπιβωσόμεθ'· ἀλλὰ καὶ αὖτις
Πέμψον ἐπὶ Θρηκῶν ἀνδρῶν ἵππους τε καὶ εὐνάς.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕθεν ὑψόσ' ἀείρας,
Θῆκεν ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ' ἐπὶ σῆμά τ' ἔθηκε,
Συμμάρψας δόνακας, μυρίκης τ' ἐριθηλέας ὄζους,
Μὴ λάθοι αὖτις ἰόντε, θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.
Τὼ δὲ βάτην προτέρω, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα·
Αἶψα δ' ἐπὶ Θρηκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες·
Οἱ δ' εὗδον καμάτῳ ἀδδηκότες· ἔντεα δέ σφιν
Καλὰ παρ' αὐτοῖσιν χθονὶ κέκλιτο, εὖ κατὰ κόσμον
Τριστοιχεί· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι·
Ῥῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε, παρ' αὐτῷ δ' ὠκέες ἵπποι,
Ἐξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο.
Τὸν δ' Ὀδυσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν·
Οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀνήρ, οὗτοι δέ τοι ἵπποι,
Οὓς νῶϊν πίφαυσκε Δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς.

" Omnium immortalium invocabimus: sed & insuper
" Deduc *nos* ad Thracum virorum equosque & contubernia.
Sic dixit, & *ista* a se in altum sublata
Posuit super myricam: conspicuumque signum apposuit,
Convellens arundines, myricæque late-frondentes ramos;
Ne laterent *eos* redeuntes, celerem per noctem nigram.
Ipsi autem progressi sunt ulterius, perque arma, & atrum cruorem:
Statimque ad Thracum virorum ordines pervenerunt euntes:
Illi autem dormiebant labore fatigati, armaque illis
Pulchra juxta ipsos humi jacebant, scite & composite
Triplici-ordine: & ad eorum singulos bijuges equi.
Rhesus autem in medio dormiebat; juxtaque ipsum veloces equi,
Ex orbili-ad-currum-fixo extremo, loris ligati erant.
Hunc autem Ulysses prior conspicatus, Diomedi ostendit:
" Is tibi, Diomedes, vir; ii vero tibi equi,
" Quos nobis significavit Dolon, quem occidimus nos.

Ver. 465. ——ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.

Ibid. ——ἐπιβωσόμεθ'] *Al.* ἐπιδωσόμεθ'.

Ver. 466. ——δέελον] Repperit *Barnesius* in uno MS, δῆλον.

Ibid. ——τ' ἔθηκε] Inter varias lectiones retulit *Barnesius*, τίθηκε vel τίθεικε. Quo pacto non constaret Temporum ratio: Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 469. Τὼ δὲ βάτην προτέρω, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα.]

——noctisque per umbram
Castra inimica petunt: ——
——Passim vino somnoque per herbam
Corpora fusa vident; arrectos littore currus;
Inter lora rotasque viros; simul arma jacere. *Æn.* IX, 314.

Ver. 472. Καλὰ.] Vide suprà ad β, 43.

Ibid. ——κέκλιτο.] Vide suprà ad ά, 309, 314.

Ibid. ——εὖ κατὰ κόσμον.] *Composite.* Quod habent versiones, " *decore & decenter*," rem non attingit.

Ver. 474. Ῥῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε,] Vide suprà, *ver.* 435.

——qui fortè tapetibus altis
Extructus, toto proflabat pectore somnum,
Æn. IX, 325.

Ver. 476. ——προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν]

——Prior Hyrtacides sic ore locutus:
Euryale, audendum dextrâ; nunc ipsa vocat res.
Hac iter est; tu, nequa manus se attollere nobis
A tergo possit, custodi, & consule longe:
Hæc ego vasta dabo, & lato te limite ducam. *Æn.* IX, 319

Ἀλλ' ἄγε δὴ, πρόφερε κρατερὸν μένος· ἐδέ τί σε χρὴ
Ἑσάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν· ἀλλὰ λύ' ἵππους·
Ἠὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἔμπνευσε μένος γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κτεῖνε δ' ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικὴς
Ἄορι θεινομένων· ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.
Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν,
Αἴγεσιν, ἢ ὀΐεσσι, κακὰ φρονέων ἐνορούσῃ·
Ὣς μὲν Θρήϊκας ἄνδρας ἐπῴχετο Τυδέος υἱὸς,
Ὄφρα δυώδεκ' ἔπεφνεν· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ὅντινα Τυδείδης ἄορι πλήξειε παραστὰς,
Τόνδ' Ὀδυσσεὺς μετόπισθε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε,
Τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν, ὅπως καλλίτριχες ἵπποι
Ῥεῖα διέλθοιεν, μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ
Νεκροῖς ἀμβαίνοντες· ἀήθεσον γὰρ ἔτ' αὐτῶν·

" Verum age, profer validum robur; neque omnino te oportet
" Stare otiose cum armis; sed solve equos:
" Aut tu viros occide, eruntque curæ mihi equi.
Sic dixit. Illi autem inspiravit robur cæsia-oculis Minerva:
Interficiebatque circumquaque, horumque gemitus ortus est fœdus
Ense percussorum: rubescebatque sanguine terra,
Veluti autem leo pecudibus incustoditis superveniens,
Capris, vel ovibus, mala machinans irruit:
Sic quidem Thracas viros invadebat Tydei filius,
Donec duodecim interfecisset. At abundans-consiliis Ulysses,
Quemcunque Tydides ense percussisset adstans,
Hunc Ulysses pone prehensum pede extrahebat,
Hæc cogitans animo, ut pulchri-jubis equi
Facile transirent, neque tremerent animo
Suprà cadavera gradientes: insueti erant enim adhuc eorum.

Ver. 480. Ἑσάμεναι μέλεον.] Vox, μέλεος, vim habet peculiarem. Scholiastes ad *Aristophanem* exponit, μάταιος, ἄθλιος, δυστυχής· ad istum versum,

Ἀλλ' ὦ μέλ' ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν
Nub. 33.

Ver. 481. Ἠὲ σύ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσιν δέ μοι ἵπποι.] Exscripsit Euripides,

Διόμηδες, ὃ σὺ κλεινὸν Θρήκιον λεών·
Ἤ 'μοι πάρεσχε, σοὶ δὲ χρὴ πώλων μέλειν.
Rhes. 622.

Ver. 482. ——— τῷ δ' ἔμπνευσε μένος.] Καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐνθουσιῶδες ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον. Ὃ καὶ τοὺς Θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησὶ τοῖς ἀνθρώποις, (ὡς εἰπὼν, " ——— ἔμπνευσε μένος.") ——— καθάπερ ὅρμημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας. *Plutarch. de virtute morali, sub finem.*

Ibid. ——— γλαυκῶπις] Vide suprà ad ά, 206,

Ver. 483. ——— ὤρνυτ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 484. ——— ἐρυθαίνετο δ' αἵματι γαῖα.]

——— atro tepefacta cruore
Terra torique madent. ———
Æn. IX, 333.

Ver. 485. Ὡς δὲ λέων]

Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
(Suadet enim vesana fames,) manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu; fremit ore cruento:
Nec minor Euryali cædes; incensus & ipse
Perfurit, ac multam in medio sine nomine plebem &c. *Æn.* IX, 339.

Ver. 490. Τόνδ' Ὀδυσσεὺς] Ita editi. Sed & ferri possit, Τὸν δ' Ὀδυσσεύς· Ut sit "*Hunc utique*," vel, "*Hunc dein*" *Ulysses &c.* Vide suprà ad ά, 57.

Ver. 493. ——— ἀήθεσσον.] *Al.* ἀήθεσκον.

Ver.

Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο Τυδέος υἱός,
Τὸν τρεισκαιδέκατον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα,
Ἀσθμαίνοντα· κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη
Τὴν νύκτ', Οἰνείδαο πάϊς, διὰ μῆτιν Ἀθήνης.
Τόφρα δ' ἄρ' ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς λύε μώνυχας ἵππους·
Σὺν δ' ἤειρεν ἱμᾶσι, καὶ ἐξήλαυνεν ὁμίλου,
Τόξῳ ἐπιπλήσσων· ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν
Ποικίλου ἐκ δίφροιο νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι·
Ῥοίζησεν δ' ἄρα, πιφαύσκων Διομήδεϊ δίῳ.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριζε μένων, ὅ, τι κύντερον ἕρδοι·
Ἢ ὅγε δίφρον ἑλών, ὅθι ποικίλα τεύχε' ἔκειτο,
Ῥυμοῦ ἐξερύοι, ἢ ἐκφέροι ὑψόσ' ἀείρας·
Ἢ ἔτι τῶν πλεόνων Θρηκῶν ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα, τόφρα δ' Ἀθήνη
Ἐγγύθεν ἱσταμένη προσέφη Διομήδεα δῖον·
Νόστου δὴ μνῆσαι, μεγαθύμου Τυδέος υἱέ,
Νῆας ἔπι γλαφυράς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς·
Μή πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσιν θεὸς ἄλλος.

Sed quando jam regem assecutus esset Tydei filius,
Hunc decimum-tertium dulci animo privavit,
Suspirantem: malum enim somnium capiti adstitit
Illa nocte, Oenidæ filius, per consilium Minervæ.
Interea autem fortis Ulysses solvebat solidos ungulis equos:
Colligavitque loris, & eduxit e turba
Arcu percutiens, quia non scuticam splendidam
Varia ex sella-*currus* cogitârat manibus sumere:
Sibilavit autem dein, significans Diomedi nobili.
At is anxie *secum* cogitabat manens, quid audacius patraret;
An ipse currum prehensum, ubi varia arma jacebant,
Temone extraheret, exportaretve in altum sublatum;
An *potius* adhuc plurium Thracum animam eriperet.
Dum ille hic volvebat mente, interim Minerva
Prope adstans allocuta est Diomedem nobilem;
"Reditûs jam memento, magnanimi Tydei fili,
"Naves ad cavas, ne & fugatus venias;
"Ne forte quis etiam Trojanos excitet deus alius.

Ver. 494, 498. Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο——, λύε μώνυχας ἵππους.]

Jamque ad Messapi socios tendebat, ubi————,
————————religatos rite videbat
Carpere gramen equos.——*Æn.* IX, 351.

Ver. 498. Τόφρα δ' ἄρ'] Ineptissimè hîc *Barnesius*: "Τοφρὰδ' (inquit) *scribo*, pro "τόφρα δέ; *quòd*, δὲ, *παρέλκον sit*." Vide suprà ad γ', 200; & ad θ', 160.

Ver. 505. ————ἢ ἐκφέροι] *Al.* ἢ ἐκφέροι.

Ver. 507. Ἕως ὁ ταῦθ'] Vide suprà ad α', 193.

Ibid. ————τόφρα δ'] Vide suprà ad α', 57. Malè & hîc *Barnesius*, τοφρὰδ'. Id quod non fert linguæ Græcæ ratio.

Ibid. ————Ἀθήνη.] *Cogitatum* scilicet, sive *consilium prudentius*. Vide suprà ad α', 194; ad β', 169; & ad δ', 92.

Ver. 509. Νόστου δὴ μνῆσαι.] Nequaquam vacat istud, δὴ. *Reditûs jam, quæso, memi-* "*neris*." Vide suprà ad β', 158.

————breviter cùm talia Nisus,
(Sensit enim nimiâ cæde atque cupidine ferri;)
Absistamus, ait; nam lux inimica propinquat:
Pœnarum exhaustum satis est.————
Æn. IX, 353.

Ver.

Ὣς φάθ'· ὁ δὲ ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
Καρπαλίμως δ' ἵππων ἐπεβήσατο· κόπτε δ' Ὀδυσσεὺς
Τόξῳ· τοὶ δ' ἐπέτοντο θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Οὐδ' ἀλαοσκοπίην εἶχ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων·
Ὡς ἴδ' Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἕπουσαν,
Τῇ κοτέων Τρώων κατεδύσατο πουλὺν ὅμιλον·
Ὦρσεν δὲ Θρηκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα,
Ῥήσου ἀνεψιὸν ἐσθλόν· ὁ δ' ἐξ ὕπνου ἀνορούσας,
Ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον, ὅθ' ἕστασαν ὠκέες ἵπποι,
Ἄνδρας τ' ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσιν,
Ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον·
Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς
Θυνόντων ἄμυδις· θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα,
Ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθι σκοπὸν Ἕκτορος ἔκταν,
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς μὲν ἔρυξε, Διῒ φίλος, ὠκέας ἵππους·
Τυδεΐδης δὲ χαμᾶζε θορὼν, ἔναρα βροτόεντα

Sic dixit. Ille vero sensit deæ vocem locutæ;
Confestimque equos conscendit: Verberabat autem Ulysses
Arcu; hique volabant celeres ad naves Achivorum.
Neque *vero* cæcam speculationem habebat argenteum-arcum-gerens Apollo;
Simul autem ut vidit Minervam Tydei filium comitantem,
Ei irascens Trojanorum ingressus est ingentem exercitum;
Excitavitque Thracum consiliarium Hippocoontem,
Rhesi consobrinum fortem. Hic vero è somno exiliens,
Ut vidit locum vacuum, ubi steterant veloces equi,
Virosque palpitantes inter fœdas strages,
Tum vero ejulavitque, charumque voce-ciebat sodalem.
Troum autem clangorque & immensus ortus est tumultus
Concursantium simul; spectabantque admirabundi ardua facinora,
Quibus viri patratis redierant cavas ad naves.
Illi vero cum *eò* pervenissent, ubi speculatorem Hectoris occiderant;
Tunc Ulysses quidem cohibuit, Jovi carus, veloces equos:
Tydides vero in-terram desiliens, spolia cruenta

Ver. 515, 518. Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν —— Ἀπόλλων· —— Ὦρσεν δὲ —— Ἱπποκόωντα.]

At non hæc nullis —— ——
Observans oculis, summo sedet altus Olympo:
Tyrrhenum genitor Tarchontem in prælia sæva
Suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras. *Æn.* XI, 725.

Ibid. —— Ἀπόλλων.] Παρουσία ἡλίου. *Eustath.* "Lux inimica propinquans."

Ver. 517. —— κατεδύσατο] *Vulgg.* κατεδύσσατο. Quod nihil opus; ut rectè monuit *Barnesius:* Nam antepenultimam naturâ producit. *Al.* κατεδύσετο: De quo, vide suprà ad β', 35; & ad ι, 109.

Ver. 520. —— ἐρῆμον] Ita Veteres, teste *Eustathio.* *Al.* ἔρημον. Sed hoc leviculum est.

Ibid. —— ἕστασαν] Vide infrà ad μ', 55.

Ver. 523. —— κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς,]

Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto
Exangui, & primis unâ tot cæde peremptis,
Serranoque Numâque; ingens concursus ad ipsa
Corpora, seminecesque viros, tepidâque recentem
Cæde locum, & plenos spumanti sanguine rivos. *Æn.* IX; 452.

Ver. 527. —— Διῒ φίλος] Quâ ratione, Διι, hîc ultimam producat; item ἔτυμον, *ver.* 534; & ἶσος, *ver.* 540; vide suprà ad ι, 51.

Ἐν χείρεσσ' Ὀδυσῆϊ τίθει· ἐπεβήσατο δ' ἵππων·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Νέστωρ δὲ πρῶτος κτύπον ἄϊε, φώνησέν τε·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός·
Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει·
Αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεύς τε καὶ ὁ κρατερὸς Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους.
Ἀλλ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μήτι πάθωσιν
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτ' ἄρ' ἤλυθον αὐτοί·
Καί ῥ' οἱ μὲν κατέβησαν ἐπὶ χθόνα· τοὶ δὲ χαρέντες
Δεξιῇ ἠσπάζοντο, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι.
Πρῶτος δ' ἐξερέεινε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Εἴπ' ἄγε μοι, ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,

In manibus Ulyssi posuit; conscenditque equos:
Tumque percussit equos, ii autem non inviti volabant
Naves ad cavas: illac enim *ire* gratum erat animo.
Nestor autem primus sonitum audivit, dixitque;
“ O amici, Argivorum ductores & principes,
“ Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus:
“ *Utique* equorum me pedibus-velocium circum sonitus aures ferit:
“ Utinam sane Ulyssesque & fortissimus Diomedes
“ Huc protinus a Trojanis agant solidos ungulis equos.
“ Sed graviter timeo mente, ne quid passi sint *humanitus*
“ Argivorum illi fortissimi a Trojanorum turba.
Nondum totus dictus erat sermo, quum advenerunt ipsi.
Et illi quidem descenderunt in terram: hi vero gavisi
Dextris salutabant, verbisque blandis.
Primus autem interrogabat Gerenius eques Nestor;
“ Dic agè mihi, ô laudatissime Ulysse, ingens gloria Achivorum,

Ver. 529. ——ἐπεβήσατο δ' ἵππων· Μάστιξεν δ' ἵππους.] *Barnesius* in uno MS repperit, Μάστιξεν δ' Ὀδυσσεύς. Quod non est prorsus inconcinnum: Nè adeo vox, ἵππους, repetatur.

Ver. 534. Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω;]

Credimus? an, qui amant, ipsi sibi somnia fingunt? *Eclog.* VIII, 108.

Ver. 537. —ἐλασαίατο—ἵππους.] Versio *Wetsteniana*, in plerisque elegans, pessimè hoc in loco,—*equos Agerent.*” Quæ & alia res est, & sententiam prorsus enecat. Hoc enim ait Nestor: “ *Utinam sonitus,* “ *quem audio, sit Ulyssis & Diomedis, qui* “ *huc jam equos agant.*”

Ver. 538. ——αἰνῶς δείδοικα——, μήτι.]

Quàm metui, nequid——!
Æn. VI, 694.

Ver. 540. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος,]

Vix ea fatus erat, cùm——.
Æn. I, 590. II, 323. III, 90.

Ver. 542. Δεξιῇ ἠσπάζοντο.] *Al.* Δεξιῇ τ' ἠσπάζοντο. Pronuntiando videlicet Δεξῆ τ'.

Ver. 543. ——ἱππότα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 544. Εἴπ' ἄγε] Ὀρθῶς ὁ Νέστωρ, τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιστάμενος. “ Εἴπ' “ ἄγε μοι, ὦ πολύαιν' Ὀδυσεῦ (φησι,) μέγα “ κῦδος Ἀχαιῶν, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον;” Ἄχθονται γὰρ τοῖς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας ἐξειδεῖσιν, ἂν μὴ κελεύσῃ ἄλλος τις τῶν παρόντων, καὶ ἀναγκαζόμενοι λέγωσι. *Plutarch. Symposiac. lib.* II, *Probl.* 1. Ubi notandum, quod hodie scriptum est, Ὅππως τούσδ' ἵππους λάβοιτον, legisse *Plutarchum* interrogativè, Πῶς δὴ τούσδ' ἵππους λάβετον; Quod nihilo minùs est venustum.

Ὅππως τούσδ᾽ ἵππους λάβετον· καταδύντες ὅμιλον
Τρώων; ἤ τίς σφωε πόρεν θεὸς ἀντιβολήσας;
Αἰνῶς ἀκτίνεσσιν ἐοικότες ἠελίοιο.
Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ᾽ ἐπιμίσγομαι, οὐδέ τί φημι
Μιμνάζειν παρὰ νηυσί, γέρων περ ἐὼν πολεμιστής·
Ἀλλ᾽ οὔπω τοίους ἵππους ἴδον, οὐδ᾽ ἐνόησα,
Ἀλλά τιν᾽ ὔμμ᾽ ὀΐω δόμεναι θεὸν ἀντιάσαντα·
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς,
Κούρη τ᾽ αἰγιόχοιο Διός, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Ῥεῖα θεός γ᾽ ἐθέλων καὶ ἀμείνονας, ἠέ περ οἵδε,
Ἵππους δωρήσαιτ᾽, ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν·
Ἵπποι δ᾽ οἵδε, γεραιέ, νεήλυδες, οὓς ἐρεείνεις,
Θρηΐκιοι· τὸν δέ σφιν ἄνακτ᾽ ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔκτανε, πὰρ δ᾽ ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους·

" Quomodo hos equos cepertitis: *an* quia penetraveritis in castra
" Trojanorum? an aliquis illos præbuit deus obvius?
" *Utique* perquam radiis similes *sunt* solis.
" Semper equidem Trojanis immiſceor, neque omnino aio
" Manere *me* apud naves, ſenex licet ſim bellator:
" Attamen nondum tales equos vidi, neque animadverti:
" Sed aliquem vobis puto dediſſe deum obvium factum:
" Ambos enim vos diligit nubes-cogens Jupiter,
" Filiaque Ægiochi Jovis, cæſia-oculis Minerva.
Hunc autem reſpondens allocutus eſt conſiliis-abundans Ulyſſes;
" O Neſtor Neleide, ingens gloria Achivorum;
" Facile deus quidem volens etiam meliores, quam *ſunt* hi,
" Equos donaverit, quoniam multo potentiores ſunt *Dii*.
" Equi autem hi, ſenex, nuper-advenerunt, de quibus quæris,
" Threicii: nempe ipſorum regem ſtrenuus Diomedes
" Occidit, juxtaque ſocios duodecim omnes principes.

Ver. 547. ——ἐοικότες] De hujus loci conſtructione elegantiori, vide ſuprà ad *ver.* 437.

Ver. 548. Αἰεὶ μὲν Τρώεσσ᾽ ἐπιμίσγομαι.] Quam hæc *Neſtoris* perſonam deceant, vide ſuprà ad ά, 249, 260.

Ver. 551. ——ἀντιάσαντα] Vide ſuprà ad δ́, 67.

Ver. 552. ——νεφεληγερέτα Ζεύς] Vide ſuprà ad ά, 175.

Ver. 557. ——ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.] Πολὺ φέρτεροι θεοί εἰσιν. *Euſtath.* *Barneſius* ex MS edidit, πολὺ φέρτερός ἐστιν. Alii ad *equos* hoc referunt: Minùs aptè.

Ver. 559. ——ἄνακτ᾽ ἀγαθὸς Διομήδης Ἔκτανε.] Ὁ Διομήδης (ſuprà, *ver.* 243.) "Πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;" Κἀκεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τὸν ἔπαινον,——" τὸν δέ σφιν ἄνακτ᾽ " ἀγαθὸς Διομήδης Ἔκτανε, πὰρ δ᾽ ἑτάρους " δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους." Αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τοὺς φίλους ἔφεσις οὐχ ἧττον ἐπικοσμεῖ τῶν ἐπαινουμένων τοὺς ἐπαινοῦντας. *Plutarch.* πολιτικὰ παραγγέλμ.

Ver. 560. ——δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους] *Non pauciores quàm duodecim.* Quod Latini dicunt, *duodecim ipſos.* Ut, apud Ciceronem, " *decem ipſos dies,*" &c, " *annis* 78 " *ipſis.*" Similiter infrà, σ́, 373, ——τρίποδας γὰρ ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν. Ubi ſtultiſſimè Scholiaſtes, περισσὸν (*inquit*) τὸ Πάντας· cùm e contrario in iſtâ voce Vis omnis ſententiæ conſiſtat; *tripodas uno eodemque tempore non minùs viginti fabricabatur.* Rurſum, σ́, 470, Φῦσαι ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων. Ubi *Barneſius* ineptè id vertit Anglicè, " *Twenty in All;*" quod erat ſcilicet vertendum, " *Twenty at once.*" Item, τ́, 247, Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα· *decem ipſa talenta*, vel, *talenta non*

Τὸν τρισκαιδέκατον σκοπὸν εἵλομεν ἐγγύθι νηῶν,
Τόν ῥα διοπτῆρα στρατοῦ ἔμμεναι ἡμετέροιο
Ἕκτωρ τε προέηκε καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.
Ὣς εἰπὼν, τάφροιο διήλασε μώνυχας ἵππους,
Καγχαλόων· ἅμα δ' ἄλλοι ἴσαν χαίροντες Ἀχαιοί.
Οἱ δ' ὅτε Τυδείδεω κλισίην εὔτυκτον ἵκοντο,
Ἵππους μὲν κατέδησαν ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι
Φάτνῃ ἐφ' ἱππείῃ, ὅθι περ Διομήδεος ἵπποι
Ἕστασαν ὠκύποδες, μελιηδέα πυρὸν ἔδοντες·
Νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἔναρα βροτόεντα Δόλωνος
Θῆκ' Ὀδυσεὺς, ὄφρ' ἱρὸν ἑτοιμασσαίατ' Ἀθήνῃ.
Αὐτοὶ δ' ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ
Ἐσβάντες, κνήμας τε, ἰδὲ λόφον, ἀμφί τε μηρούς,
Αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης ἱδρῶ πολλὸν
Νίψεν ἀπὸ χρωτὸς, καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ,
Ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
Τὼ δὲ λοεσσαμένω, καὶ ἀλειψαμένω λίπ' ἐλαίῳ,
Δείπνῳ ἐφιζανέτην· ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ
Πλείου ἀφυσσάμενοι, λεῖβον μελιηδέα οἶνον.

" Decimum tertium *autem* speculatorem interfecimus prope naves,
" Quem scilicet ut explorator exercitus esset nostri
" Hector miserat & alii Trojani illustres.
Sic fatus, fossam transcendere fecit solidos-ungulis equos,
Gaudio exultans; unaque cæteri ibant gaudentes Achivi.
Quum autem *ad* Tydidæ tentorium bene-structum pervenissent,
Equos quidem alligârunt scite-sectis loris
Præsepe ad equinum; ubi videlicet Diomedis equi
Stabant veloces-pedibus, dulce triticum edentes.
Navis autem in puppi spolia cruenta Dolonis
Posuit Ulysses, dum sacrum parare possent Minervæ.
Ipsi interea sudorem multum abluebant mari,
Ingressi; cruraque, & cervicem, circumque femora.
Verum postquam ipsis unda maris sudorem multum
Abluisset a corpore, & recreati essent suo corde;
In solia-balneatoria ingressi bene-polita, lavabant.
Quum autem lavissent, & unxissent se pingui oleo,
Jentaculo assidebant; e cratere vero, Minervæ,
Pleno haustum, libabant dulce vinum.

minùs decem. Ubi *Dionysii Halicarnassensis*, viri eruditissimi, negligentiam satìs mirari non possum; qui hoc, Πλεονασμὸν appellat *διὰ τὸ μέτρον· lib. περὶ τῆς* Ὁμήρου ποιήσεως, §. 8. Iterum, *Odyss. ί*, 204, Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν. Et *Odyss. ώ*, 60, Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι.

Ver. 563. Ἕκτωρ τε —— καὶ ἄλλοι Τρῶες ἀγαυοί.] *Scholiastes* ad hunc locum, quem & secuta est & laudavit *Domina Dacier*; νῦν, *inquit*, ἐν εἰρωνείας μέρει κεῖται· οὐ γὰρ ἐπαινεῖν πρέπει τοὺς πολεμίους. Ineptè admodum; ut mihi quidem videtur. Non enim jam contemptui habebat Trojanos Ulysses.

Ver. 572. ———ἀπενίζοντο.] Pronunciabatur, ἀπεννίζοντο· sicuti ἔλλαβον, ἐλλιτάνευον, ἔννεπε, & similia. Fortè tamen & *scribetur* rectiùs ἀπεννίζοντο· Ut sit videlicet non ab ἀπονίζομαι, sed ab ἀπεννίζομαι; quod tam rectè dici potest, quàm apud *Herodotum* ἐναπονίζομαι.

Ver. 573. ——ἰδὲ λόφον.] Quâ ratione, ἰδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 576, 577. —— λούσαντο, —— λοεσσαμένω, —— ἀλειψαμένω] De hoc vocis mediæ usu maximè proprio, vide suprà ad *γ'*, 141.

Ver. 577. ———λίπ' ἐλαίῳ.]
———pinguis olivi. *Virgil. Eclog.* V, 68.

ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Λ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Λ΄.

Ἀγαμέμνων, αὐτός τε ὁπλισάμενος, καὶ τοὺς ἄλλους καθοπλίσας Ἕλληνας, ἐξάγει ἐπὶ τὸν πόλεμον· Ἕκτωρ δὲ, Διὸς κελεύσαντος, ἀναχωρεῖ τῆς μάχης, ἕως Ἀγαμέμνων ἐπὶ τὸν ναύσταθμον διασώζεται. Μετὰ ταῦτα Ὀδυσσεὺς, κυκλωσαμένων αὐτὸν τῶν Τρώων, ἀμύνεται αὐτοὺς, Αἴαντος καὶ Μενελάου βοηθησάντων αὐτῷ. Τιτρώσκονται μέν τοι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριστοι, Ἀγαμέμνων μὲν ὑπὸ Κόωνος, Ὀδυσσεὺς δὲ ὑπὸ Σώκου· ὑπὸ δὲ Ἀλεξάνδρου, τοξεύονται Διομήδης, καὶ Εὐρύπυλος, καὶ Μαχάων· ὃν ἐπανιόντα σὺν Νέστορι θεασάμενος Ἀχιλλεὺς, διαπέμπεται Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ μαθὼν Μαχάονα εἶναι, παρὰ τοῦ Νέστορος προτρέπεται, ἢ τὸν Ἀχιλλέα πεῖσαι συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν, ἢ αὐτὸς γοῦν λαβὼν τὴν παντευχίαν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐξελθεῖν εἰς μάχην· Ἐπανερχόμενος δὲ, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ, κομίσας εἰς τὰς ναῦς θεραπεύει.

ἌΛΛΗ.

Τὴν Λάμβδα ῥαψῳδίαν, Ἀγαμέμνονος ἀριστείαν ἐπιγράφουσι· παράγουσι γὰρ τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ Ἀθηνᾶς βοηθούμενον, καὶ πολλὴν τροπὴν τῶν Τρώων ἐργαζόμενον, ὡς καὶ τὸν Δία, Ἶριν πέμψαντα, ἀπείργειν Ἕκτορα, εἰς ὅσον Ἀγαμέμνων ἠρίστευε. Τρωθέντος δὲ ὑπὸ Κόωνος τὴν χεῖρα, καὶ ἀναχωρήσαντος ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ Ἕκτορος ἐλθόντος εἰς τὸν πόλεμον, κρατερᾶς γενομένης μάχης, ἐξ ἀμφοτέρων πίπτουσι καὶ τιτρώσκονται πολλοὶ, καὶ Διομήδης, καὶ Ὀδυσσεύς· Καὶ Μαχάονα θεασάμενος Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τοῦ Νέστορος ἐπὶ τὰς ναῦς ἀγόμενον, πέμπει Πάτροκλον μαθησόμενον, τίς εἴη ὁ τετρωμένος; Ἀφικομένῳ δὲ αὐτῷ Νέστωρ τὰ τῶν Ἑλλήνων ὀδύρεται πταίσματα, καὶ παρακαλεῖ μάλιστα μὲν αὐτὸν πεῖσαι τὸν Ἀχιλλέα συμμαχῆσαι τοῖς Ἕλλησιν· εἰ δὲ ἐκεῖνος μὴ βούλοιτο, σὺν τοῖς Μυρμιδόσι τὸν Πάτροκλον πέμψαι, δόντα τὴν ἰδίαν αὐτῷ παντευχίαν· τοὺς γὰρ Τρῶας καταπλαγήσεσθαι, καὶ οἰηθέντας αὐτὸν παρεῖναι τὸν Ἀχιλλέα, φεύξεσθαι. Ἐπανερχόμενος δὲ ὁ Πάτροκλος πρὸς Ἀχιλλέα, περιτυχὼν Εὐρυπύλῳ τετρωμένῳ, βαστάζει τε αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰς ναῦς κομίσας θεραπεύει.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπιγραφαί.

Ἀγαμέμνονος ἀριστεία.

Ἄλλως.

Λάμβδα ἐνὶ προμάχοισι μέγη βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

Ἄλλως

Λάμβδα δ', Ἀριστῆας Δαναῶν βάλεν Ἕκτορος ἀνδρες.

ἨΩΣ δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσι·
Ζεὺς δ' Ἔριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
Ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν·
Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ,
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσε,
Ἠμὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο,
Ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος· τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν·
Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ μέγα τε, δεινόν τε,
Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ
Καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι·
Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ', ἠὲ νέεσθαι

AURORA autem e lectis, a pulchro Tithono,
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret atque mortalibus:
Jupiter vero *Deam* Discordiam misit celeres ad naves Achivorum
Luctuosam, belli signum in manibus gestantem:
Stetit autem *ea* in Ulyssis ingenti navi nigra,
Quæ in medio erat; ut vox exaudiri posset in utramque partem,
Et ad Ajacis tentoria Telamonii,
Et ad Achillis, qui *duo* utique ad extremas partes naves æquales
Subduxerant, virtute freti & robore manuum.
Illic stans clamavit dea altumque horrendumque,
Intentissima-voce Achivis, magnumque robur immisit cuique
In cor, ut indesinenter bellarent & pugnarent.
His autem statim bellum dulcius factum est, quàm redire

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων —— Τιθωνοῖο] Tithoni croceum linquens aurora cubile. *Georgic.* I, 447. *Æn.* IV, 585. Vide suprà ad α, 477.

Ver. 2. Ὤρνυθ'] Vide suprà ad γ', 260.

Ibid. —— ἀθανάτοισι] Vide suprà ad α, 398.

Ver. 8. —— τοί ῥ' ἔσχατα νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad θ', 225.

Ibid. —— νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad α, 306.

Ver. 10. —— ἤϋσε θεὰ μέγα τε.] Clamor militum ad pugnam exeuntium, μεγαλοτμπῶς. Infrà, *ver.* 50, ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ'.

Ibid. —— μέγα τε, δεινόν τε.] Quâ ratione τε, hîc producatur; vide suprà ad α, 51.

Ver. 11. Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν.] Ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον. *Aristophan. Acharn. ver.* 16. Quem ad locum Scholiastes; Ὁ δὲ Ὄρθιος αὐλητικὸς νόμος, οὕτω κεκλήμενος, διὰ τὸ εἶναι εὔτονος, καὶ ἀνάτασιν ἔχειν.

Ibid. —— μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ] Vide suprà ad β, 451.

Ver.

Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν
Ἀργείους· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκόν·
Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·
Δεύτερον αὖ, θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
Τόν ποτέ οἱ Κινύρης δῶκε, ξεινήϊον εἶναι.
Πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος, οὕνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον·
Τοὔνεκά οἱ τὸν δῶκε, χαριζόμενος βασιλῆϊ·
Τοῦ δ' ἤτοι δέκα οἶμοι ἔσαν μέλανος κυάνοιο,
Δώδεκα δὲ χρυσοῖο, καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο·
Κυάνεοι δὲ δράκοντες ὀρωρέχατο προτὶ δειρὴν
Τρεῖς, ἑκάτερθ' ἴρισσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων
Ἐν νέφεϊ στήριξε, τέρας μερόπων ἀνθρώπων.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος· ἐν δέ οἱ ἧλοι
Χρύσειοι πάμφαινον· ἀτὰρ περὶ κουλεὸν ἦεν
Ἀργύρεον, χρυσέοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός.
Ἂν δ' ἕλετ' ἀμφιβρότην, πολυδαίδαλον, ἀσπίδα θοῦριν,

In navibus cavis dilectam in patriam terram.
Atrides porro clamavit, & accingi jussit
Argivos; ipse quoque induit splendidum æs.
Ocreas quidem primum circa tibias posuit
Pulchras, argenteis fibulis apte-junctas:
Tum deinde thoracem circa pectora induebat,
Quem olim ei Cinyras dedit, hospitale munus ut esset,
Audiebatur enim ad-Cyprum-usque magna fama, quod Achivi
Ad Trojam navibus navigaturi essent:
Quamobrem ei hunc dedit, gratificans regi.
Ac hujus quidem decem virgæ erant nigri cyani,
Duodecim autem auri, & viginti stanni:
Cærulei item dracones surgebant ad collum
Tres, ab utraque parte iridibus similes, quas utique Saturnius
In nube fixit, signum articulate-loquentibus hominibus.
Circa humeros dein jecit ensem: in eo vero clavi
Aurei collucebant: at circum vagina erat
Argentea, aureis loris apta.
Sustulit autem totum-hominem-operiens, varium scutum, validum,

Ver. 15. Ἀτρείδης δ' ἐβόησεν——ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο]
Turnus in arma viros, armis circundatus ipse,
Suscitat; æratasque acies in prælia cogit
Quisque suas, variisque acuunt rumoribus iras. *Æn.* IX, 462.

Ibid. ————ἄνωγεν] Non a præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322; & ad ά, 37.

Ver. 16. ————ἐδύσατο] *Al.* ἐδύσετο. Male: Ut rectè notavit *Barnesius*: Nam ἐδύσατο antepenultimam naturâ producit. *Al.* ἐδύσετο: De quo vide supra ad β', 35; & ad ί, 109.

Ibid. ————νώροπα χαλκόν·] Vide suprà ad β', 578.

Ver. 18. Καλὰς] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 26. ————προτὶ] *Al.* ποτὶ. Quod & ferri possit.

Ver. 31. Ἀργύρεον, χρυσέοισιν.] Pronuntiabatur χρυσοῖσιν. Prima enim nullâ potest licentiâ corripi.

Καλήν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν,
Ἐν δέ οἱ ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐείκοσι κασσιτέροιο
Λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἔην μέλανος κυάνοιο.
Τῇ δ' ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε, Φόβος τέ.
Τῆς δ' ἐξ ἀργύρεος τελαμὼν ἦν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Κυάνεος ἐλέλικτο δράκων, κεφαλαὶ δέ οἱ ἦσαν
Τρεῖς ἀμφιστεφέες, ἑνὸς αὐχένος ἐκπεφυυῖαι.
Κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο, τετραφάληρον,
Ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.
Εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω, κεκορυθμένα χαλκῷ,
Ὀξέα· τῆλε δὲ χαλκὸς ἀπ' αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω
Λάμπ'· ἐπὶ δ' ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,
Τιμῶσαι βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ' ἐπὶ τάφρῳ·
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες
Ῥώοντ'· ἄσβεστος δὲ βοὴ γένετ' ἠῶθι πρό.

Pulchrum, circum quod orbes decem ærei erant;
Inque eo umbones erant viginti, ex stanno
Candidi, & in mediis erat *unus* ex nigro cyano.
In eo autem Gorgon trux oculis adornata erat
Horrendum aspiciens, & circum Terrorque, & Fuga.
Ex eo autem argenteum lorum erat: & suprà istud
Cæruleus sinuabatur draco, capitaque ei erant
Tria in-orbem-curvata, una cervice enata.
Capiti vero clavis-utrimque-ornatam galeam imposuit, quatuor-conos-habentem,
Setis-equinis-comantem: horrendum autem crista desuper nutabat.
Sumpsit dein validas hastas duas, munitas ære,
Acutas: longe autem æs ab ipsis *ad* cœlum usque
Splendebat: insuperque sonitum ediderunt Minervaque & Juno,
Honorantes regem divitis-auro Mycenes.
Aurigæ tum porro suo præcipiebat unusquisque
Equos bene ex ordine tenere illic ad fossam:
Ipsi vero pedibus, cum armis, armati
Alacres-ruebant: immensus vero clamor ortus est auroram ante.

Ver. 33. Καλήν.] Vide suprà ad ε', 43.

Ver. 35. ——ἔην] *Barnesius* legendum existimat, ἕν, *unus*. Quæ neque Homerica vox est, & multò etiam elegantius reticetur.

Ver. 36. ——Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο] Non sine magno artificio, productâ hîc, etiam extra cæsuram, syllabâ brevi, versus ipse videtur quasi *dirignisse*. Vide suprà ad α', 342; & ad γ', 363; & infrà ad μ', 208. Ὅταν δὲ —— φοβερὰν —— ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφωδῶν ἢ ἀσθενῶν τὰ δυσηκοώτατα λήψεται, καὶ καταπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβάς· Οἷά ἐστι ταυτί·

Τῇ δ' ἔπι μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο,
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε.

Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως. §. 16.

Ver. 37. ——περὶ δὲ Δεῖμός τε.] Quâ ratione, δε, hîc producatur; item ultima in κυάνεος, *ver.* 39; & in ἀμφιστεφέες, *ver.* 40; & θεός, *ver.* 58; vide suprà ad α', 51.

Ver. 40. ——ἀμφιστεφέες] *Al.* ἀμφιστρεφέες.

Ver. 48. ——ἐπὶ τάφρῳ.] *Al.* ἐπὶ τάφρον.

Ver. 49. ——σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες Ῥώοντ'] Istud Σὺν τεύχεσι, propter adjunctam *præpositionem*, non refertur ad θωρηχθέντες, (vide ε, 737; & θ', 376, 388,) sed ad

Φθὰν δὲ μεθ' ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες·
Ἱππῆες δ' ὀλίγον μετεκίαθον· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ὦρσε κακὸν Κρονίδης, κατὰ δ' ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας
Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος, οὕνεκ' ἔμελλε
Πολλὰς ἰφθίμους κεφαλὰς Ἀΐδι προϊάψειν.
Τρῶες δ' αὖθ' ἑτέρωθεν ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο,
Ἕκτορά τ' ἀμφὶ μέγαν, καὶ ἀμύμονα Πουλυδάμαντα,
Αἰνείαν θ', ὃς Τρωσὶ, θεὸς ὣς, τίετο δήμῳ·
Τρεῖς τ' Ἀντηνορίδας, Πόλυβον, καὶ Ἀγήνορα δῖον,
Ἠΐθεόν τ' Ἀκάμαντ', ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·
Ἕκτωρ δ' ἐν πρώτοισι φέρ' ἀσπίδα πάντοσ' ἐΐσην.
Οἷος δ' ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀστὴρ,

Priores autem venerunt cum equitibus ad fossam instructi;
Equites vero paululum post sequebantur; inter eos autem tumultum
Concitavit perniciosum Saturnius, & ex alto demisit rores
Sanguine madidos ex æthere, quod esset
Multa fortia capita orco præmature missurus.
Troes vero ex-altera-parte *aciem instruebant* super tumulo campi,
Hectoremque circa magnum, & eximium Polydamantem,
Æneamque, qui inter Trojanos, deus veluti, honorabatur a populo;
Tresque Antenoridas, Polybum, & Agenora nobilem,
Juvenemque Acamanta, similem immortalibus:
Hector vero inter primos ferebat clypeum undique æqualem.
Qualis autem ex nubibus apparet exitialis stella,

ad ἐδύοντο. Quemadmodum & latinè dicitur, *armis armari*, non *cum armis armari*; e contrario, *cum armis hostem aggredi*, rectè dicitur. Vide suprà ad ά, 528, 529; & ad θ', 530.

Ver. 51. *Φθὰν δὲ μεθ' ἱππήων ἐπὶ τάφρῳ κοσμηθέντες· Ἱππῆες δ' ὀλίγον μετεκίαθον.*] Sententia est: Progrediebatur exercitus eo ordine, ut priores ad fossam starent instructi pedites; equites, e curribus pugnaturi, parvo interjecto sequerentur intervallo. Fieri quoque potest ut istud, φθὰν, comparatè ad Trojanos usurpetur: Priùs scilicet ad fossam Achivi erant instructi ad defendendum, quàm ad oppugnandum aggrederentur Trojani. *Barnesius* omnino legendum contendit; φθὰν δὲ μέγ' ἱππήων. Quod tamen nullo modo fieri potest. Nam *primo*, μέγα φθάνειν, ut opinor, non satis græcè dicitur: Quod si rectè diceretur, non tamen aptè conveniret cum eo quod sequitur, ὀλίγον μετεκίαθον. *Deinde*; constructio ista, φθάνειν ἱππήων, Homerum non sapit. Adhibet enim Poëta vocem φθάνειν, absolutè, multis in locis: Cum accusativo semel, φ', 262, ——φθῇσι δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα. Cum genitivo autem nusquam conjungit: Nam in isto, π', 322, ——τοῦ δ' ἀντίθεος Θρασυμήδης Ἔφθη ὀρεξάμενος, vocula τοῦ refertur non ad ἔφθη, sed ad ὀρεξάμενος. Quod si rectè dici potuisset, φθὰν δὴ ἱππήων· attamen multò aptiùs scriberetur, φθὰν δὲ μὲν ἱππήων, quàm φθὰν δὲ μέγ' ἱππήων propter sequens istud ὀλίγον. *Denique*, quod voluit Scholiastes, μέγα κοσμηθέντες, neque græcè (credo) dicitur; neque (si dici potuisset) istiusmodi verborum transpositionem, aut græcæ, ut ullius (ut opinor) fert linguæ ratio.

Ver. 53. ——ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος]

——fragor intonat ingens:
Arma inter nubem, cœli in regione serenâ,
Per sudum *rutilare* vident, & pulsa tonare.
Æn. VIII, 527.

Ver. 60. ——ἀθανάτοισιν] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 62. Οἷος δ'——ἀστὴρ,] Vide suprà, έ, 4; & infrà, χ', 26 & 317.

Ὡς κἀμ' ἐπαυχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἄπο
Δεδορκότ' ἐχθροῖς, ἄστρον ὣς, λάμψειν ἔτι.
Sophocl. Electr. 64.

——ipse agmine Pallas
In medio, chlamyde & pictis conspectus in armis:
Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo.——
Æn. VIII, 587.

Singularis autem apud *Homerum* hujus imaginis

Παμφαίνων, τότε δ' αὖτις ἔδυ νέφεα σκιόεντα·
Ὣς Ἕκτωρ ὁτὲ μέν τε μετὰ πρώτοισι φάνεσκεν,
Ἄλλοτε δ' ἐν πυμάτοισι, κελεύων· πᾶς δ' ἄρα χαλκῷ
Λάμφ', ὥστε στεροπὴ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.
Οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν
Ὄγμον ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς μάκαρος κατ' ἄρουραν,
Πυρῶν, ἢ κριθῶν, τὰ δὲ δράγματα ταρφέα πίπτει·
Ὣς Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες
Δῄουν· οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο·
Ἴσας δ' ὑσμίνη κεφαλὰς ἔχον· οἱ δὲ, λύκοι ὥς,
Θῦνον· Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε πολύστονος εἰσορόωσα·
Οἴη γάρ ῥα θεῶν παρετύγχανε μαρναμένοισιν·
Οἱ δ' ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοὶ, ἀλλὰ ἕκηλοι
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι καθήατο· ἧχι ἑκάστῳ
Δώματα καλὰ τέτυκτο, κατὰ πτύχας Οὐλύμποιο·
Πάντες δ' ἠτιόωντο κελαινεφέα Κρονίωνα,
Οὕνεκ' ἄρα Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
Τῶν μὲν ἄρ' οὐκ ἀλέγιζε πατήρ· ὁ δὲ, νόσφι λιασθεὶς,

Aliquando collucens, interdum vero subit nubes opacas:
Sic Hector modo quidem inter primos apparebat,
Modo autem inter extremos, imperans. Totus vero ære
Splendebat, veluti fulgur patris Jovis Ægiochi.
Quemadmodum autem messores oppositi invicem
Segetes metendo obviam-festinant, viri locupletis per arvum,
Tritici, vel hordei; manipuli vero crebri cadunt;
Sic Trojani & Achivi in se invicem insilientes
Cædebant; neutrique recordabantur perniciosæ fugæ:
Æqualia autem in pugna capita ferebant: ipsi vero, lupi veluti,
Ruebant: Discordia utique gaudebat luctuosa aspiciens:
Sola enim deorum aderat pugnantibus:
At alii non ipsis aderant dii, sed quieti
Suis in ædibus sedebant; ubi singulis
Domus pulchræ ædificatæ erant, per juga Olympi:
Omnes autem accusabant atras nubes-cogentem Saturnium,
Eo quod Trojanis volebat gloriam præbere.
Atque eorum sane nullam-habebat-rationem pater: sed, secedens,

ginis pulchritudo, eo quòd *Hectorem* ubique summâ cum agilitate inter suos *ex intervallis* exhibeat *interlucentem*.

Ver. 67. Οἱ δ' ὥστ' ἀμητῆρες] Mirè placuisse *Alexandro Magno* hosce quinque versiculos, refert *Dio*, *Orat.* I.

Ver. 68. Ὄγμον] Ὄγμον scribendum docet *Eustathius*, sicuti ὄκνος, ὄμβρος, ὄσσος, ὄρθρος, ὄρφνος, ὄλβος. Sed hoc leviculum.

Ibid. ——ἐλαύνωσιν, ἀνδρὸς] Quâ ratione, ἐλαύνωσιν, hîc ultimam producat; item ἐνὶ, *ver.* 76; vide suprà ad α, 51.

Ibid. ——ἄρουραν] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 70. ——ἐπ' ἀλλήλοισι θορόντες Δῄουν,]

——cædebant pariter, pariterque ruebant
Victores victique; neque his fuga nota, neque illis. *Æn.* X, 756.

Ver. 72. ——οἱ δὲ, λύκοι ὥς,]

——inde, lupi ceu; *Æn.* II, 355.

Ver. 73. Θῦνον. Ἔρις δ' ἄρ' ἔχαιρε]

——sævit medio in certamine Mavors,——
Et scissâ gaudens vadit *Discordia* pallâ. *Æn.* VIII, 700.

Ver. 76. ——καθήατο] *Al.* καθείατο.

Ver. 77. ——καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver.

Τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν,
Χαλκοῦ τε στεροπὴν, ὀλλύντας τ', ὀλλυμένους τε.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἥπτετο, πίπτε δὲ λαός·
Ἦμος δὲ δρυτόμος περ ἀνὴρ ὠπλίσσατο δόρπον
Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο χεῖρας
Τάμνων δένδρεα μακρὰ, ἅδος τέ μιν ἵκετο θυμὸν,
Σίτου τε γλυκεροῖο περὶ φρένας ἵμερος αἱρεῖ·
Τῆμος σφῇ ἀρετῇ Δαναοὶ ῥήξαντο φάλαγγας,
Κεκλόμενοι ἑτάροισι κατὰ στίχας· ἐν δ' Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρουσ'· ἕλε δ' ἄνδρα Βιήνορα, ποιμένα λαῶν,
Αὐτὸν, ἔπειτα δ' ἑταῖρον Ὀϊλῆα πλήξιππον.
Ἤτοι ὅγ' ἐξ ἵππων κατεπάλμενος ἀντίος ἔστη·
Τὸν δ' ἰθὺς μεμαῶτα μετώπιον ὀξέϊ δουρὶ
Νύξ', οὐδὲ στεφάνη δόρυ οἱ σχέθε χαλκοβάρεια,
Ἀλλὰ δι' αὐτῆς ἦλθε καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.
Καὶ τοὺς μὲν λίπεν αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων

Ab aliis seorsum sedebat, gloria exultans,
Inspiciens Trojanorumque urbem & naves Achivorum,
Ærisque fulgorem, interimentesque, intereuntesque.
At quamdiu quidem tempus matutinum erat & crescebat sacra dies,
Tamdiu valde utrosque tela attingebant, cadebatque populus:
Quo tempore vero lignator apparat prandium
Montis in saltibus, postquam satiavit manus
Cædendo arbores altas, satiasque ejus cepit animum,
Cibique dulcis circum præcordia desiderium occupat:
Tunc sua virtute Danai perfregerunt phalangas,
Adhortatione-facta sociis per ordines: Agamemnon vero
Primus exiliit; interfecitque virum Bianorem, pastorem populorum,
Ipsum, deinde vero & socium Oileum agitatorem-equorum.
Nempe hic ab equis *in eum* desiliens, adversus stetit;
Hunc autem recta irruentem in fronte acuta hasta
Percussit, neque galea hastam ei morata est ære-gravis,
Sed per ipsam penetravit & os, cerebrumque
Intus totum fœdatum est: domuit vero ipsum irruentem.
Et hos quidem reliquit illic rex virorum Agamemnon

Ver. 81. ——ἀπάνευθε] Vide suprà ad ά, 349.
Ver. 82. Εἰσορόων Τρώων τε πόλιν] Vide suprà ad θ', 51.
Ver. 83. ——ὀλλυμένους τε.] Vide suprà ad γ', 260.
Ver. 86. ——ὠπλίσσατο] Ita *Barnesius*, rectè. *Vulgg.* ὠπλίσατο: Malè. Corripit enim antepenultimam. Vide suprà ad ά, 140.
Ibid. ——δόρπον.] *Plutarchus, Symposiac. lib.* VIII. *Probl.* 6. legit, δεῖπνον.
Ver. 95 & 98. ——μεμαῶτα] Vide suprà ad έ, 818; & ad ζ, 464.
Ver. 97. ——καὶ ὀστέου, ἐγκέφαλος δὲ Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο.]
————ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reductâ
Disjicit, & sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII, 306.

Στήθεσι παμφαίνοντας, ἐπεὶ περίδυσε χιτῶνας·
Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' Ἶσόν τε καὶ Ἄντιφον ἐξεναρίξων,
Υἷε δύω Πριάμοιο, νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας· ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν,
Ἄντιφος αὖ παρέβασκε περικλυτός· ὥ ποτ' Ἀχιλλεὺς
Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισι,
Ποιμαίνοντ' ἐπ' ὄεσσι λαβών· καὶ ἔλυσεν ἀποίνων,
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
Τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο κατὰ στῆθος βάλε δουρί·
Ἄντιφον αὖ παρὰ οὖς ἔλασε ξίφει, ἐκ δ' ἔβαλ' ἵππων.
Σπερχόμενος δ' ἀπὸ τοῖιν ἐσύλα τεύχεα καλὰ,
Γινώσκων· καὶ γάρ σφε πάρος παρὰ νηυσὶ θοῇσιν
Εἶδεν, ὅτ' ἐξ Ἴδης ἄγαγεν πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
Ὡς δὲ λέων ἐλάφοιο ταχείης νήπια τέκνα
Ῥηϊδίως συνέαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσιν,
Ἐλθὼν εἰς εὐνὴν, ἁπαλόν τέ σφ' ἦτορ ἀπηύρα·
Ἡ δ' εἴπερ τε τύχῃσι μάλα σχεδὸν, οὐ δύναταί σφιν
Χραισμεῖν· αὐτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνὸς ἱκάνει·

Pectora formosa-nudatos, quum exutas-abstulisset tunicas:
Ipse vero ivit Isumque & Antiphum interfecturus,
Filios duos Priami, nothum & legitimum, ambos
In uno curru existentes: nothus quidem aurigabatur,
Antiphus autem *e curru* pugnabat inclytus: quos olim Achilles
Idæ in jugis ligavit teneris viminibus,
Pascentes apud oves nactus, & *demum* liberavit pretio.
Jam vero Atrides late-imperans Agamemnon
Horum alterum quidem supra mammam ad pectus percussit hasta:
Antiphum autem ad aurem feriit ense, dejecitque ab equis.
Festinans vero ab iis detrahebat arma pulchra,
Agnoscens: etenim ipsos antea apud naves celeres
Viderat, quando ex Ida duxerat pedibus velox Achilles.
Sicut autem leo cervæ velocis parvulos hinnulos
Facile confringit, correptos validis dentibus,
Veniens ad lustrum, teneramque ipsis animam aufert;
Illa vero, quamvis adsit valde prope, non potest ipsis
Opitulari; illam enim ipsam tremor vehemens subit;

Ver. 100. Στήθεσι παμφαίνοντας.] Videtur mihi vox, παμφαίνοντας, eam habere vim, ut non dicat tantùm *pectora nudatos*, sed, quod & in versione exhibui, *pectora formosa nudatos.*

Ver. 103. ——— ὁ μὲν νόθος ἡνιόχευεν, Ἄντιφος αὖ παρέβασκε.] Sic infrà, ψ, 132. ——— ἐν δίφροισι παραιβάται, ἡνίοχοί τε.

——— bijugis infert se Lucagus albis,
——— fraterque Liger; sed frater habenis
Flectit equos, strictum rotat acer Lucagus ensem. *Æn.* X, 575.

Ver. 104. ——— ποτ' Ἀχιλλεύς.] Καὶ νῦν Ὅμηρος Ἀχιλλέως μνήμην συνήθως παρεντιθεὶς, ——— τόνδε Ἀχιλλέα σεμνύνει καὶ τὴν ποίησιν καταποικίλλει. *Eustath.* Vide suprà ad β', 673, 681; ad ι, 788; & ad ι, 228.

Ver. 105. ——— δίδη.] Ut ex δόω, δίδωμι· ita ex δέω, δίδημι.

Ver. 107. Δὴ τότε γ'.] *Barnesius* edidit, Τὼν τότε γ'. At minus concinnè.

Ver. 110. ——— καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 111. Γιγνώσκων] *Al.* Γινώσκων. Quod perinde est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 112. ——— πόδας ὠκὺς] Vide suprà ad α, 58.

Ver.

Καρπαλίμως δ' ἤϊξε διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην
Σπεύδουσ', ἱδρώουσα κραταιοῦ θηρὸς ὑφ' ὁρμῆς·
Ὣς ἄρα τοῖς οὔτις δύνατο χραισμῆσαι ὄλεθρον
Τρώων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπ' Ἀργείοισι φέβοντο.
Αὐτὰρ ὁ Πείσανδρόν τε καὶ Ἱππόλοχον μενεχάρμην,
Υἱέας Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος, ὅς ῥα μάλιστα,
Χρυσὸν Ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος, ἀγλαὰ δῶρα,
Οὐκ εἴασχ' Ἑλένην δόμεναι ξανθῷ Μενελάῳ,
Τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε κρείων Ἀγαμέμνων,
Εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὁμοῦ δ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Ἐκ γὰρ σφέας χειρῶν φύγον ἡνία σιγαλόεντα·
Τὼ δὲ κυκηθήτην· ὁ δ' ἐναντίον ὦρτο, λέων ὣς,
Ἀτρεΐδης· τὼ δ' αὖτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην·
Ζώγρει, Ἀτρέος υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα·
Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος·
Τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἰ νῶϊ ζωοὺς πεπύθοιτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Ὣς τώγε κλαίοντε προσαυδήτην βασιλῆα
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν· ἀμείλικτον δ' ὄπ' ἄκουσαν·

Confestimque fugit per querceta densa & sylvam
Festinans, sudans violentæ feræ propter impetum:
Sic illis nemo potuit arcere perniciem
Ex Trojanis, sed & ipsi ab Argivis percellebantur.
Porro *Agamemnon* Pisandrumque & Hippolochum fortem,
Filios Antimachi bellicosi, qui potissimum,
Auro ab Alexandro accepto, splendidis *scilicet* donis,
Non sinebat *Trojanos* Helenam reddere flavo Menelao;
Hujus utique duos filios cepit rex Agamemnon,
In uno curru existentes, simulque agebant veloces equos:
Nam iis ex manibus fugerant habenæ-artificio-factæ,
Atque adeo turbati sunt: itaque *in eos* contra ruit, ceu leo,
Atrides: ii vero a curru supplices orabant;
" Vivos-cape, Atrei fili, tuque digna accipe pretia-liberationis:
" Multæ utique in Antimachi ædibus opes recon itæ-jacent,
" Æsque, aurumque, varioque-artificio elaboratum ferrum:
" Ex his tibi donaverit pater infinita dona,
" Si nos vivos audierit apud naves Achivorum.
Sic hi flentes allocuti sunt regem
Blandis verbis: non blandam vero vocem audiverunt;

Ver. 118. ———ὕλην] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 128. Ἐκ γὰρ σφέας χειρῶν φύγον] Refertur istud, γὰρ, ad præcedentem λάβε, *ver.* 126. *Al.* ἐκ γὰρ σφέων χειρῶν φύγεν. Minùs venustè.

Ver. 129. ———ἐναντίον ὦρτο] ———infesta subit obvius hastâ. *Æn.* X, 877.

Ver. 132. Πολλὰ δ' ἐν Ἀντιμάχοιο δόμοις] *Al.* Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῖο πατρὸς vel Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειοῦ πατρός· Sed malè. Nam, ut rectè annotavit *Barnesius*, liquet ex *ver.* 138 infrà, *Antimachum* jam hîc anteà fuisse *nominatum*.

Ver. 134. ———χαρίσαιτο] Vide suprà ad α', 140.

Εἰ μὲν δὴ Ἀντιμάχοιο δαΐφρονος υἱέες ἐστὸν,
Ὅς ποτ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ Μενέλαον ἄνωγεν,
Ἀγγελίην ἐλθόντα, σὺν ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ,
Αὖθι κατακτεῖναι, μηδ' ἐξέμεν ἂψ ἐς Ἀχαιούς·
Νῦν μὲν δὴ τοῦ πατρὸς ἀεικέα τίσετε λώβην.
Ἦ, καὶ Πείσανδρον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν πρὸς στῆθος· ὁ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Ἱππόλοχος δ' ἀπόρουσε, τὸν αὖ χαμαὶ ἐξενάριξε,
Χεῖρας ἀπὸ ξίφεϊ τμήξας, ἀπό τ' αὐχένα κόψας·
Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ', ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες,
Τῇ ῥ' ἐνόρουσ', ἅμα δ' ἄλλοι ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί.
Πεζοὶ μὲν πεζοὺς ὄλεκον φεύγοντας ἀνάγκῃ,
Ἱππεῖς δ' ἱππῆας, (ὑπὸ δέ σφισιν ὦρτο κονίη
Ἐκ πεδίου, τὴν ὦρσαν ἐρίγδουποι πόδες ἵππων,)
Χαλκῷ δηϊόωντες· ἀτὰρ κρείων Ἀγαμέμνων
Αἰὲν ἀποκτείνων ἕπετ', Ἀργείοισι κελεύων.
Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,

" Si ergo Antimachi bellicosi filii estis,
" Qui quondam in Trojanorum concione Menelaum jubebat,
" Legatum profectum, cum divino Ulysse,
" Illic interficere, neque dimittere rursum ad Achivos:
" Nunc certè patris indignam luetis injuriam.
Dixit, & Pisandrum quidem ab equis dejecit humi,
Hasta percussum ad pectus; atque ille supinus solo allisus est.
Hippolochus autem desiliit, quem porro humi interfecit,
Manibus gladio abscissis, & cervice amputata:
Mortariumque tanquam, projecit volvendum per turbam.
Atque hos quidem reliquit: ipse vero, ubi plurimæ turbabantur phalanges,
Illuc irruebat, simulque alii bene ocreati Achivi.
Pedites quidem pedites interficiebant, fugientes necessitate,
Equites vero equites, (ab ipsis autem excitatus est pulvis
E campo, quem excitabant grave-strepentes pedes equorum,)
Ære cædentes. At rex Agamemnon
Semper interficiens insequebatur, Argivos adhortans.
Ut vero cum ignis edax in in cæduam inciderit sylvam,

Ver. 138. Εἰ μὲν δὴ Ἀντιμάχοιο·] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντιμάχοιο. Ut rectè observavit *Barnesius.*

Ibid. ———— δαΐφρονος] Per ironiam dictum contendunt nonnulli. Sed nihil opus. Est enim epitheton & sociorum & hostium commune.

Ver. 139. ———— ἄνωγεν.] Non a præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ab aoristo, ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide suprà ad θ', 322; & ad ά, 37.

Ver. 146. ———— ἀπό τ' αὐχένα κόψας·
Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι]

Tum caput orantis nequicquam, & multa parantis
Dicere, deturbat terræ; truncumque tepentem
Provolvens.———— *Æn.* X, 554

Ver. 148. Τοὺς μὲν ἔασ'] Vide suprà ad δ', 42.

Ibid. ———— ὅθι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες.]

Irruit; & quà tela videt densissima, tendit. *Æn.* IX, 555.

Ver. 151. ———— ἱππεῖς, ὑπὸ] Vide suprà ad ά, 51.

Ver. 155. Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον]

Ac velut, optato ventis æstate coortis,
Dispersa immittit sylvis incendia pastor;
Correptis subito mediis, extenditur una
Horrida

Πάντῃ τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ·
Ὣς ἄρ' ὑπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι πίπτε κάρηνα
Τρώων φευγόντων, πολλοὶ δ' ἐριαύχενες ἵπποι
Κείν' ὄχεα κροτάλιζον ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας,
Ἡνιόχους ποθέοντες ἀμύμονας· οἱ δ' ἐπὶ γαίῃ
Κείατο, γύπεσσιν πολὺ φίλτεροι, ἢ ἀλόχοισιν.
Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεὺς, ἔκ τε κονίης,
Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ·
Ἀτρείδης δ' ἕπετο, σφεδανὸν Δαναοῖσι κελεύων.
Οἱ δὲ παρ' Ἴλου σῆμα παλαιοῦ Δαρδανίδαο,
Μέσσον κὰπ πεδίον παρ' ἐρινεὸν ἐσσεύοντο,
Ἱέμενοι πόλεως· ὁ δὲ κεκληγὼς ἕπετ' αἰεὶ
Ἀτρείδης, λύθρῳ δὲ παλάσσετο χεῖρας ἀάπτους.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκοντο,

Et quoquoversus contorquens ventus differt, rami autem
Cum stirpibus cadunt impulsi ignis impetu:
Sic sub Atrida Agamemnone cadebant capita
Trojanorum fugientium, multique arduis cervicibus equi
Vacuos currus cum strepitu rapiebant per aciei ordines,
Aurigas desiderantes eximios: illi vero in terra
Jacebant, vulturibus longe gratiores, quam uxoribus.
Hectorem vero extra tela subduxit Jupiter, extraque pulverem,
Extraque cædem, extraque sanguinem, extraque tumultum:
Atrides autem insequebatur, vehementer Danaos adhortans.
Troes autem ad Ili sepulchrum veteris Dardanidæ,
Medium per campum juxta caprificum ruebant,
Cupidi urbis *adeundæ*: Ac clamans sequebatur usque
Atrides, cruore autem pulverulento fœdabatur manus invictas,
Quum autem jam ad Scæasque portas & fagum venissent,

Horrida per latos acies Vulcania campos.
Æn. X, 405.
In segetem veluti cùm flamma furentibus Austris
Incidit. —— ———— *Æn.* II, 304.
Quo in loco, *Homericæ* parabolæ dignitatem non implevisse *Virgilium* existimat *Macrobius*, *lib.* V, *cap.* 13.

Ibid. ——— πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ] ἄξυλον ὕλην, οἱ μὲν πολύξυλον ἀποδεδώκασιν, οἱ δὲ τὴν ὁμόξυλον· - ——— ὡς ——— καὶ ἄλοχος καὶ ἄκοιτις, ἡ ὁμόλεκτρος καὶ ὁμόκοιτος· καὶ ἄξυλος οὖν, ἡ ὁμόξυλος, διὰ τὸ πυκνόν. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἄξυλον λέγειν. οὐ κατὰ τὴν στέρησιν τοῦ ξύλου, ——— ἀλλὰ κατὰ στέρησιν τοῦ ξυλίσασθαι· ἵν' ᾖ, ἄξυλος ὕλη, ἀφ' ἧς οὐδείς πω ἐξυλεύσατο. Καὶ ἄκοιτις δὴ καὶ ἄλοχος ἐμοὶ δοκεῖ κυρίως ἡ παρθενικὴ λέγεσθαι, παρὰ τὸ λέχους ἑτέρου μὴ μετασχεῖν, μηδὲ κοίτης. ——— Καὶ, ἀΐδηλον δὲ πῦρ, οὐκ ἔστι τὸ μεγαλόδηλον, ἀλλὰ τὸ ἀϊδηλωτικόν. *Porphyrii Quæst. Homeric.* 26.

Ibid. ——— ὕλῃ.] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 156. ——— φέρει] *Al.* στρέφει.

Ver. 160. ——— κροτάλιζον] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide suprà ad β', 210; ad γ', 363; & ad δ', 455, 456, 504.

Ibid. ——— πτολέμοιο γεφύρας] Vide suprà ad δ', 371.

Ver. 163. ——— ἐκ βελέων, ——— κονίης ——— ἀνδροκτασίης, ——— αἵματος, ——— κυδοιμοῦ.] " Ante omnes apud Homerum, " ejusdem rei atque sententiæ luculenta ex" aggeratio est. Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ——. " Nam quum omnia ista ——— multa & " continua nomina nihil plus demonstrent " quàm prælium, hujus tamen rei varia fa" cies delectabiliter ac decorè multis va" riisque verbis depicta est." *Gell. lib.* XIII, *cap.* 23.

Ver. 167. ——— παρ' ἐρινεὸν] Vide suprà ad ζ', 433.

Ver. 168. ——— κεκληγώς] Vide suprà ad [illegible], 314.

Ver.

Ἔνθ' ἄρα δὴ ἵσταντο, καὶ ἀλλήλους ἀνέμιμνον.
Οἱ δ' ἔτι καμμέσσον πεδίον φοβέοντο, βόες ὥς,
Ἅς τε λέων ἐφόβησε, μολὼν ἐν νυκτὸς ἀμολγῷ,
Πάσας· τῇ δέ τ' ἰῇ ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι,
Πρῶτον· ἔπειτα δέ θ' αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει·
Ὣς τοὺς Ἀτρείδης ἔφεπε κρείων Ἀγαμέμνων,
Αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον· οἱ δ' ἐφέβοντο.
Πολλοὶ δὲ πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων,
Ἀτρείδεω ὑπὸ χερσί· περὶ πρὸ γὰρ ἔγχεϊ θῦεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλεν ὑπὸ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
Ἵξεσθαι, τότε δή ῥα πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ἴδης ἐν κορυφῇσι καθέζετο πιδηέσσης,
Οὐρανόθεν καταβάς· ἔχε δὲ στεροπὴν μετὰ χερσίν·
Ἶριν δ' ὄτρυνε χρυσόπτερον ἀγγελέουσαν·
Βάσκ' ἴθι, Ἶρι ταχεῖα, τὸν Ἕκτορι μῦθον ἐνίσπε·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷ Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
Τόφρ' ἀναχωρείτω, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἀνώχθω
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπείς, ἢ βλήμενος ἰῷ,

Ibi tandem constiterunt, & alii alios expectabant.
Alii vero adhuc per-medium campum fugabantur, boves tanquam,
Quas leo territas-fugavit, aggressus nocte intempesta,
Omnes; uni autem *alicui* apparet certum exitium:
Hujus nempe cervicem frangit, correptam validis dentibus
Primum; deinde etiam & sanguinem & viscera omnia haurit:
Sic hos Atrides insequebatur rex Agamemnon,
Semper occidens postremum: illi autem fugiebant.
Multi vero pronique & supini excidebant curribus,
Atridæ sub manibus: supra-modum enim ante alios hasta furebat.
At cum jam forte esset ad urbem altumque murum
Perventurus, tum vero pater hominumque deûmque
Idæ in cacuminibus resedit abundantis-scatebris,
De cœlo delapsus; tenebatque fulgur in manibus;
Irin autem excitavit aureas-alas-habentem, nunciaturam:
" Vade age, Iri velox, hoc Hectori verbum dic:
" Quamdiu quidem videat Agamemnonem, pastorem populorum,
" Furibunde ruentem inter primos pugnatores, perdentem ordines virorum,
" Tamdiu *ipse quidem* pedem referat, cæteras autem copias hortetur
" Pugnare cum hostibus per asperum prælium.
" Sed postquam *iste* vel hasta percussus, vel ictus sagitta,

Ver. 172. ——*βόες ὥς,*] Vide suprà ad *ε*, 51.

Ver. 176. ——*αἷμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει.*] *Scaligero* (*Poetic. lib.* V, *cap.* 4.) videntur *plus pingere*, quæ dixit *Virgilius*;

——manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu: fremit ore cruento. *Æn.* IX, 340.

Sed non rectè instituta est comparatio. *Virgilio* enim de *ovibus* sermo est, *Homero* de *bubus*; utrobique aptissimus.

Ver. 179. ——*πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον*]

——curruque volutus
Cædit semianimis Rutulorum calcibus arva. *Æn.* X, 403.

Ver. 186. *Βάσκ' ἴθι*] Vide supra ad *β*, 8.

Ver.

Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε οἱ κράτος ἐγγυαλίξω,
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηται,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ·
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις·
Βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων εἰς Ἴλιον ἱρήν·
Εὗρ' υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον,
Ἑσταότ' ἔν θ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν·
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτορ, υἱὲ Πριάμοιο, Διῒ μῆτιν ἀτάλαντε,
Ζεύς με πατὴρ προέηκε τεῒν τάδε μυθήσασθαι·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν ὁρᾷς Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Θύνοντ' ἐν προμάχοισιν, ἐναίροντα στίχας ἀνδρῶν,
Τόφρ' ὑπόεικε μάχης, τὸν δ' ἄλλον λαὸν ἄνωχθι
Μάρνασθαι δηΐοισι κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
Αὐτὰρ ἐπεί κ', ἢ δουρὶ τυπεὶς, ἢ βλήμενος ἰῷ,
Εἰς ἵππους ἅλεται, τότε τοὶ κράτος ἐγγυαλίξει
Κτείνειν, εἰσόκε νῆας ἐϋσσέλμους ἀφίκηαι,
Δύῃ τ' ἠέλιος, καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθῃ.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἶρις·
Ἕκτωρ δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἅλτο χαμᾶζε,
Πάλλων δ' ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ,

" In currum saliet; tunc ei robur immittam,
" Ut cædat; donec ad naves bonis-transtris-instructas pervenerit,
" Occideritque sol, & tenebræ sacræ supervenerint.
Sic dixit. Nec non obsecuta est pedibus ventosa velox Iris:
Descendit autem de Idæis montibus Ilium versus sacram;
Invenitque filium Priami bellicosi Hectorem nobilem,
Stantem inque equis & curribus bene-compactis;
Prope vero adstans allocuta est pedibus velox Iris;
" Hector, fili Priami, Jovi consilio par,
" Jupiter me pater misit tibi, ut hæc loquerer:
" Quamdiu quidem videas Agamemnona, pastorem populorum,
" Furibunde-ruentem inter primos-pugnatores, perdentem ordines virorum,
" Tamdiu cede pugna, cæteras autem copias hortare
" Pugnare cum hostibus per asperum prælium:
" Sed postquam *iste*, vel hasta percussus, vel ictus sagitta,
" In currum saliet, tunc tibi victoriam dabit
" Ut cædas; donec ad naves bonis-transtris-instructas perveneris,
" Occideritque sol, & tenebræ sacræ supervenerint.
Ac quidem sic locuta abiit pedibus velox Iris:
Hector autem de curribus cum armis desiliit in terram,
Vibransque acutas hastas per exercitum ibat quoquoversum,

Ver. 196. Βῆ δὲ——, Εὗρ' υἱὸν.] Celeritatem Motûs pulchrè depingit constructio ἀσύνδετος.

Ver. 200. ——Διῒ μῆτιν] Quâ ratione utrumque horum vocabulorum hîc ultimam producat, vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——ἀτάλαντε.] Vide suprà ad β', 627.

Ver. 201. *Ζεύς με πατὴρ προέηκε*]
Ipse Deûm tibi me claro demittit Olympo
Regnator, cœlum & terras qui numine torquet;
Ipse hæc ferre jubet celeres mandata per auras. *Æn.* IV, 268.

Ver. 211. ——σὺν τεύχεσιν ἅλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

 Ver.

Ὀτρύνων μαχέσασθαι· ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν·
Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν·
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας·
Ἀρτύνθη δὲ μάχη· σταν δ' ἄντιοι· ἐν δ' Ἀγαμέμνων
Πρῶτος ὄρουσ'· ἔθελεν δὲ πολὺ προμάχεσθαι ἁπάντων.
Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Ὅστις δὴ πρῶτος Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν,
Ἢ αὐτῶν Τρώων, ἠὲ κλειτῶν ἐπικούρων.
Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης, ἠΰς τε, μέγας τε,
Ὃς τράφη ἐν Θρήκῃ ἐριβώλακι, μητέρι μήλων·
Κισσεὺς τόν γ' ἔθρεψε δόμοις ἔνι τυτθὸν ἐόντα
Μητροπάτωρ, ὃς τίκτε Θεανὼ καλλιπάρῃον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο μέτρον,
Αὐτοῦ μιν κατέρυκε· δίδου δ' ὅγε θυγατέρα ἥν·
Γήμας δ', ἐκ θαλάμοιο μετὰ κλέος ἵκετ' Ἀχαιῶν,
Σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ κορωνίσιν, αἵ οἱ ἕποντο.
Τὰς μὲν ἔπειτ' ἐν Περκώτῃ λίπε νῆας ἐΐσας·
Αὐτὰρ ὁ πεζὸς ἐὼν, εἰς Ἴλιον εἰληλούθει·
Ὅς ῥα τότ' Ἀτρεΐδεω Ἀγαμέμνονος ἀντίος ἦλθεν.

Concitans ad pugnandum: suscitavitque prælium grave.
Illi vero conversi sunt *a fuga*, & adversi steterunt Achivis.
Argivi etiam ex altera parte corroborârunt phalangas:
Restitutumque est prælium; steteruntque adversi: Agamemnon autem
Primus irruit; cupiit enim longe pugnare ante omneis.
Dicite nunc mihi, Musæ, cœlestes domos tenentes,
Quisnam tum primus Agamemnoni obvius venerit,
Seu ipsorum Trojanorum, seu inclytorum sociorum.
Iphidamas Antenorides, fortisque, magnusque,
Qui fuit educatus in Thracia glebosa, matre ovium:
Cisseus hunc educavit domi parvulum existentem
Avus-maternus, qui genuit Theano genis-pulchram.
Ac postquam pubertatis gloriosæ pervenit ad mensuram,
Illic eum detinuit; deditque ipse filiam suam:
Ut autem duxerat, ex *ipso statim* thalamo famam secutus est Achivorum,
Cum duodecim navibus recurvis, quæ eum sequebantur.
Has quidem deinde in Percope reliquit naves æquales:
At ipse pedestri-itinere profectus, ad Ilium venerat:
Qui utique nunc Atridæ Agamemnoni obvius venit.

Ver. 213. Ὀτρύνων μαχέσασθαι] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 215. ———— ἐκαρτύναντο] Quâ analogiâ dicitur, μαρτύρομαι, ἐμαρτυράμην, μαρτυροῦμαι; κρίνομαι, ἐκρινάμην, κρινοῦμαι; eâdem analogiâ dicitur, καρτύνομαι, ἐκαρτυνάμην, καρτυνοῦμαι. Vide suprà ad α', 309, 338.

Ver. 219. ———— πρῶτος Ἀγαμέμνονος] Quâ ratione, πρῶτος, hîc ultimam producat; item θυγατέρα, *ver.* 226; & μόλιβος, *ver.* 237; & ὄσι, *ver.* 239; vide suprà ad α', 51.

Ver. 222. Θρήκῃ] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè, ut opinor; Nam & ita alibi Homerus. *Vulgg.* Θρᾴκῃ.

Ver. 223. Κισσεὺς] *Al.* Κισσῆς & Κισσεύς.

Ver. 226. ———— θυγατέρα] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 229. ———— νῆας ἐΐσας] Vide suprà ad α', 306.

Ver. 230. ———— εἰληλούθει.] Si, ἐλήλυθεν, dixisset; non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad α', 37.

Ver. 231. Ὅς ῥα] Qui utique. Non enim supervacaneum est istud ῥα, sed vim habet perquam

Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Ἀτρείδης μὲν ἅμαρτε, παραὶ δέ οἱ ἐτράπετ' ἔγχος.
Ἰφιδάμας δὲ κατὰ ζώνην, θώρηκος ἔνερθε,
Νύξ'· ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρείῃ χειρὶ πιθήσας·
Οὐδ' ἔτορε ζωστῆρα παναίολον, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Ἀργύρῳ ἀντομένη, μόλιβος ὥς, ἐτράπετ' αἰχμή.
Καὶ τόγε χειρὶ λαβὼν εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἕλκ' ἐπί οἱ, μεμαώς, ὥστε λίς· ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
Σπάσατο· τὸν δ' ἄορι πλῆξ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα.
Ὣς ὁ μὲν αὖθι πεσὼν κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον,
Οἰκτρός, ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου, ἀστοῖσιν ἀρήγων,
Κουριδίης, ἧς οὔτι χάριν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκε·
Πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη
Αἶγας ὁμοῦ καὶ ὄϊς, τά οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.
Δὴ τότε γ' Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων ἐξενάριξε·
Βῆ δὲ φέρων ἀν' ὅμιλον Ἀχαιῶν τεύχεα καλά.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Κόων ἀριδείκετος ἀνδρῶν,

Quum autem jam prope erant alter in alterum vadentes,
Atrides quidem aberravit, ejusque aversa est hasta.
Iphidamas autem ad zonam, thoracem subter,
Percussit; & ipse valide-connixus-imprimebat, robusta manu fretus:
Neque perforavit balteum omni-artificio-varium, sed longe ante
Argento occurrens, plumbum tanquam, retusa est cuspis.
Et hanc quidem manu prehensam late-dominans Agamemnon
Trahebat ad se, forti-animo, veluti leo; & ex manu ejus
Evulsit: eique ense percussit cervicem, solvitque membra.
Sic is quidem illic lapsus dormivit æreum somnum,
Miserandus, procul a legitima uxore, civibus auxilians,
Quam-virginem-duxerat, cujus nondum gratiam perceperat, multa autem dederat:
Primum centum boves dedit, deinde autem mille promisit
Capras simul & oves, quæ ei multæ-admodum pascebantur.
Tum sane Atrides Agamemnon eum interfectum-spoliavit;
Abiitque ferens per turbam Achivorum arma pulchra.
Hunc autem ut vidit Coon, clarus inter homines,

perquam elegantem in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 219.

Ver. 233. ——ἐτράπετ' ἔγχος] Notandus maximè proprius Vocis Mediæ usus: *Avertit se hasta.* Vide suprà ad γ', 141. Nempe quemadmodum Latinis rectè dicitur, *navis appulit*, &c, *navis appulsa est*; *revertit quis*, &c, *reversus est*: Ita Græcis dictum est & ἐτρέψατο & ἐτράπη.

Ver. 236. ——παναίολον] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 238. ——τόγε] Ἔγχος.

Ver. 240. Σπάσσατο.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulg.* σπάσατο. Minùs rectè. Primam enim corripit.

Ver. 241. ——κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον.]

Olli dura quies oculos & *ferreus* urget
Somnus, in æternam clauduntur lumina
noctem. *Æn.* X, 745.

Quod non negaverim, inquit Macrobius, *cultius a Marone prolatum.* lib. V, cap. 11.

Ver. 243. ——ἧς οὔτι χάριν ἴδε] *E quâ nondum prolem susceperat.* Cæterùm quâ ratione, χάριν, hîc ultimam producat; item ἀντικρύ, *ver.* 253; & τὶ, *ver.* 265; vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——πολλὰ δ' ἔδωκε.] Elegantissimè ex adverso apud Euripidem Medea de nubentium dote,

Πάντων δ', ὅσ' ἔστ' ἔμψυχα, καὶ γνώμην ἔχει,
Γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν·
Ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
Πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος.
Med. 230.

Ver. 247. ——καλά] Vide suprà ad β', 43.

Πρεσβυγενὴς Ἀντηνορίδης, κρατερόν ῥά ἑ πένθος
Ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε, κασιγνήτοιο πεσόντος·
Στῆ δ' εὐρὰξ σὺν δουρὶ, λαθὼν Ἀγαμέμνονα δῖον·
Νύξε δέ μιν κατὰ χεῖρα μέσην, ἀγκῶνος ἔνερθεν,
Ἀντικρὺ δὲ διέσχε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή.
Ῥίγησέν τ' ἄρ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο,
Ἀλλ' ἐπόρουσε Κόωνι, ἔχων ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.
Ἤτοι ὁ Ἰφιδάμαντα κασίγνητον καὶ ὄπατρον
Ἕλκε ποδὸς μεμαὼς, καὶ ἀΰτει πάντας ἀρίστους·
Τὸν δ' ἕλκοντ' ἀν' ὅμιλον, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Οὔτησε ξυστῷ χαλκήρεϊ, λῦσε δὲ γυῖα·
Τοῖο δ' ἐπ' Ἰφιδάμαντι κάρη ἀπέκοψε παραστάς·
Ἔνθ' Ἀντήνορος υἷες ὑπ' Ἀτρείδῃ βασιλῆϊ
Πότμον ἀναπλήσαντες, ἔδυν δόμον Ἄϊδος εἴσω·
Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν,
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν,
Ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς·
Αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα,
Ὀξεῖαι ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο.

Major-natu Antenorides, vehemens eum dolor
Oculos cooperuit, ob fratrem proſtratum:
Stetit itaque a latere cum haſta, latens Agamemnona nobilem;
Percuſſitque ei brachium medium, cubitum infrà,
In contrariam vero partem perrupit ſplendidæ haſtæ cuſpis.
Cohorruit vero tum rex virorum Agamemnon:
At ne ſic quidem ceſſavit a pugna, atque prælio;
Sed irruit in Coonem, tenens ventis-auctam *& firmatam* haſtam.
Ille quidem Iphidamanta fratrem & eodem-patre-natum
Trahebat pede feſtinans, & inclamabat quoſque fortiſſimos:
Illum autem trahentem per turbam, ſub clypeo umbone-munito,
Vulneravit [*Agamemnon*] haſtili ærato, ſolvitque membra;
Ejuſque ſuper Iphidamante caput abſcidit aſtans.
Ita illic Antenoris filii ſub Atrida rege
Fato expleto, deſcenderunt in domum Orci:
Sed hic aliorum obibat ordines virorum,
Haſtaque, enſeque, magniſque ſaxis,
Quamdiu ei ſanguis adhuc calidus exiliebat e vulnere:
At poſtquam vulnus quidem ſiccatum eſt, ceſſavitque ſanguis,
Acuti dolores ſubierunt robur Atridæ.

Ver. 252. ———ἔνερθεν] *Al.* ὕπερθεν.

Ver. 255. ———μάχης ἠδὲ πτολέμοιο.] Vide ſuprà ad ή, 232 & 279.

Ver. 256. ———ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος.] Τὸ τραφὲν καὶ ἐγγυμνασθὲν ταῖς ἴναις ἀνέμων, καὶ διὰ τοῦτο στερρὸν καὶ οὐκ εὔθραυστον, ἀλλ' εὔτονον ——. Διὸ καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μελία —— "Πηλίου ἐκ κορυφῆς" ——. Ἄλλοι δὲ ἀνεμοτρεφές φασι, τὸ κοῦφον καὶ εὐκίνητον. *Euſtath.*

Ver. 260. Οὔτησε.] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 266. ———ἀνήνοθεν] Non ex præterito, quod vocant, ἀνήνοθα· ſed ex aoriſto, ἀνήνοθον. Alioqui non conſtaret Temporum ratio. Vide ſuprà ad ά, 37.

Ver. 268. Ὀξεῖαι ὀδύναι] *Barneſius* in duobus MSS repperit, Ὀξεῖαι δ' ὀδύναι. Quod & ipſum ferri qui poſſit, vide ſuprà ad ά, 57.

Ibid. ——μένος Ἀτρείδαο.] Sic, βίη Ἡρακληείη, & ſimilia. Vide ſuprà ad β́, 658.

Ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα,
Δριμὺ, τό, τε προϊεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,
Ἥρης θυγατέρες, πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι·
Ὣς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο.
Ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Ἤυσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὑμεῖς μὲν νῦν νηυσὶν ἀμύνετε ποντοπόροισι
Φύλοπιν ἀργαλέην, ἐπεὶ οὐκ ἐμὲ μετίετα Ζεὺς
Εἴασε Τρώεσσι πανημέριον πολεμίζειν.
Ὣς ἔφαθ'· ἡνίοχος δ' ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
Νῆας ἔπι γλαφυράς· τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην·
Ἄφρεον δὲ στήθεα· ῥαίνοντο δὲ νέρθε κονίῃ,
Τειρόμενον βασιλῆα μάχης ἀπάνευθε φέροντε.
Ἕκτωρ δ', ὡς ἐνόησ' Ἀγαμέμνονα νόσφι κιόντα,
Τρωσί τε καὶ Λυκίοισιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας·
Τρῶες, καὶ Λύκιοι, καὶ Δάρδανοι ἀγχιμαχηταὶ,

Ut vero cum parturientem tenet telum *doloris* acutum mulierem,
Acerbum, quod utique immittunt partuum-præsides Ilithyæ,
Junonis filiæ, amarorum dolorum arbitræ:
Sic acuti dolores subierunt robur Atridæ.
In currum igitur insiliit, & aurigæ præcepit
Naves ad cavas currum-agere; cruciabatur enim corde:
Clamavit autem intentissima-voce Danais vociferans;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Vos quidem nunc a navibus arcete pontum-transeuntibus
" Prælium grave; quoniam non me providus Jupiter
" Permisit cum Trojanis per-totum-diem pugnare.
Sic dixit: Auriga autem flagellabat jubis-pulchros equos
Naves versus cavas: ii autem non inviti volabant;
Spumabantque pectoribus; aspergebanturque subtus pulvere,
Laborantem regem a prælio seorsum ferentes,
Hector vero, ut vidit Agamemnonem abeuntem,
Trojanosque & Lycios hortabatur, alte vociferans;
" Trojani, & Lycii, & Dardani cominus-pugnantes,

Ver. 269. ———— ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ ———— δριμὺ, ——— πικρὰς ὠδῖνας.] De multiplici hâc & compositâ verborum copiâ, *Hermogenes:* Ὅταν πολλὰ ὀνόματα ἔχῃ τις ἰσότιμα, καὶ ὁμοίως ἔχοντα ἐνάργειαν χρήσιμον, ἡ ποικιλία ἁρμόζει. Οἷον (*Il.* λ'.) Ὅμηρος, ——— Ἔχομεν " ὀξὺ, δριμὺ, πικρόν." *Hermog.* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 4. Quando e contrario copia hæc evitari debeat, vide ad *Odyss.* τ', 204, 205, &c. *Dionysius Halycarn.* de eadem *varietate* verba faciens, πῶς ἂν συναγάγῃς ἦθος καὶ τὴν γνώμην τέχνῃ, eosdem hosce versiculos exemplo adducit, *lib. qui inscribitur* Τέχνη, *cap.* 12. De iisdem versibus *Plutarchus:* Ταῦτα οὐχ Ὁμήρου αἱ γυναῖκες, ἀλλ' Ὁμηρίδαι γράψαι λέγουσι, τικοῦσαι ἢ τίκτουσαι ἔτι, καὶ τὸ μίγμα τῆς ἀλγηδόνος ὁμοῦ πικρὸν καὶ ὀξὺ γινόμενον ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἔχουσαι. *Lib. de Amore prolis.*

Ver. 271. ———— θυγατέρες] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 278. ———— μητίετα] Vide suprà ad ά, 175.

Ver. 279. Εἴασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 280. ———— ἵμασεν] Vide suprà ad α, 140.

Ver. 282. Ἄφρεον δὲ στήθεα·] Pronunciabatur, ἄφρευν δὲ στήθη. Quomodo & scribi postea cœptum est.

Ver. 283. ———— ἀπάνευθε] Vide suprà ad ά, 349.

Ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς·
Οἴχετ' ἀνὴρ ὤριστος, ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκε
Ζεὺς Κρονίδης· ἀλλ' ἰθὺς ἐλαύνετε μώνυχας ἵππους
Ἰφθίμων Δαναῶν, ἵν' ὑπέρτερον εὖχος ἄρησθε.
Ὡς εἰπὼν ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Ὡς δ' ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας
Σεύῃ ἐπ' ἀγροτέρῳ συῒ καπρίῳ, ἠὲ λέοντι·
Ὡς ἐπ' Ἀχαιοῖσιν σεῦε Τρῶας μεγαθύμους
Ἕκτωρ Πριαμίδης, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ·
Αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκει·
Ἐν δ' ἔπεσ' ὑσμίνῃ, ὑπεραέϊ ἶσος ἀέλλῃ,
Ἥ τε καθαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀρίνει.
Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν
Ἕκτωρ Πριαμίδης, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν;
Ἀσαῖον μὲν πρῶτα, καὶ Αὐτόνοον, καὶ Ὀπίτην,
Καὶ Δόλοπα Κλυτίδην, καὶ Ὀφέλτιον, ἠδ' Ἀγέλαον,
Αἴσυμνόν τ', Ὦρόν τε, καὶ Ἱππόνοον μενεχάρμην·
Τοὺς ἄρ' ὅγ' ἡγεμόνας Δαναῶν ἕλεν· αὐτὰρ ἔπειτα
Πληθύν· ὡς ὁπότε Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ
Ἀργεστᾶο Νότοιο, βαθείῃ λαίλαπι τύπτων·
Πολλὸν δὲ τρόφι κῦμα κυλίνδεται, ὑψόσε δ' ἄχνη

" Viri estote, amici, & mementote impetuosæ fortitudinis:
" Abiit vir ille fortissimus, mihique magnam gloriam dedit
" Jupiter Saturnius: sed recta impellite solidos-ungulis equos
" In fortes Danaos, ut ampliorem gloriam referatis.
Sic locutus, concitavit robur & animum cujusque.
Ut vero cum aliquis venator canes candidis-dentibus
Instiget in sylvestrem suem aprum, vel leonem:
Sic in Achivos instigabat Trojanos magnanimos
Hector Priamides, hominum-perniciei par Marti:
Ipse autem inter primos, magnos animos habens gradiebatur:
Irruebatque in prælium, desuper-flanti similis procellæ,
Quæ utique desiliens ferrugineum pontum concitat.
Tunc Quem primum, quem vero ultimum interfecit
Hector Priamides, quando ei Jupiter gloriam dedit?
Assæum quidem primum, & Autonoum, & Opitem,
Et Dolopem Clytidem, & Opheltium, & Agelaum,
Æsymnumque, Orumque, & Hipponoum fortiter-prælium-sustinentem:
Hos quidem ille principes Danaorum interfecit; at deinde
Plebem: veluti quum Zephyrus nubes agitet
Velocis Noti ingenti vortice-imbrifero verberans:
Creber autem tumidus fluctus volvitur, in altum vero spuma

Ver 289. ——— μώνυχας ἵππους] ——— solido ——— ungula cornu. *Georgic.* III, 88.

Ver. 291. ——— ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.] Vide suprà ad ε', 451.

Ver. 295 & 300. ——— Πριαμίδης] Vide suprà ad α', 398.

Ver. 296. ——— ἐβεβήκει.] Si, προβέβηκει, dixisset; jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad α', 37.

Ver. 305. ——— Ζέφυρος νέφεα στυφελίξῃ Ἀργεστᾶο Νότοιο.] Ἀργέστου, ὑφ' οὗ τὰ συνηγμένα νέφη ——— ὁ ζέφυρος ἀπωθεῖ διασκεδαννύς. *Eustath.* ex *Strabone.*

Ver.

Σκίδναται, ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς·
Ὣς ἄρα πυκνὰ καρήαθ' ὑφ' Ἕκτορι δάμνατο λαῶν.
Ἔνθα κε λοιγὸς ἔην, καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο,
Καί νύ κεν ἐν νήεσσι πέσον φεύγοντες Ἀχαιοί,
Εἰ μὴ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ κέκλετ' Ὀδυσσεύς·
Τυδεΐδη, τί παθόντε λελάσμεθα θούριδος ἀλκῆς;
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἔμ' ἵστασο· δὴ γὰρ ἔλεγχος
Ἔσσεται, εἴ κεν νῆας ἕλῃ κορυθαίολος Ἕκτωρ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Ἦ τοι ἐγὼ μενέω καὶ τλήσομαι· ἀλλὰ μίνυνθα
Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς
Τρωσὶν δὴ ἐθέλει δοῦναι κράτος, ἠέπερ ἡμῖν.
Ἦ, καὶ Θυμβραῖον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε,
Δουρὶ βαλὼν κατὰ μαζὸν ἀριστερόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀντίθεον θεράποντα Μολίονα τοῖο ἄνακτος.
Τοὺς μὲν ἔπειτ' εἴασαν, ἐπεὶ πολέμου ἀπέπαυσαν.
Τὼ δ' ἀν' ὅμιλον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω
Ἐν κυσὶ θηρευτῇσι μέγα φρονέοντε πέσητον·
Ὣς ὄλεκον Τρῶας παλινορμένω· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἀσπασίως, φεύγοντες ἀνέπνεον Ἕκτορα δῖον.
Ἔνθ' ἑλέτην δίφρον τε καὶ ἀνέρε, δήμου ἀρίστω,
Υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, ὃς περὶ πάντων

Spargitur venti multivago flatu:
Sic utique crebra capita ab Hectore domabantur plebis.
Tum vero exitium fuisset, & ineluctabile-malum-afferentia facinora edita fuissent,
Et sane ad naves pulsi essent fugientes Achivi,
Nisi Tydidem Diomedem hortatus fuisset Ulysses;
" Tydide, quid passi obliviscimur impetuosæ fortitudinis?
" Verum age, huc *adsis*, amice; prope me sta: certe enim probrum
" Erit, si naves ceperit pugnam-expedite-ciens Hector.
Eum autem respondens allocutus est fortis Diomedes;
" Certe ego manebo & sustinebo: sed parum
" Nostri erit usus; quoniam nubes-cogens Jupiter
" Trojanis utique mavult dare victoriam, quam nobis.
Dixit, & Thymbræum quidem ab equis dejecit in terram,
Hasta percussum mammam sinistram: Ulysses vero
Deo-parem famulum Molionа regis.
Atque hos quidem deinde missos-fecerunt, quando a pugna cessare-fecerant.
Ipsi autem per turbam euntes turbabant, sicut quando apri duo
In canes venaticos magnanimi irruunt:
Sic *hi* perdebant Trojanos cum-impetu conversi a fuga: Atque Achivi
Læte a fugiendo respirabant, Hectorem nobilem.
Tunc *iidem* ceperunt currumque & viros, plebis fortissimos,
Filios duos Meropis Percosii, qui supra omnes

Ver. 313. ——— τί παθόντε λελάσμεθα] Vide suprà ad θ', 229 & 234.
Ver. 315. ——— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.
Ver. 318. ——— νεφεληγερέτα] Vide suprà ad ά, 175.
Ver. 323. ——— εἴασαν] Vide suprà ad δ', 42.
Ver. 328. ——— ἑλέτην] *Diomedes & Ulysses.*

Ἤδεε μαντοσύνας, οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκε
Στείχειν εἰς πόλεμον φθισήνορα· τὼ δέ οἱ οὔτι
Πειθέσθην· κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.
Τοὺς μὲν Τυδείδης δουρικλειτὸς Διομήδης,
Θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδὼν, κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα·
Ἱππόδαμον δ' Ὀδυσεὺς καὶ Ὑπείροχον ἐξενάριξεν.
Ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων,
Ἐξ Ἴδης καθορῶν· οἱ δ' ἀλλήλους ἐνάριζον.
Ἤτοι Τυδέος υἱὸς Ἀγάστροφον οὔτασε δουρὶ
Παιονίδην ἥρωα, κατ' ἰσχίον· οὐ γάρ οἱ ἵπποι
Ἐγγὺς ἔσαν προφυγεῖν· ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ·
Τοὺς μὲν γὰρ θεράπων ἀπάνευθ' ἔχεν· αὐτὰρ ὁ, πεζὸς
Θῦνε διὰ προμάχων, εἵως φίλον ὤλεσε θυμόν.
Ἕκτωρ δ' ὀξὺ νόησε κατὰ στίχας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτοὺς
Κεκληγώς· ἅμα δὲ Τρώων εἵποντο φάλαγγες·
Τὸν δὲ ἰδὼν ῥίγησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,

Nôrat vaticinandi-artes, neque suos filios sinebat
Proficisci ad bellum viros perdens: illi vero ei neutiquam
Paruerunt: fata enim ducebant nigræ mortis.
Hos quidem Tydides hasta-inclytus Diomedes,
Anima & vita privatos, inclytis armis spoliavit:
Hippodamum vero Ulysses & Hyperochum interfecit,
Tunc illis æquatam pugnam extendit Saturnius,
Ex Ida despiciens: hi vero sese invicem occidebant.
Ac quidem Tydei filius Agastrophum vulneravit hasta
Pæonidem heroem, ad coxam: Non enim ei equi
Prope erant ad effugiendum: devius utique valde fuerat animi:
Hos enim famulus seorsum tenebat; sed ipse, pedestris
Ruebat per primos-pugnatores, donec suam perdidit animam.
Hector vero illico animadvertit per ordines, concitusque ferebatur in ipsos
Cum clangore; simulque Trojanorum sequebantur phalanges;
Illum autem conspicatus cohorruit pugna-strenuus Diomedes,

Ver. 330. ——— οὐδὲ οὓς] Ita hîc legendum existimo, quomodo & suprà, β', 832. Sed & in uno MS ita hîc scriptum repperit *Barnesius*. Ipse tamen cum Vulgatis edidit, οὐδ' ἑοὺς· ut sit "*Anapæstus* (inquit) in "*quarto loco*." Quod & valde est inconcinnum, & *Homero* nusquam usitatum. Cæterùm quâ ratione, οὐδὲ, hîc ultimam producat; vide suprà ad α', 51.

Ver. 331. ——— φθισήνορα] Vide suprà ad β', 833.

Ver. 333. ——— δουρικλειτὸς] Ita edidit *Barnesius*: Rectè, uti mihi quidem videtur. *Vulgg.* δουρικλυτὸς. Quod penultimam corripit: Neque in his solet esse licentia. Vide suprà ad ι', 55.

Ver. 337. ——— οἱ δ' ἀλλήλους ἐνάριζον.] Ridiculus planè ad hunc locum *Spondanus*: "*Quinam Græcorum a Trojanis interficiuntur? Nodus est mihi difficillimus; quem qui dissolverit, Oedipus per me esto.*" Quasi scilicet interfectos nullos oportuisset narratos, nisi *nominatim* dictos.

Ver. 338. ——— οὔτασε] Vide suprà ad α', 140; & ad δ', 525.

Ver. 340. ——— ἀάσατο] Vide suprà ad ι', 116.

Ibid. ——— δὲ] Alii hîc scribunt, δή. Sed nihil opus. Vide suprà ad α', 51.

Ver. 344. Κεκληγώς·] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 345. ——— ἰδὼν ῥίγησε.] Fuere apud Antiquos qui legerent, ἰδὼν ἐνόησε. Veriti nimirum, ne *timidus* videretur *Diomedes*. Ineptè admodum. Nam & suprà idem vir fortissimus, *ver.* 317, ——— ἀλλὰ μίνυνθα Ἡμέων ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ νεφεληγερέτα Ζεὺς Τρωσὶν δὴ ἐθέλει δοῦναι κράτος, ἠέπερ ἡμῖν. Et *Agamemnon*, etiam tum cùm fortissimè se gereret, *ver.* 254, Ῥίγησεν τ' ἄρ' ἔπειτα ———, Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε μάχης.

Ibid. ——— βοὴν ἀγαθὸς] Vide suprà ad β', 408.

Ver.

Αἶψα δ' Ὀδυσσῆα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
  Νῶϊν δὴ τόδε πῆμα κυλίνδεται ὄβριμος Ἕκτωρ·
Ἀλλ' ἄγε δὴ στέωμεν, καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
  Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν· οὐδ' ἀφάμαρτε τιτυσκόμενος κεφαλῆφιν
Ἄκρην κακκόρυθα· πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκὸς,
Οὐδ' ἵκετο χρόα καλόν· ἐρύκακε γὰρ τρυφάλεια
Τρίπτυχος, αὐλῶπις, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἕκτωρ δ' ὦκ' ἀπέλεθρον ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ·
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψεν.
Ὄφρα δὲ Τυδείδης μετὰ δούρατος ᾤχετ' ἐρωὴν,
Τῆλε διὰ προμάχων, ὅθι οἱ καταείσατο γαίης·
Τόφρ' Ἕκτωρ ἄμπνυτο, καὶ ἂψ ἐς δίφρον ὀρούσας,
Ἐξέλασ' ἐς πληθὺν, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
Δουρὶ δ' ἐπαΐσσων προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
  Ἐξ αὖ νῦν ἔφυγες θάνατον, κύον· ἦτέ τοι ἄγχι
Ἦλθε κακόν· νῦν αὖτέ σ' ἐρύσσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ὧ μέλλεις εὔχεσθαι, ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων.
Ἦ θήν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας,

Statimque Ulyssem allocutus est prope existentem;
" In nos jam pernicies volvitur, furibundus Hector:
" Verum age quæso stemus, & arceamus sustinentes.
Dixit, & vibratam emisit prælongam hastam,
Et percussit; neque aberravit collimans in caput
Summam juxta galeam: excussum autem est ab ære æs,
Neque pervenit ad cutem pulchram: prohibuit enim galea
Triplex, oblonga, quam ei dedit Phœbus Apollo.
Hector vero velociter procul recurrit, immistusque est turbæ;
Constititque in genua lapsus, & sustentabat se manu robusta
Terra: oculos vero nigra nox cooperuit,
Dum vero Tydides ad *petendam* hastam ibat, quam emiserat.
Longe per primos-pugnatores, ubi ei defixa fuerat in terram;
Interea Hector rediit ad se, & rursus in currum insiliens,
Egit in turbam, & evitavit mortem nigram.
Hasta autem irruens allocutus est fortis Diomedes;
" Utique nunc effugisti mortem, canis. Certe tibi prope
" Venit malum: jam *autem* denuo te eripuit Phœbus Apollo,
" Cui soles vota facere cum proficisceris in stridorem jaculorum.
" At tandem *sane* te conficiam, quum in posterum occurrero,

Ver. 348. ———στέωμεν] Ita edidit *Barnesius*; quomodo & infrà scriptum est, Χ', 231. Ut scilicet pronuntiandum sit, στῶμεν. *Al.* στέομεν. Quod & ipsum more Ionico, ferri possit.

Ver. 350. Καὶ βάλεν ——— κεφαλῆφιν Ἄκρην κακκόρυθα·]

———apicem tamen incita summum
Hasta tulit, summasque excussit vertice cristas. *Æn.* XII, 492.

Ver. 352. ———καλόν] Vide suprà ad Β', 43.

Ver. 356. ———ἀμφὶ δὲ ὄσσε.] *Al.* ἀμφὶ δ' οἱ ὄσσε.

Ver. 363. ———ἐρύσσατο.] Ita edidit *Barnesius*; Rectè. *Vulgg.* ἐρύσατο. Quod antepenultimam corripit.

Ver. 364. ———δοῦπον] Vide suprà ad Δ', 455.

Veri

Εἴπου τις καὶ ἔμοιγε θεῶν ἐπιτάῤῥοθός ἐστι·
Νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὅν κε κιχείω.
Ἦ, καὶ Παιονίδην δουρικλυτὸν ἐξενάριξεν.
Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Τυδείδῃ ἐπὶ τόξα τιταίνετο, ποιμένι λαῶν,
Στήλῃ κεκλιμένος, ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ,
Ἴλου Δαρδανίδαο, παλαιοῦ δημογέροντος.
Ἤτοι ὁ μὲν θώρηκα Ἀγαστρόφου ἰφθίμοιο
Αἴνυτ' ἀπὸ στήθεσφι παναίολον, ἀσπίδα τ' ὤμων,
Καὶ κόρυθα βριαρήν· ὁ δὲ τόξου πῆχυν ἀνεῖλκε,
Καὶ βάλεν, οὐδ' ἄρα μιν ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρὸς,
Ταρσὸν δεξιτεροῖο ποδός· διὰ δ' ἀμπερὲς ἰὸς
Ἐν γαίῃ κατέπηκτο· ὁ δὲ μάλα ἡδὺ γελάσσας,
Ἐκ λόχου ἀμπήδησε, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα·
Βέβληαι, οὐδ' ἅλιον βέλος ἔκφυγεν· ὡς ὄφελόν τοι,
Νείατον ἐς κενεῶνα βαλὼν, ἐκ θυμὸν ἑλέσθαι·
Οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέπνευσαν κακότητος,
Οἵτε σε πεφρίκασι, λέονθ' ὡς μηκάδες αἶγες.
Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
Τοξότα, λωβητὴρ, κέρᾳ ἀγλαὲ, παρθενοπῖπα·

" Si forte aliquis & mihi deorum adjutor est:
" Nunc interim alios persequar, quemcunque deprehendere potuero.
Dixit, & Pæonidem hasta-inclytum interfectum-spoliabat.
At Alexander, Helenæ maritus comas-pulchræ,
In Tydidem arcus tendebat pastorem populorum,
Columnam *sibi* prætentam-habens, viri-defuncti ad sepulchrum,
Ili Dardanidæ, prisci senis-honorati.
Ille quidem thoracem Agastrophi fortis
Detrahebat a pectore ornatu-multum-vario insignem, clypeumque ab humeris,
Et cassidem gravem: hic vero arcûs cornu traxit,
Et percussit, (nec ei irritum *prorsus* telum effugit manu,)
Plantam dextri pedis: penitus vero sagitta
In terram defixa est. Hic autem valde suaviter ridens,
Ex insidiis exiliit, & glorians verbum dixit:
" Vulneratus es, nec irritum telum effugit: utinam tibi,
" Imum in ile jaculatus, vitam eripuissem:
" Sic enim Trojani respirâssent a calamitate,
" Qui utique te horrent, leonem velut balantes capræ.
Hunc autem non expavefactus allocutus est fortis Diomedes;
Sagittarie, convitiator, cornu clare, puellarum-observator-callide:

Ver. 369. Αὐτὰρ Ἀλέξανδρος Ἑλένης] Quâ ratione, Ἀλέξανδρος, hîc ultimam producat; item, κεκλιμένος, *ver.* 371; & μιν, *ver.* 376; & δὲ, *ver.* 378; & εὐχόμενος, *ver.* 379; vide suprà ad α, 51.

Ver. 371. ——κεκλιμένος] Vide suprà ad α, 309, 314.

Ver. 374. Αἴνυτ' ἀπὸ] *Occupatus erat in detrahendo &c.* Cæterùm de prosodiâ vocis αἴνυτο, vide suprà ad γ', 260.

Ibid. ——παναίολον] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 383. ——πεφρίκασι] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 385. ——κέρᾳ] Alii "*arcu*," interpretantur, alii "*cincinnis*."

Ibid. ——παρθενοπῖπα.] Ἕτεροι παρθενοπία γράφουσιν, ὅ ἐστι παρθένοις ἐοικὼς τὴν ὄψιν. *Eustath.*

Ver.

Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον σὺν τεύχεσι πειρηθείης,
Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃσι βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί·
Νῦν δέ μ' ἐπιγράψας ταρσὸν ποδὸς, εὔχεαι αὔτως.
Οὐκ ἀλέγω, ὡσεί με γυνὴ βάλοι, ἢ πάϊς ἄφρων·
Κωφὸν γὰρ βέλος ἀνδρὸς ἀνάλκιδος οὐτιδανοῖο.
Ἦτ' ἄλλως ὑπ' ἐμεῖο, καὶ εἴ κ' ὀλίγον περ ἐπαύρῃ,
Ὀξὺ βέλος πέλεται, καὶ ἀκήριον αἶψα τίθησι·
Τοῦ δὲ, γυναικὸς μέν τ' ἀμφίδρυφοί εἰσι παρειαὶ,
Παῖδες δ' ὀρφανικοί· ὁ δέ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
Πύθεται· οἰωνοὶ δὲ περὶ πλέες, ἠὲ γυναῖκες.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
Ἔστη πρόσθ'· ὁ δ' ὄπισθε καθεζόμενος, βέλος ὠκὺ
Ἐκ ποδὸς εἷλκ'· ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ' ἀλεγεινή.
Ἐς δίφρον δ' ἀνόρουσε, καὶ ἡνιόχῳ ἐπέτελλε
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐλαυνέμεν· ἤχθετο γὰρ κῆρ.
Οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀργείων παρέμεινεν, ἐπεὶ φόβος ἔλλαβε πάντας,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤμοι ἐγὼ, τί πάθω; μέγα μὲν κακὸν, αἴκε φέβωμαι,
Πληθὺν ταρβήσας· τὸ δὲ ῥίγιον, αἴκεν ἁλώω

" Siquidem jam aperte contra cum armis periculum faceres,
" Non utique tibi profuturus esset arcus & crebræ sagittæ:
" Nunc vero postquam me perstrinxeris plantam pedis, gloriaris inaniter.
" Pro nihilo habeo; perinde ac si me mulier percussisset, aut puer insipiens:
" Leve enim *est* telum viri imbellis, nullius pretii.
" Certe aliter a me, etiam si vel paululum attigerit,
" Acutum telum exit, & *virum* exanimem statim reddit:
" Ac illius uxoris quidem ambæ *statim* laceratæ sunt genæ,
" Liberique orbi; ipse autem sanguine terram rubefaciens
" Putrescit; alites vero circum plures *sunt*, quam mulieres.
Sic dixit. Hunc autem Ulysses hasta-inclytus prope veniens
Stetit ante; is autem a-tergo desidens, telum velox
Ex pede traxit: dolor vero per corpus venit gravis.
In currum itaque conscendit, & aurigæ præcepit
Naves versus cavas agere *currum*: dolebat enim corde.
Solus autem relictus est Ulysses hasta-inclytus, neque quisquam apud ipsum
Argivorum manebat, quoniam timor ceperat omnes.
Ingemiscens itaque dixit ad suum magnum animum;
" Hei mihi! ego, quid agam? [*quid mihi eveniet?*] ingens quidem malum si
" fugero,
" Multitudinem metuens; illud autem pejus, si interceptus fuero

Ver. 386. Εἰ μὲν δὴ ἀντίβιον.] Pronuntiabatur, Εἰ μὲν δὴ 'ντίβιον.

Ver. 390. Κωφὸν γὰρ βέλος]
———telumque imbelle sine ictu.
Æn. II, 544.

Ver. 392. ———πέλεται.] *Eustath. in Commentar.* πέτεται.

Ver. 395. ———περὶ πλέες] *Al.* περιπλέες. Minus recte.

Ver. 397. Ἔστη πρόσθ'· ὁ δ' ὄπισθε]
———genitor nati parmâ protectus abiret.
Æn. X, 800.

Ibid. ———ὠκὺ] *Al.* ὀξύ.

Ver. 401. Οἰώθη δ' Ὀδυσεὺς,]
Jamque adeo super unus eram.———
Æn. II, 567.

Ver. 402. ———παρέμεινεν.] *Eustath. in Commentar.* παρέμιμνεν.

Ver.

Μοῦνος· τοὺς δ' ἄλλους Δαναοὺς ἐφόβησε Κρονίων.
Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
Οἶδα γὰρ, ὅττι κακοὶ μὲν ἀποίχονται πολέμοιο·
Ὃς δέ κ' ἀριστεύῃσι μάχῃ ἔνι, τὸνδε μάλα χρεὼ
Ἑστάμεναι κρατερῶς, ἤτ' ἔβλητ', ἤτ' ἔβαλ' ἄλλον.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Τόφρα δ' ἐπὶ Τρώων στίχες ἤλυθον ἀσπιστάων·
Ἔλσαν δ' ἐν μέσσοισι, μετὰ σφίσι πῆμα τιθέντες·
Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἰζηοὶ
Σεύονται, ὁ δέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο,
Θήγων λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῇσι γένυσσιν·
Ἀμφὶ δέ τ' ἀΐσσονται· ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίνεται· οἱ δὲ μένουσιν ἄφαρ δεινόν περ ἐόντα·
Ὥς ῥα τότ' ἀμφ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον, ἐσσεύοντο

" Solus: cæteros quippe Danaos in-fugam vertit Saturnius.
" Sed cur mihi hæc meus differit animus?
" Novi enim, quod ignavi quidem recedunt a pugna:
" Qui vero strenuus-est in prælio, hunc omnino oportet
" Stare constanter, sive feriatur, sive feriat alium.
Dum is hæc versabat in mente & in animo,
Interim Troum ordines supervenerunt clypeatorum;
Concluseruntque in medio, intra se pestem collocantes.
Ut vero cum in aprum undique canes florentesque-ætate juvenes
Incitate-feruntur, ille vero prodit alto ex fruticeto,
Acuens album dentem in incurvis malis;
Undique autem *in eum* impetum faciunt; stridor vero dentium
Suboritur: ii autem sustinent protinus, horrendum licet existentem:
Sic sane tum undique in Ulyssem, Jovi charum, incitate-ferebantur

Ver. 408. ——ὅττι] Vide suprà ad α', 537.

Ibid. ——ἀποίχονται πολέμοιο.] *Al.* ἀποχάζονται πολέμοιο.

Ver. 411. Ἕως ὁ ταῦθ'] Vide suprà ad α', 193.

Ver. 412. Τόφρα δ'] Vide suprà ad α', 57. Malè *Barnesius*, Τόφραδ'.

Ver. 413. ——μετά σφισι πῆμα τιθέντες.] Ἀμφίβολον ἔχει ἔννοιαν. Δηλοῖ γὰρ, ἢ ὅτι ἔλσαν ἐν σφίσι τὸν Ὀδυσσέα, πῆμα τιθέντες αὐτῷ· ἢ ὅτι ἔλσαν αὐτὸν, πῆμα τιθέντες σφίσιν αὐτοῖς. Καί ἐστι σεμνὸς ὁ λόγος οὕτως, καὶ ὑψηλός· ὡς κρεῖττον ὂν τοῖς Τρωσὶν ἀφεῖναι αὐτὸν ἀκύκλωτον. *Eustath.* Homeri tamen temporibus haud credo ambiguam fuisse istam locutionem.

Ver. 414. Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ]

Ac velut ille canum morsu de montibus altis
Actus aper, (multos Vesulus quem pinifer annos
Defendit, multosque palus Laurentia,) sylvâ
Pastus arundineâ; postquam inter retia ventum est,
Substitit, infremuitque ferox, & inhorruit armos;
Nec cuiquam irasci propiúsve accedere virtus,
Sed jaculis tutisque procul clamoribus instant;
Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes,
Dentibus infrendens, & tergo decutit hastas:
Haud aliter ———— *Æn.* X, 707.

Ver. 416. ——γναμπτῇσι γένυσσιν.] *Al.* γναμπτῇσι γένυσιν· Minùs rectè. *Barnesius* scribendum voluit, γναμπτῇς γενύεσσιν.

Ver. 418. Γίγνεται.] *Al.* Γίνεται. Quod perinde est. Nam γίνομαι, primam producit.

Ver. 419. ——Διῒ φίλον.] Quâ ratione, Διῒ, hic ultimam producat; item, αὐτοκασίγνητον, *ver.* 427; vide suprà ad α', 51.

Ver.

Τρῶες· ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀμύμονα Δηϊοπίτην
Οὔτασεν, ὦμον ὕπερθεν, ἐπάλμενος ὀξέϊ δουρί·
Αὐτὰρ ἔπειτα Θόωνα, καὶ Ἔννομον ἐξενάριξε·
Χερσιδάμαντα δ' ἔπειτα, καθ' ἵππων ἀΐξαντα,
Δουρὶ, κατὰ πρότμησιν, ὑπ' ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
Νύξεν· ὁ δ' ἐν κονίῃσι πεσὼν, ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.
Τοὺς μὲν ἔασ'· ὁ δ' ἄρ' Ἱππασίδην Χάροπ' οὔτασε δουρὶ,
Αὐτοκασίγνητον εὐηγενέος Σώκοιο·
Τῷ δ' ἐπαλεξήσων Σῶκος κίεν, ἰσόθεος φώς·
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ὦ Ὀδυσσεῦ πολύαινε, δόλων ἆτ', ἠδὲ πόνοιο·
Σήμερον ἢ δοιοῖσιν ἐπεύξεαι Ἱππασίδῃσι,
Τοιώδ' ἄνδρε κατακτείνας, καὶ τεύχε' ἀπούρας·
Ἤ κεν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
Ὣς εἰπὼν, οὔτησε κατ' ἀσπίδα πάντοσ' ἐΐσην·
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο·
Πάντα δ' ἀπὸ πλευρῶν χρόα ἔργαθεν· οὐδέ τ' ἔασε

Trojani: ille vero primum quidem egregium Deiopitem
Vulneravit super humerum; insiliens acuta hasta:
Deinde vero Thoonem, & Ennomum interfecit;
Chersidamanta vero deinceps, ab equis desilientem,
Hasta, ad umbilicum, sub clypeo umbone-munito,
Vulneravit. Ille vero in pulvere delapsus, prehendit terram palma.
Atque hos quidem missos-fecit: Hippasidem vero Charopa vulneravit hasta,
Germanum-fratrem generosi Soci.
Huic autem auxiliaturus Socus venit, par-deo vir:
Stetitque valde prope cum accessisset, & eum sermone allocutus est;
" O Ulysse clarissime, dolorum insatiabilis, atque laboris;
" Hodie vel duobus gloriabere super Hippasidis,
" Talibus viris interfectis, & armis spoliatis;
" Vel *tu* mea hasta percussus animam perdes.
Sic locutus, percussit ad clypeum undique æqualem:
Per clypeum quidem penetravit lucidum rapida hasta,
Et per thoracem affabre-factum infixa est;
Omnemque a costis cutem abstulit; neque tamen sivit

Ver. 421. Οὔτασεν] Rursumque, *ver.* 426, οὔτασε δουρί. Vide suprà ad δ', 525; & ad ά, 140.

Ver. 423. ——ἀΐξαντα] *Al.* ἀΐσσοντα.

Ver. 425. ——ἐν κονίῃσι πεσών.] Vide suprà ad ά, 593.

Ibid. ——ἕλε γαῖαν ἀγοστῷ.] *Cubitis humum pinsabat.* Ennius apud Varron. lib. IV.

Ver. 426. ——ἔασ'] Vide suprà ad δ', 42.

Ver. 430. ——πολύαινε,] *Schol.* μυθολόγε φλύαρε. Sed nihil opus. Sunt enim hujusmodi epitheta, *laudi* data, & sociorum & hostium communia.

Ver. 433. Ἤ κεν ἐμῷ] *Al.* Ἤ σύγ' ἐμῷ. Quod & non inelegans. Vide suprà ad γ', 409.

Ibid. ——ὀλέσσεις.] *Al.* ὀλέσσῃς. Quod & ipsum, si præcedat ἤ κεν, non erit inelegans: licèt vir doctissimus, *Henr. Stephanus*, propter præcedentem ἐπεύξεαι, "*non dubium* "*esse quin* ὀλέσσεις *legendum sit*," existimet.

Ver. 434. ——οὔτησε] Ex οὐτάω. Nam ex οὐτάζω fit οὔτασε, penultimâ correptâ.

Ver. 435. Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε] Vide suprà ad γ'. 357.

Ver. 437. ——ἔργαθεν] Ἀπεῖρξεν, ἀπέσχισεν, ἀπεκόλλησε τῶν πλευρῶν τὴν ἐπιπολῆς, οἷα μὴ προκύψαν εἰς βάθος. *Eustath.*

Ibid. ——ἔασε] Vide suprà ad δ', 42.

Ver.

Παλλὰς Ἀθηναίη μιχθήμεναι ἔγκασι φωτός.
Γνῶ δ' Ὀδυσεὺς, ὅ οἱ οὔτι βέλος κατακαίριον ἦλθεν·
Ἂψ δ' ἀναχωρήσας Σῶκον πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἆ δείλ', ἦ μάλα δή σε κιχάνεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ἤτοι μέν ῥ' ἐμ' ἔπαυσας ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι,
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν
Ἤματι τῷδ' ἔσεσθαι· ἐμῷ δ' ὑπὸ δουρὶ δαμέντα,
Εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ' Ἄϊδι κλυτοπώλῳ.
Ἦ· καὶ ὁ μὲν φύγαδ' αὖτις ὑποστρέψας ἐβεβήκει,
Τῷ δὲ μεταστρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν
Ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσών· ὁ δ' ἐπεύξατο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ Σῶχ', Ἱππάσου υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
Φθῆ σε τέλος θανάτοιο κιχήμενον, οὐδ' ὑπάλυξας.
Ἆ δείλ', οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' οἰωνοὶ
Ὠμησταί σ' ἐρύουσι, περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες·

Pallas Minerva misceri visceribus viri.
Sensit autem Ulysses, quod sibi nequaquam telum lethale venisset:
Retroque cedens Socum sermone allocutus est;
" Vah! miser, certe omnino jam te assequitur grave exitium:
" *Tu* quidem me cessare fecisti, ne cum Trojanis *jam amplius* pugnem;
" Tibi vero ego hic aio cædem & mortem nigram
" Die hoc fore: meaque hasta domitum,
" Gloriam mihi daturum, animam vero Plutoni equis-insigni.
Dixit: & ille quidem in-fugam retro converso gradu abibat;
Ei autem converso, tergo hastam infixit
Humerorum in medio, perque pectora trajecit:
Fragorem autem edidit cadens: insultavitque *illi* nobilis Ulysses;
" O Soce, Hippasi fili bellicosi equûm-domitoris,
" Occupavit te finis mortis deprehensum, nec effugisti.
" Vah! miser, non quidem tibi pater & veneranda mater
" Oculos compriment mortuo videlicet, sed alites
" Cruda-vorantes te diripient, circum alis crebris verberatum:

Ver. 439. ———— ὅ οἱ] Vide suprà ad ά, 537.

Ver. 446. ————ἐβεβήκει] Si vocem, βέβηκε, tulisset versus; at non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 447. ———— μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν.] Non, πῆξεν ἐν μεταφρένῳ, sed, μεταφρένῳ, ἔμπηξεν.

Ver. 449. Δούπησεν] Vide suprà ad δ', 455, 504.

Ver. 452. Ἆ δείλ', οὐ μέν σοί γε]
Δύσμορος, οὐ μέν σοί γε————
Plutarch. de Consolat ad Apoll.
Heu! terrâ ignotâ, canibus data præda Latinis
Alitibusque jaces! nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi,
Veste tegens.———— *Æn.* IX, 485.
Istic nunc, metuende, jace; non te optima mater
Condet humi, patriove onerabit membra sepulchro.
Alitibus linquêre feris, aut gurgite mersum
Unda feret, piscesque impasti vulnera lambent. *Æn.* X, 557.

Ver. 454. Ὠμησταί σ' ἐρύουσι.] Ita edidit *Barnesius*: Ex MSS, ἐρύουσι· ex conjecturâ, σι. *Vulgg.* Ὠμησταὶ ἐρύουσι. Quod & ipsum ferri possit.

Ibid. ———— περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες.] Pulchrè depingunt hæc verba, & quasi ob oculos ponunt, aves rapaces prædam alis inter diripiendum verberantes. Ut rectè annotavit *Papius*.

Αὐτὰρ ἐπεί κε θάνω, κτεριοῦσί με δῖοι Ἀχαιοί·
Ὣς εἰπὼν, Σώκοιο δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος
Ἔξω τε χροὸς ἕλκε, καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης·
Αἷμα δέ οἱ σπασθέντος ἀνέσσυτο, κῆδε δὲ θυμόν·
Τρῶες δὲ μεγάθυμοι, ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος,
Κεκλόμενοι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν·
Αὐτὰρ ὅγ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο, αὖε δ' ἑταίρους·
Τρὶς μὲν ἔπειτ' ἤϋσεν, ὅσον κεφαλὴ χάδε φωτὸς,
Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντος ἀρηΐφιλος Μενέλαος·
Αἶψα δ' ἄρ' Αἴαντα προσεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
Ἀμφί μ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵκετ' ἀϋτὴ,
Τῷ ἰκέλη, ὡς εἰ ἑ βιῴατο μοῦνον ἐόντα
Τρῶες ἀποτμήξαντες ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
Ἀλλ' ἴομεν καθ' ὅμιλον· ἀλεξέμεναι γὰρ ἄμεινον.
Δείδω, μή τι πάθῃσιν ἐνὶ Τρώεσσι μονωθεὶς,
Ἐσθλὸς ἐών· μεγάλη δὲ ποθὴ Δαναοῖσι γένηται·
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν ἦρχ', ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο ἰσόθεος φώς.
Εὗρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα, Διῒ φίλον· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτὸν

"Sed ubi *ego* mortuus fuero, justa-facient mihi generosi Achivi.
Sic fatus, Soci bellicosi validam hastam
Eque cute *sua* traxit, & clypeo umbone-munito:
Sanguis autem ei extracta hasta erumpebat, angebatque *illi* animum.
Trojani vero magnanimi postquam viderunt sanguinem Ulyssis,
Cohortantes per turbam in ipsum omnes iverunt.
Verum is retrocedebat, inclamabatque socios:
Ter quidem tum clamavit, quantum caput capiebat viri;
Ter autem audivit clamantem bellicosus Menelaus:
Confestimque Ajacem allocutus est prope existentem:
"Ajax nobilissime, Telamonie, princeps populorum,
"Circa me Ulyssis magnanimi venit clamor,
"Et similis, ac si eum violenter-urgerent solum existentem
"Trojani interclusum in acri pugna.
"Quare eamus per turbam; opitulari enim melius.
"Timeo, ne quid patiatur *humanitus* inter Trojanos solus relictus,
"Strenuus cum sit: magnum autem desiderium Danaos subeat.
Sic fatus, ipse quidem præibat, ille vero una sequebatur par-deo vir.
Invenerunt deinde Ulyssem, Jovi charum; circa vero ipsum

Ver. 458. ———κῆδε δὲ θυμόν.] *Barnesius* edidit, κῆδε δ' ἑ θυμόν. Quod eodem redit.

Ver. 459. Τρῶες δὲ.] Quâ ratione, δὲ, hîc producatur, vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ———ἐπεὶ ἴδον αἷμ' Ὀδυσῆος, Κεκλόμενοι———ἔβησαν.]

———Ocyus ensem
Æneas, viso Tyrrheni sanguine lætus,
Eripit a femore, & trepidanti fervidus instat. *Æn.* X, 786.

Ver. 463. Τρὶς δ' ἄϊεν ἰάχοντος] Vide suprà ad δ', 456.

Ver. 466. ———ἵκετ' ἀϋτὴ.] *Al.* ἵκετο φωνή.

Ver. 470. ———πάθῃσιν ἐνὶ.] *Al.* πάθῃσι μετά.

Ver. 472. ———ὁ δ' ἅμ' ἕσπετο.] Aptè & ad personam Ajacis, & ad rem in periculo constitutam, ὅτι ἀντιφωνεῖ, καὶ ἅμα ἕπεται βοηθήσων. Ut rectè notavit *Eustathius.*

Ver. 473. ———Διῒ φίλον.] Quâ ratione, Διῒ, hîc ultimam producat; item αἷμα, *ver.* 477; & τὶ, *ver.* 480; vide suprà ad ά, 51.

Τρῶες ἕπονθ᾽, ὡσεί τε δαφοινοὶ θῶες ὄρεσφιν
Ἀμφ᾽ ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ᾽ ἔβαλ᾽ ἀνὴρ
Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς· τὸν μέν τ᾽ ἤλυξε πόδεσσι
Φεύγων, ὄφρ᾽ αἷμα λιαρὸν, καὶ γούνατ᾽ ὀρώρῃ·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόνγε δαμάσσεται ὠκὺς ὀϊστὸς,
Ὠμοφάγοι μιν θῶες ἐν οὔρεσι δαρδάπτουσιν,
Ἐν νέμεϊ σκιερῷ· ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων
Σίντην· θῶες μέν τε διέτρεσαν, αὐτὰρ ὁ δάπτει·
Ὥς ῥα τότ᾽ ἀμφ᾽ Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην
Τρῶες ἕπον πολλοί τε καὶ ἄλκιμοι· αὐτὰρ ὅγ᾽ ἥρως
Ἀΐσσων ᾧ ἔγχει ἀμύνετο νηλεὲς ἦμαρ·
Αἴας δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος, ἠΰτε πύργον,
Στῆ δὲ παρέξ· Τρῶες δὲ διέτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος·
Ἤτοι τὸν Μενέλαος ἀρήϊος ἔξαγ᾽ ὁμίλου
Χειρὸς ἔχων, εἵως θεράπων σχεδὸν ἤλασεν ἵππους·
Αἴας δὲ Τρώεσσιν ἐπάλμενος εἷλε Δόρυκλον
Πριαμίδην, νόθον υἱόν· ἔπειτα δὲ Πάνδοκον οὖτα·
Οὖτα δὲ Λύσανδρον, καὶ Πύρασον, ἠδὲ Πυλάρτην·

Trojani simul ibant, sicut perquam-avidi-cædis thoes in montibus
Circa cervum cornutum vulneratum, quem utique vulnerârit vir
Sagitta a nervo *missa*: ac illum quidem evadit pedibus
Fugiens, quamdiu sanguis tepidus, & genua moventur:
Sed postquam hunc domuerit velox sagitta,
Cruda-vorantes eum thoes in montibus dilaniando-vorant,
In nemore umbroso: leonem autem adducit fortuna
Exitialem: tum thoes quidem diffugiunt, atque ille *eo* vescitur:
Sic tunc circa Ulyssem bellicosum versutum
Trojani simul-ibant multique & fortes: sed ille heros
Ruens sua hasta propulsabat crudelem diem.
Ajax vero prope accessit, ferens scutum, velut turrim;
Stetitque juxta: Trojani autem perterrefacti diffugerunt alio alius.
Atque hunc quidem Menelaus Mavortius eduxit *e* turba
Manu tenens, donec famulus prope egisset equos.
Ajax autem Trojanis insiliens interfecit Doryclum
Priamidem, nothum filium; deinde verò Pandocum vulneravit;
Vulneravit & Lysandrum, & Pyrasum, & Pylartem.

Ver. 475. Ἀμφ᾽ ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον,]
———Qualis conjectâ cerva sagittâ,
Quam procul incautam——— fixit
Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum
Nescius; illa fugâ sylvas saltusque peragrat
Dictæos; hæret lateri letalis arundo.
Æn. IV, 69.

Ibid. ———ὅν τ᾽ ἔβαλ᾽ ἀνήρ.] *Al.* ὅν ῥ᾽ ἔβαλ᾽ ἀνήρ. Quorum utrumque eandem habet vim: "*Quem utique vulnerârit aliquis.*"

Ver. 476. Ἰῷ ἀπαὶ νευρῆς] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 663, infrà: Ubi & vulgò scriptum est, ἀπαί. Plurimi hoc in loco legunt, ἀπό. Quod & ipsum ferri possit: Vide ad ά, 51.

Ver. 483. Τρῶες ἕπον πολλοί] Vide suprà ad δ', 202. Nonnulli hîc malè; Τρῶες ἕποντο πολλοί.

Ver. 484. ———ᾧ ἔγχει.] *Al.* ὦ ἐγχεῖ. Minùs rectè. Si enim divisim legatur, scribendum erat ᾧ ἔγχεϊ. Ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 487. ———τὸν] *Ulyssem.*

Ver. 490. Πριαμίδην] Vide suprà ad ή, 398.

Ver. 491. Οὖτα] Vide suprà ad δ', 5…

Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι
Χειμάῤῥους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ,
Πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
Ἐσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει·
Ὣς ἔφεπε κλονέων πεδίον τότε φαίδιμος Αἴας,
Δαΐζων ἵππους τε καὶ ἀνέρας· οὐδέ πω Ἕκτωρ
Πεύθετ'· ἐπεί ῥα μάχης ἐπ' ἀριστερὰ μάρνατο πάσης,
Ὄχθας πὰρ ποταμοῖο Σκαμάνδρου· τῇ ῥα μάλιστα
Ἀνδρῶν πῖπτε κάρηνα, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει,
Νέστορά τ' ἀμφὶ μέγαν, καὶ ἀρήϊον Ἰδομενῆα.
Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν ὁμίλει, μέρμερα ῥέζων
Ἔγχεΐ θ', ἱπποσύνῃ τε· νέων δ' ἀλάπαζε φάλαγγας.
Οὐδ' ἂν πω χάζοντο κελεύθου δῖοι Ἀχαιοί,
Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Παῦσεν ἀριστεύοντα Μαχάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἰῷ τριγλώχινι βαλὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον·
Τῷ ῥα περίδδεισαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
Μήπως μιν, πολέμοιο μετακλινθέντος, ἕλοιεν·
Αὐτίκα δ' Ἰδομενεὺς προσεφώνεε Νέστορα δῖον·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,

Ut vero cum inundans flumen in campum decurrit
Torrens de montibus, urgente Jovis imbre,
Multasque quercus aridas, multasque larices
Secum-rapit, multumque limum in mare projicit:
Sic insequebatur turbans per campum tunc illustris Ajax,
Concîdens equosque & viros: necdum Hector
Audierat; quippe pugnæ in sinistrâ-parte præliabatur totius,
Ripas juxta fluvii Scamandri; ubi maximè
Virorum cadebant capita, clamorque immensus exortus erat,
Nestoraque circa magnum, & Mavortium Idomeneum.
Hector utique inter hos versabatur, ardua patrans
Hastâque, equestrique virtute; juvenumque vastabat phalangas.
Necdum *tamen* cessissent de viâ nobiles Achivi,
Nisi Alexander, Helenæ maritus comas-pulchræ,
Cessare-fecisset a strenuè-pugnando Machaonem pastorem populorum,
Sagittâ tres-hamos-habente percussum ad dextrum humerum:
De hoc nempe pertimuerunt robur spirantes Achivi,
Ne fortè eum, pugnâ inclinatâ, interficerent:
Statim autem Idomeneus allocutus est Nestora nobilem;
" O Nestor Neleide, magna gloria Achivorum,

Ver. 492. Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς] ———aut rapidus montano flumine torrens
Sternit agros, sternit sata læta boumque labores,
Præcipitesque trahit sylvas— *Æn.* II, 305.
Non sic, aggeribus ruptis cùm spumeus amnis
Exiit, oppositasque evicit gurgite moles,
Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
Cum stabulis armenta trahit. — *ibid.* 496.

Ver. 496. ——κλονέων πεδίον τότε.] *Barnesius* ex conjecturâ legendum velit, πεδίον κάτα. Sed nihil opus. Facilè enim subintelligitur istud κατά.

Ver. 500. ——ὀρώρει.] Vide suprà ad α, 37; & ad β, 810.

Ver. 502. ——ὁμίλει] *Al.* ὅμιλον. Quod & ad versum paullò numerosius.

Ver. 505. ——Ἀλέξανδρος, Ἑλένης] Vide suprà ad α, 51.

Ἄγρει, σῶν ὀχέων ἐπιβήσεο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαινέτω· ἐς νῆας δὲ τάχιστ' ἔχε μώνυχας ἵππους·
Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ἰούς τ' ἐκτάμνειν, ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Αὐτίκα δ' ὧν ὀχέων ἐπεβήσατο· πὰρ δὲ Μαχάων
Βαῖν', Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος·
Μάστιξεν δ' ἵππους, τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην
Νῆας ἔπι γλαφυράς· τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Κεβριόνης δὲ Τρῶας ὀρινομένους ἐνόησεν,
Ἕκτορι παρβεβαώς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἕκτορ, νῶϊ μὲν ἐνθάδ' ὁμιλέομεν Δαναοῖσιν,
Ἐσχατιῇ πολέμοιο δυσηχέος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Τρῶες ὀρίνονται ἐπιμὶξ ἵπποι τε καὶ αὐτοί.
Αἴας δὲ κλονέει Τελαμώνιος· εὖ δέ μιν ἔγνων·
Εὐρὺ γὰρ ἀμφ' ὤμοισιν ἔχει σάκος· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς
Κεῖσ' ἵππους τε καὶ ἅρμ' ἰθύνομεν, ἔνθα μάλιστα
Ἱππῆες πεζοί τε κακὴν ἔριδα προβαλόντες,
Ἀλλήλους ὀλέκουσι· βοὴ δ' ἄσβεστος ὄρωρεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους
Μάστιγι λιγυρῇ· τοὶ δὲ, πληγῆς ἀΐοντες,

" Age, tuos currus conscende, juxtaque Machaon
" Ascendat: adque naves celerrimè dirige solidos-ungulis equos.
" Medicus enim vir multis æquiparandus aliis,
" Sagittisque excidendis, mitibusque pharmacis inspergendis.
Sic dixit, neque non-obsecutus-est Gerenius eques Nestor:
Statim autem suos currus conscendit; juxtaque Machaon
Ascendit, Æsculapii filius eximii medici:
Scutica autem verberabat equos, hi vero non inviti volabant
Naves versus cavas: eò enim *ire* gratum erat animo.
Cebriones intereà Trojanos turbatos animadvertit,
Juxta Hectorem in-curru-sedens, & ipsum verbis affatus est;
" Hector, nos quidem hic versamur inter Danaos,
" In extremitate pugnæ horrisonæ: at sane cæteri
" Trojani turbantur promiscuè equique & ipsi.
" Ajax scilicet turbat *eos* Telamonius: Bene utique ipsum novi;
" Latum enim circa humeros gerit scutum: Sed & nos
" Illuc equosque & currum dirigamus, ubi maximè
" Equites peditesque, pernicioso certamine strenuè-conserto,
" Mutuò se occidunt; clamor autem immensus exortus est.
Sic fatus, verberavit jubis-pulchros equos
Scuticâ argutâ: illi autem verbera sentientes,

Ver. 512. ———ἐπιβήσεο.] Vide suprà ad β', 35; & ad ι, 109.

Ver. 513. ———μώνυχας ἵππους.] ———solido——— ungula cornu. *Georgic.* III, 88.

Ver. 516. ———ἱππότα] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 517. ———ἐπεβήσατο.] *Vulgg.* ἐπεβήσετο. Vide suprà ad β', 35; & ad ι, 109.

Ver. 521. ———Τρῶας ὀρινομένους] Ab *Ajace* in *dextro* cornu, *ver.* 496.

Ver. 530. ———ὄρωρεν.] De horum *Temporum* ratione, ὀλέκουσι & ὄρωρεν· vide suprà ad α', 37.

Ver. 531. ———ἵμασεν] Vide suprà ad α', 140.

Ver. 532. Μάστιγι λιγυρῇ.] Quâ ratione, μάστιγι, hîc ultimam producat; item τι,

Ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα μετὰ Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς,
Στείβοντες νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας· αἵματι δ' ἄξων
Νέρθεν ἅπας πεπάλακτο, καὶ ἄντυγες αἱ περὶ δίφρον,
Ἃς ἄρ' ἀφ' ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον,
Αἵ τ' ἀπ' ἐπισσώτρων· ὁ δὲ ἵετο δῦναι ὅμιλον
Ἀνδρόμεον, ῥῆξαί τε, μεταλμένος· ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ἧκε κακὸν Δαναοῖσι, μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.
Αὐτὰρ ὁ τῶν ἄλλων ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν,
Ἔγχεΐ τ', ἄορί τε, μεγάλοισί τε χερμαδίοισιν·
Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο.
Ζεὺς δὲ πατὴρ Αἴανθ' ὑψίζυγος ἐν φόβον ὦρσε·
Στῆ δὲ ταφών, ὄπιθεν δὲ βάλεν σάκος ἑπταβόειον,
Τρέσσε δὲ παπτήνας ἐφ' ὁμίλου, θηρὶ ἐοικὼς,
Ἐντροπαλιζόμενος, ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.

Velociter agebant celerem currum inter Trojanos & Achivos,
Calcantes cadaveraque & scuta: Sanguine autem axis
Subtùs totus fœdabatur, & ambitus qui *erant* circa sellam-currûs,
Quos utique ab equinis ungulis guttæ aspergebant,
Atque a canthis: Ille autem cupiebat ingredi turbam
Virorum, perrumpereque, insiliens; tumultumque
Immisit malum Danais, parúmque cessabat ab hastâ.
Ac quidem aliorum obibat ordines virorum,
Hastaque, enseque, magnisque saxis:
Ajacis autem vitabat pugnam Telamonii.
Jupiter vero pater Ajaci in-alto-sedens metum incussit:
Stetit verò attonitus, in-tergum autem rejecit scutum septem-bubulis-pellibus-munitum;
Pavefactus autem recedebat, circumspectans in turbâ, feræ similis,
Subinde-se convertens, lentè genua alternans.

ver. 541; & ἐντροπαλιζόμενος, *ver.* 546; vide suprà ad ά, 51.

Ibid. ——— πληγῆς αἴοντες.]

——— audit currus habenas.
Georgic. I, 514.

Ver. 534. Στείβοντες νέκυάς τε ——— αἵματι δ' ἄξων]

——— equos alacer media inter prælia Turnus
Fumantes sudore quatit, miserabile cæsis
Hostibus insultans; spargit rapida ungula rores
Sanguineos, mixtâque cruor calcatur arenâ.
Æn. XII, 337.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poëtarum "*par penè splendor amborum est.*" Lib. V, cap. 12.

Ver. 536. Ἃς ἄρ'] *Quos utique.* Nequaquam enim hîc supervacaneum est istud ἄρ'.

Ver. 537. ——— ὁ δὲ] Hector.

Ver. 539. ——— μίνυνθα δὲ χάζετο δουρός.] *Pugnâ continenti & non intermissâ urgebat.* Eustathius reddit, οἷα δηλαδὴ ταχὺ ἐπανιὼν εἰς μάχην. Scholiastes, Ὀλίγον ὑπεχώρει, ἵνα εὐκόλως τῷ δόρατι χρῷτο. Neuter videtur rem assecutus. Utique, si μίνυνθα hîc ita accipiendum sit, ut Latino, [*paullulum* vel *paruumper*] respondeat; tum sententia erit, "*Paullulum autem evitavit hastam.*" scilicet Ajacis: Quod tamen minùs convenit cum sequente, Αὐτάρ.

Ver. 542. Αἴαντος δ'.] *Aristoteles, Rhetoric. lib.* II, *cap.* 9, locum hunc versu altero adjecto citat;

Αἴαντος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο,
Ζεὺς γάρ οἱ νεμέσασχ' ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο.

Plutarchus item, *de audiendis Poëtis*, versum istum posteriorem citat,

Ζεὺς γάρ τοι νεμεσᾷ, ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοις·

Sed utrùm ex hoc loco, an infrà ex *libro* ρ', *ver.* 99; non constat.

Ver. 543. Ζεὺς δὲ πατὴρ ——— ἐν φόβον ὦρσε· Στῆ δὲ ταφών ——— Τρέσσε δὲ παπτήνας.] Aptè hæc accommodavit *Plutarchus* ad *Pompeium*, jam tum quum castra ejus a *Cæsare* essent post prælium expugnata. *Plutarch. in Pompeio.*

Ver. 546. ——— ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων.] *Pedetentim incedens, βάδην.*

Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
Ἐσσεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται,
Οἵτε μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι,
Πάννυχοι ἐγρήσσοντες· ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων,
Ἰθύει· ἀλλ' οὔτι πρήσσει· θαμέες γὰρ ἄκοντες
Ἀντίοι ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
Καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ·
Ἠῶθεν δ' ἀπὸ νόσφιν ἔβη τετιηότι θυμῷ·
Ὡς Αἴας τότ' ἀπὸ Τρώων τετιημένος ἦτορ
Ἤϊε πόλλ' ἀέκων· περὶ γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν.
Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας
Νωθής, ᾧ δὴ πολλὰ περὶ ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγῃ,
Κείρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
Τύπτουσιν ῥοπάλοισι· βίη δέ τι νηπίη αὐτῶν·
Σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·
Ὡς τότ' ἔπειτ' Αἴαντα μέγαν Τελαμώνιον υἱὸν

Ut vero fervidum leonem boum a ſtabulo
Abigunt caneſque & viri ruſtici,
Qui utique ipſum non ſinunt boum pinguedinem eripere,
Totam-noctem vigilantes: ille autem carnium cupidus
Rectà-irruit; ſed nihil proficit: frequentia enim jacula
Adverſa volant audacibus a manibus,
Incenſæque faces, quas nempe horrens recedit, incitatus licèt:
Manè autem ſeorſum diſcedit mœſto animo:
Sic Ajax tum a Trojanis triſtis corde
Abiit admodum invitus: valde enim timebat navibus Achivorum.
Ut verò cum aſinus in arvum ingreſſus prævalet pueris
Tardus, in quem utique multi baculi circum fracti ſunt,
Tondetque ingreſſus altam ſegetem; pueri vero
Verberant baculis, at vis infirma *eſt* ipſorum;
Vixque expellunt, *nec niſi* poſtquam ſaturatus ſit pabulo:
Sic tunc dein Ajacem magnum Telamonium filium

Ver. 547. Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα.]
——————Ceu ſævum turba leonem
Cum telis premit infenſis; at territus ille,
Aſper, acerba tuens, retro redit; & neque terga
Ira dare aut virtus patitur; nec tendere contrà
Ille quidem hoc cupiens potis eſt per tela viroſque;
Haud aliter retrò dubius veſtigia Turnus
Improperata refert, & mens exæſtuat irâ.
Æn. IX, 792.

Ver. 553. Καιόμεναί τε δεταί, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ.] Impetum ſubitò repreſſum, curſuque in medio identidem impeditum, pulchrè depingunt numeri iſti quodammodo impediti, τάς τε τρεῖ, ἐσσύμενός περ. *Ariſtoteles, Hiſtor. Animal. lib.* IX, *cap.* 44, verſum hunc iſto modo legit; Καιόμεναι δ' ἀΐδες, τάς τε τρομεῖ ἐσσύμενός περ. Nempe memoriter, ut ſit, verſiculum citavit: Uti annotavit *Barneſius.*

Ver. 557. Ὡς δ' ὅτ' ὄνος.] Βραδεῖαν πορείαν, ἀήττητον ἐν τῷ καρτερεῖν, οὕτως ἐδήλωσεν. *Dionyſ. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 10. Ταῖς γὰρ φύσεσι τῶν ζώων, [Ὄνου καὶ Λέοντος,] καὶ τὸ ὀκνηρὸν πρὸς φυγὴν, καὶ τὸ ταχὺ πρὸς μάχην, τοῦ ἥρωος δεδήλωκεν. *Schol.* Aſinus nimirum, *Homeri* temporibus, nondum erat animal deſpectui & ludibrio habitum.

Ver. 558. ——————ᾧ δή.] *In quem ſcilicet; In quem utique.* Ut adeo nequaquam ſupervacaneum ſit iſtud, δή.

Ibid. ——————περὶ ῥόπαλ'] Quâ ratione, περὶ, hîc ultimam producat; item σάκευ, *ver.* 571; & ἀπαιτύμενοι, *ver.* 581; vide ſuprà ad α', 51.

Ver. 560. ——————δέ τι] *Al.* δέ τε.

Ver. 561. ——————ἐκορέσσατο] Notandus maximè *proprius* Vocis Mediæ uſus: "*Poſtquam ſaturaverit ſe.*" Vide ſuprà ad γ', 141.

Ver.

Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλέκλειτοί τ' ἐπίκουροι,
Νύσσοντες ξυστοῖσι μέσον σάκος, αἰὲν ἕποντο.
Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν μνησάσκετο θούριδος ἀλκῆς,
Αὖτις ὑποστρεφθείς, καὶ ἐρητύσασκε φάλαγγας
Τρώων ἱπποδάμων· ὁτὲ δὲ τρωπάσκετο φεύγειν·
Πάντας δὲ προέεργε θοὰς ἐπὶ νῆας ὁδεύειν·
Αὐτὸς δὲ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν θῦνε μεσηγὺ
Ἱστάμενος· τὰ δὲ δοῦρα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν,
Ἄλλα μὲν ἐν σάκεϊ μεγάλῳ πάγεν, ὄρμενα πρόσσω·
Πολλὰ δὲ καὶ μεσσηγύ, πάρος χρόα λευκὸν ἐπαυρεῖν,
Ἐν γαίῃ ἵσταντο, λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.
  Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησ' Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱὸς,
Εὐρύπυλος, πυκινοῖσι βιαζόμενον βελέεσσι,
Στῆ ῥα παρ' αὐτὸν ἰὼν, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ,
Καὶ βάλε Φαυσιάδην Ἀπισάονα, ποιμένα λαῶν,
Ἧπαρ ὑπὸ πραπίδων, εἶθαρ δ' ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
Εὐρύπυλος δ' ἐπόρουσε, καὶ αἴνυτο τεύχε' ἀπ' ὤμων·
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Τεύχε' ἀπαινύμενον Ἀπισάονος, αὐτίκα τόξον

Trojani magnanimi & e-longinquo-vocati socii,
Percutientes hastilibus medium scutum, continenter sequebantur.
Ajax verò, nunc quidem recordabatur impetuosæ fortitudinis,
Retro conversus, & cohibebat phalangas
Trojanorum equûm-domitorum; nunc verò vertebat-se ad fugam;
Omnibus autem se opposuit, ne celeres ad naves irent:
Ipse verò Trojanorum & Achivorum furebat in-medio
Stans: at jacula audacibus a manibus,
Alia quidem in scuto magno figebantur, impetu-acta adversus;
Multa verò & in medio spatio, antequam corpus candidum attingerent,
In terrâ stabant, cupientia corpore se saturare.
Hunc autem ut vidit Euæmonis præclarus filius,
Eurypylus, crebris oppressum jaculis;
Stetit juxta eum profectus, & jaculatus est hastâ splendidâ,
Et percussit Phausiadem Apisaonem, pastorem populorum,
Hepar subter præcordia; continuóque genua solvit:
Eurypylus autem insiliit, & auferebat arma ab humeris.
Hunc autem ut animadvertit Alexander divinâ-formâ-præditus
Arma auferentem Apisaonis, statim arcum

Ver. 564. ——μέσον σάκος.] *Al.* μέγα σάκος.

Ver. 571. ——πάγεν.] Vide suprà ad δ', 185.

Ver. 572. ——λευκὸν ἐπαυρεῖν] *Al.* χαλκὸν ἐπαυρεῖν.

Ver. 573. ——λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι.] Ἐν πᾶσι δὲ τὸ Ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε,—— "ἐπιπτέσθαι μενεαίνων." ——καὶ, "λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι." Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. *Aristot. Rhetoric. lib.* III, *cap.* 11. Vide suprà ad δ', 126. Οἱ ποιηταὶ——πρὸς τὰς ἐμφάσεις καὶ τὰς μιμήσεις καὶ ὀνοματοποιΐας, χρῶνται καὶ μεταφοραῖς·——λέγοντες καὶ τὰ βέλη φέρεσθαι "λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι." *Plutarch. Symposiac. lib.* IX, *Probl.* 15. Simili ferè Metaphorâ usus est *Virgilius*;

Hasta——altè *bibit* acta cruorem.
Æn. XI, 804.

Ver. 576. ——ἀκόντισε] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 579. ——αἴνυτο] Vide suprà ad γ', 260.

Εἷλκεν ἐπ' Εὐρυπύλῳ, καί μιν βάλε μηρὸν ὀϊστῷ
Δεξιόν· ἐκλάσθη δὲ δόναξ, ἐβάρυνε δὲ μηρόν.
Ἂψ δ' ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο, κῆρ' ἀλεείνων,
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Δαναοῖσι γεγωνώς·
Ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Στῆτ' ἐλελιχθέντες, καὶ ἀμύνετε νηλεὲς ἦμαρ
Αἴανθ', ὃς βελέεσσι βιάζεται· οὐδέ ἑ φημὶ
Φεύξεσθ' ἐκ πολέμοιο δυσηχέος· ἀλλὰ μάλ' ἄντην
Ἵστασθ' ἀμφ' Αἴαντα μέγαν, Τελαμώνιον υἱόν.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύπυλος βεβλημένος· οἱ δὲ παρ' αὐτὸν
Πλησίοι ἔστησαν σάκε' ὤμοισι κλίναντες,
Δούρατ' ἀνασχόμενοι· τῶν δ' ἀντίος ἤλυθεν Αἴας·
Στῆ δὲ μεταστρεφθεὶς, ἐπεὶ ἵκετο ἔθνος ἑταίρων.
Ὣς οἱ μὲν μάρναντο, δέμας πυρὸς αἰθομένοιο.
Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο φέρον Νηλήϊαι ἵπποι
Ἱδρῶσαι· ἦγον δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ἐνόησε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
Εἱστήκει γὰρ ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηΐ,
Εἰσορόων πόνον αἰπὺν, ἰωκά τε δακρυόεσσαν·
Αἶψα δ' ἑταῖρον ἑὸν Πατροκλῆα προσέειπε,
Φθεγξάμενος παρὰ νηός· ὁ δὲ κλισίηθεν ἀκούσας

Adduxit in Eurypylum, & ei percussit femur sagittâ
Dextrum: fracta est autem arundo, & gravi-dolore-affecit femur.
Retro autem sociorum ad agmen recedebat, mortem evitans,
Vociferatusque est altâ-voce Danaos inclamans;
" O amici, Argivorum ductores, & principes,
" Consistite conversi, & arcete sævum diem
" Ab Ajace, qui telis obruitur; nec ipsum opinor
" Evasurum ex pugnâ horrisonâ: sed omnino contrà
" Consistite, circum Ajacem magnum Telamonium filium.
Sic dixit Eurypylus vulneratus: Illi autem juxta ipsum
Propinqui constiterunt, scuta humeris inclinantes,
Hastas elevantes; His autem obvius iit Ajax:
Stetitque conversus, ut venit ad agmen sociorum.
Sic hi quidem pugnabant, instar ignis ardentis.
Nestorem verò e prælio ferebant Neleïæ equæ
Sudantes; ducebantque Machaonem, pastorem populorum.
Hunc autem prospiciens agnovit pedibus-celer nobilis Achilles;
Stabat enim in extremâ ingenti navi,
Intuens laborem gravem, fugamque lachrymosam:
Statim vero socium suum Patroclum allocutus est,
Clamans e navi; Ille autem ex tentorio ut-audivit,

Ver. 582. Εἷλκεν] *Al.* Ἕλκετ'.

Ver. 592. ——ἔστησαν] Ita edidit *Barnesius* ex MS. Rectè. Nam ἵστασαν, quod habent Vulgati, penultimam corripit. Vide infrà ad μ', 55.

Ibid. ——κλίναντες.] Vide suprà ad ά, 309, 314.

Ver. 593. ——ἤλυθεν.] Postulat hîc Temporum ratio, ut sit ἤλυθεν ab Aoristo ἤλυθον· non a Preterito, quod vocant, ἐλήλυθα. Vide suprà ad ά, 37.

Ver. 596. Νέστορα δ' ἐκ πολέμοιο] Suprà, ver. 516.

Ver. 598. ——ποδάρκης——Ἀχιλλεύς.] Vide suprà ad ά, 58; Item ad β', 673, 681; ad ί, 788; & ad ή, 228.

Ver. 599. Εἱστήκει γάρ.] Vide suprà ad δ', 434, 492; & ad ά, 37.

Ἔκμολεν ἶσος Ἄρηϊ· κακοῦ δ᾽ ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.
Τὸν πρότερος προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Τίπτε με κικλήσκεις, Ἀχιλεῦ, τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Δῖε Μενοιτιάδη, τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Νῦν οἴω περὶ γούνατ᾽ ἐμὰ στήσεσθαι Ἀχαιοὺς
Λισσομένους· χρειὼ γὰρ ἱκάνεται οὐκ ἔτ᾽ ἀνεκτός.
Ἀλλ᾽ ἴθι νῦν, Πάτροκλε, Διῒ φίλε, Νέστορ᾽ ἔρειο,
Ὅντινα τοῦτον ἄγει βεβλημένον ἐκ πολέμοιο.
Ἤτοι μὲν τά γ᾽ ὄπισθε Μαχάονι πάντα ἔοικε
Τῷ Ἀσκληπιάδῃ, ἀτὰρ οὐκ ἴδον ὄμματα φωτός·
Ἵπποι γάρ με παρήϊξαν, πρόσσω μεμαυῖαι.
Ὣς φάτο· Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ᾽ ἑταίρῳ·
Βῆ δὲ θέειν παρά τε κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Οἱ δ᾽ ὅτε δὴ κλισίην Νηληϊάδεω ἀφίκοντο,
Αὐτοὶ μέν ῥ᾽ ἀπέβησαν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν·
Ἵππους δ᾽ Εὐρυμέδων θεράπων λύε τοῖο γέροντος
Ἐξ ὀχέων· οἱ δ᾽ ἱδρῶ ἀπεψύχοντο χιτώνων,
Στάντε ποτὶ πνοιὴν παρὰ θῖν᾽ ἁλός· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἐς κλισίην ἐλθόντες, ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον.

Prodiit par Marti; Mali autem ei fuit principium.
Hunc prior allocutus est Menœtii fortis filius;
" Cur me vocas, Achille; quid autem tibi opus est me?
Hunc autem respondens allocutus est pedibus velox Achilles;
" Nobilis Menœtiade, meo carissime animo,
" Nunc puto ad genua mea futuros Achivos
" Supplicantes; necessitas enim urget non jam *amplius* tolerabilis.
" Sed i nunc, Patrocle, Jovi chare, Nestorem interroga,
" Quemnam hunc ducat vulneratum e prælio:
" Certe quidem a tergo Machaoni omnia similis-videtur
" Asclepiadæ, sed non aspexi vultum hominis:
" Equi enim me præterierunt, ulterius properantes.
Sic dixit: Patroclus verò dilecto obsecutus est socio:
Perrexit itaque currere, præterque tentoria & naves Achivorum.
Illi intereà cùm jam ad tentorium Neleidæ pervenissent,
Ipsi quidem descenderunt in terram almam;
Equas autem Eurymedon famulus solvit senis
E curru: ipsi verò se-reficiebant a calore sudorem exsiccando a tunicis,
Stantes ad ventum in littore maris: Ac deinde
In tentorium profecti, in sellis-recubitoriis sederunt.

Ver. 603. Ἔκμολεν] *Al.* Ἐξίμολ᾽.

Ibid. ——— *κακοῦ δ᾽ ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.*]

Hinc mihi prima mali labes.——— *Æn.* II, 97.

Notandum hîc in transcursu, quàm in hoc Poëmate (non utique *ῥαψῳδία*,) *apta* & *connexa* sint omnia; quàm a capite ad calcem una sit & perpetua narratio.

Ver. 605. ———*τί δέ σε χρεὼ ἐμεῖο;*] Vide suprà ad *κ'*, 43.

Ver. 606. Τὸν δ᾽ *ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς.*] *Al.* Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς.

Ver. 610. ——— Διῒ φίλε.] Quâ ratione, Διι, hîc ultimam producat; item *ἐυπλόκαμος*, *ver.* 623; & *κάπειτ*, *ver.* 629; vide suprà ad *ά*, 51.

Ver. 621. Στάντε] Nestor & Machaon.

Τοῖσι δὲ τεῦχε κυκειῶ ἐϋπλόκαμος Ἑκαμήδη,
Τὴν ἄρετ' ἐκ Τενέδοιο γέρων, ὅτε πέρσεν Ἀχιλλεὺς,
Θυγατέρ' Ἀρσινόου μεγαλήτορος, ἥν οἱ Ἀχαιοὶ
Ἔξελον, οὕνεκα βουλῇ ἀριστεύεσκεν ἁπάντων·
Ἥ σφῶϊν πρῶτον μὲν ἐπιπροΐηλε τράπεζαν
Καλὴν, κυανόπεζαν, ἐΰξοον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ
Χάλκειον κάνεον· ἐπὶ δὲ, κρόμυον ποτῷ ὄψον,
Ἠδὲ μέλι χλωρὸν, παρ' δ' ἀλφίτου ἱεροῦ ἀκτήν·
Πὰρ δὲ δέπας περικαλλὲς, ὃ οἴκοθεν ἦγ' ὁ γεραιὸς,
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον· οὔατα δ' αὐτοῦ
Τέσσαρ' ἔσαν, δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον
Χρύσειαι νεμέθοντο, δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.
Ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης,
Πλεῖον ἐόν· Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.
Ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ, εἰκυῖα θεῇσιν,

Iis autem parabat potionem-miscellaneam comas-pulchra Hecamede,
Quam abduxit a Tenedo senex, quando *eam* diripuit Achilles,
Filiam Arsinoi magnanimi; quam ei Achivi
Electam-dederunt, quoniam consilio præstabat omnibus:
Hæc eis primùm quidem apposuit mensam
Pulchram, pedes cyaneos-habentem, politam: ac super eam
Æream lancem; & in *eâ* cepam, potioni-*aptum* opsonium,
Atque mel recens, juxtáque farinæ sacræ fructum:
Juxtà etiam poculum perpulchrum, quod domo attulerat senex,
Aureis clavis distinctum; ansæ autem ejus
Quatuor erant; binæque columbæ circum singulas
Aureæ pascebantur; duoque infrà fundi erant.
Alius quidem *senex* non sine labore submovisset a mensâ,
Plenum existens: Nestor vero senex sine-labore tollebat.
In hoc utique ipsis miscuit mulier, similis deabus,

Ver. 625. Θυγατέρ'] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 628. Καλὴν] Vide suprà ad έ, 43.

Ibid. ——— κυανόπεζαν] Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 629. ——— ἐπὶ δὲ] παρὰ δὲ, citante *Platone*, apud *Barnesium*.

Ver. 630. ——— ἱεροῦ] *Al.* ἱερόν.

Ver. 632. Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον.] Πεπάρθαι λέγεται τοῖς ἥλοις, ——— οὐχ ὅτι ἔξωθεν πρόσκεινται καὶ πεπαρμένοι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι ἐμπεπαρμένοις ἐοίκασιν, ἔξω τι ὀλίγον προὔχουσι, μετέωροι τῆς ἄλλης ἐπιφανείας ὄντες. *Athenæus, lib.* XI, *cap.* 12.

Ver. 633. ——— δοιαὶ δὲ πελειάδες ἀμφὶς ἕκαστον.] Οὐχ ὡς περὶ ἓν ἕκαστον ὠτίον, γενήσονται γὰρ οὕτως ὀκτὼ τὸν ἀριθμόν· ἀλλ' ἐπείπερ ἔσχισται μὲν ἑκάτερον τῶν ὤτων εἰς δύο σχίσεις, τούτων δ' αὖ συνάφεια κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπόληξιν, ——— καθ' ἑκατέραν τὴν σχίσιν τῶν ὤτων ἀκουσόμεθα μίαν πελειάδα. *Id. ibid.* Ubi & plura hâc de re fusiús.

Ver. 634. ——— δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.] Erat nimirum ἀμφικύπελλον· Vide suprà ad ά, 584. Aliter *Athenæus*, loco jam citato: Ἀκουστέον οὐ πυθμένας δύο· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ διαίρεσιν ἀναγνωστέον, [ὑπὸ πυθμένες,] ——— ἀλλὰ κατὰ σύνθετον, ὑποπυθμένες, ὅπως ἐπὶ τῶν πελειάδων ἀκούομεν· ὅτι τέσσαρες μὲν ἦσαν ἐπὶ τῶν ὤτων, δύο δ' ὑποπυθμένες, τουτέστιν ὑπὸ τῷ πυθμένι, οἷον ὑποπυθμένιοι· ὥστε διακρατεῖσθαι τὸ δέπας ὑπὸ δυοῖν πελειάδων ὑποκειμένων τῷ πυθμένι.

Ver. 635. Ἄλλος μὲν ———; Νέστωρ δ' ὁ γέρων.] Rectè *Athenæus*: Ἄλλος μὲν γέρων μογέων ———, ὁ δὲ Νέστωρ ἀμογητί. Nam alioqui ἄλογον ἐδόκει, Διομήδους καὶ Αἴαντος, ἔτι δ' Ἀχιλλέως παρόντων, εἰσάγεσθαι τὸν Νέστορα γενναιότερον, τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκότα. *Ibid.*

Ver 637. Ἐν τῷ ῥα] *In hoc utique.* Ut nequaquam hic supervacanea sit particula, ῥα.

Οἴνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε·
Πινέμεναι δ' ἐκέλευσεν, ἐπεί ῥ' ὥπλισσε κυκειῶ.
Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν πίνοντ' ἀφέτην πολυκαγκέα δίψαν,
Μύθοισιν τέρποντο πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες.
Πάτροκλος δὲ θύρῃσιν ἐφίστατο, ἰσόθεος φώς·
Τὸν δὲ ἰδὼν ὁ γεραιὸς ἀπὸ θρόνου ὦρτο φαεινοῦ,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε·
Πάτροκλος δ' ἑτέρωθεν ἀναίνετο, εἶπέ τε μῦθον·
Οὐχ ἕδος ἐστὶ, γεραιὲ διοτρεφὲς, οὐδέ με πείσεις.
Αἰδοῖος, νεμεσητὸς, ὅ με προέηκε πυθέσθαι
Ὅντινα τοῦτον ἄγεις βεβλημένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Γινώσκω· ὁρόω δὲ Μαχάονα, ποιμένα λαῶν.
Νῦν δὲ, ἔπος ἐρέων, πάλιν ἄγγελος εἶμ' Ἀχιλῆϊ·
Εὖ δὲ σὺ οἶσθα, γεραιὲ διοτρεφὲς, οἷος ἐκεῖνος
Δεινὸς ἀνήρ· τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τίπτε τ' ἄρ' ὧδ' Ἀχιλεὺς ὀλοφύρεται υἷας Ἀχαιῶν,
Ὅσσοι δὴ βελέεσσι βεβλήαται; οὐδέ τοι οἶδε,
Πένθεος ὅσσον ὄρωρε κατὰ στρατόν· οἱ γὰρ ἄριστοι

Vino Pramnio, insuper autem caprinum rasit caseum
Radulâ æreâ, superque farinas albas inspersit:
Ac bibere jussit, postquam apparâsset potionem miscellaneam.
Illi autem postquam bibentes exemissent peraridam sitim,
Sermonibus delectabantur inter se colloquentes.
Patroclus verò foribus astitit, par-deo vir:
Hunc autem conspicatus senex, a sede surrexit splendidâ,
Introque duxit manu prehensum, & considere jussit:
Patroclus autem contrà renuebat, dixitque sermonem;
" Non sedendi-tempus est, senex Jovis-alumne, neque *enim* mihi persuadebis.
" Verendus *est*, stomachosus *est*, qui me misit sciscitatum,
" Quemnam hunc ducas vulneratum: quin & ipse
" Agnosco; video nempe Machaonem, pastorem populorum.
" Nunc igitur rem dicturus, nuncius redeo Achilli:
" Bene vero tu nôsti, senex Jovis-alumne, qualis ille
" Difficilis vir: citò vel insontem culpaverit.
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor;
" Cur verò sic Achilles miseratur filios Achivorum,
" Qui jam telis vulnerati sunt? neque sane novit
" Luctûs quantum excitatum sit per exercitum; fortissimi enim

Ver. 638. ——ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρόν.] *Al.* κνῆε τυρόν. Quod autem hîc legit *Plato* in *Ione*, παρὰ δὲ κρόμυον ποτῷ ὄψον citavit scilicet memoriter, ex *ver.* 629; ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 641. Τὼ δ'] Nestor & Machaon.

Ver. 645. ——ἄνωγε.] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ex Aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322; & ad ά, 37.

Ver. 650. Γινώσκω] Ita *Barnesius* ex MS. *Al.* γιγνώσκω. Quod perinde est. Nam γινώσκω primam producit.

Ver. 651. ——ἔπος ἐρέων.] Quâ ratione, ἔπος, hîc ultimam producat; item ἑλκυόμενος, *ver.* 673; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 653. Δεινὸς ἀνήρ.] Vide suprà ad ά, 2.

Ver. 654. ——ἱππότα] Vide suprà ad ά, 157.

Ver. 656. ——τοι] *Al.* τι, & τε.

Ver.

Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε.
Βέβληται μὲν ὁ Τυδείδης κρατερὸς Διομήδης·
Οὔτασται δ' Ὀδυσσεὺς δουρικλυτὸς, ἠδ' Ἀγαμέμνων·
Βέβληται δὲ καὶ Εὐρύπυλος κατὰ μηρὸν οἰστῷ·
Τοῦτον δ' ἄλλον ἐγὼ νέον ἤγαγον ἐκ πολέμοιο,
Ἰῷ ἀπὸ νευρῆς βεβλημένον· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς,
Ἐσθλὸς ἐὼν, Δαναῶν οὐ κήδεται, οὐδ' ἐλεαίρει.
Ἦ μένει, εἰσόκε δὴ νῆες θοαὶ ἄγχι θαλάσσης,
Ἀργείων ἀέκητι, πυρὸς δηΐοιο θέρωνται,
Αὐτοί τε κτεινώμεθ' ἐπισχερώ; οὐ γὰρ ἐμὴ ἲς
Ἔσθ', οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
Εἴθ' ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς ὁπότ' Ἠλείοισι καὶ ἡμῖν νεῖκος ἐτύχθη
Ἀμφὶ βοηλασίῃ, ὅτ' ἐγὼ κτάνον Ἰτυμονῆα,
Ἐσθλὸν Ὑπειροχίδην, ὃς ἐν Ἤλιδι ναιετάασκε,
Ῥύσι' ἐλαυνόμενος· ὁ δ' ἀμύνων ἧσι βόεσσιν,
Ἔβλητ' ἐν πρώτοισιν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι,
Κὰδ δ' ἔπεσεν, λαοὶ δὲ περίτρεσαν ἀγροιῶται·
Ληΐδα δ' ἐκ πεδίου συνελάσσαμεν ἤλιθα πολλὴν,
Πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν,
Τόσσα συῶν συβόσια, τόσσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν·

" In navibus jacent, eminus cominusque vulnerati.
" Percussus est quidem *sagittâ* Tydides fortis Diomedes;
" Vulneratus est etiam Ulysses hastâ-inclytus, & Agamemnon;
" Percussus item Eurypylus ad femur sagittâ:
" Hunc etiam alterum ego modò abduxi e prælio,
" Sagittâ a nervo percussum: at Achilles,
" Strenuus cùm sit, Danaorum nullam curam gerit, neque miseretur.
" An expectat, donec jam naves veloces prope mare,
" Argivis *frustrà* resistentibus, igne hostili comburantur,
" Ipsique interficiamur alii super alios? non enim mea vis
" Est, qualis anteà fuit in agilibus membris.
" Utinam sic pubescerem, roburque mihi firmum esset,
" Sicut quando inter Eleos & nos certamen ortum est,
" De boum-abactione, quando ego interfeci Itymoneum,
" Fortem Hypirochidem, (qui in Elide habitabat,)
" Pignora abigens: ille vero vim-propulsans a suis bobus,
" Percussus est inter primos meâ a manu jaculo;
" Concidit autem, copiæque undiquaque-trepidæ-aufugerunt agrestes:
" Prædam igitur ex campo coëgimus valde multam,
" Quinquaginta boum armenta, totidem greges ovium,
" Tot suum greges, tot greges magnos caprarum:

Ver. 658. ——οὐτάμενοί τε.] Vide suprà ad δ', 525.

Ver. 659. Βέβληται.] Vide suprà ad α', 37.

Ver. 662. Τοῦτον δ' ἄλλον] Machaonem.

Ver. 669. Εἴθ' ὡς ἡβώοιμι.] Vide suprà ad α', 249, 260; & ad β', 372.

Ver. 671. ——βοηλασίην] *Al.* βοηλασίῃ, & βοηλασίης.

Ver. 673. Ῥύσι'.] Vulgò, *Pignora.* Sunt tamen qui vertendum contendant, *Sacrificia.* Vide, *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* I, *pag.* 215.

Ver. 678. ——συβόσια, τόσσ'] *Vulgg.* συβόσια, τόσ'. Sed ad numeros multò mihi videtur venustius, ut binæ breves——σια,

in

Ἵππους δὲ ξανθὰς ἕκατον καὶ πεντήκοντα,
Πάσας θηλείας· πολλῇσι δὲ πῶλοι ὑπῆσαν.
Καὶ τὰ μὲν ἠλασάμεσθα Πύλον Νηλήϊον εἴσω,
Ἐννύχιοι προτὶ ἄστυ· γεγήθει δὲ φρένα Νηλεὺς,
Οὕνεκά μοι τύχε πολλὰ νέῳ πόλεμόνδε κιόντι.
Κήρυκες δ' ἐλίγαινον, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Τοὺς ἴμεν, οἷσι χρεῖος ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ·
Οἱ δὲ συναγρόμενοι Πυλίων ἡγήτορες ἄνδρες,
Δαίτρευον· (πολέσιν γὰρ Ἐπειοὶ χρεῖος ὄφειλον·
Ὡς ἡμεῖς παῦροι κεκακωμένοι ἐν Πύλῳ ἦμεν.
Ἐλθὼν γάρ ῥ' ἐκάκωσε βίη Ἡρακληείη,
Τῶν προτέρων ἐτέων· κατὰ δ' ἔκταθεν ὅσσοι ἄριστοι.
Δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονες υἱέες ἦμεν,
Τῶν οἶος λιπόμην, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὄλοντο.
Ταῦθ' ὑπερηφανέοντες Ἐπειοὶ χαλκοχίτωνες,
Ἡμέας ὑβρίζοντες, ἀτάσθαλα μηχανόωντο·)
Ἐκ δ' ὁ γέρων ἀγέλην τε βοῶν καὶ πῶϋ μέγ' οἰῶν
Εἵλετο, κρινάμενός κε τριηκόσι', ἠδὲ νομῆας.

" Equasque flavas centum & quinquaginta,
" Omnes fœminas: multis etiam pulli suberant.
" Et hæc quidem abegimus Pylum Neleïum intra,
" Nocturni in urbem: lætatus est autem animo Neleus,
" Quod mihi contigissent multa juveni ad bellum profecto.
" Præcones autem canorè-edixerunt, simul ac aurora apparuit,
" Illos adesse, quibus debitum deberetur in Elide amplâ:
" Congregati itaque Pyliorum principes viri
" Dividebant: (multis enim Epei debitum debebant:
" Quandoquidem nos pauci malis-fracti in Pylo eramus.
" Veniens enim afflixerat vis Herculea,
" Superioribus annis: interfecti autem fuerant, quotquot optimi,
" Duodecim enim Nelei eximii filii eramus,
" Quorum solus relictus sum; alii autem omnes perierunt.
" Ob hæc animo-elati Epei ære-loricati,
" Nos insultantes, iniqua moliti erant:)
" Senex autem sibi armentumque boum & gregem magnum ovium
" Exemit, electis trecentis, atque pastoribus,

in unam contrahantur productam; quam ut vox συβόσια, ineleganti & difformi licentiâ, legatur συβόσια.

Ver. 682. ——γεγήθει δὲ] Si dixisset γέγηθεν, jam non constitisset Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè dicat, *he is delighted*; pro eo quod est, *he was delighted*. Vide suprà ad α', 37.

Ver. 687——694. ——(πολέσιν γὰρ—— μηχανόωντο.)] Versus hosce *ego* in *Parenthesin* inclusi, & ipsam *aliis interjectis Parenthesibus* intricatam. Consultò, ut mihi quidem videtur, & singulari Poëtæ alioquî summè perspicui artificio. Vide infrà ad Ver. 697 & 766; & suprà ad ζ, 553.

Ver. 689. ——βίη Ἡρακληείη.] Vide suprà ad β', 658.

Ver. 690. ——ἔκταθεν.] *Al.* ἔκτανεν. Quod eodem redit.

Ver. 691. ——ἀμύμονες.] *Al.* ἀμύμονες. Neutrum malè.

Ver. 694. Ἡμέας] Pronuntiabatur, ἡμᾶς. Nam ἡμέας ultimam producit.

Ver. 695. ——ὁ γέρων] Neleus.

Ver. 696. ——κρινάμενός κε τριηκόσι'] De voce κρινάμενος, vide suprà ad α', 309. Cæterùm Editi hîc habent, κρινάμενος τριηκόσι'. Quæ & optima esset lectio, siquâ licentiæ analogiâ vox τριηκόσια primam posset producere. *Barnesius* edidit ex conjecturâ,

κρινάμενός

(Καὶ γὰρ τῷ χρεῖος μέγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ,
Τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν,
Ἐλθόντες μετ' ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι· τοὺς δ' αὖθι ἄναξ ἀνδρῶν Αὐγείας
Κάσχεθε· τὸν δ' ἐλατῆρ' ἀφίει ἀκαχήμενον ἵππων.
Τῶν ὁ γέρων ἐπέων κεχολωμένος ἠδὲ καὶ ἔργων,
Ἐξέλετ' ἄσπετα πολλὰ,) τὰ δ' ἄλλ' ἐς δῆμον ἔδωκε
Δαιτρεύειν, μή τις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν, ἀμφί τε ἄστυ
Ἔρδομεν ἱρὰ θεοῖς· οἱ δὲ τρίτῳ ἤματι πάντες
Ἦλθον ὁμῶς αὐτοί τε πολεῖς καὶ μώνυχες ἵπποι
Πασσυδίῃ· μετὰ δέ σφι Μολίονε θωρήσσοντο,
Παῖδ' ἔτ' ἐόντ', οὔπω μάλα εἰδότε θούριδος ἀλκῆς.
Ἔστι δέ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπεῖα κολώνη,
Τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῷ, νεάτη Πύλου ἠμαθόεντος·
Τὴν ἀμφεστρατόωντο, διαρραῖσαι μεμαῶτες·
Ἀλλ' ὅτε πᾶν πεδίον μετεκίαθον, ἄμμι δ' Ἀθήνη
Ἄγγελος ἦλθε θέουσ' ἀπ' Ὀλύμπου θωρήσσεσθαι

" (Nam & ipsi debitum magnum debebatur in Elide amplâ,
" Quatuor *scilicet* in cursu-victores equi cum ipsis curribus,
" Qui ierant ad præmia *reportanda*; de tripode enim erant
" Cursu-certaturi; eos autem illic rex virorum Augeas
" Detinuit; aurigamque dimisit tristem, equorum *caussâ*,
" *Ob* hæc senex dicta iratus atque facta,
" Exemit *sibi* admodum multa,) reliqua autem populo dedit
" Dividenda, ne quis ab eo fraudatus abiret æquali *portione*.
" Nos quidem hæc singula administrabamus, perque urbem
" Faciebamus sacra diis: illi verò tertio die omnes
" Venerunt simul ipsique multi & solidi ungulis equi,
" Cum universis copiis: cumque ipsis Moliones *duo* arma induerant,
" Pueri adhuc existentes, nondum perquam periti impetuosæ-*in-pugnâ*-fortitudinis.
" Est autem quædam *nomine* Thryoessa urbs, arduo loco sita,
" Procul ad Alpheum, extrema Pyli arenosi:
" Hanc obsidebant, evertere cupidi:
" Sed cum totum campum transissent, nobis utique Minerva
" Nuntia venit currens ab Olympo, ut armaremur,

κρινάμενός γε τριηκόσι'. Non malè: Quanquam voculæ γὲ vis maximè propria, locum hîc non habet. Quam alteram profert vir eruditus emendationem, τὰ τριηκόσι', pessima est: Nam aliud planè est τριηκόσια, aliud τὰ τριηκόσια. Vocula, ῥὰ, cujus vis proxima est Latino "*scilicet*," satis aptè hîc quadrat. Sed & particula κέ. Quam itaque inserui, propter istud *Odyss.* ν', 390, Καί κε τριηκοσίοισιν————.

Ver. 697——703. (Καὶ γὰρ——πολλὰ,)] Et hosce versus in *Parenthesin* inclusi, ipsam quoque *aliis interjectis Parenthesibus* implicatam. Vide infrà ad *ver.* 716; item suprà ad *ver.* 687; & ad ί, 553.

Ver. 704. ——μή τις οἱ] Quâ ratione, μή τις, hîc ultimam producat; item πόλις, *ver.* 710; & Διὶ, *ver.* 726; vide suprà ad ά, 51.

Ver. 707. ————μώνυχες ἵπποι]
——solido——ungula cornu.
Georgic. III, 88.

Ver. 708. Πασσυδίῃ] *Al.* Πασσυδίη. Ut β', 12, 29, 66.

Ver. 712. ————μεμαῶτες] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ', 464.

Ver. 713. ——ἄμμι δ' Ἀθήνη] *Nobis utique Minerva*; vel, *tum verò nobis Minerva*. Vide ad ά, 57. Pessimè hîc *Bernesius*; To, "δὲ," omittens, Quod nihili est.

Ἐνν

Ἔννυχος, οὐδ' ἀέκοντα Πύλον κάτα λαὸν ἄγειρεν,
Ἀλλὰ μάλ' ἐσσυμένους πολεμίζειν· οὐδέ με Νηλεὺς
Εἴα θωρήσσεσθαι· ἀπέκρυψεν δέ μοι ἵππους·
Οὐ γάρ πω τί μ' ἔφη ἴδμεν πολεμήϊα ἔργα.
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἱππεῦσι μετέπρεπον ἡμετέροισι,
Καὶ πεζός περ ἐών, ἐπεὶ ὣς ἄγε νεῖκος Ἀθήνη.
Ἔστι δέ τις ποταμὸς Μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν Ἀρήνης, ὅθι μείναμεν Ἠῶ δῖαν
Ἱππῆες Πυλίων, τὰ δ' ἐπέρρεεν ἔθνεα πεζῶν.
Ἔνθεν πασσυδίῃ σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
Ἔνδιοι ἱκόμεσθ' ἱερὸν ῥόον Ἀλφειοῖο.
Ἔνθα Διῒ ῥέξαντες ὑπερμενέϊ ἱερὰ καλά,
Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι,
Αὐτὰρ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην·
Δόρπον ἔπειθ' ἑλόμεσθα κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι·
Καὶ κατεκοιμήθημεν ἐν ἔντεσιν οἷσιν ἕκαστος
Ἀμφὶ ῥοὰς ποταμοῖο· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ

" Nocturna, nec invitum per Pylum populum congregavit,
" Sed valde incitatos-cupiditate pugnandi; neque me Neleus
" Sinebat armari; abscondit autem mihi equos;
" Nondum enim omnino me existimabat peritum esse bellicorum operum:
" Veruntamen & sic inter equites insignis eram nostros,
" Pedes licèt existens, quandoquidem sic *me* duxit ad pugnam Minerva.
" Est autem quidam fluvius Minyeïus in mare *se* projiciens,
" Prope Arenam, ubi expectabamus auroram pulchram
" Equites Pyliorum; affluebantque *interea* agmina peditum.
" Inde cum universis copiis, armis-armati,
" Meridiani pervenimus ad sacrum fluentum Alphei.
" Ibi Jovi cùm fecissemus præpotenti sacra opima,
" Taurumque Alpheo, taurum & Neptuno *sacrificâssemus*,
" Ac Minervæ oculos-cæsiæ bovem indomitam;
" Cœnam deinde sumpsimus per exercitum turmatim;
" Et dormivimus in armis suis quisque
" Circum fluenta fluvii: At magnanimi Epei

Ver. 720. ——νεῖκος.] *Barnesius* legendum conjicit, νῖκος. Malè. Neque enim ea Homerica vox est, neque ea sententia.

Ver. 723. ——τὰ δ' ἐπέρρεεν ἔθνεα πεζῶν.] *Al.* ἐπίρρεεν.

——omnisque relictis
Turba *fluit* castris.——*Æn.* XII, 443.

Ver. 724. ——πασσυδίῃ.] Vide suprà ad *ver.* 708.

Ibid. ——σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες.] Vide suprà ad θ', 530.

Ver. 725. Ἔνδιοι] *Al.* Ἐνδίοι. Sed nihil opus. Nam Ἔνδιος secundam producit. *Odyss.* δ', 450, Ἔνδιος δ' ὁ γέρων——.

Ver. 726. ——ῥέξαντες] Vide suprà ad ό, 444.

Ibid. ——ὑπερμενέϊ ἱερά.] Aut pronuntiabatur, ὑπερμενεῖ aut scribendum, ὑπερμενί'. Ut rectè *Barnesius*.

Ibid. ——καλά.] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 727. Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι.]

Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo. *Æn.* III, 119.

" Sed [versui] illi Homerico non sanè re
" parem, neque similem fecit. Esse enim
" videtur Homeri, simplicior & sincerior;
" Virgilii autem, νεωτερικώτερος, & quodam
" quasi ferrumine immisso fucatior." *Gell. Lib.* XIII, *cap.* 25.

Ver. 731. ——ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσταντο δή, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες.] Non satis aptè mihi videtur locum hîc habere istud, δή. Crediderim equidem post ἀμφίσταντο excidisse voculam τό, in præcedentem syllabam fortè absorptam; legendumque,

Ἀμφίσαντο δὴ, ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες·
Ἀλλά σφιν προπάροιθε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος·
Εὖτε γὰρ ἠέλιος φαέθων ὑπερέσχεθε γαίης,
Συμφερόμεσθα μάχῃ, Διΐ τ' εὐχόμενοι καὶ Ἀθήνῃ.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν ἔπλετο νεῖκος,
Πρῶτος ἐγὼν ἕλον ἄνδρα, κόμισσα δὲ μώνυχας ἵππους,
Μούλιον αἰχμητήν· γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαο,
Πρεσβυτάτην δὲ θύγατρ' εἶχε ξανθὴν Ἀγαμήδην,
Ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.
Τὸν μὲν ἐγὼ προσιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρί·
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃσιν· ἐγὼ δ' ἐς δίφρον ὀρούσας,
Στῆν ῥα μετὰ προμάχοισιν· ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ
Ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος, ἐπεὶ ἴδον ἄνδρα πεσόντα,
Ἡγεμόν' ἱππήων, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐνόρουσα, κελαινῇ λαίλαπι ἶσος·
Πεντήκοντα δ' ἕλον δίφρους, δύο δ' ἀμφὶς ἕκαστον
Φῶτες ὀδὰξ ἕλον οὖδας, ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες.
Καί νύ κεν Ἀκτορίωνε Μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα,
Εἰ μή σφωε πατὴρ εὐρυκρείων Ἐνοσίχθων
Ἐκ πολέμου ἐσάωσε, καλύψας ἠέρι πολλῇ.
Ἔνθα Ζεὺς Πυλίοισι μέγα κράτος ἐγγυάλιξε·
Τόφρα γὰρ οὖν ἑπόμεσθα δι' ἀσπιδέος πεδίοιο,

" Circumstabant jam, urbem vastare cupidi:
" Sed ipsis antè apparuit magnum opus Martis:
" Quum enim sol lucidus eminuit supra terram,
" Congressi sumus pugnâ, Jovique supplicantes & Minervæ.
" At quando jam Pyliorum & Epeorum *commissum* erat certamen,
" Primus ego occîdi virum, abstulique solidos-ungulis equos,
" Mulium bellatorem: gener verò *is* erat Augeæ,
" Maximamque natu filiam habebat flavam Agameden,
" Quæ tot pharmaca nôrat, quot alit lata terra.
" Hunc quidem ego accedentem percussi æratâ hastâ;
" Prolapsusque est in pulvere: ego verò in currum insiliens,
" Steti inter primos-pugnatores: sed magnanimi Epei
" Territi-fugerunt aliò alius, ut viderunt virum lapsum,
" Ductorem equitum, qui fortissimus erat in præliando.
" At ego irrui, atræ procellæ par:
" Quinquaginta autem cepi currus, duoque in unoquoque
" Viri mordicùs prehenderunt solum, meâ hastâ domiti.
" Et sane Actorionas Molionas juvenes interfecissem,
" Nisi ipsos pater latè-dominans Neptunus
" Ex pugnâ *ereptos* servâsset, tectos caligine multâ.
" Tum Jupiter Pyliis magnam victoriam dedit:
" Tantisper enim insecuti sumus per stratum clypeis campum,

legendumque.——ἀτὰρ μεγάθυμοι Ἐπειοὶ Ἀμφίσαντο, τὸ ἄστυ διαπραθέειν μεμαῶτες. At sine codicibus nihil muto.

Ver. 732. ——μεμαῶτες.] Vide suprà ad β', 818; & ad ζ', 464.

Ver. 742. ——ἐν κονίῃσι.] Vide suprà ad θ', 156: Item ad ε', 593.

Ver. 746. ——ἐνόρουσα] *Al.* ἐπόρουσεν

Ver. 748. ——ὀδὰξ ἕλον οὖδας.] Vide suprà ad β', 418.

Ver. 753. ——δι' ἀσπιδέος πεδίοιο.] *Al.*

Κτείνοντές τ' αὐτοὺς, ἀνά τ' ἔντεα καλὰ λέγοντες,
Ὄφρ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βήσαμεν ἵππους,
Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη
Κέκληται· ὅθεν αὖτις ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.
Ἔνθ' ἄνδρα κτείνας πύματον λίπον· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Ἂψ ἀπὸ Βουπρασίοιο Πύλονδ' ἔχον ὠκέας ἵππους·
Πάντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διῒ, Νέστορί τ' ἀνδρῶν.
Ὣς ἔον, εἴποτ' ἔην γε, μετ' ἀνδράσιν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Οἶος τῆς ἀρετῆς ἀπονήσεται· ἦτέ μιν οἴω
Πολλὰ μετακλαύσεσθαι, ἐπεί κ' ἀπὸ λαὸς ὄληται.
Ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε Μενοίτιος ὧδ' ἐπέτελλεν
Ἤματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
(Νῶϊ δέ τ' ἔνδον ἐόντες, ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πάντα μάλ' ἐν μεγάροις ἠκούομεν, ὡς ἐπέτελλε·
Πηλῆος δ' ἱκόμεσθα δόμους εὖ ναιετάοντας,
Λαὸν ἀγείροντες κατ' Ἀχαιΐδα πουλυβότειραν.
Ἔνθα δ' ἔπειθ' ἥρωα Μενοίτιον εὕρομεν ἔνδον,
Ἠδέ σε, πὰρ δ' Ἀχιλῆα· γέρων δ' ἱππηλάτα Πηλεὺς
Πίονα μηρί' ἔκηε βοὸς Διῒ τερπικεραύνῳ,

" Interficientesque ipsos, armaque pulchra colligentes;
" Donec ad Buprasium tritici-ferax egimus equos,
" Petramque Oleniam & Alesium, ubi Colone
" Vocatur: unde rursum avertit copias Minerva.
" Ibi virum interfectum extremum reliqui; atque Achivi
" Retrò a Buprasio Pylum-versus agebant veloces equos:
" Omnes autem gratias agebant, ex diis Jovi, Nestorique ex hominibus.
" Talis fui, si quando eram, inter viros: sed Achilles
" Solus virtute suâ fruetur: certe ipsum credo
" Multùm post doliturum, ubi exercitus perierit.
" O amice, sane quidem tibi Menœtius sic præcepit
" Die illo, quo te ex Phthiâ ad Agamemnonem misit:
" (Nos autem intùs existentes, ego & nobilis Ulysses,
" Omnia sane in ædibus audiebamus, sicut præcipiebat:
" Pelei scilicet venimus domos habitantibus commodas,
" Copias cogentes per Achaïda feracem:
" Ibique tum heröem Menœtium invenimus intus:
" Atque te, juxta & Achillem: senex autem equûm-agitator Peleus
" Pinguia femora adolebat bovis, Jovi gaudenti-fulmine,

Al. διὰ σπιδέος πεδίοιο. Ἢ "ἀσπιδὲς," ——— τὸ περιφερὲς, δίκην ἀσπίδος ——— ἢ "σπιδὲς," ——— τὸ ἐκτεταμένον καὶ πλατύ. *Eustath.* Ἢ, ἐν ᾧ τῶν ἀνῃρημένων ἀσπίδες ἔκειντο. *Schol.*

Ver. 754. ——— καλὰ] Vide suprà ad β', 43.

Ver. 756. Πέτρης τ' Ὠλενίης καὶ Ἀλησίου, ἔνθα Κολώνη Κέκληται.] *Strabo*, *lib.* VIII, *pag.* 525, al. 342, legit,

Πέτρης τ' Ὠλενίης, καὶ Ἀλεισίου ἔνθα Κολώνη.

Ut dicatur scilicet *Alesii collis*.

Ver. 757. Κέκληται.] Vide suprà ad α', 37.

Ibid. ——— Ἀθήνη.] *Prudenter* videlicet cavebant, ne ultra modum progrederentur. Vide suprà ad α', 194; ad β', 169; & ad δ', 92.

Ver. 766 ——— 784. (Νῶϊ δὲ ——— Ἄκτορος υἷε.)] Versus hosce *novendecim* in *Parenthesin* inclusi. Quæ res, quam sit Poëtæ non vitio, sed summæ laudi danda; vide suprà ad *ver.* 687 & 697; item ad ι, 553.

Ver. 768. ——— εὖ ναιετάοντας] Vide suprà ad β', 648.

Ver. 769. ——— πουλυβότειραν.] *Al.* καλλιγύναικα.

Ver. 771. ——— ἱππηλάτα.] Vide suprà ad α', 175.

Ve

Αὐλῆς ἐν χόρτῳ· ἔχε δὲ χρύσειον ἄλεισον,
Σπένδων αἴθοπα οἶνον ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσι.
Σφῶϊ μὲν ἀμφὶ βοὸς ἕπετον κρέα, νῶϊ δ' ἔπειτα
Στῆμεν ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς,
Ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλὼν, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγε,
Ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν, ἅτε ξείνοις θέμις ἐστίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπημεν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ἦρχον ἐγὼ μύθοιο, κελεύων ὔμμ' ἅμ' ἕπεσθαι·
Σφὼ δὲ μάλ' ἠθέλετον, τὼ δ' ἄμφω πόλλ' ἐπέτελλον·
Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ γέρων ἐπέτελλ' Ἀχιλῆϊ
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων·
Σοὶ δ' αὖθ' ὧδ' ἐπέτελλε Μενοίτιος, (Ἄκτορος υἱός·)
Τέκνον ἐμὸν, γενεῇ μὲν ὑπέρτερός ἐστιν Ἀχιλλεὺς,
Πρεσβύτερος δὲ σύ ἐσσι· βίῃ δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων.
Ἀλλ' εὖ οἱ φάσθαι πυκινὸν ἔπος, ἠδ' ὑποθέσθαι,
Καί οἱ σημαίνειν· ὁ δὲ πείσεται εἰς ἀγαθόν περ.
Ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων· σὺ δὲ λήθεαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
Ταῦτ' εἴποις Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι, αἴκε πίθηται.
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέν οἱ, σὺν δαίμονι, θυμὸν ὀρίναις,

" Aulæ in septo: tenebatque aureum poculum,
" Libans nigrum vinum super ardentia sacra.
" Vos quidem bovis apparabatis carnes, nos vero tum
" Stabamus in vestibulo: Attonitus autem exiliit Achilles,
" Introque duxit manu prehensos, atque considere jussit,
" Dapesque-hospitales abundè apposuit, quas hospitibus fas est.
" Ac postquam saturati fuimus cibo & potu,
" Ordiebar ego sermonem, hortans vos simul sequi:
" Vos autem omnino volebatis, hi vero ambo multa præceperunt:
" Peleus quidem suo filio senex præcepit Achilli,
" Semper fortissimè se gerere, & virtute superiorem esse aliis:
" Tibi verò itidem sic præcepit Menœtius, Actoris filius;)
" *Fili mi, genere quidem superior est Achilles,*
" *Major natu verò tu es: viribus autem ille multò præstantior:*
" *Sed bene ei da prudens consilium, & admone,*
" *Et ei præcipe: ille autem obsequetur in bonum sanè.*
" Sic præcepit senex, tu vero oblivisceris: sed vel nunc
" Hæc dicas Achilli bellicoso, si fortè obsequetur.
" Quis vero scit, an ei, favente deo, animum commoveas

Ver. 773. ——— ἐν χόρτῳ.] Latini, vocem Græcam retinentes, villæ *cohortem* appellabant; indeque *aves cohortales*, &c. apud *Columellam*.

Ver. 774. ——— αἴθοπα οἶνον] Vide suprà ad α', 462.

Ver. 775. Σφῶϊ μὲν ——— ἕπετον.] *Patroclus* & *Achilles*.

Ibid. ——— βοὸς ἕπετον.] Quâ ratione, βοὸς, hîc ultimam producat; item μὲν, *ver.* 782; & πυκινὸν. *ver.* 787; & κὲν, etiam extra cæsuram, *ver.* 791; vide suprà ad α', 51.

Ver. 777. ——— ἄνωγε.] Non ex præterito, quod vocant, ἄνωγα· sed ex aoristo, ἄνωγον. Vide suprà ad θ', 322.

Ver. 780. ——— ὔμμ'] *Patroclum* & *Achillem*.

Ver. 781. ——— τὼ δ' ἄμφω.] *Peleus* & *Menœtius*, patres *Achillis* & *Patrocli*.

Ver. 783. ——— ὑπείροχον] Vide suprà ad β', 426.

Ver. 787. ——— ὑποθέσθαι] *Al.* ὑπαρξέσθαι notante *Eustathio*. Minùs rectè.

Ver.

Παρειπών; ἀγαθὴ δὲ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρου.
Εἰ δέ τινα φρεσὶν ᾗσι θεοπροπίην ἀλεείνει,
Καί τινά οἱ πὰρ Ζηνὸς ἐπέφραδε πότνια μήτηρ,
Ἀλλά σέ περ προΐτω· ἅμα δ' ἄλλος λαὸς ἑπέσθω
Μυρμιδόνων, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι·
Καί τοι τεύχεα καλὰ δότω πόλεμόνδε φέρεσθαι,
Αἴ κέ σε τῷ ἴσκοντες ἀπόσχωνται πολέμοιο
Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ' ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
Τειρόμενοι· ὀλίγη δέ τ' ἀνάπνευσις πολέμοιο·
Ῥεῖα δέ κ' ἀκμῆτες κεκμηότας ἄνδρας ἀϋτῇ
Ὤσαισθε προτὶ ἄστυ, νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·
Βῆ δὲ θέειν παρὰ νῆας ἐπ' Αἰακίδην Ἀχιλῆα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ κατὰ νῆας Ὀδυσσῆος θείοιο
Ἶξε θέων Πάτροκλος, ἵνα σφ' ἀγορή τε θέμις τε
Ἤην, τῇ δὴ καί σφι θεῶν ἐτετεύχατο βωμοί·
Ἔνθα οἱ Εὐρύπυλος βεβλημένος ἀντιβόλησε,
Διογενὴς Εὐαιμονίδης, κατὰ μηρὸν ὀϊστῷ,
Σκάζων ἐκ πολέμου· κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἱδρὼς
Ὤμων καὶ κεφαλῆς· ἀπὸ δ' ἕλκεος ἀργαλέοιο
Αἷμα μέλαν κελάρυζε· νόος γε μὲν ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δὲ ἰδὼν ᾤκτειρε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός,

" Admonitum? bona utique admonitio est amici.
" Si verò aliquod mentibus suis vaticinium evitat,
" Et aliquod ei a Jove dixit veneranda mater, *quominus ipse eat;*
" Saltem te mittat: simul autem cæteræ copiæ sequantur
" Myrmidonum, si fortè quid luminis Danais fias:
" Et tibi arma pulchra det ad prælium gerenda;
" Si fortè, te illum ob-similitudinem-credentes, abstineant pugnâ
" Trojani, respirentque Mavortii filii Achivorum
" Afflicti *jam:* exigua sane respiratio in bello, *profuerit:*
" Facilè verò integri defessos viros prælio-*aggressi*
" Repellatis ad urbem, a navibus & tentoriis.
Sic dixit; eique animum in pectoribus commovit:
Perrexit itaque currere juxta naves ad Æacidem Achillem.
Sed cùm jam e regione navium Ulyssis divini
Pervenisset currens Patroclus, ubi eis forumque & jus-dicendi-locus
Erat, ubi etiam eis deorum constituta erant altaria;
Illic ei Eurypylus percussus occurrit,
Generosus Euæmonides, femore sagittâ,
Claudicans e pugnâ; humidusque defluebat sudor
Ex humeris & capite: eque vulnere gravi
Sanguis niger scaturiebat: mens tamen firma erat.
Hunc autem intuitus, miseratus est Menœtii fortis filius;

Ver. 792. Παρειπών;] Vide suprà ad ζ, 62.

Ver. 796. ———— αἴκεν τι φόως ———— γένηαι.] *Al.* ἤν πώ τι φόως ———— γένοισθε.

Ver. 797. ———— καλὰ.] Vide suprà ad β, 43.

Ver. 810. ———— κατὰ δὲ.] Quâ ratione δὲ, hîc producatur; item ultima vocis, ὀλοφυρόμενος, *ver.* 814; item ὕδατι, *ver.* 829 & 845; rursúmque δὲ, *ver.* 845; vide suprà ad α, 51.

Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δειλοί, Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Ὣς ἄρ' ἐμέλλετε τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
Ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας ἀργέτι δημῷ;
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, διοτρεφὲς Εὐρύπυλ' ἥρως,
Ἦ ῥ' ἔτι που σχήσουσι πελώριον Ἕκτορ' Ἀχαιοὶ,
Ἦ ἤδη φθίσονται ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες;
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύπυλος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα.
Οὐκέτι, διογενὲς Πατρόκλεις, ἄλκαρ Ἀχαιῶν
Ἔσσεται, ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέονται.
Οἱ μὲν γὰρ δὴ πάντες, ὅσοι πάρος ἦσαν ἄριστοι,
Ἐν νηυσὶν κέαται βεβλημένοι, οὐτάμενοί τε,
Χερσὶν ὕπο Τρώων· τῶν δὲ σθένος ὄρνυται αἰέν.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν σὺ σάωσον, ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν·
Μηροῦ δ' ἔκταμ' ὀϊστὸν, ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δ' ἤπια φάρμακα πάσσε,
Ἐσθλὰ, τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι,
Ὃν Χείρων ἐδίδαξε, δικαιότατος Κενταύρων.
Ἰητροὶ μὲν γὰρ Ποδαλείριος, ἠδὲ Μαχάων,
Τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα,
Χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος,

Et dolens, verbis alatis *eum* allocutus est;
" Ah miseri, Danaorum ductores & principes:
" Siccine eratis procul ab amicis & patriâ terrâ
" Satiaturi in Trojâ veloces canes albâ pinguedine?
" Sed age mihi hoc dic, Jovis-alumne Eurypyle heros;
" Adhucne omnino sustinebunt immanem Hectorem Achivi,
" An jam conficientur ab ipso hastâ domiti?
Huic autem Eurypylus prudens respondit;
" Nullum-amplius, nobilissime Patrocle, præsidium Achivis
" Erit; sed in navibus nigris cadent.
" Illi enim jam omnes, quotquot antè erant fortissimi,
" In navibus jacent eminus cominusque vulnerati
" Manibus Trojanorum: horum vero robur augescit perpetuò.
" At me quidem tu serva, ducens ad navem nigram;
" Femoreque excinde sagittam; ab eoque sanguinem nigrum
" Ablue aquâ tepidâ; & lenia medicamenta insperge,
" Salubria; quæ te aiunt ab Achille doctum esse,
" Quem Chiron docuit, justissimus Centaurorum.
" Medici enim, Podalirius & Machaon,
" Hunc quidem in tentoriis puto vulnus habentem,
" Indigentem & ipsum eximii medici,

Ver. 820. ———φθίσονται] Vide suprà ad β, 833.

Ver. 821. ———πεπνυμένος] *Al.* βεβλημένος.

Ver. 825. ———οὐτάμενοί τε] Vide suprà ad δ, 525.

Ver. 826. ———ὄρνυται.] Vide suprà ad γ, 260.

Ver. 832. Ἰητροὶ———Τὸν μὲν] De elegantissimâ hâc Syntaxi ἀνακολούθῳ, vide suprà ad β, 353, 681; ad γ, 211; ad ζ, 510; ad κ', 224 & 437. Item ad *Odyss.* μ', 73. Ineptissimè hîc Scholiastes; Ἰητροὶ, ἀντὶ τοῦ, Ἰατρῶν· Ὀρθῶς, ἀντὶ γενικῆς.

3 *Ver.*

Κεῖσθαι· ὁ δ' ἐν πεδίῳ Τρώων μένει ὀξὺν ἄρηα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός·
Πῶς τ' ἄρ' ἔοι τάδε ἔργα; τί ῥέξομεν, Εὐρύπυλ' ἥρως;
Ἔρχομαι, ὄφρ' Ἀχιλῆϊ δαΐφρονι μῦθον ἐνίσπω,
Ὃν Νέστωρ ἐπέτελλε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς περ σεῖο μεθήσω τειρομένοιο.
Ἦ, καὶ ὑπὸ στέρνοιο λαβὼν ἄγε ποιμένα λαῶν
Ἐς κλισίην· θεράπων δὲ ἰδὼν ὑπέχευε βοείας.
Ἔνθα μιν ἐκτανύσας, ἐκ μηροῦ τάμνε μαχαίρῃ
Ὀξὺ βέλος περιπευκές· ἀπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ· ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν,
Χερσὶ διατρίψας, ὀδυνήφατον, ἥ οἱ ἁπάσας
Ἔσχ' ὀδύνας· τὸ μὲν ἕλκος ἐτέρσετο, παύσατο δ' αἷμα.

" Jacere: alter autem in campo, Trojanorum sustinet acrem Martem.
Hunc autem vicissim allocutus est Menœtii fortis filius;
" Quomodo esse poterunt [*quo evadent*] hæc opera? quid agemus Eurypyle heros?
" Vado, ut Achilli bellicoso nuncium referam,
" Quem Nestor mandavit Gerenius, custos Achivorum:
" Attamen ne sic quidem te dimittam afflictum.
Dixit, & in sinu susceptum ferebat pastorem populorum
In tentorium: famulus autem ut vidit, substravit pelles bubulas.
Ibi illo porrecto, e femore excîdit cultro
Acutum telum peramarum: ab ipso autem sanguinem atrum
Abluit aquâ tepidâ; & radicem immisit amaram,
Manibus contritam, dolores adimentem, quæ ei cunctos
Sedavit dolores: Vulnus quidem siccatum est, cessavitque sanguis.

Ver. 840. ——— *οὐδ' ὥς περ σεῖο μεθήσω.*] Οἰκονομεῖ ὁ ποιητὴς τοῦτο, διὰ πιθανότητα· ἵνα παραμείνας ὁ Πάτροκλος ἐμβραδύνῃ, ἕως τειχομαχία δεινὴ γίνηται· καὶ ὁ μέγας κίνδυνος ὁ πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐρεθίσῃ μᾶλλον αὐτὸν ἱκετεῦσαι τὸν Ἀχιλλέα. *Eustath.*

Ver. 847. ——— *παύσατο.*] Vide suprà ad γ, 141.

ΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ
ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Μ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ΟΜΗΡΟΥ Ῥαψῳδίας Μ΄.

Ἀποβάντες οἱ Τρῶες τῶν ἵππων, διαβαίνουσι τὴν τάφρον, καί τοι ἀπαισίου αὐτοῖς φανέντος οἰωνοῦ· καὶ εἰς πέντε τάξεις διαιρεθέντες, προσβάλλουσι τῷ τείχει τῶν Ἑλλήνων. Ἔνθα Σαρπηδὼν ἔπαλξιν κατασπᾷ. Ἕκτωρ δὲ λίθῳ βαλὼν τὰς πύλας, ἐπέβη ταῖς ναυσί, καὶ οἱ ἄλλοι σὺν αὐτῷ πάντες Τρῶες.

Ἐπιγραφαί.

Τειχομαχία.

Ἄλλως.

Μῦ δὲ, μάχη πρὸς τεῖχος· ὁ δ' ἔνθορε φαίδιμος Ἕκτωρ.

Ἄλλη.

Μῦ Τρώων παλάμῃσι κατήριπε τεῖχος Ἀχαιῶν.

Ὣς ὁ μὲν ἐν κλισίῃσι Μενοιτίου ἄλκιμος υἱὸς
Ἰᾶτ' Εὐρύπυλον βεβλημένον· οἱ δ' ἐμάχοντο
Ἀργεῖοι καὶ Τρῶες ὁμιλαδὸν, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε
Τάφρος ἔτι σχήσειν Δαναῶν, καὶ τεῖχος ὕπερθεν
Εὐρὺ, τὸ ποιήσαντο νεῶν ὕπερ· ἀμφὶ δὲ τάφρον
Ἤλασαν· οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας·
Ὄφρα σφιν νῆάς τε θοὰς καὶ ληΐδα πολλὴν
Ἐντὸς ἔχον ῥύοιτο· θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο

SIC quidem in tentoriis *Patroclus* Menœtii fortis filius
Curabat Eurypylum vulneratum : verùm pugnabant
Argivi & Trojani catervatim-misti, neque jam erat
Fossa ampliùs prohibitura Danaorum, & murus suprà
Latus, quem fecerant ad *defendendas* naves; circùm autem fossam
Duxerant; neque diis dederant inclytas hecatombas;
Ut sibi navesque veloces & prædam multam
Intùs continens tueretur: Diis autem invitis structus erat

Ver. 8. ———θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο.]
Heu! nihil invitis fas quenquam fidere Divis. *Æn.* II, 402.

Ver.

Ἀθανάτων, τῷ κ' ἔτι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.
Ὄφρα μὲν Ἕκτωρ ζωὸς ἔην, καὶ μήνι' Ἀχιλλεὺς,
Καὶ Πριάμοιο ἄνακτος ἀπόρθητος πόλις ἔπλε,
Τόφρα δὲ καὶ μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν ἔμπεδον ἦεν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μὲν Τρώων θάνον ὅσοι ἄριστοι,
Πολλοὶ δ' Ἀργείων, οἱ μὲν δάμεν, οἱ δὲ λίποντο,
Πέρθετο δὲ Πριάμοιο πόλις δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
Ἀργεῖοι δ' ἐν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδ' ἔβησαν,
Δὴ τότε μητιόωντο Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Τεῖχος ἀμαλδῦναι, ποταμῶν μένος εἰσαγάγοντες,
Ὅσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι,
Ῥῆσός θ', Ἑπτάπορός τε, Κάρησός τε, Ῥοδίος τε,
Γρήνικός τε, καὶ Αἴσηπος, δῖός τε Σκάμανδρος,
Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια καὶ τρυφάλειαι
Κάππεσον ἐν κονίῃσι, καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν·
Τῶν πάντων ὁμόσε στόματ' ἔτραπε Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ἐννῆμαρ δ' ἐς τεῖχος ἵει ῥόον· ὗε δ' ἄρα Ζεὺς
Συνεχὲς, ὄφρα κε θᾶσσον ἁλίπλοα τείχεα θείη.

Immortalibus; quocirca etiam nequaquam longum tempus integer mansit.
Quamdiu quidem Hector vivus erat, & irascebatur Achilles,
Et Priami regis non-eversa urbs erat,
Tamdiu utique & magnus murus Achivorum integer fuit:
At postquam Trojanorum quidem mortui sunt, quotquot fortissimi,
Multique Argivorum, partim quidem domiti sunt, partim autem superstites,
Et eversa est Priami urbs decimo anno,
Argivique in navibus dilectam in patriam redierunt;
Tum tandem inierunt-consilium Neptunus & Apollo
Murum abolere, fluviorum vi immissâ,
Quotquot ab Idæis montibus in mare profluunt,
Rhesusque, Heptaporusque, Caresusque, Rhodiusque,
Granicusque, & Æsepus, divinusque Scamander,
Et Simoïs, ubi multa scuta & galeæ
Deciderant in arenis, & semideorum genus virorum:
Horum omnium eodem ostia convertit Phœbus Apollo,
Perque novem dies in murum immisit *eorum* cursum: pluebat interim Jupiter
Continuò, ut citiùs mari-submersa mœnia redderet.

Ver. 9. Ἀθανάτων] Vide suprà ad ά, 398.
Ibid. ———τῷ κ' ἔτι] *Vulgg.* τῷ καὶ ἔτι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 12. Τόφρα δὲ] *Tamdiu utique.* Nec audiendus *Barnesius*, qui Τοφραὶ δὲ edidit, istudque "δὲ" παρέλκειν contendit. Quod nihili est.

Ver. 17. ———Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.] *Oceani* ex alterâ parte inundantes æstus, ex alterâ *Sol columque pluviosum.*

Ver. 22. Καὶ Σιμόεις, ὅθι πολλὰ]
———ubi tot Simoïs correpta sub undis
Scuta virûm, galeasque, & fortia corpora volvit. *Æn.* I, 104.

Ver. 23. Κάππεσον ἐν κονίῃσι.] Vide suprà ad ά, 593. Malè hîc Scaliger: "*Quid* "*enim* (inquit) *ad fluvios, si in pulverem* "*illa cecidere.*" *Poëtic. lib.* V, *cap.* 3. Quasi scilicet fluvii, loca *pulverulenta* inundare non possent.

Ver. 25. Ἐννῆμαρ.] Fuerunt apud antiquos qui hîc legerent, ἐνῆμαρ, *unum diem.* Importunè, nullâque idoneâ de causâ.

Ibid. ———ὗε δ' ἄρα Ζεὺς] Et mox, *ver.* 28, ἐκ δ' ἄρα πάντα. Utrobique vocabuli, ἄρα, ea est vis, ut dicat Jovem Neptunumque cum Apolline ex composito vires suas *eodem* omnes convertisse.

Ver. 26. Συνεχὲς.] Scribunt nonnulli, Συνεχές· sed nihil opus. Similis enim ferè hu-

Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε
Φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες Ἀχαιοί·
Λεῖα δ' ἐποίησεν παρ' ἀγάρροον Ἑλλήσποντον·
Αὖτις δ' ἠϊόνα μεγάλην ψαμάθοισι κάλυψε,
Τεῖχος ἀμαλδύνας· ποταμοὺς δ' ἔτρεψε νέεσθαι
Κὰρ ῥόον, ᾗπερ πρόσθεν ἵεν καλλίρροον ὕδωρ.
Ὣς ἄρ' ἔμελλον ὄπισθε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων
Θησέμεναι· τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει
Τεῖχος ἐΰδμητον, κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων
Βαλλόμεν'· Ἀργεῖοι δὲ Διὸς μάστιγι δαμέντες,
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐελμένοι ἰσχανόωντο,

Ipſe autem Neptunus tenens manibus tridentem,
[illegible]; omniaque fundamenta undis amovit
[illegible] & l pidum, quæ jecerant laborantes Achivi;
[illegible] fecit juxta rapidum Hellefpontum:
Rurſumque littus magnum arenis cooperuit,
Muro abolito: fluvios autem vertit, ut redirent
In ſuum quemque alveum, qua antè demittebant pulchrè-fluentem aquam.
Sic ſanè erant in poſterum Neptunus & Apollo
Facturi: tum verò circa pugna clamorque exarſit
Murum benè-ſtructum; ſonitumque-reddebant compages turrium
Percuſſæ: Argivi verò Jovis flagello domiti,
Naves ad cavas concluſi tenebantur,

jus vocis ratio eſt, ac ſuprà vocis παρειπών, ζ', 62; & λ', 792. Sed & ad pluviæ vim ſubitaneam depingendam faciunt pedes hoc in verſu dactylici omnes, iſteque in primis tribrachys Συνεχές. Vide ſuprà ad γ', 357; de iſto, Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε———.

Ver. 27. Αὐτὸς δ' Ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε.]

Phurnutus, de *naturâ Deorum*, *cap*. 23, citat; ———ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια θῆκε θύραζε.

Neptunus muros, magnoque emota tridenti
Fundamenta quatit, totamque a ſedibus urbem
Eruit.——— *Æn.* II, 610.

Ver. 31. ———ἠϊόνα μεγάλην.] Quâ ratione, ἠϊόνα, hîc ultimam producat; vide ſuprà ad α', 51.

Ver. 33. ———ἵεν.] Vel ἵεν, quod eſt ἔπεμπον vel ἴεν, quod eſt ἐπορεύετο. Notante *Euſtathio*.

Ver. 35. ———τότε δ' ἀμφὶ μάχη ἐνοπή τε δεδήει Τεῖχος ἐΰδμητον.] Si δέδηεν dixiſſet, jam non conſtitiſſet Temporum ratio. Vide ſuprà ad ο', 37.

Interea Rutuli portis circum omnibus inſtant
Sternere cæde viros, & mœnia cingere flammis. *Æn.* X, 118.

Ver. 36. ———κανάχιζε δὲ δούρατα πύργων
Βαλλόμεν'.] De voce κανάχιζε, vide ſuprà ad δ', 455. De conſtructione, *Euſtathius*; Ἀμφιβολίας (inquit) ἐστὶ σχῆμα· δηλοῖ γάρ, ὡς ἢ ἐκανάχιζε τὰ πολεμικὰ δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, ἢ ὅτι τὰ ἐν τοῖς πύργοις ξύλα ἐκανάχιζεν ἐν τῷ βάλλεσθαι. Ac priorem quidem conſtructionem præfert *Domina Dacier*. Mihi e contrario nulla hîc videtur, ne quidem ἀμφιβολία. Nam ut δούρατα πύργων βαλλόμενα id videlicet ſignificet, quod eſt *Euſtathio* δόρατα κατὰ πύργων βαλλόμενα, nec ſatis Græcè quidem dictum crediderim: Multò minùs *Homericam* ſapit perſpicuitatem. At πύργους βαλλομένους καναχίζειν, uſitatiſſimum eſt;

———δοῦπος ὀρώρει
Πύργων βαλλομένων——— ι', 569.
Πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε.——— π', 105.

Et in hoc ipſo libro,

———κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς
Ἄντην βαλλομένων——— *ver*. 151. Et,
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν,———
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν,
Καὶ πυλέων——— *ver*. 331.

Ver. 38. ———ἐελμένοι] Al. ἐεργμένοι.

Ἕκτορα δειδιότες, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο·
Αὐτὰρ ὅγ', ὡς τὸ πρόσθεν, ἐμάρνατο ἶσος ἀέλλῃ.
Ὡς δ' ὅταν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρητῆρσι,
Κάπριος, ἠὲ λέων στρέφεται, σθένεϊ βλεμεαίνων,
Οἱ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
Ἀντίοι ἵστανται, καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς
Αἰχμὰς ἐκ χειρῶν· τοῦ δ' οὔποτε κυδάλιμον κῆρ
Ταρβεῖ, οὐδὲ φοβεῖται· ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα·
Ταρφέα τε στρέφεται, στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων·
Ὅππῃ τ' ἰθύσει, τῇ τ' εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν·
Ὣς Ἕκτωρ ἀν' ὅμιλον ἰὼν εἱλίσσεθ', ἑταίρους
Τάφρον ἐποτρύνων διαβαινέμεν· οὐδέ οἱ ἵπποι
Τόλμων ὠκύποδες· μάλα δὲ χρεμέτιζον ἐπ' ἄκρῳ
Χείλει ἐφεσταότες· ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος
Εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ' ὑπερθορέειν σχεδὸν, οὔτε περῆσαι
Ῥηϊδίη· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν
Ἕστασαν ἀμφοτέρωθεν· ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν

Hectorem timentes, violentum-artificem-fugandi *hostes*:
Quippe ille, sicut antea, pugnabat par turbini.
Ut verò quando interque canes & viros venatores,
Aper, sive leo versatur, præ robore truces-oculos-volvens;
Illi verò quadratis-agminibus quum se-ipsos instruxerunt,
Adversi stant, & jaculantur crebra
Spicula de manibus; ejus autem nunquam generosum cor
Pavet, neque fugam-capessit: fortitudo verò ipsum occidit:
Crebróque se convertit, ordines virorum tentans;
Quaque fecerit impetum, ibi cedunt ordines virorum:
Sic Hector turbam obiens se motabat, socios
Fossam adhortans transcendere: neque *tamen* ei equi
Audebant, pedibus-veloces: valde autem hinniebant in summo
Labro stantes: absterrebat enim fossa
Lata; neque transilire in promptu erat, neque transitu
Erat facilis: Præcipitia enim declivia circa totam
Stabant utrinque: desuper autem vallis

Ver. 41. Ὡς δ' ὅταν]
Ut fera, quæ densâ venantum septa coronâ
Contra tela furit, sesèque haud nescia morti
Injicit, & saltu supra venabula fertur:
Haud aliter juvenis medios moriturus in hostes
Irruit; &, qua tela vidit densissima, tendit. *Æn.* IX, 551.

Ver. 43. ——— σφέας αὐτοὺς.] Pronuntiabatur σφᾶς. Nam σφέας ultimam producit.

Ver. 44. Ἀντίοι] *Al.* Ἀντίον.

Ver. 48. Ὅππῃ τ' ἰθύσει.] *Al.* ἰθύει. *Barnesius* legendum contendit, ἰθύσῃ· Sed nihil opus.

Ver. 49. ——— εἱλίσσεθ'.] *Al.* ἐλίσσεθ'. Vide suprà ad ζ, 45.

Ver. 50. ——— ἐποτρύνων διαβαινέμεν.] Vide suprà ad β, 451.

Ver. 52. Χείλει ἐφεσταότες ἀπὸ] *Al.* Χείλεϊ ἑσταότες. Cæterùm quâ ratione, ἐφεσταότες, hîc ultimam producat; vide ad ά, 51.

Ver. 53. ——— περῆσαι] Vide suprà ad ά, 67.

Ver. 54. ——— ἐπηρεφέες.] *Barnesius*, ἐπιῤῥεφέες, vel ἐπιῤῥεπέες.

Ver. 55. Ἕστασαν] Videntur mihi nodum in scirpo quærere, qui vocem hanc ex ἑστήκασαν nescio quâ analogiâ contractum volunt. Reverà, quâ analogiâ factum est ex τίθημι, ἔθεσαν· ex δίδωμι, ἔδοσαν· eâdem fit ex ἵστημι, ἕστασαν.

Ὀξέσιν ἠρήρει, τοὺς ἕστασαν υἷες Ἀχαιῶν
Πυκνοὺς καὶ μεγάλους, δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν.
Ἔνθ' οὔ κεν ῥέα ἵππος ἐΰτροχον ἅρμα τιταίνων
Ἐσβαίη, πεζοὶ δὲ μενοίνεον, εἰ τελέουσι.
Δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
Ἕκτορ τ', ἠδ' ἄλλοι Τρώων ἀγοὶ, ἠδ' ἐπικούρων·
Ἀφραδέως διὰ τάφρον ἐλαύνομεν ὠκέας ἵππους·
Ἡ δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ
Ὀξέες ἑστᾶσιν, προτὶ δ' αὐτοὺς τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἔνθ' οὔπως ἐστὶν καταβήμεναι, οὐδὲ μάχεσθαι
Ἱππεῦσι· στεῖνος γὰρ, ὅθι τρώσεσθαι ὀΐω.
Εἰ μὲν γὰρ δὴ πάγχυ κακὰ φρονέων ἀλαπάζει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ βούλετ' ἀρήγειν,
Ἦ τ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι καὶ αὐτίκα τοῦτο γενέσθαι,
Νωνύμους ἀπολέσθαι ἀπ' Ἄργεος ἐνθάδ' Ἀχαιούς·
Εἰ δέ χ' ὑποστρέψωσι, παλίωξις δὲ γένηται
Ἐκ νηῶν, καὶ τάφρῳ ἐνιπλήξωμεν ὀρυκτῇ,
Οὐκέτ' ἔπειτ' ὀΐω οὐδ' ἄγγελον ἀπονέεσθαι
Ἄψορρον προτὶ ἄστυ, ἑλιχθέντων ὑπ' Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·

Acutis munita erat, quos defixerant filii Achivorum
Densos & magnos, *adversus* hostes munimentum.
Illuc non sane facilè equus volubilem currum trahens
Intrâsset; pedites verò animo-incitato-cupiebant, si perficere possent.
Tum verò Polydamas audaci Hectori dixit astans;
“ Hectorque, & alii Trojanorum duces, atque sociorum;
“ Temerè per fossam impellimus veloces equos:
“ Ea quippe admodum difficilis transitu; valli enim in illâ
“ Acuti stant, & ad ipsos murus Achivorum:
“ Illuc nullo modo licet descendere, neque pugnare,
“ Equitibus: Angustiæ enim *sunt*, ubi *eos* sauciatum iri puto.
“ Quod si jam omnino animo-inimico *Græcos* perdit
“ Jupiter altitonans, Trojanisque vult auxiliari;
“ Sanè equidem ego vellem vel statim hoc effectum,
“ Inglorios perire procul-ab Argis hîc Achivos:
“ Sin verò conversi fuerint, & repulerint *nos*
“ A navibus, & fossæ impegerimus profundæ;
“ Non deinceps puto ne nuntium quidem reversurum
“ Retrò ad urbem, *elapsum*, iterum-ad-pugnam conversis ab Achivis.
“ Verùm agite, sicut ego dixero, obsequamur omnes:

Ver. 58. ———— εὔτροχον] *Al.* ἄξον.

Ver. 61. Ἕκτορ τ'] *Al.* Ἕκτωρ τ'.

Ver. 64. ———— προτὶ] *Al.* ποτί. Quod idem est.

Ver. 66. ———— τρώσεσθαι] Turpissimè hîc versio *Barnesiana*; “*sauciatos iri*.” Ac si, *iri*, esset videlicet ex verbo, *sum*.

Ver. 67. Εἰ μὲν γάρ.] Refertur istud γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: *Nec me, quæso, minùs fortem animosumve existimes; NAM* “*si*” &c. Vide suprà ad ι', 22.

Ver. 68. ———— βέλετ' ἀρήγειν.] *Al.* βέλεται νίκην. Minùs rectè. Multò enim hîc præstat βέλεται, quàm βέλετο.

Ver. 70. Νωνύμους ἀπολέσθαι.] Nullâ ex analogiâ produci potest istud υ. Utrùmne verò νωνυμνους, quomodo nonnulli ediderunt, an νωνύμμους æquè ac νωνύμους, pronuntiârint Iones, non liquet.

Ver. 73. ———— ἀπονέεσθαι.] Vide suprà ad α', 398.

Ver.

Ἵππους μὲν θεράποντες ἐρυκόντων ἐπὶ τάφρῳ,
Αὐτοὶ δὲ πρυλέες, σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες,
Ἕκτορι πάντες ἑπώμεθ' ἀολλέες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
Οὐ μενέουσ', εἰ δή σφιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο Πουλυδάμας· ἅδε δ' Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων·
Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.
Οὐδὲ μὲν ἄλλοι Τρῶες ἐφ' ἵππων ἠγερέθοντο,
Ἀλλ' ἀποβάντες ὄρουσαν, ἐπεὶ ἴδον Ἕκτορα δῖον.
Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἑῷ ἐπέτελλεν ἕκαστος,
Ἵππους εὖ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὖθ' ἐπὶ τάφρῳ·
Οἱ δὲ διαστάντες, σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες,
Πένταχα κοσμηθέντες, ἅμ' ἡγεμόνεσσιν ἕποντο.
Οἱ μὲν ἅμ' Ἕκτορ' ἴσαν καὶ ἀμύμονι Πουλυδάμαντι,
Οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι·
Καί σφιν Κεβριόνης τρίτος εἵπετο· πὰρ δ' ἄρ' ὄχεσφιν
Ἄλλον, Κεβριόναο χερείονα, κάλλιπεν Ἕκτωρ.
Τῶν δ' ἑτέρων Πάρις ἦρχε, καὶ Ἀλκάθοος, καὶ Ἀγήνωρ.
Τῶν δὲ τρίτων Ἕλενος, καὶ Δηΐφοβος θεοειδής,
Υἷε δύω Πριάμοιο, τρίτος δ' ἦν Ἄσιος ἥρως,
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν Ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι

" Equos quidem famuli contineant prope fossam,
" Ipsi verò, pedibus, armis induti,
" Hectorem omnes sequamur conferti: at Achivi
" Non sustinebunt, siquidem ipsis exitii fines impendent.
Sic dixit Polydamas; placebatque Hectori consilium tutum:
Statim itaque de curribus cum armis desiliit in terram.
Ac ne cæteri quidem Trojani in equis convenerunt;
Sed desilierunt cum impetu, ut viderunt Hectorem nobilem.
Aurigæ quidem deinde suo præcepit quisque,
Ut equos benè ex ordine coërcerent illic ad fossam:
Ipsi verò in-ordines-digesti, se ipsos instruentes,
In-quinque-agmina distributi, simul duces sequebantur.
Alii quidem cum Hectore iverunt & eximio Polydamante,
Qui plurimi & fortissimi erant, cupiebantque maximè
Muro rupto cavas ad naves pugnare:
Et ipsos Cebriones tertius sequebatur; apud currus autem
Alium, Cebrione deteriorem, reliquit Hector.
Aliis verò Pâris præfuit, & Alcathous, & Agenor.
Tertiis autem Helenus & Deïphobus divinâ-formâ-præditus,
Filii duo Priami; tertiúsque erat Asius heros,
Asius Hyrtacides, quem ab-Arisbâ vexerant equi

Ver. 77. ———— σὺν τεύχεσι, θωρηχθέντες.] Refertur istud, σὺν τεύχεσι, non ad θωρηχθέντες, sed ad ἑπώμεθα. Vide suprà ad θ', 530; & ad λ', 49.

Ver. 80. ———— ἀπήμων.] *Al.* ἀμύμων.

Ver. 81. ———— σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.] Vide suprà ad γ', 29.

Ver. 82. ———— ἠγερέθοντο.] *Al.* ἠερέθοντο. Sed ista vox non est, eo significatu, Homerica.

Ver. 86. ———— σφέας αὐτούς.] Pronunciabatur σφᾶς. Nam σφέας ultimam producit.

Ver. 90. Τεῖχος ῥηξάμενοι κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχεσθαι.] *Al.* Τεῖχός τε ῥήξειν, καὶ ἐνιπρήσειν πυρὶ νῆας. Nempe ex *ver.* 198 infrà.

Ver.

Αἴθωνες, μεγάλοι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.
Τῶν δὲ τετάρτων ἦρχεν ἐῢς πάϊς Ἀγχίσαο
Αἰνείας· ἅμα τῷγε δύω Ἀντήνορος υἷε,
Ἀρχίλοχός τ', Ἀκάμας τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
Σαρπηδὼν δ' ἡγήσατ' ἀγακλειτῶν ἐπικούρων,
Πρὸς δ' ἕλετο Γλαῦκον, καὶ ἀρήϊον Ἀστεροπαῖον·
Οἱ γάρ οἱ εἴσαντο διακριδὸν εἶναι ἄριστοι
Τῶν ἄλλων μετά γ' αὐτόν· ὁ δ' ἔπρεπε καὶ διὰ πάντων.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους ἄραρον τυκτῇσι βόεσι,
Βάν ῥ' ἰθὺς Δαναῶν λελιημένοι, οὐδέ τ' ἔφαντο
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι.
Ἔνθ' ἄλλοι Τρῶες, τηλέκλητοί τ' ἐπίκουροι,
Βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο·
Ἀλλ' οὐχ Ὑρτακίδης ἔθελ' Ἄσιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Αὖθι λιπεῖν ἵππους τε καὶ ἡνίοχον θεράποντα,
Ἀλλὰ σὺν αὐτοῖσιν πέλασεν νήεσι θοῇσι,
Νήπιος, οὐδ' ἄρ' ἔμελλε κακὰς ὑπὸ κῆρας ἀλύξας,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν ἀγαλλόμενος παρὰ νηῶν
Ἂψ ἀπονοστήσειν προτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσαν·
Πρόσθεν γάρ μιν μοῖρα δυσώνυμος ἀμφεκάλυψεν
Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος ἀγαυοῦ Δευκαλίδαο.

Rutili, magni, fluvio a Selleënte.
At quartorum ductor erat strenuus filius Anchisæ
Æneas: cumque eo duo Antenoris filii,
Archilochusque Acamasque, pugnæ periti omnigenæ.
Sarpedon verò dux-erat inclytorum sociorum;
Assumpsitque, Glaucum & Mavortium Asteropæum:
Hi enim ei visi sunt eximiè esse fortissimi
Cæterorum, post se ipsum scilicet; ipse verò antecellebat etiam omnes.
Hi igitur, postquam se firmè-aptâssent affabrè-factis boum-tergoribus,
Iverunt rectà in Danaos animosi, neque ampliùs putabant
Sustenturos, sed in navibus nigris casuros.
Tum cæteri Trojani, & longè-vocati socii,
Consilio Polydamantis inculpati paruerunt:
At non Hyrtacides voluit Asius princeps virorum
Illic relinquere equos & aurigam famulum;
Sed unà-cum ipsis accedebat ad naves veloces,
Demens; neque enim erat, malo fato evitato,
Equis & curribus exultans a navibus
Retro reversurus ad Ilium ventosam:
Priùs enim eum fatum infaustum circumtexit,
Ex hastâ Idomenei præclari Deucalionidæ.

Ver. 100. Ἀρχίλοχος] Ita edidit *Barnesius*, ex β', 823. *Al.* Ἀρχέλοχος.

Ver. 103. Οἱ γάρ οἱ εἴσαντο] Quâ ratione, γάρ, hîc producatur, etiam extra cæsuram; vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——— διακριδὸν.] Vide suprà ad α', 309.

Ver. 106. ——— οὐδέ τ'] *Al.* οὐδ' ἔτ'. Sicuti infrà, *ver.* 125, ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς Σχήσεσθ'.

Ver. 112. ——— πέλασεν] Vide suprà ad δ', 140.

Ver. 117. Ἔγχεϊ Ἰδομενῆος.] Infrà ν', 387. Cæterùm, ἔγχεϊ, numerosiùs hîc scribitur, quàm ἔγχει ut rectè notavit *Barnesius*.

Εἴσατο γὰρ νηῶν ἐπ' ἀριστερά, τῇ περ Ἀχαιοὶ
Ἐκ πεδίου νίσοντο σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι·
Τῇ ῥ' ἵππους τε καὶ ἅρμα διήλασεν, οὐδὲ πύλῃσιν
Εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα·
Ἀλλ' ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἑταίρων
Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν μετὰ νῆας.
Τῇ ῥ' ἰθὺς φρονέων ἵππους ἔχε· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ὀξέα κεκλήγοντες· ἔφαντο γὰρ οὐκέτ' Ἀχαιοὺς
Σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνῃσιν πεσέεσθαι,
Νήπιοι· ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας εὗρον ἀρίστους,
Υἷας ὑπερθύμους Λαπιθάων αἰχμητάων,
Τὸν μὲν, Πειριθόου υἷα, κρατερὸν Πολυποίτην,
Τὸν δὲ, Λεοντῆα, βροτολοιγῷ ἶσον Ἄρηϊ·
Τὼ μὲν ἄρα προπάροιθε πυλάων ὑψηλάων

Irruit enim navium ad sinistram-partem, qua Achivi
Ex campo redibant cum equis & curribus:
Hac equosque & currum egit, neque in portis
Invenit occlusas januas, & longum vectem oppessulatum:
Sed apertas tenebant viri, si quem sociorum
E bello fugientem salvum-reciperent ad naves,
Hac utique rectâ animo-elato equos dirigebat; & sui simul sequebantur
Acutùm clamantes: Putabant enim non ampliùs Achivos
Sustenturos esse, sed in navibus nigris casuros;
Dementes: in portis quippe duos viros invenerunt fortissimos,
Filios animosos Lapitharum bellicosorum;
Alterum quidem, Pirithoi filium strenuum Polypœtem,
Alterum verò, Leonteum, hominum-perniciei parem Marti:
Hi scilicet ante portas altas

Ver. 120 & 124. Τῇ ῥ' ἵππους, &c, Τῇ ῥ' ἰθὺς.] *Hâc utique.* Non enim vacat istud ῥα, sed sententiam cum præcedente, τῇ περ, connectit.

Ver. 121. ——— ἐπικεκλιμένας.] Vide suprà ad α', 309 & 314.

Ver. 122. ——— εἴ τιν' ἑταίρων Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν.]

Qui cursu portas primi irrupere patentes,
Hos inimica super mixto premit agmine turba.
——— Pars claudere portas,
Nec sociis aperire viam; ———
——— oriturque miserrima cædes
Defendentum armis aditus, inque arma ruentum. *Æn.* XI, 879.
Irrumpunt, aditus Rutuli ut videre patentes. *Æn.* IX, 683.

Ver. 125. ——— κεκλήγοντες.] Vide suprà ad β', 314; & ad γ', 31.

Ver. 127 — 132. ——— ἐν δὲ πύλῃσι δύ' ἀνέρας, ——— ὡς ὅτε τε δρύες.]

Pandarus & Bitias ——— ———
Portam, quæ ducis imperio est commissa, recludunt
Freti armis; ultroque invitant mœnibus hostem.
Ipsi intus dextrâ ac lævâ pro turribus astant,
Armati ferro, & cristis capita alta corusci.
Quales aëriæ, liquentia flumina circum,
Sive Padi ripis, Athesim seu propter amœnum,
Consurgunt geminæ quercus, intonsaque cœlo
Attollunt capita, & sublimi vertice nutant. *Æn.* IX, 675.

Quo de loco, ita *Macrobius*: "Græci milites *Polypœtes* & *Leonteus* stant pro portis, & immobiles *Asium* advenientem hostem velut fixæ arbores opperiuntur. Hactenus est Græca descriptio. Verùm Virgiliana, *Bitiam* & *Pandarum* portam ultrò recludere facit, oblaturos hosti quod per vota quærebat, ut compos castrorum fieret, per hoc futurus in hostium potestate. Et geminos heröas modò turres vocat, modò describit luce cristarum coruscos. Nec arborum, ut ille, similitudinem prætermisit; sed uberiùs eam pulchriúsque descripsit." *Lib.* V, *cap.* 11.

Ver. 131. Τὼ μὲν ἄρα.] Vocabuli, ἄρα, ea ferè hîc vis est, ac si Latinè scribas; "*Hi quidem, ut dictum est,*" *&c.*

Ver.

Ἔστασαν, ὡς ὅτε τε δρύες οὔρεσιν ὑψικάρηνοι,
Αἵτ' ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα,
Ῥίζῃσιν μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαι.
Ὣς ἄρα τὼ χείρεσσι πεποιθότες, ἠδὲ βίηφι,
Μίμνον ἐπερχόμενον μέγαν Ἄσιον, οὐδ' ἐφέβοντο.
Οἱ δ' ἰθὺς πρὸς τεῖχος εὔδμητον, βόας αὔας
Ὑψόσ' ἀνασχόμενοι, ἔκιον μεγάλῳ ἀλαλητῷ,
Ἄσιον ἀμφὶ ἄνακτα, καὶ Ἰαμενόν, καὶ Ὀρέστην,
Ἀσιάδην τ' Ἀκάμαντα, Θόωνά τε, Οἰνόμαόν τε.
Οἱ δ' ἤτοι εἵως μὲν εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ὄρνυον, ἔνδον ἐόντες, ἀμύνεσθαι περὶ νηῶν·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῖχος ἐπεσσυμένους ἐνόησαν
Τρῶας, ἀτὰρ Δαναῶν γένετο ἰαχή τε φόβος τε,
Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε, πυλάων πρόσθε μαχέσθην,
Ἀγροτέροισι σύεσσιν ἐοικότε, τώ τ' ἐν ὄρεσσιν
Ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν δέχαται κολοσυρτὸν ἰόντα,
Δοχμώ τ' ἀΐσσοντε περὶ σφίσιν ἄγνυτον ὕλην,
Πρυμνὴν ἐκτάμνοντες, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
Γίνεται, εἰσόκε τίς τε βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕληται·

Stabant, ut quando quercus in montibus proceræ,
Quæ quidem ventum sustinent & pluviam dies omnes,
Radicibus magnis latè-porrectis hærentes:
Sic utique hi manibus freti atque viribus,
Manebant advenientem magnum Asium, neque fugiebant.
Illi verò rectà ad murum benè-structum, tergora-boum arida
In altum elevantes, ibant magno cum fremitu,
Asium circa regem, & Iamenum, & Orestem,
Asiademque Acamanta, Thoonaque, Oenomaumque.
Atque hi [*Polypœtes & Leonteus*] adhuc quidem benè-ocreatos Achivos
Hortabantur, intus existentes, pugnare pro navibus:
Sed postquam in murum ruentes animadverterunt
Trojanos, Danaorumque ortus est clamorque fugaque;
Tum tandem hi duo erumpentes, portas ante pugnabant,
Agrestibus apris similes, qui in montibus
Virorum atque canum excipiunt tumultum advenientem,
Obliquoque impetu ruentes, circa se frangunt sylvam,
Ad radices usque excindentes, subtusque stridor dentium
Oritur, donec aliquis jaculatus vitam *eis* eripuerit:

Ver. 132. Ἔστασαν] Vide suprà ad *ver.* 55.

Ver. 141. ——— εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς, ——— ἔνδον ἐόντες.] *Al.* εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ, ——— ἔνδον ἐόντας. Minùs rectè. Opposita enim sunt, ἔνδον ἐόντες, &c. ἐκ δὲ ἀΐξαντε.

Ver 142. Ὄρνυον.] *Barnesius* emendavit, Ὤρνυον. Sed nihil opus.

Ver. 144. ——— γένετο ἰαχή τε φόβος τε.] De harum vocum prosodiâ, vide suprà ad δ', 456.

It clamor totis per propugnacula muris.
Æn. IX, 664.

Ver. 145. Ἐκ δὲ τὼ ἀΐξαντε] Suprà, *ver.* 127. Cæterùm quod hîc annotat *Barnesius*, τὸ "Δὲ" παρέλκει, absurdum est. Eam enim vim habet, ac quod aiunt Latini, *tum verò &c.* Vide suprà ad α, 57.

Ver. 146. ——— ἐοικότε.] Ita edidit *Barnesius*, rectè. Sed & *Eustathius*, in Commentario, ita scripsit. *Al.* ἐοικότες, malé.

Ver. 148. ——— ἄγνυτον.] Sicut ex δίδωμι, δίδοτον· ita ex ἄγνυμι, ἄγνυτον. Vide suprà ad γ', 260. Neque in his ulla unquam est licentia.

Ibid. ——— ὕλην] Vide suprà ad γ', 151.

Ver. 150. Γίγνεται] *Al.* Γίνεται. Quod perinde est. Nam γίνομαι primam producit.

Ita

Ὣς τῶν κόμπει χαλκὸς ἐπὶ στήθεσφι φαεινὸς,
Ἄντην βαλλομένων· μάλα γὰρ κρατερῶς ἐμάχοντο,
Λαοῖσιν καθύπερθε πεποιθότες, ἠδὲ βίηφιν.
Οἳ δ᾽ ἄρα χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ πύργων
Βάλλον, ἀμυνόμενοι σφῶν τ᾽ αὐτῶν, καὶ κλισιάων,
Νηῶν τ᾽ ὠκυπόρων· νιφάδες δ᾽ ὡς πίπτον ἔραζε,
Ἅς τ᾽ ἄνεμος ζαὴς, νέφεα σκιόεντα δονήσας,
Ταρφειὰς κατέχευεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ·
Ὣς τῶν ἐκ χειρῶν βέλε᾽ ἔῤῥεον, ἠμὲν Ἀχαιῶν,
Ἠδὲ καὶ ἐκ Τρώων· κόρυθες δ᾽ ἀμφ᾽ αὖον ἀΰτευν,
Βαλλόμεναι μυλάκεσσι, καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι.
Δή ῥα τότ᾽ ᾤμωξέν τε καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ
Ἄσιος Ὑρτακίδης, καὶ ἀλαστήσας ἔπος ηὔδα·

Sic horum resonabat æs in pectoribus lucidum,
Hinc illinc percussorum: valdè enim fortiter præliabantur,
Copiis supernè freti, atque *propriis* viribus.
Illi quippe saxis-missilibus, benè-ædificatis à turribus
Jaculabantur, propugnantes sibique ipsis & tentoriis,
Navibusque velocibus: Nives autem ut cadunt in terram,
Quas ventus vehementer-flans, nubes opacas agitans,
Crebras e-sublimi-effundit in terram almam:
Sic horum e manibus tela fluebant, tam Achivorum,
Quàm etiam ex Trojanorum: galeæ autem circùm raucum sonabant
Percussæ ingentibus-saxis & clypei umbonibus-muniti.
Tum verò ingemuitque & sua percussit femora
Asius Hyrtacides, & indignatus verbum dixit;

Ver. 153. Λαοῖσιν καθύπερθε] *Al.* Λαοῖσι. Quod & ferri potest. Vide ad α´, 51.

Ver. 154. ——— χερμαδίοισιν ——— ἀπὸ πύργων]

Saxa quoque infesto volvebant pondere, si quà
Possent tectam aciem perrumpere.——
Æn. IX, 512.

Ver. 156. ——— νιφάδες δ᾽ ὡς πίπτον ἔραζε.] Utroque modo rectè se habebit constructio: sive scribatur, νιφάδες δ᾽ ὡς, πίπτον ἔραζε· ut πίπτον scilicet referatur ad χερμάδια: Sive scribatur, νιφάδες δ᾽ ὡς πίπτον ἔραζε· ut referatur πίπτον ad νιφάδες. Tam enim cohærent tempora, πίπτον & κατέχευεν, quàm πίπτον & βάλλον.

Sternitur omne solum telis;——
——— pugna aspera surgit:
Quantus ab occasu veniens pluvialibus hœdis
Verberat imber humum; quàm multa grandine nimbi
In vada præcipitant, cùm Jupiter horridus Austris
Torquet aquosam hyemem, & cœlo cava nubila rumpit. *Æn.* IX, 666.
Telaque conjiciunt, proturbant eminus hostem
Missilibus:———

Ac velut, effusâ siquando grandine nimbi
Præcipitant, ———
——— sic obrutus undique telis
Æneas. ——— X, 801.
——— Fundunt simul undique tela
Crebra, *nivis* ritu; cœlumque obtexitur umbrâ. XI, 610.

Ver. 159. ——— ἐκ χειρῶν βέλε᾽ ἔῤῥεον.]

——— Telorum effundere contrà
Omne genus Teucri. —— *Æn.* IX, 509.

Ver. 160. ——— κόρυθες δ᾽ ἀμφ᾽ αὖον ἀΰτευν.]

——— Tum scuta cavæque
Dant sonitum flictu galeæ.———
Æn. IX, 666.
——— Injectis sic undique telis
Obruitur: Strepit assiduò cava tempora circum
Tinnitu galea, & saxis solida æra fatiscunt. *Ibid.* 807.

Ver. 161. Βαλλόμεναι μυλάκεσσι.]

——— Telis premit, omniaque arma
Advocat, & ramis vastisque *molaribus* instat. *Æn.* VIII, 249.

Ver. 162. ——— ᾤμωξέν τε, καὶ ὣ πεπλήγετο μηρώ.] De voce πεπλήγετο, vide suprà ad γ´, 31; & ad β´, 314.

——— gemens ——— palmis percussa lacertos. *Æn.* VII, 501, 503.

Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο
Πάγχυ μάλ'· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐφάμην ἥρωας Ἀχαιοὺς
Σχήσειν ἡμέτερόν γε μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους·
Οἱ δ', ὥς τε σφῆκες μέσον αἰόλοι, ἠὲ μέλισσαι,
Οἰκία ποιήσονται ὁδῷ ἔπι παιπαλοέσσῃ,
Οὐδ' ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον, ἀλλὰ μένοντες
Ἄνδρας θηρητῆρας, ἀμύνονται περὶ τέκνων·
Ὣς οἵγ' οὐκ ἐθέλουσι πυλάων, καὶ δύ' ἐόντε,
Χάσσασθαι, πρίν γ' ἠὲ κατακτάμεν, ἠὲ ἁλῶναι.
Ὣς ἔφατ', οὐδὲ Διὸς πεῖθε φρένα ταῦτ' ἀγορεύων·
Ἕκτορι γάρ οἱ θυμὸς ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.
Ἄλλοι δ' ἀμφ' ἄλλῃσι μάχην ἐμάχοντο πύλῃσιν·
Ἀργαλέον δέ με ταῦτα, θεὸν ὥς, πάντ' ἀγορεῦσαι·
Πάντῃ γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ,
Λάϊνον· Ἀργεῖοι δέ, καὶ ἀχνύμενοί περ, ἀνάγκῃ
Νηῶν ἠμύνοντο· θεοὶ δ' ἀκαχείατο θυμῷ

" Jupiter pater, igitur jam & tu fallax factus es
" Omninò: Non enim ego putabam heröas Achivos
" Sustenturos nostrum robur & manus invictas:
" At illi ut vespæ in medio maculosæ, aut apes,
" Nidos faciunt viam ad asperam,
" Neque relinquunt concavam domum, sed manentes
" Viros venatores, pugnant pro natis:
" Sic illi nolunt a portis, *tantùm* duo licèt existentes,
" Recedere, antequam vel interficiantur, vel capiantur.
Sic dixit, neque Jovis flexit mentem hæc dicens:
Hectori enim ejus animus volebat *hujus diei* gloriam præbere.
Alii interim circa alias pugnam pugnabant portas:
Difficile verò me hæc, deum tanquam, omnia proloqui;
Undiquaque enim circa murum excitatus est immanè-ardens ignis,
Lapideum: Argivi autem, mœsti licèt, necessitate
Pro navibus pugnabant: dii verò tristes-erant animo

Ver. 164. ——— ἦ ῥά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο.]

——— Fallax haud antè repertus
Hoc uno responso animum delusit Apollo. *Æn.* VI, 343.

Ver. 167. ——— αἰόλοι] Εὐκίνητοι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησι, "Πόδας αἰόλον ἵππον." *Schol.* Τὸ μέσον συνεχῶς κινούμενοι καὶ εἰλούμενοι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3. Vide suprà ad β', 816.

Ibid. ——— ἠὲ μέλισσαι.] Ita edidit *Barnesius*; Rectè. Sed & *Eustathius*, in Commentario, ita legit. *Al.* ἠδὲ μέλισσαι.

Ver. 168. Οἰκία ποιήσονται.] *Al.* ποιήσωνται.

Ver. 171. ——— καὶ δύ' ἐόντε.] Suprà, *ver.* 127, 145.

Ver. 172. ——— ἠὲ κατακτάμεν', ἠὲ ἁλῶναι.] Versio Wetsteniana: *vel interficiant alios, vel ipsi capiantur.* Minùs rectè.

Ver. 174. ——— γάρ οἱ] Quâ ratione, γάρ, hîc producatur; item θεόν, *ver.* 176; vide suprà ad α', 51.

Ver. 177. ——— περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ.] De voce, ὀρώρει, vide suprà ad β', 810. Est autem θεσπιδαὲς πῦρ, hoc in loco, τὸ θερμὸν τῆς μάχης. Quod præferre videtur *Eustathius*, ùt *ignis* reverà intelligatur; minùs hîc aptum est. *Virgilius*, in re diversâ, aptè;

——— Undique clamor
Tollitur; invadunt, & fossas aggere complent:
Ardentes tædas alii ad fastigia jactant. *Æn.* IX, 566.

Ver. 178. ——— ἀχνύμενοι.] Vide suprà ad γ', 260.

Ver. 179. ——— ἀκαχείατο θυμῷ.] *Al.* ἀκαχήατο, & θυμόν.

Πάντες, ὅσοι Δαναοῖσι μάχης ἐπιτάῤῥοθοι ἦσαν.
Σὺν δ' ἔβαλον Λαπίθαι πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα.
Ἔνθ' αὖ Πειριθόου υἱὸς, κρατερὸς Πολυποίτης,
Δουρὶ βάλεν Δάμασον, κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
Οὐδ' ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν· ἀλλὰ διὰ πρὸ
Αἰχμὴ χαλκείη ῥῆξ' ὀστέον· ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο· δάμασσε δέ μιν μεμαῶτα.
Αὐτὰρ ἔπειτα Πύλωνα καὶ Ὄρμενον ἐξενάριξεν.
Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς, ὄζος Ἄρηος,
Ἱππόμαχον βάλε δουρὶ, κατὰ ζωστῆρα τυχήσας.
Αὖτις δ' ἐκ κολεοῖο ἐρυσσάμενος ξίφος ὀξὺ,
Ἀντιφάτην μὲν πρῶτον, ἐπαΐξας δι' ὁμίλου,
Πλῆξ' αὐτοσχεδίην· ὁ δ' ἄρ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·
Αὐτὰρ ἔπειτα Μένωνα, καὶ Ἰαμενὸν, καὶ Ὀρέστην,
Πάντας ἐπασσυτέρους πέλασε χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὄφρ' οἱ τοὺς ἐνάριζον ἀπ' ἔντεα μαρμαίροντα,
Τόφρ' οἱ Πουλυδάμαντι καὶ Ἕκτορι κοῦροι ἕποντο,
Οἳ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἔσαν, μέμασαν δὲ μάλιστα
Τεῖχός τε ῥῆξαι, καὶ ἐνιπρῆσαι πυρὶ νῆας·

Omnes, quotquot Danais in prælio favebant.
Commiserunt autem Lapithæ pugnam & prælium:
Tum utique Pirithoi filius, fortis Polypœtes,
Hastâ percussit Damasum per galeam æreis-munitam-malis:
Neque ærea galea prohibuit; sed penitus
Cuspis ærea perrupit os; cerebrumque
Intus totum fœdatum est; domuitque ipsum ardentem:
Deinde verò Pylonem & Ormenum interfecit.
Filium item Antimachi Leonteus, ramus Martis,
Hippomachum percussit hastâ, ad balteum assecutus.
Deinde autem ex vaginâ extracto ense acuto,
Antiphatem quidem primum, impetu facto per turbam,
Percussit cominus; atque is supinus solo allisus est:
Tum dein Menonem, & Iamenum, & Orestem,
Omnes alios-super-alios admovit terræ almæ.
Dum ii hos interfectos-spoliabant armis coruscis,
Interea Polydamantem & Hectorem juvenes sequebantur,
Qui plurimi & fortissimi erant, ardebantque maximè
Murumque perrumpere, & incendere igne naves:

Ver. 181. ——Λαπίθαι] Suprà, *ver.* 128.

Ver. 183. ——κυνέης διὰ χαλκοπαρῄου·
——ἐγκέφαλος δὲ]
—— telumque aurata ad tempora torquet:
Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro.
Æn. XII, 536.

Ver. 185. Αἰχμὴ χαλκείη.] *Al.* Αἰχμὴ ἱεμένη. Id quod, propter χαλκείη in versu præcedente, non videtur prorsus contemnendum.

Ver. 186. ——μεμαῶτα.] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 188. Υἱὸν δ' Ἀντιμάχοιο Λεοντεὺς ——Ἱππόμαχον.] Vulgò, υἱὸς. Sed rectè ex MSS & ex *Eustathii* commentario restituit *Barnesius*, υἱὸν. Non enim *Antimachi* filius erat Λεοντεὺς, sed *Coroni*. Suprà, β', 745.

Ver. 190. ——ἐρυσσάμενος] Ita edidit *Barnesius*; rectè. Nam ἐρυσάμενος, quod habent Vulgati, secundam corripit.

Ver. 194. ——πέλασε] Vide suprà ad δ', 140.

Ver. 198. ——ῥῆξαι καὶ ἐνιπρῆσαι.] *Al.* ῥήξειν καὶ ἐνιπρήσειν.

Ver.

Οἳ ῥ' ἔτι μερμήριζον, ἐφεσταότες παρὰ τάφρῳ·
Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωὸν, ἔτ' ἀσπαίροντα· καὶ οὔπω λήθετο χάρμης·
Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ στῆθος, παρὰ δειρὴν,
Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ ἕθεν ἧκε χαμᾶζε,
Ἀλγήσας ὀδύνῃσι, μέσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ·
Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇσ' ἀνέμοιο.

Hi tamen adhuc anxiè-deliberabant, ſtantes ad foſſam:
Augurium enim ipſis ſupervenit tranſire cupientibus,
Aquila altivolans, ad ſiniſtram copias dividens,
Cruentatum ſerpentem geſtans unguibus immanem,
Vivum, adhuc palpitantem; necdum *is* oblitus erat pugnæ;
Percuſſit enim ipſam tenentem ad pectus, prope collum,
Contortus retro; Illa autem a ſe demiſit in terram,
Dolens angoribus, mediumque dejecit in agmen:
Ipſaque clangens avolavit flatibus venti.

Ver. 200. Ὄρνις γάρ σφιν ἐπῆλθε.] Hic Jovis altiſoni ſubitò pinnata ſatelles
Arboris e trunco, ſerpentis ſaucia morſu,
———transfigens unguibus anguem
Semianimum, & variâ graviter cervice micantem.
Quem ſe intorquentem lanians———
Abjicit efflantem,———————
Seque obitu a ſolis nitidos convertit in ortus. *Cic. de Divinat. lib.* I, §. 47.
Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ,———
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
———donec vi victus & ipſo
Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
Projecit fluvio, penituſque in nubila fugit. *Æn.* XII, 247.
Utque volans altè raptum cùm fulva draconem
Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæſit:
Saucius at ſerpens ſinuoſa volumina verſat,
Arrectiſque horret ſquamis, & ſibilat ore
Arduus inſurgens; illa haud minùs urget obunco
Luctantem roſtro, ſimul æthera verberat alis. *Æn.* XI, 751.
De quo poſteriore loco *Macrobius*: "Virgilius ſolam aquilæ prædam refert, nec "Homericæ aquilæ omen advertit; quæ & "ſiniſtra veniens vincentium prohibebat "acceſſum, & accepto a captivo ſerpente "morſu prædam dolore dejecit; factoque "tripudio ſoliſtimo, cum clamore dolorem "teſtante prætervolat: His prætermiſſis, "quæ animam parabolæ dabant, velut ex-"animum in Latinis verſibus corpus re-"manſit." *Lib.* V, *cap.* 13. Verùm (ut rectè notavit *Popius*) non hæc omnia vitio erant vertenda *Virgilio*; quia aliam ad rem adduxit hanc ſimilitudinem *Virgilius*, ad aliam *Homerus*.

Ibid.———περησέμεναι.] Vide ſuprà ad α', 67.

Ibid. ———μεμαῶσι.] Vide ad β', 818.

Ver. 201. ———ἐπ' ἀριστερά.] Ζητεῖται πῶς ὁ Ζεὺς ἐπικρατεστέρους θέλων ποιῆσαι τοὺς Τρῶας, σημεῖον αὐτοῖς κωλυτικὸν ἀποστέλλει· ———καὶ ῥητέον, ὅτι νίκην μὲν ἐξέλιπε τοῖς Τρωσὶν, ἐξελεῖν δὲ τὸ δέος τῶν Ἑλλήνων. *Schol.* Ineptè admodum. Non enim victoriam erant reportaturi Trojani, ſed e manibus jamjam partam dimiſſuri, *ver.* 223, *&c.* Neque hoc ſignum omninò viderunt Græci, ſed aliud & diverſum, *ver.* 254.

Ver. 204. ———παρὰ δειρήν.] *Al.* περὶ δειρήν.

Ver. 205. ———ἀπὸ ἕθεν.] Quâ ratione, ἀπὸ, hîc ultimam producat; item τε, *ver.* 198; vide ſuprà ad α', 51.

Ver. 206. ———ἐνὶ κάββαλ'——— πέτετο.] *Plato* in *Ione* citat, ἐγκάββαλ' ———πέτετο.

Ver. 207. Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇσ' ἀνέμοιο.] Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ———, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα, ———καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων ὡς ἔχει ταυτί,———"Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέ-"τετο πνοιῇσ' ἀνέμοιο." Dionyſ. Halicarn. περὶ συνθέσεως, §. 16. Vide ſuprà ad β', 210; ad γ', 363; ad δ', 455 & 504.

Ver.

Τρῶες δ' ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν
Κείμενον ἐν μέσσοισι, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Δὴ τότε Πουλυδάμας θρασὺν Ἕκτορα εἶπε παραστάς·
"Ἕκτορ, ἀεὶ μέν πώς μοι ἐπιπλήσσεις ἀγορῇσιν
Ἐσθλὰ φραζομένῳ· ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν,
Δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ, σὸν δὲ κράτος αἰὲν ἀέξειν.
Νῦν δ' αὖτ' ἐξερέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
Μὴ ἴομεν Δαναοῖσι μαχησόμενοι περὶ νηῶν·
Ὧδε γὰρ ἐκτελέεσθαι ὀΐομαι, εἰ ἐτεόν γε
Τρωσὶν ὅδ' ὄρνις ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἐπ' ἀριστερὰ λαὸν ἐέργων,
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωόν· ἄφαρ δ' ἀφέηκε, πάρος φίλα οἰκί' ἱκέσθαι,
Οὐδ' ἐτέλεσσε φέρων δόμεναι τεκέεσσιν ἑοῖσιν·
Ὣς ἡμεῖς, εἴπερ τε πύλας καὶ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥηξόμεθα σθένεϊ μεγάλῳ, εἴξωσι δ' Ἀχαιοὶ,
Οὐ κόσμῳ παρὰ ναῦφιν ἐλευσόμεθ' αὐτὰ κέλευθα·

Trojani verò cohorruerunt, ut viderunt maculosum serpentem
Jacentem in mediis, Jovis portentum Ægiochi.
Ac tum quidem Polydamas audacem Hectorem allocutus est astans;
" Hector, semper quidem ferè me increpas in concionibus,
" *Quanquam* rectè monentem: uti quidem nequaquam par est,
" Civis qui sit, præter *rectum* dicere, neque in concilio,
" Neque unquam in bello, sed tuam potentiam semper augere.
" Nunc autem rursus proloquar, ut mihi videntur esse optima.
" Ne eamus cum Danais pugnaturi de navibus:
" Sic enim eventurum puto, si quidem verè
" Trojanis hoc augurium advenit transire cupientibus,
" Aquila altivolans, ad sinistram copias dividens,
" Cruentatum serpentem portans unguibus immanem,
" Vivum; citóque dimisit, antequam ad caros nidos pervenisset,
" Neque effecit portans ut daret pullis suis:
" Sic nos, etiamsi portas & murum Achivorum
" Perruperimus robore magno, cesserintque Achivi;
" Non faustè a navibus revertemur per easdem vias:

Ver. 208. ——— ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.] De voce, αἰόλος, *mobilis*; vide suprà ad β', 816. Cæterùm, cùm in promptu esset, ὄφιν αἰόλον εἶδον· fieri non potest quin consultò dixerit, ἴδον αἰόλον ὄφιν· ut, stupentibus serpente viso Trojanis, versus ipse nec opinato quasi *diriguisse* videatur. Ἔστι δ' ὅπη κακοφωνία δεινότητα ποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐὰν τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα δέῃ τοιαύτης. Ὥσπερ τὸ Ὁμηρικὸν, τό. " Τρῶες δ' ἐρρίγησαν ὅπως " ἴδον αἰόλον ὄφιν." Ἦν μὲν γὰρ καὶ εὐφωνοτέρως εἰπόντα σῶσαι τὸ μέτρον, ——— " ὅπως " ὄφιν αἰόλον εἶδον·" Ἀλλ' οὔτ' ἂν ὁ λέγων δεινὸς οὕτως ἔδοξεν, οὔτε ὄφις αὐτός. *Demetr. Phaler.* §. 267. Vide suprà ad α', 342; ad γ', 363; ad δ', 456; & ad λ', 36.

Ver. 209. ——— Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.]
——— ——— ——— alto
Dat signum cœlo, quo non præsentius ullum.
Æn. XII, 245.

Ver. 213. Δῆμον ἐόντα.] *Barnesius* conjicit, scribendum Δήμιον ὄντα. Sed nullâ idoneâ auctoritate.

Ver. 215. ——— ἄριστα] *Al.* ἄριστον.

Ver. 217. ——— εἰ ἐτεόν γε.]
——— si credere dignum est. *Æn.* VI, 173.

Ver. 224. ——— σθένεϊ μεγάλῳ.] Quâ ratione, σθένεϊ, hîc ultimam producat; item δὲ, ver. 241; & παρταμενος, ver. 249; & ἔρυον, ver. 261; & ἄγε, ver. 263; vide suprà ad α', 51.

Πολλοὺς γὰρ Τρώων καταλείψομεν, οὕς κεν Ἀχαιοὶ
Χαλκῷ δηώσουσιν ἀμυνόμενοι περὶ νηῶν.
Ὧδέ χ' ὑποκρίναιτο θεοπρόπος, ὅς σάφα θυμῷ
Εἰδείη τεράων, καί οἱ πειθοίατο λαοί.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κορυθαιόλος Ἕκτωρ·
Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις·
Οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι.
Εἰ δ' ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς ἀγορεύεις,
Ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί·
Ὃς κέλεαι Ζηνὸς μὲν ἐριγδούποιο λαθέσθαι
Βουλέων, ἅς τέ μοι αὐτὸς ὑπέσχετο καὶ κατένευσε.
Τύνη δ' οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις
Πείθεσθαι· τῶν οὔτι μετατρέπομ', οὐδ' ἀλεγίζω,
Εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοί γε, ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἡμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πειθώμεθα βουλῇ,
Ὃς πᾶσι θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

" Multos enim Trojanorum relinquemus, quos quidem Achivi
" Ære interfecerint pugnantes pro navibus.
" Hâc certè interpretatione responderit augur, qui verè animo
" Peritus sit prodigiorum, & ei paruerint populi.
Hunc autem torvè intuitus allocutus est pugnam-expeditè-ciens Hector;
" Polydama, tu quidem non jam mihi grata hæc dicis:
" Nôsti & aliam sententiam meliorem hâc excogitare.
" Sin autem reverà jam hanc seriò dicis,
" Utique tibi jam dii mentem ademerunt ipsi:
" Qui jubes Jovis quidem altitonantis oblivisci
" Consiliorum quæ mihi ipse promisit & annuit.
" Tu verò *me* alitibus alas-expandentibus jubes
" Parere; quos minimè moror, neque curo,
" Sive ad dextram vadant, ad auroramque solemque,
" Sive ad sinistram illi, ad occasum obscurum.
" Nos verò magni Jovis pareamus consilio,
" Qui omnibus mortalibus & immortalibus imperat.
" Unum augurium *est* præstantissimum, pugnare pro patriâ.

Ver. 228. ———— ὑποκρίναιτο.] Vide suprà ad α', 309.

Ver. 230. ———— κορυθαίολος] Vide suprà ad β', 816.

Ver. 231. ———— οὐκ ἔτ' ἐμοὶ φίλα.] Indicat vocula ista, ἔτι, gratum fuisse Hectori, & memoriâ affixum, quod anteà dederat consilium Polydamas, *ver.* 60——80——109. Ut rectè annotavit *Domina Dacier.*

Ver. 236. Βουλέων.] Pronuntiabatur, βουλῶν.

Ver. 237. ———— οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι.] *Avibus præpetibus.* *Gell. lib.* VI. *cap.* 6.

Ver. 240. Εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοί γε.] Quàm non sit supervacaneum istud τοί γε, sed elegans admodum & venustum; vide suprà ad γ, 409.

Ver. 241. Ἡμεῖς δὲ.[*Barnesius* mallet hic δὴ legere. Sed nihil opus. Rectiùs enim hoc in loco est, *Nos verò*, quàm, *Nos demùm.*

Ver. 242. ———— ἀθανάτοισιν] Vide suprà ad α, 398.

Ver. 243. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.] *Al.* ἀμύνασθαι. Χρῆσθαι δὲ δεῖ καὶ ταῖς τεθρυλλημέναις καὶ κοιναῖς γνώμαις, ἂν ὦσι χρήσιμοι· διὰ γὰρ τὸ εἶναι κοιναὶ, ὡς ὁμολογούντων ἁπάντων, ὀρθῶς ἔχειν δοκοῦσιν, παρακαλοῦντι εἰς τὸ κινδυνεύειν μὴ θυσαμένους, " Εἷς οἰωνὸς ἄριστος," &c. *Aristot. Rhet.*

Τίπτε σὺ δείδοικας πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα;
Εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι γε περικτεινώμεθα πάντες
Νηυσὶν ἔπ' Ἀργείων, σοὶ δ' οὐ δέος ἔστ' ἀπολέσθαι·
Οὐ γάρ τοι κραδίη μενεδήϊος, οὐδὲ μαχήμων.
Εἰ δὲ σὺ δηϊοτῆτος ἀφέξεαι, ἠέ τιν' ἄλλον
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἀποτρέψεις πολέμοιο,
Αὐτίκ' ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐπὶ δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
Ὦρσεν ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἀνέμοιο θύελλαν,
Ἥ ῥ' ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν· αὐτὰρ Ἀχαιῶν
Θέλγε νόον, Τρωσὶν δὲ καὶ Ἕκτορι κῦδος ὄπαζε·
Τοῦ περ δὴ τεράεσσι πεποιθότες, ἠδὲ βίηφι,
Ῥήγνυσθαι μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν πειρήτιζον.
Κρόσσας μὲν πύργων ἔρυον, καὶ ἔρειπον ἐπάλξεις,
Στήλας τε προβλῆτας ἐμόχλεον, ἃς ἄρ' Ἀχαιοὶ
Πρώτας ἐν γαίῃ θέσαν ἔμμεναι ἔχματα πύργων.
Τὰς οἵγ' αὖ ἔρυον, ἔλποντο δὲ τεῖχος Ἀχαιῶν
Ῥήξειν· οὐδέ νύ πω Δαναοὶ χάζοντο κελεύθου·
Ἀλλ' οἵγε ῥινοῖσι βοῶν φράξαντες ἐπάλξεις,

" Cur tu times pugnam & prælium?
" Etsi enim alii circum-occidamur omnes
" Naves ad Argivorum; tibi tamen non timor est pereundi:
" Non enim tibi *est* cor impetus-hostium-manens, neque pugnax.
" Si verò tu a pugnâ abstinebis, vel aliquem alium
" Dehortatione-deceptum verbis avertes a prælio;
" Statim meâ hastâ percussus animam amittes.
Ita fatus præcessit; hi autem unà sequebantur,
Clamore immenso; insuperque Jupiter gaudens fulmine
Excitavit ab Idæis montibus venti procellam,
Quæ rectà naves versus pulverem ferebat; atque Achivorum
Molliebat animum, Trojanis verò & Hectori gloriam dabat:
Hujus utique prodigiis confisi atque robore *suo*,
Perfringere magnum murum Achivorum tentabant.
Pinnas quidem turrium convellebant, & demoliebantur propugnacula,
Crepidinesque prominentes vectibus-labefactabant, quas Achivi
Primas in terrâ posuerant, ut-essent stabilimina turrium.
Has illi convellebant, sperabantque murum Achivorum
Se perrupturos: Nondum tamen Danai cedebant de viâ;
Sed illi scutis bubulis præmunientes propugnacula,

Rhetoric. lib. II, *cap.* 21. Χαίρει πολλάκις, ——— τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθεὶς. Οἷον, " Εἷς οἰωνὸς ἄριστος," πρὸς τὸ, " Δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὰς ἀγα- " θὰς ὑποθεμένους ἐλπίδας" &c. *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.* " Augurque cùm esset, dicere ausus est, optimis auspiciis ea geri, quæ pro Reipublicæ salute fierent." *Cic. de senectute.*

Ver. 251. ——— ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.]

——— campo sese arduus infert:
Clamore excipiunt socii, fremituque sequuntur
Horrisono ——— *Æn.* IX, 53.

Ver. 254. ——— ἰθὺς νηῶν κονίην φέρεν] Pulvis nimirùm turbine collectus, *Achivis* rectà in oculos ferebatur.

Ver. 259. ——— ἐμόχλεον.] *Al.* ἐμόχλευον.

Ver. 261. ——— αὖ ἔρυον.] Vide suprà ad ά, 459.

Βάλλον ἀπ' αὐτάων δηΐους ὑπὸ τεῖχος ἰόντας.
Ἀμφοτέρω δ' Αἴαντε κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων
Πάντοσε φοιτήτην, μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν·
Ἄλλον μειλιχίοις, ἄλλον στερεοῖς ἐπέεσσι
Νείκεον, ὅντινα πάγχυ μάχης μεθιέντα ἴδοιεν·
Ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅς τ' ἔξοχος, ὅς τε μεσήεις,
Ὅς τε χερειότερος· ἐπεὶ οὔπω πάντες ὁμοῖοι
Ἀνέρες ἐν πολέμῳ· νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασι·
Καὶ δ' αὐτοὶ τόδε που γινώσκετε· μή τις ὀπίσσω
Τετράφθω προτὶ νῆας ὁμοκλητῆρος ἀκούων·
Ἀλλὰ πρόσω ἵεσθε, καὶ ἀλλήλοισι κέλεσθε,
Αἴ κεν Ζεὺς δώῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
Νεῖκος ἀπωσαμένους, δηΐους προτὶ ἄστυ δίεσθαι.
Ὣς τώγε προβοῶντε μάχην ὤτρυνον Ἀχαιῶν.
Τῶν δ', ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς
Νιφέμεν ἀνθρώποισι, πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα,
Κοιμήσας δ' ἀνέμους χέει ἔμπεδον, ὄφρα καλύψῃ
Ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς καὶ πρώονας ἄκρους,
Καὶ πεδία λωτεῦντα, καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα,

Percutiebant ex ipsis hostes murum subeuntes.
Ambo interea Ajaces hortantes in turribus
Quaquaversum itabant, robur excitantes Achivorum:
Alium *scilicet* blandis, alium duris verbis
Increpabant, quemcunque omninò pugnam remittentem vidissent;
« O amici, Argivorum quique eximius, quique mediocris,
« Quique deterior; quandoquidem non omnes similes
« Viri in bello; nunc est opus omnibus:
« Et verò ipsi hoc nimirùm cognoscitis; ne quis retro
« Vertatur ad naves, *Hectori* minitanti auscultans:
« Sed ulteriùs procedite, & invicem hortamini,
« Si forsan Jupiter det Olympius fulgurator,
« Pugnam cùm repulerimus, hostes ad urbem persequi.
Sic illi ante alios clamantes, pugnam excitabant Achivorum.
Horum autem, sicut flocculi nivis cadunt crebri
Die hiberno, quando orsus est providus Jupiter
Ningere hominibus, ostentans sua tela;
Sopitis verò ventis fundit constanter, donec operuerit
Celsorum montium vertices & cacumina summa,
Et campos florentes, & hominum pinguia culta;

Ver. 266. ——— φοιτήτην.] *Al.* φοιτείτην.

Ibid. ——— μένος ὀτρύνοντες Ἀχαιῶν.] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 270. ——— χερειότερος· ἐπεὶ] Quâ ratione, χερειότερος, hîc ultimam producat; item ὥστε, *ver.* 278; & πεδία, *ver.* 283; & Τρῶας, *ver.* 288; vide suprà ad α', 51.

Ver. 278. Τῶν δ', ὥστε νιφάδες] Vide suprà ad *ver.* 156.

Ver. 279 & 292. ——— μητίετα Ζεύς.] Vide suprà ad α', 175.

Ver. 280. Νιφέμεν ἀνθρώποισι] Dicitur νίφειν & νιφάδες, non quòd syllaba νι sit communis: sed simili analogiâ, ac κρίνω, κρῖσις; μαρτύρομαι, μαρτῦρεῦμαι, μάρτυρες, φίλομαι, φίλασθαι, φιλεῦμαι, φιλότης: Et similia innumera. Vide suprà ad α', 309, 314, 338.

Καί τ' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς κέχυται λιμέσιν τε καὶ ἀκταῖς,
Κῦμα δέ μιν προσπλάζον ἐρύκεται, ἄλλα τε πάντα
Εἴλυται καθύπερθ', ὅτ' ἐπιβρίσῃ Διὸς ὄμβρος·
Ὣς τῶν ἀμφοτέρωσε λίθοι πωτῶντο θαμειαὶ,
Αἱ μὲν ἄρ' ἐς Τρῶας, αἱ δ' ἐκ Τρώων ἐς Ἀχαιοὺς
Βαλλομένων· τὸ δὲ τεῖχος ὕπερ πᾶν δοῦπος ὀρώρει.
Οὐδ' ἄν πω τότε γε Τρῶες καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ
Τείχεος ἐρρήξαντο πύλας καὶ μακρὸν ὀχῆα,
Εἰ μὴ ἄρ' υἱὸν ἑὸν Σαρπηδόνα μητίετα Ζεὺς
Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς βουσὶν ἕλιξιν.
Αὐτίκα δ' ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο πάντοσε ἴσην,
Καλὴν, χαλκείην, ἐξήλατον· ἣν ἄρα χαλκεὺς
Ἤλασεν, ἔντοσθεν δὲ βοείας ῥάψε θαμειὰς,
Χρυσείης ῥάβδοισι διηνεκέσιν περὶ κύκλον·
Τὴν ἄρ' ὅγε πρόσθε σχόμενος, δύο δοῦρε τινάσσων
Βῆ ῥ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ὅς ἐπιδευὴς
Δηρὸν ἔῃ κρειῶν, κέλεται δέ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ,

Et super maris cani funduntur portubusque & littoribus,
Fluctus autem eos adventans prohibet, aliaque omnia
Operiuntur desuper, quum ingruat Jovis imber:
Sic horum utrinque lapides volitabant crebri,
Hi quidem in Trojanos, illi autem a Trojanis in Achivos
Jaculantibus: Murum autem supra totum strepitus ortus est.
Haudquaquam tamen tunc Trojani & illustris Hector
Muri perrupissent portas & longum vectem,
Nisi filium suum Sarpedona providus Jupiter
Excitâsset in Argivos, leonem veluti in boves cornibus-camuros.
Statim verò clypeum quidem ante *se* ferebat undique æquale,
Pulchrum, æneum, laminâ-ductili-tectum: quod faber
Ductili-artificio-fecerat, inter verò pelles-bubulas consuerat spissas,
Aureis virgis perpetuis circa orbem:
Hoc utique ille ante-*se* objecto, duas hastas vibrans
Perrexit ire, sicut leo in-montibus-nutritus, qui indigus
Diù fuerit carnium, jubet autem ipsum animus magnus,

Ver. 286. ———ἐπιβρίσῃ.] Vide suprà ad η', 343.

Ver. 289. ———δοῦπος] Vide suprà ad δ', 455.

Ibid. ———ὀρώρει.] Vide suprà ad β', 810.

Ver. 293. Ὦρσεν ἐπ' Ἀργείοισι, λέονθ' ὡς] Vide suprà ad β', 451.

Ver. 295. Καλὴν] Vide suprà ad β', 43.

Ibid. ———χαλκείην.] *Al.* χρυσείην.

Ver. 297. Χρυσείης ῥάβδοισι] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MSS & Editt. vett. *Al.* Χρυσείαις ῥάβδοισι. Quod *Homerum* minùs sapit.

Ver. 298. Τὴν ἄρ' ὅγε] *Hoc utique ille.* Sic *ver.* 307, Ὥς ῥα τότ'.

Ibid. ———δύο δοῦρε τινάσσων]
Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I, 317.

Ver. 299. ———ὥστε λέων ———ἐπιδευὴς ———κρειῶν.]
———quos improba ventris
Exegit cæcos rabies,———
——— ——— per tela, per hostes.
Æn. II, 356.
Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Suadet enim vesana fames,—— IX, 339.
Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans,
———si fortè fugacem
Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum;
Gaudet hians immane, comasque arrexit, & hæret
Visceribus super accumbens; lavit improba teter
Ora cruor.——— X, 723.

Μήλων πειρήσοντα, καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Εἴπερ γάρ χ' εὕρῃσι παρ' αὐτόφι βώτορας ἄνδρας
Σὺν κυσὶ καὶ δούρεσσι φυλάσσοντας περὶ μῆλα,
Οὔ ῥά τ' ἀπείρητος μέμονε σταθμοῖο δίεσθαι·
Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' ἢ ἥρπαξε μετάλμενος, ἠὲ καὶ αὐτὸς
Ἔβλητ' ἐν πρώτοισι θοῆς ἀπὸ χειρὸς ἄκοντι·
Ὥς ῥα τότ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα θυμὸς ἀνῆκε
Τεῖχος ἐπαΐξαι, διά τε ῥήξασθαι ἐπάλξεις.
Αὐτίκα δὲ Γλαῦκον προσέφη, παῖδ' Ἱππολόχοιο·
  Γλαῦκε, τίη δὴ νῶϊ τετιμήμεσθα μάλιστα
Ἕδρῃ τε, κρέασίν τε, ἰδὲ πλείοις δεπάεσσιν,
Ἐν Λυκίῃ; πάντες δὲ, θεοὺς ὥς, εἰσορόωσι;
Καὶ τέμενος νεμόμεσθα μέγα Ξάνθοιο παρ' ὄχθας,
Καλὸν, φυταλιῆς καὶ ἀρούρης πυροφόροιο;
Τῷ νῦν χρὴ Λυκίοισι μέτα πρώτοισιν ἐόντας,
Ἑστάμεν, ἠδὲ μάχης καυστείρης ἀντιβολῆσαι·
Ὄφρα τις ὧδ' εἴπῃ Λυκίων πύκα θωρηκτάων,
Οὐ μὰν ἀκλεεῖς Λυκίην κατακοιρανέουσιν
Ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε πίονα μῆλα,
Οἶνόν τ' ἔξαιτον, μελιηδέα· ἀλλ' ἄρα καὶ ἲς
Ἐσθλή, ἐπεὶ Λυκίοισι μέτα πρώτοισι μάχονται.

Oves tentaturum, etiam ad benè-munitam caulam ire:
Etsi enim invenerit illic pastores viros
Cum canibus & hastis custodiam-agentes circa oves,
Haud tamen re-non-tentatâ sustinet a stabulo pelli;
Sed is aut rapuit insiliens, aut & ipse
Vulneratus est inter primos veloci ex manu jaculo:
Sic tunc divinum Sarpedonem animus impulit
Murum invadere, perque rumpere propugnacula.
Statim autem Glaucum allocutus est, filium Hippolochi;
" Glauce, curnam nos honoribus affecti-sumus maximè,
" Sedeque, carnibusque, & plenis poculis,
" In Lyciâ, omnes autem, deos tanquam, *nos* aspiciunt,
" Et agri-portionem possidemus magnam Xanthi ad ripas,
" Amœnam, vitifero solo & frugifero?
" Quamobrem nunc oportet, Lycios inter primos existentes,
" Stare, & pugnæ ardenti interesse;
" Ut aliquis sic dicat Lyciorum benè-armatorum:
" Nequaquam inglorii Lyciam administrant
" Nostri reges, eduntque pingues oves,
" Vinumque eximium, dulce: verùm utique & robur *iis est*
" Præstans, quandoquidem Lycios inter primos pugnant.

Ver. 308. ——*διά τε ῥήξασθαι.*] Vide suprà ad α', 51.
Ver. 310. —— *τίη δή*] *Curnam, obsecro, &c.* Vide suprà ad β', 158.
Ver. 311. ——*κρέασιν τε, ἰδέ.*] *Al.* *κρέασιν τ', ἠδέ.*
Ver. 313. *Καὶ τέμενος νεμόμεσθα.*]
Insuper, id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.
Ver. 314. *Καλόν.*] Vide suprà ad ε', 43.
Ibid. ——*ἀρούρης.*] Vide suprà ad ζ', 142.
Ver. 320. *Οἶνόν τ' ἔξαιτον.*] Ita rectè edidit *Barnesius*, ex MS & *Eustathio*. *Vulgg.* *Οἶνον δ' ἔξαιτον.*

Ver.

Ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες,
Αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε
Ἔσσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην,
Οὔτε κέ σε στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
Νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
Μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν, οὐδ' ὑπαλύξαι,
Ἴομεν· ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδὲ Γλαῦκος ἀπετράπετ', οὐδ' ἀπίθησε.
Τὼ δ' ἰθὺς βήτην Λυκίων μέγα ἔθνος ἄγοντε.
Τοὺς δὲ ἰδὼν ῥίγησ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς·
Τοῦ γὰρ δὴ πρὸς πύργον ἴσαν κακότητα φέροντες·
Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν, εἴ τιν' ἴδοιτο
Ἡγεμόνων, ὅστις οἱ ἀρὴν ἑτάροισιν ἀμύναι·

" O amice; si quidem enim, bello hoc evitato,
" Perpetuò porrò essemus expertesque senii immortalesque
" Futuri, nec ipse quidem inter primos pugnarem,
" Neque te mitterem pugnam in gloriosam:
" Nunc verò, (nihilominùs quippe fata instant mortis
" Plurima, quæ non licet effugere hominem, neque evitare,)
" Eamus; vel alicui gloriam dabimus, vel aliquis nobis.
Sic dixit: neque Glaucus aversus est, neque non-obsecutus est.
Hi itaque rectà ibant Lyciorum magnam gentem ducentes.
Hos autem conspicatus cohorruit filius Petei Menestheus:
Hujus enim jam ad turrim ibant, malum ferentes.
Circumspexit autem per agmen Achivorum, si quem videre-posset
Ductorum, qui sibi malum a sociis arceret:

Ver. 322. ——— εἰ μὲν γὰρ ——— μέλλοιμεν] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantissimè reticebatur; *Nen me, quæso, incuses temeritatis; NAM si* &c. Vide suprà ad ε, 22. Cæterùm locum hunc pulcherrimum omnis laudavit atque imitata est antiquitas. Χαίρω πολλάκις ——— τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς τῶν Ὁμήρου τιθείς· οἷον, ——— " Εἰ μὲν μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε " ἔσεσθαι," πρὸς τὸ, " Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος," [*Clemens Alexandrinus, Strom.* 6, *locum eundem citans legit,* Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος,] " κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν κα- " θείρξας τηρῇ." *Lucian. Encom. Demosthenis, haud longè ab initio.* Εἰ μὲν γὰρ ἦν, τὸν παρόντα διαφυγόντας, ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυχεῖν· νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν, ὥστε τὸν ἐν ταῖς μάχαις θάνατον αἱρετώτερον εἶναι δοκεῖν. *Theopompus apud Clem. Alexandrin. Strom.* 6. " Quòd si immortalitas con- " sequeretur præsentis periculi fugam, —— : " Cùm verò dies & noctes omnia nos un- " dique fata circumstent, non est viri —— " dubitare eum spiritum, quem naturæ " debeat, patriæ reddere." *Cic. Philippic.* 10.

Stat sua cuique dies, breve & irreparabile tempus
Omnibus est vitæ; sed famam extendere factis,
Hoc virtutis opus. ——— *Æn.* X, 467.

Ver. 328. ——— ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν.] Ita edidit *Barnesius* ex tribus MSS, & ex *Plutarcho*, & ex sequente libro ν, *ver.* 327, ubi & editi habent, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν. Adde quod *Clemens Alexandrinus*, laudatâ hâc Sarpedonis oratione, legit & hîc εὖχος ὀρέξομεν; loco jam suprà citato. Nec tamen ferri non potest & quod in Vulgatis est, ἠέ τῳ κῦδος ὀρέξομεν· id quod pronuntiabatur scilicet, ἤ τῳ κῦδος ὀρέξομεν.

Aut spoliis ego jam raptis laudabor opimis,
Aut leto insigni, ——— *Æn.* X, 449.

Ver. 329. ——— ἀπετράπετ'] Notandus hîc maximè proprius & significantissimus vocis mediæ usus: *Neque avertit se Glaucus.* Vide suprà ad γ', 141; & ad κ', 45.

Ver. 333. Πάπτηνεν δ' ἀνὰ πύργον.] Ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον τοῦ τείχους, —— εἴ που ἴδοι Ἀχαιῶν τινα· ἢ πάπτηνεν ἀνὰ πύργον Ἀχαιῶν (ἤγουν ἀνὰ παράταξιν πυκνὴν,) εἴ πως ἴδοι τῶν τινα ἡγεμόνων. *Eustath.*

Ver. 334. —— ὅστις οἱ] Vide suprà ad α', 51.

Ibid. ——— ἀμύναι.] *Al.* ἀμύνῃ.

Ἐς δ' ἐνόησ' Αἴαντε δύω πολέμου ἀκορήτω
Ἑσταότας, Τεῦκρόν τε νέον κλισίηθεν ἰόντα
Ἐγγύθεν· ἀλλ' οὔπως οἱ ἔην βώσαντι γεγωνεῖν·
Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν· ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε,
Βαλλομένων σακέων τε καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν
Καὶ πυλέων· πάσας γὰρ ἐπώχατο· τοὶ δὲ κατ' αὐτὰς
Ἱστάμενοι πειρῶντο βίῃ ῥήξαντες ἐσελθεῖν.
Αἶψα δ' ἐπ' Αἴαντα προΐει κήρυκα Θοώτην·
  Ἔρχεο, δῖε Θοῶτα, θέων Αἴαντε κάλεσσον,
Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα τῇδε τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοί, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δέ σφιν καὶ κεῖθι πόνος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.
  Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα οἱ κῆρυξ ἀπίθησεν ἀκούσας,
Βῆ δὲ θέειν παρὰ τεῖχος Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων·
Στῆ δὲ παρ' Αἰάντεσσι κιών, εἶθαρ δὲ προσηύδα·

Animadvertit autem Ajaces duos prælii insatiabiles
Stantes, Teucrumque modò e tentorio profectum
Propè: sed nullo modo ei licebat, si clamaret, exaudiri:
Tantus enim strepitus erat: sonitusque ad cœlum perveniebat,
Percussorum scutorumque & setis-equinis-comantium galearum,
Et portarum: Ad omnes enim accesserant; hostesque ad ipsas
Stantes nitebantur vi perruptas ingredi.
Statim itaque ad Ajacem misit præconem Thootem;
" I, nobilis Thoota, currens Ajaces voca,
" Ambos quidem potiùs: hoc enim longè optimum omnium
" Esset, nam mox hîc fiet gravis cædes.
" Huc enim magnâ-mole feruntur Lyciorum ductores, qui & antea
" Magno-impetu irruere solent in acribus pugnis:
" Si verò ipsis etiam illic labor & certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus.
Sic dixit; neque ei præco non-obsecutus-est, ut audivit;
Perrexit autem currere præter murum Achivorum ære-loricatorum:
Stetitque juxta Ajaces profectus, statimque allocutus est;

Ver. 338. ——— ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκε.] It clamor cœlo. ——— *Æn.* V, 451. ——— Sequitur clamor, cœlumque remugit. IX, 504. It clamor totis per propugnacula muris. IX, 664.

Ver. 340. ——— πάσας γὰρ ἐπώχατο.] Alii ab ὀχῶ deducunt, alii ab οἴχομαι. Interpretanturque (notante *Eustathio*,) vel, ἀνεῳγμέναι ἦσαν· quod ferri omninò non potest: Vel, δι' ὀχέων ἠσφαλίσαντο κλειστάδες, scilicet *Achivi*; Vel, ἐπεπορεύθησαν, scilicet *Trojani*: Vel ἐπώχετο (fuerunt enim qui & ita legerent,) scilicet ὁ κτύπος. Posteriorum duarum interpretationum altera, vera erit; quia & alias apud Homerum vox ἐπώχετο eundem habet intellectum.

Ver. 343. ——— Αἴαντι] *Al.* Αἴαντε.

Ver. 350. ——— τόξων εὖ εἰδώς.] Vide supra ad Β'. 718.

Ver. 353. Στῆ δὲ παρ'] *Al.* Στῆ δ' ἄρ' ἰών.

Ver.

Αἴαντ', Ἀργείων ἡγήτορε χαλκοχιτώνων,
Ἠνώγει Πετεῶο διοτρεφέος φίλος υἱὸς
Κεῖσ' ἴμεν, ὄφρα πόνοιο μίνυνθά περ ἀντιάσητον·
Ἀμφοτέρω μὲν μᾶλλον· ὃ γάρ κ' ὄχ' ἄριστον ἁπάντων
Εἴη, ἐπεὶ τάχα κεῖθι τετεύξεται αἰπὺς ὄλεθρος·
Ὧδε γὰρ ἔβρισαν Λυκίων ἀγοὶ, οἳ τοπάρος περ
Ζαχρηεῖς τελέθουσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
Εἰ δὲ καὶ ἐνθάδε περ πόλεμος καὶ νεῖκος ὄρωρεν,
Ἀλλά περ οἶος ἴτω Τελαμώνιος ἄλκιμος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἑσπέσθω, τόξων εὖ εἰδώς.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε μέγας Τελαμώνιος Αἴας.
Αὐτίκ' Ὀϊλιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αἶαν, σφῶϊ μὲν αὖθι, σὺ καὶ κρατερὸς Λυκομήδης,
Ἑσταότες Δαναοὺς ὀτρύνετον ἶφι μάχεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κεῖσ' εἶμι, καὶ ἀντιόω πολέμοιο·
Αἶψα δ' ἐλεύσομαι αὖτις, ἐπὴν εὖ τοῖς ἐπαμύνω.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη Τελαμώνιος Αἴας,
Καί οἱ Τεῦκρος ἅμ' ἦε κασίγνητος καὶ ὄπατρος·
Τοῖς δ' ἅμα Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.
Εὖτε Μενεσθῆος μεγαθύμου πύργον ἵκοντο,

" Ajaces, Argivorum ductores ære-loricatorum,
" Efflagitat *vos* Petei Jovis alumni charus filius
" Illuc ire, ut laboris vel paululùm participes sitis:
" Ambo quidem potiús: hoc enim longè optimum omnium
" Esset, nam mox ibi fiet gravis cædes;
" Illuc enim magnâ-mole-feruntur Lyciorum ductores, qui & antea
" Magno impetu irruere-solent in acribus pugnis:
" Si verò & hîc etiam bellum & certamen ortum est,
" At saltem solus veniat Telamonius fortis Ajax,
" Et eum Teucer simul sequatur, arcuum peritus.
Sic dixit: neque non-obsecutus est magnus Telamonius Ajax.
Statim Oïlidem verbis alatis allocutus est;
" Ajax, vos quidem hîc, tu & fortis Lycomedes,
" Stantes, Danaos excitate ad fortiter pugnandum:
" Sed ego illuc ibo, & interero pugnæ:
" Protinus autem revertar, postquam benè ipsis auxiliatus fuero.
Sic utique fatus abiit Telamonius Ajax,
Et cum eo Teucer ibat frater & eodem-patre-natus:
Unà cum istis verò Pandion Teucri ferebat curvos arcus.
Quando Menesthei magnanimi ad turrim venerunt,

Ver. 356. ——ἀντιάσητον.] Vide suprà ad ά. 67.

Ver. 359, *& suprà* 346. Ὧδε γὰρ ἔβρισαν.] Producit penultimam ἔβρισαν, quoniam ex βρίθω est, quæ iota habet *productam*. Ideóque non sequitur analogiam verborum in ίζω, quæ, cùm iota plerumque *brevem* habeant, in Præsentibus & Imperfectis *positione solâ* producuntur.

Ver. 365. Αὐτίκ'.] Alacritatem & festinationem rectè depingit syntaxis hæc asyndetos.

Ver. 369. ——ἐπαμύνω.] *Al.* ἐπιτείλω, notante *Eustathio*. Sed majorem habet vim, ἐπαμύνω.

Ver. 372. ——Πανδίων Τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.]

——arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Æn. I, 191.

Ver.

Τείχεος ἐντὸς ἰόντες ἐπειγομένοισι δ' ἵκοντο·
Οἱ δ' ἐπ' ἐπάλξεις βαῖνον, ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσοι,
Ἴφθιμοι Λυκίων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες.
Σὺν δ' ἐβάλοντο μάχεσθαι ἐναντίον, ὦρτο δ' ἀϋτή.
Αἴας δὲ πρῶτος Τελαμώνιος ἄνδρα κατέκτα
Σαρπήδοντος ἑταῖρον, Ἐπικλῆα μεγάθυμον,
Μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλὼν, ὅ ῥα τείχεος ἐντὸς
Κεῖτο μέγας παρ' ἔπαλξιν ὑπέρτατος· οὐδέ κέ μιν ῥέα
Χείρεσιν ἀμφοτέρης φέροι ἀνὴρ, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δ' ἄρ' ὑψόθεν ἔμβαλ' ἀείρας·
Θλάσσε δὲ τετράφαλον κυνέην, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς,
Κάππεσ' ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου, λίπε δ' ὀστέα θυμός.
Τεῦκρος δὲ Γλαῦκον, κρατερὸν παῖδ' Ἱππολόχοιο,
Ἰῷ, ἐπεσσύμενον βάλε τείχεος ὑψηλοῖο,
Ἧ ῥ' ἴδε γυμνωθέντα βραχίονα· παῦσε δὲ χάρμης.
Ἂψ δ' ἀπὸ τείχεος ἆλτο λαθὼν, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν
Βλήμενον ἀθρήσειε, καὶ εὐχετόῳτ' ἐπέεσσι.

Murum intrà euntes, laborantibus utique supervenerunt.
Quippe ad pinnas ascendebant, obscuro turbini similes,
Fortes Lyciorum ductores atque principes:
Congressi sunt autem ad pugnandum ex-adverso, ortusque est clamor.
Ajax verò primus Telamonius virum interfecit
Sarpedonis socium, Epiclem magnanimum,
Saxo aspero percussum, quod murum intra
Jacebat magnum ad pinnam summum: neque id facilè
Manibus ambabus sustulisset vir, ne ætate quidem maximè florens,
Quales nunc homines sunt: ille verò ex alto immisit sublatum;
Perrupitque quatuor-conos-habentem galeam, ossaque confregit
Omnia simul capitis: is autem urinatori similis,
Decidit ab excelsâ turri, liquitque ossa anima.
Teucer verò Glaucum, fortem filium Hippolochi,
Sagittâ, irruentem percussit ex muro alto,
Quà vidit nudatum brachium; cessareque fecit a pugnâ.
Retro itaque a muro desiliit latens, ut ne quis Achivorum
Vulneratum videret, & insultaret verbis.

Ver. 374. ——— δ' ἵκοντο] *Al.* δ' ἵκανον. Cæterùm de vi istius δὲ, vide suprà ad α, 57.

Ver. 379. ——— Ἐπικλῆα μεγάθυμον.] Quâ ratione, Ἐπικλῆα, ultimam hîc producat; vide suprà ad α, 51.

Ver. 380. ——— ὀκριόεντι] *Al.* ὀκρυόεντι.

Ver. 381. ——— οὐδέ κε μιν ῥέα.] Vide infrà ad *ver.* 446.

Ver. 382. Χείρεσιν ἀμφοτέρης φέροι ἀνήρ.] Antiquè legebatur, Χειρί γε τῇ ἑτέρῃ φέροι ἀνήρ· Sed eos qui ita scripserunt, rectè reprehendit *Aristarchus*, ὡς οὐδέν τι μέγα εἰπόντας περὶ τοῦ Αἴαντος. Vulgati habent, Χείρεσιν ἀμφοτέρησι φέροι ἀνήρ· Sed duriusculum est, ut vox, φέροι, diphthongum elidat. Si scripsit *Homerus*, φέρ' ἀνήρ· non utique φέροι voluit dicere, sed φέρε, quod est idem scilicet ac φέρειν ἄν. *Barnesius*, unâ voce transpositâ, edidit, Χείρεσιν ἀμφοτέρῃσιν ἀνὴρ φέροι. *Eustathius*, in Commentario, videtur legisse, Χείρεσσ' ἀμφοτέραις φέροι ἀνήρ. Ad vulgatos proximum est, si scribamus, Χείρεσσ' ἀμφοτέρῃς φέροι ἀνήρ· Quæ autem demùm verior sit lectio, non constat.

Ver. 384. Θλάσσε] *Al.* Θραῦσε.

Ver. 385. ——— ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ']

——— Excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput. ——— *Æn.* I, 119.

Ver.

Σαρπήδοντι δ' ἄχος γένετο, Γλαύκου ἀπιόντος,
Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν· ὅμως δ' οὐ λήθετο χάρμης·
Ἀλλ' ὅγε Θεστορίδην Ἀλκμάονα δουρὶ τυχήσας
Νύξ', ἐκ δ' ἔσπασεν ἔγχος· ὁ δ' ἑσπόμενος πέσε δουρὶ
Πρηνὴς, ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.
Σαρπηδὼν δ' ἄρ' ἔπαλξιν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα διαμπερές· αὐτὰρ ὕπερθεν
Τεῖχος ἐγυμνώθη, πολέεσσι δὲ θῆκε κέλευθον.
Τὸν δ' Αἴας καὶ Τεῦκρος ὁμαρτήσανθ', ὁ μὲν ἰῷ
Βεβλήκει τελαμῶνα περὶ στήθεσφι φαεινὸν
Ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ἀλλὰ Ζεὺς κῆρας ἄμυνε
Παιδὸς ἑοῦ, μὴ νηυσὶν ἔπι πρύμνῃσι δαμείη.
Αἴας δ' ἀσπίδα νύξεν ἐπάλμενος· ἡ δὲ διαπρὸ
Ἤλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν μεμαῶτα·
Χώρησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἐπάλξιος, οὐδ' ὅγε πάμπαν
Χάζετ', ἐπεί οἱ θυμὸς ἐέλπετο κῦδος ἀρέσθαι.
Κέκλετο δ' ἀντιθέοισιν ἐλιξάμενος Λυκίοισιν·
Ὦ Λύκιοι, τί δ' ἄρ' ὧδε μεθίετε θούριδος ἀλκῆς;
Ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ, καὶ ἰφθίμῳ περ ἐόντι,

Sarpedoni autem dolor fuit, propter Glaucum abeuntem,
Protinùs ut animadvertit; attamen non oblitus est pugnæ;
Sed is Thestoridem Alcmaonem hastâ assequutus
Vulneravit, extraxitque hastam: ille autem secutus hastam, cecidit
Pronus, circaque ipsum sonitum-dedere arma varia ære.
Sarpedon verò pinnam prehensam manibus robustis,
Trahebat, illa autem secuta est tota prorsus; & desuper
Murus nudatus est, multisque fecit viam.
Illum verò Ajax & Teucer simul-assecuti, hîc quidem sagittâ
Percussit lorum circa pectora splendidum
Clypei ingentis; sed Jupiter fata arcuit
A filio suo, ne navium ad puppes interficeretur.
Ajax autem clypeum percussit insiliens; atque penitus
Transiit hasta, asperéque-repulit ipsum ardentem.
Cessit itaque paululùm a propugnaculo, neque is *tamen* in-totum
Recessit, quoniam ei animus sperabat gloriam reportare.
Adhortatus est autem divinos conversus Lycios;
" O Lycii, quid ita remittitis impetuosam fortitudinem?
" Difficile autem mihi est, etiam fortissimo existenti,

Ver. 393. Αὐτίκ' ἐπεί τ' ἐνόησεν] Ità omninò scribendum existimo, pro eo quod habent Vulgati, Αὐτίκ' ἔπειτ' ἐνόησεν. Nam ἔπειτα locum hîc non habet.

Ver. 396. ——— ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα.] Vide suprà ad δ', 455, 504; & ad β', 210.

' Corruit in vulnus, sonitum super arma dedere. *Æn.* X, 488.

Ver. 398. Ἕλχ', ἡ δ' ἕσπετο πᾶσα]
——— ———labat ariete crebro
Janua, & emoti procumbunt cardine postes.
Fit via vi: rumpunt aditus, primosque trucidant
Immissi.——— ———*Æn.* II, 492.

Ver. 401. Βεβλήκει] Si dixisset, βέβληκεν· jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad δ', 492; & ad ο', 37.

Ver. 405. Ἤλυθεν] Vide suprà ad γ', 205.

Ibid. ——— μεμαῶτα] Vide suprà ad β', 818.

Ver. 406. ——— οὐδ' ὅγε πάμπαν.] De vi & elegantiâ istius, ὅγε· vide suprà ad γ', 409.

Ver. 407. ——— ἐέλπετο.] *Al.* ἐέλδετο.

Ver. 408. ——— ἀντιθέοισιν ἐλιξάμενος] *Al.* ἀντιθέοισι καθαπτόμενος.

Ver.

Μούνῳ ῥηξαμένῳ, θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Ἀλλ' ἐφομαρτεῖτε· πλεόνων δέ τοι ἔργον ἄμεινον.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δὲ ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν,
Μᾶλλον ἐπέβρισαν βουληφόρον ἀμφὶ ἄνακτα.
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας
Τείχεος ἔντοσθεν, μέγα δέ σφισι φαίνετο ἔργον.
Οὔτε γὰρ ἴφθιμοι Λύκιοι Δαναῶν ἐδύναντο
Τεῖχος ῥηξάμενοι θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον·
Οὔτε ποτ' αἰχμηταὶ Δαναοὶ Λυκίους ἐδύναντο
Τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν.
Ἀλλ' ὥς τ' ἀμφ' οὔροισι δύ' ἀνέρε δηριάασθον,
Μέτρ' ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἐπιξύνῳ ἐν ἀρούρῃ,
Ὥ τ' ὀλίγῳ ἐνὶ χώρῳ ἐρίζητον περὶ ἴσης·
Ὣς ἄρα τοὺς διέεργον ἐπάλξιες· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων
Δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσι βοείας
Ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα.
Πολλοὶ δ' οὐτάζοντο κατὰ χρόα νηλέϊ χαλκῷ,
Ἠμὲν ὅτῳ στρεφθέντι μετάφρενα γυμνωθείη

" Soli, cùm *murum* perruperim, facere ad naves aditum:
" Sed unà sequimini: Multorum utique opus melius.
Sic dixit: Illi autem regis reveriti adhortationem,
Validiùs incubuerunt consiliarium circa regem.
Argivi autem ex-alterâ parte corroborabant phalangas
Murum intra, magnum quippe ipsis obtulit se opus.
Neque enim fortissimi Lycii, Danaorum poterant
Muro rupto facere ad naves viam:
Neque unquam bellatores Danai Lycios poterant
A muro retro repellere, postquam primùm accessissent.
Sed sicut de finibus duo viri contendunt,
Mensuras in manibus tenentes, communi in arvo,
Qui utique exiguo in loco litigant de suo jure:
Sic quidem hos distinebant pinnæ; hi autem super ipsis
Cædebant aliorum circa pectora bubulâ-pelle-factos
Clypeos rotundos, parmasque leves.
Multi autem vulnerabantur corpus sævo ære,
Sive cui verso terga nudarentur

Ver. 412. ———ἐφομαρτεῖτε.] Scholiastes, & Codices nonnulli, ἐφομαρτεῖτον. Quod est absurdum. Vide suprà ad ά, 56.

Ver. 414. ———ἐπέβρισαν] Vide suprà ad *ver.* 359.

Ver. 415 ———ἐκαρτύναντο.] De hujus vocis prosodiâ, vide suprà ad *ver.* 280.

Ver. 417. Οὔτε γὰρ——Λύκιοι Δαναῶν———, οὔτε———Δαναοὶ Λυκίους.]

———————expellere tendunt
Nunc hi, nunc illi: certatur limine in ipso
Ausoniæ: Magno discordes æthere venti
Prælia ceu tollunt, animis & viribus æquis;
Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedit:
Anceps pugna diu, stant obnixa omnia contrá:
Haud aliter Trojanæ acies, aciesque Latinæ
Concurrunt; hæret pede pes, densusque viro vir. *Æn.* X, 354.

Ver. 422. ———ἀρούρῃ] Vide suprà ad ζ, 142.

Ver. 423. Ὥ τ'] *Qui utique.* Item, *ver.* 434. Ἥ τε. *Qua utique.*

Ver. 428. ———ὅτῳ.] *Barnesius* scribit ὅτεῳ. Ut infrà, ό, 664. Neutrum malè.

Ver.

Μαρναμένων, πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος αὐτῆς.
Πάντη δὴ πύργοι καὶ ἐπάλξιες αἵματι φωτῶν
Ἐῤῥάδατ' ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν.
Ἀλλ' οὐδ' ὧς ἐδύναντο φόβον ποιῆσαι Ἀχαιῶν·
Ἀλλ' ἔχον, ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθὴς,
Ἥ τε σταθμὸν ἔχουσα καὶ εἶρον, ἀμφὶς ἀνέλκει
Ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.
Ὣς μὲν τῶν ἐπὶ ἶσα μάχη τέτατο πτόλεμός τε·
Πρίν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς κῦδος ὑπέρτερον Ἕκτορι δῶκε
Πριαμίδῃ, ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος Ἀχαιῶν·
Ἤϋσεν δὲ διαπρύσιον Τρώεσσι γεγωνώς·
Ὄρνυσθ', ἱππόδαμοι Τρῶες· ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος
Ἀργείων, καὶ νηυσὶν ἐνίετε θεσπιδαὲς πῦρ.
Ὣς φάτ' ἐποτρύνων· οἱ δ' οὔασι πάντες ἄκουον,
Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες· οἱ μὲν ἔπειτα

Pugnantium; multi item penitùs per clypeum ipſum.
Ubique verò turres & pinnæ ſanguine virorum
Perfuſæ-erant utrinque a Trojanis & Achivis.
Sed ne ſic quidem poterant in fugam vertere Achivos:
Sed ſe ita habebant, ut lances mulier lanificio-victum-quæritans juſta,
Quæ ſtateram tenens & lanam, utrinque appendit
Exæquans, ut liberis tenuem mercedem ferat.
Sic quidem horum æqualiter pugna intendebatur bellumque;
Uſque dum tandem Jupiter gloriam ſuperiorem Hectori daret
Priamidæ, qui primus irrupit murum Achivorum:
Clamavit autem intentiſſimâ-voce Trojanis vociferans;
" Ingruite, equûm-domitores Troës: perrumpite autem murum
" Argivorum, & navibus immittite immanè-ardentem ignem.
Sic dixit incitans: illi autem auribus omnes audiverunt,
Rectâque irruebant in murum frequentes: Iique deinde

Ver. 430. Πάντη δὴ] Haud ſcio annon hîc reponendum ſit, πάντη δὲ, *ubique verò*; potiùs quàm, πάντῃ δὴ, *ubique ſanè*.

Ver. 433. ——— ὥστε ——— γυνὴ χερνῆτις ——— ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.] Ἵνα δὲ πολὺ μᾶλλον αἴσθηται, ὅσην ἔχει ῥώμην ἡ συνθετικὴ δύναμις ἔν τε ποιήμασι καὶ λόγοις, λήψομαί τινας εὖ ἔχειν δοκούσας λέξεις· ὧν τὰς ἁρμονίας μεταθεὶς, ἀλλοῖα φαίνεσθαι ποιήσω καὶ τὰ μέτρα καὶ τοὺς λόγους. Λαμβανέσθω δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ταυτί· " Ἀλλ' ἔχον, ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀλη- " θής, ——— ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρη- " ται." *Dionyſ. Halicarn.* περὶ Συνθέσεως, §. 4.

——— ——— cùm fœmina primùm,
Cui tolerare colo vitam tenuique Minervâ;
——— ———famulaſque ad lumina longo
Exercet penſo; caſtum ut ſervare cubile
Conjugis, & poſſit parvos educere natos.
Æn. VIII, 408.

Ver. 436. ——— μάχη ——— πτόλεμός τε.] Vide ſuprà ad ή, 232, 279.

Ver. 438. Πριαμίδῃ] Vide ſuprà ad ά, 398.

Ver. 440. Ὄρνυσθ'] Ita reſtituit *Barneſius* ex δ', 509, ſuprà; & ex MSS duobus. Optimé. Quod enim habent Vulgati, Ὄρνυθ', ferri omninò non poteſt. Quippe & *Activum* eſt, ὄρνυτε; & penultimam neceſſariò corripit. Quâ enim analogiâ fit δίδωμι, δίδοτε; eâdem fit ὄρνυμι, ὄρνυτε. Neque in his ullus unquam eſt licentiæ locus.

Ibid. ——— ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος.]
Sed vos, ô lecti; ferro quis ſcindere vallum
Apparat, & mecum invadit trepidantia caſtra?
Æn. IX, 146.

Ver. 443. Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος]
Accelerant actâ pariter teſtudine Volſci,
Et foſſas implere parant, ac vellere vallum:
Quærunt pars aditum, & ſcalis aſcendere muros.
Æn. IX, 505.

Κροσσάων ἐπέβαινον, ἀκαχμένα δοῦρατ' ἔχοντες.
Ἕκτωρ δ' ἁρπάξας λᾶαν φέρεν, ὅς ῥα πυλάων
Εἱστήκει πρόσθεν, πρυμνὸς, παχὺς, αὐτὰρ ὕπερθεν
Ὀξὺς ἔην· τὸν δ' οὔ κε δύ' ἀνέρε δήμου ἀρίστω
Ῥηϊδίως ἐπ' ἄμαξαν ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσ'· ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἷος·
Τόν οἱ ἐλαφρὸν ἔθηκε Κρόνου πάϊς ἀγκυλομήτεω.
Ὡς δ' ὅτε ποιμὴν ῥεῖα φέρει πόκον ἄρσενος οἰὸς,
Χειρὶ λαβὼν ἑτέρῃ, ὀλίγον δέ μιν ἄχθος ἐπείγει·
Ὣς Ἕκτωρ ἰθὺς σανίδων φέρε λᾶαν ἀείρας,
Αἵ ῥα πύλας εἴρυντο πύκα στιβαρῶς ἀραρυίας,
Δικλίδας, ὑψηλάς· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες
Εἶχον ἐπημοιβοὶ, μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει.
Στῆ δὲ μάλ' ἐγγὺς ἰὼν, καὶ ἐρεισάμενος βάλε μέσσας,
Εὖ διαβάς, ἵνα μή οἱ ἀφαυρότερον βέλος εἴη·
Ῥῆξε δ' ἀπ' ἀμφοτέρους θαιρούς· πέσε δὲ λίθος εἴσω
Βριθοσύνῃ, μέγα δ' ἀμφὶ πύλαι μύκον· οὐδ' ἄρ' ὀχῆες
Ἐσχεθέτην, σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδις ἄλλη

Pinnas ascendebant, acutas hastas tenentes.
Hector verò correptum lapidem ferebat, qui portas
Stabat ante, extremus, crassus; & desuper
Acutus erat: quem ne duo quidem viri ex populo fortissimi
Facilè in plaustrum a solo movere possent,
Quales nunc homines sunt: ille verò ipsum facilè vibrabat etiam solus.
Hunc *scilicet* ei levem reddiderat Saturni filius versuti.
Sicut autem quando opilio facilè portat vellus arietis,
Manu prehensum alterâ, exiguumque ipsum pondus urget:
Sic Hector rectà in tabulas ferebat lapidem sublatum,
Quæ portas muniebant valdè spissè coagmentatas,
Bifores, altas: duo autem intùs vectes
Firmabant invicem-transversi, una verò clavis accommodata-erat.
Stetit verò valdè propè profectus, & adnixus percussit medias,
Firmiter divaricatis-cruribus-stans; ne ei imbelle telum esset:
Rupitque ambos cardines: cecidit autem lapis intrò
Magno pondere, immanè verò circà portæ crepuerunt: neque vectes
Sustinuerunt, tabulæ verò disruptæ sunt aliò alia,

Ver. 446. Εἱστήκει πρόσθεν.] Si ἕστηκεν dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide suprà ad δ', 434, 492; & ad α, 37.

Ibid. ——— πρυμνὸς, παχύς· ——— οὔ κε δύ' ἀνέρε.]

———Saxum circumspicit ingens,
Saxum antiquum, ingens; campo quod forte jacebat
Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.
Vix illud lecti bis sex cervice subirent
Qualia nunc hominum producit corpora tellus:
Ille manu raptum trepidâ torquebat in hostem
Altior insurgens. ——— *Æn.* XII, 896.

Ver. 448. ——— ἐπ' ἄμαξαν] *Al.* ἐφ' ἅμαξαν

Ibid. ——— ὀχλίσσειαν.] *Al.* ὀχλίσειαν. Malè. Secunda enim corripitur. Vide suprà ad α', 140.

Ver. 450. Τόν οἱ] *Al.* Τόν ῥ' οἱ. Quod perinde est. Vide ad α', 51.

Ver. 459. ——— πέσε δὲ λίθος] Vide suprà ad α', 51.

Ver. 460. ——— μύκον] Vide suprà ad β', 314.

Ver. 461. ——— διέτμαγεν] *Al.* διέτμαγον.

Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἔσθορε φαίδιμος Ἕκτωρ,
Νυκτὶ θοῇ ἀτάλαντος ὑπώπια· λάμπε δὲ χαλκῷ
Σμερδαλέῳ, τὸν ἕεστο περὶ χροΐ· δοιὰ δὲ χερσὶ
Δοῦρ᾽ ἔχεν· οὐκ ἄν τις μιν ἐρυκάκοι ἀντιβολήσας,
Νόσφι θεῶν, ὅτ᾽ ἐσᾶλτο πύλας· πυρὶ δ᾽ ὄσσε δεδήει.
Κέκλετο δὲ Τρώεσσιν ἑλιξάμενος καθ᾽ ὅμιλον,
Τεῖχος ὑπερβαίνειν· τοὶ δ᾽ ὀτρυνόντι πίθοντο·
Αὐτίκα δ᾽ οἱ μὲν τεῖχος ὑπέρβασαν, οἱ δὲ κατ᾽ αὐτὰς
Ποιητὰς ἐσέχυντο πύλας· Δαναοὶ δ᾽ ἐφόβηθεν
Νῆας ἀνὰ γλαφυράς· ὅμαδος δ᾽ ἀλίαστος ἐτύχθη.

Lapidis ex impetu: Insiliit autem illustris Hector,
Nocti veloci similis aspectu: fulgebatque ære
Terribili, quo indutus erat circa corpus: duas autem manibus
Hastas tenebat: Haud quis illum inhibere-potuisset occurrens,
Præter deos, quando insiliit in portas; igne verò oculi ardebant.
Hortabatur autem Trojanos conversus ad agmen,
Murum transcendere: Illi autem hortanti paruerunt:
Protinúsque alii quidem murum transcenderunt, alii verò per ipsas
Affabrè-factas infundebantur portas: Danai autem diffugerunt
Naves ad cavas: tumultusque vehemens consecutus est.

Ver. 462. ——— ὑπαὶ] *Al.* ὑπό.
Ver. 463. ——— ἀτάλαντος] Vide suprà ad β΄, 627.
Ver. 464. Σμερδαλέῳ.] *Al.* Σμερδαλέον.
Ver. 466. ——— πυρὶ δ᾽ ὄσσε δεδήει.] Vide suprà ad α΄, 37 & 104.
Ver. 469. ——— ὑπέρβασαν.] Fit ὑπέρβασαν simili analogiâ, ac ἔθεσαν, ἔστασαν, ἴδοσαν.
Ver. 471. ——— ἐτύχθη] *Al.* ὀρώρει.

BOOKS written by SAMUEL CLARKE, *D. D. late Rector of* St. James's, Westminster; *and sold by* JAMES, JOHN, *and* PAUL KNAPTON.